LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
1er JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1763 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԵՋԻ ՀԱՄԱՐ, ՓԵՋԻ ՀԵՏ

Աշխարհացրիւ ժողովուրդ, քու ամենավերջին ելքիդ հետ ծնաւ այս օրաթերթը — ամէնէն երիտասարդը։

Ճամբայ ինկաւ քեզի հետ, պատմելու համար քու տառապանքներդ ու բաղձանքներդ, կարօտներդ ու պահանջներդ։ Վիշտերուդ հետ երգելու փառքերդ։ Եւ ափէ ափ, ուրիշներու հետ, արձանագրելու ամեհի ճակատամարտը ինքնապաշտպանութեան եւ ազատութեան, հայրենիքի եւ անկախութեան, աշխատանքի եւ ստեղծագործութեան։

Անշուշտ, այնքան որքան կը ներէին իր ուժերը։

Որովհետեւ, չափազանց համեստ եղաւ «Յառաջ»ը, առաջին օրէն իսկ։

Ան քալեց հանգրուանէ հանգրուան։

1925 Օգոստոս 2 (հիմնարկութիւն)։ 1926 Փետրուար 1 (ծաւալի ընդարձակում)։ 1927 Յունուար 1 (օրաթերթ)։ Եւ ահաւասիկ 1932 Յունուար 1, — նոր ընդարձակում ծաւալի։

Իր առաջին հոգն եղաւ հանդիսանալ հազորդակցութեան կապ մը ամէնէն առաջ այս գաղութին մէջ, որ ինկած էր քաղաքէ քաղաք, աւանէ աւան։ Ցիրուցան՝ անձայրածիր տարածութեան մը վրայ։ Ուզեց եախ ճշդել համրանքը, որ պատկառելի զանգուածի մը հասած էր երկու տարուան ընթացքին, 1922-1924։

Եւ բաղդատաբար կարճ ժամանակի մը մէջ, երեւան եկաւ պատկեր մը որ եւ՛ լուսաւոր էր եւ՛ մռայլ։

Լուսաւոր՝ անոր համար որ հալածական բազմութիւնները արդէն կրցեր էին ոտքի կանգնիլ, հակառակ բոլոր զրկանքներուն։ Իսկ մռայլ՝ որովհետեւ ցնդած էին մօտաւոր, նպաստաւոր հեռանկարի մը բոլոր յոյսերը։ Իսկապէս նոր, չնախատեսուած, օտարոտի կեանքի մը հիմը կը դրուէր այս լայծրծուն պողոտաներուն վրայ եւս։

Եւ հաւատարիմ իր դաւանանքին, «Յառաջ»ը քալեց ոչ միայն իրբեւ ուղեկիցը այդ բազմութիւններուն, այլ եւ իրբեւ պարտաճանաչ պահակ մը այն կազմակերպութեան, որուն խօսքն ու գործը այնքան սերտօրէն կապուած են այս ժողովուրդի ճակատագրին հետ։

Արդարեւ, իմաստ չպիտի ունենար այս թերթը, առանց դաւանանքի եւ առանց զանգուածի։ Առանց քաղաքական եւ ընկերային տեսակէտի եւ հեռանկարի։

Եւ «Յառաջ»ը փորձեց ժողովրդականացնել Դաշնակցութեան գաղափարները, որքան կը ներէին իր ուժերը։

Ինչպէս ժողովուրդը արմատախիլ, անոր սրբութիւնները ու իղձերն ալ քշուեր էին աշխարհէ աշխարհ։

Անհրաժեշտ էր գտնել միութեան գիծը ոչ միայն ցիրուցան բազմութեանց, այլեւ անոր ճակատագիրը վարող գաղափարներուն միջեւ։ Անհրաժեշտ էր ծանօթացնել ոչ միայն երէկը՝ իր յեղափոխական խոյանքներով, այլեւ այսօրը՝ իր ծփուն ալիքներով եւ յարաճուն տագնապներով։

Իսկ ամէն բանէ առաջ, հարկ էր անեղծ պահել աւանդը,— անվհատ, աննահանջ, յարատեւ պայքար՝ հայրենիքի եւ ազատութեան համար։

×

«Յառաջ»ի ուրիշ մէկ հոգն եղաւ եթէ ոչ համախմբել, գոնէ շարժումի ստեղծել մտքի ուժերուն միջեւ։ Մասնաւորապէս երիտասարդութեան մէջ։

Կային որ ասպարէզ կը փնտռէին։ Ուրիշներ «մեկնած էին առանց հասցէ ձգելու»։ Թիւ կը կազմէին վհեհերտները, վարանողները, դառնացածները։

«Յառաջ»ը ուզեց պատեհութիւն ընծայել բոլորին։ Այնքան որքան կը թոյլատրէին օրաթերթի մը պայմանները։

Եւ այս տրամադրութեան հետ զուգընթաց, պարտականութիւն սեպեց ամէն գիւրութիւն ընծայել բոլոր այն տարրերուն որ հիմը կը դնէին ո՛ր եւ է հանրօգուտ շարժումի, որ կը խանդավառուէին գրականութեան, արուեստի, լեզուի, մէկ խօսքով՝ հայկական մշակոյթի ճիգերով ու երկունքով։

Ի՛նչ փոյթ, եթէ կէս ճամբան մնացորդներ եղան։ Ո՛ր եւ է շարժումէ միշտ ալ հետք մը կը մնայ։ Եւ անուրանալի է որ լայն ակօսներ բացուած են այսօր, այս կամ այն ուղղութեամբ։

Այս բոլորը մէկ մասն են այս ձգտումին, որ խանդավառեց «Յառաջ»ը, եւ որ կը կոչուի «ազգապահպանում» — նոր ժամանակներու նորօրեայ բացատրութեամբ։

×

Այս բոլոր տրամադրութիւնները ու ճիգերը անշուշտ չսահմանափակուեցան միայն մեր գաղութին, կամ արեւմտեան Եւրոպայի մէջ։

«Յառաջ»ը ուզեց արտայայտիչն ըլլալ նաեւ միւս գաղութներու կեանքին ու գործին։ Զայն տալ, ձայն առնել անոնց հետ, եւ ձայնակցիլ իր երէց կամ կրտսեր պաշտօնակիցներուն։ Այդ հաղորդակցութիւնը, կը յուսանք, աւելի պիտի կանոնաւորուի ու զարգանայ յառաջիկային։

Ինչ կը վերաբերի Հայաստանի, մեր ձգտումն եղաւ կարելի եղածին չափ արդար ըլլալ անոր գլխուն թառած իշխանութեան հանդէպ։

Երկիրը գտնուելով դաժան դիկտատուրայի մը թաթին տակ, մեզի համար անհնար է ոչ թէ թղթակից պահել, այլ նոյնիսկ ուղղակի լուր ստանալ։ Մեր աղբիւրները եղան մանաւանդ միջոցներ եւ փախստականները։ Այլ մանաւանդ իրենց իսկ հրատարակութիւնները, որոնց թարգմանութեան համար խմբագիր մը յատկացուցած ենք, ինչպէս անգլիերէնի, ֆրանսերէնի կամ թուրքերէնի համար։

Զափազանցութիւններ, վրիպումներ եղած են, — թող միջոց ընծայեն ստուգելու։ Բայց թող չպահանջեն որ հէքեաթը շփոթենք իրականութեան հետ։

Հայաստանը, մեզի համար, Է՛ եւ կը մնայ կոուան մը. եւ անոր զարգացումը այնքան կը դիւրանայ, որքան երեւանցիներն ու անոնց բարեկամները վարժուին լսել այս ծաղովուրդին հարազատ ձայնը։

... Միշտ քեզի հետ եւ քեզի համար, ահա կը շարունակենք մեր ճամբան հանգրուանէ հանգրուան, մինչեւ վախճանը քու թափառումներուդ։ Մինչեւ «ծագելն արեգական»։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱՀ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՁԱՄԲՈՎ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐՆ ԱԼ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Թրքական կառավարութիւնը ձեռնարկած է պատրաստելու արտածումներու կազմակերպութեան մը ծրագիրը։ Այս կազմակերպութեան նպատակը պիտի ըլլայ 1) պահպանել թուրք արտադրիչներու շահը, 2) ապահովել տեղական արտադրութեանց արտածումը, արգիլելով խարդախութիւնները, 3) կարգի դնել վճարումներու հաւասարակշռութիւնը։

Թուրք կառավարութիւնը այն համոզման եկած է թէ տնտեսական ներկայ տագնապի շրջանին, անկարելի է անհատական միջոցներով ապահովել արտածումը, երբ միջազգային հրապարակը բռնած են մեծ ու զօրեղ կազմակերպութիւններ։ Թուրք կառավարութիւնը այս ձեռնարկը գլուխ հանելու մղուած է նաեւ, նկատի ունենալով անհատական ձեռնարկներու տկար դրամագլուխը։

Այս կազմակերպութիւնը գլխաւորաբար պիտի զբաղի ափիոնի, ծխախոտի, բամպակի եւ կաղինի արտածումով։ Սկզբունքով ընդունուած է որ կազմակերպութիւնը կատարուի ոչ թէ շրջաններու համաձայն, այլ զանազան տեսակի ապրանքներու վրայ։ Նախատեսուած օրէնքին համաձայն, բոլոր արտադրիչները պարտաւոր պիտի ըլլան մասնակցելու այս կազմակերպութեան։

Այս կերպով, անոնք իրենց արտածելի ապրանքները պիտի յանձնեն մասնաճիւղերուն։ Իսկ ապրանքներու փոխարժէքը տէրերուն պիտի տրուի մաս մը զեղչուելէ յետոյ։

Արտածման քանակը նկատի ունենալով, կառավարութիւնը պիտի սահմանէ նաեւ ներածութիւններու քանակը։

Մահմանակցութիւնը Թուրքիայ մէջ

Էնկիւրիէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, հարաւային սահմանագլխին վրայ, մաքսանենգներու հետապնդումն ու զսպումը կը շարունակուի։ Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Կազի Այնթապի շրջակայքը անցեալները տեղի ունեցած երկու ընդհարումներու մէջ, ութ մաքսանենգներ ձերբակալուած են եւ 14 պարկ զանազան տեսակ ապրանք ու երեք անասուն գրաւուած են։

Օսմանիէի շրջակայքը տեղի ունեցած ուրիշ ընդհարման մը մէջ, մաքսանենգները ապրանք բեռցած 11 կենդանի ձգելով փախած են։ Դեկտ. 12էն 13 լուսնալու գիշերը Ուրֆայի Իւչգարտաշ ըսուած տեղը պահակ պաշտօնեաներու միջեւ ընդհարում պատահած է եւ 3 պարկ շաքար եւ 5 պարկ փախստեայ ծխախոտ գրաւուած է։

Դեկտ. 15—16ի գիշերն ալ հարաւէն հիւսիս անցնիլ ուզող մաքսանենգներու նոր կարաւանի մը եւ պահակ պաշտօնեաներու միջեւ տեղի ունեցած ընդհարման մէջ մաքսանենգ մը ինկած է, սպանուելով, եւ 2 մաքսանենգներ ալ ապրանքներ ձգելով փախած են։ Ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, Հէքեարիի կուսակալութեան Զայ շրջանակին մէջ 18, Կեղր. շրջանակին մէջ 13 եւ Պէյթիւլհէհալի շրջանակին մէջ ալ 4 կենդանիի բեռցուած փախստեայ զոյքեր գրաւուած են։

Ներգաղթի առաջին կարաւանը մեկնեցաւ

Հաւաձայն հեռագրական լուրի մը, դեկտ. 30ին մեկնած է ներգաղթի առաջին կարաւանը 1990 հոգի։ Այս մասին Աթէնքի «Նոր Օր»ը հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղած է արտաքին նախարարութեան օտարականներու գրասենեակէն (25 դեկտ.)։

— Ներգաղթողներու ցանկերը տասը օր առաջ մեզի յանձնուեցան։ Մինչեւ որ մեր քննութիւնը աւարտեցաւ, շաբաթ մը անցաւ։ Ինչպէս գիտէք, բոլոր Հայերը արձանագրութիւն ունին օտարականներու գրասենեակին մէջ։ Ցանկերը յանձնուեցան Ընդհանուր Ապահովութեան Մարմնին, որպէսզի մեկնողներուն անունները ջնջէ արձանագրութեան տետրէն։ Ահա այս գործողութիւնն է որ շաբաթ մը յետաձգեց մեկնումը։

Կառավարութիւնը հրահանգ տուաւ ծովային իշխանութեան մեծ շոգենաւ մը տրամադրել, փոխադրութեան համար։ Արդէն պատրաստ է «Իտրէոս» բեռնատար նաւը, որ 8000 թոն տարողութիւն ունի։ Առաջին կարաւանով, դուրսէն եկածներն ալ հաշուելով, մօտ 2000 հոգի պիտի մեկնին։

Կառավարութիւնը միայն 600 տեղւոյն տրամադրած էր շոգենաւի ածուխին համար։ Գիտէք որ տնտեսական տագնապը մեծապէս կը ճնշէ Յունաստանը։ Կառավարութիւնը չի կրնար աւելի մեծ զոհողութիւններ ընել։ Կերպով մը յաջողեցանք կարգադրել։ Աւելցնեմ նաեւ որ մէկ շաբթուան ձգձգումը, անուղղակի հետեւանք էր նաեւ յարմար շոգենաւ գտնելու դժուարութեան։

Կը յուսանք որ երկրորդ կարաւանը ճամբայ ելլէ յունուարի վերջը։ Այս անգամ կարեւոր թիւ մը պիտի առնուի Մակեդոնիայէն։ Այս տարի, ինչպէս ըսուեցաւ, 4,5000 գաղթական պիտի տարուի։ Յառաջիկայ տարի կը յուսանք որ նոյնքան եւս մեկնին, լրացնելու համար տասը հազարի թիւը։

ՌՈՒՍԵՒՌՈՒՄԷՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Էնկիւրի թէ Մոսկուա

Ռումանիոյ արտաքիննախարարութեան զեկոյցը կը յայտնէ թէ, ռումանական եւ խորհրդային կառավարութիւնները քննելու վրայ են երկու երկիրներու միջեւ, ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման նպատակով, բանակցութեանց սկսելու հնարաւորութիւնը։

Ֆրանսական եւ լեհական կառավարութիւնները փափաք յայտնած էին որ դաշինքին կնքումէն առաջ, Ռուսիա նման համաձայնութեան մը գայ Ռումանիոյ եւ պալթեան երկիրներուն հետ։ Այս քաղաքին վրայ է որ Ռումանիա յարաբերութեան մտած է Ռուսիոյ հետ՝ հաւաձայնութեան գալու նպատակով։

Ներկայիս կարծիքներու փոխանակութիւն տեղի կ'ունենայ բանակցութեանց վայրին մասին։

Ռուսիա առաջարկած է Էնկիւրին, իսկ Ռումանիա՝ իր կողմէն կ'առաջարկէ բանակցութիւնները կատարել Վարշաւիոյ, Ռիկալի կամ Փարիզի մէջ։ Էնկիւրին առաջարկուած է այն նպատակով որ յանձին արտաքին գործավար Թէվֆիք Ռիւշտիի, քանիցս Թուրքիա միշնորդի դեր կատարած է այս հարցին առթիւ։

Կրնայ նաեւ ըլլալ որ համաձայնութիւն գոյանայ Մոսկուայի վրայ։ Այս պարագային, ռումանական պատգամաւորութիւն մը պիտի երթայ այնտեղ։

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՆ

17 Rue Damesme Paris (13e)

Մինչեւ հին հեռախօսին փոխադրութիւնը, առժամապէս մեր հեռախօսի թիւն է Gob. 19-78
Երթեւեկի համար՝ métro Tolbiac.

Հատուցումներու խորհրդաժողովը Մէր տեղի պիտի ունենայ

Հատուցումներու խորհրդաժողովին մասնակցող բոլոր երկիրներու դեսպաններուն, անգլիական կառավարութիւնը հրահանգեց առաջարկել կառավարութեանց որ Զուիցերիոյ հետ յարաբերութեան մտնեն եւ խնդրեն որ Լոզան քաղաքը տրամադրէ՝ խորհրդաժողովին գումարման։

Անգլիա՝ գումարման թուական առաջարկած է յունուար 18։

Այս խորհրդաժողովին պիտի մասնակցին 12 երկիրներ։

Անգլեւ-Ֆրանսական համաձայնութեան հիմերը

Անգլիական «Տէյլի Թելէկրաֆ» թերթին քաղաքական աշխատակիցը կը հաւաստէ թէ անգլիացի եւ ֆրանսացի մասնագէտները՝ հատուցմանց հարցին մէջ, համաձայնութեան եկած են հետեւեալ հիմերու վրայ։

1) Երկնկի ծրագրին տարեվճարներու պայմանադրական հատուածին վրայ, Գերմանիոյ պիտի տրուի երեք տարի յետաձգման պայմանաժամ մը։

2) Երկնկի ծրագրին ամբողջութիւնը պահպանելու համար, Գերմանիոյ պիտի թելադրուի Միջազգային Դրամատան վճարել հատուցմանց տարեվճարներու ոչ-պայմանադրական պարտքերը՝ այս երեք տարուան պայմանաժամի ընթացքին։ Այս դումարները սակայն վար չպիտի դրուին երկաթուղիներու կամ զանազան ձեռնարկներու փոխատուութեան ձեւով, անմիջապէս պիտի վերադարձուին Գերմանիոյ եւ այս կերպով՝ գերմանական դրամի արտասահման փոխադրութեան առաջքը պիտի առնուի։ 3) Յետաձգման պայմանաժամին ընթացքին, Գերմանիա, կարելի չափով պիտի նուազեցնէ հատուցումներու հաշուոյն Ֆրանսայի յանձնած նիւթեղէնը։

4) Պարտապահանջ պետութիւնները յանձն պիտի առնեն կրկին անդրադառնալ Գերմանիոյ նիւթական կացութիւնը եւ վճարման կարողութիւնը։

Թիւս ազդարարութիւն Հնդիկ յեղափոխականներուն

Կալկաթայի մէջ, ի պատիւ իրեն տրուած ճաշկերոյթի մը ընթացքին, Հնդկաստանի փոխարքան ճառի մը մէջ, խիստ ազդարարութիւններ ուղղեց Հնդիկ Խորհուրդի անդամներուն եւ ահաբեկիչներուն։

Շեշտելէ յետոյ թէ մինչ կառավարութիւնը կ'ուզէ Հնդկաստանը օժտել ազատական սահմանադրութեամբ մը, հնդիկ յեղափոխականները կը վերսկսին պայքարի, ըսաւ։

— Այս զգուշացումները կրնամ վստահեցնել թէ եթէ շարունակեն իրենց պայքարը, պիտի տեսնեն թէ Հնդկաստանի կառավարութիւնը ետ չպիտի կենայ իր նպատակէն եւ պարտականութենէն։ Ընդգիմութեան եւ ըմբոստացման բոլոր կերպերուն դէմ, կառավարութիւնը պիտի կրնայ կարգը պահպանել եւ միեւնոյն ատեն կիրարկել իր սահմանադրական ծրագրին գործադրութիւնը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Բոլշեւիկեան նոր վաճառամարտ.— Առենէ մը ի վեր, Լոնտոնի մէջ ծախու հանուած է բոլշեւիկեան շամփանիա, որ համաձայն մասնագէտի մը գնահատութեան, շատ աժան գինով կը վաճառուի։ Մասնագէտը կը կարծէ որ եթէ այս փորձը յաջողի, բոլշեւիկները պիտի ձեռնարկեն մեծ քանակութեամբ շամփանիա թափելու հրապարակին վրայ։

Անգլիոյ նոր մաքսատուրքերը.— Անգլիոյ երկրագործական նախարարութիւնը հրատարակեց ցանկը երկրագործական այն արտադրութեանց որոնք մասնաւոր մաքսատուրքերու պիտի ենթարկուին։ Այս ցանկը մաքսատուրքի պիտի ենթարկուի յունուար 5էն սկսեալ։ Այս մաքսատուրքերուն ենթակայ են պտուղներ եւ թարմ բանջարեղէն։

Ընդ. գործադուլ Հնդկաստանի մէջ.— Բողոքելու համար Հնդկաստանի կառավարութեան կիրարկած դրամատիրական ճնշման դէմ, եւ ցոյց տալու համար աշխատաւորական տարրերու ընդդիմութեան ուժը, հնդիկ աշխատաւորականներու ձախ թեւը որոշեց ընդ. գործադուլ յայտարարել Փետր. 4ին։

Աւստրիական քաղաք մը մնանկացած.— Աւստրիական քաղաք մը Շէֆլը որ ինքնաշարժի կարեւոր գործարաններ ունէր, անանկութիւն յայտարարեց։ Քաղաքապետը յայտնեց թէ քաղաքին եկամուտները կը կազմեն 42 միլիոն ֆրանք, մինչ ծախքերը կը հասնին 70 միլիոն ֆրանքի։

Ջիչէրին հանգիստ կ'ապրի.— Վերջերս զրոյց տարածուեցաւ թէ խորհրդային նախկին արտաքին գործավարը Ջիչէրին շատ խեղճ վիճակի մատնուած եւ ինքզինքը գինովութեան տուած է։ Մոսկուա կը հերքէ այս լուրը։ Խորհրդային կառավարութեան կողմէ Մոսկուայի մէջ իրեն տրամադրուած տան մը մէջ հանգիստ կ'ապրի եղեր եւ ծանր շաքարախտէ տառապելուն, քաշուած կեանք մը կը վարէ եղեր։ Որեւէ մէկը ընդունիլ կամ տեսնել չուզեր եւ միայն երաժշտութեամբ կը զբաղի եւ մոցարդի վրայ ուսումնասիրութիւն մը կը պատրաստէ եղեր։

Ընդծովեաններուն դէմ.— Անգլիական թերթ մը կը գրէ թէ, համաձայն Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակներուն, եթէ զինաթափութեան յառաջիկայ խորհրդաժողովին մէջ, ընդծովեանները ջնջելու հարցը դրուի անգամ մը եւս պիտի մերժուի։

Թերթը կը յիշէ այն պատճառները, որոնց հետեւանքով նաւային փոքր պետութիւնները դէմ են ընդծովեանները ջնջելու ծրագրին։

Շնորհիւ ասոնց կ'ըսէ, նաւահիմնգիստներու նեղ պաշարում մը շատ դժուար կը դառնայ։ Ափակից գտած, չէզոքներու իրաւունքներու պաշտպանութեան համար, ամենէն աւելի յարմարութիւններով օժտուած նաւերն են։

Կանտիի եւ փոխարքային տեսակցութիւնը.— Կանտի փորձած է մօտենալ Հնդկաստանի փոխարքային, տեսակցութիւն մը յաջողցնելու համար։ Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաղորդեն սակայն թէ փոխարքան պիտի մերժէ որեւէ նոր տեսակցութիւն ունենալ Կանտիի հետ։

Կոչ մը պետութեանց.— Գրչի մարդոց միջազգային ակնարկ, որուն կը մասնակցին 53 երկիրներու պատկանող 4000 գրագէտներ կոչ մը ուղղած են պետութեանց ի նպաստ քաղաքական բանտարկեալներու։

ՃՇԴՈՒՄ.—«Անմիջական օգնութեան» երէկուան ցանկին մէջ, նուիրատուներու կարգին գրուած էր Տիկ. Պէկզատեան. պիտի ըլլայ Պէկլարեան։

ՆԱԽԿԻՆ ՊԵՔ ՈՒ ԼԵՁՈՒՆ

ՖԱՅՖՈՒԼԻ ԱԼ ՉԵՌ ՓԱՉ Է ...

Նայում ես վիսի գրկումին «Ճա-
ռայ»ը նրան, որ ձեռքդ տաք մնայ, սրա
օրհնած նրբ ամէն ձայնի հետ քու
ներսդ ես զգում, որ ինչ-որ ուրիշ
մարդ ես դառնում, ինչ-որ ուրիշ
ոգի է մտնում քո մէջ, ինչ-որ ուրիշ
կեանքի ես արթնանում, ինչ-որ ուրիշ
աշխարհ ես տեսնում, ինչ-որ ուրիշ
ցնծութեան ես ծանօթանում...

Ու 1927ին ասոր, ինչու չէ, նաև
1928ին, ես ալ ենթարկուեցայ այս
հմայքին, ու ինչպէս ամէն ոք, որ
կ'ապրի ու կը շնչէ, ես ալ ենթարկուե-
ցայ «Ճառայ»ի հրապոյրին, ու ինչ-
պէս ամէն ոք, որ կ'ապրի ու կը շնչէ,
ես ալ ենթարկուեցայ «Ճառայ»ի
հրապոյր

ուածի մը մէջ յաջողած են թօլստոյէն աւելի լաւ ներկայացնել մարդկային մարմինը, ինչպէս իտալական վիրածնունդի նկարիչները. ժամանակակից երաժշտութիւնը եւ մեր օրերու գրականութենէն որոշ մաս մը աւելի կը խորասուզին մարդկային հոգիին մէջ... Բայց ոչ մէկ տեղ մարդ-կենդանին չէ կրեւցած այնքան ազդու ճշմարտութեամբ եւ մերկացուժով, որքան թօլստոյի գործերուն մէջ: Այս տեսակէտով թօլստոյ անմրցելի կը մնայ տիեզերական բանաստեղծութեան մէջ»:

Ահա Նաթաշան, «Պատերազմ եւ Խաղաղութիւն»ի կեդրոնական դէմքը: Վէպի առաջին գլուխներուն մէջ ի՛նչ գարնանային բոյր, ի՛նչ բանաստեղծական հրապոյր կը ցոլացնէ իր դեռատի կեանքէն: Որքա՛ն մեծ է սակայն կերպարանափոխութիւնը վէպի վերջին գլուխներուն մէջ, երբ Նաթաշան կին է ու մայր. ան այլեւս հոգի չունի, այլ միայն «մարմին ու դէմք, գեղեցիկ էգ մը, առողջ ու բարմաձին... որ կը յղանայ, կը ծնի, կը մեւցանէ», ինչպէս կենդանական աշխարհին մէջ:

ԱՐԱՔՍԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՅԱՄՐ ԲԱՅՑ ԱՄՐԱՔԱՅԼ

Մեր օրերուն մամուլը այն վիթխարի ուժն է, որուն վճռական ազդեցութիւնը ոչ ոք կրնար անտեսել:

Իւրաքանչիւր ազգային պետութեան ներքին, միջազգային, արտաքին շարժումներու մէջ, մամուլն է դլխաւոր հարցադրողը, ուղիէը եւ ձեւակերպողը:

Պետութիւններու եւ խմբակցութիւններու համար տեւական գէնք մըն է ան, կազմակերպուած բանակ մը, միշտ պատրաստ ծառայելու իրենց շահերուն եւ նպատակներուն:

Եւ ճիշդ այս բացառիկ կարեւորութեան համար է որ, այսօր աւելի քան որեւէ քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային կեանքին մէջ, իւրաքանչիւր գործող ուժ կը ձգտի բարձրորակ եւ ուժեղ մամուլի: Անով ալ պէտք է բացատրել կառավարութիւններու եւ խմբակցութիւններու կողմէն մամուլին տրամադրած նիւթական եւ բարոյական խոշոր հնարաւորութիւնները:

Մեզմէ ուժեղ եւ բարձր ազդելու համար, այս ընթացիկ կատարելագործուած գէնքի կարեւորութիւնը, մեր մէջ տակաւին չէ գտած իր արժանաւոր տեղը: Ջնայած այն անհերքելի իրողութեան, որ մերինին նման ազգի մը համար, ո՛չ մէկ միջոց կրնայ ըլլալ այնքան ազդու եւ ճակատագրական, որքան մամուլը, մեր ներքին եւ արտաքին պայքարին մէջ:

Առանց մէկուկէս, եւ տրամադիր չեմ այս ուղղութեամբ ամէն ինչ դէպ մեկնելու, սեւ տեսնելու Ընդհակառակն կ'ոգեւորուիմ ամէն անդամ երբ մեր կեանքին մէջ, մեր ազգային մամուլը յաջողութեան նոր փաստ մը կ'արձանագրէ:

Իսկանը ինծի համար այն չէ թէ մենք մամուլի ներկայ յառաջդիմութեան օրերուն, որքա՞ն ենք եւ մնացեր, այլ թէ մեր ունեցածը կը ծառայէ՞ իր նպատակին եւ կը խոստանա՞յ զարգանալ:

Քիչ մը «պահպանողական» եւ «ակդեմական այս տրամադրութիւնն է որ կը մղէ զիս «Ցառաջ»ի նոր ծաւալի առթիւ, ծանրանալ անոր աստիճանական զարգացման եւ ազատ նպաստաւորելու վրայ:

1923ին Փրանսայի մէջ մեր թերթին ունենալու անհրաժեշտութիւնը այլեւս անվիճելի հարց էր բոլորին համար: Երկար ատեն հարկ եղաւ խօսիլ, վիճիլ, ծրագրել ու ձեւել: Եւ սակայն միշտ ալ ապագայի վահան ու անստուգութիւնը եկան խափանելու մեր բոլոր հասունցած ծրագրերը:

Եւ սակայն այդ օրերուն «Ցառաջ»ը ծնաւ ատոմ մը, արագաքայլ աճեցաւ ու ծաւալեցաւ: Նախ իբրեւ երկօրեայ, յետոյ իբրեւ օրաթերթ: Իր ուխտերդով տարազլխին — աւելի ճիշդը հօթ ու կէս տարի ետք — ան արդէն կը ստանայ եւրոպական միջին օրաթերթերու ծաւալը:

Թերթի աստիճանական այս զարգացումը, եւ անխափան հրատարակութիւնը, արդէն իսկ մէկն է հայ մամուլի ունեցած յաղթանակներէն:

Այս վաստը աւելի արժէքաւոր է այս գաղութին համար մանաւանդ, որ «Ցառաջ»էն առաջ հասմնատարար նպաստաւոր պայմաններուն մէջ, հազիւ հասարձակած է ունենալ իր շաբաթաթերթը անձայն անկերպարան: Իսկ այս վերջին տարիներուն, եղան անկէ աւելի թերթեր, եօրեայ եւ երկօրեայ, սակայն ոչ մէկը կրցաւ հասնիլ զարգացման այն աստիճանին, որուն հասեր է «Ցառաջ»ը:

Եւ ճիշդ այս պարագան ալ կը լուսաբանէ գաղտնիքը այս թերթի յաջողութեան:

Գիտենք թէ հրատարակուող թերթերէն շատերը ունեցեր են անհամեմատօրէն նպաստաւոր պայմաններ նիւթական եւ յաճախ ալ բարոյական առաւելութիւններ: Եւ սակայն հակառակ այս հնարաւորութիւններուն անոնք ոչ միայն չեն յաջողած «Ցառաջ»ի զարգացման աստիճանին հասնիլ, այլեւ իրենց գոյութիւնն իսկ պահեր են յաճախակի ընդհատումներով:

Ինչո՞վ բացատրել այս երեւոյթը:

«Գաղտնի» եւ մեզի անձանօթ ազդակնե՞ր, նիւթական անսպառ միջոցնե՞ր են արդեօք այս թերթի տեւականութեան եւ յաջողութեան պատճառը, — ոչ այս եւ ոչ այն անտարակոյս, որովհետեւ «Ցառաջ»ի բարոյական եւ նիւթական բոլոր հնարաւորութիւնները, միջոցները հրապարակի վրայ են, ծանօթ բոլորին, ճիշդ այնպէս, ինչպէս իր խօսքը որ սովորութիւն չունի ծածկելու, նեղ ու գաղտնի կաշկանդումներու մէջ:

Գաղտնիքը Ցառաջի այս յարաճուն զարգացման — ըսենք անվարան եւ առանց կեղծ համեստութեան — իր ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ է:

Ուղղութիւն մը, որուն հիմնական աղբիւրը Հ. Յ. Դաշնակցութեան ու անոր որդեգրած գաղափարները ըլլալով մէկտեղ, մերժեր է միշտ նեղ դասակարգային հատուածականութիւնը, խանարհելով այն բացասական կացութեանը առաջ, որու մէջ կ'ապրի հայութիւնը: Ուրիշ խօսքով Ցառաջը նուիրելով այս ժողովրդի շահերուն, մտածեր է դաշնակցականօրէն — բայց միշտ իբրեւ հայ եւ հետեւաբար Դաշնակցութեան գծած ճամբաներով է որ ան պաշտպաներ է հայկական արժանիքները:

Դաշնակցական բայց երբե՛ք հատուածական, «Ցառաջ»ի այս ուղղութեամբն է որ կարողացած է ո՛չ միայն հիմնաւորուիլ ու արմատանալ, այլ եւ ան բարոյալքումի եւ յուսահատութեան այս օրերուն մերացած է այն հաւատքը թէ Դաշնակցութեան եւ հայութեան հիմնական նպատակակէտներուն մէջ, չկայ եւ ո՛չ մէկ բացուածք ու ճեղք:

Եւ ճիշդ այս պատճառով ալ «Ցառաջ»ի կեցուածքը, յաճախ շփոթի է մատներ շատերը: Չէ ո՞ր իրապէս ալ շատ դժուար է «Ցառաջ»ի մէջ սահմանաւորել կուսակցութիւնը եւ անկուսակցականութիւնը:

Իր այս ուղղութիւնը սակայն միակ ուժը չէ եղած «Ցառաջ»ին: Ան հաւատարիմ իր այդ ուղղութեան չէ կորնդացած հաւասարակշռութիւնն ու հետեւողականութիւնը:

Այսօր եռէկին կապելով, առանց օրուան ազդեցութիւններէն գլուխը կորնդնելու, ամէն օր նոր կապով մը ամրացուցած է մեր ներկան անցեալին կապող խարխլած կամուրջները:

Օրուան ձախորդութիւններն ու դժբախտութիւնները գնահատելով հանդերձ «Ցառաջ»ը ճգներ է կեցնել մեր հանրային միտքը, օրուան տագնապով ինքնաժխտումին անդունդի ճամբան բռնելէ:

Հոս է, այս աշխատանքին մէջ, որ երեւան կուգայ «Ցառաջ»ի բացառիկ արժէքը:

Ո՛չ կոյր եւ անսխալական եղկուան դէպքերուն եւ անցքերու հանդէպ, ո՛չ ամբարտաւան եւ անհոդ այսօրուան գործողութիւններու եւ շարժումներու ընթացքին, «Ցառաջ» կը ներկայանայ ո՛չ միայն իր անայլայլ ուղղութեամբ — այլեւ ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՉՈՒԹԻԱՆ, ՀԱՍՈՒՆՁԱՅ հասակովը, իբրեւ արտայայտիչը հայ հաւաքականութիւններուն: Ասոր ապացոյց իր տարածումը աշխարհի այն բոլոր մասերուն մէջ, ուր Հայ կայ— հայ կեանքով ապրող մարդ կայ:

Եւ «Ցառաջ»ը կը քալէ անշեղ իր ընտրած այս ճամբով, հաստատուն ու վճռական քալուածքով, դէպի հայութեան մշուշապատ ապագան: Երկար ու արկածալի այս ճամբուն մէջ, ան սակայն չանտեսեր բոլոր զիկզակները, որոնք կը փոուին իր շուրջը: Ու այսպէս է որ մենք կը տեսնենք «Ցառաջ»ը միարճուած երբեմն զուտ տեղական խնդիրներու մէջ, մասնաւորաբար Ֆրանսայի գրուած գաղութահայութեան յատուկ: Անգամ այս նեղ շրջագծին մէջ «Ցառաջ»ի դերը յաճախ եղեր է անգնահատելի, ոչ միայն իր անմիջական քարոզութեան կենդանի արդիւնքովը, այլ եւ անով որ այդ արդիւնքը նպաստեր է մեր հաւաքական ճիգերուն:

Եթէ իր այս աշխատանքներուն մէջ «Ցառաջ» յաջողեր է իր նպաստի տուրքը տալ այս երկրի հայութեան ընդարձակ պահանջներու եւ կարիքներուն, իր նիւթական եւ բարոյական ձեռնարկներովը, ան այդ միջոցով ապահովեր է նոյնպէս այս գաղութի օգնութիւնը համահայկական ձեռնարկներու եւ շարժումներու մէջ: Անոնքարդեկնկարեւոր արժէքներ կրնան ըլլալ հայ թերթի մը համար, տեւական եւ հաստատուն եղանակներ: Թէեւ այսքանը բաւական չէ երբեք արժանաւորապէս գնահատելու համար «Ցառաջ»ը: Բայց բաւականանանք այսքանով:

Ըսենք անգամ մըն ալ, որ այս սահմանումներուն մէջ իսկ «Ցառաջ»ը իրաւունք ունի զինքը հարազատ արտայայտիչ նկատելու այս ժողովրդեան: Արտայայտիչ ոչ այն իմաստով միայն, որ «Ցառաջ»ը հարազատօրէն եւ արտցաւօրէն կ'արտայայտէ հայ կեանքի պահանջներն ու կարիքները, այլ եւ անով որ ան ձեւ ու մարմին կուտայ այս ժողովրդի ներքին բարոյական բոլոր ձգտումներուն, բոլոր թռիչքներուն:

Ահա՛ «Ցառաջ»ի յաջողութեան գաղտնիքներէն մաս մը, որուն շնորհիւ ան կ'ուռճանայ աստիճանաբար եւ տեւականօրէն, հոգ չէ թէ շատ հեռու միջազգային մամուլի ունեցած յաջողութիւններէն, այսպէս ըսենք մէկ այսքանը սակայն աւելի կարեւոր է եւ արժանաւոր, քան ուրիշինը իր այնքան նպաստաւոր պայմաններուն մէջ:

Ս. ԹԱՓՈՒԻ

ՅՈՅՆԵՒՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Աթէնքի պուլկար դեսպանին եւ ցունաստանի արտաքին նախարարին միջեւ տեսակցութեան մը հետեւանքով, յոյնեւպուլկար բանակցութիւնները պիտի վերսկսին Աթէնքի մէջ, առկախ հարցերու լուծման համար:

"ՀՐԱՆՏ ՃԱՆԻԿԵԱՆԸ ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԱԾ ՀԵՐՈՍ ՄԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ Կ'ԱՇԽԱՏԻ,,

Այս խորագրին տակ «Վագըթ» կը գրէ (27 դեկտ.),

— «Թուրքիայէն դուրս գտնուող հայ կոմիտէներները վերջերս նոր գրգռութեան մը սկսան: Այս գրգռութեանց արտաքին պատճառն է վարչապետ Ըսմէթ փաշայի ճամբորդութեան առթիւ իբր մահափորձի գործ. Ծիւրիայէ ղրկուած Հրանդ Ճանիկեան անուն հայ կոմիտէին շոգենաւին ճեմիշին մէջ անձնասպան եղած ըլլալը:

Բոլոր թերթերը գրեցին այն առեն թէ այս անձնասպանութիւնը ի՛նչ տեսակ պայմաններու տակ կատարուած էր: Դատական իշխանութիւնը կարեւորութեամբ քննութիւն կատարելով, ճշդեց անոր արդիւնքը վաւերացուեցաւ ընդհ. դատախազութեան, ինչպէս նաեւ շոգենաւի նաւապետին, բժիշկին եւ խոհարարին կողմէ: Հայ կոմիտէները կը խեղաթիւրեն այս բացայայտ ճշդմարտութիւնը: Իբր թէ Հրանդ Ճանիկեան անձնասպան չէ եղեր... Իբր թէ 20–30 հոգիէ բաղկացեալ ոստիկանական բազմաթիւ ուժ մը խստիւ հետապնդելով, սպանած է զինքը:

Խնդրին հանգամանքը անգամ մը եւս այս կերպով խեղաթիւրելէ վերջ, տեսակ տեսակ ձեւեր կուտան անոր: Մէկ կը բերուին Ընդհանուր պատերազմի միջոցին տեղի ունեցող տարագրութեան դէպքերը եւ ամենատգեղ յարձակումներ կը կատարուին Թուրքիոյ եւ Թրքութեան դէմ: Ինչ որ պէտք է կ'ընենք Հրանդ Ճանիկեանը հարստահարուած հերոսի մը կացութեան մէջ ներկայացնելու համար: Նոյնիսկ հայ բանաստեղծներու զգացումները գրգռուելով հարստահարուած հերոսի մը վիճակին բերուած այս ժամափորձ կատարող Հայուն համար յուղիչ դաւթանականներ գրել կը տրուին եւ ժողովներ կը գումարուին: Այս կարգէն ըլլալով վերջերս Գահիրէի եւ Պէյրութի մէջ կոմիտէի քահանաներու միջոցաւ հանդիսութիւններ կատարուած են եկեղեցիներու մէջ:

Յայտնի է որ հայ կոմիտէները թէ՛ ընդհ. պատերազմի միջոցին եւ թէ զինադադարէն վերջ իրենց ազգին մէջ իրենց կատարած եղեռնական գրգռութեանց բնական եւ անհրաժեշտ հետեւանքները եւ անոնց հայ ազգին վրայ գործած հակազդեցութիւնները տեսնելէ յետոյ, միջոց մը գոնէ գտնելու էին: Անոնց ամէնքն ալ ապաստաւոյ վիճակ մը ունէին, արտասահմանի մէջ իրենց ապաստանած երկիրներու մէկ անկիւնը:

Սակայն այս արկածախնդիր խոովարարները չկրցան բոլորովին լքել կոմիտէութիւնը եւ ժամափորձի ձեռնարկները զորս իրենց համար ապրուստի տեսակ մը միջոց ըրած էին:

Ասկէ անկէ շահ մը փրցնելու համար, մէկ կողմէ հալրենիքէն վտարուած 150ներու եւ միւս կողմէ ալ արեւելեան գաւառներու ապստամբութեանց հետ կապ ունեցող եւ արտասահման փախած Քիւրտերու հետ միանալով աշխատիլ սկսան:

Բնաւ տարակոյս չկայ որ այս կոմիտէները զիրենք գրգռող կարգ մը օտար ուժեր ալ դտան:

Այսուհանդերձ, կասկած չկայ թէ բուն հայ հաւաքականութիւնը այլեւս չպիտի խաբուի հայ կոմիտէներու այս գրգռութիւններէն, որովհետեւ մօտաւոր անցեալին մէջ, տեսնուած փորձառութիւնները չեն ժոռցուած: Ասոր հակառակը ընդունիլ կը նշանակէ հայ ազգին մեծամասնութիւնը ողջմտութենէ զուրկ նկատել»:

ԻՐԱՔԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահվալ» կը գրէ (21 դեկտ.)—

Մեր առած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, Շէյխ Ահմէտի մէկ պաշտօնական յայտարարութեան վրայ, Պարզան աշիրէթի բոլոր Քիւրտերը ապստամբութիւն յայտարարած են: Յայտարարութիւնը ստորագրուած է «Քրտական Ազատամարտ կառավարութեան պետ Ահմէտ»: Յայտարարութիւնը կը հրաւիրէ քիւրտ ժողովուրդը կռուիլ իր ազատութեան համար եւ ազատուիլ Իրաքի կառավարութեան ճնշումներէն:

Ապստամբական շարժումները արդէն սկսած են Դեկտ. 9էն ի վեր: Դեկտ. 16ին Իրաքի կառավարութիւնը հրատարակեց հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը:

«Շէյխ Ահմէտի հպատակները, վերջին օրերս դիւղերու վրայ յարձակած եւ կողոպտուներ ու հրկիզումներ կատարած են. այդ պատճառաւ սահմանին վրայ գտնուող զինուորական ուժերուն հրաման տրուեցաւ կարգ մը պատրաստութիւններ տեսնել: Դեկտ. 9ին բախում մը տեղի ունեցաւ մեր ուժերու եւ Շէյխ Ահմէտի ժարդոց միջեւ: Մեր կորուստն է 13 մեռեալ, որոնց մէկը սպայ եւ 9 վիրաւոր: Ապստամբները ունեցան 20 մեռեալ եւ 30 վիրաւոր:

Ամենավերջին տեղեկութեան համաձայն, Շէյխ Ահմէտ յարձակում գործած է սահմանէն 22 քիլոմէթր դէպի Իրաք գտնուող Պալասպանի շրջանը եւ 12 զիւղեր գրաւած է: Դեկտ. 16ին կառավարութիւնը օդանաւեր ղրկած է, որոնք իրենց արձակած ռումբերով ապստամբներէն 30 հոգի սպաննած են: 16ին նոր ընդհարում մը տեղի ունեցած է եւ 11 զինուոր եւ երկու սպաներ սպաննուած են, իսկ 18 վիրաւորուած: Ապստամբներէն 31 հոգի մեռած են, իսկ վիրաւորներու թիւը յայտնի չէ:

ՏՊԱՐԱՆԻ փոխադրութեան առթիւ, պարտք կը զգանք մեր ջերմ շնորհակալութիւնը յայտնել Մասիս տպարանի վարչութեան եւ աշխատաւորութեան, որոնք ամէն դիւրութիւն ընծայեցին թերթին կանոնաւոր հրատարակութեան համար:

Վարչութիւն

ԳՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԻՒՆ

Սիրուն նախապաշարումի մը գերին արձագին մեզ մեր ծնողները երբ մանուկ էինք, եւ ուսուցիչները՝ երբ պատանի էինք: Պէտք էր խնդութեամբ դիմաւորէինք նոր Տարին, նոր առաջադրութիւններով, նոր կորովով ու փափաքով, որպէս թի տարին վերջնական այնպէս, ինչպէս սկսեր էր...: Նախնական դարերէն եկի մնացած մարդկային այս անմեղ արձագութեան խորը չէ՞ք հասար, որ հաղորդած է նոր ժամանակներու ինքնապահպանութեան օրէնքը: Հետեւելով ուժեղ մշուշի մէջ կորսուած օրերէն մեզի հասած իմաստութեան խորհուրդին, լաստես զգացումներով փորձենք ծանենալ գրական անդասանին:

Գրական տարի մը կը բոլորենք, որ գրական ու բացասական դիծերով, շահանակութիւնն է վինքը կանխող տասնեակ մը տարիներուն. հետեւաբար 1931 տարին անկասկած առնելով, խորհրդածութեան եղր մը չի կրնար ներկայացնել: Ընկիսկ սրակն է վերջին տարիներու ճիգերուն եւ գրական ծաւահոգութիւններուն: Հայ մտքը ճամբայ մը գտեր է, որ կ'երկարի 1920 թուականներէն մինչեւ 193.: Այս երկու թուականները մեր միտքը կ'ինան անոր համար, որ մեր գրականը չէ վերջացող տարուան գրական պատկերը ծալ, այլ պատկերացնել այսօրուան վիճակը, որ կը փոխանցուի 1932ին: Եւ որովհետեւ խոստացանք անխուսափ լաստես ըլլալ, ըսենք անմիջապէս, որ «գրական վերածնունդի» մը հանդիսատես կ'ըլլանք: Ընշուշտ կսկծալի ինքնախաբէութիւն մը պիտի ըլլար, եթէ իմաստութեան ձեղի բերած նախապաշարումին անձնատուր ըլլայինք միայն, առանց գրական եւ շօշափելի պատճառներու, առանց դիմաւորած ըլլալու ճաճանչները, որոնք արեւին ծնունդը կը յայտնեն, եւ անոր հետ՝ մեր հոգիները կազդուրող ջերմութիւնն ու կենդանութիւնը:

1932ի գրական տարին անկիւնադարձն է մեզի համար, մեկէ աւելի յատկանիշներով: Ճիշդ բառն է գրական վերածնունդը, երբ նկատի առնենք այդ երեւոյթը կանխող երկունքի ժամանակաշրջանը:

Ուրիշ առիթներով, այս սիւնակներուն մէջ խօ, յուսեհատութեան բազմաթիւ եւ արդար պատճառներ արձանագրած էինք: Ու այսօր ալ տակաւին, հոգէ, ուրիշ ներու դարթ եւ ծիծաղկոտ բաժակաճառերուն դիմաց կրկին կ'արձագրենք տրտմութեան մեր ցաւը, աւելի՛ խորունկ եւ գիտակցօրէն զգալու համար մեզ դիմաւորող ուրախութեան եւ խանդավառութեան պատճառները: Այդ ցաւը գիտակցութիւնն է հայ մտաւորականութեան, որու տագնապաւոր ներկայացուցիչներէն մեկը, Եղիա Տէմիրճիպաշեան մուրացիկի տարազով իր ձեռքը կ'երկնցնէր անցեալին մէջ, աղօթքէ վերադարձողներուն, եւ այսօր ալ անոր ուրիշ մեկ արժանաւոր դառակը, օտար բեմի մը վրայէն, հայ մտաւորականի ցաւատանջ աղաղակը լսելի կ'ընէր ուրիշներու ծափերուն եւ ոմանց հեգնութեան ժպիտին դիմաց...: Գիտակցութիւնն է զոր ուենք անպատասխանատու հայ մամուլին նկատմամբ, որ աշխարհի բոլոր քաուղիներուն վրայ, արժանաւոր ներկայացուցիչներու ստուերին ետեւ ծածկուած, իր քանակով, ժամանակավրէպ բովանդակութեամբ, բոլորիս կարեկցութիւնը կը հրաւիրէ: Գիտակցութիւնն է վերջապէս զոր ունինք մամուլի այն վարիչներուն հանդէպ, որոնք իրենց խղճմտանքին հետ չեն փորձեր հաշուեյարդարի նստիլ, երբ արժանաւորները կ'անտեսեն, քաշուած իրենց պատեանին մէջ, անարժաններուն փշրանքներ նետելու համար...:

Կ'աղաղակէ պատճառներ ունինք սակայն լաստեսութեամբ դիմաւորելու մեր գրականութեան նոր տարին: Ստեղծագործելէ, երկնելէ, քրտնելէ աւելի, մարդիկ կաղապարներ ու տարազներ կը փնտռէին: Գրականութիւնը տեսակ մը մարդաղաշտ դարձեր էր: Ազգային ու միջազգային բանաձեւերը օրուան կարգախօսներն էին: Հարուածը ուժգին եւ անողոք կը հասնէր մանաւանդ ազգային ճակատին: Աննպատակ փնտռտուք մը կար: Հոդեկան այս անորոշ վիճակը շատով պարզուեցաւ, միտքերու մէջ յատկութիւն տիրեց: Բոլոր գրողները, լուսաթեան մէջ, կը հաշուէին այն մտքին հետ, թէ հայ գրականութեան անդատաստանը հայ մտքին ու ոճին, հայ արուեստին եւ լեզուին գեղեցկութիւններովը միայն կրնար պողաբերուիլ: Այս տարաը, այս ըմբռնումը անշուշտ չյայտատարաւեցան բարձրօրէն: Ընդհակառակն, մեկէ աւելի գրական ստեղծագործութիւններ եկան արդարացնել զայն, եւ իրենցմով էր որ կը կազմուէր գրական հանդամանքը:

Հայ վէպն է որ գրական վերածնունդի թուականը կ'արձանագրէ: Իրարու եւ տեւէ երեք կարեւոր գործեր լոյս տեսան «Հայրենիք» ամսագրին մէջ: («Բանկօօպը եւ Մամուլին ոսկորները»՝ Դուստան Զարեանի, «Մպիտակ Զիւաղը»՝ Համաստեղի եւ «Որբերը»՝ Ռէնի): երեքն ալ թէեւ շարունակելի, սակայն հրատարակուած ճաստրով արդէն մեծապէս յատկանշական: Այս շարքին թագն ու պսակը կրնար կազմել Ց. Օշականի «Մնայորդաց» աղդային մեծ վէպը. եթէ «Հայրենիք»ի խմբագրութիւնը «Մակ Պուռկ»ի պէս անոր ալ արժանի կարեւորութիւնը տուած ըլլար: Տակաւին երկար ատեն ձեռագիր վիճակին մէջ պիտի մնար այս աշխատուած եւ ծաւալուն վէպը, եթէ «Ցառաջ» սարեր» լոյսի չբերէր զայն: Բովանդակութեան մասին այնքան շահեկան յայտնութիւններ ըրին, հեղինակին բերնով, Գ. Մելիքարեան եւ Վէմոնի:

1932 տարին կը թեւակոխենք ուրեմն գրական նուէրներով: Հայ վէպին հաշտն ասկէ աւելի մեծ շահ դժուար էր արձանագրել գրական այս հաշուեյարդարի պահուն: Ծիշուած երկերէն առաջ եւ անոնց հետ միաժամանակ ուրիշ բազմաթիւ արժէքաւոր գործերու ալ երեւումը, աւելի կը շեշտէ մեր լաստեսութիւնը ընդհանուր առումով. 25 - 30 տարիներ առաջ բանաձեւուած վաղուան գրականութեան ծաղկումն է, զոր կ'ողջունենք, այսինքն ազգային գրականութիւնը, ազգային վիպագրութիւնը, որ վերջին չլսնամեակի հայ կեանքը կը պարագրկէ իր մէջ, իր բոլոր կնճիռներով, յուսախաբութիւններով, հերոսական խոպոպումներով, ուրիշ խօսքով, մեր ողբերգութիւնը, եւ անոր բնական արդիւնքը՝ որբութիւնն ու նոր սերունդները...:

Մեզ լաւատեսութեան ձգող երկրորդ պատճառը «Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ» խմբակցութեան այնքան գեղեցիկ հրատարակութիւններն են: Թիւով հինգ հատոր, մեկ տարուան մէջ: Ռուբէն Զարդարեան, Հրանդ, Գեղամ Բարսեղեան եւ Ար. Արփիարեան ունեցան իրենց հատորները, մեծ մասով հատորներէ, դուրս մնացած էջեր: Այս շարքին հետզհետէ մաս պիտի կազմեն Գ. Զօհրապ, Ար. Ճարուքիւնեան, Եր. Օտեան, Ե. Սրմաքէշխանլեան, Տիգրան Զէօկիւրեան, Տիրան Զրաքեան եւ Ռ. Սեւակ: Սովորական հրատարակութիւններու պէս դիմաորելու չէ այս շարքը: Մտածուած ձեռնարկ մըն է. պատուէր՝ երկար երկունքի եւ խոկումներու եւ արժանի անվերապահ քաջալերութեան:

Եւ վերջապէս գրական խմբակի մը յայտնութիւնը՝ «Մենք» պարբերականով: Սերունդ մը որ իր ձայնը լսելի ընել կը փորձէ: Ողբերգութիւնը հոն է, որ երբ երկու սերունդներ ձեռք ձեռքի տուած պիտի քալէին գրական անդաստանին մէջէն, պահելով իրենց անհատականութիւնը յատկանշող տարբերութիւնները, կը տեսնենք նոյնը ճակատ կազմած գրական պատնէշին վրայ արժանատրապէս դիրք բռնող սերունդին հանդէպ: Ամէն բան հակիրճ ու բացատրելի կրնայ ըլլալ, բայց այս մեկը ոչ: Ցխտր ու դաժան բաներ արձակուած այսօրուան գրական վերածնունդը պատրաստող սերունդին ու անհրաժեշտ հայցէին: Մեզի համար անհրաժեշտ է ոչ թէ գիտնալը թէ ի՛նչ են ու ինչ տրամադրութիւններ ունին անոնք, այլ՝ թէ ինչ կը բերեն մեր գրականութեան, մեր ճշակոյթին, մեր լեզուին ու մեր արուեստին: Այս մտքով կրնանք ներել իրենց երիտասարդական զարտուղութիւնները, ինքնատիպ խառնուածքի արդիւնք տարակարծութիւնը ամէն կալուածի մէջ. կը բաւէ, որ ստեղծագործութեան ճամբան բռնեն ու արատպրեն: Առաջին սայթաքումներուն անվրէպ պիտի յաջորդէ մտածուած եւ լուրջ քալուածքը: Այս տեսակէտով կ'ողջունենք վիրենք եւ կը սպասենք իրենցմէ հատասարակշիռ ձայներ ու խօսքեր: Ընդրպետը որ կայ իրենց եւ իրենցմէ դուրս գտնուողներուն միջեւ, խո՛ր պատճառներ ունի, արժանի ճանրագնին եւ անկողմնակալ վերլուծման:

Եթէ չիշելու ըլլանք նաեւ գաղթական հայ գրականութեան երկու կարեւոր գրական պարբերականները, «Անահիտ» եւ «Հայրենիք» ամսագիրը, ամբողջացուցած կ'ըլլանք ծատուորապէս պատկերը հայ գրականութեան: Երկուքն ալ պատուաբեր եւ խնամուած աշխատութիւններ են, ուրոյն ծրագրով ու արժէքով, երկուքն ալ ժամադրավայրը հայ մտաւորականութեան մեկ մասին: Երկուքն ալ հատատարմօրէն կը ծառայեն հայ դպրութեան, հայ արուեստին առհասարակ, իրենց կարեւոր դերը ունենալով այսօրուան գաղթահայ գրական վերածնունդին մէջ:

ՄԿՐՏԻՉ ԳԱՐՕՍՄԵԱՆ

Այրի Տիկ. Ադանի Խաչերեան եւ զաւակք Սեդինէ եւ Սօնա Խա, չերեան, (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Խաչիկ Խաչերեան (Պուքովինա), Այրի Տիկ. Աբժան Գազազեան (Մարսէյլ). Տէր եւ Տիկ. Արթաքի Ղազարոսեան եւ զաւակունք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Խաչիկ Խաչատուրեան եւ զաւակունք, Տեարք Ղազարոս Յակոբ Խաչատուրեան եղբարք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Թորգոմ Փափազեան եւ զաւակունք (Հոմս), Տէր եւ Տիկ. Օ. Պալըգճեան եւ զաւակը (Փարիզ), Օր. Սատղիկ Խաչատուրեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Մ. Աշճեան եւ զաւակունք (Մարսէյլ), Պ. Յ. Համբարձումեան (Պոլիս), Այրի Տիկ. Ադանի Ադարեան (Փարիզ), Այրի Տիկ. Հոռիցա Խաչատուրեան, Պ. Խաչիկ Խաչատուրեան, Այրի Տիկ. Մարիամ Գասպարեան եւ զաւակը (Քանթի), ինչպէս նաեւ Սարգիսեան. Տէր Ներսէսեան, Մէնգիլճեան, Մխալեան, Արթինեան, Ֆէնէրճեան, Գասպարեան, Պօտուրեան, Ապաճեան, Գաբրիէլեան, Մխաքեան, Պալըգճեան ընտանիքները, ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը իրենց նուագանեն դառնադէտ մահը իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, փեսին, քեռայրին, քեռորդւոյն, քենեկալին եւ ազգականին՝

ՅԱԿՈԲ ԹԱՋԵՐԵԱՆԻ
(ԻԶՄԻԹ ՅԻ)

որ տեղի ունեցաւ 29 դեկտ. 1931, Tenon հիւանդանոցը, յետ կարճատեւ եւ տաժանելի հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, ուրբաթ, 1 յունուար 1932 ժամը 15ին, Pantin-ի գերեզմանատունը։ Հանգուցեալ յուղարկաւորներու, Թրնոն հիւանդանոցի ելքի դուռը 47 Rue Pelleport Paris, (20e)

Մասնաւոր մաիազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Հաղորդակցութեան միջոց. *Autobus*, *O bis*, մէթրօ՝ *Gambetta*, թրամվէյ՝ *26, 95, A* եւ *B*.

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

«Սիփան» երկսեռ երգչախումբի կողմէ, ղեկավար՝ ՍԱՖՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Պատրաստուեցէք եւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը
Նախօրօք՝ *12.50*, երեկոյթին գիշերը *15* ֆրանք
2 յունուար, շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին մինչեւ լոյս, Victor Hugo-ի ղեղ սրահներուն մէջ, 46 ter Rue St. Didier, մէթրօ Վիքթոր Հիւկօ։
Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Նոր պարեր՝ Որ. Մաքսոնալտի (Շաթլէի թատրոնէն) եւ իր քրոջ կողմէ։ Պարեր երկսեռ խումբով եւ հայկական տարազով։ Անակնկալներ։ Պարողներուն աչքը լոյս, եւրոպական պարեր կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ, մասնակցութեամբ Գոլիզէումի նշանաւոր Pesenti նուագախումբի։

ԽՐԵՐԷՔ։ Առաւօտեան բարի լոյս, Հով լինի՝ Կոմիտաս Վարդապետի, Հոգի Անուշ՝ Սպ. Մելիքեանի, Տանում են ադէլան, Ալագեազ, Խնկի ծառ՝ Գ. Սիւնիի, Անձրեւն եկաւ, Շողեր չան, Եար չան արի, Էս օր ուրբաթ է, Ջուր կուգայ, Սարէն եկաւ, Գնա գնա, Մոնա եար, եւ այլն։

Սիփան երգչախումբը կը հրաւիրէ հասարակութիւնը խրախուսել իր ձեռնարկը։ Հայ երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ անդամագրուեցէք «Սիփան» երգչախումբին։

Տոմսերու համար դիմել՝ «Յառաջ»ի, «Կաւոշ»ի, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ (61 rue Mr. le Prince *Ֆլօրիա ճաշարան, Լ. Նշանեան* (56 rue Piat, *Նպարավաճառատուն Աւետիսեան* 28 rue de la Huchette, *Սափրիչ Ստեփանեան* 8 rue Domat, *Սափրիչ Գէորգեան* 24 rue St. Lazare.

Խնջոյք նոր տարուան առթիւ

կազմակերպուած Սեբաստիոյ թաղերայի հայրենակցական միութեան կողմէ։ Այսօր ուրբաթ, կէսօրէ վերջ, ժամը *2*ին, *20* Ave. Ville d'Avray շաւիղ։ Թրամուէյ վերսայլ թիւ *1* իջնել Puits, sans Vin շոգեկառք՝ Invalides-էն շաւիղ-վէլիզի- սկիզբէն եւ մօնփարնասէն շաւիղ։
կը հրաւիրուին հայրենակիցներ — Մուտքը ազատ է

ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԹԻՆԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

եղերամոյ Հ. քանիկեանի (վիտինեան) արիւնոտ դատին համար
Այս կիրակի առաւօտ ժամը *9.30*ին, թափի վերի սինեմայի սրահին մէջ։ Հովանաւորութեամբ *Mr. Marius Masseի, Vice président du Conseil d'Arrondissement*-ի։ կազմակերպուած հայ քաղ. կուսակցութեանց, *24* հայր. միութեանց եւ *5* մշակութային կազմակերպութեաց խառն ժողովին կողմէ։
Ներկայ պիտի ըլլան Ֆրանսացի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Ֆրանսական թերթերու թղթակիցներ։ կը խօսին հայ քաղ. կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։
Մուտքը ազատ է

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ա. Ե. Հ. Կ. խաչի փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի Այս կիրակի *Maison Mutualité*ի մէջ, *24 Rue St. Victor, Métro Maubert-Mutualité*. Մասնակցութեամբ գայլիկներու եւ երէցներու։ Մանուկներու ներկայացում եւ խաղեր։ կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ։
Մուտքը ազատ է — Ցախսերու մասնակցութիւն *2* ֆրանք

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք
հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ
[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis — *Paris (19e)*
Métro Crimée — *Direction Ple. de la Villette-Ple. d'Ivry*
Հեռ. *Nord 56-57* — *Tram. 50* եւ *52 Autobus AJ* եւ *AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱԼԻՔՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, Քեսի, շըմնկի, պատի եւ զարդ ունի ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնային սպասներ։
Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան։
Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10ին մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ՁԵՂՉ եւ նոր տարիի առթիւ պիտոյն նուէրներ կը տրուին։
ԶԱՓԱԼԻՔՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կը ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն։ Հայ է կիրակի օրերը եւս առաւօտեան ժամը 8էն եղ՝ը հան 8։
Լեհերէն գիտցող կուտանք գրաւոր ապագրանքներու։

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ սկն Միշել — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ՝ ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, *3* սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrées, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chanffage ceutrat.* ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin)*.

ՄՕՏ ՕՐԵՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
11[illegible], Route d'Orléans à Cachan
ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ։ ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԴԻՆ։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՅԻՄՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

17 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին **Salle de la Mutualité**ի մէջ

24, Rue St. Victor, Paris (5), Métro: Place Maubert-Mutualité

Վարժարանի Սանուց Միութիւնը կը կազմակերպէ Գեղարուեստական հանդէս մը

Բարեհաճ մասնակցութեամբ ՒՕԶ ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ, ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ, ՊՊ. Ա. ՇԱՀՄՈՒՐԵԱՆԻ, Է. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ եւ ՏԻՎԻՃԵԱՆԻ

կ'երգէ վարժարանին *80* հոգինոց երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

Կը բեմադրուի Ա. Պատմագրեանի յատկապէս այս հանդէսին համար պատրաստած «ՀԷՔԵԱԹ» մանկական երաժշտական բիէսը, որուն գլխաւոր դերը կ'երգեն Ւօզ Պատմագրեան, Պ. Պ. փափազեան, ՏԻՎԻՃԵԱՆ եւ *Jacques BENOISTON Théâtre Lyrique*էն։ ՊԱԼԻԿՆԵՐ, ԴԱՆՁՆԵՐ, ՀՈՒՐԻՆՆԵՐ, ՋԻՆՎՈՐՆԵՐ, *150* հոգի բեմի վրայ։ Բեմադրութիւն՝ Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ կողմէ։

Պալէթ՝ ղեկավարութեամբ Michel Kotcharoff-ի.— Costumes, Հ. Ալեանաքի.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Հեղինակին.— Պարեր հայկական կեանքէ։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ.— 30, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.։ Կը ծախուին՝ ճաշարան Ֆլօրիա՝ 61, rue Mr. le Prince, *Նպարավաճառ* Méridional 8, rue Chateaudun, *Նպարավաճառ* Yéprade (*Պէլվիլի շրջան*) 9, rue Jouye Rouve, *Վաճառատուն Հրաչ Սարգիսեան* 261 Fg. St. Martin *Փ*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ
Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ" խումբը
Ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸՆԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ
ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ
ՈՒՐԱԽ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐԱՐ

10 յունուար 1932, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին 2.45ին *Maison de la Mutualité*ի սրահին մէջ *24 Rue St. Victor, Paris (V). Métro Maubert-Mutualité*
Արեւելեան երաժշտութիւն *12* հոգինոց օրքէստր ղեկավարութեամբ *ԹՈՒՌԻՍ ԺՕՐԺԻ*
Դ. Արարին տիկ. Սուրաբեան կ'երգէ «ԱՉԵՐ ՍԵՒՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերու համար դիմել «յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ՝ 51 rue Mr. le Prince, Paris (6), ճաշարան Ֆլօրիա 61 rue Mr. le Prince, փարիզ (6), ճաշարան կովկաս՝ 23 rue de la Huchette, փարիզ (5), Դերձակ փափազեան՝ 20 rue des Carmes, փարիզ (5), Լ. Նշանեան՝ 56 rue Piat, մէթրօ Պելվիլ, փարիզ (20)։

Իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն, որ կը բացուի ժամը 12ին

ՏԻԿ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱՍԻԱ» ԴԵՐԻ

MÉRIDIONAL
ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
8, RUE CHATEAUDUN — **MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. LORETTE**

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
"ՇԻՐԱԿ"
26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63
ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՁԵՂՉ
Médaille d'Or 1930 — Diplôme d'Honneur 1931

Թէզվեան գործարանի արդիական մեքենաներուն մեծ սրահէն տեսարան մը

Tricots
20, rue Melingue — **PARIS** — **S. TERZIAN** — **Téléphone: Botzaris 22-98**
Prix de crise
ցնտեսական ներկայ տագնապին առթիւ ցունվար 1էն սկսեալ ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՅԻՍՈՒՆ ՁԵՂՉ մեր բոլոր տեսակի արտադրութիւններուն վրայ։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿՈՐ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՅԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
CONSTANTINOPLE
Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ամ[illegible] մրցել ի գիներով։
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՈՒԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = ապրանքները կը յանձնուին բնակարան Թէլ. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052*. մէթրօ *Cadet*.
ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբոմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Entrepreneur կը ստանձնեմ տուներու շինութիւն, յատակներու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ պ. մ. Ադաբէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux, փարիզ (19) place des Fêtes, Առաւօտները ժամը *7—9*, երեկոները *6-8*, օրեր մինչեւ կէսօր։

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՏԻ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

Directeur et Propriétaire : Sch. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 2 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
2 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1766 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ

Եւրոպայէն դուրս, եւ իբրեւ նոր եւ հոծ գաղութ, ունինք Սուրիա-Լիբանանը:

1931ի ամառը տեղի ունեցաւ համագումար մը՝ ներքին կազմակերպութեան համար, մասնակցութեամբ բոլոր հոսանքներուն: Արդէն իսկ ձեռնարկուած է աշխատանքի, որպէսզի բոլոր շրջանները ունենան ընտրովի մարմիններ:

Այս գաղութը մինչեւ հիմա կը կառավարուի համաձայն Պոլսոյ Ազգ. Սահմանադրութեան, աւելի կամ պակաս կրճատումներով: Երկրին նոր Սահմանադրութեան հաստատման հետ, անյրաժեշտ պիտի դառնայ մշակել նոր կազմական կանոնագիր մը մեզի համար: Այնուհետեւ բոլոր հոսանքները պիտի գործակցին այս առթիւ, որպէսզի կարելի ըլլայ ապահովել լայն իրաւունքներ:

Ոչ մէկ տեղ այնքան պատեհութիւններ կան մեր հաւաքական կեանքի արդիւնաւոր կազմակերպութեան համար, որքան այս երկրին մէջ: Դժբախտաբար անհոգութեան տուած ենք շատ մը հիմնական խնդիրներ եւ կը շարունակենք ջուր ծեծել մենք մեզի, փոխանակ սերտ յարաբերութիւններ մշակելու տեղական տարրին հետ, եւ հարթելու շարք մը թիւրիմացութիւններ:

Միւս կողմէ, պակաս չեն կարմրուկ մարզանքները, որոնք մասնաւորապէս շեշտուեցան 1931ի ընթացքին: Թերեւս տասն անդամ ցոյցեր, հրատարակութիւններ, ձերբակալութիւններ եւ խուզարկութիւններ եղան, եւ բոլորին մէջ ալ խառն էին հայ թափթփուքներ: Ցաճախ աւելի շատուր քան բուն տեղացիները:

Այս ցաւագար երեւոյթը ուրիշ բանի չի ծառայեր, եթէ ոչ նոր կասկածներ ներշնչել տեղացիներուն:

Արաբ մամուլին եւ մտաւորականութեան մէկ մասը դժբախտաբար թունաւորուած է սահմանին անդին սարքուած սադրանքներով, եւ պարբերաբար պատրուակներ կը գտնէ իր կարգին պղտորելու հանրային կարծիքը:

Այդ պատրուակներէն մէկն ալ գաղթականներու տեղաւորման ձեռնարկն է, որուն շուրջը նորէն կատաղի վայնասուն մը կ'արձակեն թուրք թերթերը, հիմա այս օրերուն:

Բացառիկ հանգամանք մը չունի տեղաւորման ձեռնարկը: Ոչ թէ դուրսէն հազարաւոր հայ գաղթականներ կը փոխադրուին Սուրիա, տուն տեղ ըլլալու համար, այլ 1921էն ի վեր գաղթականայիններու, հիւղասանիներու, մթերանոցներու կամ խաներու մէջ խռնուած բազմութիւններն են որ մաս-մաս կը տեղափոխուին եւ նոր թաղեր կամ գիւղեր կը կազմեն: Եթէ մեր համրանքները այս կարգադրութեան շնորհիւ կը փրկուին վատառողջ խշտեակներէ եւ թշուառութենէ, մեծամասնաբար հողին կապուելով, միւս կողմէ նորազատ երկիրն է որ կ'օգտուի: Ամայի տարածութիւններ կը շէնանան, նոր գիւղեր կը շինուին կամ հին քաղաքներ կը բարեզարդուին: Տեսակ մը հանրօգուտ շինութիւն:

Այնպէս որ, Արաբները պատճառ չունին ականջ դնելու սահմանէն անդին արձակուած վայրենի կանչերուն: Իրենց շահերուն գիտակից վարիչներ բազմաթիւ են այս բարեկամ ժողովուրդին մէջ, կը բաւէ որ մենք օտարոտի շարժուձեւեր չփորձենք, եւ գիտնանք մեր շահերը ներդաշնակել անոր իրաւունքներուն հետ:

×

Եգիպտոսի մէջ ալ, որ նմանապէս կը կառավարուի Պոլսոյ Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութիւններով, կայ նոր կազմական կանոնագրի խնդիր, փոխուած ըլլալով երկրին վարչաձեւը:

Վերջին տարիներու կրքոտ վէճերը մեղմացած են այսօր: Բայց շարք մը ապօրինութիւններ եւ անհոգութիւններ, եւ համատարած տնտեսական տագնապը ոչ միայն վնասած են ազգային եկամուտներուն, այլ եւ գաղութին կռնակը բեռցուցած են ահաւոր պարտք մը, 40-50.000 ստերլին: Եւ երկու կեդրոններուն մէջ ալ — Գահիրէ եւ Աղեքսանդրիա — ընդհանուր մտահոգութիւն կը տիրէ, եւ կազմալուծման վախեր կան: Կարելի չէ ուրանալ երուսադէմի նոր պատրիարքին եւ իր հաւատարիմներուն պատասխանատուութիւնը՝ այս տխուր կացութեան մէջ:

Եգիպտոսն ալ կազդուրիչ կայան մըն է, ազգային մշակոյթի, ազգապահպանման աշխատանքներու տեսակէտով: Այստեղ ծնաւ նոր կազմակերպութիւն մը, «Համազգայինը», որ երկու տարիէ ի վեր Գէյրութի մէջ կը պահէ վարժարան մը, «Հայ Ճեմարանը», արժանի ամէն աջակցութեան: Դժբախտաբար նիւթական միջոցներու անձկութիւնը թոյլ չի տար աւելի զարգացնել այս հաստատութիւնը, եւ դիւրացնել Համազգային Ընկերութեան միւս առաջադրութեանց իրականացումը:

Դէպի արեւելք, Սուրիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ, ունինք ուրիշ նոր գաղութ մը, Միջագետքը, որ զարմանալի կենսունակութիւն կը ցուցնէ:

Այստեղ ալ, հայ համայնքը 1931ին ունեցաւ իր կազմական կանոնագիրը: Ուրեմն կը կազմէ պաշտօնապէս ճանչցուած փոքրամասնութիւն մը:

Ուրիշ մխիթարական իրողութիւն մըն է Մուսուլի հիւսիսակողմը հաստատուած նոր գիւղախումբը, Հավրէզք, որ իրեն կր քաշէ միւս գաղթականայիններու բազմութիւնն ալ:

Հայաստան երթալու պատրաստուած տարագիրներն են որ փոխադրուեցան այդ շրջանը, իրաքի կառավարութեան կողմէ տրամադրուած հողերու վրայ, հողին կապուելու համար: Նախապէս քանի մը հարիւր հոգի էին, իսկ այսօր երկու հազարի կը մօտենայ փոխադրուած գաղթականներուն թիւը: Ախո՛ն որ նիւթական միջոցներ չկան նոր հողամասեր ապահովելու, տուն շինելու, լուծք, սերմնացուճարելու եւ ուրիշ անհրաժեշտ պահանջներ գոհացնելու համար: Գաղթականներու կոմիտէն զարկաւ բոլոր դուռները, Եւրոպայէն մինչեւ Ամերիկա, — եւ եթէ չենք սխալիր, իբրեւ արդիւնք՝ 1931ի աշնան հազիւ 200 տոլար կրցաւ ստանալ Ամերիկահայ կարմիր Խաչէն. մինչդեռ հարիւր անգամ երկու հարիւրն ալ չի բաւեր . . . :

Շ.

Աւերածութեան տագնապը

ՕՏԱՐԱԿԱՆԵՐՈՒ ՀԵՌԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՀԵՏԱՁՈՂՈՒԻ ԵՌԱՆԴՈՎ

Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը հրատարակեց անգործութեան վերջին վիճակագրութիւնը, որուն համաձայն, նպաստընկալ անգործներու թիւը բարձրացած է 147.000ի:

Բայց, որովհետեւ այս թիւը չի ներկայացներ անգործներու ամբողջութիւնը, աշխատանքի նախարարութեան կապուած գանազան սպասարկութիւնները՝ անգործներու ամբողջ թիւը կը գնահատեն 500,000: Իսկ կէս անգործները, անոնք որ շաբաթական մէկ քանի օր միայն կ'աշխատին, անշուշտ աւելի բազմաթիւ են:

Այս կացութեան դէմ, կառավարութիւնը ձեռնարկած է գործադրելու կարգ մը միջոցներ, որոնք պիտի ծառային ապագային մեղմացնելու մեծ չափով:

Առաջին միջոցն է տրամադրելի աշխատանքը ամէնէն առաջ վերապահել Ֆրանսացիներուն, եւ արդէն, աշխատաւորներու տեղաւորման գրասենեակները խստութեամբ կը շարժին: Վերջերս շաբաթու Ֆրանսա մտնելու արտօնութիւն ստացած են միայն 56 ճարտարագործական եւ 107 երկրագործական աշխատաւորներ: Իսկ այս մուտքին դէմ արձանագրուած է 4881 ելք:

Բայց, աշխատանքի նախարարութիւնը նշմարած է որ Ֆրանսայէն իրենց երկիրները վերադարձող օտարականներու թիւը որ շաբաթէ շաբաթ կ'արձանագրուի վիճակագրութեանց մէջ, ցածիւ կը ներկայացնէ մեկնողներու մէկ երրորդ մասը: կը նշանակէ թէ 12էն 15000 օտար աշխատաւորներ են որ Ֆրանսայէն կը մեկնին ամէն շաբաթ:

Պէտք է շեշտել թէ գործի պակասով Ֆրանսայէն հեռացուած օտարականներուն մէջ չեն քաղաքական ապաստանեալները եւ բազմանդամ ընտանիքները:

Անգործութեան դէմ, կառավարութեան երկրորդ միջոցն է նպաստը: Ցարդ կառավարութիւնը համայնքներու նպաստի մնտուկներուն կը մասնակցեր 50 առ հարիւր չափով, իսկ պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած հրամանագրի մը համաձայն, կառավարական մասնակցութեան բաժինը կը բարձրանայ 60, 70, 80 եւ 90 առ հարիւրի համաձայն համայնքներու մէջ ապրող անգործներու թիւին:

Բայց, ամէնէն կարեւոր միջոցը պէտք է նկատել ազգային շինարարութեան ծրագիրը, որուն իրականացման, եւ կը թելադրէ փութով իրեն ներկայացնել կարեւոր գումարներ:

Ջեռնհաս սպասարկութիւնները կը կարծեն թէ այս ծրագրին գործադրութեամբ, անգործներու թիւը կէս առ կէս պիտի նուազի: Գործաւորի մը տարեկան վաստակը նկատելով միջին 10 հազար, 2 միլիառ ֆրանք պիտի յատկացուի հանրօգուտ շինութեան մէջ աշխատողներու օրավարձերուն: Որով, մօտ 250000 մարդու գործ պիտի հայթայթուի շնորհիւ այդ ծրագրին:

Հանրօգուտ շինութեանց ծրագրին ուղղակի օգուտներէն մէկն ալ պիտի ըլլայ այն որ կարգ մը արհեստանոցներու եւ գործարաններու ալ գործ պիտի բացուի, ատաղձագործութիւն, մետաղագործութիւն եւն., պիտի օգտուին անկից:

Պաշտօնաթերթը հրատարակեց հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ օրէնքը:

Այս առթիւ, Ֆրանսայի վարչապետը նահանգապետներուն ուղղուած հեռագրով, կը հրահանգէ անմիջապէս ձեռնարկել նախատեսուած ծրագրերու իրականացման, եւ կը թելադրէ փութով իրեն ներկայացնել իրենց նահանգներուն ծրագրուած աշխատանքներու տեղեկագրերը: Նախարարները իրենց կարգին պիտի ջանան որ օրէնքի գործադրութիւնը չուշանայ որեւէ կերպով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՆ

17, Rue Damesme, Paris (13e)

Մինչեւ հին հեռախօսին փոխադրութիւնը, առժամապէս մեր հեռախօսի թիւն է *Gob. 19-78*

Երթեւեկի համար՝ *métro Tolbiac.*

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ցառաջ»ի նոր ծաւալով տպագրութիւնը եւ գրասենեակներու տեղափոխութիւնը մեծապէս ետեն կատարուած ըլլալով, կարելի չեղաւ սովորական ժամուն թղթատարին յանձնել Յունուար 1-ի թիւը:

Այսօրուան թիւն ալ կրնայ ուշանալ, մանաւանդ որ նամակատուները փակ էին երէկ կէս օրէն յետոյ, Տարեգլուխի առթիւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Փոխարքային պատասխանատուն կանչուի

Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը կը բարւոքի աճդան ահմանագլուխին վրայ: «Կարմիր Շապկաւոր»ներու գործունէութիւնը հետզհետէ կը սահմանափակուի Պարաք-Խաթաք կոչուած շրջանին մէջ, հարաւ-արեւմտեան սահմանին մօտերը, արշաւախումբ մը ղրկուած է այդ կողմերը կարգը վերահաստատելու եւ կառավարութեան հաւատարիմ մնացող բնակչութիւնը պաշտպանելու:

Կը հաստատուի սակայն թէ հնդիկ ազնուիքաններու ընդդ. դաշնակցութիւնը որ երկու տարիէ ի վեր, համայնավար դեկավարներու ձեռքն ինկած է, որոշած է ընդդ. գործադուլ յայտարարել փետր. 4ին, բողոքելու համար կառավարութեան խստութիւններուն դէմ:

Կանտի, Հնդկաստանի փոխարքայէն ստացաւ տեսակցութեան մը համար կատարած դիմումին պատասխանը:

Պատասխանը տակաւին չէ հրապարակուած եւ որոշ յայտնի չէ թէ փոխարքան կը մերժէ՞ թէ կ'ընդունի Կանտիի հետ տեսակցութիւն մը: Լաւատեղեակ շրջանակներ կը կարծեն թէ փոխարքան չէ մերժած Կանտիի հետ վիճաբանիլ Կլոր Սեղանի խորհրդաժողովէն բխող սահմանադրական հարցերու շուրջ, բայց թէ թոյլ չպիտի տայ որ վերջին հրովարտակները՝ որոնք բացառիկ իրաւասութիւններ կուտային ոստիկանութեան, վիճաբանութեան դրուին կամ օրէնք կերպով խնդրոյ առարկայ դառնան: Կ'ըսուի նաեւ թէ փոխարքան իր նամակին մէջ՝ յայտնած է Կանտիի թէ, եթէ հնդիկ խորհուրդը վերսկսի պայքարի, կառավարութիւնը պատրաստ է դիմագրաւելու:

Պոմպէյէն կը հաղորդուի թէ հնդիկ ազգ. խորհուրդի գործադիրը յանձնած է իր նիստը՝ ուսումնասիրելէ վերջ փոխարքային տուած պատասխանը Կանտիի:

Կանտիի գլխաւոր գործակիցներէն մէկը յայտարարած է.—Կացութիւնը շատ ծանր է: Պատրաստուեցէք կռուի»:

ՄԱՀԱԳԱՏԻ

Պիրմանիոյ մանաւար դատարանը մահուան դատապարտեց 9 հոգի, որոնք մասնակցեր էին վերջին խռովութիւններուն: Ուրիշ 14 ըմբոստներ ալ դատապարտուեցան ցմահ աքսորի:

Ընդոստութիւն մը Ստալինի դէմ

Անգլիական «Տէյլի Մէյլ» թերթին Թղթակիցը Մոսկուայէն կուտայ լուրջ ըմբոստացման մը լուրը ընդդէմ Ստալինի բռնապետական վարչութեան:

Իբր թէ ըմբոստացման այս շարժումը կը գլխավորէ Տրոցկի Թուրքիոյ իր աքսորավայրէն եւ այս շարժման յարողները Ռուսիոյ մէջ ծանօթ են «Տրոցկիական» անունով: Անոնք յաջողած են գրաւել բոլշեւիկեան տնտեսական կազմակերպութեանց ամէնէն կարեւոր դիրքերը եւ հակառակ յաճախակի ու բազմաթիւ ձերբակալութիւններուն, յաջողած են պահել իրենց ազդեցութիւնը:

Բոլշեւիկեան բանախօսները իրենց ճառերուն մէջ, կը յայտնեն թէ մէկ տարիէ ի վեր, այս հակաստալինեան տարրերը կը նեղեն կառավարութիւնը եւ կ'արգիլեն հնգամեայ ծրագրին էական կէտերու իրագործումը:

Տրոցկի միշտ կը յուսայ Ռուսիա վերադառնալ եւ ատոր համար ալ, երբեք կապը չէ կորած Ռուսիոյ եւ արտասահմանի իր համախոհներուն հետ:

Այս շարժումը որ մեծ ծաւալ ստացած է, նիւթական գաղտնի օժանդակութիւններ կը ստանայ եւ համաձայն տրուած տեղեկութեան, մեծկակ գումարներու տէր են այս շարժման կուսակիցներն ու դեկավարները որոնք ի վիճակի են ծախսելու ամսական 60,000 բուբլի, երկրին ներսը իրենց գաղտնչական աշխատանքներուն համար:

Կ'ըսուի թէ խորհրդային կառավարութիւնը ընդդէմ Տրոցկիի բողոքած է Էնկիւրիի կառավարութեան, բայց պատասխան ստացած է թէ կարելի չէ բան մը ընել:

Ռուսիոյ ներքին անցուդարձերուն լաւատեղեակ անձնաւորութիւններ կը նախատեսեն Ստալինի վարչութեան մօտալուտ անկումը, որովհետեւ անոր հակառակորդները պիտի սկսին յարձակման, անմիջապէս որ իրենց պատրաստութիւնները վերջանան:

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը

ՀՈԳԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑ

Ազգերու Դաշնակցութեան նիստը Ժընեւի մէջ պիտի բացուի յունուար 25ին, նախագահութեամբ Ֆրանսայի արտաքին նախարար Պ. Պրիանի: Օրակարգի վրայ գրուած են 30ի մօտ հարցեր որոնք կապ ունին Ազգերու Դաշնակցութեան գործունէութեան հետ:

Ամէնէն առաջ, ժողովը պիտի զբաղի Չինեւճափոնական վէճով եւ այդ առթիւ խորհուրդին կատարած կարգադրութիւններով:

Ժողովը զբաղեցնող կարեւոր հարցերէն մէկը պիտի ըլլայ հոգատարութեանց յանձնախումբին կատարած աշխատանքները: Ցայտնի է թէ հոգատարութեանց յանձնախումբին գլխաւոր աշխատանքն էր իր կարծիքը բանաձեւել ու յայտնել այն պայմաններու մասին, զորս լրացնելով, Իրաք պիտի կրնար ազատիլ հոգատարութենէ:

Անգլիա, ինքն իսկ փափաք յայտնած էր Իրաքը անկախ տեսնելու եւ 1932ին անոր անդամակցութիւնը առաջարկելու Ազգերու Դաշնակցութեան:

Հնդկաստանի, Վերին-Սիլեզիոյ եւ Ռումանիոյ փոքրամասնութեանց հարցը եւս պիտի զբաղեցնէ խորհուրդը:

Իսկ Համաեւրոպայի ուսումնասիրական յանձնախումբը Ժընեւ պիտի հաւաքուի յունուար 25ին:

Ռուսեւտուհի բանակցութիւնները

Ռուսեւռումէն ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութեանց վայրի մասին Ռումանիա ստացաւ Ռուսիոյ առաջարկը: Բոլշեւիկեան կառավարութիւնը կը պնդէ որ բանակցութիւնները կատարուին Մոսկուայի մէջ, իսկ Ռումանիա առաջարկած էր Ռիկա կամ Փարիզ, Ռուսիա իր պատասխանին մէջ կը յայտնէ սակայն թէ, որեւէ արգելք չի տեսներ որ բանակցութիւնները տեղի ունենան Ռիկայի մէջ, Ռումանիա եւս իր պատասխանին մէջ՝ նախընտրութիւն կը յայտնէ այս վերջին քաղաքին մասին եւ կ'առաջարկէ բանակցութիւնները սկսիլ յունուար 20ին:

Կը կարծուի թէ այս բանակցութեանց մէջ, կարեւոր դեր մը կատարած է էնկիւրիի ռումանական դեսպանը:

Գերմանիա մտանոգ

ՌՈՒՍԵՒՌՈՒՄԷՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐԷն

Մոսկուայէն տրուած լուրեր կը յայտնեն թէ Մոսկուայի գերմանական դեսպանը դիմում կատարած է խորհրդային արտաքին գործավարին Լիտվինովի, լուսաբանութիւններ ուզելով Ռումանիոյ հետ կնքուելիք ոչ-յարձակման դաշինքին մասին:

Գեսման դեսպանը որ արդէն գոհ չէր մնացած Լեհեւռուս բանակցութիւններէն, իր կառավարութեան դժգոհութիւնը յայտնած է Ռումանիոյ հետ կատարուելիք բանակցութեանց մասին, մանաւանդ որ այս դիւանագիտական գործունէութեան ներշնչողը կը նկատուի Ֆրանսան:

Գերման դեսպանը Լիտվինովի հետ իր տեսակցութեան ընթացքին, յիշեցուցած է Ռափալոյի դաշնագրին ստորագրման առթիւ երկու կողմերէն ընդունուած կարգ մը յանձնառութիւններ, ինչպէս նաեւ այն պարագան թէ, ռուսեւռումէն յարաբերութեանց մէջ, Ռուսիա ընդունած էր որ միջնորդի դերը նախընտրաբար կատարէ Գերմանիան:

Մոսկուայի գերմանական շրջանակները կը հաւաստեն թէ Լիտվինով ամէնէն մտահոգութիւն փարատող պատասխան մը տուած է գերման դեսպանին:

— Խորհրդ. կառավարութիւնը ըսած է Լիտվինով, բռնադատուած է ոչ-յարձակման դաշնագրեր կնքել Ֆրանսայի եւ Լեհաստանի հետ, որովհետեւ ճնշուած է տնտեսական անխուսափելի անհրաժեշտութիւններէ, բայց լեհական նրբանցքին, ինչպէս նաեւ Պեսարապիոյ հարցերուն մէջ, Ռուսիա բացարձակ ոչ մէկ յանձնառութեան տակ պիտի մտնէ:

Հիւսէնպուրկի կոչը գերման ժողովուրդին

Գերմանի հանրապետութեան նախագահը կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին երէկուան: Մտորեւ կոչին գլխաւոր հատուածները.

— Լիովին գիտակից եմ մեծ զոհողութեան որ իւրաքանչիւրէն կը խնդրենք, թշուառութիւնը վերջնելու համար: Բայց այդ զոհողութիւնը որուն կ'ենթարկուինք, արտասահմանի հանդէպ մեզ իրաւունք կուտայ պահանջելու որ չընդդիմանայ մեր բարելաւման, մեզմէ պահանջելով անկարելի հատուցումներ: Ջինադթափութեան հարցին մէջ, նոյնպէս չենք կրնար Գերմանիան զրկել իր իրաւունքէն:

«Ընչի ապահովութիւնը ստանալու համար մեր պահանջը արդար յատակ է որ, կարելի չէ դիմել:»

Ու Հիւնտէնպուրկ կը հրաւիրէ իր ժողովուրդը որ համերաշխի, միասնայ եւ յուսալքման չմատնուի:

ՏՐՏԵՍՈՒԱԾ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾ ԿԱՌՈՒԻ

ՅԱՒԿՈՂ ԿՈՄՏԻՏԱՍԻ ՊԱՐՏԱՒՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՄԱՐ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՍ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՆԱԳԱՎՈՑ ՓՈՇԸՆԹ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ

Հայոց պոլիմի մի պատկ

ԲՈՍՏՈՆ

Հ. Ց. Գալշեսիրթյան ցրտնտ

9.— ԱՄՈՒ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ՆՈՒՆԱՑԱՎ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱՎԱԺԱՄ

Գաղտնի ժողովներ էին հրավիրվում, նոր ծրագրեր էին մշակվում, որոնք պետք էր գաղտնի պահել թշնամիներից։ Ամենից առաջ պետք էր ամրացնել ներքին դիրքերը, հոգալ զենքի, զինամթերքի մասին։ Ամեն ինչ պետք էր անել, որպեսզի ապստամբությունը հաջողությամբ պսակվեր։

Ապստամբության նախապատրաստական աշխատանքներին մասնակցում էին Վանի ամենահարուստ հայերը։ Նրանք ոչ միայն իրենց ունեցվածքն էին զոհաբերում, այլև իրենց կյանքը։ Ապստամբության ղեկավարներից էին Ավետիս Նազարբեկյանը, Գաբրիել Նորադունգյանը, Հակոբ Զորայանը, Գրիգոր Զոհրապը, Ռուբեն Տեր-Մինասյանը, Գևորգ Չավուշը, Գևորգ Ալեքսանյանը, Գևորգ Ջանիկյանը, Գևորգ Ղազարյանը, Գևորգ Ռշտունին, Գևորգ Ռշտունի Երկրորդը, Գևորգ Ռշտունի Երրորդը, Գևորգ Ռշտունի Չորրորդը, Գևորգ Ռշտունի Հինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իններորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասներորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Տասնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսաներորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսաներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսաներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քսանիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսներորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Երեսնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասներորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Քառասնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսներորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Հիսնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսներորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Վաթսնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասներորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Յոթանասնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսներորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Ութսնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսներորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնմեկերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսներկուերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսներեքերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնչորսերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնհինգերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնվեցերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնյոթերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնութերորդը, Գևորգ Ռշտունի Իննսնիններորդը, Գևորգ Ռշտունի Հարյուրերորդը

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆԻ Համազգաստ խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, ձանօթ հաւաքատեղին։

ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԹԻՆԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Եղերամայր Հ. ձանիկեանի (Վիտինեան) արիւնոտ դատին համար

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, Քափի վերի սինեմայի սրահին մէջ։ Հովանաւորութեամբ *Mr. Marius Masseի, Vice président du Conseil d'Arrondissementի* եւ նախագահութեամբ Հ. Սէրէնկիհիլեանի։

կազմակերպուած հայ քաղ. կուսակցութեանց, 24 Հայր. միութեանց եւ 5 մշակութային կազմակերպութեանց խառն ժողովին կողմէ։

Ներկայ պիտի ըլլան Ֆրանսացի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Ֆրանսական Թերթերու Թղթակիցներ։ կը խօսին հայ քաղ. կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։

Մուտքը ազատ է

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ա. Ե. Հ. կ. խաչի փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի Այս կիրակի *Maison Mutualitéի* մէջ, *24 Rue St. Victor, Métro Maubert-Mutualité*. Մասնակցութեամբ գայլիկներու եւ երէցներու։ Մանուկներու ներկայացում եւ խաղեր։ կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ։

Մուտքը ազատ է — Դախսերու մասնակցութիւն 2 ֆրանք

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք
ֆանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis — *Paris (19e)*
Métro Crimée — *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*
Հեռ. *Nord 56-57* — *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, Թեւի, շղմինէի, պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնային սպասներ։

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան։

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ԶԵՂՉ եւ նոր տարիի առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին։

ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կր ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն։ Բաց է կիրակի օրերը եւս առաւօտեան ժամը 8էն երեկոյեան 8։

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապսպրանքներու։

ՎԱՐՁՈՒ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂ ՎԱՁԱՐԿԱՆ ՄԻԱՁՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrées, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage ceutral*, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն։ Ալցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* Զորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin)*.

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ "ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ,

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, 4ր. Շաքէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արան եւ կանանց մորթի, արեան վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Գին *18* եւ *20* ֆր.

ODEON — POLYDOR — REGISTERED TRADE MARK

H. Arlinian, 26 rue Lessage, Paris XX. Tel. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք Հայկէն, յունարէն եւ Թուրքերէն փլաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Ընդունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաշխաւորուած) *300—2000* ֆր.։

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած չն։ բաց է ամէն օր։

ԳԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԳԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիէի Սալաւնի դէմ, 5 rիւ Միլեօճ

Մէթրօ Ջէն Միշէլ եւ Օտէօն — *Tél. Dan. 41—45*

ՓԼԱՓՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

ՖՕՆՕՆԵՐ — Նոր մոտելներէ եւ ամէն տեսակ մարքայէ կը ծախուին արժէքաւոր նուէրներով

Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 rue Piat, Paris (20)

Entrepreneur կը ստանձնէ տուներու շինութիւն, յատակագիծերու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ Պ. Մ. Աղաբէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux, փարիզ (19) մէթրօ place des Fêtes, Ընդունելութիւնը ժամը 7—9, երեկոները *6-8*, կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր։

ԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

«Սիփան» երկսեռ երգչախումբի կողմէ, ղեկավար՝ ՍԱՓՕ ՃԱԿՈԲԵԱՆ

Պատրաստուեցէք եւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը — Նախօրօք՝ *12.50*, երեկոյթին գիշերը *15* ֆրանք

Այսօր շաբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Victor Hugoի շքեղ սրահներուն մէջ, 46 ter Rue St. Didier, մէթրօ Վիքթոր Հիւկօ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Նոր պարեր՝ Օր. Մաքտոնալտի (*Շաթլէի Թատրոնէն*) եւ իր քրոջ կողմէ։ Պարեր երկսեռ խումբով եւ հայկական տարազով։ Անակնկալներ։ Պարերուն աչքը լոյս, եւրոպական պարեր կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ, մասնակցութեամբ Գոլիզէումի նշանաւոր Pesenti նուագախումբի։

ԽՐԻՒԵՐԳ՝ Առաւօտեան քարի լոյս, Հով լինի՝ Կոմիտաս Վարդապետի, Հոգին Անուշ՝ Սպ. Մելիքեանի, Տանում են աղջիկն, Ալագեազ, Ինկի Գ. Սիւնիի, Անձրեւն եկաւ, Շողեր Ջան, Եար Ջան արի, Իս օր ուրթաթ է, Ջուր կուգայ, Սարէն եկաւ, Գնա գնա, Սոնա եար, եւ այլն։

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը կը հրաւիրէ հասարակութիւնը խրախուսել իր ձեռնարկը։ Հայ երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ անդամագրուեցէք «Սիփան» երգչախումբին։

Տոմսերու համար դիմել՝ «Յառաջ»ի, «Կռվող»ի, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ (51 rue Mr. le Prince), *Ֆլօրիա ճաշարան, Լ. Նշանեան* (56 rue Piat), *Նպարավաճառատուն Ալէտիսեան* 28 rue de la Huchette, *Սափրիչ Մտեփանեան* 8 rue Domat, *Սափրիչ Գէորգեան* 24 rue St. Lazare։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

17 Յունուար Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին **Salle de la Mutualitéի** *մէջ*

24, Rue St. Victor, Paris (5), Métro: Place Maubert-Mutualité

Վարժարանի Սանուց Միութիւնը կը կազմակերպէ Գեղարուեստական հանդէս մը

Բարեհաճ մասնակցութեամբ ՌՕԶ ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ, ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ, ՊՊ. Ա. ՇԱՀԻՆԱԹՈՒՆԻԻ, Է. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ եւ ՏԷՎԷՃԵԱՆԻ

Կ'երգէ վարժարանին *80* հոգիանոց երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

Կը բեմադրուի Ա. Պատմագրեանի յատկապէս այս հանդէսին համար պատրաստած «ՀԷՔԵԱԹ» մանկական երաժշտական քիէսը, որուն գլխաւոր դերը կ'երգեն Ռօզ Պատմագրեան, Պ. Պ. փափազեան, ՏԷՎԷՃեան եւ *Jacques BENOISTON, Théâtre Lyrique*էն։ ԳԱՂԻԿՆԵՐ, ԴԱՁԱՁՆԵՐ, ՀՈՒՐԻՆԵՐ, ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐ, *150* հոգի բեմի վրայ։ Բեմադրութիւն՝ Պ. Ա. Շահինեանի կողմէ։

Պալէթ՝ ղեկավարութեամբ Michel Kotcharoffի.— Costumes, Հ. Ալեանաքի.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Հեղինակին.— Պատկերներ հայկական կեանքէ։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ.— 30, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.։ Կը ծախուին՝ Ճաշարան Ֆլօրիա՝ 61, rue Mr. le Prince, *Նպարավաճառ* Méridional 8, rue Chateaudun, *Նպարավաճառ* Yéprade (*Պէլվիլի շրջան*) 9, rue Jouye Rouve, *Վաճառատուն Հրաչ Սարգիսեան* 261 Fg. St. Martin *Փ*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ" խումբը
Ղեկավարութեամբ դերասան Մ. ՄՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ՈՒՐԱԽ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐՈՐ

10 Յունուար 1932, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3իդ 2.45ին *Maison de la Mutualitéի* սրահին մէջ
24 Rue St. Victor, Paris (V). Métro Maubert-Mutualité

Արեւելեան երաժշտութիւն *12* հոգիանոց օրքէսթր ղեկավարութեամբ *ԹՈՒՌԻՍ ԺՕՐԺԻ*

Գ. Արարին Տիկ. Սուրաբեան կ'երգէ «ԱՉԵՐ ՍԵՒՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերու համար դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ՝ 51 rue Mr. le Prince, Paris (6), Ճաշարան Ֆլօրիա 61 rue Mr. le Prince; փարիզ (6), Ճաշարան Կովկաս՝ 23 rue de la Huchette, փարիզ (5), Դերձակ փափազեան՝ 20 rue des Carmes, փարիզ (5), Լ. Նշանեան՝ 56 rue Piat, մեթրօ Պելվիլ, փարիզ (20)։

Իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն, որ կը բացուի ժամը 12ին

Տիկ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱՍԻԱ» դերին մէջ

Թէրզեան գործարանի արդիական մեքենաներուն մեծ սրահէն տեսարան մը

Tricots

20, rue Melingue — **PARIS** — **Téléphone: Botzaris 22-98**

Ş. TERZIAN

Prix de crise

Ֆնտեսական ներկայ տագնապին առթիւ յունվար 1էն սկսեալ ՀԱՐԻՒԻՐԻՆ ՑԻՍՈՒՆ ՁԵՂՉ մեր բոլոր տեսակի արտադրութիւններուն վրայ։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄՔԱԼ ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըլ անձնուին բնակարան։

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,032*. Մէթրօ *Cadet*.

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Նպարավաճառատուն

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLVILLE — *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Ա յ ե ն ա լ ա ւ ը՝ ա մ ե ն է ն ա ժ ա ն գ ի ն ե ր ո վ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Ջէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
3 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1767 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Այս բառը իմաստ չունի երեւանցիներուն համար, առանց մակաբոյծ բոյսի մը — «խորհրդային»։

Անոնք որ միամտութիւնն ունէին հակառակը մտածելու, տեղի-անտեղի փառաբանելով «հայկական կառավարութեան հայրենասիրական» գործերը, իրենց դասը առին 1931 Նոյեմբեր 30ին, չափէն աւելի կոշտ արտայայտութիւններով։

Այսպէս, Փարիզի ամկավար պաշտօնաթերթը խոր գայթակղութեան մը մատնուեցաւ, որովհետեւ տօնը կատարուեցաւ ոչ թէ իբրեւ «Հայաստանի տարեդարձ», այլ իբրեւ ցուցահանդէս մը թերխաշ, անլի ճամարտակութեանց։ Եւ պաշտօնաթերթը քարեր գլորեց ոչ միայն լուբերու կարգին, այլեւ պարտք սեպեց խմբագրական էջերէն ձաղկել կատարուած «քեալլակէօղութիւնները»։

Մենք չուզեցինք խառնուիլ այս վէճին, բայց չափազանց բնորոշ էր երեւոյթը։ Եւ քանի որ յիշեցինք, արտապէնք մէկ-երկու տող՝ երկու կողմի «տեսակէտ»ներէն.

— «Վերածնուող հայրենիքի անուան հետ կապուած այդ տօնը Հայաստանի հողին մէջ թաղուած այն հուժկու մաղնիսն է, որ իր շուրջը կը հաւաքէ օտար աստղերու տակ տարտղնուած՝ հայրենազուրկ եւ վտարանդի բոլոր Հայերը անխտիր։

«Այդ մաղնիսին հմայիչն ոյժն էր որ Նոյ. 30ին Վակրամի մեծափարթամ մէկ դահլիճին մէջ համախմբած էր հայ անուան պատկանող ամէն խաւերն ու դասակարգերը,— դրամատէրն ու գործաւորը, հոգեւորականն ու արհեստաւորները, մտաւորականներն ու առեւտրականները, արուեստագէտներն ու ուսանողները եւ ազգային ու հասարակական բազմաթիւ եւ բազմազան կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները։ (*Ազատագր*, 5 Դեկ.)։

Իսկ դիմացէն՝ «Մեր Ուղին է որ կը բարբառի.

— «ԱՌՕՐԷՐԴԱՅԻՆ Հայաստանի տարեդարձի իմաստն «աղճատելու» դէմ «զգոյշ» ամկավար «արտցաւ» խմբագիրը այդ տօնը կը կապէ Հայրենիքի անուան հետ. մինչդեռ անիկա այդ երկրի ռեժիմի տօնն է։ Անիկա կը զառանցէ հողին մէջ թաղուած ինչ որ մաղնիսի մասին, մինչդեռ բազմահազար աշխատաւորութիւնը եկել էր ողջունելու հողին վրայ հիմնուած կարգերը, անոր վրայ կառուցուած բազմաթիւ էլեկտրակայանները, ջրանցքները, գործարանները, դիւղերն ու քաղաքները, տներն ու դպրոցները եւ այս բոլորի հրահրողը՝ Խորհրդային Իշխանութիւնը։ Անիկա կը մոլորայ բոլոր Հայերու՝ «անխտիր» այդ օրուայ հանդէսը ունեցած «խանդավառութեան» մասին, մինչդեռ քաջ գիտէ, որ իր Քլեպերեան դաշնակիցները՝ Դաշնակցութիւնը այդ օրն ալ կորսուած իշխանութիւնը կը սգար, իսկ միւս կողմէն ալ, ինքը՝ ռամկավար կուսակցութիւնը երկու լարերու վրայ փեհլիւանութիւն փորձելու ժղումով միայն այդ օրը Սալ Վակրամ եկած էր, թէկուզ եւ առաւոտուն կրճտուքով կը լսէր խօսողները»։

Այսպէս ուրեմն, լեռ ու ձոր կայ երեւանցիներուն եւ Խ. Հայաստանի բարեկամներուն աշխարհահայեացքին միջեւ։

«Ի սկզբանէ էր բանն». բայց ռամկավարները չտեսնելու կը զարնէին։ Կը փորձէին իրար խառնել, ներդաշնակել ջուրն ու կրակը, մինչեւ որ գաւաթը իրենց գլխուն կոտրեցաւ, հանդիսաւոր առիթով մը...։

×

Արդարեւ, լեռ ու ձոր կայ գաղութներու հասկցած հայրենիքին եւ իրական Հայաստանին միջեւ։ Եւ տարուէ տարի կը շեշտուի անջրպետը։ Բռնի, արհեստական եւ ծիծաղելի կացութիւն մը, որ եթէ աւելի երկար տեւէ, ամէնէն առաջ «բարեկամները» պիտի յուսահատեցնէ։

Մենք պատրանքներ ունեցած չենք մինչեւ հիմա, եւ պէտք չունէինք Նոյեմբեր 29ի ցուցադրական մարզանքներուն սպասելու։

Երեւանցիները ծաղրեցին հայկական — մանաւանդ թրքահայ — Դատը։ Եւ կը ծաղրեն մինչեւ այսօր։ Անոնք նուաստացում, հակայեղափոխութիւն կը համարեն հայրենիք ստեղծելու, քաղաքական դատ վարելու, ժողովուրդ համախմբելու պարտականութիւնը։ Անոնք պատասխանատու վարիչի մը բերնով, յայտարարեցին թէ իրենք «Ամենայն Հայոց կաւավարութիւն չեն», եւ կոպտօրէն մեր երեսին նետեցին հռչակաւոր «Հայմաթլոս»ը։ Անոնք արդարացուցին հայաջինջ սարսափները, եւ մինչեւ այսօր ալ ամուր կանգնած են քէմալապետութեան կողքին, ոչ միայն քրտական շարժումները խափանելու, այլեւ Սուրիա — Լիբանանի հարիւր հազար հայութեան արիւնը մանելու համար։

Այս անողոք իրականութեան հանդէպ, իսկապէս որ բաւական միամիտ պէտք է ըլլալ, կարծելու համար թէ դատ կը շահինք շոյելով, սեւը ճերմակ ներկելով, «լորձնաշուրթ» փառաբանութիւններ երգելով կամ Նոյ. 29ի տարեդարձը պատուելով «հանդերձ ընտանեօք»։

Պէտք է իրականութիւնը տեսնել այնպէս ինչպէս որ կայ։ Եւ ոչ թէ համաձայն մեր բարի բաղձանքներուն։

Մանաւանդ այսօր, — տասը տարուան փորձէն եւ փորձառութենէն յետոյ։

Միայն ճամբով միայն կրնանք խնայել նոր յուսախաբութիւններ։ Մտացեալը բանաստեղծութիւն է եւ հէքեաթ։

×

Վերջացող տարուան ընթացքին, Երեւանի մեծագոյն գործն եղաւ, գաղութներուն հանդէպ՝ ներգաղթի ձեռնարկը։

Երբ լուրը հրապարակ դրուեցաւ 1931 Յուլիս 10ին, մենք չվարանեցանք յայտնել մեր տեսակէտը, եղածը համարելով նուազագոյն չարիք՝ ներկայ պայմաններուն մէջ։

Եւ այդպէս ալ կը մնայ։ Ներգաղթ՝ մեր հասկցած իմաստով՝ չէ եղած մինչեւ հիմա եւ չպիտի ըլլայ, քանի կը տեւէ ներկայ կարգուսարքը։

Բայց նկատի առնելով օրուան պայմանները, մենք պարտաւոր ենք ուժ տալ որեւէ ձեռնարկի որ կը ձգտի Հայաստան փոխադրել եւ հողին կապել արմատախիլ, երերուն բազմութիւնները։ Ուրիշ ելք չունինք, իսկ հրաշքները վեր են մեր ուժէն։

Շ.

Համաստարած գտում Կոմկուսի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կեդր. կոմիտէին նախագահութիւնը հրամայեց ամենախիստ գտում կատարել կուսակցութեան մէջ, նոր տարուան առթիւ, մասնաւորապէս սկսելով վերին խաւերէն։ Այս կարգադրութեան նպատակն է ջախջախել ֆակալէնինեան եւ ֆակաստալինեան տեսութիւնները վերակենդանացումը ազդեցիկ վարիչներու, մասնաւորապէս անոնց մէջ որ վարակուած են «փտած ազատականութեամբ», կեղծ տրոցկիականութեամբ եւ բոլշեւիկեան պատմութեան խեղաթիւրումով։ Ջտումը պիտի վերջանայ ցունուար 30ին, երբ տեղի կ'ունենայ համամիութենական խորհրդաժողով մը, արդիւնքը քննելու համար։ Արդէն իսկ սեւ ցանկը անցած են Ռատէք եւ Եարոսլավսկի, որոնք ներում խնդրած եւ առժամապէս ընդունուած էին։

Ստալին ինքն ալ քանի մը շաբաթ առաջ, մամուլին մէջ հրատարակուած յօդուածով մը կը շեշտէր թէ վերսկսած է հին հերետիկոսութիւնը. իր գործակալները, առաջնորդութեամբ ֆականովիչի, անմիջապէս սկսան հերետիկոսները որսալ, «պատկառելի» արդիւնքի մը յանգելով։ Պայքարը սկսաւ կեդր. համայնավար ակադեմիայի փրոֆէսէօրներուն եւ ուսուցիչներուն, համայնավար կաճառին եւ ուրիշ բարձր հաստատութեանց մէջ՝ Մոսկուա, Լէնինկրատ, Խարքոֆ, Սամարա, Կալինին (նախկին Փէրմ)։ Ագռաւարանքով կազմուած սեւ ցանկին մէջ կ'իյնան Լարին, Ստէքլով, Դեպորին, Պրէոբրաժէնսկի, Զաքս-Կլատնիէվ, Ցալաեւ, Ելուկին եւ Սորոկին, ինչպէս եւ փրոֆէսէօրներ Սլուցկի, Դեմենտիեւ, Նէֆէտով, Վոլոսէվիչ, Իլինսկի, Բուշոյեւ եւ Կրժիժանովսկի։

Թերթերը դիտել կուտան թէ հերետիկոսները դաւադրութիւն մը սարքած են կուսակցութեան տնտեսական, ելմտական, առեւտրական քաղաքականութեան եւ Ստալինի ուղղութեան դէմ, «իակառակ վերջին երկու տարիներու փայլուն արդիւնքներուն»։ Փրոֆ. Նէֆէտովի «դիմակազերծման» առթիւ խռովութիւնները ծագած են Լէնինկրատի ցնտեսական կաճառին մէջ։ Փրոֆէսէօրը դիւրաւ տեղի չտուաւ եւ ձեռքը անցած առարկաները նետեց ամբաստանողներուն վրայ, կոտրելով քննիչ Սէկկինի գլուխը։

ԲՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ Ռուսիոյ մէջ

Ռիգա, 1 յունուար.— Գերման ճարտարագէտ մը, որ երկար տարիներ անցուցած է Ռուսիոյ գործարաններուն մէջ, հնգամեայ ծրագրի գործադրութեան աշխատելով, կարեւոր տեղեկութիւններ տուաւ ռուս ժողովուրդին ապրուստի պայմանաժամներուն մասին։

Սիպերիոյ մէջ, յաճախ կը պատահի որ 15 ժամ ստիպուին սպասել կառախումբերու ժամանման, կառքերը զգուանք ազդելու չափ կեղտոտ են, իսկ ճաշարաններու մէջ կարելի չէ կուշտ ու կուռուտել։ Ուտելիքը կը պակսի։

Ճարտարագէտը համոզուած է թէ ճարտարարուեստը չպիտի զարգանայ Ռուսիոյ մէջ, նկատի ունենալով որ բոլշեւիկները չեն կրնար օտար մասնագէտները կապել իրենց, թէեւ բազդատմամբ ռուս մասնագէտներու, օտարականները կը ստանան տասնապատիկ աւելի վարձատրութիւն։

Անմիջապէս որ օտար մասնագէտներու մեկնումին հետեւանքով գործարանները կ'անցնին ռուս մասնագէտներու ձեռքը, ամէն ինչ բախտին կը ձգուի, ոչ թէ անոր համար որ Ռուսները չունին պէտք եղած գիտութիւնը, այլ որովհետեւ անոնց կը զլացուի անհրաժեշտը՝ ապահովելու համար կանոնաւոր արտադրութիւն եւ աշխատանք։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՆ
17, Rue Damesme, Paris (13e)

Մինչեւ հին հեռախօսին փոխադրութիւնը, առժամապէս մեր հեռախօսի թիւն է *Gob. 19-78*
Երթեւեկի համար՝ *métro Tolbiac.*

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՊՂՏՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հնդիկ խորհուրդը կը վերսկսի պայքարի

Կանուխ պիտի ձերբակալուի՞ Ղոռեն

Տէլհի Հէրըլտի Քղեակիցը կը հեռագրէ Գոմպէյէն.— Հնդիկ խորհուրդին գործադիր կոմիտէին կողմէ քուէարկուած բանաձեւ մը՝ Հնդիկներուն կը յանձնարարէ 1) գործարքի ենթարկել անգլիական արտադրութիւնները, 2) աղ չինել, 3) ոգելից ըմպելիի վաճառատուններուն առջեւ պահակ սպասել, 4) «ոչ-բարոյական» նկատուած օբէնքներուն անսաստել, 5) նոր հրամանագրերուն բովանդակած անարդար հրամաններուն չհնազանդիլ։

Հնդիկ խորհուրդը յայտարարեց թէ Հնդկաստանի փոխարքային վերձին հրամանագրերուն գործադրումը եւ հնդիկ պետերու ձերբակալումը այնպէս կարծել կուտան թէ. անկարելի պիտի ըլլայ աւելի երկար ատեն գործակցիլ կառավարութեան, եթէ իր քաղաքականութիւնը արմատական փոփոխութեան մը չենթարկէ։

Հնդիկ գործադիրը քուէարկեց նաեւ բանաձեւ մը որով իրաւունք կուտայ իր նախագահին նշանակելու իր փոխանորդը, այն պարագային որ ձերբակալուի։

Այս բանաձեւը կը հրահանգէ նաեւ պոյքոթի ենթարկել հանրային բոլոր սպասարկութիւնները, ինչպէս հեռագրական սպասարկութիւնը եւ դատարանները։

Գործադիրը նոր նիստի մը մէջ պիտի քննէ ուրիշ բանաձեւ մը, որ կը տրամադրէ օտար պետութեանց միջամտութիւնը հրաւիրել հնդկական գործերուն։

— Փէշաւէրի նահանգին մէջ, համեմատաբար հանդարտութիւն կը տիրէ, շնորհիւ կատարուած ձերբակալութեանց։ *100* նոր ձերբակալում. ներ կատարուեցան։

— Հնդկաստանի փոխարքան որ կալկաթա գացեր էր, օդանաւով վերադարձաւ Տէլհի, ուր անմիջապէս ժողովի հրաւիրեց գործադիր խորհուրդին անդամները։

Կը կարծուի թէ իակառակ հնդիկ խորհուրդի վերջնագրին որ կը սպառնայ վերսկսիլ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը, կառավարութիւնը պիտի մերժէ խնդրոյ առարկայ դարձնել բացառիկ հրամանագրերը, ինչպէս առաջարկեր էր կանտի։

— Գոմպէյի մէջ տիրող ընդհանուր կարծիքն այն է թէ, հրամանագիր մը որ մօտ ատենէն պիտի յայտարարուի, պիտի հրահանգէ անմիջապէս ձերբակալել հնդիկ խորհուրդին գլխաւոր դեկավարները, որոնց կարգին նաեւ կանտի։

Լեհական բանակցութիւններ

ՎԱՐՇԱՒԻԱ, 1 Յունուար.— Լեհ քաղաքական ձեռնհաս շրջանակները հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ, ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման բանակցութիւններուն մասին։

Երկու կողմերը քննելու վրայ են դաշինքին վերաբերեալ հարցերը, որոնք ընդունուած են արդէն փոխադարձ համաձայնութեամբ։

Գալով այն կէտերուն որոնք վարանումի տեղի տուած են, քննուած են պատմանաւոր կերպով եւ առաջարկուած են բազմաթիւ լուծումներ։ Սակայն այս կէտերէն որ եւէ մէկը այնքան կարեւոր չէ որ կարենայ ընդհատել ու խափանել բանակցութիւնները։ Ու նաեւ, չկայ կէտ մը որ անլուծելի մնայ՝ երկու կողմերու յամառութեան հետեւանքով։

Լեհ քաղաքական շրջանակները լաւատես են բանակցութեանց ելքին մասին։ Այս գաշինքին կնքումին անշուշտ, քաղաքական եւ տնտեսական դրական հետեւանքներ պիտի ունենայ,— Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ տնտեսական յարաբերութեանց հաստատում. եւ քաղաքական յարաբերութեանց բարելաւում։

Ահեւնահեղ գործադուլ Սպանիոյ մէջ

ՄԱՏՐԻՏ, 1 Յունուար.— Պատասխ քաղաքէն տրուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, այդտեղ յայտարարուած ընդհ. գործադուլը ծանր միջադէպերու տեղի կուտայ։ Բանթողներու եւ պահակախումբերու միջեւ բախումներ են պատահած նախորդ օր։ Մէկ սպանեալ եւ բազմաթիւ վիրաւորներ երկուստեք։ Անկից յետոյ, նոր բախումներ ալ պատահեցան եւ չորս զինուորներ սպաննուեցան։ Նոր եւ ծանր միջադէպերէ կը վախցուի, որովհետեւ ժողովուրդը չափազանց զրդուած է։

Հակաֆաշիստ շարժումը Ամերիկայի մէջ

Լոնտոնէն տրուած լուրի մը համաձայն, ամերիկեան իշխանութիւնները հետզհետէ աւելի կը մտահոգուին ծայրայեղ հակաֆաշիստներու գործունէութենէն։ Ասոնք զանազան դասեր սարքած են խաւարացի դիւանագէտներու, հիւպատոսներու եւ նշանաւոր Իտալացիներու դէմ, որոնք կապ ունին ֆաշիստական կազմակերպութեանց հետ։

Թղթատարական վարչութիւնը երեւան հանած է փոքր ձեռնաւումբեր, որոնք ճարտարօրէն զետեղուած էին կապոցներու մէջ եւ ուղղուած իտալացի անձնաւորութեանց, որոնք մեծ մասամբ կը պատկանին իտալական հիւպատոսական մարմնին։

Ամերիկեան իշխանութիւնները թելադրած են իտալական հիւպատոսներուն եւ դիւանագիտական անձնաւորութեանց, որ մերժեն ընդունիլ իրենց ուղղուած որեւէ ծրար։

Հակաֆաշիստ դաւադրութիւնները երեւան եկած են Փէնսիլվանիոյ մէջ թղթատարով ղրկուած ծրարներու պայթումին հետեւանքով։ Ծրարներուն մէջ, ձեռնաւումբեր դրուած էին։ Մէկը պայթեցաւ դեռ տիրոջը չյանձնուած, սպաննելով թղթատարական երկու պաշտօնեաներ։

Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով ձերբակալեց 11 կասկածելիներ եւ կը յուսայ շուտով երեւան հանել դաւադրութեան գլխաւոր հեղինակները։

Կանուխ կը հրահանգէ Փոխարքային պատասխանը

Հնդիկ խորհուրդի վերջին նիստին մէջ անդամները յուզումով բաժնուեցան իրարմէ, կանտիէն ստանալէ վերջ լրացուցիչ հրահանգներ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարի մասին։

Թօսալուտ խռովութիւններ նախատեսելով, կանտի հրահանգեց փակել «կամաւոր-կիներու» մարզարանը եւ կիները ցրուեց երկրին գանազան կողմերը։

Կանտի՝ հմամձայն Հնդիկ խորհուրդի որոշման, իրեն փոխանորդ նշանակեց փաթէլը։

Ատկից զատ հանրութեան կոչ մը ուղղելով, հրաւիրեց զայն որ ապրի խնայողութեամբ։

Փոմպէյի ոստիկանութեան վարիչները գաղտնի նիստի մը մէջ մշակեցին փոխ-յարձակման ծրագիր մը, այն պարագային որ կառավարութեան դէմ պայքարը վերսկսի։

Միւս կողմէ սակայն, անգլիական կերպասի ամէնէն մեծ վաճառատան տէրը, կանտիի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, վստահեցուց թէ պոյքոթի գործին մէջ մեծ ուժ պիտի տայ իրեն։

— «Նոր Հնդկաստան» թերթը կը հրատարակէ կանտիի մէկ յօդուածը, ուր հնդիկ յեղափոխականը կը յայտարարէ.— Պէտք է աշխատինք Հնդկաստանի փրկութեան՝ բարեկամական բանակցութեան ճամբով, եթէ կարելի ըլլայ, բայց նաեւ ուղղակի գործով՝ եթէ չկարենանք ուրիշ կերպ ընել»։

— Հնդկաստանի փոխարքային կողմէ կանտիի տրուած պատասխանը կը ճշդէ մասնաւորաբար թէ Հնդկաստանի կառավարութիւնը չի կրնար բանակցիլ այն անձերուն կամ կազմակերպութեանց հետ, որոնք ըմբոստական գործունէութեամբ մեղադրուած են, ըլլայ պէնկալի, նահանգներուն, թէ հիւսիս-արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ։

փոխարքան կը յայտնէ թէ չի կարծեր որ կանտին պատասխանատու նկատուի այն դէպքերուն համար, որոնք տեղի կ'ունենային երբ ինքը կը մասնակցէր Լոնտոնի կլոր սեղանի խորհրդակցութեան, թէ պատրաստ է իր հետ խօսակցելու այն լաւագոյն միջոցներուն մասին, որոնք պիտի ապահովեն գործակցութիւն մը ուզուած նպատակի ճամբուն վրայ, բայց կը մերժէ վիճիլ վերջին հրամանագրերուն եւ պէնկալի ու կարգ մը գաւառներու մէջ կառավարութեան կիրարկած միջոցներուն շուրջ։

Զիւեւճախոն Պարտերազմը

Զինուցի զօրավար մը, Նանքինի մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ օտար մամուլի ներկայացուցիչներուն։

— Բացարձակ կերպով կը յայտարարեմ թէ միջազգային մամուլի մէջ հրատարակուած լուրերը, որոնց համաձայն իբր թէ չինական զօրախումբերը կը գաշուին Մանչուրիայէն առանց դիմադրութեան ճափոնական զօրքերուն առջեւ, անհիմն են։ Ընդհակառակը, կեդրոնի կառավարութիւնը հրամայեց տուաւ չինական զօրքերու հրամանատարին կատաղի ընդդիմութիւն ցոյց տալ ճափոնցիներուն։

Ամերիկայի ՓԱԿՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Ամերիկայի խորհրդարանին ներկայացուած տեղեկագրի մը համաձայն մինչեւ 1931 Հոկտ. 31ին վերջացող նախընթաց 12 ամիսներու ընթացքին, ամերիկայի մէջ փակուած են 2342 դրամատուներ, որոնց յանձնուած դրամարները կը ներկայացնեն 2 միլիառ 9 միլիոն տոլար։

ՀԱՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ ԳԵՏՈՑ

Ֆրանսացի երիտասարդ մը, անցեալները, հեղնանքով ու ծիծաղով կը պատմեր թէ գրական ամէն հին սերունդ, երբ պահ մը կը նայի հասնող նոր սերունդին, ափսոսալով կը յայտարարէ թէ նոր սերունդը վէպ չունի, բանաստեղծութիւն չունի, թատրոն չունի, լեզու չունի։ 1900ի սերունդը ժզոհ էր 1900ի սերունդէն, 1910ի սերունդը՝ 1920ի սերունդէն։

Այդ սովորութիւնը կը տեսնուի նաեւ մեր մէջ։ Թերեւս այդ սովորութիւնն ալ ժառանգած ենք ֆրանսական գրականութենէն, ուրիշ շատ մը բաներու հետ։ Երբեմն, այս յօդուածը նպատակ ունի ներկայացնելու ծիայն գրական ներկայ շրջանը, որ կը սկսի պատերազմէն յետոյ։

Լեցո՞ւն է այս շրջանը, որոշ չափով հասո՞ւն է արդէն, ի՞նչ դիմագիծ կը ներկայացնէ, — ահա հարցեր, որոնց պէտք է պատասխանել այս յօդուածով։

×

Ֆրանսացի երիտասարդ մը, անցեալները, հեղնանքով ու ծիծաղով կը պատմեր թէ գրական ամէն հին սերունդ, երբ պահ մը կը նայի հասնող նոր սերունդին, ափսոսալով կը յայտարարէ թէ նոր սերունդը վէպ չունի, բանաստեղծութիւն չունի, թատրոն չունի, լեզու չունի։ 1900ի սերունդը ժզոհ էր 19.0ի սերունդէն, 1910ի սերունդը՝ 1920ի սերունդէն։

Այդ սովորութիւնը կը տեսնուի նաեւ մեր մէջ։ Թերեւս այդ սովորութիւնն ալ ժառանգած ենք ֆրանսական գրականութենէն, ուրիշ շատ մը բաներու հետ։ Երբեմն, այս յօդուածը նպատակ ունի ներկայացնելու ծիայն գրական ներկայ շրջանը, որ կը սկսի պատերազմէն յետոյ։

Լեցո՞ւն է այս շրջանը, որոշ չափով հասո՞ւն է արդէն, ի՞նչ դիմագիծ կը ներկայացնէ, — ահա հարցեր, որոնց պէտք է պատասխանել այս յօդուածով։

×

Հայ ժողովուրդին գոյութիւնը մասնաւոր ծտահոգութեան առարկան է դարձած գրաղներուն մէջ։ Ամէնէն առաջ ե. Մեհեանն էր, որ թատերակով մը ներկայացուց հայ աղջիկան հիասթափութիւնը օտար երիտասարդէն։ Դարձես այդ աղջկան մէջ հայ ժողովուրդն էր, որ յանկարծ, յուսախաբ, կը կծկուէր ու կ'ամփափուէր ինքն իր մէջ։ Ցիշեցէք Շահան Շահունուի վէպը, որ դէմ յանդիման կը դնէր հայ եւ ֆրանսացի երիտասարդները, զգացումներու եղերական պայքարի մը մէջ նետելով զանոնք։ Օշական եւս կարծես նման պայքար մըն է որ կը ֆծագրէ, կռիւի հանելով հաւաքականութիւնները։ ե. Զարեան, երկար թափառումներէ յետոյ, տուաւ գլուխ-գործոց հատոր մը, «Ճատրագոմի Հարսը», ուր կը դատապարտուի ընախօսութիւնը յանուն հայ հաւաքականութեան աւանդութիւններուն եւ տարամերժութեանց։ Գրական ոչ մէկ շրջան, մեր մէջ, այսքան յստակ դիմագիծ չբերաւ մեզի, եւ արդի մեր գրականութիւնը, իր ազգային մտահոգութիւններով, հրաշալի յարութեան մը պատկեցն է, որ կը գծէ։ Այստեղ ես ինծի իրաւունք կուտամ ուրախանալու գրական այս վերածնունդով, որուն հետեւ 5 - 6 տարի առաջ, ուրիշներու յոռետեսութեան շրջանին, հաւատք եմ ունեցեր սերունդին մասին, որ կը պատրաստուէր։

×

Եւ արդի լեզուն։

Ո՞ր սերունդը կրնայ պարծիլ, ո՞ր շրջանը կրնայ մրցիլ իր լեզուով յետպատերազմեան հայերէն գրական սերունդին հետ։

Գեղեցիկ, առոյգ, արիւնոտ, տաք, բաբախուն, կենդանի եւ ջինջ լեզու մըն է այս։

Միշտ գրեր եմ, թէ լեզուն երկուք է, — քերականական եւ ստեղծագործական։

Եթէ ներկայ սերունդին մէջ կան, որ հայերէն քերականութիւն չեն գիտեր, մեա կողմէ անունք արտայայտութեան այնպիսի ինքնատպութիւն մը ցոյց կուտան, որ ուրախութեամբ կը լեցնէ լաւ քննադատին հոգին։ Ֆլոպեր եւս, սխալ կը գրէր ֆրանսերէնը, բայց անոր սխալները «լաւ սխալ»ներ էին, որովհետեւ ոճ կը ստեղծեր ան։ Մի մոռնաք, որ այս սերունդին մէջ կան հրաշալի «գրող»ներ, — այս բառին տալով իր սովորական իմաստը։ Այսինքն, անոնք կը գրեն ոչ միայն կատարեալ հայերէն մը, այլ եւ այդ լեզուին վրայ «կը բանին» կարծես, ոճերու գեղեցիկ հիւսուածքներով։

Հայ լեզուին ոսկի շրջանն է այս։

Ճետպատերազմեան շրջանին մէջ կողք կողքի կ'ապրին երկու սերունդներ որոնցմէ՝ կրտսերը, օտար լեզուներու ազդեցութեան տակ, թերեւս ձեւազեղծէ հայերէնը։ Սակայն կը կարծեմ թէ երեքը, որուն լեզուն լաւ կազմուած է, իր ազդեցութեան տակ պիտի պահէ զայն գէթ ժամանակ մը։ Ճետպատերազմեան սերունդին երեքները կ'երաշխաւորեն հայերէնին պաշտամունքը եւ յարգանքը։

×

Բան մը կը պակսի սակայն յետպատերազմեան այս շրջանին։

Զօրս պարբերականներ կը ծնան հրապարակին վրայ, (չեմ յիշեր անոնք որ հրատարակուեցան պատերազմէն տնիին։ Ջապէս ետքը եւ դադրեցան շուտով)։ «Հայրենիք» եւ «Ընահիտ» ոչ մէկ կապ ունի պատերազմեան գրական շրջանին հետ, ըսել կ'ուզեմ թէ գրական նոր շրջան մը հիւսելու համար անոնք ոչ մէկ թել տուին։ Անոնց խմբագրութիւնը ձեկենասի դեր կը կատարէ՝ ստանձնելով բարութիւնը հրատարակելու ամէն բան, որ իրենց կը տրուի։ Մեր մէջ պարբերականի խմբագրի դերը ոմանք կը շփոթեն հասած ձեռագիրը տպելու — տեսակ մը մեկենաս — պաշտօնին հետ։ «Զուարթնոց» գրական ուղղութիւն կամ վարպետութիւն չունէր՝ մասնակցելու համար գրական նոր շրջանին կազմաւորութեան։ Ան աւելի շատ հետաքրքրութեամբ տպագրական գեղեցկագիտութեամբ եւ ֆրանսական թատերանկարչական նիւթերու քաղերով՝ փոխադրելու համար Փարիզեան ճաշակը Պոլսականին վրայ։ «Մենք» ճիչ մըն է դեռ, հաւաքական «ելոյթ» մը, եւ կանուխ է՝ անուանելու համար իր յատկանիշը։ Այսպէս, ուրեմն, ծանօթ պարբերականներու չեզոքութիւնը շրջանին կազմաւորման աշխատանքներուն մէջ կը յայտնուի առաջին առթիւ եւ կը բացատրուի անով, որ գրական վարպետ մը իր տիրական ձայնով չհաւանքեց երիտասարդները կարծես աւելորդ ըլլալ այդ թերեւս անոնք հոտառութիւնն ունին «Երկունք», թէեւ գրական յատկանիշ չուներ, կրնայ պարծիլ, որ երկու տարուան ընթացքին երեք շնորհալի գրողներ նետեց հրապարակ։

Այսպէս պաշտօնական հրապարակին վրայ ոչ ոք փնտռեց զեկավար կամ վարդապետ, ամէն մարդ իր գլուխն առաւ ու քալեց, ամէն բանաստեղծ բերանը բացաւ ու խանչեց։ Ահա թէ ինչո՛ւ քննադատութեան մասին անտարբերութիւն մը կը տեսնուի եւ թերթեր, — կարեւորներուն է ակնարկութիւնս, — չունին իրենց քննադատը։

Ու եթէ քննադատութիւնը ստեղծագործութիւն մըն է՝ անոր համար որ ճամբաներ կը բանայ, սերունդներ կը շինէ, բաղմութիւններ կ'առաջնորդէ,— այն ատեն գրական ներկայ շրջանը չունեցաւ իր քննադատները։ Մեկ չեն հետաքրքրեր անոնք, որոնք «գրախօսականներ»ը գրեն ասդինանդին, բայց երբեք ուսումնասիրած չեն հոգեբանախօսական երեւոյթները արուեստի մէջ, արուեստի փիլիսոփայութիւնը գրականութեան պատմութեան մէջ, գրական զանազան վարդապետութիւններու զարգացումը։

Սերունդը աճեցաւ ու ժննեց ինքն իր գլխուն,— ինչպէս մեր որբերը։

Շ. ՆԱՐԳՈՒՒՆԻ

ՄԱՐԻԿ ՈՉԽԱՐԻ ՊԱՏՄԱԾԸ

(ԻՄ ԱՌԱԿՆԵՐԷՆ)

Հրանտ Ճանիկեանի յիշատակին

Մարիկ Ոչխարը փիլիսոփայելու համամիտ էր. իր գառնուկն էլ հետաքրքիր ու հարցասէր։ Ցափշտակութեամբ լսում էր Մարիկի բոլոր պատմածները։ Հակառակ իր փոքրութեան, նա շատ բան գիտէր արդէն։ Լսած ու գիտցածների մէջ ամէնէն սիրածը իրանց ծագման ու զարդացման պատմութիւնն էր, որ Մարիկը առանձին խնամքով ուսուցեր էր իրան։ Նա գիտէր, որ շնչաւորների մէջ ամենաբոյրը, բարին ու արդարը իրանց ցեղն է. իր տիպարը իրանց ցեղն Որդին Աստուած։ Նրանք գոհ ու երջանիկ էին իրարով։ Մարիկը հպարտ էր իր գառնուկի ուշիմութեան եւ բազմակողմանի ընդունակութիւնների համար, գառնուկն էլ չափազանց ուրախ Մարիկի հակայ պատրաստութեան եւ անսահման համբերատարութեան համար։ Մարիկի եւ գառնուկի ամենամեծ բաւարարութիւնը, մեծագոյն հաճոյքը, խօսիլն էր, աշխարհի լուրջ ու ծանրակշիռ հարցերի մասին, խօսիլը՝ սիրով, խօսիլը՝ ա. նա՛ւշ, խօսիլը՝ անվերջ։ Գառնուկը իր հարցերով միշտ առիթներ կը տեղծէր Մարիկին շահեկան պատմութիւնները լսելու։

×

Մարիկենց հօտը մակաղած էր սպանդանոցի դրան տուաջ, ընդարձակ հրապարակում։ Սպանդանոցը մեծ էր, ահարկու պատերը խարխուլ մամռապատ. յատակը լպրծուն, փոսերի մէջ արիւնը լերդացած։ Հրապարակի վրայ բացուող սպանդանոցի մեծ դրնէն՝ արիւնի խոնաւ հոտ էր բուրում։ Ներսը — սիւներէն դեռ անպատերէն, պատերէն — երկաթեայ կարթերով կախուածէին գլխատուած մորթազերծ ոչխարները, որոնցմէ թարմ ու կարմիր արիւն էր կաթկթում յատակին եւ բարձրանում մարմնի ջերմութեան վերջի գոլորշին։

Մսագործները քրտնաջան աշխատանքի մէջ էին. մեծ ու հատու դանակները մէջքերին, ճերմակ շապիկնին ամբողջապէս արիւնոտ, դէմքերը ուրախ, հօտէն չոկուած էին օրուան մորթուելիքները։ Ներսէն լսուում էր դանակները սրելու ձայնը եւ մորթուղների խուլ հոնդիւնը։ Հօտի մնացած մասը անտարբեր, բաց աչքերով դիտում էր այս սոսկալի տեսարանը եւ հանգի՛ստ որոճում։ Օրը տաք էր, փորերը կուշտ, սարէն նոր էին իջած։

Այս համատարած անդորրութիւնը խանգարում էին խոյերը, որոնք կռւում էին իրար հետ, դղրդացնում չորս կողմը եւ իրանց գլխին հաւաքում հետաքրքրասէրների հակայ բազմութիւն մը։ Կռիւը կատաղի էր։ Կռտոշների զարհուրելի չրըխկոցէն գառնուկը սարսափած մտաւ մօր կողքը եւ իր դժգոհութիւնը յայտնեց.

— Ինչո՞ւ են կռւում մեր Արիները, կռիւը վատ բան է, չէ՞, Մարի՛կ, ես կռիւը չեմ սիրում»։

Ահա՛, մի նոր առիթ խօսելու եւ փիլիսոփայելու։ Մարիկ ոչխարը սկսաւ լուսաբանել կռւի մասին իր ունեցած ըմբռնումը, ընդունելով զայն անխուսափելի անհրաժեշտութիւն մը՝ կեանքի գոյութեան պայմանաւոր տեսակէտէն։ «Զարերով լեցուն աշխարհի մէջ գլուխ պահելու համար կռիւը անխուսափելի է, զաւա՛կս, այդ իսկ պատճառով էլ բարի բնութիւնը, կռւի կոչում ունեցողները օժտել է ուժեղ եղջիւրներով։ Հին ատեն, ազատ լեռների, ազատ սարաւանդների վրայ, ազատ են եղեր եւ մեր նախնիները։ Ո՞վ կը յանդգնէր, ո՞ր չար գազանը կը համարձակուէր մօտենալ մեր հօտին։ Այդպիսիները իրանց ժեղքը կը քաւէին մեր Արիների եղջիւրների ծայրերին։ Ժամանակի ատեն այդ հուժկու եղջիւրները կենդանի պարիսպներ էին մեր ցեղի պահպանութեանը եւ ամրակուռ վահանը անոր գոյութեան։ Ձպիտի ատես կռիւը, զաւա՛կս. դա քնութեան օրէնքն է, եւ ո՛չ էլ կռւողները, նրանք մեր փառքն են եղել, մեր ազգային հպարտութիւնը։

Բայց...։ Մարիկ ոչխարի պատմութիւնը կիսատ մնաց. գինքը դէպի սպանդանոց, Գառնուկը դէպի սարը քշեցին՝ մնացած ոչխարների հետ։

×

Խոյերը առաջէն, ոչխարները ամէկիկ-մէկիկ իրար ետեւէ շարւած, շղթայի մը օղակներուն պէս իրար օղակւած կարծես, կը բարձրանային դէպի արօտատեղին հովիւ եռեւէն՝ շների հսկողութեան տակ։

Գառնուկի սիրտը լեցուն էր ուրախութեամբ. ինչքա՜ն նոր բան գիտէր կռւի ու կռւողների մասին. հրճուում էր հոգին խոյերին ի տես. «աշխարհի հզօրները մեզի հետ են, էլ ի՞նչ վախ»։ Խանդավառութիւնը գինովցրել էր գինքը, ցատկում էր, խաչտում անդադար ու միշտ առաջ նետուում՝ մի քիչ աւելի մօտէն տեսնելու այնքան երախտաւոր իրանց հզօրները, մի քիչ աւելի մօտէն շփւելու անոնց հետ։ Ցափշտակութիւնն ու ազանչացումը կատարելապէս տիրել էին նրա մատաղ հոգուն. նրա համար այժմ խոյերի ամէն մի շարժուձը խորհրդաւոր արտայայտութիւն ունէր։ Հասան արօտատեղին։

Օդը թարմ էր, խոտը՝ մարմանդ, ջուրն աղբիւրի՝ զուլալ ու սառնորակ։ Մինչ սրնդի ձայնը անուշ եղեւնիներով կը տարածուէր եւ շներն իսկ զրաւած մտիկ կ'ընէին գլուխնին թաթերի վրայ դրած, գառնուկը գլխին հաւաքած իր տարեկիցները, պատմում էր նրանց Մարիկ ոչխարքի պատմածը՝ կռւի եւ կռւողների մասին, ցոյց տալով հետուն բռնկուղ փոթորկալից կռիւը։ «Տեսէ՛ք, տեսէ՛ք, եթէ մերոնք այսպէ՛ս կը կռւին իրար հետ, ապա՛, ի՞նչ կը գառնան նրանք թշնամու դէմ... Ո՛հ, մեր Արիները, արեւավառ աչքեր, զրահապատ գլուխ, պողպատեայ պարանոց, ո՞վ կը յանդգնի մեզ մօտենալ»։

Յանկարծ գայլերի վոհմակ մը ձորի մէջէն խուժեց իրենց վրայ եւ իրենցմէ մի քանիսը պատառ-պատառ ըրաւ։ «Ձեր արածի հատուցումը հիմա կը տանանք» սպառնալիքի փոթորիկով թռաւ դէպի հօտը Արիներին լուր տալու համար, եւ ի՜նչ տեսնի— խրտնել է ամբողջ հօտը, փախչում է լեռապատառ։ իսկ Արիները ամէնէն առաջ, կարծես փախչելու մէջ անգամ առաջնութեան պատիւը շահելու մրցումով։ Ամբողջ աշխարհ մը փուլ եկաւ իր հոգու խորքում։ «Մարիկը դիս խաբե՞ց, ո՞ւստ էր այն գեղեցիկ պատմութիւնը, մեր Արիները ինչո՞ւ մեզ անչեցին բնութեան օրէնքին դէմ»։

Մինչ այս մտածումներով տանջւում էր, հովիւը վերադարձաւ շների հետ՝ գայլերը հալածելէն՝ շալակին վիրաւոր գառնուկ մը։ Բեռը վար դրաւ, թոկով կապեց չորս ոտքը, վիզը ոլորեց եւ դանակով կտրեց գլուխը։ Ան ու սարսափի մէջ հօտը չոած աչքերով կը դիտէր զարհուրելի արիւնը։ Վայրկենական ուժեղ ցնցում մը անցաւ բոլորի հոգիէն, իսկ Գառնուկը Մարիկի պատմութեան ազդեցութեան տակ, ինքնամոռացումով կրկին ճչաց օգնութեան աղաղակով եւ լսեց այդ պահուն իսկ իրար հետ կռւող խոյերի կռտոշների ձայնը։

Հովիւը քերթեց Գառնուկը, պատռեց փորը, կուրծքը։ Թոք, պատռեց փորը, կուրծքը։ Թոք, սիրտ, աղիք, փորոտիք տուեց շներ, ինացածը կապեց փայտի ծայրին, առաւ ուսը եւ հօտը քշեց դէպի գիւղ։

×

Հօտը հանդարտ որոճալով սարէն վար կ'իջնէր, խոյերը իրանց դերում— միշտ առջեւէն, շները ետեւէն։

Հետաքրքրութիւնը այրում էր գառնուկի էութիւնը, հարցերը հեղեղ էին դարձել նրա մէջ, Մարիկն էր փնտռում զոհացում ստանալու համար, բայց նա չկար։ Ճարահատ մօտեցաւ Մարիկի տարեկից մի ոչխարի. պատմեց անոր Մարիկի կրակ պատմութիւնը եւ հարցրեց. «Առա՛, մօրաքոյր, զիս խաբե՞լ է Մարիկը, սո՞ւտ է այս բոլորը»։ «Ճիշդ է, բայց Մարիկը չասե՞ց, որ դա մեր անցեալն է։ Մեր Արիները վաղուց դադարել են թշնամու հետ կռւելէ, նրանք այժմ մենամենակ իրար դէմ կռւել գիտեն, նրանց եղջիւրների ահաւոր ուժը այժմ թըշնամու համար չէ, այլ՝ իրար փոր ծակելու, այն էլ խոտի եւ խորոտիկ շիշակի համար»։

«Բայց ճիշդ է եղեր Մարիկի պատմածը» մխիթարուում էր Գառնուկը։ Հօտը կանգ առաւ, հասեր էին սպանդանոցի դրան առաջ։

ԱՒՈՑԵԱՆ

նիս

ԱՐՄԻՆԷԻՆ ՍԻՆԷՄԱՆ

(ԿԱՂԱՆԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Արմաղան ուսուցչուհիիս՝ Տիկ. Տիրուհի Միսաքեանին

1.

Գեղեցիկ եռուզեռ մը կը տիրէր որբանոցին մէջ։

Բակին մէջ, խումբերու բաժնուած, երկ-երկու, երեք-երեք ու չորս-չորս, սեւ ու սեւուլիկ, ճերմակ ու թօմպուլիկ տղաք եւ աղջիկներ, կը խօսէի՛ն, կը պարէի՛ն, կ'երգէին ու կը վազվզէին շարունակ։

Բոլորն ալ Հայու զաւակներ, բոլորն ալ արիւնի եւ անապատի լուտաներ, գեղուղէշ հասակներով, դիրկ գիրկ մխերով, խօսուն ու սիրելի, կրակ ու բոց աչքերով։

Ճեղին հարազատ եւ ճշմարիտ պատկերը։

2.

Արմինէն։

Կեցած էր մեծ հետաքրքիր խումբի մը ճիշդ մէջտեղը ու համբուրելի շարժուձեւերով, երկու օր վերջ իրենց վայելելիք հաճոյքին մասին կը խօսէր, խանդավառելով եւ նախապաշարելով տասներեք կամ տասնըչորս տարու իր ընկերուհի ունկնդիրները, երեւակայական փայլուն հեռանկարներով։

Ամէնքն ալ սիրուն ու պճլտուն, բոլորն ալ իրարմէ զերազանց՝ հայու շուշան աղջիկներ։

Արմինէն։ Խումբին եւ որբանոցին ամէնէն աշխատասէրը, ամէնէն ընդունակը, Տիգրանակերտի գիւղերէն աղջնակ մը, զաւակը բարեկեցիկ եւ հայրենասէր ընտանիքի մը, որուն պատմութիւնն ամբողջ, ցեղին լիակատա՛ր ազատագրութեամբ միայն գրի պիտի առնուէր։

Գիւղէն որբացած։ Հա՛, այո՛, այնպէ՛ս տխու՛ր, շատ տխուր երազի մը պէս կը յիշէ, իր հօրը եւ ուրիշ տասնեակ մը հայրերու գլխատումը ու անոնց գլուխներուն ցուցադրութիւնը, գիւղին գլխաւոր փողոցներուն մէջ եւ կառավարութեան գօնաքին առջեւ։

Կը յիշէր այս։ Կարելի՞ էր չյիշել։ Ու յետոյ ալ իր հանին հետ, աքսորի աշխարհին բոլոր անկիւնները թիզ առ թիզ չափչփելով Ցէր-Ցօր հասած, ու կորսնցնելէ յետոյ իր հանին— միակ ապաւէնն ու պաշտպանը— որբահասակ հայ պաշտօնեաներու ձեռքով Պոլիս բերուած, զինադադարէն վերջ։

Իր գիւղը ճանչցած էր միայն, ու քաղաքին նորանոր երեւոյթներն ու զարմանազան բաները հրաշքներ կը թուէին իրեն։

Առաջին անգամ երբ հսկայական շոգենաւ մը տեսաւ, կարծես թէ իր գիւղն էր որ իր հետեւէն կուգար։ Ու հոս՝ որբանոցին մէջ ու Պոլսոյ, ամէն բան նոր էր ու զարմանալի իրեն համար։

Ուսումը շատ կը սիրէր։

Ու կը յիշէր, այնպէս կրկին եռանդի նման թէ՝ իր ծնողներն ալ կը սիրէին ուսումը, թէ ուխտած էին ուսումնական աղջիկ մը ընել զինքը։ Հայր մը կը յայտնէ որ ֆրանսական Խորհրդարանին հաւանութեան թարկուած հանրօգուտ շինութեան ծրագրին մէջ, ոչինչ նախատեսած է մտքի աշխատաւորներուն հա-

Ինչքան կը յիշէր իր ծնողները եւ ինչքա՜ն կուլար անդամ որ, մանուկանդ անկ մտնելէ ետք, միտքը գային ան

3.

Հիմայ, որբանոցին բակին իր գլուխը հաւաքած իրեն պէս հալի ու համակրելի քանի մը քնքոյշ աղիկներ, կը խօսէր ժանկարի մասին։

Ուսուցիչ եւ ուսուցչուհի աւետած էին իրենց թէ երկ վերջ, նոր տարի էր եւ թէ՝ նոր որբանոցի սաներու յարմար մը պիտի տարուէին։

Փոթորկած էր Սրմինէին մ ու երեւակայութիւնը։ Առաջի գաին էր, որ սինէմա պիտի տ Ինչպէ՞ս բան էր արդեօք։

Կ'ըսէին թէ՝ պատին վրայ տերազիներ տեղի կ'ունենա թէ՝ երկինքը կ'երեւէր, ուր ճե ու սիրուն աղջիկներ գեղեցիկ մը կը դառնային՝ ճակատները դերով պսակուած, ու կ'ըսէին նո որ Հայոց Լարդը ցոց պիտի տա

Ո՛չ։ այդ մէկը չէր ուզեր նէ։ Թէեւ փոքր, բայց կը յիչէ ինչպէ՞ս թուրքերը կը Լարդէին յերը, կը փախցնէին մեծ քոյրիկ Ո՛չ, ո՛չ։ Այդ մէկը չէր ուզեր տե

Այսպէս ուրեմն, Սրմինէ դի օրուան սինէմայով ապրեցաւ օրը։ Ու իրիկուան երը նստ ելաւ, զգաց որ թեթեւ մը կը ղլուխը եւ ճակատն ալ քիչ մը բեր։

4.

Յաջորդ օրը, առտուան գա կին հետ չկրցաւ ելլել, հակառակ բուն ճիգերուն եւ փափաքին։

Սոսկալի տենդ մը կ'այրէր բուն Ղազնակին մատղաշ մարմ եւ գլուխը վեր վեր կը նետէր ծեռ։

— Հանդիստ ըրէ՛, հա՛, Ա հանդիստ ըրէ, որպէս զի վաղը ըլլաս եւ չզրկուիս սինէմայէն, սէին վարժուհիները։

Ի՞նչու սինէմայէն զրկուի՞ եթէ հրդեհներու մէջ ալ ըլ պիտի երթա՛ր անպայմա՛ն։

Որբանոցի բժիշկը գայն քն յետոյ գլուխը տխրօրէն շարժ անյոյս վիճակ մը ունենալը յ նած էր։

Ծանր ուղեղատապէ մը բռնա էր խեղճ աղջնակը։

5.

Վաղը Կաղանդ է։

Ու գիշեր։

Տղաքը՝ վաղուան սինէմային ղէն բռնուած էին։ Մինչ՝ անդ հիւանդներու բաժնին մէջ, Արմ ուղեղատապէն շղթայուած կը ռային։

Բժիշկ եւ վարժուհիները տասուաթոր աչքերով կը սպաս անոր անարին վերեւ։

Անյոյս էր Արմինէին վիճ Տղաք՝ մեծ բան չէին գիտեր։ Գի որ հիւանդ էր Արմինէն. այդ մխայն։

— Ի՞նչ ունիս։ Լա՞ւ եմ, վաղը նէմա պիտի երթամ, չէ՞։

«Եթէ դիս չտանիք, ալ ձեղի տի չհազանդիմ, ա՛լ դասերուս տի չաշխատիմ, ա՛լ բարի Արպիտի չըլլամ...» Կ'ըսէր երբեմն շուրջիններուն, կսկիամով, զայցելով։

— Այո՛, անշուշտ կը պատահ նէին։

6.

Կաղանդ։ Ցունուար մէկ։

Որբանոցին մօտակայ ե եկեղեցիին զանգակը կը ղօղան որբ ու որբուհիներուն պէս եւ հետ լալով կարծես։

Որբանոցը սուգի մէջ էր։

Ու բակին մէջ, բարձրաս կի մը վրայ կը հանդչէր Արմի անտուկ-դազաղը, զարդարուած նակին յարմար ծաղկեփունջերո

Արմինէն մեռած էր։

Իր վերջին խօսքերը սինէ մասին եղած էին։ Ու ինքը էր կեանքի իրական սինէմա մահուան գիրկը։

Որբանոցն ամբողջ լացաւ տեսնէին։

ԱՒԷՆԻՔ Մ. ՄՈՒՆՈՒԿԵ

ԿՈԶ ՄԸ

Մտքի Աշխատաւորներու Ցա դաշնակցութիւնը կոչ մը հրատա կած է, որուն մէջ, կը մատնա ֆրանսական մտքի արտադրութ արտածման նուազումը, երեւ մը, որ անդործութեան վրայ պ ճառ մըն ալ կ'աւելցնէ։ Սէնսիւ ցաւ կը յայտնէ որ ֆրանսա խորհրդարանին հաւանութեան թարկուած հանրօգուտ շինութ ծրագրին մէջ, ոչինչ նախատես է մտքի աշխատաւորներուն հա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅԱՄԲ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ ՀԻՄՆՎԵԼ Է 1931 ՏԱՐԻՆ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ։ ՀԻՄԱ ՄԵՆ ՈՒՆԻ ՄՈՏ 1918 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԵԿԱՎՈՐՈՒՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԷՐ ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ։ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ Է ՄՈՏ 2 ՄԻԼԻՈՆ ՏՊԱԳԻՐ ԳՐՔԵՐ։ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ Է ՄՈՏ 2 ՄԻԼԻՈՆ ՏՊԱԳԻՐ ԳՐՔԵՐ։

Հայկ. Ծնունդի արեւկոյր

Գեղարուեստական յայտագրով կազմակերպուած փարիզի Ռամկավար-Ազգատական ակումբին կողմէ, *6 յունուար 1932*, Ջորեքշաբթի երեկոյ ժամը *8,45*ին, Սօսիէթէ Սավանթի մեծ սրահին մէջ, *8* րիւ Ֆանթէօն: Մէթրօ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ:

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐՁՈՒԻ Է *Avenue d'Italie, փողոցի վրայ, առաջին յարկ, յարկաբաժին մը, 3 սենեակ, խոհանոց, ջուր: կազ, ելեկտրականութիւն: Տարեկան վարձք՝ 2000 ֆր.: Մէջը զտնուած կարասիները 6000 ֆր. գնելու պայմանաւ:*

Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 rue Lafayette, tél. Nord 89-06, 95-79:

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու:Ա-մէն օր (կիրակի ալ մէջօր) *ժ. 3-7*, բացի եշ.է: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախտաբ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան' վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

Թէրզեան գործարանի արդիական մեքենաներուն մեծ սրահէն տեսարան մը

Tricots

20, rue Melingue
PARIS

Ֆ. TERZIAN

Téléphone:
Botzaris 22 - 98

Prix de crise

Ֆնտեսական ներկայ տագնապին առթիւ յունվար 1էն սկսեալ ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՑԻՍՈՒՆ ՁԵՂՉ մեր բոլոր տեսակի արտադրութիւններուն վրայ:

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի Այս կիրակի *Maison Mutualiié*ի մէջ, *24 Rue St. Victor, Métro Maubert-Mutualité*. Մասնակցութեամբ գայլիկներու եւ երէցներու: Մանուկներու ներկայացում եւ խաղեր: կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ:

Մուտքը ազատ է — Դախսերու մասնակցութիւն 2 ֆրանք

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis — *Paris (19e)*
Métro Crimée — *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*
Հեռ. *Nord 56-57* — *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, Ձեւի, շըմինէի, պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնային սպասներ:

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան:

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ՁԵՂՉ եւ նոր տարիի առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին:

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կը ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն: Բաց է կիրակի օրերը եւս առաւօտեան ժամը 8էն երեկոյեան 8:

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապսպրանքներու:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ:

PHARNACIE COMMERCIALe DE LA PLACE CLICHY

Métro: Place Clichy

6, PLACE CLICHY, PARIS (9)
Tel. Trinité 65-18

Ուր պիտի գտնէք ակնոցներու ճոխ մթերք, խուլերու համար մասնաւոր գործիքներ, աչքի քննութիւնը կը կատարուի ձրի Պր. Գ. ՄԵԼԻՔԵԱՆի կողմէ վկայեալ Պերլինէն:

Photo optique

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԳՆԵՑՔ
Պոլսոյ եւ Սկիւտարի հռչակաւոր

հայլաֆ
ԿԱՐԱՊԵՏ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԷ

Որ կը պատրաստէ ամէն տեսակ արեւել. համեղ անուշեղէններ
Հասցէ՝ 26 Rue Bouret, փարիզ *(19)*, մէթրօ Պոլիվար
Ծօներու առթիւ ՊԻՕՐԻԿի թերթ եւ ընտիր ԴԱՍԱՅԻՑ

Entrepreneur կը ստանձնեմ տուներու շինութիւն, յատակագիծերու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել՝ Պ. Մ. Ադաբէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux, փարիզ *(19)* մէթրօ place des Fêtes, Առաւօտները ժամը *7—9*, երեկոները *6-8*, կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր:

Գին *18* եւ *20* Ֆր.

ODEON — POLYDOR — REGISTERED TRADE MARK

H. Artinian, 26 rne Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ Թուրքերէն փլաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ: Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆօնօները (երաշխաւորուած) *300—2000* Ֆր.:

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Բաց է ամէն օր:

ՎԱՐՁՈՒ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՑԻԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, *3* սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Գրասենի Հրոնիս-Սամուէլ

51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65

Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է

ՆՈՐ ԴՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՏ ՁԱՄԲԱՆ (Մաննիկ Պէրպէրեան) 10 ֆր., ԿԵՍՆԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ 30 (Ա. Հատորին հետ 50), ԿԱՎՐՈՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 30, ԱՊՐՈՒՄ-ՆԵՐ (Մալխաս), պոկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդարեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բարսեղեան 20, Արփիարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ (Քր. Մխքայէլեան) 10, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԷՍ (Պապէսեան) 6, ԳԵՂԱԿԱԶԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ (Ռէն) 20, ԵՐԵՔ ՀՆԱԿԵՐՆԵՐ (Ղ. Միլոյեան) 10, ՈՂՔ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ (ՎԷՐՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ) Խ. Ա-ԲՈՎեան 25 ֆրանք:

*ՆՈՒԷՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԲԻՐԵՐ ԵՆ, Ա. Աշարունեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁԱՆԱՂԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՍ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՁԱՄԲՈՐԴԸ ՊԱՐՉԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՍ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՁԱՄԲՈՐԴԸ ՊԱՐՉԻՆ 20, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համասեան 35, Րաֆֆիի բոլոր գործերը

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932
5 JANVIER
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1768 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՐԹԻԶ ԳԼԱՒՆԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Վերջացող տարուան ընթացքին, ըսինք, Երեւանի մեծագոյն գործն եղաւ ներգաղթը: Անշուշտ այնպէս ինչպէս կը հասկնան իրենք:

Դեռ նոր մեկնեցաւ ներգաղթի առաջին կարաւանը: Դեկտ. 30ին Պիէռռնէն ճամբայ ելան 1900 հոգի, ինչպէս կը հաղորդէր հեռագիրը: Յաջորդ մեկնումներու մասին որոշ տեղեկութիւն չունինք: Եւ յայտնի չէ տակաւին, թէ ե՛րբ պիտի վերջանայ առաջին վեց հազարին առաքումը (հազարը Պուլկարիայէն):

Անիկա որ, կանխահաս է խօսիլ ճնացեալ չորս հազարին մասին: Իսկ յաջորդ քսան հազարի ձեռնարկը պէտք է համարել պարզ ծրագիր Անոր իրականացումը կապուած է գաղութներու աշակցութեան հետ, որ ոչ իսկ թուղթի վրայ նախատեսուած է: «Վարչապետ»ին այցելութեան առթիւ (1931 օգոստոս) շռայլուած խոստումները, ճառերն ու հաւաստիքները շուտով դարձան հոգեշահ քարոզ: Եւ այս ընթացքով, այդպէս ալ պիտի մնան: Գոնէ մինչեւ այն օրը ուր ոչ միայն Երեւանը, այլ և անոր շրջայրան բարեկամները խելքի գան:

Ներգաղթը լաւագոյն պատեհութիւնն էր խոհանոցի վէճերը մէկդի դնելու եւ հաւաքաբար գործի փարելու: Ընդհակառակն, դարձաւ նոր պատրուակ մը հակազաշնակցական ախորժակները սրելու: Եւ ահա, տակաւին առաջին կարաւանը ճամբայ չելած, «մահափորձ»ի հէքեաթ մըն ալ կը ծամծուի, ի պատիւ սմսեղուկ Շահվերդեանի...

Ջմեղադրենք: Հերոսանալու մարմաջն ալ հայկական ժառանգութիւն է: Երեւանի թզուկ Ըմէթը ինչո՞ւ վար պիտի ձնար թուրքիոյ վարչապետէն:

×

Բուն երկրին մէջ, տարին անցաւ «խաղաղ»:

Այնտեղ ուր հաւաքական տնտեսութիւնը կարելի եղած էր գործադրել, մարդիկ վայելեցին անոր արհեստական շնորհնե՛րը: Իսկ ուր որ զիւղացին ըմբոստացած էր, թնդանօթը օգնութեան հասաւ, իբրեւ «շինարարական» ազդակ:

Մանաւորապէս լեռնային, մեկուսացեալ շրջաններու մէջ, Արագածէն մինչեւ Զանգեզուր, պակաս չեղան ղէպքեր, որոնք պաշտօնական բերնով կը կոչուին «բանտիդիսմ» (աւազակութիւն), ինչպէս յեղափոխական շարժումները՝ Թուրքիոյ մէջ:

Եւ անընդհատ շարունակուեցան խուզարկութիւնները, ձերբակալութիւններն ու աքսորները, որոնք անբաժան, լրացուցիչ մասերը կը կազմեն կարմիր իշխանապետութեան, ինչպէս ամբողջ Ռուսաստանի, նոյնպէս անոր յետին ծայրագաւառներուն մէջ:

Իսկ տարուան ամէնէն գարշելի երեւոյթն եղաւ մտաւորականութեան դէմ սարքուած միջնադարեան հաւատաքննութիւնը՝ «յանուն Մարքս-Լենինեան փիլիսոփայութեան դիալեկտիկական մատերիալիզմի»:

Ազգերու պատմութեան մէջ դժուար թէ գտնուի շրջան մը, ուր շոշորթութիւնը, տգիտութիւնը եւ լրբութիւնը ձեռք ձեռքի տուած ըլլան, վայրենի հալածանք մը կազմակերպելու համար Մտքին դէմ: Եղածչեղած հեղինակութիւններու դէմ, մազ-մօրուք ճերմկցուցած բանասէրներու, լեզուագէտներու, հնագէտներու, ակադեմականներու, գիտուններու, ճարտարագէտներու, նոյն իսկ բժիշկներու դէմ:

Այստեղ ալ, ազդանշանը տրուած էր վերէն: Բայց Մոսկուան հազիւ քալելու հրամանը տուած, Երեւանցիները սկսան վազել քառասմբակ, ինչպէս «կոլխոզ»ի գործադրութեան, ինչպէս ամէն բանի մէջ:

Ազդանշանն էր — «Բոլշեւիկօրէն գրոհել դասակարգային թշնամու իդէալոգիական դիրքերի վրայ: Արմատախիլ անել բուրժուական-ռէակցիոն իդէոլոգիան տեսական ֆրոնտի բոլոր քնագաւառներից» *(Խորհ. Հայաստան, 21 Յուլիս 1931)*:

Եւ այստեղ էր որ արձանագրուեցաւ Փոոֆ. Հրաչեայ Աճառեանի անքաւելի «մեղքը», իր բարկաճայթ բացագանչութիւնը.

— «Դիալեգտիկան որտեղ ուզում ես իսթիր, բայց իմ առարկայի մէջ մի խօթիր: Լեզուի զարգացման մէջ դիալեգտիկա չկայ»:

Գրոհը կազմակերպուեցաւ մոլեկրօն խիզախութեամբ, ահուդողի մատնելով բոլոր գրոց-բրոցները: Կարգով առեան կանչուեցան քաղաքականութեան հետ հեռաւոր կապ անգամ չունեցող մարդիկ, իրենց «հաւատոյ հանգանակը» խոստովանելու համար: Իսկ միամիտ քաջազնուն անգամ մըն ալ խաչին գամուեցաւ, իբրեւ երկերես եւ վտանգաւոր թշնամի: Վարանողները պատժուեցան պաշտօնազրկութեամբ, համակերպողները հարկադրուեցան ստորագրել ուռուցիկ բանաձեւեր, խմբագրուած հասարակ ապուշներու կողմէ:

Հարուածը հասաւ մինչեւ... հայ աշուղներուն, եւ անոնց ժողովրդական երգերը հոչակուեցան հակայեղափոխական:

Այս գոհունութեան չափ ընդվզեցուցիչ էր այն վերապահ, լուռ ու մունջ դիրքը զոր բռնեցին արտասահմանի մտաւորականութիւնն ու «բարեկամ» մամուլը:

Անշուշտ վախցան հաճոյք պատճառել Դաշնակցութեան, ինչպէս ուրիշ պարագաներու մէջ, երբ ամբողջ ժողովուրդ մը արիւն կուլար, հաւաքական տնտեսութեան առթիւ կատարուած «քեալլագէօզութեանց» հետեւանքով:

×

1931ին ալ, աւելի շեշտուեցաւ այն քաղաքականութիւնը, որով սկսեր էին ասպարէզէն քշել քիչ-շատ հասունցած տարրերը:

1930ին, արդէն ցիրուցան վտարուած էր այն յառաջապահ խումբը որ հիմը դրաւ Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան: Աշոտ Յովհաննիսեանները, Ա. կարինեանները. Սաքօներն ու Լուկաշինները, կոստանեանները եւ Մելիք-Յովսեփովները այլ ևս կը համարուէին աջ, ոչուղղափառ: Անոնց յաջորդեցին աչքէն ձախէն հաւաքուած աղմկարարներ, ճրճռան ճպուռներ եւ լարուած մեքենաներ, որոնց միակ արժանիքն էր անայլայլ հաւատարմութիւն եւ տառամոլութիւն:

Չարթիչ գլանը բանեցաւ անընդհատ, բոլոր ճակատներուն վրայ:

Շ.

Ժամ առաջ փոխեցէք

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՆ ՈՒ ՔԱՐՏԵՐԸ

Աշխատանքի նախարարութիւնը կը հաղորդէ հետեւեալ զեկոյցը.—

Գործատէրերուն ու ապահովագրեալներուն կը ծանուցուի թէ 1932 ցունուար 1էն սկսեալ ընկերային ապահովագրութեան բաժնեվճարները պէտք է ներկայացուին տարեկան նոր քարտերու եւ մասեայ նոր թուղթերուն վրայ, որոնք ղրկուած են շահագրգռուողներուն:

Հետեւաբար, մինչեւ 1931 դեկտ. 31 ի գորու եղող քարտերն ու թուղթերը պէտք չէ օգտագործուին այս թուականին յաջորդող աշխատանքի ժամանակաշրջանին մէջ, եւ մինչեւ 10 օր պէտք է յանձնուին նամականատան մը:

Նոր թուղթերուն եւ քարտերուն վրայ ներկայացուելիք վճարումներուն համար, գործատէրերը պէտք է օգտագործեն այդ պաշտօնաթուղթերուն վրայ նշանակուած ձեւով ընկեր. ապահովագրութեան դրոշմաթուղթերը: Աւելի յաճախ, անոնք պէտք պիտի ունենան գործածելու նոր ձեւի դրոշմաթուղթերը՝ երկու մասով. մէկը պէտք է փակցուի հիւանդութեան թուղթին, միւսը ծերութեան տարեկան քարտին վրայ:

Այն ապահովագրեալներն, որոնք ճասցէի փոփոխութեան հետեւանքով, չեն ստացած իրենց նորքարտը, կրնան դորդուն թէ փութով պէտք է իրենց նոր ճասցէն յայտնեն ընկերային ապահովագրութեանց նահանգային կամ միջնահանգային *agences*ներուն, փարիզ, *14, Avenue de Lowendal*:

Ռուսահայութեան Բանակցութիւնները

Պուքրէշէն տրուած լուրի մը ճամաձայն, նախորդ օր, Խորհրդային կառավարութեան ճաղորդուած ծանուցագրով մը, Ռումէն կառավարութիւնը փափաք կը յայտնէ Ռիկայի մէջ սկսելու ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութիւնները:

Ռումանիա բանակցութեանց ըսկսելու թուական առաջարկած է յունուար 15ը, որպէսզի ժընեւի զինաթափութեան խորհրդաժողովի բացումէն առաջ, լրացած ըլլան աշխատանքները:

Կը կարծուի թէ Ռումանիոյ նախատեսած դաշնագրին քնագիրը, որուն շուրջ սկզբունքով ճամաձայնութեան եկած են Ֆրանսա եւ Լեհաստան, պիտի բովանդակէ ճետեւեալ տրամադրութեամբ յօդուած մը.= Ոչ-յարձակման դաշինքը պիտի վերաբերի բոլոր այն ճողամասերուն, որոնք կը գտնուին երկու երկիրներու գերիշխանութեան տակ»: Այս յօդուածը պարզապէս կը նշանակէ Ռուսիոյ կողմէ ճանաչումը Պեսարապիոյ գոյավիճակին:

Գալով Ռումանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, դիւանագիտական կապնոտաւոր յարաբերութեանց վերսկսման, այդ մասին պիտի խօսուի այն ատեն միայն երբ Ռուսիա վճռապէս ճանչնայ Պեսարապիոյ Ռումանիոյ կցման յայտարարագիրը:

Ռուսերը կը գնեն Տէօրթ Եօլի Ճարհիսկներ

Այս տարի ալ Ռուսերը Տէօրթ Եօլի վաճառականներէն մէկուն հետ կնքուած պայմանագրութեամբ, իւրաքանչիւր մնտուկը 340 դրուշէն 420 մնտուկ նարինջ պիտի գնեն եւ ասոնք մինչեւ Փետրուարի սկիզբը զանազան թուականներով եւ 3 շոգենաւով Ռուսիա պիտի ղրկեն: Ռուսերը տակաւին նարինջ գնելու չեն սկսած, որովհետեւ անոնց սընտուկ շինելու համար, ցանկի հրատարակութենէն առաջ Ռուսիայէն 91 հազար հատ ատաղձ բերուած եւ ցանկը հրատարակուելէ յետոյ, այս ատաղձները մաքսատունը մնացած են:

Տէօրթ Եօլի վաճառականները տնտեսական գործավարութեան գլխուվ, հաղորդած են թէ այս կերպով 400 հազար ոսկի վնասած են, եւ խնդրած են որ տեղի չտրուի այս վնասին:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Արիւնապի ընդհարում Սեպաւիկի Հայերուն միջեւ

Սելանիկէն կը գրեն «Նոր Օր»ի (31 դեկտ.)—

Կիրակի կէսօրէ յետոյ, Պէշ Չինարի մէջ արիւնալի ընդհարում տեղի ունեցաւ վարժարանին մէջ հաստատուած գաղթականներուն եւ ազգ. իշխանութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ: Շեմկուռւք, ատրճանակի պայթում եւ խուճապ տիրեց: Գաղթականները զրգռուած էին հաւատարիմներու կողմէ, որոնք ամէն միջոց ի գործ դրած էին կռիւ առաջ բերելու համար:

Այս ցաւալի դէպքին մասին, հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտան.

— Կիրակի օր, կէսօրէ յետոյ Պէշ Չինարի դպրոցին մէջ նպաստակաւոր կերպով կարգ մը զրգռիչներու կողմէ տեղատարուած ընտանիքներու հետեւանքով առաջին ախուր դէպքը տեղի ունեցաւ: Ոստիկանութիւն, ձեծ, ծեծկռտուք, յարձակում ոստիկաններու վրայ, ինչ որ կ'ուզէք, ամէն ինչ կատարեալ եղաւ:

Խուճապուած են ազգային իշխանութեան ներկայացուցիչներ Պ. Պ. Ստեփանեան, Մակարեան եւ Աւետիսեան, որոնք հաց բաշխելու համար գաղթականական գացած էին: Ոստիկանները այդ իրարանցումին մէջ իւիւճակի չեն ըլլար զանազանելու թացն ու չորը: Ձիշեանները մինչեւ պահականոց կը տարուին, ուր իրենց անմեղութիւնը ստուգուելէ յետոյ, ազատ կը ձգուին:

ԹԷՎՖԻՔ ՐԻՒՇՏԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՄՈՐՈՒՄՆԵՐ

Էնկիւրի, 3 յունուար.— Կառավարական շրջանակները կը հաստատեն թէ արտաքին գործավարը Թէվֆիք Րիւշտի մօտ առաջնէն, Էնկիւրիէն պիտի մեկնի դէպի Մոսկուա, Թեհրան եւ Պաղտատ:

Թէվֆիք Րիւշտիի ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ մօտ 25 օր:

Մոսկուայի մէջ, Թէվֆիք Րիւշտի տեղեկութիւններ պիտի տայ խորհրդային դեկավարներուն, այն տեսակցութեանց մասին զոր ունեցաւ Պուլկաքիոյ վարչապետին Մուշանոֆի հետ: Այս տեսակցութեանց գլխաւոր նիւթն եղած է Ռուսիոյ եւ Պուլկարիոյ դիւանագիտական յարաբերութեանց վերսկսումը:

Թուրք քաղաքական շրջանակները կը հաւաստեն թէ երկու երկիրներն արդէն մօտիտ պիտի սկսին տնտեսական յարաբերութեանց եւ այդ կերպով ճամբայ բացած պիտի ըլլան դիւանագիտական յարաբերութեանց:

Թեհրանի մէջ, Թէվֆիք Րիւշտի պարսիկ նախարարներուն հետ ունդակի քանակցութիւններ պիտի վարէ, երկու երկիրներու միջեւ բարեկամութեան դաշինքի կնքման համար, ինչպէս նաեւ ոտհմանազուխի վերջնական ճշդման եւ մաքսանենգութեան դէմ գործակցութեան մը համար:

Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւաստեն թէ թուրք նախարարը պարսիկ պետական մարդոց պիտի առաջարկէ «ասիական խմբակցութեան» մը կազմութիւնը:

Այս խմբակցութեան մէջ պիտի մտնեն Թուրքիա, Պարսկաստան, Աֆղանիստան ու Թերեւս, նաեւ, Իրաքը: Այս խմբակը պիտի զուգակշռէ պալքանեան խմբակցութիւնը, քանի որ Էնկիւրի կեդրոնը եւ հրահրիչը կը դառնայ այս երկու խմբակցութեանց:

Պաղտատի մէջ, Թէվֆիք Րիւշտի խօսակցութիւններ պիտի ունենայ մաքսանենգութիւնը եւ քրտական շարժումը ճնշելու, ինչպէս նաեւ Իրաքի ասիական խմբակցութեան մասնակցութեան մասին: Այս հարցը արդէն արծարծուած է եղեր Իրաքի վարչապետին Նուրի փաշայի Էնկիւրի այցելութեան պատուն:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՊՂՏՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կանտի ձերբակալուեցաւ Նորէն

Պոմպէյէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Կանտի կրկին ձերբակալուեցաւ ու բանտարկուեցաւ կիրակի առտու կանուխ:

Այս ձերբակալումէն յետոյ, որուն կը սպասուէր, Հնդկաստանի փոխարքային կողմէ ազդարարութիւններէն վերջ, տեղի ունեցան նաեւ ուրիշ ձերբակալումներ: Ձերբակալուածներուն մէջ է նաեւ Կանտիի փոխանորդը, Փաթէլ՝ նախագահ հնդիկ ազգ. խորհուրդին: Կանտի նոյն օրը պիտի մեկնէր Ալլահապատ, ճառախօսելու հաւաքոյթի մը մէջ: Փոխարքան հրաման տուած էր որ Կանտին ձերբակալեն շոգեկառքին մէջ, ճամբորդութեան ընթացքին, Պոմպէյէն 100 քիլոմեդր հեռու, փոքր կայարանի մը առջեւ: Կառախումբին մեկնումէն մէկ ժամ առաջ, Կանտի մեկնելու մտադրութիւնը փոխած ըլլալով, կառավարութիւնը ստիպուեցաւ զինքը ձերբակալել քաղաքին մէջ:

Կանտի որ կը սպասէր այս ձերբակալման, իր գործերն արդէն կարգի էր դրեր: Վերջին պահուն կոչ մըն ալ խմբագրեց Ամերիկայի ուղղուած խնդրելով որ ամերիկեան կառավարութիւնը իր մեծ ազդի աղդեցութիւնն ի սպաս դնէ՝ ճնշուած մարդկութեան մը դատին:

ԲՈՂՈՔ ՄԸ ՓՈԽԱՐՔԱՅԻՆ ԴԷՄ

Անգլիոյ աշխատաւորական երեսփոխաններու պետը Հնդկաստանի փոխարքային ուղղուած հեռագրով մը կը յայտնէ թէ Կանտիի հանդէպ իր ընթացքը տհաճութիւն պատճառած է բազմաթիւ ընկերվարականներու:

"ԿԱՐՄԻՐ ՇԱՊԿԱՒՈՐ,,ՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Փետրվերի շրջանին մէջ, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց հինգ «Կարմիր Շապկաւորներ» որոնք իբր պատանդ ոստիկան մը վար ղրած էին: Բախումի մը ընթացքին, վիրաւորուեցան երեք Կարմիր Շապկաւորներ եւ դիւղացի մը:

Պէնկալի համբաւաւոր յեղափոխականներէն մէկը Շապկաս Պուզ ձերբակալուեցաւ եւ ղրկուեցաւ անծանօթ ուղղութեամբ:

ՓՈԽԱՐՔԱՅԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Հնդկաստանի փոխարքան հեռագրով պատասխանեց Կանտիի վերջին դիմումին եւ ցաւ յայտնեց որ իր խորհուրդին վրայ, հնդիկ գործադիրը քուէարկած է բանաձեւ մը որով, կարգ մը պայմաններու վերապահութեամբ, կը թելադրէ վերսկսիլ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը:

«Իր պատասխանատուութեան դիտակից որեւէ կառավարութիւն, կը հեռագրէ փոխարքան՝ իր պատասխանին մէջ, չի կրնար ընդունիլ պա-

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

ՑՈՒՑԱԿ 6

Ա.բամ Չ. ցարուխիւնեան, Epinay	20.—
Վիգէն Գարմէն, ժընեւ	10.—
Վահան Յուբեան	10.—
Չ. Մ.	3.—
Սերժ Թորոսեան	15.—
Ա. Պարսամեան	50.—
Գումար՝	108.—
Յրդ ցանկին գումարը	1915.—
Ընդ.ի. գումար	2023.—

ԹՄԲ.— Երեք Ֆրանք ղրկող հայրենակիցը ճետեւեալ երկտողը գրած է.—

«կաթիլ կաթիլ ծով կ'ըլլայ: Եթէ ճազար հայ երկուական Ֆրանք տան, կ'ընէ 2.3000 Ֆրանք, որ շատ ցաւեր կը մեղմացնէ: Ցաջողութիւն կը մաղթեմ «Ընկերային օգնութեան» ձեռնարկին»:

ՄԵԾ ՁԵՂԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ա.ԹԵՆՔ, 2 ցունուար.— կարգ մը տեղեկութեանց ճամաձայն, սեծագայթակղութիւն մը ծագած է Ա.ԹԵՆՔի արտաքին նախարարութեան մէջ: Թերթերը կը յայտնեն թէ յատուկ յանձնախումբի մը պաշտօն յանձնուած է քննելու փափատփուլոսի վարչութիւնը: Այս անձը կը վարէր ընակչութեանցփոխանակութեան դիւանը եւ մասնաւորաբար, ցունաստանի մէջ լքուած եւ մաճմետականներու պատկանող կալուածներու սպասարկութիւնը: Ճանի մը տասնեակ միլիոնի ճասնող գեղծում գործուած է:

ԹՈՒՐՔ ԿԻՆԵՐԸ ՈՍՏԻԿԱՆ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 2 ցունուար.— Ներքին նախարար Շիւքրի Գայա մօտերս Ազգային Մեծ Ժողովին դիւանին պիտի յանձնէ օրինագիծ մը, որ կը տրամադրէ կիներն ընդունիլ ոստիկանական սպասարկութեան մէջ:

Թուրք կիներու ընկերակցութիւնները կը յայտնեն թէ չափազանց գոհ մնացած են իրենց այս նոր նուաճումէն, գոր ամէնէն կարեւորը կը նկատեն, ցարդ իրենց շահած իրաւունքներէն: Այս ընկերակցութիւններէն մէկը դպրոց մը պիտի բանայ կիներուն տալու ճամար ոստիկանական կրթութիւն:

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Փրակայի դիւանագիտական շրջանակները կը ճաւաստեն թէ, փոքր Համաձայնական պետութեանց յառաջիկայ բացառիկ խորհրդակցութեան ընթացքին, վիճելի գլխաւոր ճարցերէն մէկը պիտի դառնայ ջեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ յարաբերութիւնները խորհրդային կառավարութեան ճետ:

Շարցը արդէն առաջին անգամ քննութեան առնուած է Եուկոսլաւ նախարար Մարինքովիչի վարշաւիա այցելութեան պաճուն:

Պելկրատի կառավարութիւնը ցարդ տրամադիր չէր յարաբերութեան մտնելու բոլշեւիկ կառավարութեան ճետ, վախնալով մանաւանդ որ, այդ կերպով, ճամայնավար քարոզչութեան ուգործունեութեան ուժեղացման տեղի կուտայ Եուկոսլովիոյ մէջ: Սակայն, այսօր, ամէնէն աւելի տրամադիր կը թուի կապ ճաստատելու Ռուսիոյ ճետ, գլխաւորաբար այն պատճառաւ որ Սօֆիան տրուած լուրերը ճաւանական ցոյց կուտան Պուլկարիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, դիւանագիտական յարաբերութեանց մօտալուտ ճաստատումը, ճամաձայն պուլկար վարչապետին Մուշանոֆի, Էնկիւրի կատարած այցելութեան ընթացքին, տեղի ունեցած նախապատրաստական խօսակցութեանց:

ՍԵՒ ՑԱՒԸ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

Պասրայէն տրուած լուրի մը ճամաձայն, սեւ ցաւի (քօլերա) ճամաճարակը՝ Իրաքի մէջ վարակած է 2334 ճոգի, որոնց 1445ը մեռած են:

ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆ ՓՈՂՆԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մոսկվայի Երևանյան փողնարության գիւղատնտեսական մասնաճիւղի հանրապետ Մոսկվայի մասնաճիւղի հանրապետ Մոսկվայի մասնաճիւղի հանրապետ Մոսկվայի

ԱՆԳՐՕՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

«Լը Սուար»ի մէջ փոլ Լուի կը գրէ Ֆրանսայի անգործութեան տագնապին մասին:

— Պիտի դիտնանք երբեք ճշդութիւնը տագնապին մասին: Արտութիւնը տագնապին մասին: Թուի թէ մեր պաշտօնական վիճակագրութիւնները սահմանուած են ականջ հանրութիւնը խաբելու: Իսկ միայն հանրութիւնը խաբելու: Իսկ միայն հանրութիւնները, այն վիճակագրութիւնները, որոնք գործ սկսնիքները պարտաւոր էին պատրաստելու աշխատաւորներու օգտին իսկ համար, գործութիւն չունին: Ամէնէն ճշդանման հնահատումները կուտան 1 միլիոն գործի անգործներու եւ 3 միլիոն կէս անգործներու գումար մը, բայց վստահ չէ մարդ թէ տագնապը տասնի իր լրումին չէ հասած, եւ որ ըստ օրէ կը սպառնայ աւելնալ, քանի օտար շուկաները կը սեղմուին ընդհանուր եւ ուժեղ պաշտպանողական քաղաքականութեան ճնշումին տակ:

Անշուշտ ամբողջ հանրութիւնը կը չի նշմարեր տագնապին ծանրութիւնը: Ինչպէս կ'ըսէին 1914ին, պատերազմը կարճ պիտի տեւէ, ոչնչէն՝ այսօր կը կրկնեն.— Ֆրանսա առանձնաշնորհեալ է:

Այսքան լաւատեսութիւն դէպի տնտեսական միութիւնը կ'երթայ եւ գրգռուած տեղի կուտայ: Ինչպէս հաւատալու համար վարչապետի մը, գումարը հիմնելու համար կառավարութիւն մը, որ միլիոններ մսխեց ուրիշ տեղ, եւ ուզեր աղբիւրներ գտնել անգործներուն համար, կը յայտարարեն թէ Ֆրանսա չի ճանչնար մեծ թշուառութիւնը որ կը ճնշէ Գերմանիան, Անգլիան, Ամերիկան: Մինչեւ երբ պիտի համարձակին պաշտպանել զաման տեսութիւն մը: Թշուառութիւնը թերեւս քիչ մը ուշ եկաւ, որովհետեւ այս երկրին ճարտարարտադրական կարողութիւնը աւելի մեծ է քան ուրիշ երկիրներունը, որոնց մեր շուրջն է: Ժամանակները զարհուրելի են հոս, ինչպէս ուրիշ տեղ աղքատներուն համար: Ու այս աղքատները երբեք վստահ են թէ նպաստ մը պիտի ստանան, քանի որ մեր երկրին մէջ, անգործներու օժանդակութիւնը կը դնակարուի ժամանակ:

Երբ շրջինք մեր մէկ քանի ճարտարադործական շրջանները, Հիւսիսը ընդհանուր համար, ամէն տեղ թշուառութեան կը դանենք, անհանդարտութիւն եւ զայրոյթ: Բայց դնակարներու աչքին՝ ամէն ինչ լաւ ընթանայ: Իր վաթսուն միլիոն հնակիսներուն վրայ, պետութիւնը չինչ կը գտնէ տալու պարտադիր պատասխան: Կ'օգնեն Փոքր-Համայնական պետութեանց, Հունգարիոյ, Ֆրանսական Դրամատան, Անգլիոյ, Ամերիկան Միութեան տնտեսական նահանգներուն, որովհետեւ տագնապին զոհերն են անոնք: Բայց տագնապը ուրիշ գործեր ալ ունի աւելի շահեկան եւ ուշագրաւ պատասխանատուներ: Անոնց համար կը մնայ միայն քիչ մը ժամանակ դրամ ու տակաւին...

Երբ խօսքն ընդհանրութեան եւ հատուցման իրաւունքի, Գերմանիա կը պատասխանեն.

— Անգլիա եւ Գերմանիա այդ պարտքին մէջ փճացան:

Եթէ տնտեսական անկարգութիւնը եկարի եւ ծանրանայ վատա՞ն որ վաղը ուրիշներ ալ պիտի տուժեն փճացումէ, անգործները դիպուածին յանձնելով...

Բայց, պիտի ըսեն կարծրացած պահպանողականները, դարմանը կայ.— Սեղմենք օրավարձերը ինչպէս Անգլիան եւ Գերմանիան ըրին:

Հետաքրքրական է: Այս երկիրներու օրինակը որ գէշ է առաջին պատերազմին, լաւ կը նկատուի երկրորդին մէջ: Դժբախտաբար օրավարձերու սեղմումները ոչ անգլիական ճարտարարուեստը փրկեցին, ոչ ալ գերմանականը: Եթէ աշխարհ անգործ է, եթէ ժողովրդական հսկայ գանգուածներ զուրկ են գոյութեան միջոցներէ, պատճառն այն չէ որ ապրուստը շատ ծանր է, պատճառն միայն է որ հարիւր միլիոնաւոր այրեր ու կիներ այլեւս չեն կրնար սպառել: Երեւակայեցէք որ վաղը, Ֆրանսայի մէջ, օրավարձերը նուազին հարիւրին 10 եւ գիները իջնան նոյնքան (չըլլալիք ենթադրութիւն) կացութիւնը պիտի մնայ ինչ որ էր:

Նկատի ունենալ օտար շուկաները ալ աւելս պատրանք է: Ամէն մէկ երկիր պատնէշ կը կանդնէ միւսներուն դէմ: Անգլիա կը վերադառնայ դարձեալ պահպանողականութեան դէպի Գերմանիա եւ Իտալիա կը բարձրացնեն իրենց սակերը, Ֆրանսա կը կիրարկէ չափազանցեալ դրութիւնը, որ ինքն իր մէջ սեղմուած, կը յանգի արգելականութեան: Ո՞րէ՞ն եւրոպայի տնտեսական միութիւնը, որուն խօսքը կ'ընէին հանդիսաւոր կերպով: Երբեք պետութիւններն այսքան չէին կանգնած դէմ առ դէմ, թշնամական սեկուսացումով մը:

Գ. Լավալ ըսաւ թէ աշխարհը կ'անցընէ Ջրասպառութեան տագնապ մը: Միայն Ջրասպառութի՛ւն: Տնտեսական գրութիւնը ամէն տեղ կը փլի իր ներքին հակադրութիւններու ծանրութեան տակ: Անգործութեան տագնապը, որ որեւէ կապ չունի անհատներու ֆիզիքական վիճակին հետ, անոր դասապարտութիւնն է: Եթէ նախարարապետը չդհանար իր մեծամասնութեան կոյր հաւանութեամբը, այսքան թեթեւ խօսքեր չպիտի ընէր, որոնք կը հաստատեն ծանր իրականութեան կատարեալ անգիտութիւնը:

Ցորենի արտադրութիւնը եւ սպառումը

Ցորենի գերարտադրութեան եւ սպառման մասին, ընկերվարական «Փօփիւլէռը» կը գրէ.— Երկու գլխաւոր տարրեր կան զոր պէտք է նկատի ունենալ, գնահատելու համար կարեւորութիւնը տագնապին, որ հարուածած է արմտիքը առհասարակ եւ մասնաւորաբար ցորենը: Մէկ կողմէ անհրաժեշտ բաղդատութիւնը բնակչութեան թիւի յաւելման եւ ցորենի արտադրութեան յաւելման. միւս կողմէ, մարդ գլուխ ցորենի սպառման վիճակը:

«Որքան ալ նշանակելի ըլլայ, կը յայտարարեն մասնագէտները, սպառումի տրամադրուած քանակին աճումը, չպիտի բաւէր բացատրելու տագնապին ծանրութիւնը: Պէտք է հաշուի առնել խնդրանքի նուազումը»:

1919էն 1930 ցորենի արտադրութիւնը աշխարհի մէջ աւելցած է հարիւրին 18 համեմատութեամբ, մինչ ամբողջ բնակչութիւնը որ անկատար կերպով մարդահամարի են. Թարկուած է 1,317 միլիոնէն, 1930ին կ'անցնէր 1506 միլիոնի, ըսել է հարիւրին 14ի յաւելում մը:

Այս պարզ արբերութիւնն իրօք, չի՞ տար սա նպատին բացատրութիւնը:

— Բայց եթէ, Եւրոպան նկատի առնենք առանձին, կացութիւնը կը սկսի աւելի պարզուիլ:

1913ին, առանց հաշուելու Ռուսիան եւ Թուրքիան, Եւրոպայի բնակչութեան թիւն էր 346,279,000: 1925ին 373 միլիոն էր, հարիւրին 7,7 աճում մը, մինչ ամբողջ աշխարհի ցորենի յաւելումը կը ներկայացնէր հարիւրին 18ի յաւելում մը:

Եւ այս տարբերութիւնը որ արդէն նշանակելի է, շատ աւելի զգալի կը դառնայ, եթէ հաշուի առնենք թէ Եւրոպան որ մէկ հինգերորդը չի ներկայացներ աշխարհի ամբողջ բնակչութեան, մինակը կը սպառէ մեացեալ բոլոր երկիրներուն կրկինը ճիշդ 428 միլիոն կենդինար տիեզերական 828 միլիոն կենդինար սպառման վրայ:

Եւ ահա, ամէնէն աւելի հաց սպառող այս Եւրոպային մէջ է, որ ցորենի սպառումը կը նուազի մարդ գլուխ:

Կարելի կ'ըլլայ ուրեմն այս կացութեան զարհուրելի հետեւանքները չափել:

Արմտիքի շուկան ամէն տեղ խճողուած է: Տրամադրելի մթերքները կը շատնան:

"ՄԱՔԱՆՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՅՆԵՐ ԵԻՍ,,

Միլիէյէթ կը շարունակէ իր «յայտնութիւնները», Սուրիոյ մաքսանենգութեան բոյներու մասին: Ստորեւ վերջին յօդուածը.—

— Մաքսանենգութեան բազմաթիւ բոյներ կը տարածուին սահմանի հարաւակողմը, Ճարապլուսէն մինչեւ Ձէզիրէ: Այս ընդարձակ շրջանակին մէջ, 9308 հոգինոց հայ բնակչութեան մը համար 2327 տուներ շինուած են: Հայկական խանութները բարգաւաճ են եւ անոնց տէրերը հարստութիւն դիզած են:

Ազգէն վերջ, Ճարապլուսը մեր հարաւային սահմանին վրայ հաստատուած մաքսանենգութեան ամենակարեւոր մասնաճիւղն է: Թրքական Ճարապլուսը փոքրիկ գիւղաքաղաք մըն է երկաթուղագծին վրայ: Անոր դէմ Սուրիոյ հողին վրայ կը գտնուի հայկական Ճարապլուսը: Դեռ 1924ին 5 տնակէ բաղկացած այս գիւղը այսօր 289 տուն ունի եւ առեւտուրի կարեւոր կեդրոն մըն է: Միայն մաքսանենգութեան համար շինուած աւան մը չէ, այլ զուարճութեան վայր մը սահմանային պահակներուն համար:

Ահաւասիկ Ճարապլուսի մէջ հաստատուած կարգ մը հայ մաքսանենգներու անուններ, Պէզդինի «մասնագէտ» Լեւոն, սիկարէթի թուղթի, լուցկիի եւ արուեստական մետաքսի համար Գարա Մարտիկ, փերեզակ Ճօրճ, իսկ հին հազուստի համար Մկրտիչ եւ Օհաննէս:

Մաքսանենգութեան յատկացուած ապրանքները միակ մթերանոցի մը մէջ զետեղուած են: Շուկան 300 մէջ զետեղուած է: Շուկան 300 խանութ ունի: Մալաթիոյ երկաթուղագիծը սակայն որ վերջերս բացուեցաւ, մեծ հարուած տուաւ Ճարապլուսի մաքսանենգութեան առեւտուրին:

Աւտն մը մաքսանենգուած ապրանքները կը փոխադրուէին Մալաթիա, Ճարապլուս-Նիսիպին-Պէհեանի ճամբով: Սակայն հարաւային մեր սահմաններուն վրայ շինուած երկաթուղիները թոյլ կեցան մաքսանենգութեան եւ դաւադրութեան դէմ:

Մաքսանենգութեան երկրորդ կարեւոր բոյն մըն է Արապ Փունար:

Քանի մը տարի առաջ, 20ի չափ տուներէ բաղկացած գիւղակը այսօր 220 տուներ կը բաղկանայ, բոլորովին հայ բնակչութեամբ: Այստեղ հաստատուած 9 մթերանոցները մաքսանենգուած ապրանքները կը ղրկեն Ուրֆա, Սէվէրէկ եւ Էլ Ազիզ: Խոշոր շուկայ մը ունի 160 խանութով:

Արապ Փունար շաբաթը 15 վագոն մաքսանենգուած ապրանք կը ստանայ: Սուրուճցի հայ մըն է Օհաննէս Թաշճեան, որ առաջին անդամ մաքսանենգութեան ոկսաւ այստեղ: Այս «Դաշնակ»ը շուտով շուրջը հաւաքեց ուրիշ կուսակիցներ, մեծ թափ տալու համար այս առեւտուրին, որ խոշոր շահեր կ'ապահովէր:

Հրապուրուած այս շահերէն, ուրիշ Հայեր ալ ինչպէս Դանիէլ Եուսուֆեան, Վահան Քէօսէեան Մաթոսեանի գործակալը, Օհաննէս, Տաւուտ Ապաեան, Եղիա, Կարապետ Արուս, Արմենակ Ակոբ, Մելքոն եւ հրեայ Ազիզ մեծ գործունէութեան լծուեցան:

Սարայփունարի ենթակայ մասնաճիւղերն են Թէլհաճի եւ Արսլանթաղի գիւղերը: Մէկէջ Ահմէտ, Հաճի Պօվան Թէլհաճիի մէջ, իսկ Հազօ, Արսլանթաշիի մէջ, տխրահռչակ միջնորդներն են հայ մաքսանենգներուն:

Առանձ մաքսանենգուած ապրանքները փոխադրել կուտան մեր նահանգներուն մէջ, շնորհիւ իրենց ազգականներուն, որոնք մեր հողին վրայ կը բնակին: Սարայփունարի կայարանին հրապարակը ողողուած է ցորենով: Սուրիա պէտք ունի ցորենի եւ ալիւրի. Թրքական արտադրութիւնները չեն կրնար հոն տեղ գտնել, որովհետեւ ֆրանսական վարչութեան ներքեւ գտնուող հարաւային երկաթուղին, խիստ բարձր սակագին կը պահանջէ թրքական ապրանքներուն համար:

Ակէ զատ Սուրիա բարձր սակագին մը նշանակած է թրքական ապրանքներուն համար եւ մեծ արգելք մըն է մեր արտածումներուն ծաւալման համար: Այս միակ պատճառով է որ Սուրիա ստիպուած է սպառել ամերիկեան ցորենը, մինչ իրենց դրացի Թուրքիոյ շտեմարանները ցորենով լի են:

Կեանքը Միրաւի մէջ

ՄԻՐԱՒ, 27 դեկտ. (սեփ. թղթ.). Այսօր տեղի ունեցաւ գաղութիս ազգային Մարմնոյ տարեկան ընդհ. ժողովը, նախագահութեամբ Հ. Ե. վրդ. Մարգարեանի:

Եղած համարտատութենէն իմացանք որ Ազգ. Մարմինը, իր տրամադրութեան տակ եղած համեստ միջոցներով ունեցած է օգտակար գործունէութիւն մը: Նիւթապէս օգնած է կարօտ հայրենակիցներու, զբաղած է անցագրային խնդիրներով, իր մասնակցութիւնը տուած է հանդէսներու կազմակերպման, եւ ի հարկին ներկայացուցած է Իտալիոյ հայութիւնը իտալական իշխանութիւններու ծառ: Համարատուութենէն յետոյ, միաձայնութեամբ վերընտրուեցաւ նախկին վարչութիւնը:

Ժողովի ընթացքին մասնաւորապէս խօսակցութեան նիւթ եղաւ, Ուսանողական Միութեան գրադարանին ապագան: Որոշուեցաւ պաշտօնական դիմում կատարել Միութեան Միաբանութեան, որպէսզի չդադրի իր աջակցութիւնը բոլոր անոնց որ կը պայքարին այլասերութեան վտանգին դէմ: Գրադարանը այսօր կը պարունակէ 1200 հատորներ, հայ գրականութեան լաւագոյն գործերէն, բացի բազմաթիւ հանդէսներէ եւ օրաթերթերէ: Գրադարանէն կ'օգտուին, ուսանողութիւնը եւ գաղութին երիտասարդութիւնը:

Երկրին անգամ ցաւով պիտի արձանագրենք, որ ընդ. ժողովին ներկայ էին միայն 13 հոգի: Գաղութին մեծամասնութիւնը այս անգամ ալ փայլեցաւ իր աններելի անտարբերութեամբ: Զգիտենք թէ ե՞րբ մեր հայրենակիցները պիտի ըմբռնեն որ ժամն հայրենասիրութեան ժամանակները անցած են: Հայրենասիրութիւնը կը պահանջէ, զոհողութիւն, անաղմուկ աշխատանք եւ լրջութիւն: Ցարրական պարտականութիւններ, որոնց գիտակցութիւնը կը պակսի մեծամասնութեան: Սրահները կը լեցուին, երբ միայն ներկայացում եւ կամ թէյասեղան կը տրուի:

Ընդային մարմինը իր գործունէութեան համար պէտք ունի եւ նիւթական միջոցներու, արդ այս միջոցները կը հայթայթեն միայն քանի մը հայրենակիցներ, որովհետեւ մեծամասնութիւնը վայելելով հանդերձ վերոյիշեալ մարմնին ընծայած բարիքները, խուլ կը մնայ ամէն հրաւէրի երբ կը պահանջուի անմեղսչնչին նիւթական զոհողութիւն մը:

Ակատասիկ մեր գաղութին պարտքերը Զգիտեմ ինչ յոյսերով կարելի է նայիլ ապագային:

Ե. Ս.

Կուսակցական կեանք

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՎԱԼԱՆՍ, 29 ԴԵԿՏ (Սեփ. Թղթ.) Կ. Կ.ի ներկայացուցիչ ընկ. Վ. Շուշանեան չորս օր Վալանս մնաց եւ չորս օրուան ընթացքին ունեցաւնք երկու ընկերական ժողով եւ երկու ալ ընկերահամակրական դասախոսական ժողով: Առաջին դասախոսութիւնը հաղորդած էի արդէն: Երկրորդ դասախոսութեան (դեկտ. 23) սրահը նորէն լեցուն էր համակիր եւ չէզոք երիտասարդներով: Նիւթն էր՝ Հ. Ե. Դաշնակցութեան դերը գաղութներուն մէջ:

Ընկերը բազմաթիւ փաստերով հաստատեց թէ Հ. Ե. Դաշնակցութիւնն է նեցուկը թշուառ ու հալածական ժողովուրդին: Այս առթիւ հինգ երիտասարդներ դիմում կատարեցին Հ. Ե. Դաշնակցութեան շարքերը մտնելու համար: Երեքի մասին արդէն քննութիւն կատարուած ըլլալով, տեղի ունեցաւ ուխտը, իսկ երկուքին ընդունելութիւնը առայժմ յետաձգուեցաւ, որպէսզի Շրջ. կոմիտէն քննութիւն կատարէ: Հ. Ե. Դաշնակցութեան պատանեկան միութիւն մը կազմելու ձեռնարկն ալ յաջողած է: Մօտ 20 պատանիներ արձանագրուած են: Ընկ. Շուշանեան մեկնեցաւ կրընսպլը: Վերադարձին պիտի կատարէ քանի պատանիներու ընդունելութիւնը:

«Մեր Ուղի»ները թող իրար մոխիթարեն «տրաժարականներով եւ կեղծ հեռագիրներով, ինչպէս ըրած էր յիմար հայրենակիցս, յանուն Հապուսէի Հայր. Միութեան ողջոյն ուղղելով Նոյմ. 29ի առթիւ, միշտ այդ Միութիւնը բացարձակապէս չէզոք է:

Ն. ԹԻՊՈՑԵԱՆ

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐՈՒԻ ՄԷՋ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐՈՒԻ, 28 դեկտ. (Մեփ. Թղթ.).— Տնտեսական տագնապը հոս եւս ծայր տուած է: Ցարդ ուհոս եւս ծայր տուած է: Ցարդ ուհինք 50-60 անգործ Հայեր՝ մասնաւորաբար աշխատողներ: Բազդատմամբ ուրիշ տեղերու՝ ներկայիս հոս մարդ չէն արձակեր: Եթէ նոր օրէնքը կիրարկուի՝ մեծ դժբախտութեան պիտի հանդիպինք, որովհետեւ աշխատաւորները մեծ մասամբ օտարականներ են: Հաւատանք թէ ազգմարմինները գոնէ այս կէտի շուրջ պիտի ուզեն գործակցիլ հաւաքաբար դիմում կատարել ուր որ անկէ, որպէսզի Հայերը իբր օտարականներ չնկատուին:

«Յառաջ»ի արձարձած գաղափարը— իրերօգնութեան մնտուկի մը հաստատումը — ընդունելութիւն գտած է ժողովուրդի մեծամասնութեան կողմէ: Կ'իմանամ թէ Ազգ. Միութիւնը նախաձեռնարկ պիտի ըլլայ խորհրդակցութեան հրաւիրելու բոլոր կազմակերպութիւնները եւ միւս Միութիւնները: Կը մաղթենք որ ամէն մարդ զգայ ձեռնարկի կարեւորութիւնը եւ սրտով փարի այդ գործին:

— Ազգ. Միութիւնը ծնած առթիւ դպրոցական հանդէս մը սարքած էր, որ տեղի ունեցաւ դեկտ. 21ին, Օթել տը Ֆրանսի սրահը: Գրեթէ ամբողջ գաղութը ներկայ էր, այնպէս որ որահը փոքր կուգար եւ ժողովուրդի մեծ մասը յարակից սենեակներու եւ պատուհաններու մէջ ոտքի վրայ մնաց: Բեմին երկու կողմէն կը ծածանէին հայկական եւ ֆրանսական եռագոյնները: Նախագահ Պ. Մանուկ Վարդանեան հանդէսը բացաւ «Մեր Հայրենիք»ով որ երգուեցաւ փոքրիկներու կողմէ: 30ի չափ փոքրիկներ ըրին արտասանութիւններ, երգեր եւ հայկական պարեր: Այն տղաքը որոնց տարիքն է 5-10, երէկ ոչ մէկ բառ գիտէին հայերէն, բայց այսօր կը ներկայանան բեմի վրայ, յաջողապէս կատարելու իրենց դերերը:

Կաղանդի ծառը վառելու համար աճուրդի դնելով բարձրացաւ 209 ֆրանքի եւ վառեց Պ. Ա. Թուրքմանեան իր կողմէ եւս նուիրելով 10 ֆրանք:

— Գնահատելի է ներկայ Ազգ. Միութեան գործունէութիւնը, որուն շնորհիւ ստեղծուած է ազգային մթնոլորտ մը:

Ազգային Միութեան քարտուղար Պ. Գէորգ Գարիպեան գրաւոր կարդաց մէկ տարուան նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան տեղեկագիրը, եւ շնորհակալութիւն յայտնեց հանդիսականներուն որ իրենց աջակցութիւնը չէն զլանար:

Կը փափաքինք որ յառաջիկայ աւելի եռանդով շարունակեն իրենց գործունէութիւնը մանաւանդ աւելի ուժ տան դպրոցին՝ որ պիտի ըլլայ մեր գոյութեան միակ գրաւականը այս օտար ափերուն վրայ:

Առանձնապէս գնահատելի է Տիկին Զապէլ Դարիպեանը, որ երկու երեք ամիս սիրայօժար ամէն երեկոյ դպրոց այցելելով, պատրաստեց փոքրիկները սոյն գեղեցիկ հանդէսին: Փոքրիկներու կողմէ «Բամ Փորոտան»ով փակուեցաւ հանդէսը, եւ ներկաները մեկնեցան լաւագոյն յոյսերով եւ գոհ սրտով:

Խ. Արախչինեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մուրատի Սդահանդէսի Ցանձնախումբը եւ Դավրայի, Բագրատունեաց եւ Կոմտունի Հայր. Միութիւնները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն քաղաքական կուսակցութեանց, ազգային կազմակերպութեանց, Մեսրոպ քահանային, Գ. Գ.Ա. Ահարոնեանի, Մ. Վարանդեանի, ցառաջի, Նոր Երկիրի, կավուօշի խմբագրութեան, ինչպէս նաեւ գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերող Տիկին Թէրզիի, Տիկին Լ. Գեւոնեանի, Օր. Ճամպազի, Պ. Նաւասարդեանի, «Սիփան» երգչախումբին, Գրովիտչեան Կոլտունի Վերաշինաց Միութեան Պատգամաւորական Ժողովին, Մարսէյլի Խօրասանայի Վերաշինաց Միութեան, Եօզկատի Հայր. Միութեան եւ բոլոր հայրենակիցներու եւ Միութեանց որ իրենց մասնակցութիւնը բերին թէ նոյն Սգահանդէսին եւ թէ այդ առթիւ Անդրանիկի գերեզմանին վրայ կատարուած յարգանքին:

Մ. Ս. կազմակերպիչ ցանձնախումբ

ՄԱՆՕԹ.— Անդրանիկի գերեզմանին վրայ ծաղկեպսակ դրած էր կազմ. ցանձնախումբը մասնակցութեամբ երեք Հայրենակցական Միութեանց:

ԳՈՐԾԱԻՈՐՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԷՋ

Բոլշեւիկեան «Փրաւտա» թերթը կը հրատարակէ բաւն յօդուած մը ընդդէմ պրոլետ գրողներու խմբակի մը, որ ղրկուած էր Թուղթի գործարանները, աշխատող ուսումնասիրելու համար արտադրութեան եւ գործաւորներու աշխատանքի պայմանները:

Այս խմբակին ուսումնասիրութիւնը եւ դիտողութիւնները ամփոփուելով հրատարակուած են մասնաւոր հատորով, ուր խիստ կերպով քննադատուած են գործաւորներու անունդի եւ բնակութեան պայմանները:

Հակառակ ասոր սակայն, գործաւորները խղճմտութեամբ կը կատարեն իրենց աշխատանքը:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ե.— «Յառաջ»ը տրամադրելի տեղ ունի ո՛ր եւ է հանրային շարժումի համար, կը բաւէ որ չհակասեն իր ուղղութեան եւ այս սարսռիր ժողովուրդի շահերուն:

Բ.— Մասնաւոր զուրգուրանքով տեղ կուտանք «Ձայներ Գաւառ»էն բաժինին: կը խնդրուի գրել ԱՐՓՈՓ եւ ՓԱՍՏԱՆԻ: Այս բաժինը կասլ չունի ԲԱՆԱԽՍՏԻՆ-ՇՈՒՖԹԵԱՆ եւ ՓԻԼԻՍՈՓԱՆՈՒԹԵԱՆ հետ: Եւ կը խնդրուի գրել ՄԱՏՈՒՐ, սրբագրութեան հոգը ձգելով խմբագրին:

Գ.— Ժողովներու, հանդէսներու, երեկոյթներու, յորգումներու նկարագրութիւնները նկատի չեն առնուիր՝ 1.— Եթէ գրողը անծանօթ է խմբագրութեան: 2.— Եթէ ներկայացումէն երեք օր անցած է Փարիզի եւ մէկ շաբաթ՝ գաւառի համար:

Դ.— Ո՛ր եւ է գրութիւն, դիտողութիւն, քննադատութիւն նկատի չառնուիր, եթէ հեղինակին անունը յայտնի չէ խմբագրութեան: Ամբաստանութեանց պարագային, պայման էր գրողը իր սաորագրութեամբ երեւայ թերթին մէջ:

Ե.— Բացառիկ դէպքերու մէջ, խմբագրութիւնը կը հոգայ հեռագրի ծախքերը:

ՎԱՐՁԱԿԱՆ

Ա.— Ցերեկուան ժամը 12էն յետոյ հասած ազդերը կը մնան յաջորդ համարին:

Բ.— Նկատի չեն առնուիր ինչպէս անստորագիր յօդուածները, նոյնպէս այն ազդերը որ պաշտօնական հանգամանք չունին:

Գ.— Բոլոր հանրօգուտ հաստատութեանց ազդերը կը հրատարակենք ձրի, իբրեւ «Ծուշատեղ», միայն մէկ անգամ: (Բացի Հ. Ե. Դաշնակցութեան ազդերէն): Մէկ անգամէ աւելի եւ իրենց ուզած չափով ծանուցումներու համար պէտք է պայմանաւորուիլ վարչութեան հետ: (Բացառութիւնները կախում ունին վարչութեան հայեցողութենէն):

Դ.— Վարչութիւնը պատասխանատու չէ այն ազդերուն համար, որոնք ուշ կը հասնին, կամ հրատարակութեան կը ղրկուին առանց տեղն ու ժամանակը (հանդէս, երեկոյթ, ժողով) որոշ ելլուն:

Ե.— Վարչութիւնը պատասխանատու չէ այն ազդերուն համար որ կը խաչաձեւուին իրար:

Զ.— «Կը փնտռուի» մէկ անգամը կը հրատարակուի հինգ ֆրանքի: Երեք անգամէ աւելիի համար՝ պէտք է պայմանաւորուիլ վարչութեան հետ:

հանջներ, զոր որեւէ քաղաքակից կազմակերպութիւն մը կը ջանայ ազդեցութեան տակ առնել ապօրէն արարքներու սպառնալիքով»։ Ու յայտնելէ վերջ թէ իր վերջին հրամանագրերու մասին կանտի ինքը կամ հնդիկ խորհուրդը չեն կրնար դատաւոր ըլլալ, փոխարքան կը մերժէ ընդունիլ կանտիի հետ տեսակցութիւն մը, քանի որ «քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարի վերսկսման սպառնալիքին տակ տեղի ունեցած տեսակցութենէն մը» օրեւէ արդիւնք չի կրնար

Ռազմական հնգամեայ ծրագիր

Գերմանական թերթ մը կը յայտնէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը աշխած է ռազմական հնգամեայ ծրագիր մը, հետեւողութեամբ տնտեսական հնգամեայ ծրագրին զործադրութեան որ վրայ է։

Այս ծրագիրը կը նախատեսէ կարմիր բանակի զօրացումը եւ ազգային պաշտպանութեան յատուկ արտադրութեանց համար բանող զործարանները զօրացումն ու ընդարձակումը։

Այս զործարանները պիտի կեդրոնանան Ուրալի եւ Վոլկայի շրջաններուն մէջ։

Գալով կարմիր բանակին, պիտի զօրացուի հրասայլերով, արհեստագիտական եւ քիմիական կազերով։ Այս նպատակով ալ, ամէն մէկ զօրաբաժնի վրայ պիտի աւելնայ վաշտ մը եւս։ Զործօն բանակին թիւը պիտի ըլլայ մէկ միլիոն, պահեստի բանակինը՝ հինգ կամ 6 միլիոն։ Բանակի պարենաւորումը ապահովելու համար, ծրագրուած է ուտեստի մեծ քանակութեանց մթերումը։

Գործազրկութեան նպաստը կ'աւելնայ

Յունուար 1էն զործադրութեան մտաւ օրէնք մը որով կ'աւելնայ պետական մասնակցութիւնը անզործութեան նպաստի գումարներուն։ (Ցրանսայի մէջ կեդրոնական մնտուկ չկայ զործազուրկներու օգնութեան համար)։

Մինչեւ հիմա պետութիւնը կը վճարէր նպաստին կէսը միայն։ Նոր օրէնքով, մասնակցութեան չափը կ'աւելնայ համաձայն իւրաքանչիւր շրջանի զործազրկութեան աստիճանին։ Ուր որ անզործներու թիւը քնակչութեան մէկ առ հարիւրը չանցնիր, պետութեան մասնակցութիւնը պիտի ըլլայ 60 առ հարիւր։ Եւ համեմատաբար մասնակցութիւնը պիտի աւելնայ որքան աւելի ըլայ անզործներուն թիւը։ Նոր օրէնքին տրամադրութեամբ, պետութիւնը պիտի վճարէ 70, 80 եւ վերջապէս 90 առ հարիւր, երբ անզործութեան համեմատութիւնը բարձրանայ ըարիւրին 2ի, 3ի եւ աւելիի։

Նպաստընկալ զործազուրկներու շաբաթական թուցակն է 147,000, ինչ որ կը նշանակէ 16,000ի յաւելում։

Մեծ արդիւնքներ կը սպասուին հանրօգուտ շինութիւններէն։ Այս տարուան համար յատկացուած է 24 միլիոն ստերլին։ Աշխատանքի նախարարութեան հաշուով, կարելի պիտի ըլլայ շինութեանց շնորհիւ զործ ճարել 250 հազար բանուորներու։ Վարչապետը հեռագրեց գաւառները որպէսզի անյապաղ զործի ձեռնարկեն։

Գերման համայնավարները եւ Հինտէնպուրկի ճառը

Տարեգլխու առթիւ, Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահը Հինտէնպուրկ, ճառով մը խրախուսեր էր իր ժողովուրդը տոկալու զոհողութեանց, որոնց ենթարկուած է համաձայն Պրիւնինգի հրամանագրերուն եւ ընդհանուր ակնարկ մը նետեր էր Գերմանիոյ ներքին եւ արտաքին կացութեան վրայ, ու յիշեր էր գերմանական պահանջները՝ յաղթական պետութիւններէն։ Ճառը՝ անթելով հաղորդուեր էր երկրին ամէն կողմերը։ Սակայն համայնավարները՝ յաղողեր էին թելերուն վրայ կատարուած փոփոխութեամբ մը խանգարել Հինտէնպուրկի ճառը եւ ունկնդիրներուն՝ անոր տեղ լսեցնել իրենց բողոքի, պախարակումի եւ ըմբոստացման հրաւէրի խօսքերը։

Կասկածի վրայ ձերբակալուած են երկու գերման զինուորներ։

Գերման քնագէտ մը յաղողած է հաւամասնարարական ճառը քաշել սկաւառակի վրայ, ինչ որ կը կարծուի, մեծապէս պիտի նպաստէ արդիւնաւոր քննութիւն մը կատարելու։ Ատով յայտնի եղած է թէ նախապէս պատրաստուած ճառով մը, համայնավարները բողոքած են օրավարձքերու եւ թոշակներու նուազման դէմ եւ պահանջած են խորհրդային տիրակալութեան մը հաստատումը Գերմանիոյ մէջ։

Գրասուն Հրմիս-Սամուէլ

51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65

Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՑ ՃԱՄԲԱՆ (Մաննիկ Պէրպէրեան) 10 ֆր., ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ 30 (Ա. Հատորին հետ 50), ԿԱՎՈՒԶԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 30, ԱՊՐՈՒՄ. ՆԵՐ (Մ. Խաս), պլոկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդարեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բարսեղեան 20, Աբփիարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓոխԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ (Քր. Մխքայէլեան) 10, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԻՍ (Պապէեան) 6, ԴԵՂՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ (Կոմիտաս վրդ.) մեներգ 25, տասը խմբերգ 25, ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ (Ռէն) 20, ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐ (Ղ. Միլոյեան) 10, ՈՂԲ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ (Վ.Ր.Ք ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ) Խ. Ա. բովեան 25 ֆրանք։

ՆՈՒԻՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԲԻՐԵՐ ԵՆ, Ա. Ահարոնեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿՈՐՈՍ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՃԱՄԲՈՐԴԸ 35, Բաֆֆի բոլոր գործերը, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համաստեղի ԱՆՁՐԵԻԸ 20, Մերենցի ԹՈՐՈՍ ԼԵՒՈՆ լթկ. 30, Կիւլիկիա երգարան 40, ԳՈՀԱՐՆԵՐ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 40, ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ 35, Շիրվանզատէի ամբ. գործը, Յ. Թումանեանի ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԵՐԸ 25, եւն.։ Պատի օրացոյց մը եւ գրացանկ նուէրը՝ յաճախորդներուն

կազմատուն ցպագրական գործեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ„ խումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ՈՒՐԱԽ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐՕՐ

10 յունուար 1932, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ձիշդ 2.45ին *Maison de la Mutualité*ի սրահին մէջ
24 Rue St. Victor, Paris (V). Métro Maubert-Mutualité

Արեւելեան երաժշտութիւն 12 հոգիանոց օրքէստր դեկավարութեամբ *ԹՈՒՌԻՍ ԺՕՐԺԻ*

Գ. Արարին ֆիք. Սուրաբեան կ'երգէ «ԱԶԵՐ ՍԵՒՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.10 ՖՐԱՆՔ

Յոմսերու համար դիմել «ցարուհի»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Յամուէլ՝ 51 rue Mr. le Prince, Paris (6), ձաշարան Ֆլորիա 61 rue Mr. le Prince, փարիզ (6), ձաշարան կովկաս՝ 23 rue de la Huchette, փարիզ (5), Գերձակ փափազեան՝ 20 rue des Carmes, փարիզ (5), Լ. Նշանեան՝ 56 rue Piat, Մետրօ Պէլվիլ, փարիզ (20)։

Իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն, որ կը բացուի ժամը 12ին

ՖԻԿ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱՕԻԱ» ԴԵՐ

MÉRIDIONAL

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

8, RUE CHATEAUDUN **MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. LORET**

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ՀՈՒԲՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒԻՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէ

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ձամ 9ետմբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շէն կը կատարուին՝ ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, Ֆոլոսկոպում diographie), գեր-մանիչակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլթրաձկնեղէնան դարմանում (ra théraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբոյս բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաֆիւճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Զղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Թելադրական եւ ֆ եան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիչն է Պ. Վ. Թաշճի

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 31 Rue dé la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ։
ՄԱՔՈՒԻՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ։

ՓԼԱՓՈՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

ՖՕՆՕՆԵՐ նոր մոտելներէ եւ ամէն տեսակ մարքայէ կը ծախուին արժէքաւոր նուէրներով

Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 rue Piat, Paris (20)

Նպարավաճառատուն

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLVILLE *Մէթրօ՝ Պլէ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Ա ժ է ն ա լ ա ւ ը՝ ա մ է ն է ն ա ժ ա ն գ ի ն ե ր ո վ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ա.րմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

ԼՕ.— ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱՆԸ

Արդարեւ այդ շրջանին, այդպիսի Պալատի մը, այդպիսի խորհուրդի մը մէջ, վերջապէս քափիթիւլասիոններու ծանօթ փորձանքներուն պահուն նեստուելիք զաղափար չէր Ապտիւրրահմանիկարծիքը։ Արդէն Աբրահամ փաշա մէկն էր Պալատին երախտաւորեալներէն։ Ապտիւլ Համիտ եւս շատ կը սիրէր զայն։

Գնաց տեսակցեցաւ կրօն.ու Խան ժողովի անդամներուն, ինչպէս նաեւ հայ երեւելիներուն հետ։ Նոյնիսկ հայ հարուստներէն եւ վաճառականներէն ոմանք, Պատրիարքին հրաժարման մասին, իրենց կարդին դիմում մը ըրին Խան ժողովին։ Եւ սակայն Խան ժողովը մերժեց այդ դիմումը։ Ինչո՞ւ չմերժէր։ Չէ՞ որ կոմիտէճիներ էին բոլորը, գլխէն մինչեւ ոտքը, Պատրիարքէն սկսեալ կրօնական ու Խան ժողովականներուն բոլոր անդամները։

Այդ շրջանին անգլիական ծանրագլուխ օրաթերթերէն իսկ, Թայմզ, Տէյլի Քրոնիքլ, զբաղեցան Հայոց Պատրիարքին հրաժարականին հարցով եւ խմբագրականներ գրեցին։ Հնչակեան պաշտօնաթերթէն ալ, անգլիական թերթերու յօդուածներուն մասին խօսելով, կարեց չափեց իր ուզած ձեւով։ Այլեւս Պատրիարքին հրաժարականի հարցը օրուան նիւթ դարձած էր։

«Հնչակ»ի թիւ 6ին մէջ կը կարդանք։

— «Ինչպէս «Տէյլի Քրոնիքլ» թերթը կը գրէ, իզդէթի եւ նազըմի գրգռութեանց պատճառով, Սուլթանը կ'աշխատի հրաժարեցնել Իզմիրլեան Պատրիարքը։ Հայոց եբեւելիներէն ոմանք գրաւոր դիմում մը ներկայացուցած են Խան ժողովին, պահանջելով Պատրիարքին հրաժարումը, սակայն Խան ժողովը միաձայնութեամբ կը մերժէ։ Հայ վաճառականներէն եւ հրաուստներէն ոմանք եւս, դրամ չտալու համար կոմիտէին, համաժուութիւն յայտներ են դիմումին։ Իզմիրլեան մեղսակի՞ց է Նազըմի։ Իզզէթներուն, Նազըմներուն սիրտը չի՞ ցաւիր երբեք, լսելով ողբն ու կոծը հայրենակիցներուն եւ տեսնելով արիւնը որ թափուեցաւ Սեփրատէն մինչեւ Վոսփոր։ Այս մարդիկը դահիճներն են Եըլտըզի սպանդանոցին։ Ամբողջ ազգ մը զէպի գերեզման կը քշեն։ Ինչ օգուտ կրնան ստանալ, եթէ ուրիշ Պատրիարք մը ընտրել տան։

«Իզմիրլեանը չէր, որ պատճառ դարձաւ հայ յեղափոխական կոմիտէներու կազմութեան, այլ միայն Օսմանեան կառավարութեան հայկական քաղաքականութիւնը։ Պատրիարքները ոչ մէկ ազդեցութիւն կամ միջամտութիւն փորձած են։ Միթէ՞ կանգ չառաւ հայ յեղափոխական շարժումը ներսէհին մահէն յետոյ։

«Իզմիրլեան, հոգեւոր պետի հանդամանքով, արիւնհեղութեան չի փափաքիր, սակայն սիրահար ալ չէ Սուլթանին դրամին ու պատուանշաններուն։ Չի քաշվիլներ եւ չի խրախուսեր հայ յեղափոխականները, բայց չի հաւքթարեր նաեւ Սուլթանին ոտքերը։ Ի՞նչ կը սպասուի, եթէ Իզմիրլեան հրաժարի եւ տեղը Սուլթանին ուզած Պատրիարքը նշանակուի։ Աշըքհաններն ու Մաքսատները կրցա՞ն թումբ կանգնել յեղափոխութեան առջեւ։ Պատրիարքի փոփոխութեամբ կարելի չէ փոխել նաեւ հայ ազգին ճակատագիրը, որուն միակ վարիչն է կոմիտէն։ Կը զարմանանք անոնց վրայ, որոնք ուրիշ կերպ կը մտածեն։ Ճիշդ է, որ մեծ կորուստ կրեցինք յեղափոխական շարժումներու ընթացքին։ Անոնք ինքնաներ ունեցանք։ Սակայն դարերէ ի վեր չէի՞նք տառապեր ու տանջուեր։ Հայաստան ե՞րբ հանդիստ օր մը տեսաւ։ Այժմ յոյս մը ունինք, որուն համար կռիւ կը մղենք եւ պիտի շարունակենք պայքարը։

«Հայ յեղափոխականները շատ լաւ գիտեն իրենց հաշիւը։ Շնորհիւ անոնց շարժման, հետզհետէ կը քանդուի եւ աւերակ կը դառնայ Օսմանեան կայսրութիւնը։ Մնանկ պետութիւն մը դարձաւ եւմտական, հանրային ապահովութեան եւ արժանապատուութեան տեսակէտով։

«Այսօր ամէն մարդ գիտէ թէ որո՞ւն սադրանքներով ու զրգռութիւններով կորուստի ենթարկուեցան Հայերը։ Մեծ դիւանագէտ մը ըլլալու պէտք չկայ, հասկնալու համար թէ բոլոր այս զրգռութիւնները եւ ջնասները տեղի ունեցան Ալէքսանդր Գ.ի եւ Նիքոլա Բ.ի սադրանքով։

«Օսմանեան կառավարութիւնը, որ մտահոգուած է Սասունի դէպքերէն ի վեր, (Սասունի եւ Տալորիկի արիւնոտ կռիւներուն մասին, որոնք հայ յեղափոխականներուն ամէնէն յուզումնալից դրուագները կը կազմեն, պիտի խօսինք յառաջիկային), այսուհետեւ ոչ մէկ Հայու մազին կրնայ դպչիլ։ Այդ շրջանին, Ռուսիայէն գատ, ո՞վ կ'օգնէր Սուլթանին։ Այդ դէպքերու ընթացքին տիւլ Համիտ չապաստանեցաւ Նիքոլայի գռանցքին տակ։ Պ րայի էմիրին պէս, Իւլամ Խա գիրկը մտաւ օրթոտոքս Սակայն մի՛ մոռնաք, որ ոչ Հայերը, այլ նաեւ Մուսլիմ պիտի բնաջնջուին հիւսիսի ա ահաւոր ճանկերուն մէջ։

Ի վերջոյ, հայ երեւելիի ճնշումով, Իզմիրլեան պատ հրաժարեցաւ գահէն, սակայն եւ կրօնական ժողովները մի նութեամբ չընդունեցին հրա կանը։

Ճիշդ այդ օրերուն, Փարիզ դեսպանէն ստացանք ստիպո հեռագիր մը, որ կը տեղեկացնէ Ջուլիցերիայէն ու Անգլիայէն փ հասած են կոմիտէին պետե երեք օր, գիշեր ցերեկ ժողով մարելով, Հափազանց յարմար են ժամանակը՝ յեղափոխութի յարուցանելու համար Պոլսոյ, նաեւրաքար Ղալաթիոյ կողմ երը անդին Մակեդոնիոյ եւ Ալ հարցը սուր հանգամանք մը ցած է։

(Շար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
6 JANVIER 1932

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1769

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Ըսդհատեն, առ այժմ, մեր խորհրդածութիւնները 1931ի դէպքերու մասին, շօշափելու համար խնդիր մը որ սուր հանգամանք առած է նորէն։

Կ'ակնարկենք Թուրք մամուլի հակահայ արշաւին, «յաւելեալ եւ ճոխացեալ» տպագրութեամբ։

*Երեք խուժանավար թերթեր կը շարունակեն «արիւն պահել» Թուրք հանրային կարծիքը՝ «հայկական դաւադրութեանց» մասին։ «Միլլիյէթ»ը դեռ չըրացուց իր հռչակաւոր շարքը — «Քաչաքճըլըք» (մաքսանենգութիւն), որ ուղղուած է Սուրիոյ հայ գաղթականութեան դէմ, մեծէն մինչեւ փոքրը։ «Եէնի Կիւն» կը շարունակէ թխել երրո՛րդ

«ՀՈՐԻԶՈՆ ԲԱՑ»

■■■■■■■■

Ի՞նչ պիտի ըլլար, որ մեր ամուսինները, հայրերը, որդիները ու եղբայրները ամէն առաւօտ ժամանակին տուն գային, ճաշը պատրաստ գտնէին, հանգիստ քնանային ու ամէն օր նոյն ժամուն գործի երթային, ինչպէս որ կ՚ընեն ամէն քաղաքակրթեալ ազգերու մէջ։ Ինչո՞ւ համար ամէն օր ժամանակին տուն չեն գար, ինչո՞ւ համար ճաշը պատրաստ չեն գտներ, ինչո՞ւ համար գործի չեն երթար։ Ասոնք ամէնքն ալ հարցումներ են, որոնց պատասխանը ամէն մարդ գիտէ, ամէն մարդ կրնայ տալ, ամէն մարդ կրնայ ըսել, որ ասոնց պատճառը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ մեր ազգային ծանր ու ողբալի վիճակը։ Ամէն մարդ գիտէ, որ մեր ազգին մէջ ամուսնութիւնները ամէն օր կը կազմուին, ամէն օր կը կատարուին, ամէն օր կը տեսնուին, ամէն օր կը լսուին, ամէն օր կը կարդացուին, ամէն օր կը գրուին, ամէն օր կը հրատարակուին, ամէն օր կը խօսուին, ամէն օր կը մտածուին, ամէն օր կը ծրագրուին, ամէն օր կը ծաղրուին, ամէն օր կը քննադատուին, ամէն օր կը գովաբանուին, ամէն օր կը նախատուին, ամէն օր կը հայհոյուին, ամէն օր կը հաստատուին, ամէն օր կը քակուին, ամէն օր կը կազմուին, ամէն օր կը քակուին, ամէն օր կը կազմուին, ամէն օր կը քակուին, ամէն օր կը կազմ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՎՃՌՎԱԾ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայ ժողովրդի պատմության մեջ վճռական նշանակություն ունեցավ 1828 թվականը, երբ Արևելյան Հայաստանը ազատագրվեց պարսկական տիրապետությունից և միացվեց Ռուսաստանին։ Այդ իրադարձությունը հսկայական ազդեցություն ունեցավ հայ ժողովրդի հետագա ողջ պատմության վրա։ Ռուսաստանին միանալով՝ հայ ժողովուրդը ազատվեց ոչ միայն պարսկական լծից, այլև ստեղծեց բարենպաստ պայմաններ իր տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացման համար։

Ռուսաստանին միանալուց հետո հայ ժողովրդի առաջ ծառացավ մի շարք կարևոր խնդիրներ, որոնք պահանջում էին լուծում։ Դրանցից առաջինը Արևելյան Հայաստանի տնտեսական վերականգնումն էր։ Պատերազմների և պարսկական տիրապետության տարիներին երկիրը ավերվել էր, բնակչության մեծ մասը գտնվում էր աղքատության մեջ։ Ռուսական կառավարությունը ձեռնարկեց մի շարք միջոցառումներ՝ հարկերի նվազեցման, առևտրի զարգացման և արհեստների աջակցության ուղղությամբ։

Հատկապես կարևոր նշանակություն ունեցավ 1828 թվականի Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը, որով Պարսկաստանը ճանաչեց Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին։ Այդ պայմանագրի համաձայն՝ Պարսկաստանից տեղահանված հայերը կարող էին վերադառնալ հայրենի երկիր։ Հազարավոր հայեր վերադարձան Էջմիածնի, Երևանի, Նախիջևանի և Ղարաբաղի շրջանները։

Ռուսական կառավարությունը հատուկ ուշադրություն դարձրեց Էջմիածնի Մայր աթոռի վերականգնմանը։ Կաթողիկոսական գահը, որը մի քանի տասնամյակ թափուր էր մնացել, 1828 թվականին զբաղեցրեց Հովհաննես Ե Կոստանդյանը։ Նրա օրոք սկսվեց Մայր աթոռի նոր շրջանը, որը նշանավորվեց կրոնական և մշակութային կյանքի վերելքով։

Ռուսական կառավարությունը նպաստեց նաև հայ եկեղեցական դպրոցների բացմանը։ Էջմիածնում, Երևանում, Ալեքսանդրապոլում և այլ քաղաքներում սկսեցին գործել հայկական դպրոցներ, որտեղ ուսուցումը կատարվում էր հայերենով։ Սա մեծ նշանակություն ունեցավ հայ ժողովրդի ազգային գիտակցության զարգացման համար։

Ռուսական տիրապետության տարիներին զգալի առաջընթաց ապրեցին նաև արհեստները և առևտուրը։ Երևանը, Ալեքսանդրապոլը, Նախիջևանը և Ղարաբաղի քաղաքները վերածվեցին առևտրական կենտրոնների։ Հայ վաճառականները սկսեցին ակտիվ առևտուր անել Ռուսաստանի տարբեր նահանգների հետ, ինչպես նաև Եվրոպայի երկրների հետ։

Ռուսական կառավարությունը հատուկ ուշադրություն դարձրեց Արևելյան Հայաստանի ճանապարհների կառուցմանը։ Կառուցվեցին նոր ճանապարհներ, որոնք կապեցին Երևանը Թիֆլիսի, Ալեքսանդրապոլի և Նախիջևանի հետ։ Սա նպաստեց առևտրի և տնտեսական կապերի հետագա զարգացմանը։

Ռուսական տիրապետության տարիներին հայ ժողովրդի մշակութային կյանքում կարևոր դեր խաղաց նաև տպագրության զարգացումը։ Էջմիածնում և Թիֆլիսում սկսեցին հրատարակել հայերեն գրքեր և պարբերականներ։ Սա նպաստեց հայ գրականության և լրագրության զարգացմանը

ՀԱՅԳԱԿԱՑ ՎՃՌԱՑՈՓ ՄԱՅՐԱԿԱՆ
Հայդ պահպանեցի՛ր մեզի
Հ. Թ. Դաշնակցական գործիչ

10.— ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱՒՈՒԹԵՍՆ ԶՈՒԼԱՖԱՅԻ

Մեր ծնողքը, որպէս եւ մեր շրջանի բոլոր հայ ընտանիքները, ունէր իր կեանքի ամէն մանրամասնութիւնները: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ կանոնաւոր ժամադրութեան: Ճաշի ժամերը, քնանալու ժամերը, հիւր ընդունելու օրերը, ամէն ինչ կանոնաւոր էր: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան:

Մեր ծնողքը, որպէս եւ մեր շրջանի բոլոր հայ ընտանիքները, ունէր իր կեանքի ամէն մանրամասնութիւնները: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան:

Մեր ծնողքը, որպէս եւ մեր շրջանի բոլոր հայ ընտանիքները, ունէր իր կեանքի ամէն մանրամասնութիւնները: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան: Ամէն ինչ կը կատարուէր ըստ հին սովորութեան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ
Հ. Ե. Դաշնակցական գործիչ

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
7 JANVIER 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1770

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Ուրեմն, արեւմուտքէն ապահով, հիւսիս - արեւելքէն ապահով եւ դաշնագիրներով կապուած, Լենկիւրի իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է դէպի հարաւ, սուրիական սահմանին վրայ:

Եւ 1931ի ոչ միայն հրատարակութիւնները, այլ եւ պետական գործունէութիւնը կը հաստատեն թէ՝ քէմալապետութիւնը «պլըճ»ներ չէ որ կը գլորէ:

Արդարեւ, ինչ որ կը գրուի եւ կը կատարուի, բաւական է սթափեցնելու քնացողները:

Թուրք մամուլը երբեք այնքան սանձակոտոր ուժգնութեամբ արտայայտուած չէր՝ Սուրիոյ հայ գաղթականութեան հանդէպ:

Երբեք այնքան համարձակ, բացորոշ մեղադրանքներ ուղղած չէր հոգատար պետութեան հասցէին:

Ոչ ալ այնքան «անձնուիրութեամբ» կապուած՝ Սուրիոյ արաբ ժողովուրդի շահերուն:

Քանի մը հատուածներ՝ «Միլլիյէթ»ի գրգռիչ շարքին յօդուածէն, որուն թարգմանութիւնը չերեւցաւ հայերէն թերթերու մէջ.

— «Այսօր Հալէպի շրջանը Սուրիա կոչելու համար հազար վկայ կ'ուզէ: Ֆայսալէն մինչեւ ձեզիրէ երկարող աղտոտ երիզ մը շատոնց այս շրջանը հանած է սուրիական հանգամանքէն: Սուրիոյ տիրողները չուանկն, ցիցէն փախած հայ դաշնակները, էչէչէն եւ քիւրտ աւազակները, դարերէ ի վեր իրենց ծագումն ու ծնունդը մոռցած մարդիկը Թուրքիոյ ինշամացնելու համար սահմանին երկայնքը հաւաքեցին: Հալէպը դարձաւ մաքսանենգներու քաղաք մը, մաքսանենգներու գլխաւոր քաղաքը:

... «Մաքսանենգութեան դրօշին տակ հաւաքուեցան, —

Հանգանակութեամբ սահմանին երկայնքը լեցուած Հայերը:

Հովանաւորութեամբ Թրքական սահմանին վրայ համախմբուելու հրաւիրուած Հայերը:

Ջրի հող ստացող Հայերը:

Թուրքիոյ մէջ ձեռքը արիւնը ինաինելէ մէկ շաբաթ յետոյ Հալէպէն նամակ գրող ինշուառականները:

Աւազակութենէ ուրիշ արհեստ չունեցողները:

Քիւրտ ու Հայր եղբայր պիտի դարձնենք ըսելով աչ ձախ շորթողները:

Հայրենագուրկները եւ ամէն տեսակ սողացողները»: («Միլլիյէթ» 17 Դեկտ. 1931):

Օրէն օրէն տուած ենք նոյնքան եւ աւելի պերճախօս հրատարակութիւններ, որոնք վերջ գտած չեն տակաւին: Եւ բոլոր նշանները ցոյց կուտան թէ ոչ միայն չպիտի գտնեն, այլեւ պիտի զարգանան:

Միւս կողմէ, կառավարութիւնը արդէն լրացուցած է բացառիկ միջոցներու քննութիւնը, մաքսանենգութեան եւ յարակից խնդիրներու մասին: Օրինագիծը պատրաստ է: Պատրաստ է նաեւ մասնաւոր վարկ մը, որով ընդհ. հրամանատարութիւն մը պիտի հաստատուի, մաքսանենգութեան շրջանին մէջ գործելու համար: Ոչ միայն այս հրամանատարը, այլեւ սահմանամերձ շրջաններու դատարանները պիտի վայելեն մասնաւոր իրաւասութիւններ, տեղն ու տեղը գործողութիւններ եւ դատավարութիւններ կատարելու համար:

Մէկ խօսքով, ճակատը յարդարուած է եւ յատակագիծը պատրաստ՝ գործելու համար:

Ուշագրաւ է որ այս բոլորը կը զուգադիպին շրջանի մը, երբ իրաքը անկախ պետութիւն կը դառնայ, իսկ Սուրիոյ մէջ հոգատար իշխանութիւնը կը վերահաստատէ սահմանադրական իրաւունքները:

Այս բոլորին հետ կապեցէք նաեւ Թուրքիոյ արտաքին գործավարին, Թէվֆիք Րիւշտի պէյի ուղեւորութիւնը դէպի Մոսկուա - Թէհրան - Պաղտատ, եւ կ'ունենաք ամբողջ պատկերը հետապնդուած քաղաքականութեան:

Լենկիւրիի ծրագրած «Ասիական խմբակցութիւնը» իրականանայ թէ ոչ, մէկ բան ստոյգ է, — Թուրքիա կը գտնուի ամէնէն նպաստաւոր պայմաններուն մէջ, իր գաղտնի եւ յայտնի ծրագիրները գործադրելու համար հարաւային ճակատին վրայ:

×

Եւ այստեղ կը ցցուի չարաբաստիկ հարցականը, — ի՞նչ կ'ընենք մենք, ի՞նչ կը խորհինք ընել, դիմագրաւելու համար սպառնացող վտանգին:

Ազգային մարմիններու, գանազան հոսանքներու անուններ չենք տար, որպէսզի խանգարած չըլլանք մեկուն-միւսին ծրագիրները: Գիտենք որ հետապնդողներ, աշխատողներ կան, լիովին գիտակից՝ վտանգին լրջութեան:

Բայց, կը կարծենք թէ անհրաժեշտ է լայն խորհրդակցութիւն մը, հաւաքական ծրագիր մը՝ կանխելու համար շատ մը անակնկալներ:

Պարզուած կացութեան առջեւ, աննեղելի է յօրանջել, հառաչել: Կամ խուճապի մատնուիլ:

Եւ մանաւանդ, քրէական յանցանք է անկիւն մը քաշուիլ, քրթմնջելով.— «Դուք ձեղի, մենք մեզի»:

Երրորդ անգամ ըլլալով կը կրկնենք, 1931 դեկտ. 12ի մեր հարցումը.

— «Ունի՞նք, վերջապէս, քաղաքականութիւն մը, ուղեգիծ մը այս ճակատին վրայ:

Ցրամադի՞ր ենք ըմբռնելու վաղուան անակնկալները»:

Ցրամադի՞ր ենք, մանաւանդ, այս խնդիրը չշփոթելու հայրենիքի գոյութեան, քաղաքական տեսակէտներու հետ, ինչպէս կ'ընեն կարգ մը հոսանքներ:

Ներգաղթի ծրագիրն ալ կապ չունի դրուած հարցին հետ: Տակաւին ամիսներ պիտի անցնին, մինչեւ որ լրանայ առաջին վեց հազարին փոխադրութիւնը: Ժամանակի խնդիր է, նաեւ, ծնացեալ չորս հազարի տեղափոխութեան իրականացումը:

Միւս կողմէ, լաւագոյն պարագային իսկ՝ դժուար թէ քանի մը քանի մը հազարէն աւելի տարագիրներ ուզեն օգտուիլ ներգաղթէն: Սուրիա - Լիբանանի հայ գաղութը չի նմանիր ուրիշ գաղութներու: Եւ սխալ է հեռուէր հաւանականութիւններ շփոթել օրուան իրականութեան հետ:

Բայց, հրապարակային քննութեամբ չէ որ պիտի գտնուի կացութեան դարմանը:

Շ.

Ֆրանկոգերմանական տնտեսական յանձնախումբը

Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Լաւալի եւ արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի Պերլին այցելութեան ընթացքին, ինչպէս կը յիշուի, որոշուած էր կազմել յանձնախումբ մը, երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերութիւնները ուսումնասիրելու համար: Այս յանձնախումբին 4էն 3 մասնախումբերը արդէն սկսած են աշխատանքի:

Երկրորդ մասնախումբը արդէն մշակած է կարգ մը առաջարկներ՝ փոխադրութեանց գործին մէջ յամաձայնութեանմը գալու նպատակով: Այս առաջարկները մանրամասնօրէն պիտի քննուին Ֆրանսական խմբակներու կողմէ:

Չորրորդ մասնախումբի նախնական աշխատանքները «արտասահմանի մէջ՝ Ֆրանքեւգերման գործակցութեան» մը մասին, չեն բախած մեծ դժուարութիւններու: Սակայն այս մասին եղած են կարգ մը թելադրութիւններ՝ որոնք երկար քննութեան եւ բանակցութեանց կը կարօտին:

Առաջին մասնախումբին է որ կ'իյնայ ամէնէն կարեւոր աշխատանքը, — քննութիւն երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական յարաբերութեանց, եւ մասնաւորաբար Ֆրանքեւգերման առեւտրական դաշնագրի մը կնքումը: Այս մասնախումբը որ կազմուած է դեկտեմբերին, փնտռելու վրայ է հիմեր՝ որոնց վրայ կատարուին քան քանակցութիւնները:

Սպանիոյ կայսրութիւնը

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ

Սպանիոյ կարգ մը գիւղերուն մէջ, բախումներ տեղի ունեցան ոստիկաններու եւ գիւղացիներու միջեւ: Գալաթրանայի մէջ, գիւղացիներու յարձակման, ոստիկանները պատասխանեցին գէնքի դիմելով: Երկու գիւղացիներ վիրաւորուեցան ծանրօրէն:

Վալանսէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, նախորդ երեկոյեան խռովութիւններու ընթացքին երկու հոգի սպաննուած եւ 7 հոգի ալ վիրաւորուած են: Զոհերուն մէջ կը գտնուին երկու կիներ:

Իսկ քանաբեան կողմերուն մէջ յայտարարուած ընդհ. գործադուլը հետզհետէ կը տարածուի:

Չիւսթաֆսըթիւնը եւ Միաց. Նահանգները

Ամերիկայի նախագահը շուրջը տեսակցութիւններ կ'ունենայ ամերիկեան պատուիրակութեան անդամներուն հետ, որոնք պիտի մասնակցին գինաթափութեան յառաջիկայ խորհրդաժողովին: Իրաւասու շրջանակներ կը յայտնեն թէ ամերիկեան կառավարութիւնը իր պատուիրակներուն պիտի հրահանգէ ընդդիմանալ սպառազինութիւնները սահմանափակելու նպատակով կատարուած ելմտական միջոցներու առաջարկներուն:

Ալկոհոլ դիմը

ՀԱՏՈՒԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Անգլիական թերթ մը կրեր էր թէ Լոնտոնի դրամատիրական շրջանակները չեն ուզեր որ հատուցումներու խորհրդաժողովը վերջնական լուծում մը տայ հարցին եւ թէ, աւելի յարմար կը նկատեն որ խորհրդաժողովը յետաձգուի:

Այսուրբվրդովեր էր քաղաքական շրջանակները՝ որոնք իբր հերքում այս լուրին, կը յայտնեն թէ նախապարական մասնախումբերը կը շարունակեն ուսումնասիրել այս հարցին վերաբերեալ տեղեկագիրը, որ պիտի ներկայացուի յունուար 12ի Նախապարաց Խորհուրդին: Այս խորհուրդի ընթացքին է որ պիտի ճշդուի անգլիական կառավարութեան դիրքը այս հարցին հանդէպ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՐԱՔԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը հրատարակեց յատուկ տեղեկագիր մը, զոր հոգատարութեանց Մնայուն յանձնախումբը խնդրագրած է Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդին համար: Տեղեկագրին խմբագրութիւնը առաջարկած էր անգլիական կառավարութիւնը որ կը փափաքի իրաքի վրայէն վերցնել հոգատարութիւնը:

Տեղեկագիրը մանրամասնօրէն կը թուէ այն յանձնառութիւնները զոր իրաքի անկախացած պետութիւնը պէտք է ստանձնէ հանդէպ Ազգերու Դաշնակցութեան:

1.— Իրական պաշտպանութիւն փոքրամասնութեանց, ցեղերու, լեզուներու եւ կրօնքներու:

2.— Ինչպէս ժամանակին, օսմանեան կայսրութեան օրով կը կիրարկուէր համաձայն ընդունուած սովորութեանց եւ քափիթիւլասիոններու, առանձնաշնորհումներ եւ ապահարկում եւ հիւպատոսական դատավարութիւն, պայմանաւ որ նախապէս հակառակ համաձայնութիւն մը գոյացած չըլլայ: Այս համաձայնութիւնը պէտք է հաւանութեամբ ենթարկուի Ազգերու Դաշնակցութեան եւ շահագրգռուած պետութեանց:

3.— Դատական, քաղաքային եւ պատժական գործերու մէջ, օտարականներու շահերու պաշտպանութիւնը, քանի այս շահերը չեն երաշխաւորուած քափիթիւլասիոններով:

4.— Խղճի ազատութիւն, կրօնքներու եւ դպրոցներու մէջ՝ կրօնական դասաւանդութեան ազատութիւն: Կրօնական միաբանութիւնները, ինչ դասաւանդի ալ պատկանին կրնան գործել երկրին մէջ: Իրաքի կառավարութիւնը կրնայ սակայն դիմել անհրաժեշտ բոլոր միջոցներուն, կարգը եւ բարքերը պահպանելու համար:

5.— Իրաք կը ստանձնէ նաեւ հոգատար պետութեան ելմտական յանձնառութիւնները:

6.— Միջազգային պայմանագրութիւնները՝ զորս կնքած է հոգատար կառավարութիւնը՝ հոգատարութեան օրով, ի զօրու պիտի ըլլան անկախացած պետութեան համար:

Իրաք պարտաւոր պիտի ըլլայ իբր անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան, ընդունիլ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքը՝ թէեւ իբր փոխանցեալական միջոց:

Այս յանձնառութեանց կիրարկման մասին, իրաքի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեան մը միջեւ, եթէ կարծիքի տարբերութիւններ երեւան գան, իրարը պիտի կարգադրուի միջազգային արդարութեան ատեանին կողմէ:

Տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ իրաքի կողմէ Ազգիդ հանդէպ ընդունուած յանձնառութիւնները, չեն ալնասեր նոր պետութեան անկախութեան:

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին մէջ՝ հարցը խորհրդակցութեան դրուելէ վերջ, կը կարծուի թէ իրաքի ընդունելութիւնը իբր անդամ Ազգ. Դաշնակցութեան, պաշտօնապէս պիտի առաջարկուի այս տարուան սեպտեմբերին:

Թէվֆիք Րիւշտի Թէհրան մեկնեցաւ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ.— Արտաքին գործավարը Թէվֆիք Րիւշտի պէյ, երէկ մեկնեցաւ Պոլիս, ուրկէ պիտի անցնի Թէհրան: Պարսիկ դեսպանն ալ մեկնեցաւ նոյն կառախումբով: Թէվֆիք Րիւշտիի կ'ընկերակցի Իշ Պանքասըի տնօրէն Ձէլալ, որ Պարսկաստանի տնտեսական կացութեան մասին ուսումնասիրութիւն պիտի ընէ եւ մինչեւնոյն ատեն պիտի զբաղի Թէհրանի կամ Պարսկաստանի ուրիշ մէկ քաղաքին մէջ, մասնաճիւղ մը բանալու խնդրով:

Կտրուկ խայտառակութիւն մը

ԵՐԿՈՒԻՍՏԵՔ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հնդկաստանի կառավարութիւնը կը շարունակէ յեղափոխական շարժումը զսպելու համար խստօրէն վարուիլ: Քառասնօրի մէջ, հակայ եւ աղմկալից ցոյցերու նետեւանքով, ձերբակալուեցան եօթ դեկավարներ: 15 օրուան համար, բոլոր թափօրները եւ հաւաքոյթները արգիլուած են, փողոցներուն մէջ, եօթ հոգիէ աւելի համրող բազմութիւնները պիտի նկատուին ապօրէն: Լուքնովի մէջ եւս ձերբակալուեցան 4 դեկավարներ: Փաթնայի մէջ, հնդիկ խորհուրդի անդամներէն 6 հոգի, որոնք կը մերժէին հետեւանք իրենց կեդրոնատեղիէն, ձերբակալուեցան եւ բանտարկուեցան, որմէ վերջ ոստիկանութիւնը գրաւեց շէնքը եւ անոր վրայէն վառ առաւ հնդկական դրօշը:

Հնդկաստանի փոխարքային վերջին 4 հրամանագրերը յայտարարուեցան Պոմպէյի եւ Մատրասի մէջ եւ անմիջապէս պիտի գործադրուին այս երկու քաղաքներուն մէջ, ուր արդէն բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են:

Տէլհիի մէջ Հնդկաստանի փոխարքան անընդհատ խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ դիւանապետներուն հետ:

Հնդկաստանի անգլիական զօրախումբերը շարժման մէջ են: Այս շարժումներու մասին, Լոնտոնի մէջ զրոյց կը շրջի թէ անգլիական կառավարութիւնը մտադիր է օգնական ուժեր ղրկել Հնդկաստան: Սակայն պաշտօնական շրջանակները կը հերքեն այս զրոյցները:

Կը կարծուի թէ հնդիկ գործադիրը ամէն կարգադրութիւն լրացուցած է քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարին համար, բայց գործելէ առաջ, կը սպասէ փոխարքային հրովարտակներուն հրատարակման թերթերու մէջ, որպէսզի ատով օրինքի ուժ ստանան:

Գործադիրին կողմէ պայքարի համար հաստատուած միջոցներուն մէջ է Պոմպէյի եւրոպական վաճառատուններու դէմ պոյքոթը:

Հնդիկ գործադիրի ձերբակալուած նախագահին՝ Փաթէլի եղբայրը հրահանգեց իր հայրենակիցներուն.— Այս տարի բան մի գնէք, կամ գնեցէք հնդկական արտադրութիւններ: Եթէ չէք կրնար այսպէս ընել, Գերմանիայէն, Ամերիկայէն կամ որ եւ է երկրէ եկած ապրանքներ գնեցէք, բայց երբեք անգլիական:

Հայու մը ոճիրը Մարսիլիոյ մէջ

Մարսիլիա բնակող հայ մը Ագապ քանի մը բարեկամներու ընկերակցութեամբ, արշաւանք մը կազմակերպած էր դէպի իր հիւղջ տունը: Կինը որ լաժուռած էր իրմէն, կ'ապրէր իր հոմանիին հետ: Ագապ եւ իր բարեկամները ծանրօրէն վիրաւորեցին կինը եւ իր սիրականը եւ փճացուցին տան կարասիները: Յետոյ խոյս տուին: Սակայն շատ չանցած ձերբակալուեցան:

Ոչ-յարձակման դաշինքներ

ՖԻՆԼԱՆԴԱՑԻ ՀԵՏ

Ֆինլանտական կառավարութեան հրաւէրին վրայ, Հէլսինկֆորսի մէջ, բանակցութիւններ սկսան խորհրդային կառավարութեան հետ, ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման համար:

ԼԵՏՏՈՆԻՈՅ ՀԵՏ

Մոսկուայէն ճամբայ եղած է արտաքին գործավարութեան օգնականներէն մէկը, որ պաշտօն ունի վերսկսելու լետտոնական կառավարութեան հետ, ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութիւնները:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԵՏ

Ռումանիոյ արտաքին նախարարութեան շրջանակները կը յայտնեն թէ ռումանական կառավարութիւնը նախորդ օր Ռիկայի իր ներկայացուցչին յանձնարարած է նախնական բանակցութեանց սկսիլ խորհրդային կառավարութեան հետ եւ այս մասին կապուած են Ֆրանքեւռուս եւ լեհեռուս բանակցութեանց:

Ռումանական մամուլը կը շարունակէ երկարօրէն մեկնաբանել ոչ-յարձակման դաշինքի հարցը: Թերթերէն շատերը կը սպդեն այն իրողութեան վրայ որ, ռուսեռումէն դաշնագրին իրականացումը կարելի պիտի ըլլայ Ֆրանսայի, Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ զործակցութեան, Եւրոպայի խաղաղութիւնը ամրապնդելու մտադրութեամբ:

«Աւելբուլ» թերթը կը հաղորդէ թէ պետարապական երեսփոխանները, այս օրերս բազմաթիւ հաւաքոյթներ ունեցած են, եւ իրենց դժգոհութիւնը յայտնած են իրարու յաջորդող ռումէն զանազան կառավարութեանց հանդէպ, որոնք ցարդ նկատի չեն առած իրենց զանազան պահանջները:

Խորհրդային ներգործակցութիւններ

Բոլշեւիկ կեդր. կոմիտէն որոշեց վերակազմել ազգային տնտեսութեան գերագոյն խորհուրդը: Թեթեւ ճարտարարուեստը պիտի անջատուի գերագոյն խորհուրդէն եւ այս ճիւղին համար պիտի հաստատուի նոր գործավարութիւն մը, որ պիտի զբաղի բամբակի, բուրդի, կտաւի, կօշիկի, կաշիի, զգեստեղէնի ճարտարարուեստով:

Նոյնպէս, անջատ գործավարութիւն մը պիտի հաստատուի փոստի ճարտարարուեստին համար: Այս ճիւղը պիտի զբաղի նաեւ թուղթի գործարաններով եւ քիմիական արտադրութիւններով:

Իսկ ազգային տնտեսութեան գերագոյն խորհուրդը պիտի վերածուի ծանր ճարտարարուեստի գործավարութեան:

Հատուցումներու

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Անգլիա եւ Ֆրանսա դիմում կատարած էին Ջուիցերիոյ, որպէս զի Լօգան քաղաքը տրամադրէ հատուցումներու խորհրդաժողովին: Ջուիցերիա ընդունած է առաջարկը:

Այս խորհրդաժողովը պիտի ըլլայ Վերսայլի խաղաղութեան խորհրդաժողովէն վերջ, ամէնէն կարեւորներէն մէկը: Կը հաշուուի թէ մօտ 300 պատուիրակներ եւ բազմաթիւ լրագրողներ ներկայ պիտի ըլլան: Մէկ քանի պատգամաւորութիւններ բաղկացած են մինչեւ 70 անդամէ:

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Լաւալ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ եւմտական նախարարին եւ Գերմանիոյ դեսպանին հետ այս խորհրդակցութեան մասին, որուն թուականը, տակաւին չէ հաստատուած վերջնապէս:

ՕՏԱՐ ԲՈՎՈՐՎՈՂ ՀԱՅԵՑ ՀԱՅՐԸ

ՅԱՐՈՒԹ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՍԵՓ. ԱՐՇԱԿԻ ԳԱՎԱՌԻ

Ամեն անգամ, երբ Ստամբուլում հայ մեծահարուստ մի ընտանիքի անդամ է մահանում, նրա հարազատները ստիպված են լինում ամբողջ ընտանիքով տեղափոխվել Ստամբուլի հայկական թաղամասերից որևէ մեկը, որովհետև ամբողջ մի շաբաթ ոչ ոք չի կարող այցելել նրանց տուն։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։

Ամեն անգամ, երբ Ստամբուլում հայ մեծահարուստ մի ընտանիքի անդամ է մահանում, նրա հարազատները ստիպված են լինում ամբողջ ընտանիքով տեղափոխվել Ստամբուլի հայկական թաղամասերից որևէ մեկը, որովհետև ամբողջ մի շաբաթ ոչ ոք չի կարող այցելել նրանց տուն։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։

Ամեն անգամ, երբ Ստամբուլում հայ մեծահարուստ մի ընտանիքի անդամ է մահանում, նրա հարազատները ստիպված են լինում ամբողջ ընտանիքով տեղափոխվել Ստամբուլի հայկական թաղամասերից որևէ մեկը, որովհետև ամբողջ մի շաբաթ ոչ ոք չի կարող այցելել նրանց տուն։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։ Ամեն մի հարազատ, որ ապրում է Ստամբուլի հայկական թաղամասերից դուրս, պարտավոր է այդ շաբաթվա ընթացքում գոնե մեկ անգամ այցելել սգավորներին։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՏՈՐ

ՀԱՅՈՑ ՀԵՂԱՓՈԽ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ

Ս. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ս. Պետրոսեան. Հայոց հեղափոխական շարժումը Կովկասում։ Պատմական ակնարկ։ Երեւան, 1924։ Էջ 333։

Հեղինակը, որ ինքն ալ մասնակցած է հեղափոխական շարժումներուն, կը ներկայացնէ Կովկասի մէջ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի պատմութիւնը։ Ան կը սկսի 1880-ական թուականներէն, երբ հայ ազգային-ազատագրական գաղափարները կը սկսին տարածուիլ հայ մտաւորականութեան շրջանակներուն մէջ։ Հեղինակը կը նկարագրէ այդ գաղափարներուն ծագումը, անոնց զարգացումը եւ անոնց շուրջ ծաւալած պայքարը։ Ան կը ներկայացնէ նաեւ հայ ազգային-ազատագրական կազմակերպութիւնները, անոնց ծրագիրները եւ գործունէութիւնը։

Հեղինակը կը նկարագրէ նաեւ հայ ազգային-ազատագրական շարժումին ներքին կազմակերպութիւնը, անոր ներկայացուցիչները, անոնց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւնները եւ այլն։

Գիրքին մէջ կան շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ, որոնք կարեւոր նշանակութիւն ունին հայ ազգային-ազատագրական շարժումին պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար։

Ս. Պետրոսեան. Հայոց հեղափոխական շարժումը Կովկասում։ Պատմական ակնարկ։ Երեւան, 1924։ Էջ 333։

Հեղինակը, որ ինքն ալ մասնակցած է հեղափոխական շարժումներուն, կը ներկայացնէ Կովկասի մէջ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի պատմութիւնը։ Ան կը սկսի 1880-ական թուականներէն, երբ հայ ազգային-ազատագրական գաղափարները կը սկսին տարածուիլ հայ մտաւորականութեան շրջանակներուն մէջ։ Հեղինակը կը նկարագրէ այդ գաղափարներուն ծագումը, անոնց զարգացումը եւ անոնց շուրջ ծաւալած պայքարը։ Ան կը ներկայացնէ նաեւ հայ ազգային-ազատագրական կազմակերպութիւնները, անոնց ծրագիրները եւ գործունէութիւնը։

Հեղինակը կը նկարագրէ նաեւ հայ ազգային-ազատագրական շարժումին ներքին կազմակերպութիւնը, անոր ներկայացուցիչները, անոնց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւնները եւ այլն։

Գիրքին մէջ կան շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններ, որոնք կարեւոր նշանակութիւն ունին հայ ազգային-ազատագրական շարժումին պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար։

Ս. Պ.

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Ընկ. Ս. Ս. Ղազարեանի հարցումին պատասխանելով, Ժողկոմխորհի նախագահ ընկ. Ա. Ի. Ռիկովը կը յայտնէ, որ ներկայ տարի ամբողջ Միութեան մէջ ցորենի ցանքերը կազմելու են 1.5 միլիոն տասնորդական հեկտար աւելի, քան անցեալ տարի։ Ցանքերու այս աճումը պէտք է ապահովէ հացահատիկի ընդհանուր բերքի աճում։

«Հայոց ձայն»-ի թղթակցութիւնը կ՚ըսէ, որ Լոռուայ մէջ ցորենի ցանքերը կազմելու համար ներկայ տարի պիտի ցանուին 800 հա. (4800 փութ) ընտիր սերմնացու ցորեն։ Այս գործին համար Լոռուայ գիւղացիութիւնը ինքնակամ կերպով հաւաքած է 7 միլիոն ռուբլի։

1927ին ի վեր նոյնպիսի գործողութիւններ տարուած են Ղարաբաղի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի եւ Ղրղզստանի մէջ։ Ընդհանուր ցանքերը կազմելու համար 1927ին ծախսուած է 30 միլիոն ռուբլի։ Ներկայ տարի այդ գումարը պիտի հասնի 50 միլիոն ռուբլիի։

Ընկ. Ռիկովի զեկուցումէն յետոյ ելոյթ ունեցան ընկ. Ս. Ս. Ղազարեան, Ա. Ա. Ալիխանեան, Ա. Ա. Ենուքիձէ, Ա. Ի. Ռիկով եւ ուրիշներ։

Ընդունուեցաւ հետեւեալ որոշումը։

Ժողկոմխորհը կը հաստատէ ընկ. Ռիկովի զեկուցումը եւ կը յանձնարարէ Ժողկոմխորհի նախագահութեան, որ ներկայ տարի ամբողջ Միութեան մէջ ցորենի ցանքերը կազմելու համար ձեռնարկուած աշխատանքները ապահովելու նպատակով, ներկայ տարի ցանքերը կազմելու համար ծախսուելիք 50 միլիոն ռուբլիին աւելի, ուրիշ 50 միլիոն ռուբլի յատկացնէ։

Ժողկոմխորհը կը յանձնարարէ նաեւ Ժողկոմխորհի նախագահութեան, որ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,,
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ Յունուար 25ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle d'Horticultureի սէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.

Կը ներկայացուի Սուրաբեաններու կողմէ

ԱՊՈՒԻԾ (ՈՒԾ ԼԻՆԻ ՆՈՒԾ ԼԻՆԻ)

Հայկական զուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի զոհ.գործ.կներուն

Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թատրոն ժօրժի ղեկավարութեամբ: Ճոխ եւ մատչելի պիֆէ, վիճակախաղ:

ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սաժուէլ գրատուն, Ժլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիշէն:

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի
«Մանուկներու պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի

ԵՐՐՈՐԴ ԶՐՈՅՑԸ *այս կիրակի ժամը 3ին 71 Ave. Kléber. Կը խօսի՝ Տ/Տկ. ՇԱՆԹ: կինը իանրային կեանքի մէջ:*

Մուտքը ազատ է

Յետկոյք Թէատէռան Ալֆօռվիլի մէջ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ Ակումբին մէջ

Կը նախագահէ ՏԻԿԻՆ ԻՒԼԻՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Կը խօսի ընկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Երգ, արտասանութիւն — Մուտքը ազատ է

Զ. Ո. Մ.Ի ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Նախագահութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻԻ

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին *Salle Mutualité, 24 rue St. Victor*, կերուխում, գեղարուեստական բաժին եւ գուարթ ճառեր:

Եկէք, լսեցէք ու ճաշակեցէք

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէրի Պուա Քոլոնպի Զէյթուն կոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին *rue Gharles Chefson*, ծխավարձատուին սրահին մէջ: կը խօսի *ընկ. Լ. Գեւոնեան*: կը հրաւիրուին բոլոր խումբերու ընկերները:

Գ Ա Խ Ա Ռ

Լիոնի Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի մէջ, 262 րիւ Ֆիւքէլէն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Լիոնի Կուկունեան խումբի անդամական ժողովը վաղը Ուրբաթ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Րիւ տը լա Բէփիւպլիք:

ԿՐԸՆՈՊԼԻՒ կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՅՈՒՇԱՏԻՏ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ Մատենադարանին յառաջիկայ բանախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը Ուրբաթ ցերեկէ վերջ ժամը 4ին: կը խօսի Պ. Արշակ Սաքրատեան, նիւթ ունենալով հայ Բագրատուններու ծագումը:

ԽԱՐԲԵՐԴՑԻՆԵՐՈՒ Նահանգային Հալը. մխիթեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 9ին Ժլօրիայի մէջ, 61 րիւ Մէօսիէ լը Փրէնս Փարիզ (5)։ Խիստ կարեւորօրակարգ։ Անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Վարչութիւն

ՇՆՈՐՇԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր, Պօղոս Ա. յանեան, Վարդուհի Կ. Մարգարեան, Մարիամ Գարիպեան խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն Պ. Պ. Մ. Տօնապետեանի, Վ. Հովհաննէսի, Յորքէն եւ Արայ Սարգիսեաններու, Ծ Գալուստեանի, Տիկ. Հ. Թորոսեանի, Փ. Մինասեանի, Տիկ. Վարդանեանի, Տիկ. Ազկարեանի, Կէմէրկէկի Հայր. միութեան, որոնք ներկայ գտնուեցան իրենց սիրելի որդոյն, եղբօրորդւոյն, հօրեղբօրորդւոյն փոքրիկ ՎԱՀԱՆի յուղարկաւորութեան որ տեղի ունեցաւ 1931 դեկտ. 30ին Լօրէթի գերեզմանատան մէջ:

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅԵՐ ՄԻ ՄՈՌՆԱՔ

*Աղքատախնամի ցերեկոյթ պարահանդէսը Յունուար 31ին, 79 Ave. Champs Elysées*ի սրահներուն մէջ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

փարիզ, Ա. Շիրական.— *Տեղ չունինք այդ շարքին համար:*

Տէսին, Մ. Ձ.— *Երկու հարցումներուն պատասխանն ալ ոչ:*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուին Մարտիրոս եւ Գէորգ Գիգիրեանները: կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Իսի-լէ-Մուլինօ: Ի. մացնել իրենց եղբօր *H. Kizirian*ի, *m. 6526, 2-e Régiment Etranger 6me Cie. Meknes, Maroc.*

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՅԻՄՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

17 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին **Salle de la Mutualité**ի մէջ

24, Rue St. Victor, Paris (5), Métro: Place Maubert-Mutualité

Վարժարանի Սաներց Միութիւնը կը կազմակերպէ Գեղարուեստական հանդէս մը

Բարեհաճ մասնակցութեամբ ՌՕԶ ՊԱՏՄԱԴՐԵԱՆԻ, ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ, ՊՊ. Ա. ՇԱՀԹԱԹՈՒՆԻԻ, Է. ՓՓԱՓԱԶԵԱՆԻ եւ ՏԷՎԷՃԵԱՆԻ

կ'երգէ վարժարանին 80 հոգինոց երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՏՄԱԴՐԵԱՆԻ

կը բեմադրուի Ա. Պատմագրեանի յատկապէս այս հանդէսին համար պատրաստած «ՀԷՔԵԱԹ» մանկական երաժշտական բիէսը, որուն գլխաւոր դերերը կ'երգեն Ռօզ Պատմագրեան, Պ. Պ. փափազեան, Տէվէճեան եւ *Jacques BENOISTON, Théâtre Lyrique*էն: ՊԱԼԻԿՆԵՐ, ԴԱՆԱՆՆԵՐ, ՀՈՒՐԻՆՆԵՐ, 250 դերեր, *150* հոգի բեմի վրայ: Բեմադրութիւն՝ Պ. Ա. Շահխաթունիի կողմէ:

Պալէթ՝ ղեկավարութեամբ Michel Kotcharoffի.— Costumes, Շ. Ալեանաքի.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Հեղինակին.— Ներ հայկական կեանքէ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ.— 30, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.: Կը ծախուին՝ Ճաշարան Ժլօրիա՝ 61, rue Mr. le Prince, *Նպարավաճառ* Méric 8, rue Chateaudun, *Նպարավաճառ* Yéprade (*Պէվիւի շրջան*) 9, rue Jouye Rouve, *Վաճառատուն Հրաչ Սարգիսեան* 261 Fg. St. Martin

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ,, խումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆի

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ՈՒՐԱԽ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐԱՐ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.45ին *Maison de la Mutualité*ի սրահին մէջ *24 Rue St. Victor, Paris (V). Métro Maubert-Mutualité*

Արեւելեան երաժշտութիւն 12 հոգինոց օրքէստր ղեկավարութեամբ *ԹԱՒՒԻՍ ԺՕՐԺԻ*

Գ. Արաքին տիկ. Յուրաքեան կ'երգէ «ԱՉԵՐ ՍԵԻՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերու ծախը դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ՝ 51 rue Mr. le Prince, Paris (6), Ճաշարան Ժլօրիա 61 rue Mr. le Prince, փարիզ (6), Ճաշարան կովկաս՝ 23 rue de la Huchette, փարիզ (5), Դեքձակ փափազեան՝ 20 rue des Carmes, փարիզ (5), Լ. Նշանեան 56 rue Piat, մեթրօ Պէլվիլ, փարիզ (20):

Իսկ ներկայացման օրը Թատրոնին կիշէն, որ կը բացուի ժամը 12ին

ՏԻԿ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱՍԻԱ» ԴԵՐ

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ A. Kesseyan

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone : Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը ստանձնեմ ամէն տեսակ ֆագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի մասնավճարներով՝ ՎԱՃ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԻՆՆԵՐ՝ ՄԱՔՈՒԻՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԻԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ՔՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԶԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒԻՐ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՋԵԱՆ)

(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հարտարար դատարանները աեւքեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական միջազգային օրէնքներու մասին ամէն օր, բացի կիրակի եւ տ օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ՇԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամը հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալյ Փրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարէ՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրակրնճան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործածած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Ձակաշիւեձախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Թելադրական եւ գրեանան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամարզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսթենն է Պ. Վ. Թումճեան

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն:

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՎԱՐՁՈՒ Է Օփերայի մօտ յարկարաժին մը 4 փիէս, լոյսեր, հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ: Յարմար ծատեղիի, գրասենեակի եւ բնակութեան: Րբփրիզ *22000* ֆրանք, տարեկան վարձք՝ *40000* ֆր., պայմ 9 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—75

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, էջ. Շաթլէ: Ա.րմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոթքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (

Le Gérant H. STEPHA

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (121)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դարին կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

11.—ՀԱՅ ՖԷՏԱՅԻՆԵՐԸ ՄԱՐԶԱՆՔ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷԻՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԷՋ, ՔԱԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊՈԼՍՈՅ ՎՐԱՅ...

Այդ իրիկունը աւրիշ երկու լրտեսներ եւս տեղեկացուցին ինծի թէ այն սրճարանները, ուր կը յաճախէին Հայերը, շարունակ կը խօսէի կեռասի պատուէրի մը, թէ մօտ օրէն Պարտիզակի կեռասի առատ բերքը Պոլիս պիտի հասնի եւ ողողէ հրապարակը:

Ուրեմն բազմաթիւ Հայեր Ռոստոֆոյի մէջ պատրաստուելէ յետոյ մեկներ են Պոլիս, մինչ անդին Պարտիզակի մէջ, կոմիտէն զանազան դաւեր կը լարէ: Անմիջապէս տեղւոյն կերպարանքով երկու հոգի ղրկեցի Պարտիզակ, հրահանգ տալով որ մանրազնին քննեն գիւղաքաղաքն ու շրջակայքը եւ իրենց քաղած տեղեկութիւնները հաղորդեն ինծի:

Երկու օր յետոյ վերադարձան այս երկու լրտեսները:

Եւ հաղորդեցին թէ խումբ Հայեր Պարտիզակէն դուրս, գրեթէ գիւղաքաղաքին եզերքը, ամայի վայր մը մարզադաշտ դարձուցած են: Ցերեկները զէնքով մարդանք կը կատարէին այնտեղ եւ գիշերները կը հաւաքուէին Մկրտիչ սարկաւագին տունը, մինչեւ աւշ ժամանակ դաւադրական գործով կը զբաղէին: Նաւակ նստած յիշեալ քահանաներուն խօսակցութենէն ընթացքին եւս լսած էինք Մկրտիչ սարկաւագի անունը: Ծածկագիր հեռագրով մը իմմիթի կառավարչութենէն պահանջեցի անմիջապէս ստուգել թէ Համբարձումն ու Գրիգորը կեռասի պարտէզներ ունի՞ն Պարտիզակի մէջ, եւ իրենք եւս կեռասի մշակութեամբ կը զբաղի՞ն թէ ոչ: Պատասխան ստացայ թէ այդ մարդիկը ոչ միայն կեռասի պարտէզ չունին, այլ եւ ոչ իսկ թիզ մը հող, պարզապէս հաւ ու հաւկիթ կը հաւաքեն գիւղէն ու քաղաք կը տանին ծախելու: Այսքան տեղեկութիւն բաւական էր ինծի՝ հասկնալու համար իրականութիւնը:

Գաղտնօրէն մօտս բերել տուի ծանօթ երկու քահանաները, որոնք կը պաշտօնավարէին Պարտիզակի եկեղեցիին մէջ: Դոյն չէր ճնացած անոնց վրայ, բոլորովին դեղնած էին, երբ մօտս եկան: Երկուքնալ առանձնասենեակ մը մըտցուցի, եւ ըսի իրենց.

— Դուք անկեղծ չէք, այսպիսի բարեկամութիւն ո՞ւր է տեսնուեր: Երբ Պարտիզակի մէջ ունիք բաղմաթիւ ծանօթներ, որոնք ձեզի միշտ կողոպուներով կեռաս կը ղրկեն չէ՞ր վայրեր որ մէկ օխա ալ ինծի ղրկէիք:

Քահանաներուն երեսին վրայ արեան որեւէ նշան չմնաց: Մէկը կակազելով ըսաւ.

— Փաշա՛, ձեր ուզածը թող կեռաս ըլլայ: Սակայն իրականին մէջ Պարտիզակի հետ որեւէ կապ չունինք: Ձեռոյ կեռասները դեռ հասած չեն բոլորովին:

— Թող քիչ մը խակ ըլլայ, ի՞նչ կ'ըլլայ: Կամ ի՞նչ կ'ըլլայ, եթէ քիչ ղրկէք ինծի:

— .....

— Ձրի չեմ ուզեր, ինչ որ կ'արժէ կը վճարեմ: Գիտէք որ ես շատ ղբաղած եմ: Մէկը չունիմ, որ շուկայ ղրկեմ, քիչ մը պտուղ առնել տամ:

Ձեռոյ յանկարծ փոխեցի խօսակցութեան ընթացքը:

— Հա՛, քիչ մնաց, որ մոռնայի: Պարտիզակի մէջ կը բնակի Մկրտիչ սարկաւագը: Իմացայ որ ձեր ծանօթներէն է, ձեզի նամակ մըն ալ ղրած է: Նամակատան տնօրէնը կասկածելի գտնելով այդ նամակը, քննութեան համար ինծի ղրկեր է: Բայց նամակին մէջ կասկածելի բան մը չգտայ:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՈՒՐԲԱՔ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
8 JANVIER 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Գին 30 ՍԱՆԹԻՄ

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1771

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Ընակիչ մը չէր կանտիի ձերբակալումը։ Նոյնիսկ հաւաստողներ կան թէ ձերբակալուելու համար կը վերադառնար Հնդկաստան, գիտնալով որ Ազգային Համագումարին անդամները դժգոհ մնացած են իր ճամբորդութեան արդիւնքէն։

Ամէն պարագայի մէջ, եթէ Հնդիկ Ազգային Խորհուրդն է որ կը վարէ ազատագրական շարժումը, անխուսափելի էր այս ելքը։

Եւ ահաւասիկ Մեծն Բրիտանիան շարժման մէջ դրած է իր բոլոր ուժերը, պաշտպանելու, փրկելու համար կայսրութեան «թագը», որ կ'երերայ տարիներէ ի վեր։

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ մէկ շաբաթէ ի վեր, Հնդկաստանի գլխաւոր կեդրոններուն մէջ, կ'ապացուցանէ թէ Մաքտոնըլտի ազգային դահլիճը կանգ չպիտի առնէ կէս ճամբու վրայ։

Կռիւը սկսած է արդէն ճակատ ճակտի։ Ապօրէն հռչակուած է Հնդիկ Ազգային Համագումարը. այն աստիճան որ, իւրաքանչիւր շրջանի կառավարիչը իրաւունք ունի հետապնդումներ կատարելու իր հայեցողութեամբ։ Ձերբակալութիւնները կը կատարուին ոչ միայն խստութեամբ, այլեւ խմբովին։ Փոխարքան արտակարգ լիազօրութիւններ ստացած եւ իր կարգին կտրուկ հրահանգներ տուած է ստորադաս իշխանութեանց, որպէսզի խափանեն ո՛րեւէ խլրտում։ Անշուշտ զինուորական ուժերն ալ պիտի աւելնան, քանի որ 71,000ի ուժը հազիւ կը բաւէ սովորական ժամանակներու։

Հնդիկներն ալ, իրենց կարգին, կանգ չեն առներ ո՛րեւէ միջոցի առջեւ, արժեցնելու համար «անհնազանդութեան պատերազմը», համաձայն կանտիի ծրագրին։ Քիչն ու պայքար՝ բրիտանական ապրանքներու դէմ, մերժում՝ տուրք վճարելու կամ կառավարութեան հրահանգները գործադրելու։ Խաղաղ ցոյցեր եւ կրաւորական դիմադրութիւն՝ ամէն ճակատի վրայ։

Երկու հսկայ, խորարմատ ուժեր են որ կը ճակատին ճակատագրական շրջանի մը մէջ։ Մէկը՝ իր վեհապետութիւնն ու զանձերը պաշտպանելու, միւսը՝ օտար լուծը թօթուելու, անկախութեան տիրանալու համար։

Աշխարհակալ Բրիտանիան այնքան յիմար չէ, որ չըմբռնէ կացութեան ամբողջ ծանրութիւնը։ Զինուոր զօրութեամբ մարմնչելով հանդերձ, ան որոշած է ընդ առաջ երթալ, տեղի տալ շատ մը կէտերու մէջ։

Արդէն ունի սահմանադրական ծրագիր մը, որ չի գոհացներ Հնդիկները, մանաւանդ կանտիի կուսակիցները, բայց պիտի գործադրուի։ Այդ ծրագիրը մշակուած է համաձայն բրիտանական շահերուն, եւ պիտի պարտադրուի, չէզոքացնելու համար բացարձակ անկախութեան պահանջը։

Այս քաղաքականութեան մէջ, Լոնտոն իրեն աջակից ունի Հնդկաստանի Մահմետականները (70 միլիոն), եւ հնդիկ մահարաճանները, նահապետները, մեծ եւ փոքր իշխանապետութիւնները։ Նաեւ չափաւոր կամ քաղքենի Հնդիկները, որոնք նոյնքան պատկառելի թիւ մը կը կազմեն։

Միլիոններու ովկիանոսի մը մէջ է որ կը մղուի մեր ժամանակներու ամէնէն ահարկու ազատամարտը։ Միլիոններ դէմ դիմաց։ Միլիոններ մէկուն կամ միւսին հետ։

Ներկայ պայմաններուն մէջ, ապահովաբար Մեծն Բրիտանիան պիտի տանի յաղթանակը, ի հարկէ ղղրդադին զօրաշարժ մը կատարելով։ Հնդկաստանի սարսուռը մահացու հարուած մը պիտի ըլլար բրիտանական կայսրութեան համար։ Հնդկաստանը ոչ Իրլանտա է, ոչ ալ Եգիպտոս։ Անոր կորուստով՝ բրիտանական աշխարհակալութիւնն է որ պիտի սասանի։

Եւ երբ նկատի առնենք որ Մեծն Բրիտանիոյ վարիչներն են, այսօր, պահպանողականները, պնդաճակատները կամ հաստ-գլուխները — թէ Խորհրդարանով եւ թէ կառավարութեամբ — աւելի բացորոշ կ'երեւայ դէպքերու ընթացքը։

Ահ մը աշխատաւորականներ, կամ դահլիճին մէջ մտած բարեխառն տարրեր չեն կրնար փոխել անխուսափելին։ Մնաց որ, վարչապետը, Մաքտոնըլտ ինքն էր որ, 1924ին, աշխատաւորական առաջին դահլիճին օրով, սպառնագիր մը ուղղեց հնդիկ յեղափոխականներուն։ Եւ այն ատեն դէպքերը չունէին այսօրուան ոչ տարողութիւնը, ոչ ալ խորութիւնը։

Բայց, այդ հաւանական յաղթանակը չպիտի կրնայ փոխել դէպքերու ընթացքը։ Հնդկաստանը պիտի եռայ ինչպէս հրաւառ կաթսայ մը։

Երբ վիթխարի, անհաշուելի զանգուածներ են որ կ'եփին, կը խլրտին, կը տրտնջան ու կը մարտնչին, ոչ մէկ վարչական կամ զինուորական ուժ կրնայ շղթայել խռովայոյզ, յորդահոսան, անդիմադրելի ալիքը։ Երկու հարիւր յիսուն միլիոն ժողովուրդի ճակատագիրն է որ խաղի կ դրուած, բուն Հնդկաստանի մէջ։

Միւս կողմէ, միայն Հնդկաստանը չէ որ կը խլրտի։ Եւ մեկուսի, ինքն իր մէջ կղզիացած հողմաս մը չէ Հնդկաստանը։

Օտար լուծերը թօթուելու կամքը անհունօրէն զարգացաւ Մեծ Պատերազմէն յետոյ։ Վարակեց ոչ միայն Եւրոպայի սահմանամերձ երկիրներն ու ժողուրդները, այլ եւ Ասիոյ եւ Ափրիկէի միլիոնները։

Մեծ պատերազմի փոթորիկներուն հետ, ճեղքեր բացաւ, հունտեր ցանեց ռուսական յեղափոխութեան յորձանքը, ժամանակէն առաջ կամ զանգուածօրէն արթնցնելով քնացող բազմութիւնները։

Երբեք այսքան սուր հանգամանք առած չէր ազգային կիրքը։ Ոչ ալ այսքան խռոված, խմորուած եւ իր խարիսխը կորսնցուցած՝ քաղաքական աշխարհը։

Տակաւին չխօսեցանք ընկերային եւ մտաւոր փոթորիկներու մասին, որոնք համատարած եւ ծաւալուն դեր կատարելու կոչուած են ամէնէն հեռաւոր երկրամասին, ամէնէն յետամնաց ժողովուրդին մէջ։

Հնդկաստանի խնդիրը զարհուրելի ական մըն է, անսահման տարածութեան մը վրայ, միշտ պատրաստ՝ ղղրդադին պայթիւններ յառաջ բերելու։

Շ.

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ի նպաստ ալիգործ օգարևերուն

Ֆրանսայի աշխատանքի նախարարը կը հաղորդէ թէ իր պահանջին վրայ, երկաթուղային մեծ ցանցերու վարչութիւնը որոշած է մինչեւ 1932 ցունիս 30ը ձրի ճամբորդութիւն ապահովել այն օտար անգործներուն, որոնց հայրենիք վերադարձը դիւրացնելու պէտք կը տեսնուի։

Ջեղչուած գինով ճամբորդութեան մասնաւոր դիւրութիւններ պիտի տրուին ճարտարարուեստի եւ առեւտուրի այն ֆրանսացի գործաւորներուն, որոնք կը փափաքին երկրագործական աշխատանքի լծուիլ իրենց բնական ճամպնքին կամ ծննդավայրին մէջ։

Այս դիւրութիւնը պիտի տրուի նաեւ անգործներու ընտանիքներուն եւ անոնց կարասիներու փոխադրութեան։

Համայնավար ցոյցեր Ռումոյի գործարանևերուն դէմ

Համայնավարները՝ բողոքելու ֆաշմար օրավարձերու կրճատման դէմ, ցոյցեր կազմակերպած էին Ռընոյի ինքնաշարժի գործարաններուն դէմ։ Երեքշաբթի կէս օրին, Պիյեանքուրի ուժ ճաշարաններու մէջ, համայնավար բանախօսներ ճառեցին, ճշդի ֆաշար հաւաքուած գործաւորներուն։

Համայնավարները սկսած են դրդել անգործները որ յունուար 12ին ցոյցեր կատարեն։

Ցոյցեր Նարպոնի մէջ

Նարպոնի մօտերը, Քուրնան կոչուած վայրին մէջ եւս ցոյցեր տեղի ունեցան, որոնք միջադէպերու տեղի տուին։ Երկրագործ բանթողներու մէկ հաւաքոյթէն վերջ, ոստիկաններն ուզեցին ձերբակալել ցուցարար մը, բայց չկրցան անոր ընկերներուն ընդդիմութեան շնող հիւ։ Քանի մը ոստիկաններ խոշտանգուեցան ցուցարարներուն կողմէ եւ ոստիկան սպայ մը, ածելիի հարուած մը ստացաւ բազուկէն։

Ի վերջոյ ոստիկաններ օգնական ուժ ստացած ըլլալով, ձերբակալեցին 4 հոգի։

Ոսվաճարևերու արշաւը դէպի Ուաշինկթըն

Նախորդ օր, անգործներու նոր գունդ մը Փիցպուրկէն մեկնեցաւ դէպի Ուաշինկթըն, օգնութիւն խնդրելու համար կեդրոնական կառավարութիւնէն։ Այս շարժումին գլուխն անցած է կաթոլիկ քահանայ մը։ կարաւանը բաղկացած է 600 մեծ ու փոքր ինքնաշարժներէ,

Ամէն անգործ իր վրայ կը կրէ ծածկոց մը եւ 6 օրուան ուտելիք. 15 մեծ ինքնաշարժներ որոնք հաց կը կրեն, կը հետեւին կարաւանին։ Բազմաթիւ անգործներ որոնք տեղ չէին գտեր ինքնաշարժներու մէջ, ոտքով կ'երթան դէպի Ուաշինկթըն։

Ուսթրիէեն յետոյ

ԲՈՒՐԶՈԱԻԻՐ... ԱՆՁԵՐ ԴԱՏԻ ՏԱԿ

Ֆրանսացի 12 բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, որոնց մէջ նախկին դեսպան Սէն թ'Օլէո եւ զօրավար մը, բոլորն ալ Պատուոյ Լէգէոնի արժանացած, դատի տակ են։

Այս անձերը իրենց անունները եւեղինակութիւնը կապած էին զանազան դրամատուններու եւ վարկային հաստատութիւններու, որոնք կամ բախտ չունեցան, կամ յոռի վարչութեան մը հետեւանքով ինասուեցան կամ դէշ գործերու մէջ մտան։

Այս գործերու քննութիւնը յանձնուած է ընդհ. դատախազ Տօնաթ-կի, որուն կորոյզը եւ անաչառութիւնը նման պարագաներու մէջ, արձանագրուած է քանիցս։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զսխաւորևերը կը յաղթևև

ՊԷՅՐՈՒԹ, 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ.— Խորհրդարանական ընտրութիւնները տեղի ունեցան ամբողջ Սուրիոյ մէջ, բացի Դամասկոսէն եւ Համայէն, ուր ընտրական գործողութիւնները յետաձգուած են, Դեկտ. 20ին յարուցուած խռովութեանց հետեւանքով։ Արդիւնքը կը հաստատէ չափաւոր տարրերու յաղթանակը։ Շահած են 49 աթոռ, ընդդէմ ազգայնական հինգերու հինգին։

Կը թուի թէ ընակչութիւնը հասկցած է այս ընտրութեանց կարեւորութիւնը եւ վայրկենին վճռականութիւնը։

Մեծամասնութեան կարծիքը կը յայտնէ «Լա Սիրի» թերթը՝ հետեւեալ խօսքերով.

— Իական ձշմարտութիւն մըն է, վերջին ձշմարտութիւն մը թէ փորձը որ ներկայիս կը գտնուի իր գարգացման վերջին հանգրուանին մէջ, այն որ կը կատարուի ծայր աստիճան հաշտարար գետնի մը վրայ, ուր դրեր էր Գ. փոնսօ ֆրանսական մարզպանը, վերջին փորձ մըն է։

«Ցայրայեղները ծանրօրէն պիտի սխալէին, եթէ յուսային թէ անկից վերջ ուրիշ մըն ալ եւ նոյն ուղղութեամբ տեղի պիտի ունենայ»։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՈՌՎԱՑՈՑՋ ՎԻՃԱԿԸ

ՁԱՆԳՈՒԱԾԱՑԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄՆԵՐ

Կանտի բանտին մէջ

Բանտին մէջ կանտիի հանդիպած ծայր աստիճան յարգալից վերաբերում ցոյց կը տրուի։ Իր տրամադրութեան տակ դրուած են բանտին մէջ բազմաթիւ խցիկներ, որոնք առհասարակ կը վերապահուին Եւրոպացիներուն։ Իրեն տրամադրուած են գրքեր, ինչպէս նաեւ հանգստաւէտ կահ կարասի։

Հնդիկ բանտարկեալներուն օրական կաթը ապահովելու համար կը պահուին 100 այծեր։ Այնպէս որ կանտի չպիտի զրկուի իր այծի կաթի սնունդէն։

Արիւնահեղ դէպքեր

Փեթնայի մէջ, ամբոխը մերժած ըլլալով ցրուիլ, ոստիկանութիւնը վրայ տուաւ։ Ցուցարարներէն մէկը կրակ բացաւ։ Ցուցարարներէն մէկը վիրաւորուեցաւ։ Անոր վրայ ցուցարարները աւելի կատղեցան եւ քարկոծեցին ոստիկանները։ Վիրաւորներու թիւը որ չէ ճշդուած, շատ ըլլալու է։ Որովհետեւ ոստիկանները 14 ձեռք համազարկ պարպեր էին։

Պէնարէսի մէջ ամբոխին դէմ կռիւի մը ընթացքին, ոստիկանները սպաննեցին 2 հոգի եւ վիրաւորեցին 100 հոգի, որոնց 40ը ծանրօրէն։

Կոչ մը Եւրոպացիներուն

Պոմպէյի մէջ, Եւրոպացիներէ բաղկացած հաւաքոյթի մը ընթացքին, կոչ մը ուղղուեցաւ իրենց, պայքարելու ընդդէմ հնդկական անբեկչութեան, ազդելով չափաւոր Հնդիկներուն վրայ։ Բանախօսը ըսաւ.

— Հրամանագրերը դարման չեն անաբեկչական արարքներուն։ Անհրաժեշտ է որ բոլոր Եւրոպացիները միանան, օգնելու համար որ խաղաղութիւնը վերահաստատուի եւ օրէնքները յարգուին։

Խմբական ձերբակալումներ

Պոմպէյի մէջ, նախորդ առտու կանուխէն, ձերբակալուեցան ազգ. խորհուրդի կազմակերպութեան գլխաւոր դեկավարները։ Անոնց մէջ է հնդիկ ազգ. խորհուրդի ձերբակալուած նախագահին Փաթէլի եղբայրը եւ Պոմպէյ նահանգի կոմիտէին նախագահը։ Ամբողջ օրը շարունակուեցան ձերբակալութիւնները։ Հարիւրի չափ դեկավարներ ձերբակալուած են, ինը կին։

Համաձայն վերջին հրամանագրերու, ոստիկանութիւնը գրաւեց ազգ. խորհուրդի տրամադրելի գումարը մօտ չորս հազար անգլիական, որ յատկացուած էր քարոզչութեան։ Այս գումարը պահ դրուած էր հնդիկ երկու դրամատուններու մէջ, զանազան անձերու անունով, որպէսզի կարելի չըլլայ արդելքի տակ առնել կամ գրաւել։

Պոմպէյ նահանգի պաշտօնաթերթը ապօրէն յայտարարեց ազգ. խորհուրդը եւ ուժգուն կազմակերպութիւններ։ Ոստիկանութիւնը գրաւեց առանց բոլոր շէնքերը։ Իսկ Ազգ. Խորհուրդի շէնքին վրայ պարզուեցաւ անգլիական դրօշը։

Բժիշկ Կանաարական անպարs

Հայաստանի կարմիր Խաչի նախկին նախագահ բժիշկ Սպանդար կամսարական նախապէս ծանր մեղադրանքով ամբաստանուած եւ պաշտօնազրկուած էր։ Գործ. Խորհուրդին կողմէ այս խնդիրը քննուած եւ անհիմն ըլլալը հաստատուելով, տրուած անմնացաստ որոշումը բեկանուած է։

Յետագայում Համաւրոպոյի Յանձնախումբին

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը Համաեւրոպայի Յանձնախումբին մնդամներուն հաղորդեց Ֆրանսայի արտաքին նախարարին եւ նոյն Յանձնախումբի նախագահին Պ. Պրիանի մէկ նամակը, որով կ'առաջարկէ յետաձգել յանձնախումբին գումարումը, որ տեղի պէտք է ունենար այս ամսու 22ին։

Պ. Պրիան յետաձգման առաջարկը կը պատճառաբանէ անով որ նախատեսուած թուականին, մասնակցող բոլոր պետութիւնները ամբողջովին զբաղուած պիտի ըլլան վերաթափութեան, հատուցումներու խորհրդաժողովներու պատրաստութեամբ եւ Ազգերու Դաշնակցութեան նիստերովը։

Համաեւրոպայի Յանձնախումբին գումարման թուականը որոշելու համար Պ. Պրիան կ'առաջարկէ խորհրդակցիլ ժընեւի մէջ, ուր Նաւաքուած պիտի ըլլան պետութեանց ներկայացուցիչները, փետրուարի սկիզբը՝ վերաթափութեան խորհրդաժողովին համար։

Մահախոռ ռումհևի վարչապետին դէմ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ.— Ռումանիոյ վարչապետը Պ. Եորկա ինքնաշարժով կը ճամբորդէր երէկ, Քաղփինայէն երթալու համար

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑՈՒՑԱԿ 7

Սահակեան Գրիգոր	50.—
Ոմն	10.—
Հայկ Ոսկերիչեան	10.—
Գումար՝	50.—
Ջրդ ցանկին գումարը	2023.—
Ընդհ. գումար	2073.—

Մահ Պ. Մաժինոյի

Երէկ առտուան Ֆրանս. Թերթերը կը հաղորդէին պատերազմական նախարարին Պ. Մաժինոյի առողջական տեղեկագիրը, բարւոքման յոյսերով, սակայն արդէն կէս գիշերէն վերջ ժամը երկուքին մեռած էր։

Պ. Մաժինօ մեծ պատերազմի ծանր վիրաւորներէն էր եւ կառավարական կարեւոր պաշտօններէ վերջ, զանազան դաշինքներու մէջ վարած էր գաղթային եւ պատերազմական նախարարութիւնները։

ՈՉ-ՑԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 յունուար.— Խորհրդ. արտաքին գործակարը Պ. Լիտվինով հաւաստեց գերման կառավարութեան թէ խորհրդ.կառավարութեան եւ Ֆրանսայի, Լեհաստանի ու Ռումանիոյ միջեւ ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութիւնները որեւէ ինաս չպիտի պատճառեն Գերմանիոյ քաղաքական շահերուն։

Պ. Լիտվինով կ'աւելցնէ թէ կնքուելիք գաշինքներու բնագիրը պիտի հրատարակուի, անմիջապէս որ ստորագրուին։

Փոթորիկը

Վերջին օրերս Ֆրանսական եւ անգլիական ջուրերու վրայ ծագած փոթորիկը,նախորդ գիշեր բաւական աւերգործեց փարիզիսէջ։Ցեղատարափ անձրեւէ մը յետոյ, սկսաւ ուժգին հով մը, որ աւելի սաստկացաւ կէս-օրէն յետոյ եւ իրիկուան դէմ վերածուեցաւ իսկական ուրականի մը։

Ֆրանսայի մէկ քանի գետակներն ու գետերը՝ Մառնը մասնաւորաբար, սկսած են բարձրանալ։

Թուրք Հաւատացեալ Պարտիզը

Իրաւասու շրջանակները անհիմն կը յայտարարեն այն տեղեկութիւնները թէ Թուրքիոյ ելմտական գործակարութիւնը որոշած է դադրեցնել հանրային պարտքերու վճարումները։ Պարտատէրերու հետ համաձայնութեան մը յոյսով, Թուրք կառավարութիւնը կը շարունակէ Պանք Օթոմանի յանձնել վճարումներու երրորդ մասը։ Թուրք կառավարութեան կողմէ յիշեալ դրամատան յանձնուած թրքական ոսկիի քանակը կը բաւէ գնելու այնքան անգլիական, որով վճարուի 1932ի պարտքը եւ տարուան սկիզբէն ի վեր որեւէ նոր յանձնում չէ կատարուած այս դրամատան։ Յանձնուած թրքական ոսկիները առաջին առթիւ պիտի վերածուին օտար դրամի։ Անցեալ յունուարէն ի վեր Թուրք կառավարութիւնը յանձնած է 4 միլիոն 300հազար ոսկի։

Աւգ. մեղադրեալ մը Ֆրանսայի դէմ

Անգլիոյ աշխատաւորականներու օրկան «Տէյլի Հերըլտ»ի ելմտական բաժնի տնօրէնը, յօդուածով մը մեղադրեր էր Ֆրանսան թէ Լօգանի խորհրդաժողովին մէջ՝ Անգլիոյ քաղաքականութեան վրայ ազդելու համար, սկսած է յարձակում գործել անդր. ոսկիին վրայ, Լոնտոնէն քաշելով Ֆրանսական դրամագլուխը։

Անգլիական ելմտական շրջանակները ուժգին կերպով կը հերքեն այս տեղեկութիւնը եւ կը հաւատեն թէ այդ ժամով որեւէ գործ չէ կատարուած Ֆրանսայի կողմէ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՍԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԱԾՈՒԱԾՔԻ ԵՒ ԲԱՆՏԱԽՈՒՆՔԻ ԿԵՆԴԱՆԻՔԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՍԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ամսագիր հանդէս կուգայ ամէն ամսուան 1-ին։

Հրատարակչատուն՝ Ս. Ս. Կ. Ա. Ի. Ի. Ա. Ն. Ի. Ա. Ն. Ի. Ա. Ն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրագիտության հիմնադրամը ստեղծվել է Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախաձեռնությամբ և Հայկական ՍՍՀ կառավարության որոշմամբ։ Հիմնադրամի նպատակն է ֆինանսական միջոցներ հայթայթել Հայկական Սովետական Հանրագիտության հրատարակման համար։ Հիմնադրամի խորհրդի նախագահ է ընտրվել Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահ Վ. Համբարձումյանը։

Հիմնադրամի խորհրդի անդամներ են ընտրվել Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր անդամ Ա. Ալիխանյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոսներ Ա. Աբրահամյանը, Ա. Թորոսյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղափանցյանը, Ա. Ջրբաշյանը, Ա. Ֆրանգուլյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամներ Ա. Ալեքսանյանը, Ա. Աղայանը, Ա. Ամատունին, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Մելիք-Ադամյանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահինյանը, Ա. Տեր-Մկրտչյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի գիտական քարտուղար Ա. Ղազինյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահության անդամ Ա. Մուրադյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահության գիտական քարտուղար Ա. Մելիքյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահության գիտական քարտուղարի տեղակալ Ա. Ալեքսանյանը, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահության գիտական քարտուղարի տեղակալ Ա. Ղազար

Փլովէշդիւերը այս վերջին վայրէն երկաթուղիի հալեցեալ մէջ, երկու անձեր նետուեցան լիճնաւարժին վրայ եւ վտանգելին վարչապետը դարնել դաշոյնով։

Շնորհիւ կառավարին արթնամտութեան եւ օգնութեան, յարձակողները կարելի եղաւ վախցնել եւ ինքնաշարժը ամբողջ արագութեամբ մեկնեցաւ դէպի Քանվիլիա, ուր վարչապետը անմիջապէս հաղորդեց յարձակումը որուն ենթարկուած էր։ Շատ չանցած, ոճրագործները ձերբակալուեցան։ երկու գլխովներ են, որոնք յայտնեցին թէ չէին գիտեր որ Ռումանիոյ վարչապետն էր եւ թէ իրենց արարքը գործած են գլխովութեան ազդեցութեամբ։

Մարսիլիոյ Հայուն ոճիրը

Երէկ Մարսիլիոյ մէջ դործուած ոճրի մը լուրը հաղորդեր էինք. հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին այս մասին։ 4 ամիս առաջ, իր կնոջմէն բաժնուած էր Յորէն Վարդանեան, որ կը բնակէր Լա Վիսթ։ Կինը գնաց կենակցելու իր ամուսնին ընկերոջը Յակոբ Քէչէճեանի հետ, Սէն՝ թ'Անթուանի արուարձանին մէջ։

Զորս ամիս իր կնոջմէն բաժնուած ապրելէ վերջ է որ խաբուած ամուսինը ընկերակցութեամբ Սրշակ Օհանեանի գնաց վրէժ լուծելու եւ երկուքը մէկ, յարձակեցան կնոջ եւ իր սիրականին վրայ, զորս վիրաւորեցին բրտօրէն նախ հին հրացանի մը կոթով եւ յետոյ դանակով։ Վիրաւորները փոխադրուած են հիւանդանոց, իսկ ոճրագործները, ինչպէս գրեր էինք ձերբակալուած են։

Փոխխորհուրդներ Քրանսական դաղիմին մէջ

Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ, զրոյց կը շրջի թէ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Լավալ մտադրութիւն ունի փոփոխութիւններ կատարելու նախարարական կազմին մէջ։ Այս զրոյցը շրջած պահուն, պատերազմական նախարարը Պ. Մաժինօ չէր մեռած։ Պ. Լավալ ստիպուած արդէն ալիտի նշանակէ անոր յաջորդը։ Ատկից զատ կը խօսուի նաեւ արտաքին նախարարը Պ. Պրիանի առողջական վիճակին մասին։ Կ'ըսուի թէ յառաջիկայ երկուշաբթի, Խորհրդարանի վերաբացման օրը, Պ. Լավալ ալիտի ներկայանայ վերակազմուած դահլիճով։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի
«Մանուկներու պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի
ԵՐՐՈՐԴ ՋՐՈՅՑԸ *այս կիրակի ժամը 3ին 71 Ave. Kléber. Կը խօսի Տ/կ. ՇԱՆԹ։* կինը հանրային կեանքի մէջ։
Մուտքը ազատ է

Յարկակոյր Թէդասեղան Ալֆօրվիլի մէջ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ
Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայ Ակումբին մէջ
Կը նախագահէ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ
Կը խօսի ՀՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ
երգ., արտասանութիւն Մուտքը ազատ է

Հ. Ս. Ը. Տօնակատարը

Նախագահութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ
Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին *Salle Mutualité, 24 rue St. Victor*, կերուխում, գեղարուեստական բաժին եւ գուարթ ճառեր։
Եկէք, լսեցէք ու ճաշակեցէք

Քարիզի Գրական Ակումբ

վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard, կը խօսի Պ. Հրանդ Բալուեան, նիւթը ունենալով «Բանաստեղծ մեծարենց եւ անոր սերունդը», Մեծարենցի բանաստեղծութիւններէն պիտի արտասանէ դերասանուհի Օր. Ասահիա։
Մուտքը ազատ է

Ընկերա-հանակրական խնդոյք

Տէսթնի Հ. Յ Դ. Զաւարեան խումբի կողմէ այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, ընկեր Օհանեանի սրճարանը։ Երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւ զանազան անակնկալներ։ Կը հրաւիրուին Հ. Յ. Դ. «Կորիւն», «Նոռատոյն», «Քրիստափոր» խումբերը եւ համակիրները։

ԿԵՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Բ. ՏԱՐԻՆ 1932
Գունաւոր կողք, բազմաթիւ պատկերներ, գրական-գեղարուեստական եւ այժմէական բովանդակութիւն։
Գին 30 ֆրանք, 1.50 տոլար։
Դիմեցէք այժմէն *M. BARSAMIAN, 94 Rue Lafayette Paris (10)*. Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 rue Mr. le Prince, paris (6), Լ. Գեւոնեան «ՅԱՌԱՋ»ի խմբագրատունը, 19 Rue Damesme, paris (13).

Սկաուտական ցերեկոյթ Նիսի մէջ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Նիսի Սկաուտ-գայլուկներու կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle Ortelli մէջ
Կը նախագահէ Պ. Ա. ԱՒՕՑԵԱՆ *Կը խօսի* Պ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Ցերեկոյին կ'ունենանք սկաուտական խաղեր եւ անակնկալներ
Մուտքը ազատ է

Հ. Ը. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Անիէր Պուա Քոլոնպի Ջէյթունի կովիտէի դասախօսական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին *rue Charles Chefson*, ծխավաճառին սրահին մէջ։ Կը խօսի *ընկ. Լ. Գեւոնեան*։ Կը հրաւիրուին բոլոր խումբերու ընկերները։

ՇԱՒԻԼԻ Արդուեթեան խումբի ժողովի այս կիրակի ժամը 4.30ին Մօնփարնասի ծանօթ սրճարանը, կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ԻՕԻ ԼԷ ՍՈՒԼԻՆՈՅԻ Վռամեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն, Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Կուկունեան խումբի անդամական ժողովը այսօր Ուրբաթ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Ռոստոմ հենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Բիւ տը լա Բէթիւլիք։

ԿՐՈՆՈՊԼԻԻ կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷյԼԻի Պատ. միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Սէն Լուի եւ Պուլ. Օտտօի Պատ. Միութեանց բոլոր ընդհներները։ Ընտրութիւն նոր վարչութեան։ Ժողովէն վերջ խնջոյք։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԽԱՐԲԵՐԴԻՆԵՐՈՒ Նահանգային Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, 61 բիւ Մէօսիէ լը Փրէնս Փարիզ (5)։ Խիստ կարեւորօրակարգ։ Անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Վարչութիւն

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Լիոնի մասճիւղի ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Rue Duguesclin եւ Rue monceyի անկիւնը սըրճարան Ամտրէի ներքնասրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ, բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Վարչութիւն

ՌՈՒԲԻՆ ՈՒԲԵՐԵԱՆի ժահուան տարելիցին առթիւ, հանդէս մը տեղի կ'ունենայ Մուրատեան վարժարանին մէջ (26 Rue Troyon, Sèvres) կիրակի, 10 յունուար ժամը 3ին։ Պիտի խօսին Հ. Թորոսեան, Պ. Վ. Մալէզեան, Հ. Մահակ Տէր Մովսէսեան։ Արտասանութիւններ եւ խմբերգ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ ենիճէ գիւղացի իօրեղբօրորդիս յովհաննէս Օհանեանը 22—23 տարեկան, հօր անուն Մարտիրոս, մօր անուն՝ Նալլը, քրոջ ա. նուն՝ Ագնիւ, եղբօր անուն Մարկոս։ 1926ին Պէյրութէն Ֆրանսա եկած եւ Արժանթին մեկնած է։ Իմացնել *C. Ohanian No. mll 8565, 2)2 Regiment etranger 7e cie. Meknes, Maroc.*

Ստոյգ լուր տուողին եռամսեայ «ՅԱՌԱՋ» նուէր։

— Կը փնտռեմ *Խարբերդի Աշուան գիւղէն Արամ եւ Տաճատ Յակոբեաններ, իրենց մօր անուն՝ Սառա, հօր անուն՝ Մանուկ։ Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանակներուն մէջ գտնուող Սուրուճ գիւղը։*

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Ortolan. Paris։ Ճշդիւտ լուր տուողին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «ՅԱՌԱՋ» նուէր։

Կը խնդրուի սուրհանդակ թերթերէն արտատպել։

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅԵՐ ՄԻ ՄՈՌՆԱՔ

*Աղքատախնամի ցերեկոյթ պարահանդէսը Յունուար 31ին, 79 Ave. Champs Elysées*ի սրահներուն մէջ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑԱՆՔ

Կրընօպլը, Տ. Ս.— 50 ֆրանք։
Փոն տը Քլէքս, Ժ. Մ.— 35։
Սէն թ'Օպան Խաչ.— 35։
Մարսէյլ, Խ. Թ.— 35։
Վռնցա, Յ. Պ.— 100։ Սկսանք ղրկել։
Մարսէյլ, Գործ.— 752։
Էփինէյ, Ա. Տ. Յ.— 140։
Քրիւսա, Գ. Խ.— 50։
Մեց Պարս։— 140։
Էթուալ, Տէքս.— 35։
Մարսէյլ, Պ. Վ.— 70։
Անվէրս, Ն. Զ.— 200։
Թլէմսէն, Կուզ.— 70։
Նիս, Մ. Տ.— 35։
Վարշաւիա, Ա, Ա.— 50։
Պրիւսէլ, Կ. Զ.— 50 մառք։
Լա Ռոշէլ, Ա. Ս — 35։
Լա Սիօթա, Գ. Դ.— 140։ Սկսանք ղրկել։
Սէն Միշէլ Սիւր Օրժ, Իշխ.Ա.— 75։
Ռըթէլ, Ագ.— 35։
Նէօյեի, Հ. Ո.— 140։
Շամփանեը օ ժօն ա'Օր, Մ.Թ.— 35։ Սկսանք ղրկել։
Պաղտատ, Գ. Կ.— 2 անգլ.։
Փարիզ (16) Արգ.— 140։
Ռուսէ Վասէ, Յ. Պ — 35։
Վիլֆռանշ, Ա. Խ.— 50։
Անիէր, Գ. Մ.— 35։
Սէն թ'Օպան, Յ. Զ.— 70։
Տէսին, Զ. Ռ.— 70։
Փարիզ, Ուն. Մ.— 35։
Պէր լա Պօսք, Գ. Վ.— 70։
Մոնթրօլ, Մ. Ա.— 20։
Քանտիա, Ա. Մ.— 200։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաբ։ Արմատ. եւ նոր մէջոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոքի, արեան՝ վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Է
ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՒՔԱՅԷԼԵԱՆի
ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ
Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն
Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.։ Դիմել «Յառաջ»ի վարչութ.

ՏՕՔԹՕՐ ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԲԺԻՇԿ ՓԻՇԿ ՔՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
կը խնամէ ամենավերջին մեթոտներով՝ ներքին, կանանց, մ
կանց եւ վիներական հիւանդութիւնները։ Աչք, քիթ, ականջի
կոկորդի խնամք, ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւն
մասնագէտ բժիշկներու գործակցութեամբ։
Assurance Socialeի եւ Accident du Travailի
կանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։
կ'ընդունի ամէն առաւօտ *10—12* եւ կէսօրէ վերջ *2—8*
52, Ave. de Verdun Issy-les-Moulineaux, (S

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
Վ.ԿԱՑԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՇԱՔԻՒԼԻԹԵԱՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿՒ ԿՈՒՐՈՆԻ, ԳԱՒԱՌԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇՈՒՐԻ
Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութ
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄՆԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
115, Route d'Orléans à Cachan
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ։

ՎԱՐՁՈՒԻ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՃԱՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պա
ներուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bag* կամ ժամը *10.12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. M*

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրո
43 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՈՒՐԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ
Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ՎԱՐՁՈՒ Է
Օփերայի մօտ յարկարաժին մը 4 փիէս, լոգարա
հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ։ ցարմար
ճատեղիի, գրասենեակի եւ բնակութեան։ Բրփրիզ *22000* ֆրանք, տար
վարձք՝ *40000* ֆր., պայլ 9 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել
ռաջ»ի վարչութեան։

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Entrepreneur կը ստանձնէ տուներու շինութիւն, յատակ
ներու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմանն
դիմել՝ Պ. Մ. Ադաքէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux. փարիզ (19) M
Place des Fêtes, Առաւօտները ժամը 7—9, երեկոները 6 — 8, կի
օրերը մինչեւ կէսօր։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ *(122)*

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

11.—ՀԱՅ ՖԷՏԱՅիՆԵՐԸ ՄԱՐԶԱՆՔ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷԻՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԷՋ, ՔԱԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊՈԼՍՈՅ ՎՐԱՅ..

Մկրտիչ սարկաւագը կը դրէ թէ կեռասները հասած են արդէն, թէ քանի մը օրէն բաղմաթիւ ու խոշոր կողովներով կեռաս պիտի ղրկէ ձեղի։ Կեցէք, ձեղի վերադարձնեմ այդ նամակը։

Երբ այսպէս կը խօսէի, մխիս կողմէ զրպանները կը խուզարկէի, իբր թէ նամակ կը փնտռեմ։ Նոյն ատեն աչքերուս ծայրովը կը լրտեսէի զանոնք։ Քահանաները շփոթած ու շուարած՝ եւ իրենց շրթները շարժելով՝ իրարու կը պատուիրէին բան մը չխոստովանիլ։

— *Նամակը կարծեմ միւս վերարկուիս գրպանը մոռցած եմ, վաղը կը գտնեմ եւ ձեղի կը ղրկեմ։*

Քահանաներէն մէկը ըսաւ։

— *Մկրտիչ սարկաւա՛գ... Մկրտիչ սարկաւա՛գ...կեռաս...փաշա՛, ես կը ճանչնամ այդ Մկրտիչ սարկաւագը։*

Ցանկարծ միւս քահանան միջամտեց եւ ըսաւ։

— *Ցնդա՛ծ դուն ալ, ուրկի՞ց կը ճանչնաս դուն այդ սարկաւագը, բերանդ ժողվէ՛ եւ մի՛ զառանցեր...*

— *Կը ճանչնամ, կը ճանչնամ, սակայն կեռասի խնդիրն է, որ չհասկցայ։։*

Նորէն հարցուցի։

— *Լա՛ւ, Համբարձումն ու Գրիգորն ալ չէ՞ք ճանչնար։*

— *Ո՛չ, չենք ճանչնար։*

— *Լա՛ւ, անոնք քովի սենեակը նստած են հիմա, եւ առաջ ըսին թէ կը ճանչնան ձեզ, թէ կը թղթակցին ձեզ հետ, թէ յերիւրանոյ բան է կեռասի պատմութիւնը, թէ Պարտիզակի մէջ տեղի կ'ունենան զինուրական մարզանքներ, որոնց կը մասնակցին, թէ մօտ օրէն Պոլսոյ մէջ պիտի ծագի յեղափոխութիւն մը, եւ հայ ֆէտայիները իշխիթի ճակատէն պիտի յարձակին Պոլսոյ վրայ, թէ իրենք եւս պիտի մասնակցին այդ յառաջխաղացութեան։ Հիմա ձեզ երես երեսի պիտի բերեմ անոնց հետ։ Տեսնենք ի՞նչ պիտի ընէք։ Օ՛ն, արժանապատիւ տէր-հայրիկներ, պաշտպանեցէք ձեր անմեղութիւնը...*

Մկրտիչ, բարկութենէն խենդեցածի պէս, պոռաց։

— *Եթէ այդ անիծեալները ժատնեցին բոլորը, թող Աստուծոյ կրակին հանդիպին։ Ես ալ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը։ Մեզ խաբեցին։ Ռուսոսթոյէն 5000 հոգի եկաւ, Իզմիթի եւ Պարտիզակի մէջ եւս 1000 զինուած ֆէտայիներ կան, ըսին։ Այս շաբթու պիտի գային բոլորը և Պոլսոյ մէջ հայ ֆէտայիներուն թիւը պիտի հասնէր 17,000ի։ Եթէ մենք կոմիտէին մէջ չարձանագրուէինք, ըսին որ պիտի սպաննէին մեզ։ Մենք ալ, ինչ ընենք, վախցանք։ Սակայն մենք գործօն որեւէ դեր չստանձնեցինք։ Ի՞նչ ընենք, փաշա, վախցանք մեր հոգիէն։*

— *Անցեալները Աստուծոյ երթալ ուզեցիք, ի՞նչ էր պատճառը։*

— *Ի՞նչ, լա՛ւ, այդ ալ ըսենք։ Պատրիարքը մեզ Աստուծոյ կ'ուղէր ղրկել, հրահանգ տալով կոմիտէին անդամ արձանագրել եւ հանգանակութիւն կատարել յեղափոխութեան համար։ Սակայն եթէ մենք երթայինք, այդպիսի բան չպիտի ընէինք։ Մտածեցինք հեռանալ այս փորձանք քաղաքէն, այնուհետեւ Աստուած մեծ է, ըսինք։ Ձերդ Բարձրութիւնը երեւան հանեց ամէն բան եւ արտօնութիւն չստանալով Պոլիս մնացինք։*

— *Եթէ գացած ըլլայիք, միթէ՞ ապստամբութեան չպիտի հրաւիրէիք ֆէտայիները։*

= *Աստուած չընէ, բան մըն ալ չպիտի ընէինք։ Ինչպէս ըսինք՝ այնպէս ցոյց պիտի տայինք թէ մեծ գործունէութեան մէջ ենք, եւ կոմիտէն խաբելով պիտի ազատէինք մեր կեանքը։*

— *Ինչ որ է, գանք հիմա Պարտիզակի կեռասներու խնդրին։ Մկրտիչ սարկաւագէն, Համբարձումէն ու Գրիգորէն զատ ո՞վ կայ այնտեղ։ Այսինքն, միայն այս մարդի՞կն էին, որ Պարտիզակի անուշիկ կեռասնեը Պոլիս ղրկելու պաշտօնն ունէին։ Ուրիշ նման գործակատար չկա՞ր։*

— *Այլեւս անկարելի է բան մը ծածկել Ձերդ Բարձրութենէն։ Ըսենք ինչ որ գիտենք։ Կը խնդրենք որ ներէք մեզի։ Պիտի խոստովանինք ինչ որ գիտենք։ Սակայն խօսք կուտա՞ք, որ չպիտի բանտարկէք մեզ։*

— *Ձեզ ազատ կը թողում, եթէ երդում ընէք ձեր կրօնքին վրայ թէ համոզուած ըլլալով որ ձեր ըրածը քարի գործ չէ, այլ ոճիր ու խառնակչութիւն, այսուհետեւ անդամ մըն ալ չպիտի զբաղիք նման ազտուտ գործերով, ընդհակառակն պիտի քաշուիք ձեր եկեղեցին, աղօթելու եւ ժողովուրդը բարոյապէս կրթելու համար միայն։*

— *Այո, ինչպէս ըսիք, ոճիր են այս գործերը։ Սակայն, դիտնալով հանդերձ թէ այդպէս է, կը վախնանք կոմիտէէն։ Մենք սխալեցանք, որովհետեւ խաբուեցանք եւ վախ-*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13
Le Gérant H. STEPHA

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
9 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1772

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Խօսինք նաեւ այս երկու հեռաւոր գաղութներու մասին, ամբողջացուցած ըլլալու համար մեր ընդհանուր ակնարկը՝ արտասահմանի ազգային կեանքի մասին:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ մէջ, երկու-երեք տարիէ ի վեր կը սեղմուի ազգային կեանքը: Կրթական նոր ծրագիրը, որ պարտաւորիչ է բոլոր փոքրամասնութեանց համար, իր հետ բերաւ որոշ սահմանափակումներ: Կառավարութիւնը կը ձգտի միշտ բարեացակամ, սակայն օրէնքին տրամադրութիւնները թոյլ չեն տար ազգային դպրոցները վարել այնպէս ինչպէս տարիներ առաջ, եւ տարիներով:

Ջանազան դիմումներու շնորհիւ, կարելի եղաւ մեղմացումներ ստանալ եւ աստիճանաբար գործադրել կրթական ծրագիրը: Բոլոր դպրոցներուն մէջ, մեծապէս աւելցած են պարսկերէնի դասերը:

Նոր ծրագրին պարտադրութենէն յետոյ, կարգ մը խորհրդակցութիւններ կատարուեցան, լայն կամ նեղ: 1931ի ընթացքին տեղի ունեցաւ ուսուցիչներու համագումար մը՝ Թէհրանի մէջ: Յետոյ՝ ազգային համագումար մը՝ թեմական կազմակերպութեան համար:

Առաջինը տուած է շարք մը գործնական որոշումներ, որոնք եթէ ընդհանրանան, ապահովաբար մեծապէս պիտի թեթեւցնեն կրթական հոգերը: Իսկ երկրորդին վերջնական ելքը ժամանակի կը կարօտի: Որքան գիտենք, համագումարին գլխաւոր նպատակն էր ներդաշնակութիւն հաստատել երկու թեմերուն, Ատրպատականի եւ հարաւային Պարթկաստանի միջեւ:

Դժբախտաբար այստեղ ալ զանազան խաւեր թունաւորուած են ներքին եւ արտաքին բանսարկութիւններով: Հիմնական ձեռնարկներու առեն, միշտ ալ գործ կը խանգարեն կանխակալ կարծիքները: Այս տխուր իրողութիւնը մանաւորապէս շեշտուած է հարաւային շրջանին մէջ, որուն կեդրոնն է Թէհրան:

Իրրեւ սահմանամերձ շրջան, Ատրպատականի նահանգը ենթակայ ըլլալով երկու դրացիներու, Խորհ. Միութեան եւ Թուրքիոյ մանաւոր ուշադրութեան, հայկական կեանքը սահմանափակուած է դպրոցներու, ակումբներու եւ առաջնորդարանին մէջ: Այն աստիճան որ, հայերէն ներկայացումներն անգամ ընդհատուած են: Կարճ խօսքով, իշխանութիւնը չուզեր վիրաւորել հարեւաններու դիւրազգածութիւնը, թէեւ անոնք չարաչար կը գործածեն իրանի շիտակ դիրքը:

Պարսկաստան իր արտաքին շահերը ապահովելու համար, կը նախընտրէ փոփոխել իր աւանդական քաղաքականութիւնը: Միւս կողմէ, նորազարթ ազգայնականութիւնը կը ձգտի խզել անցեալին հետ եղած կապերը, հետեւողութեամբ քէմալապետութեան: Բայց ոչ անոր պէս յախուռն եւ արմատական:

Այս բոլոր պարագաները եւ դրացիներու հետ կնքուած դաշնագիրները ուղղակի կ'անդրադառնան փոքրամասնութեանց իրաւունքներուն վրայ: Այնպէս որ, այս 70,000նոց գաղութն ալ ստիպուած է նոր քաղաքականութեան համաձայն ձեւակերպել իր կեանքը: Իրաւունքներու խիստ կաշկանդում չկայ, բայց անհրաժեշտ է արթնութիւն եւ հաւաքական, միակամ աշխատանք, եղած իրաւունքները ամրապնդելու, զանոնք նոր օրէնքներու նրբութեանց յարմարցնելու համար:

×

ԱՄԵՐԻԿԱ.— Մ. Նահանգներուն եւ Քանատայի մէջ, 1931ին, աւելի ձեւաւորուեցաւ նոր սերունդի փրկութեան աշխատանքը: Առաջնորդարանը՝ իր յարակից ժողովներով՝ մշակած է ծրագիր մը, որ կը ձգտի կարելի եղածին չափ սահմանափակել օտարացման ալիքը: Տարեցներուն համար վախ չկայ, որովհետեւ անոնք վաղուց կապուած են զանազան հաստատութեանց հետ, եկեղեցիներէն մինչեւ քաղաքական կուսակցութիւնները, Հայր. Միութիւնները, բարեգործականը եւ ուրիշ բազմազան յենարաններ: Ասոնք բոլորն ալ տիրական դեր կը կատարեն այդ հին գաղութին մէջ, աջակցութեամբ նիւթապէս բարգաւաճ մամուլի մը:

Բոլորովին տարբեր է նորերու պարագան, ինչպէս այստեղ, մեր աչքին առջեւ: Ֆրանսայի մէջ դպրոցական թոռներ չհասան տակաւին, այնինչ Ամերիկայի մէջ, 80-90ական թուականներու գաղթականները արդէն ունին հասուն զաւակներ եւ ճեմարանական կամ համալսարանական թոռներ...

Տնտեսական զարհուրելի տագնապը, որ կը տեւէ երկու տարիէ ի վեր, 1931ին աւելի շեշտեց ինքնապահպանութեան ձգտումը եւ այնքան առատաձեռն այս գաղութը ստիպուած է քիչ մըն ալ իր մասին մտածել:

Ինչ կը վերաբերի հարաւ. Ամերիկայի գաղութին — 13,000 հոգի — բաղդատաբար նոր ըլլալով, դեռ նոյն ուժգնութեամբ չզգար օտարացման վտանգը:

Գաղութը փռուած է Արժանթինի, Պրազիլիոյ եւ Ուրուկուէյի անսահման տարածութեանց վրայ, կեդրոն վայրերու մէջ, եւ ունի քիչշատ կազմակերպուած կեանք, Ազգ. եւ Հայր. Միութիւններով, մատուռներով եւ ծաղկոցներով: Մեր ընկերները կոկիկ շաբաթաթերթ մըն ալ հիմնեցին Պուէնոս-Այրէսի մէջ («Արմենիա»):

Այստեղ ալ, տնտեսական տագնապը եւ դրամին անկումը խոր մտահոգութեան մատնած են ամբողջ գաղութը: Դժուա՛ր է ըսել թէ որո՛ւն վիճակն է աւելի դառն,— հիւսիսայինե՞րունը, որ 8-10 օր հեռու է Փարիզէն, թէ հարաւայինե՞րունը, — 22 օրուան ճամբա՛...

Այս գաղութը կը կարօտի լուրջ աշխատանքի, մանաւանդ նկատի առնելով իր չափազանց հեռաւորութիւնը հայկական կեդրոններէ եւ ցիրուցան վիճակը: Հիւս. Ամերիկան, նոյնքան համայնակուլ ծով մը, գոնէ ունի ինքնապաշտպանութեան հզօր եւ ծաւալուն ցանցեր: Իսկ Պէլի հարաւ, ամէն ինչ «ի լինելութեան» է:

Կոյս գետին մըն է այս երկրամասը, ամէն տեսակէտով: Կը բաւէ որ աշխատողներ չպակսին:

Շ.

Հայ թեկնածուներ Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ երեսփ. ընտրութեանց առթիւ, մինչեւ 19 դեկտեմբեր, պաշտօնապէս դիմում կատարած են հետեւեալ հայ թեկնածուները.— Պ. Պ. Բիւզանդեան Միհրան, Երէցեան Մատթէոս, Ծաղիկեան Յարութիւն, Ճանճի Նիկողոս, Մխլէթպաշեան Վահան, Սիւլահեան Հրանտ, Փափազեան Հրաչ, Ֆէթէլեան Աստուածատուր, Միքայէլեան Գաբրիէլ:

Վերջին պահուն թեկնածուներէն շատերը իրենց թեկնածութիւնները ետ առած են:

Պաղեստեան Միութիւնը

Պոլսոյ Պալքանեան Խորհրդաժողովին մէկ որոշմանը համաձայն, ազգային զանազան յանձնախմբերուն կը յանձնարարուէր իրենց հանդիպումներու ընթացքին ուսումնասիրել Պալքանեան երկիրներու մէջ ներքին վերաբերութեամբ արդիլող պատճառներու վերացման միջոցները: Այս որոշման համաձայն, Ալպանիայէն խումբ մը պատուիրակներ Սոֆիա հասան: Կազմուեցաւ ալպանեւսլաւական խառնըյանձնախումբ մը, որ պիտի քննէ օրակարգի վրայ դրուած կարգ մը հարցեր:

Ոչ-յարձակման դաշինքին շուրջ

Ռումանիոյ Եագաւորը ունկնդրութեան ընդունեց արտաքին նախարարը, որ իրեն պարզեց Ռուսիոյ հետ կնքելի ոչ-յարձակման դաշինքէն բխող ծարցերը:

Ռումանիոյ նախարարաց խորհուրդը հաւանութիւն յայտնեց արտաքին նախարարին կողմէ Թիկայի ներկայացուցչին տրուած հրահանգներուն, Ռուսիոյ հետ կատարուելիք բանակցութեանց մասին:

Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչներն արդէն յարաբերութեան մէջ մտած են:

Դիւանագիտական շրջանակները կը յուսան թէ խորհ. կառավարութիւնը պիտի ընդունի Ռումանիոյ բանաձեւը, որուն համաձայն դաշինքը պէտք է երաշխաւորէ ներկայիս, ստորագիր կողմերու գերիշխանութեան տակ գտնուած հողերու ամբողջականութիւնը:

Սակայն Ռումէն ազատականները Թերթը կը գրէ թէ բոլշեւիկներու կողմէ Ռիկայի մէջ ներկայացուած հակառաջարկը կը մերժէ ոչյարձակման դաշինքի մէջ դնել հողային երաշխաւորութեան տրամադրութիւն մը:

Այս Թերթը կ'աւելցնէ թէ իր պատասխանին մէջ, Ռումէն կառավարութիւնը չպիտի ընդունի բոլշեւիկներու այս տեսակէտը եւ ընդհակառակն, պիտի պնդէ որ այս հարցը յստակօրէն ձեւդուի:

Արտաքին նախարարը բանակցութեանց մասին տեղեկութիւններ տուաւ քաղաքական կուսակցութեանց:

Լեհ. ներում Պուլկարիոյ մէջ

Սոպրանիէն ցունուար 5ին քուէարկեց օրինագիծ մը, որով ընդհ. ներում կը շնորհուի բոլոր քաղաքական յանցաւորներուն, սկսելով մեծ պատերազմի շրջանէն: Բացառութիւն կը հաւարուին այն ծանր յանցանքները որ գործուած են երկրին ապահովութեան դէմ եւ արժանի են մահապատժի: Այս բացառութիւնը կը վերաբերի հողագործական կուսակցութեան վտարանդի անդամներուն, - Օպով, Թէոտորով, Աթանասով եւ Սթոյանով: Սոպրանիէն իրաւասութիւն տուաւ կառավարութեան՝ յառաջիկայինթեեեցնելու այս կարգի յանցանքներու պատիժը: Այսպէս, մահապատիժները պարզ բանտարկութեան պիտի վերածուին, որով այս կարգի յանցաւորներն ալ պիտի կրնան օգտուիլ ընդհ. ներումէն:

Համայնավարներն ալ զրկուեցան ընդհ. ներումէն:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒԻՄԸ

Նո՞ր թէ վերակազմուած դահլիճ

Վերջնապէս յայտնի է այլեւս թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը՝ ձեւակով մէկտեղ Պ. Լաւալի վարչապետութեան տակ, պիտի փոխուի կամ պիտի վերակազմուի:

Քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ Պ. Լաւալ, հանրապետութեան նախագահին համամտութեամբ, պիտի չնայ նոր դահլիճ մը կազմել, հանրապետական տարբերու համախմբումով ու կեդրոնացումով:

Այս կերպով, խորհրդարանական մեծամասնութիւնը աւելի ուժեղացնելու համար, կառավարական բոլոր կուսակցութիւնները պիտի հրաւիրուին մասնակցելու կառավարական կազմին: Մէկ խօսքով, Պ. Լաւալ կ'ուզէ իր կարգին փորձել հանրապետական ուժերու կեդրոնացումը՝ Փոանքարէի, Պրիանի եւ Թարդիէօի յաջորդական ձախողութիւններէն յետոյ:

Հաւանական կը նկատուի նաեւ որ դահլիճը վերակազմութեան ենթարկուի: Այդ պարագային, կ'ըսուի թէ Պ. Թարդիէօ՝ ներկայիս երկրագործական նախարար, պիտի ստանձնէ ներքին նախարարութիւնը: Իսկ Պ. Լաւալ որ միեւնոյն ատեն ցարդ կը վարէր ներքին նախարարութիւնը, վարչապետ մնալով մէկտեղ պիտի ստանձնէ արտաքին նախարարութիւնը՝ Պ. Պրիանի տեղ, որուն դէմ ատենէ մը իվեր բուռն պայքար կը մղեն ձախ տարրերը:

Ամէն պարագայի մէջ, յառաջիկայ երեքշաբթիէն առաջ յայտնի չպիտի ըլլայ նոր դահլիճին կազմը: Կիրակի օր ազգային ժողովը պիտի կատարուի պատերազմական նախարարին Մաժինոյի: Յաջորդ օրը միայն Պ. Լաւալ հանրապետութեան նախագահին պիտի ներկայացնէ դահլիճին հրաժարականը:

ԽՈՎԱՅՈՅԶ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԸ

Ռոմպէյի ընդհ. կառավարիչին մէկ զեկոյցը կը յայտնէ թէ վերջին 4 հրամանագրերով տրուած բացառիկ իրաւասութիւնները պիտի գործադրուին միայն ընդդէմ հնդիկ ազգ. խորհուրդին, եթէ փորձէ խափանել կառավարութեան գործունէութիւնը եւ այս կերպով «վնասել ժողովուրդին իրաւունքներուն»:

Բոլոր քաղաքներու կառավարիչներն առհասարակ հրահանգ ստացած են եւ որոշած ենք ձեռնարկներ ընդդէմ հնդիկ ազգայնական շարժման եւ մանաւանդ ղեկավարներուն: Գիտնալի կառավարչական վարիչը երկրագործութեան եւ առեւտուրի ընկեր թէ եւրոպացի ներկայացուցիչներուն յայտնեց թէ վճռած է ապահովել քաղաքացիներու պաշտպանութիւնը եւ հսկել որ գործերը կանոնաւոր ընթացքի մէջ մտնեն:

Հնդկաստանի փոխարքան իր մօտ հրաւիրեց քաղաքական կուսակցութեանց պետերն ու կ'ըսէ Սեղանի պատգամաւորները, խորհրդակցելու համար կացութեան մասին:

Հնդիկ ազգ. խորհուրդին նոր նախագահը Տօքթ. Մնասարի յայտնած կողմական յայտարարութիւնները ըրաւ: Ցօսելով կանտիի ձերբակալման մասին, Մնասարի մեղադրեց փոխարքան թէ իր ընթացքով գրգռած է հնդիկ հանրային կարծիքը եւ թէ Հնդկաստանի մէջ բացած է անարդարութեան եւ քմահաճ կարգադրութեան շրջան մը՝ որ ընդդիմութիւն կը հրաւիրէ:

Մնասարի, որ մահմէտական պետ մըն է, հրաւիրեց իր հայրենակիցները որ միանան հնդկական խորհուրդին՝ պայքարելու համար ընդդէմ կառավարութեան:

Այս գրգռիչ յայտարարութիւններէն յետոյ, կը սպասուի որ խորհուրդին նոր նախագահն ալ ձերբակալուի:

Հնդիկ օրէնսդէտները օրինական պատրուակ մը կը փնտռեն կանտիին փրկելու համար բանտէն: Կարգ մը օրէնսգէտներ դիտել կուտան թէ փրկելու համար կանտիի դիրքի մէջ դնել իշխանական ուժերու կեդրոնացումը՝ Փուանքարէի, Պրիանի եւ Թարդիէօի յաջորդական ձախողութիւններէն յետոյ:

Հաւանական կը նկատուի նաեւ որ դահլիճը վերակազմութեան ենթարկուի: Այդ պարագային, կ'ըսուի թէ Պ. Թարդիէօ՝ ներկայիս երկրագործական նախարար, պիտի ստանձնէ ներքին նախարարութիւնը: Իսկ Պ. Լաւալ որ միեւնոյն ատեն ցարդ կը վարէր ներքին նախարարութիւնը, վարչապետ մնալով մէկտեղ պիտի ստանձնէ արտաքին նախարարութիւնը՝ Պ. Պրիանի տեղ, որուն դէմ ատենէ մը իվեր բուռն պայքար կը մղեն ձախ տարրերը:

Ամէն պարագայի մէջ, յառաջիկայ երեքշաբթիէն առաջ յայտնի չպիտի ըլլայ նոր դահլիճին կազմը: Կիրակի օր ազգային ժողովը պիտի կատարուի պատերազմական նախարարին Մաժինոյի: Յաջորդ օրը միայն Պ. Լաւալ հանրապետութեան նախագահին պիտի ներկայացնէ դահլիճին հրաժարականը:

Մվ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ կանսլեր

Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինկ, մեկնելէն առաջ հիւրերի ազգայնական ղեկավարին եւ ընկերվարական պետերուն հետ Պաշէրի ազգայնական ղեկավարին եւ ընկերվարական պետերուն հետ տեսակցութիւն մը կը յայտնէ թէ տեսակցութիւնը տեղի ունեցած է տօնական ղեկոյց մը կը յայտնէ թէ տեսակցութիւնը տեղի ունեցած է Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահի վերընտրութեան հարցին շուրջ:

Հինտէնպուրգ յայտնած էր թէ մտադիր չէ իր թեկնածութիւնը դնելու հանրապետութեան նախագահի յառաջիկայ ընտրութեան պահուն, եթէ գտնուի ուրիշ մէկը որ իր թեկնածութեամբ դէմ ըլլայ իրեն:

Կառավարութիւնը կը ջանայ համաձայնութեան բերել կուսակցութիւնները եւ մանաւանդ Հիտլերեականները որ դէմ չըլլան Հինտէնպուրգի վերընտրութեան, ներկայացնելով ուրիշ թեկնածուներ:

Սակայն ֆրանսական շրջանակներէ տրուած լուրեր կը հաւատեն թէ այս պատրուակին տակ, գերման վարչապետը յաջողած է կազմել մէկ ճակատ մը քաղաքական կուսակցութիւններով՝ ընդդէմ հատուցումներու հարցին եւ հաւանական է որ վաղը պահանջէ Գերմանիոյ սպառազինման իրաւունքը:

ՆՈՐ ԴԷՊՔ ՄԸ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Դեկտ. 31ին Սելանիկի Առաջնորդարանին մէջ պատահեցաւ ցաւալի դէպք մը, անզօրի մը հանդէպ քարտուղար Ա. Պօյնիկեանի ցոյց տուած գրգռիչ ընթացքին հետեւանքով:

Ցիշեալ անզօրը կ'երթայ Առաջնորդարան եւ կը մտնէ քարտուղարին սենեակը. ձեռքը սակայն պարած ըլլալով, պարած կ'ըլլայ ծոցին մէջ, ինչ որ քարտուղարին կենթադրել կուտայ թէ ատրճանակ պարած է կուրծքին տակ:

Ջարն այս դիրքին մէջ տեսնելուն, քարտուղարը իսկոյն գրպանէն կը հանէ ատրճանակ մը եւ նախատական բառերով կը սկսի աղքատ Հայուն հրեան ի վեր պոռալ թէ «գեղ պիտի սատկեցնես, շուտ կորսուէ հոսկէ»:

Այս պոռչտուքը իմանալով, բակին մէջ հաւաքուած ուրիշ անզօրներ կը խուժեն Առաջնորդարանէն ներս եւ այս տեսնելով քարտուղարը փղոց կը փախի: Ետեւէն՝ անզօրները: Մինչ այդ սակայն, նախապէս, ժամկոչին միջոցով ոստիկանական պահականոցը լուր տրուած ըլլալով, ճամբան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Գործազուրկներու օգնութեան կոմիտէ

Մեզի կը հաղորդեն թէ Փարիզի Աղքատախնամ ընկերութեան նախաձեռնութեամբ պիտի վերակազմուի գործազուրկներու օգնութեան կոմիտէն: Առաջին ընդ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի, 10 յունուար, առաւօտեան ժամը 9.30ին, ակեղեցւոյ խորհրդատունը: Կը խնդրուի հարեւնակցական միութիւններէն ղրկել իրենց ներկայացուցիչը:

Նոր եկեղեցիներ պիտի շինուին

Գործազրկութեան չարիքը սահմանափակելու համար, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ նախազահութեամբ Փարիզի կարտինալ արքեպիսկոպոսին: Յանձնաժողովը գրամ պիտի հաւաքէ, նոր եկեղեցիներ շինելու կամ հիները նորոգելու համար, որպէսզի գործ հայթայթուի անգործներուն: Հրատարակուած յայտարարութեան համաձայն, Փարիզի մէջ աւելի քան երկու միլիոն հաւատացեալներ չունին եկեղեցի մը որ մօտ ըլլայ իրենց տուներուն: Արդէն իսկ ձեռնարկուած է 11 նոր եկեղեցիներ շինելու: Որքան դրամ հաւաքուի, այնքան նոր եկեղեցի պիտի շինուի:

Սովահարներու արշաւը

Գրեր էինք թէ Ամերիկայի մէջ անգործներու կարաւան մը համբայ եղած է Փիլատելֆիէն, Ուաշինկթըն երթալու եւ կառավարութենէն օգնութիւն ուզելու համար: Ճշմարիտ քանակ մը 12 հազար հոգինոց, որ առաջնորդութեամբ կաթոլիկ քահանայի մը, երեք հանդրուանով եւ մեծ ինքնաշարժներով հասաւ արդէն Ուաշինկթըն:

Ակից առաջ, համայնավարներու կողմէ կազմակերպուած «սովահարներու արշաւ»ին, ոստիկանութիւնը խիստ սիջոցներ ձեռք առեր էր եւ ամերիկեան խորհրդարանին մուտքը փակեր էր ամէն տեսակ զէնքերու պաշտպանութեամբ:

Այս անգամ, խաղաղ ցոյց մըն է որ կը կատարուի եւ կը վայելէ իշխանութեանց բարեացակամ վերաբերմունքը:

Ան ոլծներու պատգամաւորութիւնը՝ բաղկացած մեծ պատերազմի զինուորներէն, դնաց Սպիտակ Տունը, անգործներու պահանջները ներկայացնելու նախագահ Հուվըրի:

Անգործներու ցոյց մը Մարսիլիոյ մէջ

Նախորդ օր անգործները ցոյց մը կատարեցին Մարսիլիոյ մէջ: Ո՞ստ հինգ հարիւր հոգիէ բաղկացած թափօր մը դնաց Քաղաքապետարան, ուր իրենց պատուիրակները տեղեկութիւններ ուզեցին այն աշխատանքներուն մասին, որոնք պիտի կատարուին Քաղաքապետական Խորհուրդի որոշումով: Քաղաքապետարանէն երբ կը հեռանային, անգործները կը պոռային «հաց կամ աշխատանք»:

Հակաֆաշիստներ կը գործեն

Նիւ Եորքէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, ամերիկեան նաւային ընկերութիւն մը իր նաւերէն մէկուն նաւապետին հեռագրած է որ իր վրան նաւով փոխադրուող քղեթատրակեան ծրարներուն ուշադրութիւն ընէ, թէ անոնց մէկ քանին կը պարունակեն ռումբեր:

Ծրարները ուղղուած են Մուսոլինիի եւ Իտալիոյ թագաւորին: Շաբթուան, որ դեկտ. 28ին մեկնած է Նիւ Եորքէն, Մարսէյլ պիտի հասնի շաբաթ օր, քսակ նաւիթալի՝ երկուշաբթի օր:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ԼՈՒՌ.— «Յարաբերն ծաղկանոցին տակ «ծարաբերն» ծաղկանոցին տակ խոստովանիր, որ արդեն ծանօթ է «Հայրենիք» եւ «ծարաբերն»ի ընթերցողներուն, իր յարձրսի վր վիճեցիր եւ վիճիս։

Ընդհանուր տպաւորութիւն մը կը ստանանք, որ հեղինակը ուզած է ստեղծել ինքնատիպ գործ մը, ուր ներկայացուած են ոչ միայն գրական, այլեւ արուեստի, գեղանկարչութեան, քանդակագործութեան, երաժշտութեան, ճարտարապետութեան եւ թատրոնի ներկայացուցիչներ։ Ասոնք կը հանդիպին իրարու, կը խօսակցին, կը վիճին, կը հաշտուին, կը սիրահարին, կը ծեծուին, կը հրապարակագրեն, կը գրեն ներածականներ, կը կազմակերպեն ցուցահանդէսներ, կը գրեն քննադատական յօդուածներ, կը ստորագրեն բողոքագրեր, կը կազմեն ընկերութիւններ, կը ստեղծեն ամսագրեր, կը հրատարակեն գրք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

— Ինչո՞ւ, ասացիր որ...

— Ինչո՞ւ... Ես ինչ գիտեմ ինչո՞ւ...

×

— Ո՞ւր է գնում:

— Ոչխարների համար ջուր է տանում:

— Ինչո՞ւ ոչխարները ջուր չեն խմում գետից:

— Որովհետև գետը չոր է:

— Ինչո՞ւ գետը չոր է:

— Որովհետև ոչխարները ջուր չեն խմում:

— Ինչո՞ւ ոչխարները ջուր չեն խմում

փախող քարտուղարին եւ հետապնդող անդօրձներուն դէմը կ'ելլեն օտիկանները եւ բոլորը մէկ ձերբակալելով, պահականոց կը տանին։ Եւ հոն հարցաքննութենէ մը վերջ ազատ կը ձգուին։ («Հորիզոն»)։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ռումանական քարիւղը.— *Ռումանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ, ռումանական քարիւղի Ֆրանսա ներածման մասին։*

Ռուսիոյ նաւային ծրագիրը.— *բոլշեւիկ կառավարութիւնը որոշած է հնգամեայ ծրագիրը գործադրել Սեւ Ծովու նաւատորմը զօրացնելու համար։ Այս նաւային ծրագիրը կը տրամադրէ շինութիւնը երկու յածանաւերու, 9 ընդծովեաններու եւ հինգ թորփիլահալածներու։*

Այս նաւերը պիտի շինուին մինչեւ 1934։ Ուրիշ շարք մը մարտանաւեր եւս պիտի շինուին մինչեւ 1937։ Այս նաւերուն մէկ մասը պիտի շինուի Սեւ Ծովու խորհրդային նաւարաններուն մէջ, ուրիշ մաս մը արեւմտեան նաւարաններուն մէջ։

Երկաթուղիի արկած.— *Մոսկուայի մօտերը կայարանի մը մէջ, երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեցաւ։ Կայարանին մէջ՝ ճեպընթացը զարնուեցաւ բեռնաբարձ կառախումբի մը, որ փշրուեցաւ ամբողջովին։ 30ի չափ մեռելներ կան եւ բազմաթիւ վիրաւորներ։*

Ուրիշ կառախումբ մը որ աղէտէն անմիջապէս յետոյ կը հասնէր, զարնուեցաւ կառախումբին բեկորներուն եւ այսպէս շատցուց վիրաւորներուն թիւը։

Ջինեւեափոն վէպը.— *Խարպինի մէջ տեղի ունեցած խռովութեանց հետեւանքով, պաշարման վիճակ յայտարարուեցաւ։*

Ճափոնական զօրախումբերը կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացումը եւ արդէն հասած են լուն Ջինաստանի սահմանը։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի փարիզի
«Մանուկներու պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի
ԵՐՐՈՐԴ ՋՐՈՅՑԸ *վաղը կիրակի ժամը 3ին 71 Ave. Kléber. կը խօսի՝ Տիկ. Շանթ, կինը հանրային կեանքի մէջ։*
Մուտքը ազատ է

Ցեղակոչ Թէյասեղան Ալֆորվիլի մէջ
կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ
վաղը կիրակի ժամը 2.30ին հայ Ակումբին մէջ
Կը նախագահէ Տիկին Էլլէն Բիճճան
Կը խօսի Ընկ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ
երգ, արտասանութիւն — Մուտքը ազատ է

Զ. Ո. Մ.Ի ՏՕՆԱՒԱՌԸ
Նախաձեռնութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻԻ
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին *Salle Mutualité, 24 rue St. Victor*, կերուխում, գեղարուեստական բաժին եւ գուարթ ճաւեր։
Նկէք, լսեցէք ու ճաշակեցէք

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard, կը խօսի՝ Պ. Հրանդ Բալուեան, նիւթ ունենալով «Բանաստեղծ մեծարենց եւ անոր սերունդը», Մեծարենցի բանաստեղծութիւններէն պիտի արտասանէ դերասանուհի Օր. Անահիտ։*
Մուտքը ազատ է

Ընկերա-հասարակական խնջոյք
Տէսինի Հ. Յ Դ. Զաւարեան խումբի կողմէ վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8ին, ընկեր Օհանեանի սրճարանը։ Երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւ դանազան անակնկալներ։ Կը հրաւիրուին Հ. Յ. Դ. «Կորիւն», «Նռաղոյն», «Քրիստափոր» խումբերը եւ համակիրներ։

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆԻ
ՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ
Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն
Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.։ Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

Սկաուտական ցեղակոչ Նիսի մէջ
Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Նիսի Սկաուտ-գայլուկներու կողմէ
Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle Ortellի մէջ
Կը նախագահէ Պ. Ա. ԱՒՕՑԵԱՆ — Կը խօսի՝ Պ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Տեղի կ'ունենայ սկաուտական խաղեր եւ անակնկալներ
Մուտքը ազատ է

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱՒՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէտ. Շաթլէ։ Աբեան եւ Նոր մոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ
Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ„ խումբը
Ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ
ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ
ՌՈՒԱՆ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐԱՐ
Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին
Maison de la Mutualitéի մեծ սրահին մէջ
24 Rue St. Victor, Paris (V). Métro Maubert-Mutualité
Արեւելեան երաժշտութիւն 12 հոգինոց օրքէստր դեկավարութեամբ *ԹԱՒՈՒՍ ԺՕՐԺԻ*
Գ. Արաբին Տիկ. Սուրաբեան կ'երգէ «ԱԶԳԵՐ ՍԵՒՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր
ՏՈՄՄԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերու համար դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ՝ 51 rue Mr. le Prince, Paris (6), Ճաշարան Ֆլօրիա 61 rue Mr. le Prince, փարիզ (6), Ճաշարան կովկաս՝ 23 rue de la Huchette, փարիզ (5), Դերձակ փափազեան՝ 20 rue des Carmes, փարիզ (5), Լ. Նշանեան 56 rue Piat, մեթրօ Պէլվիլ, փարիզ (20)։
Իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն, որ կը բացուի ժամը 12ին

ՏԻԿ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱԶԳԱՅ» ԴԻ

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Շավիլի Արդուեեան խումբի ժողովի վաղը Կիրակի ժամը 4.30ին Մօնփարնասի ծանօթ սրճարանը, կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ԳԱՒԱՌ

ԿՐԸՆՈՊԼիի կամիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷյԻի Պատ. միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Սէն Լուի եւ Պուլ. Օսման Պատ. Միութեանց բոլոր ընդհերները։ Ընտրութիւն նոր վարչութեան։ Ժողովէն վերջ խնջոյք։

ԽՄԲ.— Ե՞րբ եւ ո՞ւր...

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅԵՐ ՄԻ ՄՈՌՆԱՔ
Աղքատախնամի ցերեկոյթ պարահանդէսը Յունուար 31ին, 79 Ave. Champs Elysées-ի սրահներուն մէջ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԽՍՐԲԵՐԴՅԻՆԵՐՈՒ Նահանգային Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 բիս Մէօսիէ լը Փրէնս Փարիզ (5)։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։
Վարչութիւն

ՌՈՒԲԻՆ ԱՐԲԵԼԵԱՆի ժահուան տարելիցին առթիւ, հանդէս մը տեղի կ'ունենայ Մուրատեան վարժարանին մէջ (26 Rue Troyon, Sèvres) վաղը Կիրակի, ժամը 3ին։ Պիտի խօսին Հ. Թորոսեան, Պ. Վ. Մալէզեան, Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեան։ Արտասանութիւններ եւ խմբերգ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռեմ ենիճէ գիւղացի իօրեղբօրորդիս ցովհաննէս օհանեանը 22—23 տարեկան, հօր անուն Մարտիրոս, մօր անուն՝ Նալլը, քրոջ ա. նուն՝ Ագնիւ, եղբօր անուն Մարկոս։ 1926ին պէյրութէն Ֆրանսա եկած եւ Արժանթինի մեկնած է։ Իմացնել *C. Ohanian No. mll 8563, 2)2 Regiment etranger 7e cie. Meknes, Maroc.*

Ստոյգ լուր տուողին եռամսեայ «Յառաջ» նուէր։

— *Կը փնտռեմ Խարբերդի Աշուան գիւղէն Արամ եւ Տաճատ Յակոբեաններըը, իրենց մօր անուն Ճառա, հօր անուն՝ Մանուկ։ Տարագրութեան միջոցին մայրերնին ձեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանակին մէջ գտնուող Սուրուճ գիւղը։*

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Orlolan, Paris։ Ճշդրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր։

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ՎԱՐՁՈՒ *են մաքուր եւ կահաւորուած սենեակներ, մէկ կամ երկու անձի համար։ Դիմել՝ 3 Impasse Bernard du Bois, Մարսէյլ։*

BOUCHERIE - EPICERIE
19, Rue des Chapillire, 19 Marseille
ԹՈՒՂՈՒՄՃԵԱՆ եւ ԱՆՏՐԻԱՍՍԵԱՆ ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ բացուած է վերոյիշեալ անունով նպարավաճառատունը։ Հոն պիտի գտնէք զեղչեալ գիներով թարմ նպարեղէններ, ինչպէս նաեւ թարմ միս։
փորձի համար այցելեցէք մէկ անգամ

ԱՊԱՒԻՔ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
ԴԵՐՁԱԿ A. Kesseyan
4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone : Gutenberg 38
Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը ստանձնէ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակներով՝ *ՎՃԻ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔ*
Ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԷԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԴԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆ, ՊՌԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱԾԱՌԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութ.
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
115, Route d'Orléans à Cachan
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆ։

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդր
43 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՌՈՒԻՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ
Արեւելեան եւ կովկասեան Ճաշակով պատրաստուած կերակուր
Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներ

ՎԱՐՁՈՒ Է օփերայի մօտ յարկարաժին մը 4 փիէս, լոգ
հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ։ Յարմ
ծառեղիի, գրասենեակի եւ բնակութեան։ Բրփրիզ *22000* ֆրանք, ա
վարձք՝ *40000* ֆր., պայլ 9 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմ
«Յառաջ»ի վարչութեան։

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—7
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ — *(123)*

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

11.—ՀԱՅ ՖԵՏԱՅԻՆԵՐԸ ՄԱՐԶԱՆՔ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷԻՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԷՋ, ՔԱԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊՈԼՍՈՅ ՎՐԱՅ...

— Ներկայիս Պոլսոյ մէջ կը գտնուին բազմաթիւ ֆէտայիներ, որոնք դրկուած են Աւետոլուի գանազան շրջաններէն։ Մէկ մասը կը պատսպարուի Գում Գափուի եկեղեցիին մէջ, մաս մըն ալ գանազան հայ եկեղեցիներու մէջ։ Այստեղ կը գտնուին նաեւ բազմաթիւ Ռոտոսթոցի ֆէտայիներ, որոնք պատսպարուած են խաներու, «պէքեար»ի խուցերու եւ մասամբ ալ եկեղեցիներու մէջ։ Օրը չենք գիտեր, սակայն որոշուած է որ արձակուած առաջին գնդակին ձայնէն հայ ֆէտայիները դուրս պիտի նետուին իրենց թաքստոցներէն, խուճապ կազմած պիտի յարձակին ժողովուրդին վրայ։ Պիտի սպաննեն ո՛վ որ հանդիպի իրենց ճամբուն վրայ եւ մեծ արիւնհեղութիւն պիտի ըլլայ։ Կոմիտէներուը կը պնդեն թէ այս անգամ Եւրոպա պիտի միջամտէ անպայման։

— Երբ ապստամբութիւն ծագի Պոլսոյ մէջ, նոյն ատեն գաւառներուն մէջ ալ խռովութիւն չպիտի՞ յարուցանեն Հայերը, ի՞նչ լսեցիք այդ մասին։

— Կ'ըսեն թէ վան եւ Էրզրում պատրաստ կը սպասեն։ Միւս կողմէ ալ Աղաուին իր չորս հազար զինուորներով Կիպրոս կղզիէն Ատանայի նահանգին ծովեզերքներէն ցամաք Սակայն իրա՛ւ, պիտի արտօնէ՞ք որ մեկնինք մեր ծննդավայրը։

— Եթէ ուզէք, կրնաք մեկնիլ, քանի որ կը վախնաք կոմիտէին վրէժխնդրութենէն։

— Այո՛, եթէ Պատրիարքն ալ մեզի դաջէք ըսէ, կ'երթանք։

Եւ քահանաները հրաժեշտ առին ու գնին դուրս ելան։ Սեմին վրայ, քահանաներէն մէկը դարձաւ ու ըսաւ.

— Փաշա՛, մոռցայ։ Կոմիտէն Եալովայի մէջ եւս պատրաստութիւն կը տեսնէ։ Այնտեղ կոմիտէին վարիչն է մուխթար Կիրակոս Սարեան։

— Գիտեմ։ Այդ մասին տեղեկութիւն ունիմ։ Բուն ղեկավարը Ժամկոչեան Խաչիկն է։

— Այո՛, ես ալ այդ անունը կը փնտռէի։ Անցեալները երկու անգամ Պատրիարքարան եկաւ ու մեկնեցաւ։

— Ալ երթաք բարով։ Մի մոռնաք ձեր երդումը։

— Անհնարին։ Երդում ըրինք յանուն Աստուծոյ։ Եթէ մեռնիլ իսկ պէտք ըլլայ, դարձեալ չենք դրժեր մեր երդումը։

— Շնորհակալ եմ, գոհ մնացի։

Քահանաները մեկնեցան։

Անասահմ կ'ամփոփեմ վերջին այս դէպքերը։

Ա.— Այդ շրջանին, ամուրիններու քնակարաններուն, գաւառացիներուն, խաներուն մէջ լեցուած էին բազմաթիւ հայ ֆէտայիներ, որոնք եկած էին Անատոլուէն, մասնաւորաբար Ռոտոսթոյէն։ Այս ֆէտայիները, չեմ գիտեր ինչպէս, յաջողած էին խուսափիլ ոստիկաններու աչքէն։ Զարմանալին այն էր, որ այդ շրջանին Պոլսոյ մէջ շատցած էին գլխարկաւոր օտարականները։ Համիտեան շրջանին զրեթէ արգիլուած էր օսմանեան հպատակներուն գլխարկ դնել։ Այլեւս չէի կրնար վայրկեան կորսնցնել, — ոստիկանները խուժքերու բաժնելով դրկեցի Ղալաթիոյ, Բերայի եւ Պոլսոյ կողմերը, փնտռտուք կատարելու համար բոլոր պանդոկներուն, ամուրիներու քնակարաններուն մէջ։ Մէկ գիշերուան մէջ վերջացնել տուի այդ գործը։

Բ.— Գաղտնի հեռագրով մը ձերբակալել տուի Պարտիզակի մէջ գործող այն անձերը, որոնց անունը յիշեցինք վերը։

Գ.— Երկար առենէ ի փնտռէինք Եալովայի ֆէտայիները, որոնք չափազանց զգուշութեամբ կը շարժէին։ Առանց երեսնին իրենց օձիքը տալու։ Սակայն քահանաները, նախ քան զանոնք ձերբակալել տուի այդ ֆէտայիները ամէնէն գործօն անդամներն միտէին։ Այս մասին զրեցի եւ դաւադրութիւնը խնդրեցի ներկայ խարարութեան, որպէս զի տայ իրմիթի կառավարչին։

12.- ԲԱՑԱ ՔԱՆԻՆԵՐ ԱԶԱՏ ՔԱՆԻՆԵՐ ԻՆՉԻ ԿԸ ՊԱՐ ԻՐԵՆՑ ԿԵԱՆՔԸ

Այդ գիշեր տուն չդարձի։ Խաւէի ոստիկանական նախարարութեան մէջ։

Նոյն գիշերը, մօտս կանչեցի տիկանական տեսուչը, Հիանալի որ քովս մնաց մինչեւ առաւօտ։ Գիր մը կազմեցինք եւ ճշդեցինք անհրաժեշտ ոստիկաններու շատցնել։

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻԻՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Չուխոսլովաքիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
10
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932
10 JANVIER
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1773

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԻՐԱՒԱԿԱՆՆ ՈՒ ՏԵՒԱԿԱՆԸ

Երէկ հրատարակած էինք հրաւէր մը, որուն համաձայն «Փարիզի Աղքատախնամին նախաձեռնութեամբ պիտի վերակազմուի գործազրկներու օգնութեան կոմիտէն»: Առաջին ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս առտու, ժամը 9.30ին:

Լուրը, այս վիճակին մէջ, ամբողջական գաղափար չի տար ձեռնարկին էութեան մասին: Թերեւս խորհրդակցութենէն յետոյ պարզուի անորոշութիւնը:

Ձիշդ առոր համար ալ, կ'ուզենք հրապարակաւ յայտնել մեր մտածումները:

Գործազրկութեան տագնապին առաջին օրերէն, «Ցառաջ»ը մէջտեղ դրաւ բանուորներու ինքնապաշտպանութեան, կազմակերպութեան պահանջը: Առաջարկեց կազմել փոխադարձ օգնութեան մնտուկներ: Հրաւիրեց առաջարկել աւելի գործնական միջոցներ, եթէ կան:

Ամիսներով արձարծուեցաւ խնդիրը, մինչ տագնապն ալ կը ծաւալէր ու կը սաստկանար անընդհատ:

Ես իրերս արդիւնք, զանազան ձեռնարկներ կատարուեցան գաւառներու մէջ, «Ազգ. Օգնութեան» կոչ մը հրապարակ դրուեցաւ այսօրով: Ես ահաւասիկ, վերջին պահուն, Փարիզի Աղքատախնամին նախաձեռնութիւնը:

Արդ, այս բոլոր ձեռնարկներուն մէջ, մեզի համար անհրաժեշտը ոչ թէ ձեն է, այլ գործ: Ես գործելու արագութիւնը:

Եթէ Փարիզի Աղքատախնամին նոր վարչութիւնը. անցեալ տարուան պէս, նպաստ պիտի հաւաքէ, ու պիտի բաշխէ Փարիզի գործազրկներուն, կը նշանակէ թէ լիովին չըմբռներ կացութեան լրջութիւնը:

Իսկ եթէ կ'ուզէ միայն նախաձեռնութիւնն ստանձնել, որպէս զի ստեղծուի բոլորովին անկախ մարմին մը՝ յատկապէս գործազրկութեան տագնապին առթիւ, ամբողջ Ֆրանսայի համար կեդրոնական յանձնախումբ մը հաստատելու առաջադրութեամբ, պատճառ չունինք վերապահ ըլլալու:

Այս հանգամանքով ալ, անհրաժեշտ է որ այս օրուան ժողովին մասնակցին բոլոր այն կազմակերպութիւնները որ դեր ունին հան, բային կեանքի մէջ,—քաղաքական հոսանքները, բարեգործականը, գաղթականներու զոյգ ազասենեակները, փարիզի վարչական փոդովը, կարմիր Խաչերը, Հայր. Միութիւնները, մամուլը եւն.: եթէ հրաւէր ուղղուած է բոլորին ալ, թերացողները չեն կրնար արդարանալ: Իսկ եթէ սահմանափակումներ կան, հարկ է դարմանել յաջորդ ժողովին:

Ուրեմն, Փարիզի Աղքատախնամը ստանձնելով նախաձեռնութիւնը եւ կազմակերպելով լայն խորհրդակցութիւն մը, կ'օգնէ ստեղծելու գործազրկութեան կեզր. Ցանձնաժողով մը:

Այս մարմինն է որ, բոլորովին ինքնավար, պիտի մշակէ իր գործունէութեան ծրագիրը եւ նախահաշիւը, եւ պիտի նետուի ասպարէզ, ապաւինած՝ մասնակցող կազմակերպութեանց աջակցութեան:

Ես այս մարմինն է որ ուղղութիւն պիտի տայ գաւառին, կապեր հաստատելով, թշուառութեան քարտէսը կազմելով ես անոր համեմատ ձեռնարկներ, բաշխումներ կատարելով:

Հասկնալի է որ, դրամական բոլոր միջոցներն ալ պիտի կեդրոնանան այս Ցանձնաժողովին քով: Մասնաւոր նուէրներէն մինչեւ թերթերու միջոցաւ եղած հանգանակութիւնները:

Երբ գործին հիմը դրուի այսպէս, իրրեւ անմիջական ձեռնարկ, ժամանակի ընթացքին ճամբայ կը բացուի նաեւ ինքնապաշտպանութեան միւս միջոցին, իրերօգնութեան կամ փոխադարձ Օգնութեան մնտուկներու:

Բայց, պայման չէ անպատճառ այդ օրուան սպասել, գործադրելու համար «Տագնապի Տուրք»ի դրութիւնը, ինչպէս առաջարկած էինք դեկտ. 6ի խմբագրականով.

– «Բացի պատահական ֆասոյներէ (ներկայացում, երեկոյթ եւայլն) կարելի է ֆաստատել տագնապի տուրք մը՝ բոլորին վրայ: Ընդուշտ կամաւոր, քանի որ վարչական իշխանութիւն չունինք. բայց նոյնքան պարտաւորիչ որքան մեր ազգային տուրքերը որ կը գանձուին, այսպէս կամ այնպէս:

Այս տուրքը պիտի վճարուի օգնութեան մնտուկներուն, ոչ անդամներու կողմէ: Իրրեւ խղճի պարտք, իրրեւ եղբայրական աջակցութիւն քախտաւորէն անբախտին»:

Ուրախ ենք որ Փարիզի ամկավար պաշտօնաթերթն ալ համաձայն է այս տեսակէտին,

— «Պէտք է սահմանել տուրք մը որ քարոյապէս պարտաւորիչ ըլլայ բոլոր անոնց ֆամար որ գործի վրայ կը գտնուին եւ կամ ունին ապրելու միջոցներ: Ոչ ոք մեզմէ ինքզինքը զերծ պիտի ֆամարէ այդ կամաւոր զոհողութենէն:

«... Փարիզի Աղքատախնամին կողմէ սահմանուելիք տուրքի նուազագոյն քանակը ամսական 10 ֆր. կրնայ ըլլալ: Մենք վստահ ենք թէ այս կերպով սահմանուած «Գործազուրկներու տուրքը», ինչպէս երբեմն Պոլսոյ Պատրիարքարանին սահմանած «Հայրենիքի տուրքը» լաւագոյն ընդունելութիւնը պիտի գտնէ գաղութին կողմէ ամէն տեղ եւ ապահովագոյն միջոցը պիտի ըլլայ մեր գործազուրկներուն օգնութեան ֆասնելու ֆամար», («Ապագայ», 26 դեկտեմբեր):

Այսպէս ուրեմն, երբ համաձայնութիւն գոյանայ բոլոր հիմնական կէտերու մասին, կը գտնենք լաւագոյն ձեւը՝ թեթեւցնելու գործազրկութեան չարիքները:

Ես այսպէս ճամբայ կը բացուի նաեւ տեւական կազմակերպութեան մը ֆամար, քանի որ, ճարտարագործական երկիրներու մէջ, քրոնիկ հանգամանք ստացած են գործազրկութեան տագնապները:

Մենք այսօր շօշափեցինք միայն անմիջական օգնութեան պարագան, որ կապ ունի վաղուան ժողովին հետ: Ես քանի որ բոլորն ալ կ'ընդունին այս հարցին ստիպողութիւնը, անհրաժեշտ է ուժ տալ ինչպէս «տագնապի տուրք»ին, նոյնպէս բացուած հանգանակութեանց արդիւնաւորման:

Բոլոր ծրագիրները պիտի մնան չոր մխիթարանք, եթէ պակսի մեքենային իւղը — դրամը:

Որքան ալ ցնցուած ըլլայ հրապարակը, ամէն մէկը կրնայ առանց դժուար վճռի կատարել իր պարտականութիւնը, կը բաւէ որ կամքը չպակսի:

Ինքնապաշտպանութեան պայքար է այս ալ: Շ.

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Վիճակագրութիւն

Աշխատանքի նախարարութեան շաբաթական վերջին վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ 14764 հոգիի յաւելում մը, անգործներու թիւին վրայ: Յունուար 2ի վիճակագրութեան համաձայն, անգործներու թիւը բարձրացած է 161,773ի: 1927ի տագնապին անգործներու ամէնէն մեծ թիւն էր 84,946 մարտ ամսուն 10ին:

Միայն Փարիզ քաղաքը նոյն թուականին կ'արձանագրէ 52628 անգործ. իսկ նահանգին մնացեալ վայրերը 38,808:

545 համարձակներ միայն, որոնց բնակչութիւնը կը համրուի 11 միլիոն 677 հազար, անգործներու օգնութեան մնտուկներ ունին...

Դեկտ. 26էն մինչեւ յունուար 2 Ֆրանսա մտած են 180, Ֆրանսայէն իրենց երկիրները վերադարձած են 5477 օտար աշխատաւորներ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալ Դեկտ. 16էն մինչեւ 31 երկարող ժամանակամիջոցի ընթացքին անգործներու թիւը կրած է 316,000ի յաւելում մը: Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, անգործներու թիւն է 5 միլիոն 866 հազար.

—ՏԻՐՈՂ ՏԱԳՆԱՊԻՆ հետեւանքով, Պուլկարիոյ թագաւորը իր անձնական գանձէ վեց միլիոն լեվայէն զեղչեց հինգ միլիոնն: Թագուհին, որ 1 միլիոն 200 հազար լեվա կը ստանայ, եւ Եւտոքսիա իշխանուհին (600 հազար) ալ որոշեցին հրաժարիլ այդ գումարներուն մէկ վեցերորդէն:

Ռուսաստանի բանակցութիւնները

Պուլքրէչէն պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ ոչ-յարձակման դաշինքի կնքման համար Ռուսանիոյ առաջարկը եւ Ռուսիոյ հակաառաջարկը ընդունուած չըլլալով երկու կողմերէն նախապատրաստական առաջին բանակցութեանց ընթացքին, ոուսմէն պատուիրակը ներկայացուցած է ուրիշ առաջարկ-ծրագիր մը, որ կը ներկայացնէ Ռումանիոյ կողմէ ընդունելի նուազագոյն պայմանները: Ասով, Ռումանիա կը պահանջէ որ երկու պետութեանց գերիշխանութեան ենթակայ հողերու ամբողջականութեան հարցը վճռուի յստակօրէն: Ինչպէս կը յիշուի, Ռումանիոյ համար հարցը կը գտնայ Պեսարապիոյ պարագան վերջնապէս կանոնադրելուն մէջ:

Մահապիի խորհրդակցութիւն մը

Աներիկայի Երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբը ընդունեց մաքսային օրինագիծ մը, որ կը տրամադրէ գումարել միջազգային խորհրդաժողով մը, վերջնելու համար մաքսային պատնէշները: Նոյն օրինագիծը կ'արտօնէ հանրապետութեան նախագահ Հուվերը որ բանակցութեան մտնէ օտար պետութեանց հետ՝ համաձայնութիւն գոյացնելու համար՝ փոխադարձ մաքսատուրքերու հիման վրայ:

Հիտլեր կը խորհրդակցի

Գերման դահլիճը կը մտածէ տարի մը եւս յետաձգել հանրապետութեան նախագահին հինգնամեայ պաշտօնավարութեան շրջանը: Ազգայնական պետին հիդէնբուրկի, վարչապետին, ներքին նախարարին միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութեան մասին թէեւ պաշտօնական որեւէ տեղեկութիւն չի տրուիր, սակայն կը կարծուի թէ կառավարութեան այս ծրագիրը ընդունելու համար, Հիդլէր որեւէ պայման չէ դրած: Սակայն ընդունելէ առաջ, պէտք տեսած է խորհրդակցելու ազգայնական ընդդիմադիր միւս տարրերուն, Հիւկէնպէրգի կուսակցութեան եւ «Պողպատէ Սաղաւարտ»ներու պետերուն հետ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋ

Արտաքին նախարարը հրաժարեցաւ

Ֆրանսական մամուլը երկարօրէն կ'աշխատի դահլիճի փոփոխութեան կամ վերակազմութեան ֆարցով: Պատերազմական նախարարը մտածելու որ մէկ ամիսէ ի վեր ֆիւանդ էր, տակաւին չէր մեռեր, երբ դահլիճի փոփոխութեան լուրը մէջտեղ կ'ելլէր: Վնոր մարը պատրուակը աւելի կուտայ Պ. Լավալի, իրագործելու իր մտադրութիւնը ձեռնարկելով աւելի ուժեղ դահլիճի մը կազմութեան:

Միւս կողմէ Պ. Պրիան որ եօթ տարիէ ի վեր անընդհատ կը վարէր արտաքին նախարարութիւնը, իր հրաժարականը ներկայացուցած է, պատրուակելով իր առողջական վիճակը:

Ֆրանսայի վարչապետը դահլիճին ֆաւաքական հրաժարականը երեքշաբթի օր պիտի ներկայացնէ ֆանրապետութեան նախագահին, որ նորին վերակազմութիւնը կրկին պիտի յանձնէ իրեն:

Խորհրդարանական շրջանակներ կը կարծեն որ Պ. Լավալ պիտի աշխատի աւելի լայն ֆիմերու վրայ, ֆանրապետական բոլոր կուսակցութեանց գործակցութեամբ կազմել նոր դահլիճը. ֆակառակ պարագային պիտի գոհանայ ներկայ կազմով, նշանակելով նորեր պատերազմական եւ արտաքին նախարարութեանց ֆամար: Պատերազմական նախարար պիտի նշանակէ ներկայ դահլիճին անդամներէն մէկը որ ըստ բաւականին տեղեակ ըլլայ կացութեան եւ գլխաւոր ֆարցերուն, որոնք կրնան յարուցուիլ յառաջիկայ գիւնաժողովին մէջ, իսկ ինքը խորհրդաժողովին մէջ, իսկ ինքը միանգամայն պիտի ստանձնէ արտաքին նախարարութիւնը:

ԼԱՐՈՒԱԾ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Գաֆիրէէն կը ֆեռագրեն «Թայմզ»ի.

7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ.— Վատահելի լուրերու համաձայն, կացութիւնը չափազանց լարուած է Սուրիոյ մէջ, ընտրական պայքարի առթիւ ծագած խռովութեանց հետեւանքով: Հալէպի մէջ սպանուած քաղաքացիներուն թիւը կը հաշուուի 11: Բնակիչները գոց կը պահեն իրենց տուները, իրրեւ բողոքի ցոյց կարգ մը ազգայնականներու ձերբակալման դէմ: Ամոնց մէջ է Սատտուլլահ պէյ էլ Ճաբրի, ազգայնականներու առաջնորդը: Ընդհանգստութեան լուրեր կը ֆասնին նաեւ երկու Պէտվի ցեղերու, Անէզկիներու եւ Ֆատանցկիներու շրջանէն: Սովորութիւն է որ այս շրջանի քուէտուվերը գիւղերու մէջ դրուին: Այս անգամ Բաքքարի քաղաքապետութիւնը հրամայեց քաղաքին մէջ պահել քուէտուվերը: Պէտվի ցեղապետ մը, էմիր Մահիմ, որ ազգայնականներուն բնտրելին էր, բացատրութիւն պահանջեց այս կարգադրութեան մասին: Հետեւանքը եղաւ խռովութիւն մը, որու մէջ ցին Բաքքարի քաղաքապետը դաշոյնով վիրաւորուեցաւ էմիրին ստրուկներէն մէկուն ձեռքով:

Ազգայնականները իրապէս վրդովուած են իրենց կրած կորուստներուն դէմ եւ Նիմա կը պնդեն որ նոր ընտրութիւններ կատարուին Հալէպի, Դամասկոսի եւ Համայի մէջ: Այս նպատակով մարդ պահին ղրկած են հանրագրութիւն մը՝ 25,000 ստորագրութեամբ: Եթէ բանակցութիւնները ձախողին, կը սպառնան բոլորովին փակել երեք քաղաքները:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Փոխարքային խորհրդակցութիւններ

Հնդկաստանի փոխարքան երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ հնդիկ չափաւոր տարրերու ղեկավարներու հետ: Տէյլի Հէրլտ» թղթակիցը կը գրէ թէ հնդիկ այս անձնաւորութիւնները փոխարքային յայտնած ու պարզած են հետեւեալ կէտերը:

2) Ձափաւորներ եւ ազատականներ որոշած են ուժ տալ կառավարութեան, առաւելագոյն արդիւնքը կարենալ քաղելու համար կլոր Սեզանի խորհրդաժողովի որոշումներէն:

2) Պիտի գործակցին կլոր Սեզանի որոշումով կազմուելիք յանձնախումբերուն, որոնց անդամները Գոմպէյ պիտի նամակի վերջը:

3) Առանց դատապարտելու փոխարքային վերջին հրամանագրերը, ցաւ կը յայտնեն անոնց մէկ քանի տրամադրութիւններու խստութեան համար եւ յոյս յայտնած են թէ փոխարքան պիտի թեթեւցնէ անոնց հետեւանքները, հրամանագրերու կիրարկման եղանակովը:

4) Ձափաւորները եւ ազատականները յայտնած են նոյնպէս որ փոխարքան չէ ուզած տեսակցութեան ընդունիլ Կանտին եւ այդպէս, կերպով մը ցաւ մղած է դէպի ծայրայեղները, որոնց վտանգաւոր ազդեցութիւնը պիտի կրնար կտրել, եթէ քաջալերուած ըլլար կառավարութենէն:

Ցայտնի չէ թէ ի՞նչ պատասխանած է փոխարքան այս զանազան կէտերուն:

— Նոր միջադէպը չեն ծագած: Ձերբակալուած են հնդիկ խորհուրդներու նոր նախագահը Տօքթ. Անսարին եւ ընդհ. քարտուղարը:

Զամազան կեդրոններու մէջ, գիւղատնտեսական կարեւոր շարժումներ կը կատարուին, մանաւանդ այն վայրերը, որոնք ամենէն աւելի վտանգուած կը նկատուին:

Ձերբակալուած են նաեւ կանտիական ուրիշ չորս ղեկավարներ:

ԹՒՔՎԻՒ ՐԻՇԻՒ ՊԷՅ ԿԸ ՄՆԱՐԻ...

Դէպի Թէհրան ճամբայ ելլելէ առաջ, ուր կ'երթայ Թուրքեւպարսիկ սահմանային ֆամաձայնութիւնը ստորագրելու ֆամար, Թեվֆիք Րիւշտի պէյ յայտարարեց թէ ցիշդ չէ Թուրքիոյ, Պարսկաստանի, իրաքի եւ Աֆղանիստանի մասնակցութեամբ սահմանային ֆամաձայնութիւն մը կնքելու լուրը: «Թուրք կառավարութիւնը կը շարունակէ իր խաղաղասիրական եւ բարեկամական քաղաքականութիւնը իր բոլոր դրացիներուն ֆետ, ինչպէս ֆաստատեց Թուրքեւհելլէն ֆամաձայնութեամբ. եւ այդ ոգիին առաջնորդուած, կ'ուզէ բարեկամական յարաբերութիւնները ամրապնդել եւ առեւտրական կապեր ֆաստատել չքեղ պետութեանց ֆետ»:

«Իշ» դրամատան տնօրէնը, որ կ'ընկերանայ գործավարին, պիտի քննայ մասնաճիւղեր ֆաստատել Պարսկաստանի մէջ, առեւտուրին զարկ տալու ֆամար:

Թուրքիոյ արտաքին գործավարը վերադարձին քանի մը օր պիտի մնայ Պաղտատ իրաքի ֆետ ալ բանակցելու ֆամար:

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 8

Մ. Տ. Ս.	50.—
Խաչատուր Պետրոսեան (Վիէն)	10.—
Գումար՝	60.—
7րդ ցանկին գումարը	2073.—
Ընդհ. գումար	2133.—

ՄԱՀԱՓՈՐՁ

Ճախոնի կապար դէմ

Թոքիոյէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, որ պահուն գինուորական առղանդի մը ներկայ ըլլալէ վերջ, երբ ճափոնի կայսրը պալատ կը վերադառնար Գորէացի մը ռումբ մը նետեց վրան: Ռումբը պայթեցաւ Միքատոյին շատ մօտը. կառքին լծուած ձիերէն մէկը թեթեւ վէրք մը առացաւ:

Գորէացին ձերբակալուեցաւ: Վրայէն ուրիշ ռումբ մըն ալ գտնուեցաւ: Մահափորձը որուն պատճառները տակաւին չեն յայտնուած, կատարուեցաւ այն պահուն խակ, երբ կայսեր կառքը պալատին բակը պիտի մտնէր:

Այս ոճրափորձին վրայ, դահլիճը հրաժարական տուաւ, բայց կայսրը յանձնարարեց շարունակել առժամաբար:

Իտալիոյ հիւպատոսին դէմ

Մահափորձ մըն ալ կատարուեցաւ Փարիզի իտալական հիւպատոսին դէմ. պատճառը՝ քաղաքական թէ անհատական վրէժխնդրութիւն, տակաւին չէ յայտնուած:

Ակռից երկու տարի առաջ ալ, Փարիզի իտալական հիւպատոսը զոհ գացեր էր բիրմէկ հայրենակցին զնդակներուն:

Իտալացի հիւպատոսը՝ հիւպատոսարանին դրան առջեւ վար իջեր էր ինքնաշարժէն եւ կառավարին վարձքը կը վճարէր, երբ երիտասարդ մը մօտեցաւ իրեն, եւ առանց բառ մը արտասանելու, ատրճանակը քաշեց ու չորս ձեռք պարպեց: Գնդակը մը տած էր հիւպատոսին ալ դիստը:

Անցորդներ եւ հիւպատոսարանի պաշտօնեաներ վազեցին օգնութեան եւ վիրաւորը փոխադրեցին հիւանդանոց, մինչ ոճրագործը, ատրճանակը քաշեց ու չորս ձեռք պարպեց: Գնդակը մը տած էր հիւպատոսին ալ դիստը:

Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ թէ արդեօք հայ քաղաքական պատճառ մը, զոր ոճրագործը կը ջանայ ծածկել:

Ուժասակին հետարիչը

Ուիլեամ Միլ՝ հնարիչ ձեռնաոումբի մը, որէ 75 միլիոն հատ է գործածուած ընդհ. պատերազմին մեռաւ Լոնտոնի մէջ: 76 տարու էր: Իրմով, մարդկութեան բարերարնեբէն...մէկն ալ կ'անհետանայ...

ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ

Մեծ միամտութիւն պիտի ըլլար ենթադրել թէ Վիտինեանի յօշոտման առիթով հայ հանրութեան բարձրացուցած բողոքը պիտի ցնցէր դուրսի աշխարհը եւ անոր ուշադրութիւնը դարձնէր թուրքի այդ անլուր ոճիրին վրայ։

Մենք այդպիսի ակնկալութիւն չունէինք. ու եթէ, այնուամենայնիւ, անհրաժեշտ կը նկատէինք բողոքը, անոր համար, որ ատիկա գոհացում մըն էր հայութեան տանջուած խղճին համար, ու յետոյ պաշտօնական արձանագրութիւն մը, ամբողջ աշխարհի առջեւ, թրքական նոր ոճիրի մը, զոր հայ ժողովուրդը երբեք չի կրնար մոռնալ։

Մեր մարդկային պարտականութիւնն էր, զոր կը կատարէինք լռելի ընդվզով մեր անարգուած հոգիին հիչը։

Ուրիշ սպասելիքներ, կը կրկնենք, չէինք կրնար ունենալ, վասնզի մ'ը վարժուած ենք, քանի մը տասնեակ տարիներէ ի վեր, այն շնական անտարբերութեան, նոր երեւան կը բերէ «քաղաքակիրթ» աշխարհը Հայ Տառապանքին հանդէպ։

Այլ եւս պատմական ասութեանց կարգը անցած է անգլիացի վարչապետի այն խօսքը, թէ «Անգլիացիները չեն կրնար Արարատի գագաթը հանել իրենց ռազմանաւերը»։ Քաղաքական փարիսեցիութեան ամէնէն յատկանշական արտայայտութիւններէն մէկն է գրականօրէն դուներ այս նախադասութիւնը. ո՞րովհետեւ Անգլիացիները մենէ աւելի լաւ գիտէին, թէ Հայերուն օգնելու համար պէտք չկար ժողղեցնել Արարատի գագաթը. ինչպէս որ Ջրանասյի հանրապետական կառավարութիւնը, պաշտպանելու համար իր հպատակ երկու լեւանթեն վաշխառուներու շահերը, պէտք չունեցաւ որ եւ է տեղ մագլցելու կամ մինչեւ իսկ Պոլիսը ռմբակոծելու. այլ երկու անմեղ յանձնաւոր Միութիւնի կղզիին բացերը բերելով, յաջողեցաւ իր կամքին ենթարկել սուլթանական կառավարութիւնը։

Ժամադաշտութիւն պիտի ըլլար, եթէ ուզէինք ապացուցանել, թէ պաշտօնական Եւրոպան հետաքրքրուած է Հայերով այն առեն միայն, երբ անոնցմէ շահ ակնկալած է իրեն համար։ Անվիճելի ճշմարտութիւն է այդ, ինչպէս որ անվիճելի է այն, որ պետութեանց ճակատագիրը տնօրինողները միշտ ոտքէ եղած են ոչ միայն հայկական, այլեւ բոլոր այն խնդիրներու նկատմամբ, որոնք անմիջական առնչութիւն չեն ունեցած իրենց հետ։ Բազմաթիւ օրինակներէն յիշենք միայն մէկը։ Բոլշեւիկեան յեղաշրջումէն յետոյ Լոյտ Ճորճի կառավարութիւնը զէնքով, դրամով եւ մասնագէտներով կ'օժանդակէր «ճերմակ» Ռուսերուն՝ տապալելու համար բոլշեւիկեան իշխանութիւնը. ան մինչեւ իսկ իր պաշտօնական ներկայացուցիչները ունէր «ճերմակ» շարժման զեկավարներուն մօտ։ Հակառակ ատոր, Անգլիոյ վարչապետը անդամ մը, տեղեկութիւն տալով խորհրդարանի մէջ իրենց այդ դաշնակիցներու մասին, զօրավար Տենիքինի քով կը յիշէ նաեւ զօրավար Խարկովի անունը. մինչ ամէն մէկ քիչ թէ շատ հետաքրքիր դպրոցական գիտէ, որ Խարկովը... խաշոր քաղաք մըն է Հարաւային Ռուսիոյ մէջ, Խորհրդային Ուքրաինայի այսօրուան մայրաքաղաքը...

Այս պայմաններուն տակ քնաւ զարմանալի չէ, որ եւրոպական քաղաքականութեան վարիչները, քաղելով իրենց ծանօթութիւնները՝ իմանալով պզտիկ ժողովուրդներու մասին երկրորդ անձերէ, քալլեր կ'առնեն, որոնք յաճախ ճակատագրական կը հանդիսանան այդ ազգերու համար։ Ի վիճակի չըլլալով անձամբ քննելու եւ հակակշռելու իրենց ստացած ծանօթութիւնները, կառավարութիւնները կ'ապաւինին այդ երկրորդ անձերուն — իրենց այլ եւ այլ ներկայացուցիչներուն եւ գործակալներուն, ակամայ իւրացնելով անոնց տեսակէտները։ Այսպէսով, մինչեւ իսկ կարեւոր խնդիրներու մէջ յաճախ վճռական նշանակութիւն կ'ունենան ոչ թէ բարձր իշխանութեանց, այլ անոնց պատահական գործակալի մը տրամադրութիւնները։

Եղերական զուգադիպութեամբ մը, Վիտինեանի ողբերգական վախճանի պարագաներուն հետ միաժամանակ հայ թերթերու մէջ լոյս տեսան ամերիկացի զրագէտի մը յօդուածները՝ անգլիական համբաւաւոր գործակալ զնդապետ Լորէնսի հետ իր ունեցած տեսակցութեան մասին։ Համաշխարհային պատերազմէն ի վեր յաճախ լսած էինք այդ զնդապետին անունը, միշտ ալ կասկածելի իրադարձութեանց եւ արկածախնդրութեանց հետ կապուած։ Սակայն երբեք ոչ մէկ Հայու միտքէն ալ անցած չէր, թէ իր գործունէութիւնը իսլամ-պարսկական արուեստին որ կը տեւէ մինչեւ այսօր։

Աֆղանները ունին ինքնայատուկ լեզուն, շատ մօտիկ պարսկերէնին, եւ հարուստ գրականութիւն այդ բարբառով։ Պարսկերէնը սակայն, ընդունուած եւ հասկցուած լեզուն է աֆղան բոլոր աշիրէթներու մէջ։ Աւելի հարուստ է աֆղանական գրականութիւնը որ գրուած է պարսկերէնով։

Աֆղանները ունին նաեւ անգիր ժողովրդական բանահիւսութիւն մոռցուած եւ արհամարհուած աֆղան մտաւորականութենէն։

Հետեւեալները, իրենց քնագիրներով որ գրեթէ չեն տարբերիր արդի պարսերէնէն, քաղուած է Խոբասանի աֆղան ուղտապաններու բերնէն.

Խիւտա ցան, պազ պիարիտ տէր պէրի մէն
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտասի մէն,
Սէրէմբա կէր պուրի,էգ դու
նէ կէրտէմ
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտամի մէն։
Դու նուրի դիդէ, վէ թաճ սէրի մէն
Ջէրա՞ ուրսի պալա մի քունի
Ջէրա՞ սէյլու թամաշա մի քունի
Նէվի՞ թէրսի զ'ֆէրտայի դըյամէթ,
Ջէրա՞ դաթլը ճէվանի մի քունի։
Խիւտա ցան, պազ պիարիտ տէր
պէրի մէն
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտամի մէն։

Ո՛վ Աստուածս, զիրկս դարձուր սիրուհիս,
Իմ նազելի սիրուհիս։

Գլուխս ալ կտրեն, քեզ նայիլէ չեմ դադրիր։

Իմ նազելի սիրուհիս։
Դուն լոյսն աչքիս, թագը գլխիս,
Պատուհանդ է՞ր վերցուիր,
Ինչո՞ւ ակնարկդ ինձ չառնգիր։
Ձի՞ս սարսափիր դատաստանի մեծ օրէն,
Կանաչ կեանքիս արիւնն ինչո՞ւ խմեցիր։
Ո՛վ Աստուածս, գիրկս դարձուր սիրուհիս,
Իմ նազելի սիրուհիս։

ԳՈՀԱՐՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՐՈՒԵՍՏԷՆ

ԱՖՂԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Աֆղան ցեղերը դարերու ընթացքին կրած են ազդեցութիւնը հելլէն (Աղեքսանդր Մեծի շրջան), Ցոյն-պալխթրիական, քրիստոնէական (Նեստորական), հին պարսկական եւ հնդիկ մշակոյթներուն։ Ա. մէնէն տիրականը եղած է ազդեցութիւնը իսլամ-պարսկական արուեստին որ կը տեւէ մինչեւ այսօր։

Աֆղանները ունին ինքնայատուկ լեզուն, շատ մօտիկ պարսկերէնին, եւ հարուստ գրականութիւն այդ բարբառով։ Պարսկերէնը սակայն, ընդունուած եւ հասկցուած լեզուն է աֆղան բոլոր աշիրէթներու մէջ։ Աւելի հարուստ է աֆղանական գրականութիւնը որ գրուած է պարսկերէնով։

Աֆղանները ունին նաեւ անգիր ժողովրդական բանահիւսութիւն մոռցուած եւ արհամարհուած աֆղան մտաւորականութենէն։

Հետեւեալները, իրենց քնագիրներով որ գրեթէ չեն տարբերիր արդի պարսերէնէն, քաղուած է Խոբասանի աֆղան ուղտապաններու բերնէն.

Խիւտա ցան, պազ պիարիտ տէր պէրի մէն
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտասի մէն,
Սէրէմբա կէր պուրի,էգ դու
նէ կէրտէմ
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտամի մէն։
Դու նուրի դիդէ, վէ թաճ սէրի մէն
Ջէրա՞ ուրսի պալա մի քունի
Ջէրա՞ սէյլու թամաշա մի քունի
Նէվի՞ թէրսի զ'ֆէրտայի դըյամէթ,
Ջէրա՞ դաթլը ճէվանի մի քունի։
Խիւտա ցան, պազ պիարիտ տէր
պէրի մէն
Նազի ցան, նազի ցան,
օմտամի մէն։

Ո՛վ Աստուածս, զիրկս դարձուր սիրուհիս,
Իմ նազելի սիրուհիս։

Գլուխս ալ կտրեն, քեզ նայիլէ չեմ դադրիր։

Իմ նազելի սիրուհիս։
Դուն լոյսն աչքիս, թագը գլխիս,
Պատուհանդ է՞ր վերցուիր,
Ինչո՞ւ ակնարկդ ինձ չառնգիր։
Ձի՞ս սարսափիր դատաստանի մեծ օրէն,
Կանաչ կեանքիս արիւնն ինչո՞ւ խմեցիր։
Ո՛վ Աստուածս, գիրկս դարձուր սիրուհիս,
Իմ նազելի սիրուհիս։

Սուֆիներու դաւանանքը մինչեւ կ'իշխէ իսլամական Արեւելքի կրօնքին, արուեստին եւ իմաստասիրութեան վրայ։ Բիչ բացառութիւնով Սուֆիները են պարսկական Ոսկեդարու բոլոր դէմքերը Սա՛ատի, Գաֆիզ, Ճամի եւն.։

Սուֆիներ են նաեւ աֆղան մեծ բանաստեղծներէն շատերը։ Առանձ-մէ Ապտ-ըլ-Րահման, Մօհմանտ ըն-Ցէն, ծնած է 17րդ դարու կէսին, Հնդաստանի սահմանակից Նահանգի մը մէջ։

Ապտ-ըլ-Րահման ճգնող տէրվիշ մը, գիտուն մը եւ ազատախոհ իմաստասէր մըն է միանդամայն։

Իմ նազելի սիրուհիս։

Ազուղ նէ շէվի, պէտպախթ էսթ,
կաի պիպինի ու կաի նէ պինի սախթ
էսթ,
էգ խանէպէր ամէտեմ,կօֆթէմ խիւտա
էգ եար ազիզը խօտ շուտէմ գէնտէ
ցիւտա
ձանանէս կէքէմ...։

Թէ սիրահար եմ, ի՛նչ դժբախտութիւն,
Ի՞նչ կսկիծ սիրել, յետոյ անջատուիլ։

Զատուեցայ, տունէս, ըսի՝ Աստուած իմ
Ճան եարիս համար ողջ ողջ կը մեռնիմ,

Հոգի՛ս սիրուհիս...։

×

Սուֆիներու դաւանանքը մինչեւ կ'իշխէ իսլամական Արեւելքի կրօնքին, արուեստին եւ իմաստասիրութեան վրայ։ Բիչ բացառութիւնով Սուֆիները են պարսկական Ոսկեդարու բոլոր դէմքերը Սա՛ատի, Գաֆիզ, Ճամի եւն.։

Սուֆիներ են նաեւ աֆղան մեծ բանաստեղծներէն շատերը։ Առանձ-մէ Ապտ-ըլ-Րահման, Մօհմանտ ըն-Ցէն, ծնած է 17րդ դարու կէսին, Հնդաստանի սահմանակից Նահանգի մը մէջ։

Ապտ-ըլ-Րահման ճգնող տէրվիշ մը, գիտուն մը եւ ազատախոհ իմաստասէր մըն է միանդամայն։

Հետեւեալ կտորը քաղուած է իր սուֆի բանաստեղծութեանց «Տիվան»էն.—

Պիրելույս ֆամար Թափած արցունքս
չունի չափ, սահման,
Ու դեռ պաշտելիս ազդուած իսկ
չէ արցունքիս տեսքէն։
Ի՞նչ փոյթ Թէ խաւերն իմ պաղատանքիս գոհարներ ըլլան,
Ոչ իսկ ականջին զարդ չինել գիջեց
անգութ սիրուհիս։
Ողբերով եթէ զինքն արթնցնեմ իր
խոթունակ քունէն,
Չոգ չէ Թէ արթնայ՝ յաւէտ ինծ ֆամար քունէ սիրուհիս։
Գրուագքի մը պէս կը խօսիմ իրեն
բերանս փակ, մունջ։
Բայց լռութեանս ցիչն աւելի ուժգին
կը ճնշէ կոծէս։

ՀԵՒՈՆ ՄՆՍՐՈՊ

(Գաղուած «Հայրենիք» ամսագիրէն)

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՐԻՍԹԱՆ ՌԷՄԻ

Թրիսթան Ռէմի անուն մըն է, որու առհասարակ վարժուած չենք մեր աչքերը։ Ոսկեզօծ, տիտղոսաւոր անուններու խառնիճաղանճին մէջ, տեղ չեն գտներ անուններ, որոնք շատ աւելի արժանի են մեր հետաքրքրութեան։

Բայց գինքը կը ճանչնան անպայման մեր երիտասարդներէն ա. նոնք, որ կը հետեւին Ֆրանսայի գրական նոր հոսանքներուն։

Ինք արհեստով գրող մը չէ, ինչպէս մեծագոյն մասը գրական կրկէսը աշխարհուն։ Երկաթուղիի պաշտօնեայ, ան ապրած է գրեթէ միշտ Փարիզի գործաւորական թաղերու, մանաւանդ զօներու (գօտի) մէջ։ Որպէս կը ճանչնայ ժողովրդական այդ խաւերու կեանքը եւ հոգեբանութիւնը։ Այդ շրջանակէն առած է նիւթը իր կարեւոր վէպին, (Փորթ Բլինհանքուռ)։

Թրիսթան Ռէմի յատնի է նաեւ բանաստեղծութիւններով, որոնք կը յայտնեն համեստ մարզերու հանդէպ տարօրէն, շեշտ, թափանցող ղպայնութիւն մը։ Ոչ մէկ գեղադիտական որոնում, կամ արուեստական պաճուճանք, իրականութեան մերկ, անկեղծ ցոլացումը միայն։

Սառեւ կուտամ քանի մը նմոյշներ, որոնք քնադրին կենսաթաթախ անկեղծութիւնը հաղիւ թէ արտայայտեն։

Փ. ՍԱՆԱՄԱՐ

Փողոցը

Երբ ան կը քշէր իր կառքը,
—Ծաղկակաղամբի կամ թարմ խնձորի,—
Չէր դիտցուեր քնաւ,
Իր անի՞ւն էր Թէ իր անթացուպը
Որ կը ճռնչէր։

Ու երբ կը նստէր աթոռակի մը վրայ։
Չէր գիտցուեր,
Մեւ կաւէ է իր տափտափն ծակտիկներէն,
— Քաշուած՝ որունքն ի վեր, ու այքա՛ն մաշած,—
Ճառւիին Թելե՞րն էին,
Թէ իր ազդրին մազերը
Որ կը տեսնուէին։
Ու երբ ինքն իր վրայ իր զգեստները կը կարկտէր,
Չէր գիտցուեր,
Թէ միանգամայն ապինե՞րն էին
Տեղ տեղ տեսնուած իր մաշին,
Զոր կը կարկտէր։
Ու երբ կը ծախէր. նայած՝ օրուան,
Պրաս կամ քրիզանթէմ,
Չէր գիտցուեր
Թէ աչքի զարնող իր մի՞ան էր։
Եւ մաշած կտաւէ իր տաբա՞տը,
Իր Թելերով, իր մազերով միասին.
Ու նաեւ իր անթացո՞ւպը, ու իր կա՞ռքն էր անիւն ալ հետը,
Զոր կը ծախէր ան քսան սուի.
Որովհետեւ այս բոլորը մէկտեղ, առկէ աւելին չէր արժէր։

Պուլվար Նէյ

Թշուառութիւնը որ իմինս է,
Ինծի կ'երեւի այնպէս, իբրեւ Թէ կը նայիմ ատաղերուն.
Որքան ալ շատ տեսնեմ, նոյնքան շատ կայ անոնցմէ—
Նոյնքան ան մէջս է, որքան կը մտածեմ անոր մասին։
Իմ Թշուառութիւնս, դարձօրօրակ մըն է (manège)
Բայց ան նոյնն է, միշտ նոյնը
Փաւտէ ձի մը որ կ'անցնի առջեւէս,
Թշուառութիւնը որ իմս է, նիհար ձի մըն է։
Թշուառութիւնը որ իմս է, կ'ըսէ երրորդը,
Թերեւս օրացոյց մըն է
Ու երբ կը նստէր աթոռակի մը վրայ։
Չէր գիտցուեր,
Մեւ կաւէ է իր տափտափն ծակտիկներէն,
— Քաշուած՝ որունքն ի վեր, ու այքա՛ն մաշած,—
Ճառւիին Թելե՞րն էին,
Թէ իր ազդրին մազերը
Որ կը տեսնուէին։
Ու երբ ինքն իր վրայ իր զգեստները կը կարկտէր,
Չէր գիտցուեր,
Թէ միանգամայն ապինե՞րն էին
Տեղ տեղ տեսնուած իր մաշին,
Զոր կը կարկտէր։
Ու երբ կը ծախէր. նայած՝ օրուան,
Պրաս կամ քրիզանթէմ,
Չէր գիտցուեր
Թէ աչքի զարնող իր մի՞ան էր։
Եւ մաշած կտաւէ իր տաբա՞տը,
Իր Թելերով, իր մազերով միասին.
Ու նաեւ իր անթացո՞ւպը, ու իր կա՞ռքն էր անիւն ալ հետը,
Զոր կը ծախէր ան քսան սուի.
Որովհետեւ այս բոլորը մէկտեղ, առկէ աւելին չէր արժէր։

Պուլվար Նէյ

Թշուառութիւնը որ իմինս է,
Ինծի կ'երեւի այնպէս, իբրեւ Թէ կը նայիմ ատաղերուն.
Որքան ալ շատ տեսնեմ, նոյնքան շատ կայ անոնցմէ—
Նոյնքան ան մէջս է, որքան կը մտածեմ անոր մասին։
Իմ Թշուառութիւնս, դարձօրօրակ մըն է (manège)
Բայց ան նոյնն է, միշտ նոյնը
Փաւտէ ձի մը որ կ'անցնի առջեւէս,
Թշուառութիւնը որ իմս է, նիհար ձի մըն է։
Թշուառութիւնը որ իմս է, կ'ըսէ երրորդը,
Թերեւս օրացոյց մըն է

„ՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԷԿ ԺԷՍԹԸ"

Այս վերնագիրով դոկտնակութեան դիր կար, դեկտ. 29ին, Մարսէյլի առտուան բոլոր Թերթերուն մէջ։

Աղբիւրը՝ Մարսէյլի Քաղաքապետարանն է։

Կը նշանակէ, արեմն, որ միեւնոյն վերնագիրով արձանագրութիւն կայ՝ քաղաքապետութեան օրագրութեան մէջ։

Վերջապէ՞ս... մէկ անգամ, այսպէս վերնագրով։

Թէ՝ ի՞նչ։

Ը. Ե. Հ. դ. Խաչը՝ 9000 ֆրանքի նուիրատուութիւն մը կ'ընէ՝ «Բօնսէփսիոն» հիւանդանոցին՝ Քաղաքապետութեան միջոցով։

Դեկտ. 28ին, կէսօրէ վերջ, դ. Խաչի դիւանը՝ Տիկիններ՝ Փ. Շահլաեան, Սէրբէնկիւլեան՝ (Առենադպիր) եւ Պաղտասարեան (Գանձապետուհի) մասնաւոր ժամադրութեամբ՝ ընդունելութեանը կ'արժանանան Մարսէյլի քաղաքապետ՝ Տօքթ. Ռիպոյի։

Տիկինները դ. Խաչի անունով քաղաքապետին կը յանձնեն 9000 ֆրանքի դուարը, խնդրելով, որ Քաղաքապետարանը բարի ըլլայ ընդունիլ իրենց դաղութին կողմէ այս գումարը, իբրեւ անոնց կաղանդեղէք՝ Բօնսէփսիոն հիւանդանոցի հիւանդներուն՝ առանց ազգի խտրութեան։

Քաղաքապետ Տօքթ. Ռիպոն, խորապէս զգածուած այս դեղեցիկ ժէսթին, կ'որոշէ ինքը անձամբ տանիլ այս գումարը եւ յանձնել՝ Բօնսէփսիոնի տնօրէնին՝ Պ. Վիէնէին։

Մարսէյլի բոլոր Թերթերը անխտիր, մեծ գովեստով անդրադարձած էին այս լուրին։

Կայլին, որ այս առիթիւ գնահատական խօսքեր ըսած էին Հայոց մասին։

— Ա՛ինքա՛ն աշխատասէր, այնքա՛ն խնայասէր, այնքա՛ն յարդալիր, ըսայլն։

Եւ, կը մաղթէին, որ ուրիշ գաղութներ եւս օրինակ առնեն Հայերէն։

Արդ, ինչո՞ւ յաճախ չունենալ նման ժէսթեր, երբ կը նկատենք, որ փոքրիկ նուիրատուութիւն մըն անգա՛մ մեծապէս կը գնահատուի։

Խնդիրը գումարին մէջ չէ։ Խնդիրը՝ բարի կամեցողութեան մէջ է։

Եւ, մանաւանդ այս նեղ օրերուն։

Հակառակ մեր ցանկութեան, տարիներէ ի վեր կը հիւրասիրուինք այս երկրին մէջ։

Իր ցաւերը, տակաւ, կը զգանան նաեւ մերը։

Նոյնիսկ, երեսփ. ժողովը փախստականները դանազանեց՝ սովորական օտարականներէն։

Այսպիսի ժէսթեր, աւելի եւս կը զանազանեն մեզ՝ մեկ յայն շահադէտ եւ կամաւոր օտարականներէն։

Ցարաբերութիւնները կը տաքնան։ կը մտերմանանք։ Եւ, վաղը, մի՛ւս օր, երբ գործազրկութեան երեսէն աղգայինս խստութիւններ ձեռք առնուին, մենք կրնանք մենք մեզ ապահով զգալ՝ զէթ առաջին տարիներէն։

Այս տեսակէտով, չափազանց գովելի է դ. Խաչի Վարչութիւնը։

Դեռ գիտեմ, քանի մը տարի առաջ, նոյն դ. Խաչի ուրիշ Վարչութիւն մը, անկարող էր 200 ֆրանք տրամադրել՝ երիտասարդ, թոքախտաւոր ընկերոջ մը, որ յետոյ մեռաւ թշուառութեան մէջ։ Մինչդեռ անանձ, նոյն ա՛յդ օրերուն, ցոյցի համար, իրենց նպատակէն դուրս մեկ առիթով վճարեցին 500 ֆրանք եւ ... ծաղկեփունջ մը։

Որ մէկ, մէկ հատ սուրբ ունի իրեւ պահապան.

Ու ոչ իսկ մէկ հատ սուրբ որ քեզ պաշտպանէ,

Սուրբ մը որ ունենար բազուկներ ձիւնէ։

Թշուառութիւնը որ իմս է, կը փակէ վերջինը

Միշտ ամէն բանի շատ ուշ հասնիլ մըն է։

Միշտ կը տեսնես անցնիլը գնացքին։

Թշուառութիւնը որ իմս է, ժամացոյց մըն է

Որ պիտի քալէր առանց դառնալու

Ինք միմակն էր որ կը նայէր գինեքիշին,

Զոր միւսները պարապ էին,

Եւ որ կը փալփլէր բարձր խոտին մէջ,

Ուր պառկած էին անո՛նք, չորսեքնին։

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹԸ ՄԵԾ ՍԽԱԼՆ

Ամերիկացի պատժաբան մը Forum Թերթին մէջ կը խօսի մեծ սխալներուն մասին, որոնց համար են պատմութեան ընթացքին։ Այդ սխալները եօթը հատ են, չէնգրի վան Լունի։

Առաջին սխալը այն տկարութիւնն է, որ ամերիկեան կառավարութիւնը ցոյց տուաւ Ա. Էնդեան ապահովութենէն յետոյ, պատճառ նալով որ ամբողջ սերունդ մը պակի հարաւային ու հիւսիսային կառավարութիւններուն համերաշխութիւնը։

Երկրորդ սխալը գործուեցաւ երբ պատերազմի շրջանին, երբ նախագահ Ճէյնսական պետութիւնները մերժեցին հաշտութեան առաջարկը, Գերմանիա կը ներկայացնէր, պատճառ դարձան որ Գերմանիա, վրէժի հասնելու, դիւրացնէ Լենինի մուտքը Ռուսիա, երբ նախ շատ լաւ նկատած էր, որ Լենինը Ռուսիա տանելով, տեղի տար քաղաքացիական պատերազմ մը։

Վեցերորդ սխալը գործեց Վիլսոն, երբ մերժեց համաձայնիլ Թեան եղր մը գտնել Լոթարի հետ։

Եօթներորդ սխալը գործեց Ճերմակ ցեղերը, որոնք զրկելով կարողութենէ գեղերը (գեղին կամ սեւ), քաղաքակրթութիւն մտցնելով անոնց երկրներուն, պատճառ դարձան որ անոնք թշնամանան Արեւմուտքի։

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ԹԵՐ ՈՒ ԴԱ

Կարդ մը ֆրանսացի գրողներ կը վիճին թէ բանաստեղծութեան քննաշրջումը տեղի կ'ունենայ դէպի լաւը թէ դէպի վար։ La Revue Bleue մէջ Փօլ Մ'ուժէն շատ յոռետես կը տայ յայտնութեան բանաստեղծութեան ապագային մասին։ Արժէքի եւ վանդակութեան տեսակէտով, բանաստեղծութիւնը հետզհետէ կ'նայ եւ ընթերցողները եւս նուազ հետաքրքրուին բանաստեղծութեամբ, — այս էր կարծիքը Մ'ուժէնի։

Էրնէսթ Փէյօ La Victoire մէջ կը պատասխանէ եւ կ'ըսէ թէ բանաստեղծութեան արժէքը, բովանդակութեան եւ իր գտած հետաքրքրութեան տեսակէտով, փոխուած չէ երբեք։ Անոնք որ զգայուն են նրբացած, միշտ կը սիրեն բանաստեղծութիւնը, որ կենսական է եւ անհրաժեշտ։ Սակայն հրատարակիչ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏԸ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՄԱՐ

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ստեղծվել է հնագույն ժամանակներից ի վեր։ Հայ ժողովուրդը հնուց ի վեր մեծ ուշադրություն է դարձրել անասնապահության զարգացմանը։ Հայկական լեռնաշխարհի ընդարձակ արոտավայրերը, ջրերի առատությունը, ձմռան համեմատաբար մեղմ եղանակը նպաստավոր պայմաններ են ստեղծել անասնապահության զարգացման համար։

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ունի մի շարք արժեքավոր հատկություններ։ Նրանք ունեն ուժեղ կազմվածք, լավ զարգացած մկանային համակարգ, ինչպես նաև բարձր կենսունակություն։ Հայկական անասունները հարմարվել են տարբեր կլիմայական պայմաններին, ինչը նրանց դարձնում է կայուն և դիմացկուն։

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ունի նաև բարձր կաթնատվություն։ Միջին հաշվով մեկ կովից տարեկան ստացվում է 2500–3000 կգ կաթ, իսկ լավագույն կովերից՝ ավելի շատ։ Կաթի մեջ կարագայնությունը կազմում է 3,5–4,5 տոկոս։

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ունի նաև բարձր միսատվություն։ Մեկ գլխից ստացվում է 250–300 կգ միս։ Միսը համեղ է և սննդարար։

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ունի նաև բարձր բազմացման ունակություն։ Կովերը սովորաբար առաջին ձագը բերում են 3–4 տարեկանում։ Հորթերը արագ են աճում և զարգանում։

Հայկական ցեղատեսակ խոշոր եղջերավոր անասունը ունի նաև բարձր կենսունակություն։ Հորթերի մահացությունը շատ ցածր է

ՍԵՊՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԼՈՒԽ ՈՍԿՈՐ ՔՈՒԻՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-86

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան։*

Գուբօն (կոնակի մաս) Ա. կարգի շէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։

Թալօնի համար գուբօն, էքաո՝ քիլօն 12 ֆրանքէն։

Հայ *marchand forain*ներուն.— *Ալբերու եւ կանանց կօշիկներու համար կտրուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարգի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։*

ԳՐԱՍԵՆԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris

Métro République et Hôtel de Ville

ՄԵՐ ԴՂՈՒԱԳՐՒԽ ԿԱՇԻՈՎ ՈՒՆԵՑՈՂ ՈՒՆԱՆԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱՑ ՈՒՆԻ ԱՆԿՈՒՄ ԿԱՇԻԻ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ՁԱՐՄԱՐ ԳԻՆ։

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածները, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ՈՒՇԱԴ.— Նկատի առնելով ներկայ անտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

PHARMACIE COMMERCIALE DE LA PLACE CLICHY

Métro: Place Clichy

6, PLACE CLICHY, PARIS (9 *Tel.* Trinité 65-18

Ուր պիտի գտնէք ակնոցներու ճոխ մշակը, խալերու համար մասնաւոր զգուշութիւններ, աչքի քննութիւնը կը կատարուի ձեր Պր. Տ. Մելիքեանի կողմէ, վկայեալ Պերլինէն։

Photo optique

Entrepreneur կը ստանձնեմ տուներու շինութիւն, յատակագիծերու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ Գ. Մ. Աղաբէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux. փարիզ (19) Մէթրօ Place des Fêtes, Առաւօտները ժամը *7—9*, երեկոները *6 — 8*, կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր։

ԴԻՆ *18* եւ *20* Ֆր.

ODEON — POLYDOR

REGISTERED TRADE MARK

H. Arlinian, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ Թուրքերէն փլաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆօնօները (երաշխաւորուած) *300—2000* Ֆր.։

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են։ Բաց է ամէն օր։

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիրակի ալ մէջը) *ժ. 3-7*, բացի երէկէ։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

ՎԱՐՁՈՒԻ *հին մաքուր եւ կահաւորուած սենեակներ, մէկ կամ երկու անձի համար։* Դիմել՝ 3 *Impasse Bernard du Bois, Մարսէյլ։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէջ. Քոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, աբեան՝ վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant **H. STEPHAN**

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՅԻՄՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

17 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին **Salle de la Mutualité**ի *մէջ*

24, Rue St. Victor, Paris (5), Métro: Place Maubert-Mutualité

Վարժարանի Սանուց Միութիւնը կը կազմակերպէ Գեղարուեստական հանդէս մը

բարեհաճ մասնակցութեամբ ՌՕԶ ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ, ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ, ՊՊ. Ա. ՇԱՀՆԱԶԱՐՈՒՆԻԻ, Է. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ եւ ՏԷՎԷՃԵԱՆԻ

կ'երգէ վարժարանին 80 հոգինոց երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ

Կը բեմադրուի Ա. Պատմագրեանի յատկապէս այս հանդէսին համար պատրաստած «ՀԷՐԵԱՆ» մանկական երաժշտական բիէսը, որուն գլխաւոր դերը կ'երգեն Ռօզ Պատմագրեան, Պ. Պ. փափագեան, ՏԷՎԷՃեան եւ *Jacques BENOISTON, Théâtre Lyrique*էն։ ՊԱՊԻԿՆԵՐ, ԳԱՁԱՁՆԵՐ, ՀՈՒԲԻՆԵՐ, ՁՆՆԵՐ, *150* հոգի բեմի վրայ։ Բեմադրութիւն՝ Պ. Ա. Շահխաթունիի կողմէ։

Պալէթ՝ ղեկավարութեամբ Michel Kotcharoff-ի.— Costumes, Հ. Ալեանաքի.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Հեղինակին.— Պատրաստութիւնները հայկական կեանքէ։

ՏՈՄՍԵՐՈՒԻ ԳԻՆԵՐԸ.— 30, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.։ Կը ծախուին՝ Ճաշարան Ֆլօրիա՝ 61, rue Mr. le Prince, *Նպարավաճառ* Méridien, 8, rue Chateaudun, *Նպարավաճառ* Yéprade (*Պէվրիւի շրջան*) 9, rue Jouye Rouve, *Վաճառատուն Հրաչ Սարգիսեան* 261 Fg. St. Martin Փ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ - ՕՓԷՐԷԹ" խումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ՈՒՐԱԽ ՕՓԵՐԷԹ 4 ԱՐԱՐ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին

Maison de la Mutualitéի *մեծ սրահին մէջ*

24 Rue St. Victor, Paris (V. Métro Maubert-Mutualité

Արեւելեան երաժշտուհի *12* հոգինոց օրքէստր ղեկավարութեամբ *ԹԱՒՈՒՍ ԺՕՐԺԻ*

Գ. Արաքին տիկ. Սուրաքեան կ'երգէ «ԱՉԵՐ ՍԵՒՈՐԱԿ» եւ կը պարէ կովկասեան լեռնական պարեր

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ՏԻԿ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ «ԱՍԻԱ» Դերին

Médaille d'Or 1930

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ"

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63

ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՉԵՂՉ

Diplôme d'Honneur 1931

ՎԱՐՁՈՒԱՅԻՆ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԴԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂ ՎԱՑԵՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժինները, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմանները տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* Թիւ Թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Ստսիեի Սավաթի դէմ, 5 rue Milieu

Մէթրօ սկսն միշէլ եւ Օռէօն Tél. Dan. 41—45

ՏՕՔԹՕՐ ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԲԺՇԿ ՓԱՐԻԶԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՄ

կը խնամէ ամենավերջին մեթոտներով ներքին, կանանց, մանկանց եւ վիներական հիւանդութիւնները։ Աչքի, քիթի, ականջի եւ կոկորդի խնամք, ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ, մասնագէտ բժիշկներու գործակցութեամբ։

Assurance Sociale-ի եւ Accident du Travail-ի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

կ'ընդունի ամէն առաւօտ *10—12* եւ կէսօրէ վերջ *2—8*

52, Ave. de Verdun Issy-les-Moulineaux, (Seine)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՀՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսիլի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

պատուոյ մէտալ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շէն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղոանկարում (**radiographie**), գեղ-մանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ռէօնկէնեան դարմանում (**radiothéraphie profonde**), Նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, Քելադրական եւ ֆրէօտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսթէնն է Պ. Վ. ՔԱՉԵԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մանագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ Պ. ՄԱՔՈՒՐԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ։ Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ամրցել ի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին քնակարան Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise. PARIS (9)

ՎԱՐՁՈՒ Է Օփերայի մօտ յարկաբաժին մը 4 փիէս, լոգարան հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ։ Յարմար ծատեղիի, գրասենեակի եւ քնակութեան։ Րնփրիզ *22000* ֆրանք, տարվարձք՝ *4000* ֆր., պայլ 9 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել ռաջի վարչութեան։

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա.

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սկսն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis *Paris (19e)*

Métro Crimée *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*

Հեռ., *Nord 56-97* *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, Քեւի, շրմնդիի, պատի եւ վարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնաշէն սպասներ։

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան։

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ԶԵՂՉ եւ նոր տարուան առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին։

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կ'ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն։ Բաց է կիրակի օրերը եւս առաւօտեան ժամը 8էն երեկոյեան 8։

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապսպրանքներու։

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932
12 JANVIER
1932

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1774

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՆՇԱՆԸ

Շաբաթ օր, Փարիզի մէջ, ռումբի մը պէս պայթեցաւ Գերմանիոյ վարչապետին յայտարարութիւնը՝ պատերազմական պարտքերու մասին։

Ցնցող էր առաջին հեռագիրը, որուն համաձայն Տոքթ. Պրիւնինկ իբրեւ թէ ըսած կ'ըլլայ որ Գերմանիան ոչ այսօր կրնայ վճարել, ոչ ալ ապագային։

Յաջորդ հեռագիրները եկան բացատրել թէ յայտարարութեան իմաստը բացարձակ, վճռական չէ։ Վարչապետը Գերմանիոյ կացութիւնը պարզելով Պերլինի անգլիական դեսպանին, յայտնած է թէ այս պայմաններուն մէջ կարելի չէ շարունակել քաղաքական հատուցումներու վճարումը։

Ըսենք անմիջապէս որ բացատրութեան այս ձեւը բան մը չի փոխեր բուն կացութենէն։ Պարզապէս դիւանագիտական նրբութիւն մըն է, որ կը ծառայէ չիրաւեցնելու եւ նոր բանակցութեանց ճամբայ բանալու։ Մանաւանդ որ, յունուար 28ին պիտի բացուի Լօզանի խորհրդաժողովը, եւ այս խնդիրը սեղանի վրայ պիտի գայ առաջին առթիւ։

Եւ արդէն, ոչ միայն Ֆրանսական, այլ եւ անգլիական թերթերը իր բուն իմաստովը կ'առնեն Գերմանիոյ վարչապետին յայտարարութիւնը։ Տառը նշանակութիւն չունի, կարեւորը՝ ոգին է։

Կարճ խօսքով, Գերմանիան չի կրնար, չուզեր վճարել պատերազմական հատուցումները։

Այս յայտարարութիւնը, ուրիշ ատեն, ահագին փոթորիկ պիտի յարուցանէր։ Գերմանիոյ վարչապետը բաւական պերճախօս են, եթէ սխալ չենք հասկցած բառերուն իմաստը։ Անգլիոյ վարչապետը բնական կը գտնէ Տոքթ. Պրիւնինկի յայտարարութիւնը. քանի որ մասնագէտներու ժողովը հաստատեց Գերմանիոյ անկարողութիւնը։ Ցետոյ, քանի որ Մաքտոնըլտ աւելի քան ստիպողական կը գտնէ Լօզանի ժողովը, կը նշանակէ թէ իր կարգին ըսելիքներ, եթէ ոչ անակնկալներ ունի։

Փարիզի մէջ խորապէս վրդովուած են Լոնտոնի այս ընթացքէն։ Եւ դառնութեամբ դիտել կուտան թէ Անգլիան կորնչցնելիք բան մը չունի. որովհետեւ Գերմանիայէն եւ Ֆրանսայէն առածը Ամերիկայի կուտայ, իր պարտքերուն փոխարէն։ Մինչդեռ Ֆրանսա 132 միլիոն ծախսած է մինչեւ հիմա, աւերեալ գաւառներու վերաշինութեան համար։

Աւելի մեծ արժէք ունի Մ. Նահանգներուն բռնելիք դիրքը։ Ինչպէս ալ ձեւակերպուի, Եւրոպայի մէջ, պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու խնդիրը, չի կրնար կարգադրուիլ առանց Ամերիկայի կամքին։

Ամերիկան է բուն իրաւարարը, թէ իր անկախ, բացառիկ դիրքով եւ թէ իբրեւ գլխաւոր պահանջատէրը։

Ամերիկացիները կ'ուզե՞ն որ չնչուին կամ կրճատուին պատերազմական պարտքերը։ Ամերիկան ինք տրամադի՞ր է հրաժարելու իր առնելիքներէն։ Պատրա՞ստ է գործնապէս, ոչ թէ իբրեւ դիտող, մասնակցելու նոր խորհրդակցութեանց, որպէս զի ելք մը գտնուի։

Սէյլորգ է բացատրել թէ պատերազմական պարտքերու խնդիրը սերտօրէն կապուած է դաշնագիրներու վերաքննութեան հետ։ Մէկը՝ առանց միւսին՝ չի կրնար վերջնական լուծում ստանալ։ Կարելի է միշտ ալ գտնել միջին ճամբաներ։ Անցեալ տարի, պարտքերու վճարումը յետաձգուեցաւ մէկ տարի, նախագահ Հուվըրի նախաձեռնութեամբ։ Միշտ ալ կարելի են ուրիշ յետաձգումներ։ Եւ արդէն, Ամերիկայի մէջ, ծրագիր մը կ'որոճան 3 — 5 տարի յետաձգում առաջարկելու։

Այս բոլորը չեն լուծեր բուն հարցը։ Եւ ուշ-կամուխ սեղանի վրայ պիտի գայ ոչ միայն պատերազմական պարտքերու չնչումը, այլեւ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը։

Աշխարհը այլեւս չի կրնար տանիլ այդ երկու բեռները։

Պատերազմը պայթեցաւ 1914ին։ Վերսայլի դաշնագիրը ստորագրուեցաւ 1919ին։ Եւ սակայն, անցնող իւրաքանչիւր տարի ոչ թէ մեղմացում եւ պայծառութիւն, փոխադարձ վստահութիւն եւ ամրապնդում յառաջ բերաւ, այլ ծանր մթնոլորտ, դառնութիւն եւ փոխադարձ կասկած։

Գերմանիոյ վարչապետին յայտարարութիւնը՝ ազդարարութիւն մըն է գալիք փորձանքներու կամ բարիքներու համար։ Շ.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋ

Պատերազմական նախարարին Անտրէ Մաժինոյի մահով եւ արտաքին նախարար Արիստիտ Պրիանի հրաժարումով ստեղծուած նախարարական տագնապը, իր լուծումը գրեթէ գտած է. սակայն պաշտօնապէս պիտի յայտնուի վաղը։

Սկիզբները, կ'ըսուէր թէ Պ. Լավալ մտադիր է կազմելու համերաշխական դահլիճ մը, հանրապետական բոլոր կուսակցութեանց մասնակցութեամբ։ Պ. Լավալի այս տեսակէտը քաջալերութիւն գտած ըլլալով մէկտեղ աջակողմեանները, հաւանութիւնը չէ գտած ձախերուն։ Որով, Ֆրանսայի վարչապետը, պիտի գոհանայ ներկայ դահլիճին կազմով՝ հոգալով պարապ աթոռները։ Ինքը պիտի ստանձնէ արտաքին նախարարութիւնը. ներքինը յանձնելով ուրիշի մը, որ տակաւին, վերջնապէս չէ ճշդուած։ Պատերազմական նախարարութիւնը պիտի ստանձնէ արդի երկրագործական նախարար եւ նախկին վարչապետ Պ. Թոխտիէօ։

Յարդ ներքին նախարարութիւնը կը վարէր վարչապետը Պ. Լավալ։ Իսկ իր արտաքին նախարարութեան անցնելովը, դլխաւոր դժուարութիւնը կը կայանայ ներքին նախարարի մը ընտրութեան մէջ, որ հաւանութեանը արժանանայ խորհրդարանի մեծամասնութեան, մանաւանդ որ Ֆրանսական մօտալուտ ընտրութիւնները՝ մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն այդ նախարարութեան։

Ռուսեւգերման Բանակցութիւններ

Ռուսեւգերման տնտեսական բանակցութիւնները որոնք տեղի ունեցան Պերլինի մէջ անցեալ դեկտեմբերին յանգած են համաձայնութեան մը որ ժամերս պիտի ստորագրուի երկու պետութեանց կողմէ։

Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ, այս բանակցութեանց ընթացքին, ընդունուած գլխաւոր կէտերէն մէկն է մուտքի ընտրութիւնը իբր հաշուական հիմ առեւտրական փոխանակութեանց համար։ Յարգ հաշիւները կը կատարուէին երբեմն տոլարի, երբեմն ալ ստերլինի կամ հոլանտական քուռօնի վրայ։

Հնդիկ անարգեկիչներ Անգլիոյ մէջ

Անգլիական թերթ մը կը հաղորդէ թէ հինգ հնդիկ անարգեկիչներ, որոնք կը պատկանին դաւադրական ուժեղ ու վտանգաւոր կազմակերպութեան մը, վերջերս եկած են Անգլիոյ հիւսիսային մէկ նաւահանգիստը։ Անկից մեկնած են դէպի Լոնտոն։

Այս հինգ անձերը, կ'աւելցնէ թերթը երդում տուած են հնազանդելու որ եւ է հրամանի որ իրենց պիտի տրուի ահաբեկչական որ եւ է արարքի համար։

Հաւանական խռովութիւններ Սպանիոյ մէջ

Սպանիոյ մայրաքաղաքին Մատրիտի մէջ, հաւաքնավարները ցոյց մը կատարեցին։ Ոստիկանութիւնը, երկու հեծեալներու օժանդակութեամբ յարձակեցաւ ցուցարարներուն վրայ, որոնցմէ հինգ հոգի վիրաւորուեցան։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Նահանգի մը մէջ, 48 ժամուան ընդհ. գործադուլ յայտարարուեցաւ։ Բանթողները թափօր կազմած ցոյցեր կատարեցին քաղաքին մէջ, կոտրտելով վաճառատուններու ապակիները, կողոպտուտի տալով նպարատուններ եւ արգիլելով հանդարտութիւն։

Աւելի ծանր խռովութեանց առաջքն առնելու համար, կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՉՊԻՏԻ ՎՃԱՐԷ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գերման վարչապետին յայտարարութիւնները

Նախորդ օր, Լոնտոնի եւ փարիզի պաշտօնական ու քաղաքական շրջանակները յաջորդաբար կ'իմանային թէ՝ Պերլինի անգլիական դեսպանին հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինկ՝ յայտարարած է թէ «Գերմանիա յետ այսու չպիտի կրնայ իր վճարումները կատարել՝ իտուցումներու հաշուոյն»։

Գերման քաղաքական շրջանակները եւ Պրիւնինկ ինքը հասկցած ըլլալով որ այս յայտարարութիւնները գէշ տպաւորութիւն կը զործեն արտասահմանի վրայ, մանաւանդ այս պահուն, երբ Լօզանի խորհրդաժողովին նախապատրաստութիւնները կը տեսնուին, Գերմանիոյ վարչապետը նոյն օրը երեկոյեան պէտք տեսաւ լրացուցիչ յայտարարութիւններ ալ ընելու։

«Գերմանիոյ ներկայ կացութիւնն ըսաւ, անկարելի կը դարձնէ քաղաքական վճարումները։ Բացայայտ է նաեւ թէ որեւէ փորձ որ կը ձգտի պահելու նման վճարումներու եղանակը, ո՛չ միայն Գերմանիոյ, այլ ամբողջ աշխարհի համար, վնասակար կը դառնայ։

«Նկատի ունենալով ներկայ կացութիւնը, Գերման կառավարութիւնը իր ուղեգիծն ընտրելու։ Ցառաջիկայ խորհրդարանական ժողովին Գերման կառավարութիւնը պիտի գոհանայ պարզելով իր դիրքը, ինչպէս որ է եւ պիտի հրաւիրէ շահագրգռուած կառավարութիւնները որ նկատի առնեն այս կացութիւնը եւ չփնտռեն ժամանակաւոր լուծում մը, որ այլեւս իրական հիմեր չպիտի գտնէր»։

Ֆրանսայի կողմէ պատասխան մը

Ֆրանսայի էմմտական նախարը Պ. Ֆլանտէն, պատասխանելով Գերման վարչապետին յայտարարութեանց մասին՝ իրեն ուղղուած ֆրցոյ մը՝ ըսաւ.

— Եթէ վարչապետ Պրիւնինկի վերագրուած խօսքերը ճիշդ են, կը նշանակէ թէ Գերմանիա կրնայ վերջ դնել ընկի ծրագրին պարտադրութիւններուն եւ վէրսայլի դաշնագրին, Պէտք է սպասել այս յայտարարութեանց պաշտօնապէս հաստատման։ Սակայն, պարզ է թէ որ եւ է Ֆրանսացի չպիտի կրնայ ընդունել այսպիսի ստորագրուած պայմանագրութեանց միակողմեան դրժումը, դրժում որ պիտի պահանջէր հատուցմանց մեր նուիրական իրաւունքին փճացումը։

«Ոչ ոք կ'ուրանայ տիեզերական տագնապին ծանրութիւնը, եւ թէ, այս շրջանը անցընելու համար, միջազգային վճարումներու եղանակին մէջ, կարգադրութիւններ անհրաժեշտ են։ Ֆրանսական կառավարութիւնը, այս պահուս, ձիշդ ատոր է որ կ'աշխատի, հաշտարար ոգիով ուսումնասիրելով այն եղանակները, որոնք կրնան համաձայնութեան բերել պարտատէրերն ու պահանջատէրերը եւ թեթեւցնել տագնապը։

«Բայց, յաձախ լսուեցաւ թէ ներկայ տագնապը վարկի՝ այսինքն վստահութեան պակասի տագնապ մըն է։ Ջայն քարդացնել պայմանագրութեանց հասցուած հարուածներով, պիտի նշանակէր անլուծելի դարձնել։

«Անօգուտ պիտի ըլլար Լօզանի ժողովը գումարել, անկարողութեան նման յայտարարութիւններէ վերջ։ Իրօք կայելի չէ այսքան ածան ծախու ձանել Ֆրանսայի իրաւունքները եւ միանգամայն փնտռել անոր գործակցութիւնը»։

×

Գերման վարչապետին յայտարարութիւնները ընդդէմ հատուցումներու վճարման, երկրին ներսը թէ դուրսը տեղի տուած է այլազան մեկնաբանութեանց։

Գերմանիոյ մէջ գարմանք կը յայտնեն թէ այդ յայտարարութիւնները արտասահմանի, մանաւանդրաբար Պելճիքայի եւ Ֆրանսայի մէջ տպաւորութիւնը կը գործեն Լօզանի ժողովին դէմ արձակուած ականի մը։ Կ'ըսեն թէ գերման վարչապետը հանրային զղացումն է որ թարգմանած է իր խօսքերով։

Իսկ արտասահմանի մէջ տպաւորութիւնը այն է թէ Հիտլէրի եւ Հիւգէնպէրկի տեսակէտը գրաւած է գերման ժողովուրդը եւ թէ Գերմանիա մեծ վտանգի մը կ'ենթարկուի չպայքարելով այս տեսակէտին դէմ եւ ընդհակառակն զայն իւրացնելով, երբ պէտք է դիտնայ թէ շատ դժուար է որ գայն չպղողջեն ամբողջովին Լօզանի մէջ։

Անգլիոյ վարչապետը Մաքտոնըլտ յայտնեց ժամուկի ներկայացուցիչներուն թէ այս հարցին մասին, Անգլիոյ տեսակէտն ու քաղաքականութիւնը պիտի յայտնուին իր առեւնին եւ իր տեղը։ Սակայն, նկատի ունենալով Պալի լանձնախումբին տեղեկագրին եզրակացութիւնները՝ Գերմանիոյ եզմտական վիճակին մասին, հաւանական է որ Պրիւնինկի յայտարարութեան նման յայտարարութիւն մըն ալ կատարուի Լօզանի ժողովին մէջ։ Սակայն, քանի որ այդ յայտարարութիւնը կատարուած է արդէն, աւելի անհրաժեշտ կը դառնայ Լօզանի ժողովը։

Պրիւնինկի յայտարարութիւնները երկարօրէն պիտի քննուին անգլիացի նախարարներու այսօրուան խորհուրդին մէջ։

Հնդկաստանի կացութիւնը

Պոմպէյէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, կառավարութիւնը գրաւման տակ առաւ հնդի՛լ խորհուրդին պատ՛ւանող կարեւոր գումար մը։ Այս գումարը յատկացուած էր խորհուրդին «պատերազմական ծախքերուն, ուժ տալու համար քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարին։

Գումարը պան դրուած էր հնդկական ամէնէն մեծ դրամատուներէն մէկուն մէջ։

Քարաշիի մէջ, ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց կէս գիշերին, խորհուրդին կեդրոնատեղիին մէջ։ Նոյն շէնքին մէջ թերթի մը յատկացուած գրասենեակներն ալ խուզարկուեցան։ Ոստիկանութիւնը գրաւեց թերթին մամուլը, ինչպէս նաեւ զանազան կարասիներ ու հնդկական դրօշ մը։

Քարաշիի մօտերը, քաղաքի մը մէջ, ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ յարձակում գործել ամբոխին վրայ, որ կը մերժէր ցրուիլ։ Բազմաթիւ վիրաւորներ կան։ Երեք հոգի ձերբակալուեցան, մէկը՝ պետական խորհուրդի նախկին անդամ։

Հնդիկ համաչխաւար պետ մը 12 տարի աքսորի դատապարտուեցաւ, իսկ խորհուրդին վերջին նախագահը 5օքթ. Անսար 6 ամիս բանտարկութեան եւ 200 ռուփի տուգանքի։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒԻՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ Ը

Նիկ. Արզումանեան	100.—
Որդիք Պերպէրեան, Շավիլ	20.—
Ցեր եւ Տիկին Մ. Մեգ-պուրեան, Պոնտի	30.—
Ոճն, փոն տը Շէրիւի	10.—
Լիոն, Ներսէս Լոմպեան	50.—
Գումար՝	200.—
Ցրդ ցանկին գումարը	2133.—
Ընդհ. գումար	2333.—

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ի նպաստ անգործներուն

Ռօշէլ քաղաքի եպիսկոպոսը հրահանգեց որ յառաջիկայ կիրակի, 17 յունուար, իր թեմին բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հանգանակութիւն կատարուի, ի նպաստ անգործներուն։

— Պէտք է, կը գրէ եպիսկոպոսը, որ քրիստոնէական կարեկցութեան մեծ շունչ մը անցնի մեր ժողովուրդին վրայէն եւ լրացնէ իշխանութեանց գործը. ցոյց տանք թէ գիտենք կիրարկութեան դնել տիրոջ պատուէրը։

«Սիրեցէք զմիմեանս»։

Ֆրանսացի եպիսկոպոսը իրաւունք ունի իր լեզուով, Թող իւրաքանչիւր հայ խօսի իր լեզուով, գործէ իր ըմբռնումով, բայց չզլանայ նոյնիսկ ամենափոքր օժանդակութիւնը որ ամէն քանէ առաջ, իբր եղբայրակցութեան ու ցաւակցութեան պահանջ, պարտաւոր է հանդէպ «Գործազուրկներու անմիջական օգնութեան» «Կաթիլ կաթիլ», ինչպէս կը գրէր ընթերցող մը, բայց արտաքուստ, կրնայ մեծ ցաւեր մոռցնել ու թերեւս ո՞վ գիտէ, կեանքեր փրկել։

Ֆրանսա, հակառակ պետութիւն՝ անսպառ հարուստութեամբ, երբ պէտքը կը տեսնէ ոչ-պետական օժանդակութեան՝ ի նպաստ իր անգործներուն, մենք անտէր ու անտղէ ժողովուրդ, ամէնէն աւելի պէտքն ունինք զիրար բռնելու զրկանքի եւ աղաւաղանքի այս օրերուն։

«Ունեցողը չունեցողին» ուրենի, պէտք է որ «անմիջական օգնութեան» մեր այս սիւնակը ամէն օր արձանագրէ քանի մը կաթիլ...։

Ցոյցերուն դէմ

Քանի մը շաբաթէ ի վեր, Ֆրանսական բանուորական ծայրայեղ կազմակերպութիւնները, մանաւանդ բաբար համայնավարները, իրենց թերթերուն միջոցով, թռուցիկներով, կը թելադրեն անգործները որ ցոյցեր կատարեն փողոցներուն մէջ։

Համայնավարները յատուկ կոչով մը հրաւիրած են որ անգործները ցոյցի համար այսօր հաւաքուին Երեսփ. Ժողովի շէնքին առջեւ։

Իսկ Սէնի նահանգին ոստիկանութեան պետը, իր կարգին լրիւ ցուց բանուորական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն թէ, հանրային ճամբաներու վրայ որեւէ ցոյց արգիլուած է եւ թէ ուրեմն այսօրուան հաւար կազմակերպուած ցոյցը՝ պէտք չէ տեղի ունենայ։

Ոստիկանութեան հրահանգ տրբուած է ամէն անհրաժեշտ միջոց ապահովել նախօրօք, յարգել տալու համար օրէնքը, այն պարագային որ կազմակերպութիւնները անյաջողին։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ ՃԻՊՈՒԹԻՒ ՎՐԱՑ

Սպանութեան մը հետեւանքով, որ դրացի յեղափոխականներու միջեւ, բուռն թշնամութեանց դուռ էր բացեր, Հապէշիստանէն եկած 600 հոգինոց խումբ մը մաու Ճիպուխիի Ֆրանսական գաղութին հողը եւ յարձակում գործեց յեղափոխականի մը վրայ, սպանելով 13ի հոգի։ Զոհացած մը զօրք ստիպուեցաւ միջամտել ետ մղելու համար յարձակողները, որոնցմէ սպաննուեցան 60 հոգի։ Կան բազմաթիւ վիրաւորներ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նկատի ունենալով հայկական սովետական գրականության մի շարք գործերի ոչ բավարար գեղարվեստական մակարդակը, ինչպես նաև հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ գրականության մեջ դեռևս ամուր տեղ են գրավել ֆորմալիստական տարրերը, ինչպես նաև հաշվի առնելով

ՂՎՈՎԱ ԱԻ ՅԱԳՂՈՒՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂ

— Ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում, ինչպե՞ս է հնարավոր, որ ամբողջ գյուղը մեկ մարդու դեմ կանգնի, ինչպե՞ս է հնարավոր, որ ամբողջ գյուղը մեկ մարդու դեմ ոտքի ելնի, ինչպե՞ս է հնարավոր, որ ամբողջ գյուղը մեկ մարդու դեմ ատելությամբ լցվի, ինչպե՞ս է հնարավոր, որ ամբողջ գյուղը մեկ մարդու դեմ զենք վերցնի, ինչպե՞ս է հնարավոր, որ ամբողջ գյուղը մեկ մարդու դեմ ոտքի ելն

Թուրքիոյ արտաքին գործավարը եւ Լիկիւրիի իտալական դեսպանը իրենց խօսակցութեանց մէջօրհն, ճշդած կէտ Անատոլուի եզերքին եւ Գալլիպոլիի մէջտեղ գտնուող կարգ մը կղզեակներու սեփականատիրութեան մասին, Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ համաձայնութեան մը հիմերը: Թուրք արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ երկու կողմերու միջեւ կատարեալ համաձայնութեամբ ստորագրուած է պայմանագիր մը, որ վերջնական կը ճշդէ Թուրքեւիտալական ծովային սահմանը:

Ռուսեւռումէն դաշնագիրը

Պուքրէշի մէջ մամուլի ներկայացուցիչներուն հետ խօսակցութեան մը ընթացքին, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը անդրադառնալով ռուսեւռումէն ոչ յարձակման դաշինքի բանակցութիւններուն, կարեւորութիւնը չէ տեսեր համաձայնութեան մը գալու՝ զինաթափութեան խորհրդաժողովէն առաջ: Պեսարապիոյ հարցին մասին ըսաւ.

— Իմ կարծիքովս, Պեսարապիոյ հարցը արծարծուելու չէ: Ակնպէս որ, լինճի ներկայացուած խորհրդային նախագիծին մէջ, երբ այս հարցին մասին տեսայ վերապահում մը, վճռապէս մերժեցի զայն, եւ բանակցութիւններու սկսած այն տեղն երբ վստահ եղայ թէ այս հարցը չպիտի արծարծուի: Ըստ իս, Պեսարապիոյ հարցը՝ բոլշեւիկներուն համար այն ցատոյցներէն է զոր կը գործածեն իրենց քարոզչութեան, ոչ միայն Ռումանիոյ, այլ նաեւ Լեհաստանի դէմ:

Հիտլէրպուրկի վերընտրութիւնը

Գրեր էինք թէ Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինգ, յայտոցնելու համար Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին՝ Հինտէնպուրկի վերընտրութիւնը, տեսակցութիւն մը ունեցեր էր ի միջի այլոց Հիտլէրի հետ, որ վերջնահաս պատասխան մը տալէ առաջ, պէտք եր կարծիքն առնելու ազգայնականութիւնը:

Եթէ ազգայնականները չհամաձայնին, Հիտլէրպուրկ եւ Պրիւնինգ պիտի քննեն թէ կրնա՞ն մէկդի նետելով անոնց պահանջները (ընդամէնը 77 քուէ) յայտոցնել իրենց մտադրութիւնը:

— Պրիւնինգ տեսակցութիւնը մը ալ ունեցաւ Հիւնկենպուրկի, ազգայնական պետին հետ: Այս տեսակցութիւնը, որ տեւեց երեք քառորդ ժամ, որ եւ է արդիւնք չէ տուած:

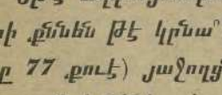
ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. Մաժինոյի, Ֆրանսայի հանգուցեալ պատերազմական նախարարին թաղումը կիրակի օր, Փարիզի մէջ կատարուեցաւ մեծ շուքով:

Թեհրանի մէջ, պայթուցիկներու մթերք մը կրակ առաւ: Պայթուցիկները պիտի յատկացուէին հանքային աշխատանքներու: 4 հոգի սպաննուեցան: 9 վիրաւոր:

Հնդկաստանի Մահենակար վայրին մէջ(Քաշմիր), ոստիկանութիւնը ձերբակալած ըլլալով 3 հոգի, որոնք հրձիգութեամբ կ'սպառնային, 12000նոց ամբոխ մը յարձակում գործեց ոստիկանական պահականոցին վրայ եւ ազատեց բանտարկեալները:

Կաթին գինը Փարիզի մէջ եւ շրջակաները իջած է 1.40ի, կիրակի օրուընէ սկսեալ:

ՓԼԱՓՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

ՖՕՆՕՆԵՐ նոր մոտեցներէ եւ ամէն տեսակ մարքայէ կը ճախուին արժէքաւոր նուէրներով

Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 rue Piat, Paris (20)

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան գիւղէն Սրամ եւ Տաճատ Յակոբեանները, իրենց մօր անուն՝ Սառա, հօր անուն՝ Մանուկ: Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանառակ/ն մէջ տնուող Սուրուճ գիւղը:

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Ortolan, Paris: Ճշդրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Ցառաջ» նուէր:

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

«Սիփան» երգչախումբի վարչութիւնը պարտք կը զգայ իր շնորհակալութիւնները յայտնել Յունիսակաղ Օր. Երամեանին, դաշնակահարուհի Օր. Ճամպազին, Պ. Պ. Ա. Պարթեւեանին եւ Ա. Գաբէթեանին, որոնք սիրայօժար ժամանակեցան մեր երեկոյթ-պարահանդէսի գեղարուեստական բաժնին:

Խորին շնորհակալութիւններ Տիկ. Տիկ. Տ. Մխաքեանին, Վասիլեանին Օր. Յ. Պետրոսեանին, Պ. Պ. Բեհնօհին, Ս. Քնարեանին, Արտաշին, որոնք յոգնութիւն չխնայեն առիթ պիֆէի եւ այլ աշխատանքներու իրենց մասնակցութիւնը, բերելով մինչեւ լոյս:

Մեր շնորհակալութիւնները լոյոր անոնց, որ նախօրօք ուղարկած մեր տոմսերն ընդունած եւ խրախուսած են մեր ձեռնարկը: Նաեւ բոլոր հանդիսականներուն, որ մասնակից եղան մեր ուրախութիւններուն: Մեր երեկոյթը փակեցինք այն խոր հաւատով, որ հասարակութեան հանակրանքը մեզի հետ է, ապա եւ պարտականութիւնն ունինք յետագային աւելի պատրաստութեամբ, աւելի խնամքով կազմուած ծրագրով հանդէս գալ:

«Սիփան»ի վարչութիւն

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,, ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

տեղի կ'ունենայ Յունուար 23ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle p'Horticultureի մէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.

կը ներկայացուի Սուրաբեաններու կողմէ

ԱՊՈՒԻԾ (ՈՒԾ ԼԻՆԻ ՆՈՒԾ ԼԻՆԻ)

Հայկական զուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի գործազուրկներուն

Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառիսա յօրժի ղեկավարութեամբ: Ճոխ եւ մատչելի պիֆէ, վիճակախաղ:

ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սամուէլ դրատուն, Ֆլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիշէն:

Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ

51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65

Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ (Մանկիկ Պէրլէբեան) 10 ֆր., ԿԵՆՔԻ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ 30 (Ա. Հատորին հետ 50), ԿԱՎՈՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 30, ԱՊՐՈՒՄ-ՆԵՐ (Մալխաս), պտկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդարեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բարսեղեան 20, Արփիարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ (Քր. Մխքայէլեան) 10, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԷՍ (Պապէեան) 6, ԳԵՂՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ (Կոմիտաս վրդ) մեներգ 25, տասը խմբերգ 25,ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ (Ռէն) 20, ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐ (Ղ. Մլէօյեան) 10, ՈՂԲ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ (ՎԷՐԲ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ) Խ. Ս. բովէան 25 ֆրանք:

ՆՈՒԻՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՐԵՐԸ ԵՆ, Ա. Աշարոնեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐԲԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՃԱՄԲՈՐԴԸ 35, Րաֆֆիի բոլոր գործերը, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համաստեղի ԱՆՁՐԵՒԸ 20, Մերենցի ԹՈՐՈՍ ԼԻՒՈՆԻ լքկ. 30, Կուլիկեան երգարան 40, ԳՈՀԱՐՆԵՐ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 40, ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ 35, Շիրվանզատէի ամբ. գործը, Յ. Թումանեանի ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 25,եւն.:

Պատի օրացոյց մը եւ գրացանկ նուէրը՝ յաճախորդներուն

կազմատուն Տպագրականգործեր

ԿԵՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ցարեգրքի Բ. տարին 1932

Գունաւոր կողք, բազմաթիւ պատկերներ, գրական-գեղարուեստական եւ այժմէական բովանդակութիւն:

Գին 30 ֆրանք, 1.50 տոլար:

Դիմեցէք *M. BARSAMIAN, 94 Rue Lafayette Paris (10).* Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 rue Mr. le Prince, paris (6), Լ. Գեւոնեան «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, 19 Rue Damesme, paris (13).

Un acheteur bien renseigné ne peut acheter qu'un

201 SEVA SALON

Synonyme de goût et d'élégance modèles 1932 type I et II
Les phonos modernes faisant meubles et portatif
Registered trade mark appareil déposé
En vente chez les bons revendeurs

T. S. T. et grands magasins ou à défaut T. S. T.

Monopole SEVA 206 Rue Lafayette, Paris (10)

agent partout

Dépositaire général, Paris, Suisse, Londres, Amsterdam, Milan et Sud Amerique

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդուքիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼՈՒՅԹ

ՔՐԻՍՏՍՓՈՐ ՄԻՒՍՅԷԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեալ ժամով) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շրոնկոգրաւմ (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրամանուշակագոյն դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏիաթերմիԱի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբոժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործադրութիւն: Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, նեղադրական եւ ջրեղեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. Թաշճեանն:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դուրսի հիւանդներուն:

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՒՐԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ: Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ **A. Kesseyan**

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone: Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը ստանձնեմ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամնավճարներով՝ *ՎՃԻ ԱՄՈՒՍՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ*

Ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

ՎԱՐՁՈՒԻ Է Օփերայի մօտ յարկարաժին մը 4 փիէս, լոգարան, հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ: Ցարմար գործատեղիի, գրասենեակի եւ բնակութեան: Րնդհրզ 22000 ֆրանք, տարեկան վարձք՝ 4000 ֆր., պայմ 9 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան:

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (124)

ՆԱՋԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԲՐՈՒՐԴ ՄԱՄ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

12:- ԲԱՑՑ ՔԱՆԻՆԵ՛Ր ԱԶԱՏԵՑԻ, ԵՒ ՔԱՆԻՆԵՐ ԻՆՃԻ ԿԸ ՊԱՐՏԻՆ ԻՐԵՆՑ ԿԵԱՆՔԸ

Ցաջողեր էի առնել կայսեր արտօնութիւնը՝ զինքով փոխադարձելու մասին բոլոր անոնց դէմ, որոնք գինեալ յարձակում կը գործէին ոստիկաններու վրայ: Այդպէս կը պահանջէին արդէն բոլոր ոստիկանները, որոնք որեւէ քննութեան ժամանակ իրենց կեանքին ապահովութեան համար պարտաւոր էին զինուորներու օժանդակութեան դիմել:

Կէս գիշերին ամէն կողմ խուզարկուեցաւ եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Ոստիկանական նախարարութեան շէնքը Բաբելոն դարձած էր: Հայերը, մեծ մասամբ գլխարկաւոր, իրենց զէնքերով միասին լեցուցած էինք այնտեղ:

Երկու գիշերուան մէջ աւելի քան 2000ի հասաւ ձերբակալուածներուն թիւը, բոլորն ալ Անատոլուէն կամ Ռումելիոյէն եկած ֆէտայիներ: Ի՛նչ լիրբեր կային այս ֆէտայիներուն մէջ. Աստուա՛ծ իմ: Ոստիկանական նախարարութեան շէնքին մէջ, ագատ համարձակ կը պտռային.

—Անկի՛ր բռնապետութիւնը: կեցցէ՛ ազատութիւնը, կեցցէ՛ անկախութիւնը:

Շատեր, հարցաքննութեան ընթացքին, բացարձակ կը յայտարարէին թէ իրենց հրացաններուն իրաքանչիւր զնդակով ուխտած էին սպաննել մէկ մէկ թուրք: Ինչպէս ուսուցիչ մը ուշադրութեամբ կը հետեւի իր աշակերտին ընթերցանութեան, այնպէս ալ ես մտիկ կըի ձերբակալուած իրաքանչիւր հայ ֆէտայիի յայտարարութիւնը:

Անոնց մէջ կային շատեր որ անմեղ էին, խաբուած գոհար էին: Անոնց ըսուած էր թէ Պոլիսը հայ կոմիտէին ձեռքն է անցած, Սուլթանը պաղատած է փախած, եւ զանոնք այսպէս համոզելէ ետոյ, Պոլիս բերած էին:

Ոչ մարդկային էր, ոչ ալ արդար՝ բանտարկել այդպիսիները: Անոնք որ մոլեռանդ ֆէտայիներ էին, գոնս դժուար էր սրբագրել, իրենց յանցանքին բոլոր փաստերովը միասին յանձնեցի դատարանի: Միւսները վերադարձուցի իրենց ծննդավայրը: Այսպէս հազարներու հասաւ թիւը այն հայերուն, որոնց կեանքը փրկեցի: Դարձեալ հազարներու կը հասնի թիւը այն թուրք յեղափոխականներուն, «Երիտասարդ Թուրք» կոչուած եւ Պալատին կողմէ հալածուած մտաւորականներուն, թուրք ուսանողներուն, որոնց կեանքը փրկեցի՝ երբ ոստիկանական նախարար էի:

Ցաւս այն է, որ, երբ Սահմանադրութեան շրջանին ամբաստանուեցան կենթարկուեցայ, յանուն ճշմարտութեան եւ արդարութեան՝ մէկը չեղաւ եւ չպաշտպանեց զիս, ոչ հայերէն եւ ոչ ալ թուրքերէն: Միայն Տիրան Քէլէկեանի նման կրթեալ եւ ուսեալ մարդիկ նամակներ զրկեցին, յանուն արդարութեան պաշտպանութեան:

13.- ՎԷՃ ՀԱՑՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԵՏ

Այսպէս ձերբակալելով հայ ֆէտաիները, պատճառ եղայ որ վիժի Հայոց պատրաստած ահաւոր մէկ նոր յեղափոխութիւնը Պոլսոյ մէջ:

Ցաջորդ օրը, իրիկուան դէմ, Ղալաթիոյ ոստիկանական պահականոցէն ստացայ տեղեկագիր մը, որ կը հաղորդէր թէ գիշերը, Ղալաթիոյ Պայազիտ փողոցին գիշերապահը, Ահմէտ, կը հանդիպի երկու մարդոց, մէկը գլխարկ դրած, միւսը ֆէս, որոնք կասկածելի ձեւով մը կը շրջէին փողոցին մէջ: Ուշադրութիւն կ'ընէ որ երբ հեռուէն ոստիկանի մը անցնիլը կը տեսնեն, կը պահուըտին, յետոյ նորէն երեւան կ'ելլեն: Հեռուէն կը հասնի ուրիշ նոր գլխակաւոր մը, որ պահ մը կը խորհրդակցի միւսներուն հետ, յետոյ վազելով կը հեռանայ նորէն ու ձեռքերով, փողոցին անկիւնէն, նշաններ կ'ընէ միւսներուն: Գիշերապահը կը կասկածի եւ կը մօտենայ երկու անծանօթներուն ու կը հարցնէ:

— Ո՞վ էք դուք: Այս ժամուն ի՞նչ կը շրջիք այս տեղերը: Ցարդէ գլխարկով մարդը ատրճանակը կը տնկէ եւ կը պատասխանէ.

— Կեցիր որ հասկցնեմ:

Եւ կը կրակէ: Երկու զնդակ կ'արձակէ: Մէկը կը հանդիպի Ահմէտի ձախ բազուկին, միւսը փորին: Երբ զէնքի ձայն կը լսեն, ոստիկանները կը վազեն, կը հասնին, սակայն անծանօթները զէնք կը պարպեն նաեւ ոստիկաններուն վրայ, որոնք կը փախադարձեն: Անծանօթները շարունակ լեցնելով իրենց ատրճանակները եւ կրակելով ոստիկաններուն դէմ, կը փախչին Թոփհանէի ուղղութեամբ: Այդ պահուն անոնց առջեւը կ'ելլէ հարիւրապետ Օսման էֆէնտի, որ սուրը կը հանէ եւ կ'իջեցնէ գլխակաւորին ծածրակին: Անծանօթը զետին կ'իյնայ վիրաւոր:

Սակայն ընկերը կը յաջողի փախչիլ:

Վիրաւորը կը փոխադրեն պահականոց, ոստիկանական բժիշկը դարմանէ վէրքը: Քիչ յետոյ կատարուի հարցաքննութիւնը: Վիրաւորը կ'ուրանայ ամէն բան եւ յայտարարէ թէ զէնք չէ արձակած գիշերապահին վրայ, թէ ընկերը ունեցած: Սակայն 20 վայրկեան ետոյ, Բերայի ոստիկանները Պոլսոյ Պաշիի մօտ կը ձերբակալեն մէկ ընկերն ալ:

Վիրաւորին անունն էր Մ. Մանուկ, յայտնի կոմիտէճի մը, որ կը փնտռէինք երկար ատենէ ի վեր:

Երկու օր յետոյ ներքին նախարարութենէն ստացայ 6 յուլիս 1896 եւ 422 թուակիր գրութիւն մը, որ տեղեկացնէր.

— «Հաւատաչյն ձեր 23 յունիս 1896 եւ 255 թուակիր նախարարական գրութեան, որով կը պահանջէիք ձերբակալել 13 հայեր, որոնք գինուորական մարզանքը եւ խողովրարական ձեռնարկներ կը կատարէին Պարտիզակի մէջ, անմիջապէս ծածկագիր հեռագիրով հրամայուեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան տեղեկացնել խնդիրը եւ տուինք անունները, որոնք դուք յիշած էիք, հրամայելով ձերբակալել զանոնք:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

13 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1775

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԷՆԿԻՒՐԻ - ԹԷՀՐԱՆ - ՊԱՂՏԱՏ

Ուրբաթ օր, 8 յունուար, Էնկիւրիի մէջ ստորագրուեցաւ առեւտուրի եւ յանցաւորներու փոխանակութեան դաշնագիր մը՝ Թուրքիոյ եւ Իրաքի միջեւ։

Միեւնոյն ատեն, «Ազացիա» շոգենաւով դէպի Պաթում-Թէհրան ճամբայ ելաւ Թէվֆիք Րիւշտի պէյ, Թուրքիոյ արտաքին գործակարը, որ պիտի հանդիպի նաեւ Պաղտատ (Իրաք)։

Այս երկու իրողութիւնները ալ կը հաստատեն թէ Թուրքիան կ'ուզէ բոլոր միջոցներով ամրացնել արեւելեան ճակատը, թէ՛ քաղաքական ապահովութեան եւ թէ առեւտուրի զարգացման համար։

Իսկապէս, բացառիկ արժէք ունի Թուրք նախարարին այցելութիւնը դէպի արեւելք։ Եւ ինչպէս իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ ընդհանրապէս, այստեղ ալ իր կողքին ունի խորհրդային իշխանութիւնը։

Դէպի Թէհրան ուղեւորութեան գլխաւոր նպատակն է սահմանային սրբագրութեան խնդիրը, որ կապ ունի քրտական շարժման հետ։

1930ի ամառը, երբ քրտական շարժումը ծանր համեմատութիւններ առացած էր, Թուրք բանակը անցաւ սահմանը եւ գրաւեց կարգ մը պարսկական հողեր։ Թէհրան բողոքեց, բայց Էնկիւրին ապահոված ըլլալով Մոսկուայի աջակցութիւնը, չուզեց քաշուիլ, առանց սակարկութիւն կատարելու։ Իր հիմնական նպատակն էր անմիջապէս հաշուեյարդարի ենթարկել Արարատի շարժումը, եւ տիրանալ Փոքր Մասիսին, փոխարէնը ուրիշ հող մը տալով Պարսկաստանի։

Այս խնդիրն է որ, երկար բանակցութիւններէ յետոյ, յանգեցաւ ելքի մը, եւ արդէն պատրաստուած է պայմանագիրը։

Սատրք Խան, Էնկիւրիի պատուիկ դեսպանը, խօսելով այս բանակցութեանց մասին, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է «Ճիւմհուրիյէթ»ի թղթակցին (8 Յունուար)։

— «Սահմաններու սրբագրութիւնը պիտի կատարուի հետեւեալ ձեւով. Փոքր Արարատի կարգ մը դիրքերը պիտի յողուին Թուրք Հանրապետութեան եւ ատոր փոխարէն Պարսկաստան պիտի ստանայ Փօթուրի եւ Պազիրկեանի շրջականերէն մաս մը։ Յոգ Փոքր Արարատի քանի մը կիրճերը Թուրքիոյ անհրաժեշտ են, իր սահմանային ապահովութեան համար։ Այս սկզբունքը երկու պետութեանց կողմէ ընդունուած է։ Այսպէս, Թուրքիա-պարսիկ սահմանագիծը կազմուած պիտի ըլլայ լեռներու բնական պատուարով մը։

«Գալով քրտական հարցին, այդ դէպքերուն ատեն պարսիկ կառավարութիւնը օժանդակած է Թուրքիոյ։ Մեր կառավարութիւնը մեծ ջանք թափած է այդ հրոսակները քնաջնջելու համար։ վերջերս դարձեալ ուրիշ քրտական հրոսախումբ մը նուաճուած է։ Աւանցմէ միայն քաջիէր Սուլթան անուն հրոսապետ մը իր հետեւորդներուն ատեն իրաք փախած է։ Պարսկական կառավարութիւնը այս մարդը պիտի պահանջէ իրաքէն։ Այս կերպով վերջ գտած պիտի ըլլայ նաեւ քրտական հարցը»։

Ուրեմն, Թուրքիա ոչ միայն տիրացած է իր պահանջած հողամասին, փոքր Մասիսին ու շրջանին, այլեւ ապահոված՝ Իրանի գործօն աջակցութիւնը՝ քրտական շարժման դէմ։

Արդարեւ, առանց այդ աջակցութեան եւ Մոսկուայի ճնշումին, Էնկիւրի դժուար թէ կարենար գլուխ հանել Արարատի ըմբոստութեան հետ։

Երկուքն ալ, Մոսկուա եւ Թէհրան, Թուրքիոյ օգնութեան հասան ճակատագրական պահուն, 1930ի ամառը, պաշարողական գօտի մը կազմելով եւ գինուորական աշխուժութիւն ընծայելով։ Նոյնիսկ մեր մինուճար հայրենիքին մէջ, գինարբուքով ողջունուեցաւ Թուրք փաստական վաշտ մը։ Սահմանի ոուս հրամանատարը առաջարկեց օգնական զօրք ղրկել, բայց Թուրք հրամանատարը մերժեց։

Իսկ հիմա որ ամբողջ Արարատը, Մեծ ու Փոքր Մասիսներով կը դառնայ Թրքական սեփականութիւն, դիւրին է ըմբռնել թէ ինչպիսի անելի մը մատնուած է քրտական շարժումը՝ այդ ճակատին վրայ։ Մանաւանդ որ, Պարսկաստանն ալ, մէկ տարիէ ի վեր, վճռական դիրք բռնած է այդ շարժման դէմ, կասկածելով ապագայ անակնկալներէ։

Տարբեր խնդիր թէ Թուրքիան, իր զրացիներուն աջակցութեամբ խեղդելով քրտական մարտնչումը, միեւնոյն ատեն ամէն խարդախութեան կը դիմէ, զայն Իրանի եւ Իրաքի դէմ ուղղելու համար։ Պարսիկները իրենք այս նենգութեան փաստերը տեսան նոյն իսկ բանակցութեանց ընթացքին։ Եւ դեռ անցեալ դեկտեմբերին էր որ քրտական խլրտումներ տեղի ունեցան Իրաքի հիւսիսակողմը, Թուրքերու դրդումով։

Իրաքի հետ կատարուած բանակցութիւններուն մէջ, կարեւոր տեղ կը բռնէ քրտական հարցը։ Ուրիշ խօսքով՝ սահմաններու ապահովութիւնը։

Իրաքն ալ, իրրեւ սահմանակից երկիր, լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ քէմալապետութեան, իր հիւսիսային քրտաշատ շրջանները։ Շէյխ Մահմուտի ապստամբութիւնը կը ձգտէր հիւսիսային Քիւրտիստան մը կազմել Իրաքի հողին վրայ։ Ի հարկէ այս ծրագիրը ձեռնտու էր Թուրքիոյ, ինչպէս ո՛րեւէ քրտական շարժում որ ուղղուած է Իրաքի կամ Իրանի դէմ։

Արդ, Շէյխ Մահմուտ ձախողեցաւ, իսկ Պարզանի շէյխը բաւական խելօք է, նոր արկածախնդրութիւն մը փորձելու համար։

Բայց Թուրքերը հանգիստ չեն զգար իրենք զիրենք, եւ կ'ուզեն ապահովել Իրաքի ալ գործակցութիւնը, որպէս զի հարաւային գաւառներու Քիւրտերը ուժ չգտնեն Իրաքի ցեղակիցներէն։ Եւ ընդհակառակն, բարեհամբաւութեան դիմակին տակ, միջոցներ կը խորհին, խլրտուն վիճակի մէջ պահելու հարեւան երկրի Քիւրտերը, որպէս զի տեղափոխուի քրտական շարժման առանցքը։ Որպէսզի ուղղուի իր դրացիներուն դէմ։

Այս բոլոր բացատրութիւններէն յետոյ, աւելորդ է կրկին շեշտել Էնկիւրի - Թէհրան - Պաղտատ ուղեւորութեան արժէքը։

Թէվֆիք Րիւշտի պէյ, մեկնելէ առաջ հերքեց «Ասիական Խմբակցութեան» մը մտադրութիւնը։

Առաջադրուած խմբակցութիւնը չի կրնար իրականանալ առանց Անգլիոյ կամ Խորհրդ. Միութեան հաւանութեան։ Եւ չորս պետութիւններէն իւրաքանչիւրը առանձին դաշնադիրներ ունի երկու մրցակիցներուն հետ։

Բայց, ակներեւ է մերձեցումը եւ գործակցութիւնը Էնկիւրի՛ն մինչեւ Թէհրան եւ Պաղտատ։ Եւ յաջողութիւն մը՝ քէմալապետութեան համար։

Շ.

Ֆրանսական դահլիճին շուրջ

Ֆրանսայի նախարարական տագնապը տակաւին չէ վերջացած. աւելի ճիշդ, վարչապետը տակաւին չէ կրցած յստակօրէն գտնել իր վերջնական ուղղութիւնը։ կարելի է ըսել թէ տագնապը աւելի կը դառնայ արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի անձին շուրջ։ Իր բարեկամները կը հերքեն թէ Պ. Պրիան հրաժարական է ներկայացուցած վարչապետին, այլ դիւրացնելու համար անոր ձգտումին իրականացումը՝ աւելի լայն հիմերու վրայ՝ դաշինքի մը կազմութեան մասին, ինքնաբերաբար իր հրաժարականը դրած է Պ. Լավալի տրամադրութեան տակ։ Ու ջանք չեն խնայեր որ Պ. Պրիան ճնայ դաշինքին մէջ։ Իսկ հակառակորդները կը պնդեն թէ արտաքին նախարարին առողջական վիճակը թոյլ չէ տար կրելու ծանր բեռը որուն պէտք է ենթարկուի միջազգային բազմաթիւ ժողովներու մասնակցութեամբ, միեւնոյն ատեն վարելով նախարարութիւնը։

Այս կացութեան հանդէպ, Պ. Լավալ նախընտրած է Պ. Պրիանի հետ տեսակցութենէ մը յետոյ միայն, սկսիլ բուն խորհրդակցութեանց՝ զանազան անձնաւորութեանց հետ՝ դաշինքի կազմութեան համար։ Տեսակցութիւն մըն ալ պիտի ունենայ արմատական - ընկերվարականներու պետին Պ. Էրիոյի հետ, որ կ'ենթադրուի թէ պիտի մերժէ իր կուսակցութեան օժանդակութիւնը՝ ազգային միութեան դաշինքի մը կազմութեան համար։

Այդ պարագային, ինչպէս գրեր էինք, Պ. Լավալ ինքը պիտի ստանձնէ վարչապետութեան հետ, նաեւ արտաքին նախարարութիւնը. պատերազմականը պիտի յանձնուի Պ. Քարտիէօի, այժմ երկրագործական նախարար. իսկ ներքին նախարարութեան համար, անունը կը տրուի Պ. Քաճալայի՝ այժմ փոխ-նախարար։

Մարոնիներու նոր Պատրիարք

Մարոնիներու նոր Պատրիարքին Արիտա եպիսկոպոսին գահակալութիւնը տեղի ունեցաւ յունուար 10ին Լիբանանի մէջ։ Ներկայ էին քաղաքական եւ կրօնական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

Համաձարակը Լոնտոնի մէջ

Լոնտոնի բանուորական թաղերուն մէջ, ժամանակէ մը ի վեր «էնֆլուէնցա»ի համաճարակ մը կը տիրէ, խլելով բազմաթիւ զոհեր։ Անցեալ շաբթու 5 հարիւր անձեր մեռած են այս հիւանդութենէն ծադած բարդութիւններով։ Հիւանդանոցները խճողուած են։ Բժշկական շրջանակները կը հաւաստեն թէ շատ աւելի ծանր է այս համաճարակը։ Աւելի, այրերն են որ զոհ կ'երթան հիւանդութեան։

Կիներու հիւանդանոցին մէջ մահացանդ, կացութիւնը ողբալի է։ Բանտի մը 350 բանտարկեալ կիներէն 80ը, ինչպէս նաեւ բանտապանուհիներէն 80էն 20ը բռնուած են։

Բոլշեւիկ գործակալներ վիրաւորուած

Պուքրէշէն տրուած լուրի մը համաձայն, սահմանապահ զինուորներ անակնկալի բերին 6 անձեր, որոնք կը փորձէին զաղտնօրէն անցնիլ Տնիէստրը։ Կանոնական ազդարարութիւններէն վերջ, որոնք անլսելի մնացին, պահակները կրակեցին։ Հինգը վիրաւորուեցան ծանրօրէն։ Վիրաւորուողը մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։ Քննութիւնը երեւան հանեց թէ հինգը բոլշեւիկեան գործակալներ էին, իսկ վեցերորդը ժաքսանենգ մը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՐԻԻՆԻԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՅԵՏՈՑ

Առաջին ազդարարութիւն մը Գերմանիոյ

Պերլին տրուած տեղեկութեան մը համաձայն, Միջազգային Դրամատան վարչական խորհուրդը արտօնեց իր նախագահը որ երեք ամսուան համար վերանորոգէ Գերմանիոյ տրուած 100 միլիոն տոլարի վարկէն իր բաժինին, այսինքն 25 միլիոնին վճարման պայմանաժամը։ Պայմանաժամը կը լրանայ փետր. 4ին։ Պայմանաժամը երեք ամիս պիտի երկարաձգուի այն պարագային որ Գերմանիոյ տրուած 100 միլիոն վարկին մասնակցող միւս դրամատուներն ալ ընդունին նոյն պայմանները։

Սակայն Ֆրանսայի Դրամատան տնօրէնը առաջարկած ըլլալով որ վարչական խորհուրդը մերժէ վարկին վերանորոգումը *առանց պայմանի*, խորհուրդը միաձայնութեամբ ընդունեց այս առաջարկը։

Հետեւաբար, եթէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Ամերիկայի Դաշնակցային դրամատուները մերժեն իրենց ինկած 25ական միլիոն բաժինին վերանորոգումը, Միջազգային Դրամատունը իր կարգին չպիտի կրնայ հաւանական կերպով շարժիլ եւ երկարաձգել իր բաժինին՝ 25 միլիոնին վճարման պայմանաժամը երեք ամիս եւս։

Ֆրանսայի Դրամատան տնօրէնը՝ յայտնեց նաեւ թէ հաւանական չէ որ ներկայ պայմաններով՝ Ֆրանսական Դրամատունը հաւանի մէկ ամսէն աւելի յետաձգման։

Այնպէս որ Ֆրանսական Դրամատան դժկամակութեամբն ու արգելքով միայն՝ Գերմանիոյ ուզած երկարաձգումը կիսով միայն կրնայ յաջողիլ, եթէ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի դրամատունները համամիտ չըլլան Ֆրանսայի Դրամատան։ Այդ պարագային՝ յիսուն միլիոն տոլարի վարկին վրայ միայն՝ Գերմանիա պիտի կրնայ երկարաձգում ստանալ, փոխանակ հարիւր միլիոնի։

ցիշենք այս առթիւ թէ, Հունգրի առաջարկին վրայ էր որ անցեալ յունիսի վերջը, որոշուեր էր հարիւր միլիոն տոլարի վարկ մը բանալ Գերմանիոյ։ Այս վարկը պիտի տրուէր հաւասար բաժիններով Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի դաշնակցութեան եւ պալի միջազգային դրամատուններու կողմէ։ Այդպէս ալ կատարուեցաւ, բացառած վարկը արդէն երկու անգամ երկարաձգուեր էր եւ վերջին պայմանաժամը կը լրանայ փետրուար 4ին։

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԷՆ ԱՌԱՋ

Անգլիա եւ հաստուցումները

Անգլիական դահլիճը նիստ գումարեց նախորդ օր նախագահութեամբ Մաքտոնըլտի։

Այս նիստը մանաւանդ կարեւորութիւն մը ստացաւ՝ Պրիւնինկի վերջին յայտարարութեանց հետեւանքով, որոնցմով պիտի ղբաղէր անգլիական կառավարութիւնը։

Հաւանական կը թուի որ հատուցումներու նախարարական յանձնախումբը որ կը բաղկանար արտաքին, էլմտակին եւ առեւտրական նախարարներէն, վերսկսի իր աշխատանքներուն, որոնք յետաձգուած էին հատուցումներու հարցին՝ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ բացուած բանակցութեանց հետեւանքով։

Անգլիական կառավարութիւնը արդէն ճշդած է իր դիրքը հատուցումներու հարցին մէջ։ Սակայն որոշումները գաղտնի կը պահուին եւ կ'երեւի, պաշտօնապէս չպիտի հրապարակուին Լոզանի ժողովին բացումէն առաջ։

Այսուհանդերձ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը տրուին։ Արտաքին եւ էլմտական նախարարութիւնները համաձայն են որ Գերմանիոյ տրուի անմիջական եւ դլակին օժանդակութիւն, որպէսզի կարենայ վերականգնել իր վարկը։ Սակայն միեւնոյն ատեն, դէմ են որ Գերմանիա կարենայ դժել միջազգային համաձայնութիւնները։ Եթէ, ուրեմն, ճիշդ են այս տեղեկութիւնները, անգլիական եւ ֆրանսական տեսակէտները՝ սկզբունքով կը մնան նոյնը։ Միակ տարակարծութիւնը կը կայանայ ուրեմն Գերմանիոյ տրուելիք նոր յետաձգման պայմաններուն եւ տեւողութեան մէջ։

— Իտալական թերթերը կը հաղորդեն թէ Հռոմի կառավարութիւնը համամիտ գտնուած է անգլիական առաջարկին Լոզանի ժողովը գումարելու Յունուար 25ին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կաւճի կիլոն ձերբակալուած
5000 Մանուեցականներու ձերբակալումը

Մարթի շրջանի գիւղերէն մէկուն մէջ ձերբակալուեցաւ կանոնի կինը։ Ուրիշներ ալ ձերբակալուեցան, որոնց կարգին հնդիկ խորհուրդի նախագահին՝ Փաթէլի աղբիկը։

Ասոնք կը մեղադրուին թէ ուժ տուած են տուրքերը չվճարելու համար մղուած պայքարին։

— *Պոմպէյի մէջ զրոյց կը շրջի թէ կանտի ազատ պիտի արձակուի, պայմանաւ որ պատուոյ խօսք տայ հանդարտ մնալու եւ թոյլ պիտի տրուի որ ժամանակ մը ապրի մեկուսացած կեանքով մը։ Այս զրոյցը տակաւին չէ հաստատուած պաշտօնապէս։*

Միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ հնդիկ ժողովուրդին ուղղուած կոչով մը կանտի կը թելադրէ երկրէն դուրս չհանել ոսկին.—Եթէ կ'ըսէ, ոսկիի արտածումը շարունակուի, շատ չանցած Հնդկաստանը պիտի փճանայ։

Պոմպէյի մէջ հրատարակուած հրամանագիր մը, երկու ամսուան համար կ'արգիլէ բոլոր թափօրներն ու հրապարակային հաւաքոյթները, ինչպէս նաեւ հինդ հոգիէ աւելի խումբերը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ

«ԴՐՕՇԱԿ», ի 1932 յունուարի թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

1931—1932 (խմբագրական), Կուսակցականութեան ըմբռնումը (Աստատուր), Մարքսիզմի - Լենինիզմի Ինստիտուտը, Կարմիր գծից ներս, Թուրքիոյ շուրջ, Թղթակցութիւններ, Մեր գոհերը, Գրախօսական։

ՀԱՄԱԿՐԱՆՔ «ՅԱՌԱՋ»Ի

Ռեթել, 7 յունուար.— «Յառաջ»ի ընթերցողներուն համար, մեծ հաճոյք մը եւ անակնկալ մըն էր անոր ծաւալի մեծնալը։

Մեր սիրելի «Յառաջ»ը արժանի է ընթերցողներուն նիւթական օժանդակութեան։

Կը ներփակեմ 50 ֆրանք, եւ կը խնդրեմ որ, ընդունիք որպէս ֆոնտ «Յառաջ»ի ծաւալի մեծնալուն եւ պարբերականութեան ոխանակելուն։

Ընկերական ջերմ բարեւներով՝

Սիսակ Սիսլեան

ԽՄԲ. — Շնորհակալութիւն յայտնելով մեր երիտասարդ ընկերոջ, այդ գումարին փոխարէն եւս մեկ յաղորդագրութիւն կ'ուղարկենք Ռուսեցուքի Հ. Ց. Դ. գրադարանին։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կիրակի օր, Փարիզի Աղքատախնամը ժողովի հրաւիրած էր Բարեգործականը, Հայր. Միութիւնները, Տիկնանց Միութիւնը, Ա. Ե. Կարմիր Խաչը եւ Մասնուխի ներկայացուցիչները, Գործազուրկներու Օգնութեան Կոմիտէ մը կազմելու համար։

Դժբախտաբար հրաւէրները ուշ ղրկուած ըլլալով, մեծամասնութիւնը չզոյացաւ եւ ժողովը յետաձգուեցաւ յաւաջիկայ կիրակի օրուան։

Անշուշտ այս անգամ թերացումներ չեն պատահիր եւ կարելի կ'ըլլայ կատարեալ համաձայնութեամբ կազմել Գործազուրկներու Օգնութեան Կոմիտէ մը, բոլորովին անկախ ծրագրով եւ համագործակցութեան հիման վրայ։

— Աղքատախնամի Վարչութիւնը քարտուղար նշանակած է Պ. Գեղամ Թէնէրճեանը։ Եկեղեցիի Հոգաբարձութիւնը շաբաթը երեք օրուան համար Աղքատախնամին տրամադրութեան տակ պիտի դնէ սենեակ մը։

Կ'իմանանք թէ Պ. Յակոբ Պոյաճեան հրաժարած է Աղքատախնամի վարչութենէն, որուն անդամ ընտրուած էր վերջերս։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ

... *Խմբագիր,*

Ռեթել, 7 յունուար.— Նախաձեռնութեամբ Տիկին Ա. Միսլեանի, Ռեթելի հայ գաղութը Դպրոցասէրի յիսնամեակին առթիւ, հանգանակեց 300 ֆրանքի գումար մը, զոր ներփակ կը ղրկէ ձեր հասցէին, դպրոցին յանձնելու խնդրանքով։

Նկատի ունենալով, Դպրոցասէրի դերը մեր իգական սերունդի դաստիարակութեան տեսակէտէն, Ռեթելի Հայերը, ամէնքն ալ սիրայօժար մասնակցեցան հանգանակութեան։

Ցանկալի է որ, Դպրոցասէրի պէս շատ կարեւոր հաստատութիւն մը գուրգուրանքի առարկայ դառնայ, ամէն խաւի պատկանող արտացայ Հայերուն, եւ մեր փոքրիկ օրիրնակն ըլլայ վարակիչ։

Ռեթելի Հայերը

ԽՄԲ. — կը խնդրուի 300 ֆրանքը ստանալ համապատասխան ընկալագրով։

Վերադարձում Խորհրդարանի

Ֆրանսական խորհրդարանը վերադարձաւ երէկ։

Երեսփ. ժողովը զբաղեցաւ Դիւանի ընտրութեամբ։ Իսկ վերակոյտը՝ օրակարգի ճշդումով։

ՊՈՒՏԿԱՅԻ ԳԼՈՒԽ

3.— Գարնանային

Ամբողջ ամառ Ալիսը ոչ մի տեղ չգնաց, ոչ մի ճամփորդության չմասնակցեց, ոչ մի ամառանոց չտեսավ։ Ամբողջ ամառ նա ապրեց Ղարաբաղի գյուղերից մեկում, ուր ամուսնացել էր նրա մեծ քույրը։ Ալիսի քույրը ամուսնացել էր մի գյուղացու հետ, որ ուներ մեծ տնտեսություն, հարուստ էր, ուներ շատ անասուններ, ձիեր, ոչխարներ, հողեր, այգիներ, ամառանոցներ, ամառային բնակարաններ, ամառային տներ, ամառային խրճիթներ, ամառային վրաններ, ամառային հովիտներ, ամառային լեռներ, ամառային ձորեր, ամառային գետեր, ամառային ջրվեժներ, ամառային ծառեր, ամառային ծաղիկներ, ամառային թռչուններ, ամառային ամպեր, ամառային արև, ամառային լուսին, ամառային աստղեր, ամառային գիշերներ, ամառային ցերեկներ, ամառային առավոտներ, ամառային երեկոներ, ամառային ամեն ինչ։

Ալիսը ամբողջ ամառ ապրեց այդ գյուղում, ամբողջ ամառ նա ոչ մի տեղ չգնաց, ոչ մի ճամփորդության չմասնակցեց, ոչ մի ամառանոց չտեսավ։ Ամբողջ ամառ նա

ՊՐՈՒՍԻԱՅԻ ՄԵՋ ԽՈՍՔԸ

— Եւ ահա՛ ձեզ ասում եմ ես, որ ամեն մի բառ, որ ասում եք ձեր սրտում, ինչպես եւ ամեն մի գործ, որ անում եք, ամենայն մանր ու աննշան բաներ, ինչպես եւ մեծ ու կարեւոր գործեր, ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն նշանակությունը, ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն ազդեցությունը ձեր շրջապատի վրա, ձեր ընտանիքի, ձեր ընկերների, ձեր ծանոթների, ձեր գործակիցների, ձեր հարեւանների, ձեր գործընկերների, ձեր ղեկավարների, ձեր ենթակաների, ձեր ամբողջ միջավայրի վրա։ Ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն ազդեցությունը ձեր ամբողջ ապագայի վրա։ Ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն ազդեցությունը ձեր ամբողջ կյանքի վրա։ Ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն ազդեցությունը ձեր ամբողջ մահկանացուի վրա։ Ամենքն էլ ունեն իրենց ուրույն ազդեցությունը ձեր ամբողջ հավիտենական կյանք

Պոմպէյի սակարաններուը փակուեցան մէկ ամսուան համար։

— Հիւսիս-արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ, կառավարութիւնը ձեռնարկած է ձերբակալելու 5 հազար մահմետականներ՝ որոնք կը պատկանին «Կարմիր շապկաւորներու կազմակերպութեան։

Գերմանիոյ ներսագաղութեան շուրջ

Ազգայնական երկու կուսակցութեանց պետերը Հիտլէր եւ Հիւկէնպէրկ, ինչպէս նաեւ Պողպատ, Սաղաւարտներու պետերը նոր տեսակցութիւն մը ունեցան Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահութեան շուրջ յարուցուած հարցին մասին։

Պերլինի քաղաքական շրջանակները կը հաւաստեն թէ ազգայնականները մերժած են ընդունիլ Պրիւնինկի առաջարկը՝ խորհրդարանի քուէով մը ետ երկարաձգելու Հինտենպուրկի նախագահութեան շրջանը։

Նախագահութեան հարցը սիտի լուծուի ուրեմն սահմանադրական եղանակով, այ ինչպէս ընդհանուր քուէարկութեամբ։

Թուրքահայաստանի դաշնագիրը

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն.—

Իրաքի վարչապետը Նուրի փաշա եւ Թուրքիոյ Ազգային Տնտեսութեան գործավարը ստորագրեցին բնակութեան, առեւտուրի եւ յանցաւորներու յանձնումի դաշնագրեր, բանակցութիւնները տեղի ունեցան բարեկամական անկեղծ մթնոլորտի մէջ։

Բնակութեան եւ առեւտուրի դաշինքները կնքուած են ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքին վրայ։

Վաւերացեալ բնագրերու փոխանակումը տեղի սիտի ունենայ Պաղտատի մէջ։

Արարատի մնացորդները

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Արարատի «յեղուզակիներէն 100 հոգինոց նոր կարաւան մը Արեւելքէն ճամբայ հանուած է դէպի Արտահան։ «Յեղուզակիներէն մէկը օթօպուսնստած միջոցին, սրտի կաթուածէ յանկարծամահ եղած է։

ՎԷՋ ԵԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻԻՆ ՔԱՐԻՒԼԻ ՄԱՍԻՆ

Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ միջեւ

Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ միջեւ, քարիւղի Տարցին շուրջ՝ կնքուած համաձայնութիւնը ստորագրուեցաւ նախորդ օր։

Ռումանացւոյ քարիւղ ներածող Ֆրանսացիները պիտի կազմեն խմբակցութիւն մը որ պիտի երաշխաւորէ տարեկան 400,000 թոնոյի գնումը, երկուստեք ճշդուած պայմաններով։ Յաւելուածական յանձնումներ ալ պիտի կատարուին այս խմբակցութեան կողմէ՝ պայմանագրութիւնին դուրս աղատ համաձայնութեամբ։

Ֆրանսա արտածող ռումանական ընկերութիւնները պիտի կազմեն խմբակցութիւն մը, համաձայնութեան կիրարկման համար։

Մաղուդի ներածումը չէ սահմանափակուած։ Ակն պարագային որ Ֆրանսական կառավարութիւնը պէտք տեսնէ փոփոխութեան ենթարկելու այս կէտը, երկու երկիրները նոր համաձայնութիւն մը մտցնեն քանակցութիւններ պիտի կատարեն։

Այս նոր համաձայնութիւնը կնքուած է երեք տարուան համար։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՔԱՐԻՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋ

Քանի մէջ խորհրդակցութիւն մը կը կատարուի այս պահուս Տիգրիսի ալ ափի քարիւղին (Իրաք) մասին։ Կը մասնակցին անգլիական, գերմանական, իտալական եւ ֆրանսական քարիւղային ընկերութիւնները։

Ծիշենք թէ Տիգրիսի ձախ ափի քարիւղին մենաշնորհով տրուած է ընկերութիւն մը, որուն մէջ բաժին ունին անգլիական, ամերիկեան, հոլանտական եւ ֆրանսական ընկերութիւնները —Իրաք Փէթրոլէում։

Քանի հաւաքոյթին նպատակն է Տիգրիսի ալ ափի քարիւղին վասին զանազան խմբակցութեանց միջեւ վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնել։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Բոլշեւիկները պատգամաւորութիւն մը ղրկեցին Պերլին, յարաբերութեան մտնելու համար գերմանական տուներու հետ, որոնց պիտի տան հարիւր միլիոն ռուբլի արժէքով ապսպրանք։

Պուլկարիոյ հաւաքնավարները կոչ ուղղած էին անգործներուն, ցոյցեր կատարելու զանազան քաղաքներու մէջ։ Ցոյցի փորձեր կատարուեցան Սօֆիայի, Վառնայի, Պուրկազի, Փլովտիւի, Ռուսճուքի եւ ուրիշ կեդրոններու մէջ։ Ամէն տեղ ալ, ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ցրուել ցուցարարները։ Քաղաքի մը մէջ կռիւ տեղի ունեցաւ։ Ոստիկան մը եւ 10ի չափ ցուցարարներ խոշտանգուեցան։

Մանչուրիոյ մէջ չինացի աւազակախումբերը մեծ ինաններու կ'ենթարկեն ճափոնցի զօրախումբերը։

Ճափոնցիները մտադիր են նաւային խարիսխ մը ստեղծելու Փորթ-Արթիւրի մէջ։

Շ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Մխիթարեանի սրահը։ Օրակարգ՝ տեղեկատուութիւն երեք ամսուան գործունէութեան եւ զանազան հարցեր։

■■■■■■■■■

Հ. Յ. Դ. ԻՍԻ.ԼԻ.-ՄՈՒԼԻՒՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտադիր ներկայութիւն։

■■■■■■■■■

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ կոմիտէութեան ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ կոմիտէն ստիպողաբար խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերու ներկայացուցիչները այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Գրադարանը։

ԼԻՈՆ ՎԻՋԻ Անդրանիկ խումբի անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին ընկ. Շ. Խաչատուրեանի բնակարանին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,,

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ Յունուար 23ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle d'Horticultureի մէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.

Կը ներկայացուի Մուրաբեաններու կողմէ

ԱՊՈՒՀԻ (ՈՒՀ ԼԻՆԻ ՆՈՒՀ ԼԻՆԻ)

Հայկական գուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի գործադուրկներուն

Կէս դիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառխտ ժօրժի ղեկավարութեամբ։ Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ։

ՄՈՒՏՔ 40 ԵՒ 45 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Մաժուէլ գրատուն, Թլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիշէն։

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԲՐ. ՍՏԵՓՈՐ ՄԻՒԱՅԷԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գինն 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.։ Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. Մխիթեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսութիւնը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Մխիթարեանի սրահին մէջ (24 Rue St. Victor)։ Կը խօսի Շ. Նարդունի հետեւեալ նիւթին մասին.— — «Թէ ինչո՞ւ Հայկ. կիլիկիա մը ստեղծուեցաւ թ.։ դարուն»։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ԲՈՒԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԻՔ

"ԱՐՓԻ,,

Պատկերազարդ կիսամսեայ հրատարակ

Որ պիտի ըլլայ հայ ընտանիքին թերթը, ունենալով մանուկներու, պատանիներու եւ ծնողներու բաժիններ։

Առաջին թիւը լոյս տեսաւ Յունուար 1ին։ Տարեկան բաժնեգինն է 2 տոլար։ Ձէք եւ մրնի օրդրը դրել A. Barseghian անունին։ Հասցէ՝ P. O. Box 77 Allston, Mass. Խմբ. հրատարակիչ՝ Դոկտ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան գիւղէն Սրամ եւ Տաճատ Յակոբեանները, իրենց մօր անուն՝ Մառա, հօր անուն՝ Մանուկ։ Տարագրութեան մէջ ոգին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանակներուն մէջ գտնուող Մուրաճ գիւղը։

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Ortolan, Paris։ Ճշդրիտ լուր տալուին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր։

Կը խնդրուի սուրբհայ թերթերէն արտատպել։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli մէջ. Շաբ. եւ նոր մեծուոտ, դար ալանց եւ կանանց մոքի, ալեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

"ԴԱՏԵՄ,, ՄԵԾ ՆՈՒԱՐԱՎՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Պիվէոի, (Կարասան) մէջ, Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի ճոխ ու թարմ նպարեղէններ

Գործ, աժան եւ դիւրամատչելի գիներով

Նպարատան կողքին սրճարանի առանձին բաժին

Entrepreneur կը ստանձնեմ տուներու շինութիւն, յատակներու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ Պ. Մ. Աղաբէկեանի, 35 Rue Emile Desvaux, փարիզ (19) մէջ, Place des Fêtes, Ուրաւօտները ժամը 7—9, երեկոները 6—8, ինչ օրերը մինչեւ կէսօր։

ՏՕՔԹՕՐ ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԲԺԻՇԿ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

կը խնամէ ամենավերջին մեթոտներով՝ ներքին, կանանց, մանկանց եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի, քիթի, ականջի եւ կոկորդի խնամք, ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ։ Մասնագէտ բժիշկներու գործակցութեամբ։

Assurance Socialeի եւ Accident du Travailի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Կ'ընդունի ամէն առաւօտ 10—12 եւ կէսօրէ վերջ 2—8

52, Ave. de Verdun Issy-les-Moulineaux, (Seine)

ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴՈՒՐՔ

Սօսիեի Սավաճիի դէմ, 5 րդ Միւնիօն

Մէթրօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն Tél. Dan. 41—43

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՔՈՒՒՏ ՄԻՒՐՃԱՆԵԱՆԻ

Արեւելեան եւ կովկասեան Ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ։ Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցել ի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖԻՈԹՐՈՒ ՍՈՒՐՃ = Պարագաները կը յանձնուին բնակարան։ Թել. Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052. Մէթրօ Cadet.

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ՎԱՐՁՈՒ Է Օփերայի մօտ յարկաբաժին մը 4 փիէս, լոգարան հաստատուած կեդրոնական ջեռուցիչ։ Ցարմար է ծատեղիի, գրասենեակի եւ բնակութեան։ Րնփրիզ 22000 ֆրանք, տարեկան վարձք՝ 4000 ֆր., պայմանագիր 9 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎՈՂՈՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Chauffage central*, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Rue d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux* կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin)*

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (125)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիճը կը պատմէ

ԵՐԻՒՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

13.- ՎԷՋ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԵՏ

«Այսօր ստացանք պատասխանը, զոր ներփակ կը ղրկենք ձեզի։ Ինչպէս կը տեսնէք, սարկաւագ Մկրտիչ Ամերիկա փախեր է, Վանցի Համբարձում եւ անտառապահ Գրիգորը չեն գտնուած, բայց իրենց ընկերները ձերբակալուած են, եւ տուներն ալ խուզարկուելով գտնուած ինաակար թուղթերուն հետ յանձնուած են գատական իշխանութեան։ Միւս կողմէ կը շարունակուի փնտռտուքը Համբարձումին ու Գրիգորին։ Ձերբակալուածներուն դատը փութացնելու հրահանգ տրուած է գատական իշխանութեան կողմէ»։

Իմացած էինք, որ Եալովայի եւ Պրուսայի հայ յեղափոխականները մեռցնելով իրենց ուժերը, ֆէտայիներու հսկայ զանգուած մը կազմեր էին եւ միւս կողմէ ամէն օր յարաբերութեան մէջ էին Պոլսոյ Պատրիարքարանին մէջ հաստատուած «Դրօշակ» եւ «Հնչակ» կոմիտէներուն հետ։ Երբ այլեւս ձերբակալած ու գատարանի յանձներ էինք Պարտիզակի եւ Իզմիթի կոմիտէներուն, ներելի չէր անշուշտ թողուլ որ ազատ համարձակ պտտէին այս ֆէտայիները։

Այն կոմիտէն որ, կը գործէր Եալովայի շրջանին մէջ, կազմակերպութիւններ ունէր Պէնլիի, Քարսաքի, Պէօյիւք Ենիքէօյի, Սէօլէօզի, Կիւրլէի, Օրթաքէօյի, Զէնկիլէրի, Լալէէէրէլի, Զուքուրպէյլի եւ Քըլըճի մէջ եւ օրէ օր կ'ընդարձակէր իր ցանցը։ Եթէ մինչեւ այդ օրը ազատ ձգուած էին, պատճառն այն էր, որ կ'ուզէինք իմանալ եւ ճշդել իրենց գործունէութեան բոլոր դիրքերը, որպէսզի կարենայինք իրենց բոլորին մէջ խեղդել՝ առանց որեւէ փախուստի։ Ու երբ Պոլսոյ մէջ պատրաստուած յեղափոխութիւնը վիժեցաւ եւ Պարտիզակի կոմիտէները ձերբակալուեցան, հրաժան ըրի որ ձերբակալեն նաեւ այդ ամբողջ շրջանին յեղափոխականները, որոնց մասին տեղեկութիւն ունէր ոստիկանութիւնը։ Այդ յեղափոխականներն էին Ժամկոչեան Խաչիկ (որ վարիչն էր շրջանի յեղափոխական գործունէութեան եւ մաքոքի պէս կ'երթար կուգար Եալովայէն Պատրիարքարան), Քարսաք գիւղին մոխթարը Կիրակոս Սարեան, Չիքիրքէօյի Օննիկ, Զէնկիլէրցի Լոռեպան (գաթըրճի) Գրիգոր Սալվաճեան, Պէնլի գիւղէն հողագործ Յովհաննէս, Օրթաքէօյի Տօչեան Կարապետ, Դրօշակեաններուն դեկավարներէն Զէնկիլէրի դպրոցին ուսուցիչը Կարապետ Սոլոզեան, որ դրամ հաւաքելու, ֆէտայի արձանագրելու համար յաճող գործունէութիւն ցոյց տուած էր։

Երբ Պարտիզակի յեղափոխականները հաւաքեցինք, պահ մը կորսուեցան ֆէտայիները եւ ոստիկանութիւնը չկրցաւ գտնել անոնց հետքը շրջանին մէջ։ Անշուշտ հազար ու մէկ միջոցներով իրարու լուր կուտային մէկուն կամ միւսին դլխուն եկած դժբախտութիւնը։ 40-50 ֆէտայիներու հետ քանի մը կոմիտէներ կը մնային Գարամուսալի կողմերը եւ կը պահուըտին անտառներուն մէջ։ Ոստիկանութիւնը լուր կ'առնէ եւ կը պաշարէ անտառը, անձնատուութեան հրաւիրելով զանոնք։ Կոմիտէները անձնատուր կ'ըլլան։

Կոմիտէներուն պետը, Ժամկոչեան Խաչիկ, պահուըտած էր իր տանը մէջ։ Ախտոր, եզան մորթի մը մէջ մտած, կենդանիի պէս գետինն էր պառկեր։ Խուզարկութեան ընթացքին, դինուոր մը զարմանքով կը նայի գետինը պառկած եզան։

— Սա եզը ի՛նչ զարմանալի ձեւով պառկեր է, տեսէ՛ք։

Եւ հրացանին կոթովը կը զարնէ կենդանիին։

— Ա՛յ փորս...

Կը պոռայ Ժամկոչեան եւ դուրս կը նետուի եզան մորթին մէջէն։ Անմիջապէս կը ձերբակալեն դինքը։ Տունէն կը գտնեն բազմաթիւ ինաակար թուղթեր ու զէնքեր, որոնց հետ միասին կը յանձնուի դատարանի։

Օր մը, ինչպէս ամէն օր կը պատահէր, կէսօրուան ճաշս ոստիկանական նախարարութեան շէնքին մէջ ըրի։ Ճաշէն յետոյ սուրճս կը խմէի, երբ թիկնապահս ներս մտաւ։

— Ձեզ տեսնել կ'ուզէ Հայ մը։ Եկեր է գանգատելու, ծեծեր ու վիրաւորեր են զինքը։ Շարունակ կուլայ։

— Ներս բերէք։

Սենեակս մտաւ 45նոց մարդ մը։ Արիւնը պաղեր էր երեսին վրայ, աչքին բոլորտիքը, ձեռքերն ու ոտքերը կապուտցեր էին ու ճմլուեր։ Սրունքին ու փորին վրայ վէրքեր կային, եւ արիւն կը հոսէր։ Հագիւ ներս մտած, — թերեւս վիշտէն ու ցաւէն — առանց թէմէննա ընելու կամ բարեւ մը տալու, սկսաւ խօսիլ։

— Ձաշա՛, պատմութեան գիրքերու մէջ իսկ գրուած չէ նման խայտառակութիւն։ Ցիսուսի հաւատացեալները իրաւունք չունէին մեզի եկեղեցի մտնելու եւ աղօթելու։ Մենք այնպէս գիտէինք թէ եկեղեցին աղօթելու վայր մըն է Աստուծոյ։ Մինչդեռ սպանդանոց դարձեր է եւ մենք լուր չունէինք։ Ինչ է այս մեր կրած չարչարանքը երբ պիտի ազատէք մեզ։

Մեղմութեամբ եւ քաղցրութեամբ պատասխանեցի։

— Երկար նստ տեսնեմ այս։ Նախ կանչենք բժիշկը եւ դարմանենք վէրքերդ, յետոյ կը պատմես։

Կանչեցի թիկնապահս, որպէսզի լուր տայ բժիշկին։ Վէրքերը մաքրեցինք։ Ցետոյ վիրաւորը նստեցուցի դէմս, սիկառ մը տուի ձեռքը։

— Տղա՛ս, ի՞նչ է անունդ։

— Անունս Մուշեղ է։

— Ի՞նչ գործ կ'ընես։

— Շրջանի վաճառորդ եմ։ Մեծ բան կը ձախեմ, կ'ապրիմ, մայր եւ քոյր մը ունիմ, զանոնք կ'պահեմ։

— Ի՞նչպէս պատահեցաւ, պատմեցէք։

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
14 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1776 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՂՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոգերը կը ծանրանան ամէն կողմէ։ Պէտք է կացութիւնը տեսնել առանց խուճապի, բայց նաեւ առանց թեթեւամիտ ինքնախաբէութեան։

Բաւական չէ օրը օրին հետեւիլ աշխարհի քաղաքական եւ տնտեսական կացութեան ելեւէջներուն։ Անոր լաւն ու գեշը պէտք է սթափեցնեն, գործի մղեն մեզ։

Խօսքը մասնաւորապէս գաղութներու մասին է։

Դէպքերը այնպիսի հանգամանք առած են որ, անխուսափելի է դիրքերն անակնկալ մը՝ մէկ օրէն միւսը։ Չենք ըսեր անպատճառ աղէտ, բայց չենք ալ կրնար նայիլ սովորական աչքով։

Միայն գերմանական խնդիրը ահաւոր հարցական մըն է։ Գերմանիան պիտի վճարէ՞։ Պիտի կրնա՞յ վճարել։ Իսկ եթէ մերժէ՞ վճարել։ Հապա վէրսայլի դաշնագի՞րը։ Եւ եթէ Ֆրանսան պնդէ՞...

Բայց թողո՛ւնք ինչ որ դիւանագիտական մարզանք է եւ կանգ առնենք կոպիտ իրականութեան վրայ։

Գերմանական տագնապին հետ զուգընթաց, ահա զանազան պետութիւններ որ մնանկութիւն յայտարարած են կամ կը սպառնան յայտարարել։ Եւ եթէ այս շարքին մէջ կան երկիրներ ուր մեր անունն իսկ անծանօթ է, կան ուրիշներ ալ ուր ամբողջ գաւառի մը չափ ժողովուրդ ունինք։

Այսպէս,— Պուլկարիան։ Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ կառավարութիւնը մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստած է, Լոզանի խորհրդաժողովին առթիւ։ Տեղեկագիր մը՝ որ կ'ապացուցանէ թէ Պուլկարիան մնանկութեան դուռը հասած է եւ այլեւս չի կրնար ոչ պարտքերը վճարել, ոչ ալ պատերազմական հատուցումները։

Ինչպէս միւս պարտեալ երկիրները, Պուլկարիան ալ յիսուն տարի հատուցում վճարելու դատապարտուած է։ Երկրին բոլոր կենսական հասոյթները կը քամուին՝ պարտաղրուած տարեվճարները հատուցանելու համար։ Ե՞ր երկիրը մնանկ է 1920էն ի վեր, հակառակ ձեռք առնուած բոլոր միջոցներուն, որոնք ուրիշ բանի չեն ծառայեր եթէ ոչ աւելի քամել, քայքայել եւ թշուառացնել ժողովուրդը։

Արդ, առնուազն 23,000 ժողովուրդ ունինք այս ջախջախուած եւ չքաւոր երկրին մէջ։ Հազիւ հազար հոգի Հայաստան փոխադրելու յոյս կայ։

Ահա Յունաստանը,— կէս յաղթական, կէս պարտեալ։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը օգնեց տեղաւորելու մէկ միլիոն գաղթականները։ Երկիրը շէնցաւ։ Գիւղեր եւ քաղաքներ շինուեցան։ Նոր տնտեսութիւններ եւ ճարտարարուեստներ հաստատուեցան։ Կառավարութիւնը ջանաց բարւոքել յարաբերութիւնները՝ դրացիներու հետ եւ մանաւանդ Թուրքիոյ հետ։ Բոլոր երեւոյթները կը ցուցնէին թէ վերակազմութեան եւ բարգաւաճման շրջան մը բացուած է այս երկրին մէջ։

Եւ սակայն, համաշխարհային տագնապը եւ ստերլինի գահավէժ անկումը սարսեցին Յունաստանի ամբողջ տնտեսութիւնը։ Ամիսներէ ի վեր իրարու կը յաջորդեն բացառիկ տնօրինութիւններ, ամէն բանէ առաջ տրախմին փրկելու համար։ Գործազրկութիւնը ստացած է զար հուրելի համեմատութիւններ։ Ձեղչի սակը բարձրացաւ 12 առ 100ի։ Համայնավար խլրտումները միշտ շոգիի վրայ կը պահեն ոստիկանութիւնը։ Առեւտուրը կանգ առած է փաստօրէն։

Այստեղ ալ ունինք 30,000ի համրանք մը, որ կը գալարուի ընդհանուր տագնապին մէջ։ Այժմէն զգուշելով անոնք որ Հայաստան պիտի երթան, առնուազն 25,000ի հոգ մը։ Տակաւին հազիւ 1500 հոգի մեկնած են Հին Յունաստանէն, առաջին կարաւանով. իսկ մնացեալ թեկնածուները կը գտնուին անստոյգ եւ անտանելի կացութեան մը մէջ, որ կ'երկարաձգուի ու կ'երկարաձգուի։

Եւ ահա Ֆրանսան,— մեծ երկիր եւ յաղթական, բայց արդէն գալարուն՝ գործազրկութեան ճիրաններուն մէջ։

Պէտք չունինք երկար խօսելու այս մասին։ Օրը օրին, փարիզէն եւ գաւառէն փաստացի տեղեկութիւններ կը պարզեն տագնապին ծանրութիւնը, որ ամէնէն առաջ կը հարուածէ օտարականները։

Վաթսուն հազարը կ'անցնի մեր համրանքը՝ այս երկրին մէջ։ Մեծագոյն մասը՝ 80 առ հարիւր բանուորներ։ Շատերը կրնան դիմանալ առեն մը, բայց վաղուան հեռանկարը վախի մատնած է բազմութիւնները։ Իսկ ինքնապաշտպանութեան բնազդը դեռ նոր կ'արթննայ։

Մենք երեք հայաշատ երկիրները յիշեցինք, իբրեւ բնորոշ օրինակ։ Կա՛ն տակաւին Ռումանիան, Եգիպտոսը, Սուրիան, Միջագետքը, հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկաները՝ նոյնքան մտահոգ։

Քրքրելով այս հարցը, կ'ուզէինք արթուն պահել աշխատասէր բազմութիւնները՝ գալիք անակնկալներուն հանդէպ։ Եւ այծարծել ոչ միայն կազմակերպութեան, այլ եւ իրերօգնութեան պահանջը։

Մութ է հեռանկարը։ Թերեւս շող մը ծագի. բայց աւելի հաւանականութիւն կայ սեւ օրերուն։

Կացութիւնը կը պահանջէ հաւաքական աշխատանք ոչ միայն իւրաքանչիւր գաղութի մէջ, այլ գաղութէ գաղութ։ Քիչ մը բախտաւորէն դէպի անբախտը։ Կարողէն դէպի անճարը։

Տակաւին առիթ կ'ունենանք աւելի մանրացնելու մեր մտածումները։

Ընդհարժեշտը այն է որ ըմբռնենք թէ կը գտնուինք բացառիկ. երբոյն, եթէ ոչ փոթորկալի շրջանի մը մէջ։

Եւ ըմբռնենք, մանաւանդ, թէ միակ ենք։ Չունինք ոչ պետական իշխանութիւն, ոչ ալ ամուր ապաւէն մը։ Ինչ որ պիտի ընենք, մենք պիտի ընենք մեր ձեռքով, մեր ճիգերով եւ կարելի եղածին չափ հաւաքաբար։

Եթէ արթուն ըլլանք, անկարելի չէ առաւելագոյն օգուտը քաղել իւրաքանչիւր միջավայրի մէջ։ Իսկ մեր ապիկարութեան եւ անգործութեան համար իրաւունք չունինք ուրիշները մեղադրելու։

Աշխարհը այնպէս է փոխուած, որ եղբայր ելլօր երես կը դարձնէ։ Այլերն ալ կանչելն ալ չեն կրնար պատառ մը հաց տալ, կամ ո՛ր եւ է իրաւունք արժեցնել։

Արթնութիւն, ինքնավստահութիւն և աշխատանք։ Շ.

Հիդէրի պատասխանը Հիւսհէնպուրկի

Հինտէնպուրկի նախագահական շրջանի երկարածգման ժասին, ազգայնական պետը Հիդէր, որուն հաւանութեանը դիմած էր գերման վարչապետը Պրիւնինկ, իր պատասխանը ղրկեց ուղղակի Հինտէնպուրկի։ Պատասխանելու այս ձեւը պարզապէս կը նշանակէ անտեսել վարչապետը եւ անոր դէմ բացայայտ թշնամութեան արարք մը կը կազմէ։

Հիդէրի պատասխանը մանրամասնօրէն կը պարզէ սահմանադրական առարկութիւնները որոնք իբր թէ կ'արգիլեն կառավարութեան առաջարկին գործադրումը։

Հիդէր իր պատասխանին մէջ, վճռապէս դէմ չի արտայայտուիր Հինտէնպուրկի թեկնածութեան նախագահական յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ՝ ընդհ. քուէարկութեան ճամբով։

Հիդէրի եւ Հիւկէնպէրկի ժխտական պատասխաններուն առջեւ, Հինտէնպուրկ յանձնարարած է գերմանի վարչապետին, ոչ մէկ նոր դիմում կատարել։

Համայնավարները Հինտէնպուրկի դէմ, հայրապետական նախագահութեան թեկնածու կը ներկայացնեն իրենց մէկ ընկերը Էրնէսթ Հարթման։

Պուլկարեւսեպ յարաբերութիւնները

Ըստ Պոլսոյ պալքանեան խորհրդաժողովի յանձնարարութեան, յունուարի ընթացքին, մասնաւոր հանդիպում մը տեղի պիտի ունենար Պելկրատի մէջ՝ պուլկարեւսերպ պատուիրակութեանց միջեւ։ Այս հանդիպումը որուն նպատակը պիտի ըլլար ուսումնասիրել երկու երկիրներու մերձեցումն արգիլող պատճառները եւ անոնց վերացման միջոցները՝ յետաձգուած է։

Սերպ պատուիրակութիւնը պուլկար պատուիրակութեան ուղղուած նամակով՝ ժամանակը յարմար չի գտներ նման հանդիպման մը համար։

Ռուսեւլեհական բանակցութիւնները

Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ, ոչ յարձակման դաշինքի մը կնքման համար տեղի ունեցող բանակցութիւնները ընդհատուելու վրայ են։

Լեհաստան իբր դաշնակից Եսթոնիոյ, կը պահանջէ որ Ռուսիոյ հետ կնքուելիք դաշնագիրը ըլլայ Եսթոնիոյ եւ Լեհաստանի անունով. մինչ բոլշեւիկեան պատուիրակները կը պնդեն թէ իրենք լիազօրուած են միմիայն անջատ դաշինքներ կնքելու։

Մակեդոնական կոլբարասպանութիւն

Սոֆիայի մէջ, երբ փրոթոկերոֆեան պետ մը դուրս կ'ելլէր բարեկամի մը տունէն, կրակ բացուեցաւ իր վրայ դրացիի մը պատուհանէն։

Անմիջապէս դիրք բռնելով, փրոթոկերոֆեան պետը եւ իր ընկերները սկսան փոխադարձել. կանոնաւոր հրացանաձգութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Ցետոյ երկու կողմերը անհետացան, ոստիկանութեան ժամանումէն առաջ։ Նախայարձակ եղողները ատրճանակի սպառնալիքով, ստիպեցին ինքնաշարժի վարիչ մը, որ զիրենք փոխադրէ հեռաւոր քաղ մը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ընտրական խռովութեանց ատեն, սպաննուած է Ալնդրէաս Թաթուլեան, որ դեռ մէկ տարի առաջ Սուրիա գացած էր Թուրքիայէն եւ կ'աշխատէր իբրեւ քար կոտրող բանուոր, քաղաքին շրջակաները։ Թեղեռ զոհին փորոտիքը դուրս թափուած էր եւ մարմինը կը մխար։ Երեւի ուզած են վառել։

ՍՈՓՈՒՆԵՐՈՒ նախագահը Ժոզէֆ Շայներ մեռաւ փրկայի մէջ։ 71 տարու էր։ Պատերազմի ընթացքին, մեծ ծառայութիւնները մատուցեր էր իր երկրին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

Նախարարական տագնապը որ կը տեւէր մեկ քանի օրէ ի վեր, յանգեցաւ դահլիճին հաւաքական հրաժարականին։

Գրեթէ էինք թէ տագնապին ելքը կախում պիտի ունենար վարչապետին Պ. Լաւալի տեսակցութիւններէն, ղեկաւորաբար արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի եւ թերեւս նաեւ, արմատական - ընկերվարականներու պետին Պ. Էրիոյի հետ։

Առաւօտուն, Պ. Պրիանի հետ իր տեսակցութենէն վերջ, Պ. Լաւալ պէտք տեսաւ կարճ տեսակցութիւն մը ունենալու հանրապետութեան նախագահին հետ, որմէ վերջ, նախարարական խորհուրդ գումարուեցաւ։

*Նախարարական խորհուրդին գումարումէն վերջ, վարչապետը հետեւեալ դեղյը յանձնեց մամուլին.— Վարչապետը իր պաշտօնակիցներուն պարզեց կացութիւնը եւ իր կարծիքը՝ միջազգային կարեւոր հաւաքոյթներու նախօրեակին՝ կառավարական բոլոր կռապակցութիւնները լծելու՝ հանրային գործերու դեկավարութեան։ Նախարարաց խորհուրդը միաձայնութեամբ՝ հաւանութիւն յայտնեց Պ. Լաւալի եւ ապահովելու համար անոր գործելու լիակատար ազատութիւնը, նախարարները եւ փոխնախարարները իրենց թղթապանակները դրին կառավարութեան պետին տրամադրութեան տակ»։ Պ. Լաւալ իր զեկոյցէն առաջ, արդէն տեսնուեր էր Պ. Էրիոյի հետ։ Արմատական-ընկերվարականները մերժեցին իրենց գործակցութիւնը։ Վարչապետը դահլիճին հաւաքական հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՑՈՑՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3600 հոգի ձերբակալուած եւ արձակուած

Երեքշաբթի օր, Ֆրանսական խորհրդարանի բացման առթիւ, համայնավարները որոշեր էին անգործներու ցոյց կատարել։ Շաբաթներէ ի վեր տեւող գրգռութիւնները, կոչերը, թելադրութիւնները, կազմակերպական աշխատանքները յանգեցան անպէտ ու ձախող ցոյցի մը։ Ոստիկանական կարեւոր ուժեր արդէն բռներ էին երեսփ. ժողովի շրջակայքը եւ խիստ հսկողութիւն կը կատարէին, քննութեան ու գտումի ենթարկելով անցորդները կամ հոն հաւաքուողները։

Այսպէս էր որ երեկոյեան ժամը 6ին, 3600 հոգի ձերբակալուած եւ արգելափակուած էին Պալիլոնի զօրանոցին մէջ, ուրկէ ազատ արձակուեցան գիշերը ուշ ատեն։

Ձերբակալուածներուն մէջ կային 300 օտարականներ։ Լսունցմէ 12ը միայն յանձնուեցան ոստիկանութեան եւ վար դրուեցան արգիլեալ գէնք կրելու յանցանքով եւ անոնց ինքնութեան ստուգման համար։

Խիստ հսկողութիւն կը կատարուէր նաեւ փարիզի դռներուն մօտ եւ գլխաւոր պողոտաներուն վրայ։ Այս կերպով եւս ձերբակալուեցան եւ երեկոյեան դէմ ուշ ատեն ազատ արձակուեցան 8 հարիւրի չափ անձեր։

Հրապարակային մեծ միթինգը որ կազմակերպուած էր համայնավարներուն կողմէ կրանժ-օ-Պէլի սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ միայն 60 հոգիի ներկայութեամբ։

Արուարձաններու մէջ ո՛չ մէկ խիջադէպ։ Ձերբակալուեցան միայն 10ի չափ օտարականներ։

Լիլի մէջ պատահեցաւ անվնաս միջադէպ մը։ Ցուցարարները ուզեցին գրաւել քաղաքապետարանը։ Յակայն ոստիկաններու գրոհին առջեւ, շուտով ցրուեցան, քանի մը քար նետելէ յետոյ ոստիկաններուն վրայ։

Թիւվֆիհ Բիւշտի Պարսկաստանի մէջ

Պարսկաստանի արտաքին նախարարը Մ. Ֆինլէվի, ուր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Թուրքիոյ արտաքին նախարարին հետ, որուն ժամանումը յապաղեցաւ, կասպից ծովու վրայ տիրող փոթորիկին պատճառաւ։

Ռուսեւռումէն դաշինքին շուրջ

Ռուսեւռումէն ոչ-յարձակման դաշինքին կնքման համար Ռումանիա, ինչպէս կը յիշուի, առաջարկած էր յատուկ տրամադրութիւններ ընդունիլ սահմաններու անբռնաբարելիութեան մասին։ Ռուսիա կը մերժէ ռումանական առաջարկը, մանաւանդ Պեսարապիոյ վերաբերեալ մասը եւ կ'առաջարկէ կանգ առնել ընդհ. բանաձեւի մը վրայ։

Ռումանիա անգամ մը եւս պատասխանեց թէ դաշինքը պէտք է յստակ պայմաններ բովանդակէ սահմանային հարցերու վերաբերեալ։

Ռուսիոյ պատասխանին կը սպասուի այս շաբթու վերջ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պոյքոթը երթալով կը սաստկանայ

Պոմպէյի մէջ, բամպակի միջնորդներու ընդերակցութիւնը քուէարկած էր որոշում մը, որով կը յանձնարարուէր դադրեցնել ասիլի արտածումը եւ Հնդկաստանի թշնամի երկիրներու բամպակեղէնի ներածումը։

Պոմպէյի ելմտական շրջանակները կը կարծեն թէ այս որոշումը 75 առ հարիւր չափով պիտի կազմալուծէ ընդհանուր առեւտուրը եւ դադարման դատապարտէ սեղանաւորական շուկան։

Թէեւ բամպակի, ասիլի եւ արծաթի շուկաները բաց մնացին, սակայն որ եւէ գործառնութիւն տեղի չունեցաւ։

Զրոյց կը շրջի թէ աշխատանք կը թափուի որ բոլոր շուկաները գոցուին եւ շաբաթը միայն մէկ օր բացուին, կարգադրելու համար յետմնեալ հաշիւները։

Պոմպէյի պաշտօնական շրջանակները կը հերքեն այն զրոյցը թէ կանտի ազատ պիտի արձակուի եւ կը հաւաստեն թէ կառավարութիւնը այդ պարագան նկատի պիտի առնէ այն ատեն միայն, երբ, խօսք տայ այլեւս պայքար չմղել ի նպաստ անհնազանդութեան շարժման։

Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ յարձակում գործել ցուցարարներ-

(Տուրերու շարունակութիւնը կարդալ գ. էջ)

ԼՕԶԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸ

Անգլիոյ առաջարկով, Ֆրանսա եւ Իտալիա իւամաւիտ գտնուած են որ իւտուցուիներու ժողովը գումարուի 25ին։ Ժողովին մասնակցողներու թիւը կը հաշուուին 600 հոգի. կէսը պատուիրակներ, կէսը թղթակիցներ։ Արդէն իսկ 300 սենեակներ վարձուած են պատուիրակութեանց համար։ Պանդոկները որոշած են զեղչել գիները, իբրեւ դարման տիրող տագնապին։ Ժողովը պիտի գումարուի Ռուշիի դղեակին մէջ։ Այս այն շէնքն է ուր ստորագրուեցաւ Թուրքեւիելէն հաշտութիւնը, 1923ին։

Կարեւոր պաշտօնեաներ դատի տակ

Խորհրդային իշխանութիւնը որոշեց հրապարակային դատավարութիւն սարքել բանւոիու պաշտօնեաներու համար, որոնք ամբաստանուած են թէ խարդախ տեղեկագիրներ շինած, ահագին քանակութեամբ հացահատիկ ծախած եւ կառավարութիւնը խաբած են։ Այս պաշտօնեաները առնուած են հինգ շրջաններէ,— Ուրալի երկու գաւառները, Թիւմ, Քազակստան եւ Վոլկայի հովիտ։

Հակաֆինուտական փոխհակաս

Թուլօնի նաւային իշխանութիւնները, մէկ քանի ամիս առաջ, համայնավարական դաղտնի փրոփականտ մը երեւան կը հանէին՝ գպրոց - նաւերուն վրայ։ Անցեալ շաբթու, հակաղինուորական հրատարակութիւններ տարածելու փորձ մը երեւան հանուեցաւ օդանաւային եւ ջրասաւառնակային կեդրոններուն մէջ։ Քնութիւնները կը շարունակուին։ Մէկ քանի նաւաստիներ բանտարկուած են։

Օդանաւով փնտռտուք

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ 40 օդանաւեր մեկնած են փնտռտելու համար անգլիացի օդանաւորդ սըպայ մը, որ կը կարծուի թէ կորսուած է անապատին մէջ։

Յիշեալ սպան որ Իրաքի օդանաւային կեդրոնի քննիչն էր, մեկնած էր Դահիրէէն՝ օդանաւով Պաղտատ գալու համար։

ՉԵՆ ՎՃԱՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Երեք օր շարունակ, Պուլկարիոյ դահլիճը քննութեան ենթարկեց տեղեկագիրը, որ պիտի ներկայացուի Ազգերու Դաշնակցութեան, երկրին ելմտական եւ տնտեսական վիճակին մասին։

Վարչապետը Մուշանոֆ պատասխանելով լրագրողներու, յայտնեց թէ տեղեկագրին եզրակացութիւնն այն է որ Պուլկարիա չի կրնար կատարել իր յանձնառութիւնները, մէջէն ելլալով հատուցումները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յունաստանի նախկին վարչապետը Փափանաստասիու շատ ծանր կը գտնէ իր երկրին տնտեսական-ելմտական վիճակը։ Սակը պատճառներէն մէկը կը նկատէ զանազան երկիրներու կողմէ մաքսատուրքերու յաւելումը։ Այնպէս որ, յունական արտածումը բոլորովին վտանգուած է։

Եթէ, կ'եզրակացնէ, կացութիւնը չբարւոքի, Յունաստան պիտի ստիպուի դադրեցնել ներքին եւ արտաքին վճարումները։

Յունաստանի դրամատունը զեղչի սակը բարձրացուց 11էն 12 առ հարիւրի։

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին մարդահամարը Լեհաստանի բնակչութեան թիւը կոյց կուտայ 34 միլիոն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ՆԵՐՍԷՆ ԵՒ ԴՈՒՐՍԷՆ

ԱՆՑՆՈՂ ՏԱՐԻՆ՝ ՆԵՐՍԷՆ

Ա.

Վերջացող տարուան ընթացքին, թէ ներքին եւ թէ արտաքին ճակատներուն վրայ, թուրքիա բազմաթիւ լիշատակելի դէպքեր արձանագրեց։

ՄԷՆԷՄԷնի Դիպքը

Տարուան սկիզբը, ամբողջ երկիրը յուզմնալի շրջան մը կը բռնէր։ 1930ի դեկտեմբեր 23ին տեղի ունեցած էր Մէնէմէնի յետընտրական շարժումը։ Քէմալական վարչաձեւին դէմ առաջին պոռթկումը տեղի ունեցած էր նոյն տարուան ամառը, Իզմիրեան շրջանին մէջ, Ֆէթհի պէյի ծանօթ զաւեշտին հետեւանքով։ «Սէրպէսթ Ճիւմհուրիյէթի» անփառունակ մահը յուսալքումի ենթարկեց քէմալական լուծին տակ ճնշուած դիւղացին ու քաղաքացին։

Ի վերջոյ տեղի ունեցաւ հակառակ ոգեղութեամբ շարժումը։ Մուհառրէմ ու յետընտրական տարբեր ծառացան քէմալական առնձարձակապետութեան դէմ եւ ըմբոստութեան դրօշ պարզեցին։ Տարբերային այս պոռթկումին դիմադրող քէմալական մարզիչ ապահ մը՝ Ռեպիւպլիկա՝ դիմաւորեցաւ խուճանին կողմէ, որ իր անզուսպ կիրքը յագեցնելու համար, կուշտուկուռ խմեց գոհին արիւնը։

Այսպէս ուրեմն, 1931ը սկսաւ անուսորոշի մթնոլորտի մը մէջ։ Յունուար 1ին կազմուեցաւ Պատերազմական առեան մը՝ նախագահութեամբ Մուսթաֆա փաշայի։ Յաջորդ տին փաշա հրամանատար նշանակուեցաւ Մէնէմէն-Մանիսա-Պալըքէսիր շրջանին, ուր պաշարման վիճակ հռչակուած էր նոյն օրը Էնկիւրիի խորհրդարանին մէջ վարչապետ Ըսմէթ փաշա քացատրութիւններ տուաւ Մէնէմէնի դէպքին մասին։ Վերջէն տրուած հրամանին վրայ, քաղաքի ցոյցեր կատարուեցան Պոլսոյ Համալսարանին հրապարակէն եւ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Բազմաթիւ մարդիկ ձերբակալուեցան Պոլսոյ, Իզմիրի եւ Մէնէմէնի մէջ։

Երբ մէկ կողմէն զինուորական իշխանութիւնները սարսափի տակ կը պահէին ժողովուրդը, միւս կողմէ Մուսթաֆա Քէմալ գինակից պատյան մը կը ձեռնարկէր դէպի Պրուսա եւ իզմիրեան շրջանը, ժողովուրդին համար պատասխանատուութեանց ընթացքին եւ անձամբ տալու համար իր հրամանները։ Մօլլաներու եւ սոֆթաներու քոյրերը միանգամընդմիշտ քանդելու նպատակով, ուրիշ դատավարութիւն մըն ալ սկսաւ միեւնոյն ժամանակ եւ այս առթիւ երեսուն հանուեցան մզկիթներու մէջ գործադրուած զանազան անբարոյութիւններ։

Փետրուար 3ին Մէնէմէնի մէջ կախուեցան Քուպիլայը ժորթող Մէնէմէնի էմինը եւ 27 ընկերները, ու այս ձեւով փակուեցաւ նոր թուրքիոյ նորագոյն պատմութեան այս արիւնոտ էջը։

Անկէ վերջ Մ. Քէմալ իր ճամբորդութիւնը շարունակեց դէպի Տէնիզլի, Ատալիա եւ Կիլիկիա։ Փետրուար 18ին Ատանայի մէջ կարեւոր ճառ մը խօսելէ վերջ, անցաւ Գոնիա եւ Աֆիոն Գարահիսար, ու մարտ 3ին վերադարձաւ Էնկիւրի։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Իր այս ճամբորդութեան ընթացքին, Թուրքիոյ դիկտատորը աչքովը տեսաւ այն անուսորոշի վիճակը, որուն ենթարկուած էր ժողովուրդը այդ միջոցին։ Ու ժամանակը չսրմար նկատեց՝ Ազգային Մեծ ժողովը լուծելու եւ նոր ընտրութիւններ կատարելու համար, օրինական պայմանաժամէն ամիսներ առաջ։ Մարտ 4ին Խալքի խորհրդարանական խմբակցութեան նիստին մէջ կարդացուեցաւ Մ. Քէմալի նամակը, որով կը յանձնարարէր լուծել Խորհրդարանը։ «Միաձայնութեամբ» ընդունուեցաւ այս առաջարկը եւ մարտ 26ին փակուեցաւ Ազգային Մեծ ժողովը։

Նոր ընտրութիւններու առեան կատարուեցաւ միեւնոյն զաւեշտը, ինչպէս նախորդ ընտրութեանց առեն։ Սա տարբերութեամբ միայն, որ այս անգամ, ձեւի համար, Խալք կուսակցութիւնը որոշեց թեկնածու չներկայացնել 30 աթոռի համար, գոնէք վերապահելով անկախ կամ «ընդդիմադիր» անձերու։ Ասոր վրայ, ապրիլ 22ին Քեազիմ Գարապէքիր, Ռէջէպ եւ Ալի Իհսան փաշաները իրենց թեկնածութիւնը դրին։ Ապրիլ 25ին կատարուեցան ընտրութիւնները եւ 30ի տեղ 16 (անկախ) երեսփոխաններ միայն ընտրուեցան։ Ասոնք ալ չուշացան միանալու Խալքի փարախին։ Ի վերջոյ ուրեմն, այս անգամ եւս Մ. Քէմալի պարտադրած թեկնածուները ընտրուեցան։ Նոյնպէս ձեւի համար, քանի մը աթոռ յատկացուեցաւ քանուորներու եւ գիւղացիներու։ Նոր Խորհրդարանէն դուրս ձգուեցան անոնք, որ Քէմալին շատ հաճելի չէին եւ կամ Սէրպէսթ կուսակցութեան անդամ գրուած էին։

Մ. Քէմալ դարձեալ Հանրապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ (Մայիս 4), Չորս տարուան նոր շրջանի մը համար, Ըսմէթ փաշա կրկին վարչապետ եղաւ, նախկին դահլիճը պզտիկ փոփոխութեան մը ենթարկելով, իսկ Քեազիմ փաշա Խորհրդարանի նախագահ վերընտրուեցաւ։

Այս ճակատին վրայ, կացութիւնը զրեթէ անփոփոխ մնաց։ Քէմալ ու Ըսմէթ աւելի եւս ամրապնդեցին իրենց դիրքը։

«ԹԻՒՐՔ ՕՃԱՂԸ»ՆԵՐՈՒ ՋՆՋՈՒՄԸ

Թուրքիոյ ներքին գործերուն մէջ, ուրիշ կարեւոր դէպք մըն էր «Թիւրք Օճաղը»ներու լուծումը եւ անոնց միացումը Խալք կուսակցութեան, ապրիլ 10ին։ Այս առթիւ զանազան ենթադրութիւններ եղան։ Ոմանք Մոսկուայի մատը տեսան այս կարգադրութեան մէջ։ «Թիւրք Օճաղը»ները սկիզբէն ի վեր թուրանականութեան հնոցներ եղած են։ Թուրք նորազարթ երիտասարդութիւնը, թուրդ ազգայնական եւ ցեղային զգացումներով տոգորուած, աչքերը յառած է դէպի Թուրան, համաթուրք մեծ կայսրութիւն մը հիմնելու երազներով։ Եւ որովհետեւ թուրանական համարուած ցեղերը Խալխլախիէ մեծամասնութեամբ կը բնակին Խորհրդային Միութեան սահմաններուն մէջ, Մոսկուա իրեն դէմ ուղղուած կը նկատէր այդ շարժումը։ Հետեւաբար սաստեց Էնկիւրին, որպէսզի վերջ տայ զրգռութեան այդ օջախներու գործունէութեան։

Այս տեսակէտին մէջ ճշմարտութեան մասնիկ մը կայ անշուշտ։ Սակայն ուրիշ տեսակէտի մը համաձայն, Մուսթաֆա Քէմալ եւ իրարանցիկները ներքին վտանգ մը նշմարեցին երիտասարդական այդ կազմակերպութեան մէջ, ընդդէմ իրենց քմահաճ բռնատիրութեան։ Վախցան որ կուսակցութեան մէջ կուսակցութիւն, պետութեան մէջ պետութիւն պիտի ստեղծուի եւ օր մը փորձանք պիտի դառնայ իրենց դլխուն։ Որոշ խլրտումներ սկսած էին տեսնուիլ արդէն։ Լուծման իր որոշումին մէջ, Մ. Քէմալ կ'ըսէր թէ «Թիւրք Օճաղը»ներու հետապնդած (քաղաքական) նպատակները մաս կը կազմեն Խալք կուսակցութեան ծրագրին, հետեւաբար լուսադոյն է մէկ ձեռքի մէջ կեդրոնացնել գործը, քան ուժերու ցրուում առաջ բերել։ Երիտասարդութիւնը մշակութային (մտքի եւ մարմնի) գործերով միայն պէտք է զբաղի։

«ՅԱՌԱՋ»ի ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Մայիս 11ին Էնկիւրիի մէջ բացուեցաւ Խալք կուսակցութեան մեծ համագումարը, գաւառի պատգամաւորներուն եւ նորընտիր երեսփոխաններուն մասնակցութեամբ։ Շաբաթ մը տեւելէ վերջ, մայիս 18ին փակուեցաւ համագումարը, որ բարեփոխեց կուսակցութեան ծրագիրը եւ գծեց Ազգային Մեծ ժողովին եւ Գործադիրներու խորհուրդին հետապնդելիք քաղաքականութիւնը նոր նստաշրջանի ընթացքին։

Մայիս 14ին Էնկիւրիի Խորհրդարանին մէջ կարդացուեցան Փարիզէն թուրք ընդդիմադիրներու կողմէ Մ. Քէմալի եւ Քեազիմ փաշայի ուղղուած բողոքի հեռագիրները՝ ապօրէն նոր ընտրութեանց դէմ։ Այդ թուականէն սկսեալ, Պոլսոյ եւ Էնկիւրիի թերթերը սկսան լայնօրէն զբաղիլ 150նոցներու խնդրով, Պուլկարիայէն ու Յունաստանէն սկսեալ մինչեւ Սուրիա, Եգիպտոս եւ Ֆրանսա, հրատարակելով զանազան շինծու պատմութիւններ՝ անոնց եւ «Դաշնակ»ներու կարծեցեալ գործակցութեան մասին։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ԴՐԱՄԱՏՆԵՐ ԵՒ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ[1]

Սակարանները կամ դրամատները արհեստական կերպով առաջ են բերում բաժնեթուղթերի արժէքների տարբերութիւնները եւ առանց որ եւ է րիսկի ահագին գումարներ են վաստակում։

Վերցնենք մի օրինակ։

Ենթադրենք թէ մի պղնձահանքի բաժնեթուղթերը արժեն 160 դոլար։ Պարզուում է, որ այդ հանքերում բացուել է մի նոր շատ հարուստ երակ, որ կարող է աւելացնել պղնձի արտադրութիւնը։ Սովորաբար այդպիսի երեւոյթները սկզբում միշտ գաղտնի են պահւում լայն հասարակութիւնից՝ որպէսզի ընկերութեան վարչութեան ղեկավարները եւ դրամատները շահագործեն իրենց օգտին այդ հանգամանքը սակարանային խաղերի միջոցով։

«Խաղը» սովորաբար սկսւում է այսպէս.— Այդ գործին մօտ կանգնած եւ գաղտնիքը գիտցող դրամատունը որոշում է ծախել այդ հանքերի բաժնեթուղթերից դիցուք 5000 հատ 155, 150, 140 եւ 130 դոլարով հատը. դրա մէջ նա կորուստ կ'ունենայ մօտաւորապէս 50000 դոլար։ Բայց միւս կողմից, նա սկսում է իր գաղտնի ներկայացուցիչների միջոցով գնել նոյն բաժնեթուղթերը այդ ընկած արժէքներով, դիցուք 20000 հատ։ Երբ այս գործողութիւնը կատարուած է, դրամատունը շարունակում է գնել եւ բարձրացնում է արժէքները 150, 160, 180 դոլարի։ Միեւնոյն ժամանակ լրագրութեան միջոցով եւ հասարակութեան մէջ բերնից բերան սկսում են յաճախ լուրեր տարածուել նոր բացուած պղնձի հարուստ երակի մասին։

*Հասարակութիւնը ոգեւորուած՝ վրայ է պրծնում այդ բաժնեթղթերը գնելու արդէն ոչ թէ 180ով, այլ եւ 190 - 200 տոլարով։ Դրամատունը օգտւում է, վայրկեանից եւ ծախում իր գնած քսան հազար բաժնեթղթերը այդ բարձր արժէքներով եւ վաստակում է իր կորցրած լիսեն հազարի փոխարէն 400-500 հազար տոլար, բացի իր սովորական վաստակներից (տոկոսներից եւ միջնորդէքներից)։ Եթէ այնուհետեւ էլ դրամատունը չի ծախում իր գնած

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԻ ՀԵՏ ԽՈՍՔԱՐ

■■■■■■■■■

— Եվ՝ ի՞նչ ասաք նրան, ես որ իմ ամբողջ կյանքում ոչ մի անգամ չեմ եղել Ամերիկայում, ոչ էլ ունեմ այնտեղ ազգականներ, որոնց հետ նամակագրեի...

Մտածկոտ նայեցի հարցասեր ընկերոջս աչքերի մեջ, ապա պատասխանեցի.

— Ասացի, որ ես ինձ համար ոչ մի հարստություն չեմ ուզում, ոչ էլ ինձ համար ինչ-որ բան եմ խնդրում, այլ միայն ուզում եմ, որ ինձ թույլ տան ապրել այնպես, ինչպես ես եմ ուզում, ինչպես ինձ հարմար է համարում, ինչպես ինձ թելադրում է իմ խիղճը, ինչպես ես սովոր եմ ապրել ամբողջ կյանքում...

— Ուրեմն, ասացիր, որ ուզում ես ապրել ազատ մարդու պես, այդպե՞ս...

— Ճիշտ այդպես...

— Եվ ի՞նչ պատասխանեց նա...

— Ոչինչ չասաց, միայն ժպտաց...

— Ժպտա՞ց...

— Այո՛, ժպտաց...

— Ինչպե՞ս ժպտաց...

— Ինչպես որ ժպտում են մարդիկ, երբ ուզում են ասել՝ ինչ հիմար մարդ ես դու...

— Ինչո՞ւ...

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ի՞նչ գիտեմ, ինչո՞ւ...

— Գո՛ռ, ինչո՞ւ ես ինձ հարցաքննում, ինչո՞ւ ես ինձ տանջում, ինչո՞ւ ես ինձ խոշտանգում...

Ոտքի թռա, ձեռքերս թափահարեցի, ինչպես խելագարը, ապա նորից նստեցի իմ տեղը, ծածկեցի դեմքս ձեռքերով և սկսեցի հեկեկալ...

Ընկերս ինձ չէր ճանաչում, նա ինձ երբեք այդպես չէր տեսել, ինքն էլ ինձ չէր ճանաչում, ես ինքս ինձ չէի ճանաչում, ես ինքս ինձ համար անհասկանալի էի դարձել, ես ինքս ինձ համար անհասկանալի էի դարձել, ես ինքս ինձ համար անհասկանալի էի դարձել...

Ես ինքս ինձ համար անհասկանալի էի դարձել, որովհետև ես ինքս ինձ համար անհասկանալի էի դարձել, որովհետև

բաւ վրայ, որոնք կ'ուզէին քաշալերել պոյքոթը: 40 հոգի ձերբակալուեցան, 20ը կին: 17 անձեր ալ վիրաւորուեցան:

Ամմէտաւատի մէջ եւս, ոստիկանութիւնը բռնութեամբ ցրուեց ամբոխ մը, որ հաւաքուած էր ցամքած գետի մը գոգը, եւ գրաւեց հնդկական դրօշ մը, որուն շուրջ կատաղի կռիւ մը մղեցին կիները, զայն չյանձնելու համար: 30 կիներ ձերբակալուեցան: Բազմաթիւ վիրաւորներ կան:

Պրիւնինկի յայտարարութիւններէն վերջ

Պրիւնինկի յայտարարութեանց գէշ տպաւորութիւնը մեղմելու համար արտասահմանի եւ մանաւորաբար Ֆրանսայի մէջ, գերմանական կէս-պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ թէ այս յայտարարութիւնները պէտք չէ ընդունուին իբր միակողմեան դրժում դաշնագրերու, «եընկի ծրագիրը պատռելու» ձեւով:

Գերման վարչապետին յայտարարութիւնները նպատակ ունեցած են յայտնելու տեսակէտը գոր Գերմանիա պիտի պաշտպանէ Լոգանի մէջ:

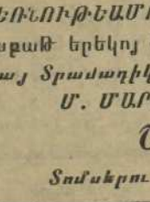
Հատուցումներու հարցին շուրջ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի տեսակէտներուն մէջեւ, միութեան գիծ մը գտնելու համար կատարուող բանակցութիւնները ընդհատուեցան եւ անգլիական պատուիրակը վերադարձաւ Լոնտոն ուր իր տեղեկագիրը ներկայացուց կառավարութեան:Տեսակէտը զոր Անգլիա պիտի պարզէ Լոնտոնի մէջ,իր ընդհանուր գիծերով ճշդուած է արդէն երկար ատենէ ի վեր: Պրիւնինկի յայտարարութիւնները եկան փաստելու թէ Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի մէջ, հանրային եւ պաշտօնական կարծիքները դեռ այնքան հասունցած չեն որ, կարելի ըլլայ ընդունիլ պարտքերու եւ հատուցումներու միանուագ ջնջում մը: Անգլիոյ պատուիրակները պիտի առաջարկեն 5 տարուան երկար պայմանաժամ մը, պահանջելով միեւնոյն ատեն որ անոր աւարտումէն առաջ, կորովի միջոցներ ձեռք առնուին:

Ռուսիա եւ Մանչուրիա

Ճափոնի վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թոքիոյի ռուսական դեսպանին հետ, հիւսիսային Մանչուրիոյ կացութեան մասին:

Ռուսական դեսպանը Ճափոնի վարչապետին յայտնեց իր կառավարութեան մտահոգութիւնը կարգ մը տեղեկագրերու հետեւանքով որոնք կը յայտնեն թէ Քիրինէն մեկնող ճափոնական ուժերը յարձակման պիտի սկսին Խարպինի ուղղութեամբ՝ Արեւելեանի Զինաստանի երկաթուղիին վրայ, ուր բոլշեւիկեան կառավարութիւնը շահեր ունի:

Ճափոնի վարչապետը հաւաստեց թէ մինչեւ որ Խարպինի մէջ ճափոնական շահերը չվտանգուին, նման յարձակում մը չի կրնար տեղի ունենալ:

Հ. Ց. Դ.

Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Միւթիւալիթէի սրահը: Օրակարգ՝ տեղեկատուութիւն երեք ամսուան գործունէութեան եւ զանազան հարցեր:

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑի Զաւարեան կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտադիր ներկայութիւն:

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆի կոմիտէութեան ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. Գրադարանը:

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆի կոմիտէն ստիպողաբար խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերու ներկայացուցիչները այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Գրադարանը:

ԼԻՈՆ Վ.ԷՉԻ Անդրանիկ խումբի անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին ընկ. Շ. Խաչատուրեանի բնակարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Սէն Թ'Անթուանի Ընկեր Կարօ խումբի ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին, ընկ. Յակ. Վարոյեանի բնակարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Կը հրաւիրուին նաեւ այն թեկնածուները որոնց քննութիւնը վերջացած է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

16 Յունուար աքսի երեկոյ ժամը 8.30ին *Salon Chapeի* մէջ. *84 Rue Chape*

Մարսէլահայ Տրամադրիկ Սուուհան զեկավարութեամբ դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ

Շեղոկ-Հողմ

Տոմսերու գիները ժողովրդական են:

Երեկոյթ-պատանեկան

ԽԱՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ առաւօտ

ՀԱՑ ԱԿՈՒՄԲԻՆ մէջ, *1 Bld. Carnot* Ալֆորվիլ

Գեղարուեստական Ցոյս բաժին

Արեւելեան եւ եւրոպական պարեր

Կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. Մխիթեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսութիւնը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Միւթիւալիթէի սրահին մէջ (24 Rue St. Victor): Կը խօսի Շ. Նարդունի հետեւեալ նիւթին մասին.—

— «Թէ ինչո՞ւ Հայկ. կիլիկիա մը ստեղծուեցաւ ՃԱ. դարուն»: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Վ.ԱԼԱՆԻՍ Շապին Գարահիսարի Արիւնոտ Դաշտի Արծիւ միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին- Քաֆէ Ժիւստոնի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն, վարչական փոփոխութիւն եւ ուրիշ կարեւոր հարցեր:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան գիւղէն Աբամ եւ Տաճատ Ցակոբեաններըը, իրենց մօր անուն՝ Ծառա, հօր անուն՝ Մանուկ: Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք Ջացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանականակին մէջ գտնուող Սուրուճ գիւղը:

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Ցակոբեանի, 14 Rue Ortolan. Paris: Ճշդրիտ լուր տուողին 300 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Ցառաջ» նուէր:

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՅԻՄՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

17 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին **Salle de la Mutualitéի մէջ**

24, Rue St. Victor, Paris (5), Métro: Place Maubert-Mutualité

Վարժարանի Սանուց Միութիւնը կը կազմակերպէ Գեղարուեստական ռանկդէս մը

բարեհաճ մասնակցութեամբ ՌՕԶ ՊԱՅՄԱԴՐԵԱՆի, ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆի, ՊՊ. Ա. ՇԱՀԻԱԹՈՒՆԻի, Է. ՓԱՓԱԶԵԱՆի եւ ՏԻՎԷՃԵԱՆի

կ'երգէ վարժարանին 80 հոգինոց երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՅՄԱԴՐԵԱՆի

կը բեմադրուի Ա. Պատմագրեանի յատկապէս այս հանդէսին համար պատրաստած «ՀԷՐԵԱՆ» մանկական երաժշտական բիէսը, որուն գլխաւոր դերը կ'երգեն Ռօզ Պատմագրեան, Պ. Պ. փափազեան, ՏԷՎԷՃեան եւ *Jacques BENOISTON, Théâtre Lyrique*էն: ՄԱՆԻԿՆԵՐ, ԳԱՆԱՁՆԵՐ, ՀՈՒՐԻՆԵՐ, ՋԻՆՈՒՆԵՐ, *150* հոգի բեմի վրայ: Բեմադրութիւն՝ Պ. Ա. Շահխաթունիի կողմէ:

Պալէթ՝ ղեկավարութեամբ Michel Kotcharoffի.— Costumes, Հ. Ալեանաքի.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ Հեղինակին.— Պատկերներ հայկական կեանքէ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ.— 30, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.: Կը ծախուին՝ Ճաշարան Ֆլօրիա՝ 61, rue Mr. le Prince, *Նպարավաճառ* Méridional, 8, rue Chateaudun, *Նպարավաճառ* Yéprade (*Պէվրիւի շրջան*) 9, rue Jouye Rouve, *Վաճառատուն Հրաչ Մարգիսեան* 261 Fg. St. Martin *Փարիզ:*

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ"

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63

ԲՈԼՈՐ ԱԳՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՋԵՂՁ

Médaille d'Or 1930

Diplôme d'Honneur 1931

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ԾԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ մտտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ **A. Kesseyan**

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone : Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ մտտեսական տագնապը կը ստանձնէ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակաւճարներով՝ *ՎԵՑ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻ* ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՐՈՒՏԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Արեւելեան եւ կովկասեան Ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ: Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիսութիւններու, ժողովներու

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

"ԴԱՏԵՄ" *ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ*

Պիվէռի, (Կարտան) մէջ, Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի ճոխ ու թարմ նպարեղէններ

Գաբմ, աժան եւ դիւրամատչելի գիներով

Նպարատան կողքին սրճարանի առանձին բաժին

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Զիս փնտռած կի ըլլար

. ԹԷՕՓԱՆՕ հելինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յովհ. Զմիշկին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կազդացուի հետ ի հետ): Գինն 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հելինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Սուլթան Համիտի հաբէականկնդանքը իր շահայտութիւններով եւ դատադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը): Գինն 30 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, *Ժօրժ Սան*ի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը: Գինն 10 ֆրանք:

ԽԵՆԹ ԵԻ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ. Բաֆֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂԱՓԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐ. Բլթս. Մկրտչեան մի կ հրատարակութիւն, Բ. տպագրութիւն: Գինն 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. քանաստեղծ. գրեց Սամվէլեան: Գինն ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել «Ցառաջ»ի խմբագրատունը Լէւոն Գեւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

"ԱՐՓԻ",

Գատկերազարդ կիսամսեայ հի

Որ պիտի ըլլայ հայ ընտանիքին թերթը, ունենալով ժանուկներու, պատանիներու եւ ծնողներու բաժիններ:

Առաջին թիւը լոյս տեսաւ Յունուար 1ին: Տարեկան բաժնեգինն է 2 տոլար: Չէք եւ մրնի օյտըր գրել A. Barseghian անունին: Հասցէ՝ P. O. Box 77 Allston, Mass. Խմբ. հրատարակիչ՝ Դոկտ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ: Կամ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը Պ. Լէւոն Գեւոնեանի, 17 rue Damesme, Paris (17).

LE CAFÉ MARTIN

DÉPÔTS

Paris-Banlieue-Province

PARIS-BANLIEUE PROVINCE

4f30 LES 250 GRS 4f50

Le "Café Martin" est le meilleur Café au prix le plus juste

EXPOSITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS 1931

GRAND PRIX

34, RUE JOUBERT PARIS

Դրն Փարիզ եւ արուարձան 4 ֆր. 30 250 կրամը: Գաւառներ՝ 4 ֆր. 50: CAFÉ MARTINը ամենալաւ սուրճն է իր արդար դինով: Փարիզի գաղթային ցուցահանդէսէն ստացած է մեծ մրցանակ: Հասցէ՝ 34 rue Jouberi, PARIS

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, ՀԷՔ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք հանրածանօթ գուլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis — *Paris (19e)*

Métro Crimée — *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*

Հեռ. *Nord 56-97* — *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱԼԻՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, Ցնփի, շքեղ պատի եւ զարդացիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ ականչին սպասներ:

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան:

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ՁԵՂՁ եւ նոր տարուան առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին:

ԶԱՓԱԼԻՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կ'ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն: Բաց է կիրակի օրերը եւս առաւօտեան ժամը 8էն երեկոյեան 8:

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապսպրանքներու:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՉ ՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Գատուոյ մէշտայլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շրթանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաինկնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմատիպ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, մելամաղձական եւ ֆրէնեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամարային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. վ. ԹՈՆԷՆԱՆ:

Ցօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'ալցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն:

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅՐԱՍԷՐ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ	ԵՌԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

15 JANVIER 1932

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 30 ՍԱՆԹԻՄ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1777

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇՈՇՈՐԹԱՊԱՏՈՒՄ

Երեւանի փաբիզեան կոչնակը բան-գործ ըրած է. սրտառո՛ւչ լրջութեամբ մը հրատարակութեան տալ բողոքի բանաձեւեր՝ «ընկ. Դ. Շահվերտեանի դէմ դաշնակ Բիւրոյի կողմէ կազմակերպուած տէռոռիզմին» առթիւ:

Շաբաթը երեք օր, քանի մը փոփոխակներ լոյս կը տեսնեն այս դարշելի բանաարկութենէն, որուն հեղինակն ու խմբագիրն է հռչակաւոր Չօկը: Խեղկատակութիւնը բարեզարդելու համար, մարդիկ նոյնիսկ ժպղիները կը գումարեն, ճառ կը խօսին եւ յետոյ բանաձեւ կը քուէարկեն, որպէսզի արար-աշխարհ համոզուի, հաւատայ թէ Դաշնակցութիւնը իսկապէս մահափորձ կազմակերպած է Շահվերտեանի դէմ...

Թուրք թերթերն ալ այս գարշելի «շանթած»ը փորձեցին Ըսմէթ փաշայի ճամբորդութեան առեն: Բայց աւելի խելօք փրծան: Քանի մը օր գրեցին: Փորձեցին իրենց ուզած ելքը տալ դատական քննութեան: Իսկ երբ տեսան որ չափազանց վրան - բաց է սուտը, կարճ կապեցին եւ սկսան ուրիշ հաւկիթներ ածել:

Մինչդեռ մեր շշորթները, որոնց գլուխը մազ - մօրուք ճերմկած «քաղաքացիներ» ալ կան, կը շարունակեն ճառ խօսիլ եւ թուղթ մրոտել, գործ եփել եւ վարկ մուրալ զազրելի բանսարկութեամբ մը: Կը շարունակեն արիւն պղտորել բացարձակապէս անգոյ, յերիւրածոյ «մահափորձի» մը առթիւ:

Զրպարտէ՛, ստէ՛. կրցածիդ չափ մուր քսէ,— միշտ բան մը կը մնայ: Եւ Չօկը – իսկական հօտ — ճղակտոր կ'ըլլայ, իր շինած սուտը հանրային սեփականութիւն դարձնելու համար:

Տակաւին չգտնուեցաւ մէկը, պարկեշտ մարդ մը, որ համարձակէր դիտել տալ թէ չափը կ'անցընեն: Նոյն ինքն Շահվերտեանը, որ տեղակ է ամբողջ անցուդարձին, որ գիտէ ինչպէս տեղի ունեցաւ Ֆիքսի դէպքը, ան ալ քաջալերիչը չունի կարգի հրապիրելու «թոկից փախածները»: Ընդհակառակն, կարծես հաճոյքով կը կարդայ թուղթին յանձնուած բոլոր զառանցանքները, որոնք աժան հերոսութեան մը փառապակը պիտի պարգեւեն իր չոր գլխուն:

Բայց ոչինչ: Թող շարունակեն այսպէս, իբրեւ երած սրտի մխիթարանք:

Թող սեւով ճերմակի վրայ շարունակուի շշորթապատումը, մինչեւ որ յետին ապուշն ալ զինուորագրուի կարաւանին, եւ բարի վրայ վկայագիր մը համնի Երեւանէն:

Մենք ոչինչ կը կորնչցնենք քսութեան եւ ցնդաբանութեան այս ցուցահանդէսէն: Իրենք եթէ կը շահին, այդ ալ օգուտ է:

Որովհետեւ, կ'ապացուցանէ թէ Դաշնակցութեան մղձաւանջը այնքան խուճապի մատնած է այս ջղագարները, որ ստուերը իրականութեան հետ կը շփոթեն եւ չեն կրնար անկողին մտնել, առանց «փէրիները» անիծելու եւ հալածելու:

ՆԵՐԵԼԻ ՉԷ ԶԳԱԶԳԵԼ

Այս կիրակի տեղի կ'ունենայ Փարիզի Աղքատախնամին կողմէ հրաւիրուած խորհրդակցութիւնը, գործազրկութեան տագնապին առթիւ:

Ինչպէս գրած էինք, անցեալ կիրակի յետաձգուեցաւ ժողովը, մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով:

Ողբալի բան պիտի ըլլար, եթէ այս կիրակի ալ կրկնուէր միեւնոյն պատմութիւնը:

Որքան կրցանք ստուգել, տեսակէտի տարբերութիւն չկայ հիմնական հարցի մասին — Աղքատախնամը ստանձնելով նախաձեռնութիւնը, բոլոր ազգային մարմիններու, կազմակերպութեանց եւ Հայր. Միութեանց մասնակցութեամբ կը կազմուի անկախ. ինքնավար Յանձնաժողով մը, գործազրկութեան տագնապին համար: Անշուշտ Աղքատախնամն ալ կ'ունենայ իր ներկայացուցիչը, ինչպէս միւս բոլոր կազմակերպութիւնները: Եւ կը մշակուի գործունէութեան ծրագիր մը, ինչպէս եւ նախահաշիւը:

Մենք այդ ծրագիրը կ'առնենք շատ լայն իմաստով: Ոչ միայն անմիջական օգնութիւն, այլեւ վարչական դիմումներ, գործ ճարելու միջոցներ, ի հարկին տեղափոխութիւններ:

Անհրաժեշտը՝ գործին արագ եւ լայն կազմակերպութիւնն է: Այնուհետեւ հարցերը ինքնին կուգան տեղանի վրայ, եւ կը ճշդուի ոչ միայն աշխատանքի ձեւը, այլեւ մասնակցող իւրաքանչիւր հաստատութեան պարտականութիւնը:

Ներելի չէ ո՛ր եւ է նոր ձգձգում: Ոչ ալ վերապահութիւն կամ կղզիացում: Կիրակի օր ժողովի կուգան բոլորը, եւ կը խօսին ինչ որ կը մտածեն:

Գործազրկութիւնը համայնաբոյժ դեղ չունի: Պետութիւններն անգամ իրենց կարելին է որ կը փորձեն:

Ուրեմն, ո՛վ որ խելօք ծրագիր մը ունի, մէջտեղ կը դնէ զայն, կացութիւնը կը պարզուի հանգամանօրէն: Եւ խօսքերն ու բաղձանքները ձեւ ու մարմին կ'առնեն:

Ձգձգումը ներելի չէ մանաւանդ անոր համար որ, արդէն իսկ անհամբերութեան նշաններ կը տեսնուին գաւառի մէջ:

Անխնայ ի վեր երկի՛ղ սկսի լուրեր կը համնին հայաշատ կեդրոններէ: Կան որ վհատած են: Ուրիշներ իրենց գլխուն ճարը կը նային զանազան միջոցներով:

Անհրաժեշտ է համախմբել բոլոր ճիգերը եւ ընդհանուր ուղեցոյց մը ունենալ, որպէս զի աւելորդ եռանդ չվատնուի:

Ուրախալի է որ ամէն կողմէ կը շեշտուի համագործակցութեան պահանջը:

Թող առաջին քայլն ըլլայ ինքնապաշտպանութեան կազմակերպութիւնը՝ գործազրկութեան դէմ:

Եւ թող Փարիզը բարի եւ կենդանի օրինակ մը տայ, վերջապէս:

Մինչեւ այսօր, անգործութեան կամ ներքին պատակտումներու բոյն մը համարուած է Լոյս - Քաղաքը:

Պիտի կրնա՞նք հերքել այս տխուր իրականութիւնը, գոնէ մէկ ձեռնարկով:

Շ-

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

ՎԱԼԻ ՄԸ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ՁԵՌՔԸ

Թուրք ընդդիմադիրներու փարիզի օրկանին *La République Enchaînée*ի թղթակիցը կը գրէ Էնկիւրիւէն.—

Անշուշտ կարդացիք քէմալական մամուլին մէջ թէ մեծ տարողութեամբ գործողութիւն մը կը ծրագրուի արեւելեան նահանգներուն մէջ:

Այսուհանդերձ, նոյն այս մամուլը կը զգուշանայ ուժերու այս սփռումին պատճառները յայտնելէ:

Ահա թէ իրականութեան մէջ, ինչ են այս արշաւին պատճառները: Ցերսիմ կը գտնուի Շէյխ Բիգան որ մեծ ազդեցութիւն եւ ժողովրդականութիւն ունի այդ շրջանի քնակչութեան մէջ: Այս է պատճառը որ էլ Ագիզի վալին՝ Նիգամէտտին քանիցս փորձեր էր զայն մէջտեղէն վերցնել: Այս նպատակով, զայն հրաւիրեր էր որ խարբերդ երթայ, բայց անոր բոլոր հրաւէրները բախեր էին շէյխին մերժումին:

Իր նպատակին հասնելու համար, էլ Ագիզի վալին ի վերջոյ յարաբերութեան մէջ մտեր էր շէյխ Բիգայի զաւկին հետ, զոր խարբերդ քերել տուեր էր՝ իր զաւկին խնդրանքներուն վրայ, շէյխ Բիգա ի վերջոյ նիզամէտտինի քովը դրկեր էր երեք քիւրտ աղաներ, իր լաւագոյն գործակիցները: Ասոնք, ցաղիւ քաղաք հասած, ներքակալուեցան եւ բանտարկուեցան: Ըրմէ վերջ, Նիզամէտտին, ենթադրելով որ շէյխ Բիգա տկարացած է իր լաւագոյն գործակիցներուն կորուստովը, սկսաւ զայն հետապնդել: Հանդիպումը անխուսափելի կերպով վերջացաւ քէմալական ուժերուն համար: Վալին եւ իր հետեւորդներէն շատերը գերի բռնուեցան: Այս ծախողութեան առջեւ, էնկիւրի աւելի նախընտրեց բանակցիլ, քան թէ նոր արշաւախումբ մը զրկել: Շէյխ Բիգա վալիին փրկութեան համար պայման դրաւ ազատ արձակել իր զաւակը եւ իր երեք գործակիցները:

×

Էնկիւրիւէն նոյն Թերթին կը տեղեկացնեն թէ վերջերս, 2 մտաւորականներ սուրիական սահմանը անցած են մէկը բաւական եղերական պարագաներու տակ: Մէկը մէյմէտ պէյն է, ուսուցիչ Աք-Սէրայի դպրոցին (Գոնիա). միւսը՝ սպայ մը որ կը հրամայէր քրտական ըմբոստութիւնը ճզմելու զրկուած գունդերէն մէկը:

Առաջինը՝ մէյմէտ պէյ որ ուրիշ հինգ բարեկամներու հետ, ութ ամիս առաջ ներքակալուեր էր իր ռուսասիրական գաղափարներուն համար, արգելափակուած էր Աք-Սէրայի բանտին մէջ: Վերջերս ինքը եւ իր ընկերները յաջողեր էին ճեղք մը բանալ բանտին մէկ պատին վրայ եւ վերագտնել իրենց ազատութիւնը: Բայց, ոստիկաններու կողմէ հետապնդուելով, իր հինգ ընկերները բռնուեցան եւ սպանուեցան, մինչ ինքը կը յաջողէր փախիլ:

Անունը փոխելով, յաջողած է սահմանն անցնիլ եւ ներկայիս կը գտնուի Դամասկոս, յիշեալ սպայի հետ:

ՄԱՀ ԿՈՐՏԸՆ ՊԷՐՐԻ

Փարիզի մէջ, կոկորդի գործողութենէ մը յետոյ, յանկարծամահ եղաւ Պ. Կոքտըն Պէրրի, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի Եւրոպայի ներկայացուցիչը, որ յետոյ նշանակուեցաւ կարմիր Խաչի ներկայացուցիչ: Ծուղակաւորութիւնը կատարուեցաւ Փարիզի ամերիկեան եկեղեցիին մէջ եւ մարմինը պիտի փոխադրուի Նիւ-Եորք:

Հանգուցեալը եռանդուն աշխատանք թափած է հայ որբերու եւ գաղթականներու տեղաւորման համար:

ՀԻԴԼԷՐԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Աւստրիոյ Հիդլէրեաններուն եռանդագին կը գործեն Պաւկարիոյ Ծուննաստանի մէջ, մեղեցում մը յառաջ բերելու համար այս երկիրներու ազգայնականներուն միջեւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԿՌԻԻ ՖԻՔՍԻ ԳԱՂԹԱԿԱՑԱՆԻՆ ՄԷՋ

Այր եւ կիներ տարբ ոգի ներքակալուած

Անցեալ ուրբաթ օր Ֆիքսի հայ գաղթականներէն մէջ կռիւ մը տեղի ունեցած Հայերու եւ յոյն ոստիկաններու միջեւ:

«Նոր Օր»ի հետեւեալ կերպով կը պատմէ կռիւին պարագաները (10 Յունվ).—

Հայաստան գաղթողներու փարանկաները, Ֆիքսի մէջ գտած էին մասնաւորապէս լաւ իրիկուն եկած աղքատ քանուորներ: Ցեղուհի յոյն սիլոդոսի կողմէ ձեռք բերուած էր խնամատարական նախարարութենէն իրաւանագիր մը, որով կ'արգիլուէր փարանկաներու առուծախը:

Ագգ. կեդր. վարչութիւնը իր կողմէն կատարած դիմումներուն իբրեւ արդիւնք՝ յայտարարած էր թէ վերոգրեալ որոշումը միայն պետական հողերու վրայ կառուցուած հողերու մասին է:

Մինչդեռ տեղւոյն ոստիկանութիւնը առանց խտրութեան, բազմաթիւ հայերու նոր գնած փարանկաները կը կնքէ եւ զանոնք փողոց կը ձգէ:

Այս անարդարութեան դէմ, վարչութիւնը սկսած էր օրինաւոր ճամբայով դիմումներ կատարել, նոյնպէս հեռագրով իր խնդրանքը իմացուցած էր վարչապետ Պ. Վենիզելոսին:

Մինչ այդ, Ֆիքսի մէջ գտնուած քանի մը խելագար փանջունիներ գործի վրայ կ'ուզեն երեւալ: Հինգշաբթի երեկոյ հաւաքոյթ մը կը կազմակերպեն ազգ. վարժարանի սրահին մէջ. նախապէս պատերու վրայ յայտարարութիւններ փակցուցած էին, հրաւիրելով փարանկաներէն դուրս հանուած եւ դեռ հանուելիք ժողովուրդը: Հաւաքոյթին ներկայ կ'ըլլան եւ կը բանախօսեն յոյն համայնավարներ եւ կը հրահանգեն առաւօտ կանուխ, քանդել փակուած տուներու կնիքները եւ ներս մտնել: Գրգռումը կը հասնի իր գագաթնակէտին. ներկաները կը հաւատան այս խելագարներու խօսքին:

Ուրբաթ առաւօտ այդպէս ալ կը վարուին. բանալով փակուած տուները ներս կը մտնեն: Բազմաթիւ ոստիկաններ վրայ կը հասնին եւ կոպիտ կերպով դուրս կը նետեն զանոնք. ընդդիմացողներէն ոմանք ծանրօրէն կը ծեծուին, իսկ ծեծուողները հայհոյութիւններով կը պատասխանեն ոստիկաններուն: Ձերբակալուած են ընդդիմացողներէն այր եւ կին տասը հոգիներ:

ՖՐԱՆՍԱՀԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Պ. Փիէր Լաւալ կազմեց դահլիճը

Դահլիճին հաւաքական հրաժարումէն յետոյ, զոր Պ. Լաւալ ներկայացուցեր էր Հանրապետութեան նախագահին, կրկին իրեն յանձնուեցաւ նորին կազմութիւնը:

Նոր դահլիճը որ կազմուեցաւ մէկ քանի ժամուան խորհրդակցութենէ յետոյ, տարբերութիւն մը չունի նախորդէն: Հանգուցեալ պատերազմական նախարարին Մաժինոյի տեղն անցած է Պ. Թարտիէօ, երկրագործական նախարարը, որուն խօսքը կ'ըլլար արդէն: Հին դահլիճէն կը բացակայի միայն արտաքին նախարարը Պ. Պրիան:

Վարչապետութեան հետ արտաքին նախարարութիւնն ալ ստանձնած է Պ. Լաւալ:

Իսկ ներքին եւ երկրագործական նախարարութիւնները յանձնուած են նախկին փոխ-նախարարներուն:

Լօզանի ժողովին առաջ

Անգլիոյ նախարարական յանձնախումբը զբաղեցաւ հատուցումներու հարցին վերաբերեալ տեղեկագրին մանրամասն քննութեամբ: Տեղեկագիրը տրուած է Անգլիոյ պատուիրակին կողմէ, որ երկու պետութեանց տեսակէտները հաշտեցնելու համար, բանակցութիւններ էր վարեր Ֆրանսայի պատուիրակներուն հետ, փարիզի մէջ:

Անգլիոյ տեսակէտը վերջնապէս չէ ճշդուած դեռ: Սակայն նախարարական յանձնախումբին խորհրդակցութիւնները յանգած են հետեւեալ երկու հիմնական կէտերուն:

1) Պահպանում երկնի ծրագրին:

2) Անմիջական, դրական եւ կարելի չափով կարեւոր օժանդակութիւն գերմանիոյ:

Այս երկրորդ կէտին վրայ է որ Ֆրանսա եւ Անգլիա համակարծիք չեն. Ֆրանսա տրամադիր չէ վճարման երկարամեայ յետաձգումը ընդունելու գերմանիոյ պարտքերուն համար:

Անգլիական կարգ մը շրջանակներ յայտներ էին թէ Պրիւնինկի յայտարարութիւնները ծառայած են աւելի անհաշտ դարձնելու Անգլիան՝ հատուցումներու հարցին հանդէպ իր դիրքին մէջ: Պաշտօնական աղբիւրներ ո՛չ կը հերքեն ոչ ալ կը հաստատեն: Սակայն կէս-պաշտօնական շրջանակներ կը շեշտեն թէ «անգլիական կառավարութիւնը որոշած է իր քաղաքական նպատակը հետապնդել համաձայն դաշնագրերը յարգելու հիմնական սկզբունքին եւ նկատի ունենալով այսօրուան կացութիւնը, առանց ազդուելու ճառախօսական ցոյցերէ...»:

Գործազուրկները ցոյց կը կատարեն

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պուլկարիոյ մէջ անգործներու կատարած ցոյցին ժամին, հետեւեալ նոր մանրամասնութիւնները կը տրուին: Հակառակ ցոյցերու կազմակերպիչ համայնավար կոմիտէին եւ 100ի չափ անդամներու նախօրօք ձերբակալման, ցոյցեր կատարուեցան Սոֆիայի. Փլովտիվի, Խասքովոյի, Շումէնի, Պուրկազի, Սթարա-Զակօրայի մէջ: Կարգ մը վայրերու մէջ, ցուցարարները կարմիր դրօշ պարզեցին: Ծանր խռովութիւններ պատահեցան Պրացիկորոյի մէջ: 10ի չափ ցուցարարներ վիրաւորուեցան:

Կառավարութիւնը 20 միլիոն քուէարկած է, անմիջապէս բաշխուելու համար անգործներուն:

Վերջերս քուէարկուած նեղման օրէնքին հետեւանքով, որմէ հարիւրին հինգ չափով կ'օգտուին քաղաքական բանտարկեալներն ու աքսորականները, ինացեալ քաղաքական բանտարկեալները բողոքի ժամ սկսած են պահել, յունուար 4էն ի վեր:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆէշլէյի մէջ հազարաւոր անգործներ ցոյց կատարեցին անգործութեան նպաստի նուազման դէմ: Գործազուրկներու պատուիրակութիւն մը կ'ուզէր տեղական իշխանութեան ներկայանալ, մերժուեցաւ ու ետ մղուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ որուն վրայ կոխուներ ծագեցան:

Ռօշտալի մէջ եւս, ցուցարար անգործներ ժամերով փողոցները բռնեցին՝ բողոքելով նպաստի նուազման դէմ: Ոստիկաններու ձիերուն տակ կոխոտուեցաւ կին մը՝ իր զրկի մանկիկով:

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 10

Գ. Ց.	20.—
Ա. Խոնդկարեան	25.—
Բժ. Տէր Դաւիթեան	10.—
Լ. Ք.	30.—
Ա. Գաբրիէլեան	20.—
Գումար՝	105.—
Յրդ ցանկին գումարը	2333.—
Ընդհ. գումար	2438.—

ՍՈՒՐԻՈՑ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հալէպէն մեր սեփ. թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ, Հալէպի ընտրութիւններուն մասին.—

Դեկտեմբեր 20ին, Հալէպի մէջ կատարուեցաւ Սուրիոյ երեսփ. ժողովի Բ. կարգի ընտրելիներու ցանկը, խաղաղ պայմաններու տակ, իսկ յաջորդ օրերուն սկսան ազգային. կանները ազմկել հրապարակը, առանց տեղեակ ըլլալու ընտրութեան արդիւնքին: Այս լարուած վիճակը շարունակուեցաւ 15 օր. այս ժամանակամիջոցին, իբր բողոքի նշան խանութներն ու վաճառատունները փակուեցան, առուտուրը կանգ առաւ, գործերու ընթացքը կասեցաւ, առհասարակ Ուրբաթ օրերը աւելի զանգուածային կերպով տեղի կ'ունենային ցոյցերը, այնպէս, որ ցոյցի պահուն մեռան 8-10 անձեր եւ վիրաւորուեցան մօտաւորապէս 30 հոգի, որոնցմէ մէկ քանին մահացաւ: Իսկ յունուար 5ին կատարուեցաւ Ա. կարգի թեկնածուներու ընտրութիւնը, շահեցան կառավարական թեկնածուները ամբողջութեամբ:

Ծանօթ.— Քրիստոնեաներէն ոչ մէկ զոհ, մեռնողները բոլորն ալ խլամներ են:

ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Փարիզաբնակ Արաբ Սուրիացիներու ընկերակցութիւնը հետեւեալ զեկոյցը հաղորդած է մամուլին.

— *Մանուկի մէկ մասը առանց մեկնաբանութեան հաղորդեց կարծեցեալ «պարտութիւնը» սուրիացի հայրենասէրներուն՝ վերջին ընտրութեանց ընթացքին, ինչ որ թոյլ կուտար ենթադրել թէ հինգ տարիէ ի վեր Պ. Փոնսոյի այնտեղ վարած քաղաքականութիւնը յաջողած է:*

Ճշմարտութիւնը բոլորովին տարբեր է:

Արաբ Սուրիացիներու Ընկերակցութիւնը կը հաւատայ թէ իր պարտականութիւնն է հանրային կարծիքն ղգուշացնել ընդդէմ դիտումնաւոր լուրերու:

Իրօք, Դամասկոսի եւ Համայի մէջ, ընտրութեանց ազատութիւնը խափանելու համար, ոստիկանութեան կատարած արհեստական միջամտութիւններուն հետեւանքով, ընտրութիւնները յետաձգուեցան: Հալէպի մէջ, սուրիներու սպառնալիքին տակ՝ ստիպեցին ժողովուրդը որ քուէարկէ ի նպաստ մարզպանութեան ցանկին, որուն գլուխը կը գտնուէր թուրք ծագումով արկածախնդիր մը:

Ժողովուրդը մերժեց եւ իր քուէի ազատութիւնը պահանջեց: Գնդացիրներն ու հրասայլերը պատասխանեցին եւ հազարաւոր մարդեր հնձեցին: Բազմաթիւ կիներ վայրենութեամբ վիրաւորուեցան կամ ձերբակալուեցան եւ քաղաքին բնակիչներուն պատուհասուեցաւ մեծ գումարի մը վճարումը, անշուշտ զանոնք չարդող ոստիկներն եւ փամփուշտները վճարելու համար:

Վերջապէս այս «ազատ ընտրութեանց»ն պատասխանատուները աւելի ամբօրէն ապահովելու համար, Պ. Փոնսո քանտարկել տուաւ Հալէպի հարեւանեայ կուսակցութեան դեկավարներն ու թեկնածուները՝ հասարակ գատապարտեալներու հետ: Այս ի՛նքը բողոքիչները անհերքելի են»:

ՊՐՈՖ. ՂԱՎՈՐԴ ՂԱՎՈՐԴՅԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԼԻՆԻ ՄԵՐ ԿՅԱՆՔԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ինչպե՞ս է պատկերացնում ապագան մեր երիտասարդությունը, ի՞նչ ուղիներ է ընտրում նա կյանքի համար, ի՞նչ է ուզում ստանալ կյանքից, ի՞նչ է ուզում տալ նրան, ի՞նչ է ուզում լինել նա, ինչպե՞ս է պատկերացնում իր ապագա մասնագիտությունը, ինչպե՞ս է պատկերացնում իր ապագա ընտանեկան կյանքը, ինչպե՞ս է պատկերացնում իր ապագա հասարակական դերը, ինչպե՞ս է պատկերացնում իր ապագա հասարակական

սեռ սերունդ կարենան լայնօրէն դանել իրենց մտաւոր մնունդը:

2. Ստեղծել եւ պահել մնայուն երաժշտախումբ մը, որ ապրեցնէ հայ երգը, եւ զուգընթացօրէն, եթէ կարելի է, հայ Պաբը:

3. Ստեղծել եւ պահել կեդրոնական Հաւաքավայր մը, ուր մշտապէս յաճախուժով հասնող սերունդը մտաւոր շփման մէջ գտնուի ուսումնական դէպքերու հետ, եւ չսեղլու, խօսելու, վիճաբանելու ձեւով՝ կարող ըլլայ ճանչնալ իր անցեալը՝ իր պատմութիւնով, զեղարուեստով եւ դպրութիւնով եւ պատրաստուի վաղուան հայ մտաւորականը դառնալու:

4. Ստեղծել Հրատարակչական մը որուն որոշ ծրագիրի մը հետաձգուած երկերը ընդունակ ըլլան թափանցելու ամէն խաւերու մէջ, հետաքրքրեն հաւասարապէս հիները թէ նորերը եւ զարգացման տենչը արթնցնեն ցեղին ուծանալու վտանգին ենթակայ ազգին զանազան հոգիին մէջ:

5. Հիմնել գիշերային դասախօսութիւններ, ոչ թէ դպրոցի այլ լսարանական ձեւով, որոնց հետեւողներ վաստին եւ անանձին հայ միտքով ու ղգացումներով:

6. Սարքել վիճաբանական ժողովներ, որոնց մէջ ծեծուին ամէն ճիղի յատուկ շահադրգռական նիւթեր, հայ հոգին արթուն ու լարուած պահելու համար կեդրոնացնող ուժի մը շուրջը:

7. կազմակերպել դրական երեկոյթներ կամ ցերեկոյթներ, որոնց միջոցով կենդանի պահուի սէրը դէպի հայ միտքը եւ հայ կեանքը:

8. կազմակերպել հայ քաղաքակրթութիւնը եւ գեղարուեստը օտարներուն ծանօթացնող «քօնֆերանսներ, սրբագրելու համար հայերու մասին անոնց կազմած ծուռ եւ մոլար գաղափարները եւ յարգանք ու պատկառանք ներշնչելու ամէն բանի համար որ հայ ժողովուրդը ունի իբր ստեղծագործական արժէք:

9. Փրկել մանաւորապէս նորահաս հայ իգական սերը իր անտեսուած ու լքուած դիրքէն՝ ուր կը գտնուի ան, բոլորովին օտար հայ մշակոյթին ու զրկուած անոր բոլոր բարիքներէն:

Անշահախնդիր պէտք է ընել ասոնք ամէնը, չվերանալ այս սրբազան պարտականութեան մէջ, որպէսզի հայ Մշակոյթը ճաճանչէ իր կոչումին բարձրակէտէն եւ դարերի ընթացքի միայն անցեալը զովաքանդող ամուլ ժամանց մը:

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԵՐԿՈՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

Արդէն հնաւուրց հէքեաթի մը՝ առաջինը, խորհրդաւոր ու շքեղ հեռաւոր ափերու վրայ, երեկոյ մը, ժսուրի մը խարխլած ձեղունին տակ մարմին առած:

Երկրորդ 3 սերունդ առաջ գրեթէ:

Զայն ստեղծողները կը ցանցառին, իր ժամանակակիցները ճերմակ մազեր ունին այսօր:

Ցիսունհինգ տարեկան է այսօր Դպրոցասէրը:

Հէքեաթային ծնունդ մը, ազգային վերածնութեան նոր շրջան մը:

Ո՞վ պիտի կրնար մի առ մի յիշել՝ տասնեակ տարիներու այդ ճակատագրական շրջանին Դպրոցասէրի քուրայէն դուրս եկած մանկամարդ ուսուցչուհիներու կեանքն ու կատարած առաքելութիւնները, գաւառական լքուած, տգէտ՝ բայց լոյսի ծարաւի հայ շինականին քովիկը:

Հէքեաթնե՛ր... անուշ ու վարդագոյն հէքեաթներ, նախապաններ ազատամարտին կարմիր ողբերգութեան:

Ո՛րքա... ո՛րքա...

Կէս դարէն աւելի՝ ինչեր տապալեցան. քանիներ ինկան. շինական բոյնը աւեր, ծնունդին պատմական մասրը քանդուած, այսօր Դպրոցասէրը մեր դիրքին է ապաստանած իր որքերով:

Նպատակը չէ փոխուած. ճամբան շեղած է պահ մը, արհաւիրքի օրերուն տեսիլագական եւ անհրաժեշտ պահանջներուն համեմատ:

Եւ դեռ որքա՜ն ընելիքներ կան:

Ո՞ր Հայը պիտի զլանար այսօր, այդ պատկառելի հաստատութեան կէս-դարագլխին, իր համակրանքը եւ սէրը ընծայաբերելու եւ օրհնաբանելու:

«Հէքեաթ» մը նորածին, — Դպրոցասէրի սանուհիները պիտի պատմեն զայն երգելով ու պարելով՝ Փարիզի գաղութին, այս կիրակի, Musée Galliera-ի մեծ սրահին մէջ, ուր ներկայ պիտի ըլլան նաեւ Ազգ. Վարչութեան ներկայացուցիչները:

Ի՜նչ հրճուանք, ի՜նչ ոգեւորութիւն, ի՜նչ ակնկալութիւն...

Ու ես, որ ինկած եմ ժամանակի ծուղակին, ես, որ ինկած եմ ժամանակի ծուղակին, ես, որ ինկած եմ ժամանակի ծուղակին,

Հ. Ց. Դ.

Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԸՆԴՀ.

Ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները այս իրիկուն ժամը 8.30ին, Միւթիւալիթէի սրահը։ Օրակարգ տեղեկատուութիւն երեք ամսուան գործունէութեան եւ զանազան հարցեր։

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը կ'ըլլայ շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտադիր ներկայութիւն։

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆԻ կոմիտէութեան ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. Գրադարանը։

ԼԻՈՆ Վէրձի Անդրանիկ խումբի անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին ընդհ. Շ. Խաչատուրեանի բնակարանին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷՅԻ Սէն Թ'Անթուանի Ընկեր Կարօ խումբի ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին, ընդհ. Յովհ. Վարդեանի բնակարանին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Կը հրաւիրուին նաեւ այն թեկնածուները որոնց քննութիւնը վերջացած է։

ՄԱՐՍԷՅԻ Իշխան Ներսէսեան ընկերական ընդհ. ժողովը կը հրաւիրէ Արտօ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՊի Հ. Ց. Դ. ՊԱՏԱՆԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Place Comète, (Անիէռ) ծխամաճառի վերնայարկը։

Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները

*Villters*էն առնել հարակառք 45 եւ իջնել փլաս Քոմէթ (Անիէռի կայարանին մօտ)։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին *Salon Chapeի* մէջ. *84 Rue Chape*

Մարսիլահայ Տրամադիկ Սուսուխան դէկավարութեամբ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացնէ

Շեղոք-Հողմս

Տոմսերու գիները ժողովրդական են։

Փարիզի Գրական ակումբի *վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները վաղը Շաբաթ, իրիկուն ժամը 9ին, 131 rue Cambrone. Métro Vaugirard. Օրակարգի հարցերն են 1) Զեկոյց վարչութեան եւ հաշուեքննութիւն, 2) Նոր վարչութեան ընտրութիւն, 3) Նոր անդամներու ընդունելութիւն, 4) Ընթացիկ հարցեր։*

Գեղարուեստական երեկոյթ

Արնուվիլի ԱՐԱՄ երիտասարդաց Միութեան կողմէ, վաղը շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, 121 Avenue de l'Union, Պ. Նիկողոսեանի à l'Etoile Bleue սրճարանին մէջ, Արնուվիլ։

Կը խօսի Պ. ԱՐԱՄ ՎՏԱՐԱՆԴԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, արտասանութիւն, երգ ու նուագ։

Մուտքը ազատ է

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՓԱՐԻԶԻ Աղգապահն. Ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է ձեռամբ Պ. Գ. Բարունակեանի եւ Պ.Յ.Սարաճեանի, հետեւեալ նուիրատուութիւնները.—

Պ. Աբուլեան իր ամուսնութեան առթիւ 50 ֆր., Պ. Ռումեան, Երիցուհի Սրբուհի Աշճեանի մահուան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի 50, Պ. Հեթում Սեթեան իր սիրնոջ մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 500, Տէկին Արմենուհի Սարաֆեան 200, Օր. Մարի Սէթեան (Պոլիս) 200, Տէր եւ Տիկին Ժօրժ Մկրեան 200, Այրի Տիկին Ռ. Որբերեան իր ամուսնոյն Ռ. Որբերեանի ժահուան տարելիցին առթիւ 500, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Սիմոնեան, Տիրան Սիմոնեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 200, Այրի Տիկին Երանուհի Տէլպէր (Լոնտոն) Տիկին Լեւոն Իփլիքճեանի մահուան առթիւ մէկ ու կէս անգլիական, Պ. Հանրի Յովհաննէզ 30։ Ընդհ. գումար 1930։

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ դրասենեակի կամ արհեստանոցի մէջ հայ օրիորդ մը որ պիտի լաւ ֆրանսերէն։ Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12. 2—8. Կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՕՎԻՆԵԱՆ ԵՒ ՕՐ. ՄԱՐԳԱՐԻՏ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Ամուսնացած

Կնքահայրութեամբ Ընկ. Տօնապետեանի։

Մարսէյլ, *10* Յունուար *1932*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՂԻ

Ռըթէլ, Յ. Ա.— 70 ֆրանք։
Ռոման, Յ. Վ.— 165։կարպաղրեցիներ։
Լիոն-Պրոն, Թ. Ա.— 35։
Փօ, Գ. Ն.— 73։
Սէն Թոն, Գ. Մ.— 35։
Վիէն, Հ. Ո.— 105։
Լա Սիօթա, Կ. Մ.— 35։ Մկսանք ղրկել։
Կրընոպլը, Ղ. Ք.— 70։
Վալանս, Գորձ.— 400։
Ֆրանքֆորթ, Խ. Վ.— 100։
Պարի, Վ. Փ.— 80 լիրէթ։
Մարսէյլ, Յ. Ե,— 140 ֆրանք։
Ժուայէօզ, Ս. Մ.— 75։
Պուքրէշ, Յ. Շ.— 200։
Մարսէյլ, Ս ար.— 20։
Պանեէօ, Մուս.— 35։
Պերլին, Ե. Տ. Մ.— 200։ Ղրկեցինք։
Մարսէլ, Ա. Ա.— 200։
Միլան, Գործ.— 102.85 լիրէթ։
Կարտան, Զ. Գ. — 70 ֆրանք։
Սէն Լօրան Տիւ Վար, Տիւր.— 140։
Լիոն, Ն. Մ.— 70։
Լա Ռոշէլ, Ա. Հ.— 140։
Ռըթէլ, Ս. Ս. 50։
Շօ տը Ֆոն, Կ. Ն.— 250։
Փարիզ (14) Մ. Ա.— 70։
Սէն Քլէօ տը լա Թուր, Գ. Մ.— 35։
Շիհնաու, Շահ.— 100։
Տրակինեան, Ա. Հ.— 140։
Կրընոպլը, Օր. Հ. Մ.— 35։
Վիլֆոանշ, Ն. Ջ.— 255։
Վալանս, Պ. Քնյ.— 125։
Կարտան, Կ. Ե.— 140։
Մարսէյլ, Հ. Յ.— 150։
Վիէն, Հ. Պ.— 140։
Պոլէն, Թ. Մ.— 35։
Անկիէն, Տիկ. Վ.— 35։
Փարիզ, Փր. Ա.— 140։
Աւտիս Ապապա, Ռ. Պ.— 5 անգլ.։
Ալէս, Մ. Կ.— 140։
Շաթու, Չէն.— 70։
Նէօյեի, Կ. Գ.— 35։
Սէն Թրոփէզ, Տիկ. Զ.— 35։
Մարսէյլ, Գործ.— 780։
Մուլէն Օրուզ, Պ. Տ.— 100։
Լա Պլաշէտ, Տ. Փ.— 140։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱՀԱՆԻ Շապին Գարահիսարի Արիւնոտ Դաշտի Արծիւ միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին. Քաֆէ Ժիւստոնի սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ հաշուեքննութեան մը, վարչական փոփոխութիւն եւ ուրիշ կարեւոր հարցեր։

ՈՒՇԱԳՅԻ Յակոբ Կիւրիւնեանէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել «Յառաջ»ի վարչութեան։

Պ. ՍՈՂՈՄՈՆ Մուրատեանէ կը խնդրուի իր հասցէն տեղեկագրել «Յառաջ»ի վարչութեան։

Հասցէի փոփոխութիւն

Պ. Լեւոն Զորմիսեանի նոր հասցէն՝ 115 Route d'Orléans, Cachan, (Seine).

Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին պարզեւները շահած են հետեւեալ թիւերը.— 535, 60, 77, 371, 1175, 1184, 688, 792, 133, 129, 779, 1100, 125, 228։ Մատնանշելու համար դիմել Պ. Արամ Պէտիկեանի, 13 rue des Dominicaines, Marseille.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան դիւղէն Արամ եւ Տաճատ Յակոբեանները, իրենց մօր անուն՝ Սառա, հօր անուն՝ Մանուկ։ Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանականին մէջ գտնուող Սուրսճ գիւղը։

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի խմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Ortolan. Paris։ Ճշգրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր։

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

Ձեր փնտռած գիտերը

ԹԻՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յուլ. Ջմիւռնի է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ թիւօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով։ Կը կարդացուի հետ ի հետէ)։ Գինն 25 ֆրանք։

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Սուլթան Համիտի հարեմականկեանքը իր շուայտութիւններով եւ գաւադրութիւններով, վերջին հայ երիտասարդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը)։ Գինն 30 ֆրանք։

ՎԱՀԱՆԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը։ Գինն 20 ֆրանք։

ՀԵՆՐԻ ԵԻ ՋԱՆԱՆՆԴԱՐԻՆ. Բաճֆիի։ 25 ֆրանք։

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Մէքայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն։ Գինն 10 ֆրանք։

ՍՆՆՀԱՏԱԿՆ. քանաստեղծ. գրեց Սոս Վանի։ Գինն 8 ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի մասնաճիւղի գրասենեակի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՍՏԱՑՈՂ

"ԱՐՓԻ,

պատկերազարդ կիսամսեայ հրատարակութիւն

Որ պիտի ըլլայ հայ ընտանիքին թերթը, ունենալով մանուկներու, պատանիներու եւ ծնողներու բաժիններ։

Առաջին թիւը լոյս տեսաւ Յունուար 1ին։ Տարեկան բաժնեգինն է 2 տոլար։ Զէք եւ մնդի օրդը գրել A. Barseghian անունին։ Հասցէ՝ P. O. Box 77 Allston, Mass. Խմբ. հրատարակիչ՝ Դոկտ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ։ կամ «Յառաջ»ի խմբագրատունը Պ. Լեւոն Գեւոնեանի, 17 rue Damesme, Paris (17).

Ուշադրութիւն

Ֆրանսայի մանաւանդ Նիսի շրջանի հայ հողատէրերը եթէ կ'ուզեն իրենց հողերէն արդիւնաւորութիւնեամբ իրենց վ/լաներուն կամ բնակարաններուն շուրջը գեղեցիկ պարտէզներ ունենալ, թողդիմեն ՕՒՒՕՒԵԼ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆի, մասնագէտ երկրագործութեան եւ պարտիզպանութեան բոլոր ճիւղերուն։ Ունի 25 տարուան փորձառութիւն։ Հասցէ՝ Arakel Nersessian. Boulevard de la Madeleine No 77bis, Villa Andrée, Nice. A.M.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—78

Աքեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱՃԻՆՆԵՐ ԵԻ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՃԱՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Caze chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմանները տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux* կամ ժամը *10.12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin)*

ԱՄԷՆՈՒՆ ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tel. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ Պ. ՄԱՔՈՒՈՒՀ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Աքեւելեան եւ կովկասեան Ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ։ Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ՏՕՔԹՕՐ ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԲԺԻՇԿ ՖԻԼԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

կը խնամէ ամենավերջին մեթոտներով՝ ներքին, կանանց, մանկանց եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի, քիթի, ականջի եւ կոկորդի խնամք, ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ, սանսագէտ բժիշկներու գործակցութեամբ։

Assurance Sociale-ի եւ Accid nt du Travail-ի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Կ'ընդունի ամէն առաւօտ *10—12* եւ կէսօրէ վերջ *2—8*

52, Ave. de Verdun Issy-les-Moulineaux, (Seine)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսիլի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շէն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղթանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրաթէրափի խորունկ (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Շակաշիճախտային կաթարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, Ելեկտրական եւ Ֆրէյեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այրի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդաբերչային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէջ անխիղճին է Պ. Վ. ԹԱՆՃԻԱՆ։

Ցօպ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1932ի ԱՄԵՆՈՒԻՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Տէպինի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիայի։ Առկէ վատ Թրանսատլանթլան հասցէները գտաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, ժաքոբ տպագրութեամբ։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆրանք։

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Entrepreneur կը ստանձնէ տուներու շինութիւն, յատակագիծերու պատրաստութիւն, փոխատուութիւն դիւրամատչելի պայմաններով։ Դիմել՝ Պ. Մ. Աղաբէկեանի, *35* Rue Emile Desvaux. փարիզ (19) մէթրօ Place des Fêtes, Ռաւատոները ժամը *7—9*, երեկոները *6 — 8*, կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (126)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐԻՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

13.- ՎԷՄ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԵՏ

— Փաշա՛, երկու ժամ առաջ Ղալաթիոյ մեր եկեղեցին դացեր էի, ուղեցի ժամ մը վառել եւ ծունկ մը աղօթք ընել։ Դռնէն ներս մտայ, տասնոց մը տուի, ժամ մը առի, վառեցի, Մարիամ Ս. Աստուածամօր առջեւ դրի, եւ երբ սկսեր էի աղօթել, ծոծրակիս վրայ իջաւ սարսափելի բռունցք մը։ Դարձայ նայեցայ, մեր կառաւղի կոմիտէճիներէն Մուրատն էր։ Այս մարդը մէկն էր այն դեկավարներէն, որոնք անցեալ տարի յարձակում մը կազմակերպեցին Պապը Ալիի վրայ։ Զկայ մէկը, որ չվախցնայ Մուրատէն։ Քանի՛ քանիներու արիւնը խմեց։ Աչքերէն արիւն կը կաթէր։ Երբ գլուխս վերցուցի եւ դէմքս դարձուցի, բռունցքի հարուած մըն ալ քթիս իջեցուց, եւ քիթէս սկսաւ արիւն հոսիլ։ Բայց ան կը շարունակէր թէ զարնել, եւ թէ հայհոյել.— «Վա՛յ քեզի անիծած, վա՛յ քեզի ստորին, դիւրի՞ն կարծեցիր մատնիչ ըլլալ, կառավարութեան հաղորդել ազգին գաղտնիքները»։ Բայց գաղտնի բան մեացա՞ծ էր, որ ես լուր տայի կառավարութեան։ Ամէն բան չէ՞ որ արձակ հասարակ մէջտեղ են դրած։ Ալ ո՞վ կայ, որ չգիտնայ այս կոմիտէճիներու խայտառակութիւնները։ Ես, նախ քան ձեր առջեւ ներկայանալս, կառավարութեան դուռը ա՛լ էր, չէի դիտեր։ Ես միայն իմ գործերովս կը զբաղէի։ Այդ մարդոց մասին ոչ ոքի բան մը ըսած եմ։ Քանի մը անգամ դիս ուղեցին անդամ արձանագրել կոմիտէին, մերժեցի, ատոր վրէժն է որ կը լուծեն։ Երբ անդամ մը եես ձեռքը բարձրացուց, նետուեցայ վրան։ Ուզեցի տեղն ուտեղը խեղդել այս անիծածը։ Մինչեւ հիմա ոչ մէկ յարաբերութիւն ունէի կոմիտէին հետ։ Իմ գործէս ու հոգերէս դատ ուրիշ բանով չէի զբաղեր երբեք։ Ինչո՛ւ վախնայի անիծածներէն։ Փաթթուեցայ վրան, բայց անիծածը դաշոյն մունէր եւ փորս մխեց։ Անմիջապէս բռնեցի այն ձեռքը, որով դաշոյնը մխած էր փորիս մէջ։ Աշխատասէր մարդ եմ, հետեւաբար ուժով։ Սկսայ ետդետէ իր ձեռքը։ Այդ պահուն ուրիշ մէկն ալ եկաւ եւ բռնեց երկու ձեռքերս։ Մուրատ ազատեցաւ, քանի մը անդամ դաշոյնը մխեց որունքիս ու կուշտերուս։ Այն ժարդը, որ բռնած էր ձեռքերէս, կ'ըսէր.— «Մա՛ռ, Մուրա՛տ, չսպաննես»։ Մուրատ, դաշոյնը պատեանին մէջ դնելով սկսաւ բռունցքով եւ ապտակով հարուածել զիս։ Իսկ ես կը պռոաչի, որքան կրնայի.— «Հասէ՛ք, մարդ կը սպաննեն, ազատեցէ՛ք»։ Զգեցին զիս ու փախչելով եկայ ձեր մօտ։ Ա՛խ, փաշա՛ս, եթէ վրաս փոքրիկ զէնքի մը ունենայի, այդ Մուրատը դժոխք կը ղրկէի անպայման։ Քանի որ անոնք Աստուծոյ տաղթարանին մէջ մարդ կը ձեձեն ու կը վիրաւորեն, բնականաբար ես ալ կրնայի մարդ սպաննել։

— Անցած ըլլայ։ Բայց դուն կը գանգատիս եւ կ'ըսես որ Ցիսուսի հաւատացեալները իրաւունք չունի՞ն եկեղեցի երթալու։ Մենք ի՞նչ յանցանք ունինք այդ գանգատին մէջ։ Երբ ձեր Պատրիարքն ու քահանաները այդպիսի ոճրագործներ կը պահեն Աստուծոյ տանը մէջ, յանցանքը որո՞ւնն է, մենք ի՞նչ ընենք։

— Աստուած պատժէ՛ այդ Պատրիարքն ալ, այդ քահանաներն ալ։ Այրէն պարկեշտ քահանաները սպանեցին կամ պաշտօնէ հանեցին։ Երբ ես Մուրատի կոկորդին փակած էի, այն մարդը, որ ետեւէս եկաւ եւ ձեռքերս բռնեց, թաշկինակով ծածկած էր իր դէմքը, բայց քահանայի զգեստ հագած էր։ Ձանէն հասկցայ որ կաթոլիկ եկեղեցւոյն ւաղ քահանան էր։

— Երբ եկեղեցիէն դուրս ելար, դացի՞ր լուր տալու կաթոլիկ պահականոցին։

— Ինչո՞ւ լուր տայի, փաշա՛ս։ Եթէ լուր տամ, ի՞նչ կրնան ընել։ Պիտի ըսէին.— «Եկեղեցի չենք կրնար մտնել, եկեղեցիին մէջ մարդ չենք կրնար ձերբակալել, գրենք վերին իշխանութեան»։ Ահա թէ ինչո՛ւ ես ուղղակի ձեզի եկայ։

— Լաւ, հիմա դուն դնա, մենք կ'ընենք ինչ որ պէտք է։

Մուշեղ դուրս ելաւ ու գնաց։

Կեանքիս մէջ առաջին անգամ էր, որ կը զգայի թէ չափէն աւելի բարկութեան մատնուեր եմ։ 15 օր առաջ, Պատրիարքարանին վրայ գործ դրուած ճնշումի օրերուն, Պատրիարքը խոստացած էր այնուհետեւ թոյլ չտալ որ ոճրագործ մը կամ խռովարար մը մտնէ եկեղեցի։ Բայց ահա կը տեսնուի որ այսքան ժամանակէ ի վեր այդ մարդը պահուըտեր է Գալաթիայի եկեղեցիին մէջ։ Ու երբ խեղճ մարդ մը աղօթելու կ'երթայ եկեղեցիին մէջ, ինչպէս կ'ըսէր, Մարիամ Ս. Աստուածամօր առջեւ, ձեռ կ'ուտէ մէկէ մը, որուն դէմ ինքնապաշտպանութեան կուիւ ժամ պահուն, եկեղեցիին աւագ քահանան կուգայ, ձեռքերը կը կապէ թոյլ տալով որ շարունակի ծեծը, վիրաւորուի։ Դժուարաւ օձիքը կ'ազատէ ու կը փախչի։ Ահա ձեզի աղօթարան, ահա ձեզի հոգեպետներ։

Անմիջապէս կանչեցի գործատիկաններուն պէտը։ Բացատրեցի խնդիրը։ Հրահանգ տուի երթալ ուղղակի Պատրիարքին տունը, կցկտել խայտառակութիւնը, պահել աւագակ Մուրատի յանձնելու Գաղանի ոստիկաններուն պատասխանատու ընալ։

— Փաշա՛, եթէ յարմար է, ինծի տուէք որ Մուշեղն ալ միասին տանիմ։ Աճենապատիւ (*) Պատրիարքին թող իր աչքերով տեսնէ դժբախտ զանակոծելը։

Գաղափարը լաւ էր։ Որպէսզի Պատրիարքը, որ կոմիտէին դլուխն է, ձեռքն է, ուղեղն է, սիրտն է, ամէն բանն է, չըլլայ ուրանայ, ինչպէս իր սովորութիւնն էր։ Որովհետեւ ամէն տեղ կը ժխտէր ժէր ժողովրդականքները, եւ իր դոց միջոցով, երկրին ու արտասահմանի մէջ դիս կը ներկայացնէր իբր մէկը, որ որոշած է բնաջինջ ընել բոլոր Հայերը։— կատարեմ զայն մը։

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
16 JANVIER 1932

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1778

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐ ԱՅՍՊԷՍ, ԿԱՐՄԻՐ ՁԳՋԻԿՆԵՐ

Չարկ է խոստովանիլ, եւ բոլորին ուշադրութեան յանձնել, թէ լրջօրէն վտանգուած է յունահայ գաղութին հանգիստը, եթէ ոչ գոյութիւնը:

Ներգաղթի խնդիրը փառաւոր զէնք մը դարձաւ խորհրդային իշխանաւորներուն եւ անոնց խեղճ ու կրակ, անխելք եւ անխիղճ հետեւորդներուն համար՝ որոմ ցանելու գաղութին մէջ, եւ տեղի տալու շարք մը անախորժութիւններու:

Առաջին կարաւանը չմեկնած.ունեցանք Ֆիքսի դէպքը (Դեկտ. 15): Եւ ահա նոր եւ աւելի ծանր դէպք մը, միեւնոյն գաղթակայանին մէջ (8 յունուար): Աւելի առաջ, տեղի ունեցաւ արշաւ մը դէպի Աթէնքի Առաջնորդարանը, միեւնոյն շոշորթներուն ձեռքով: Իսկ միջանկեալ յաճախադէպ են անճոռնի տեսարաններ, կայաններու եւ փողոցներու մէջ: Եւ միշտ ալ անխուսափելի՝ ոստիկանական միջամտութիւնները:

Կը նշանակէ թէ «աշխուժացել են» մեր կարմրուկները, որոնք ամէն տեղ ալ կը ծառայեն իբրեւ պայտ, ուրիշներու քառատրակ արշաւներուն համար:

Այս բոլորը անշուշտ վրդովում պատճառած են Աթէնքի մէջ: Մանաւանդ որ, յունուար 8ի դէպքը ուղղուած էր ոստիկանութեան դէմ, եւ ուրեմն նիւթ պիտի ծառայէ ծանրակշիռ տեղեկագրի մը:

Վրդովում կը տիրէ Սելանիկի մէջ ալ, ուր քայքայումի ենթարկուած առաջին աղդանշանը տրուեցաւ Պէշ-Զինարի գաղթակայանէն. ծեծ ու փէտով:

Դժուար է գուշակել թէ տակաւին ինչեր կրնա՞ն պատահիլ ոչ միայն Սելանիկի, այլեւ ամբողջ Մակեդոնիոյ, մասնաւորապէս Գաւալայի եւ Տրամայի մէջ, ուր սովորական են բանուորական խլրտումները եւ կարմիր մարզանքները:

Փաստ է որ մեր կարմիր - կուսակիցները ամէն տեղ ալ ուժ կ'առնեն տեղացի համակիրներէն: Եւ ամէն «քեալլագէօզութիւն» կը սարքեն անոնց գործօն մասնակցութեամբ: Այսպէս եղաւ Ֆիքսի երկու դէպքերուն ատեն ալ: Համոզուելու համար կը բաւէ թղթատել յոյն համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, «Ռիզոսփաստիս»:

Առանց օտար մեղսակցութեան ալ, մեր հակամարտիչները կ'ընեն ամէն ինչ որ անհրաժեշտ է մթնոլորտը պղտորելու, կիրքերը հրահրելու համար: Նոյն իսկ ներգաղթի արձանագրութեան ձեռնարկը «յեղափոխական» մարզանք մըն է զանազան թափթփուքներու համար:

Երբեք այսքան զարգացած չէր իշխանութիւն բանեցնելու, հեղինակութիւն ծախելու, անճար բազմութիւններ ահու դողի մէջ պահելու մարմաջը:

Ո՛րքան իմաստալից է պատմութիւնը այն բարի մարդուն, որ միշտ կը յիշեցնէր իր շրթացած զաւկին՝ թէ «մարդ չպիտի ըլլայ»: Օր մը տղան վարչապետ եղաւ եւ պաշտօնեաներ ղրկեց, որպէսզի երթան գլուխէն քաշեն բերեն հայրը, որ տեսնէ իր փառքը: Եւ գացին բերին քաշկռտելով, հետիոտն: Ու երբ տղան կը սոնքար.

— ցոտ, ես քեզի չըսի թէ վարչապետ չպիտի ըլլաս. այլ ըսի եւ կը կրկնեմ թէ մարդ չպիտի ըլլաս...

Այսպէս ալ, մեր մեծ ու պզտիկ «չինովնիկ»ները, երեւանէն մինչեւ Աթէնք եւ ուրիշ ո՛ւր որ կրցեր են ոտք նետել եւ «հանգամանք» մը կորզել:

×

Մեր մատնանշած իրողութիւնները կ'ապացուցանեն թէ՝ հայ եւ օտար կարմրուկներու խելագար խաղերը փորձանք մը պիտի բերեն յունահայ գաղութի գլխուն:

Արդէն երերուն եւ աչքի փուշ, գաղութը կրնայ չարաչար տուժել այս դէպքերէն:

Յունաստան այն երկիրն է որ տարիներէ ի վեր կը պահանջէ տեղափոխել հայ գաղթականները: Յունաստանի մէջ հոսանքներ, պետական մարդեր կան որ արժանապատուութեան խնդիր դարձուցած են այս հարցը:

Արդ, երբ խռովայոյզ վիճակ մը կը պարզուի ամէն կողմ, եւ շաբաթը անգամ մը միջադէպ կը ծագի, ինչպէ՞ս չհաւատալ թէ պղտոր ջուրի որսորդները պիտի ուզեն շահագործել առիթը: Եւ նոր տեղահանութիւն մը ենթարկել, ցրուել գաղթակայանները: Զմոռնանք 1923-24ի զէպքերը Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ մէջ:

Ներգաղթի ձեռնարկն ալ ուրիշ պատրուակ մը. թէեւ հազիւ հինգ հազար հոգի պիտի կրնան օգտուիլ:

Միւս կողմէ, կը թուի թէ Մոսկուան եւ Էնկիւրին բոլորովին անտեղեակ չեն այս մարշա՛նքներէն, կարելի եղածին չափ ցրուելու, նօսրացնելու համար Յունաստան ապաստանած գաղթականութիւնը: Թերեւս նոյն քաղաքականութիւնն է որ կը հետապնդուի այստեղ ալ, ինչպէս Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ:

Ո՛ւր այսպէս, կարմիր չղջիկներ, պիտի հարցնէինք հրապարակաւ:

Բայց որովհետեւ գիտենք որ անոնք մէկ երգ, մէկ եղանակ միայն գիտեն, ինչպէս արջն եւ աղուէսը, — մեր խօսքը կ'ուղղենք բոլոր այնոնց որ միտք ու սիրտ ունին, եւ կը հետաքրքրքրուին գաղութներու սեւ ու ճերմակով.

— Մինչեւ ե՞րբ այսպէս անտէր, անղեկ, անկերպարան: Առանց ներքին կազմակերպութեան, առանց գլուխի ու ձեռքի...

Հրաժարա՞ծ ենք մեր գոյութեան իրաւունքէն, թէ «աշխրհաքաղաքացի» մը կը սպասենք:

Կամ արդեօք այնքա՞ն անզօր ենք, որ առտուն կանուխ արթնցողը պիտի կրնայ տէր - տիրական գառնալ մեր հաւաքական կեանքին:

Թուրքիոյ մէջ անգամ այսքան անճրկած չէր այս ժողովուրդը...

Ոչ ալ այսքան խելք, փորձառութիւն եւ կարողութիւն ունեցեր էինք, այն ալ ազատ երկրի տակ:

Եթէ չպիտի կրնանք հաւաքական միջոց մը գտնել մեր իսկ ինքնապաշտպանութեան համար, ա՛լ ինչո՞ւ այսքան ճիգ ու աշխատանք, այսքան ձեռնարկներ եւ միութիւններ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՐՕՐ ՀԱՑ Ի՞ՆՉ ԿՐՆԱՆՔ ԵՒ Ի՞ՆՉ ՉԵՆՔ ԿՐՆԱՐ...

Մարսէյլի *Le Petit Marseillais* Թերթը ա՛ւգամ մը եւս յաւաստելէ յետոյ թէ՝ Ֆրանսա Ֆիւրըլկալ երկիր մըն է, կը դժգոհի որ օտարականները Ֆրանսական հողի վրայ կը ջանան կարգադրել իրենց քաղաքական կամ ազգային «փոքր գործերը»: Ու խօսքը կապելով Հայերուն, ակնարկութիւն մը կը գլորէ ձանիկեանի ի՛արցին առթիւ, Մարսէյլի մէջ կազմակերպուած բողոքի հաւաքոյթին դէմ:

Քանի որ հաւաքական կեանքի վերակազմութեան Ա. Բ. Գ.ին վրայ ենք, կ'արժէ կազմել մարիին մը՝ — հատընտիր անձնաւորութիւններէ բաղկացած — որ ուսումնասիրէ թէ ի՞նչ կրնանք եւ ի՞նչ չենք կրնար ընել... օտար այս հողերուն վրայ:

Մինչ այդ, Մարսէյլի մէջ չկա՞յ երկու փարայի Ֆրանսերէն գիտցող Հայ մը, որ երկտողով մը՝ Ֆրանսական Թերթին եւ իր աշխատակցին հասկցնէ թէ Հայերը՝ նոյնքան եւ աւելի ունին Ֆրանսական հիւրասիրութեան եւ մարդասիրութեան փաստերը, որքան որեւէ Ֆրանսացի. թէ՝ (դժբախտաբա՛ր թէ բարեբախտաբար, տակաւին վիճելի եւ ծշդելի հարց կը մնայ) Հայերը կարգապահ եւ օրինապահ են, երբ մանաւանդ գործը օտարին հետ է եւ թէ՝ ծիշդ օտարին հանդէպ իքր այն ներկայացնելու համար, անկարգութեան եւ օրինազանցութեան հաճոյքները կը վայելեն հանդերձ ընտանեօք, իրենք իրենց մէջ... եւ միշտ խոհեմ եւ զգուշաւոր, երբեք չեն ձգտիր որեւէ կերպով խախտել օրէնքները այն երկրին, ուր իքր հիւր — ըլլայ իսկ ինքնակոչ — կը մնան. Թէ՝ իրենց բռնաբարուած իրաւունքները՝ Ֆրանսայի հողին վրայէն պաշտպանելու լաւագոյն դասը առին մեծահռչակ Ֆրանսացիներէ՝ Ժօռէս, Քիյեաւ, Քրէսանսէ եւ ուրիշներ: Եւ վերջապէս, եթէ ձանիկեանի մը վայրագ, տմարդի ու պաշտօնական սպանութեան դէմ՝ բողոքի... անլսելի ձայն մը բարձրացնելու իրաւունքը կը կարծեն ունենալ Ֆրանսայի հողին վրայ, որովհետեւ պարզ է՝

Միամտութիւնն ունին հաւատալու թէ երկիրը որ ընդհ. պատերազմին՝ հայկական լեգէոնը կազմեց ու զրաւմին՝ հայկական էգէ-ընդկազմեց ու կցեց իր բանակին, այդքան մը իրաւունք կը տայ ոտքի հանելու ժողովուրդին...

Եւ այս, ի միջի այլոց...

Մ. Ե.

Ռուսիա կը սանձահարէ ներածումները

Խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց 1932ի ընթացքին, նուազագոյնին վերածել ներածումները: Այս սահմանափակումը պիտի կիրարկուի մասնաւորաբար ցարտարարուեստի վերաբերեալ գործիքներու վրայ: Գործավարներու խորհուրդին նախագահը այս որոշման առթիւ յայտարարեց.— 1932ը պէտք է մեզ համար ըլլայ ցարտարարուեստական ճիգերու եւ վերակազմութեան տարի մը: կարեւոր է որ յառաջիկայ 12 ամիսներու ընթացքին, մենք ամբողջովին ազատինք օտար ցարտարուեստի արտադրութենէն եւ արհեստագիտութենէն»:

Իվան Միխայլոֆ կը գործէ

Մակեդոնական փրոթոկէրոֆեան կուսակցութենէն մէկն սպանուեցաւ Մակեդոնական ներքին յեղափոխական կուսակցութեան պետին Իվան Միխայլոֆի մարդոց կողմէ:

Սպանութեան փորձ մըն ալ կատարուեցաւ նոյնպէս փրոթոկէրոֆեան կուսակցութենէն Թոտորոֆի վրայ: ցարձակողները երեք հոգի էին: Ենթական չվիրաւորուեցաւ, ատրճանակի փամփուշտները վրիպած ըլլալով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԹԷՆՔԻ ՆՈՐ ԴԷՊՔԸ

Ֆիքսի (Աթէնք) նոր դէպքին առթիւ, զոր հաղորդած էինք երէկ, յուշ նարէն Թերթերը վիրաւորիչ ակնարկներ կ'ուղղեն հայ գաղթականներուն:

«Փրոեյա» հետեւեալ ձեւով կը պատմէ դէպքը.—

Տէրկութիի (Ֆիքս) մէջ երէկ իրիկուն կռիւներ տեղի ունեցան Հայերու եւ ոստիկաններու միջեւ: Հայաստան մեկնողներու հիւղակները, որոնց մասին Ներքին Նախարարութիւնը հրահանգ տուած էր, կը գրաւուին հոն գտնուող Հայերուն կողմէ:

Ներքին Նախարարութեան պաշտօնեայ Գ. Ցէլէեանի, քանի մը ոստիկաններու ընկերակցութեամբ Տէրկութիի գնաց գրաւուած հիւղակները պարպել տալու համար:

Հայերը յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ, ազմուկ ու պռոշտուք բարձրացուցին, որուն հետեւանքով ոստիկանները հեռացան եւ յետոյ վերադարձան նոր ուժերով: Սկսաւ բուռն կռիւ ոստիկանութեան եւ Հայերուն միջեւ:

Զերբակալութեան հինգ այր եւ չորս կին եւ յանձնուեցան ընդհ. դատախազութեան:

Իսկ Իամայնավար «Ռիզոսփաստիս» դէպքը կը ներկայացնէ իբրեւ բանուորական յաղթանակ: Ահա Թէ ինչպէս.—

— Թումբ մը ոստիկաններ Տէրկուքի կ'երթան եւ կը սկսին հիւղակներէն դուրս հանել Թագուհի Նալչաճեան, Ֆիլոր Մարդիսեանի կանայք եւ Ֆիլոր Մարդիսեանի ինչքերը, գործարութեան դնելով հիւղակները պարպելու մասին կառավարութեան տուած հրահանգը: Հաղիւ իրողութեան վերահասու եղած, հաւաքուեցան 15ի չափ հայ բանուորներ եւ նոյնքան կիներ: Հաւաքուողները խնդրեցին ոստիկաններէն ինչքերը դուրս չհանել: Ի պատասխան ոստիկանները յարձակեցան որուն հետեւանքով, բանուորները եւ կիները քարեբռով եւ գաւազաններով փոխադարձեցին, ստիպելով ոստիկանները նահանջել դաղթակայանէն: Բանուորները վերստին հիւղակներուն մէջ գրին դուրս նետուած ինչքերը: Քիչ յետոյ բանուորները ցրուեցան: Հաւիւ կէս ժամ անցած, ոստիկանները նոր ուժերով վերադարձան եւ սկսան ոստիկանական գաւազանով ծեծել իրենց առջեւը եղողը: Անոնցմէ մէկը (թիւ 15) ատրճանակը քաշեց եւ սպառնաց կրակել:

Ոստիկաններուն կ'ընկերանային նաեւ 15ի չափ հայ Ֆաշիստներ, որոնք ցոյց կուտային կուռին մասնակցող հայ կիներ: Երկրորդ անգամուն ալ, կիները ծեծ կոխով ցոյց տուին եւ ոստիկաններուն կանուխեաւ ի վերջոյ սակայն, ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ հաւաքուածները ցրուել եւ ձերբակալել Պայծառ Պէրպէրեան, Փառանձեմ Փափազեան, Իմաստուհի Աբէլեան եւ Ցարութիւն Պէրպէրեան, Գարեգին Էքմէճեան, Սրապէն Ուլուբեան, Եղիշէ Մուրթեան եւ իր կինը: Ձերբակալուածները զրկուեցան արուարձին ամէն յարաբերութենէ: Շատեր վիրաւորուած են, որոնց մէջ նաեւ Պէրպէրեան եւ իր կինը, որ խաշտանդուած է, առանց գիտնալու թէ յղի էր: Ամբողջ գաղթակայանը յուզումի մէջ է ոստիկանութեան այս ոճրային գործելակերպին պատճառաւ:

Դիմէն յետոյ գաղթական գացող մեր խմբագրին հետեւեալ կերպով արտայայտուած են.

— Ոչ իսկ Թուրքերը մեղի հետ այսպէս վարուեցան:

Ընդհարումէն եւ ձերբակալութենէն յետոյ, քանի հողի հաւաքուեցան ոստիկանական մասնաճիւղի շէնքին առջեւ՝ բաղաքելու եւ ձերբակալածներուն ազատ արձակումը պահանջելու համար:

— Ֆիքսէն «Նոր Օր»ի կը սեղեկացնեն թէ Թաղական Խորհուրդը մանկապարտէզի սրահը տրամադրած է եղեր Հօկին, իբր թէ ներգաղթի արձանագրութիւններու համար: Հօկճիները մանկապարտէզը վերածած են համայնավարական ակումբի եւ հիւղակներու խնդրին առթիւ, հոն հաւաքած են յոյն համայնավարներ ու սարքած ծանօթ հաւաքոյթը, որուն հետեւանքը եղաւ ցաւալի դէպքը:

Այդ հաւաքոյթին մէջ, համայնավարները թելադրած են ոստիկանութեան կողմէ կնքուած դռները կոտրել եւ բռնի հաստատուիլ հիւղակներու մէջ: Դէպքին ատեն, բուն զրդռիչները տագնապի սենեակներէն կը դիտէին կռիւը:

— Լիփազոյէն կը տեղեկացնեն թէ ոստիկանութիւնը երէկ պարպել տուած է քանի մը հիւղակներ, որոնք ներգաղթողներուն կողմէ ծախուած էին ուրիշներու: Ժողովուրդը խռովայոյզ է:

ԴԷՊԻ ՍՈՒՐԻԱ

Աթէնքի մէջ բազմաթիւ ընտանիքներ դիմում կատարած են Ազգերու Դաշնակցութեան Նանսենեան Դրասնեակին, Սուրիա փոխադրուելու փափաք յայտնելով: Ցանըշինդ օրը անգամ մը վաթսուն հոգիէ բաղկացած կարաւան մը պիտի ճեպնի դէպի Սուրիա: Ընցայրի բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին ձրի:

Հնդկաստանի կացութիւնը

Հնդկաստանի նախարարը մարտի ներքայացուցիչներուն յայտնեց թէ Հնդկաստանի կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցները ընդդէմ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարին, յաջողութեամբ պսակուած են ցարդ:

— Քանի կը մնանք ըսաւ, պատասխանատու Հնդկաստանի կառավարա՛նն գործին մէջ, պիտի շարունակենք կառավարել: Այսուհանդերձ այս չի նշանակեր թէ անհրաժեշտ ժամանակէն աւելի կ'ուզենք պահել ու կիրարկել բացառիկ միջոցները: Ամէն ջանք որ ազգայնականներու սպառնալիքներն ու բռնութիւնները տեղի տան գործունէութեան եւ Համաձայնութեան ոգիին առջեւ, անգլիական կառավարութիւնը պիտի փութայ վերահաստատել բնական կարգը Հնդկաստանի մէջ:

— Մատրասէն տրուած լուրի մը համաձայն, ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց տեղին ազգայնական կազմակերպութեան շէնքին մէջ եւ Հնդկական դրօշին տեղ, անգլիականը պարզելէ յետոյ, շէնքը փակեց:

Միւս կողմէ, տեղական իշխանութիւնները փակել տուին Հնդկական կտաւեղէնի ցուցահանդէս մը, որ կազմակերպուած է ազգայնականներուն կողմէ:

— Ա՛յն երեք յանձնախումբերը, որոնց կազմութիւնը որոշուած էր Լոնտոնի Պլոր Սեզանիին կողմէ, Լոնտոնէն մեկնեցան Մարսէյլ ուրկէ պիտի անցնին Հնդկաստան, կատարելու իրենց յանձնուած քննական աշխատանքը, Յանձնախումբերէն մէկը պիտի զբաղի ընտրական հարցերով, միւսը ելեւմուտքով, իսկ երրորդը Հնդիկ պետութեանց յարաբերութիւններով:

Տէլհիի մէջ, փոխադարձ նախագահութեամբ կազմուած է խորհրդատու յանձնախումբ մը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Քարիզի Ազգատախնամը կը խնդրէ ծանուցանել թէ գործազուրկներու օգնութեան կոմիտէին ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը կիրակի օր, 17 յունուար, առաւօտեան ժամը 10.30ին, եկեղեցւոյ խորհրդարանը: Հայրենակցական միութիւններէն կը խնդրուի ղրկել իրենց ներկայացուցիչները:

ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԻՋՄԻՐԻ ՄԷՋ

Հազարաւոր գիւղացիներ սովի մատնուած

Պոլսոյ Թուրք Թերթերէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները, (9 յունուար).—

Նախորդ բերքը ծախսած չըլլալով, ծանր կացութեան մը մատնուած են Ուրլա եւ շրջակաները (Իզմիր): Ունեցորներն անգամ կարօտութեան մատնուած են: Միայն Ուրլայի մէջ կարօտներու թիւը կը հաշուեն 1400, իսկ գիւղերուն մէջ՝ 1700:

Ուրլայի քազաքապետը Ետիլ պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրած է.— «Ուրլայի տարեկան եկամուտն է 28 միլիոն ոսկի: Այս տարի խաղողի չոր յունեան եւ հինգ հարիւր հազար քիլօ ձիթախոտ ալ գիւղացիներուն ձեռքը մնացած ըլլալուն պատճառաւ, հապա թէ կրցինք հինգ հարիւր եօթանասուն հազար ոսկիի հասոյթ մը ապահովել: Մինչդեռ արտադրութեանց ծախքը 940հազար ոսկիի կը հասնի:

Եթէ մեր նախնիները չծախսէին, ամէնքս ալ անօթութեան դատապարտուած ենք: Քաղաքին մէջ կեանքը դադրած է, քաղաքապետութեան դրամարկղին մէջ տասնոց չկայ: Որովհետեւ ժողովուրդը դրամ չի տար Էօղլեչ գլուղին մէջ ջերմի համաճարակ մը ծայր տուած է: Դադակալութեան եւ գարմիր Մահիկի ընծայած օգնութիւններէն մնծապէս գոհ ենք եւ այլ եւս բնաւ չենք վախնար»:

Իզմիրի կուսակալ Քեազըմ փաշա, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրած է.— «Ուրլայի եւ Քէմալ փաշայի կարօտեալներուն՝ ձէթ, ձիթապտուղ, ալիւր եւն. կը ղրկենք: Որպէսզի կարելի ըլլայ իւղերը պատրաստել, պանդայի միջոցաւ դրամ պիտի ղրկուի եւ պաշտօնեաներ պիտի նշանակուին: Շաբաթը երկու անգամ ալ միս պիտի բաժնուի կարօտեալներուն: Այդ շրջանի անդործներուն ուրիշ քաղաքներու մէջ գործ կը փնտռուի: Մինչեւ Մայիս 15 հազար ոսկիով պիտի կրնանք փրկել կացութիւնը»:

Թիրէի եւ Իզմիրի ենթակայ Տէյիրմէնտերէ ու Պալկուրճա գիւղերուն մէջ թշուառութիւնը սկսած է գլուխ ցցել: Այս մասին, գարմիր Մահիկի կեդրոնին նախադահ Սէզայի ալեչ հետեւեալը յայտարարած է.— «Դժբախտաբար այդ լուրերը ճիշդ են: Այսօր տեղեկութիւն հաղորդուեցաւ մեղի: Պալկուրճա եւ Տէյիրմէնտերէ չեն կրցած իրենց ծխախոտները ծախել, որուն հետեւանքով թշուառութիւնը ծայր տուած է:

Հիդէրեաններ Պրիւնինկի դէմ

Հիդէրեաններ բուռն պայքար կը մղեն Պրիւնինկի եւ անոր դաւիճին դէմ: Հիդէրեան երեսփոխան մը, Ցուի մը մէջ հետեւեալ կարծիքները յայտնեց.

— Պրիւնինկ Լօզանէն պիտի բերէ պարտութիւն մը: Եթէ կառավարութիւնը կամովին չհրաժարի, պէտք է տապալի նախագահական ընտրութենէն առաջ: Հիդէրեաններ տրամադիր չեն օր մը աւելի հանդուրժելու Պրիւնինկի տիրակալութեան: Մենք, Գերմանիոյ ամէնէն զօրեղ կուսակցութիւնն ենք եւ կրնանք պնդել որ կառավարութեան պետը մեր շարքերէն ընտրուի:

ԲՈՐՈՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Պոլսոյ առողջապահական սպասարկութիւնը հաստատած ըլլալով թէ ընտանի անասուններուն մէջ կը տիրէ բորոտութեան համաճարակ մը, հրաւէր ուղղեց ժողովուրդին որ զգուշութիւն ընէ

ՄԱՐԴԸ ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ ՄԷՋ

— Ինչպե՞ս կրնաք ինծի ըսել, որ ես չեմ սիրեր զիս, երբ ամբողջ գիշեր ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին կրցաք խօսիլ, բացի ինծմէ։ Ինչպե՞ս կրնաք ըսել, որ ես չեմ սիրեր զիս, երբ ամբողջ գիշեր ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին կրցաք խօսիլ, բացի ինծմէ։

Ան ինծի նայեցաւ ուշադրութեամբ, ապա ըսաւ.

— Ես ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին խօսեցայ։ Ես միայն ձեզի համար խօսեցայ։

Ես ալ ուզեցի ըսել, որ ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին խօսեցաւ, բայց ան ինծի ժամանակ չտուաւ։ Ան ինծի նայեցաւ ուշադրութեամբ, ապա ըսաւ.

— Ես ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին խօսեցայ։ Ես միայն ձեզի համար խօսեցայ։

Ես ալ ուզեցի ըսել, որ ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին խօսեցաւ, բայց ան ինծի ժամանակ չտուաւ։

— Ինչպե՞ս կրնաք ինծի ըսել, որ ես չեմ սիրեր զիս, երբ ամբողջ գիշեր ինծի համար ոչ մէկ բանի մասին կրցաք խօսիլ, բացի ինծմէ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը արդյունաբերությանը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ը. ՕՀԱՆՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական ՍՍՀ-ն ունի ոչ միայն զարգացած արդյունաբերություն, այլև հարուստ գյուղատնտեսություն։ Հանրապետության տնտեսության այս երկու ճյուղերի միջև գոյություն ունի սերտ կապ։ Արդյունաբերությունը գյուղատնտեսությանը տալիս է ժամանակակից տեխնիկա, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ հումք։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման մասին խոսելիս, նախ և առաջ պետք է նշել, որ հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալը 1940 թվականին 1913 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,5 անգամ։ Հանրապետության գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի այդ աճը հնարավոր դարձավ հիմնականում կոլտնտեսական շինարարության հաղթանակների շնորհիվ։

ՆՈՐԱՁԵՒ ՀՈՒՐՔԻ ՀԱՒԱՔ ՀԱՒԱՔ ԶԱՒԱՇ

Հրատարակութիւն Ընտրանեաց կոմիտէի

Նոթեր պատմական խորհրդաժողովի մասին

Ընդհանուր տեսութիւն իր ստեղծումէն մինչեւ վերջ։ Ներկայացուցիչներ տարբեր կուսակցութիւններէ։ Ժողովի ընթացքը։ Ելոյթներ։ Ընդունուած որոշումներ։ Ժողովի նշանակութիւնը։

Գին 100 դրամ։ Ստացուելու է ամէն տեղ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ (ՄԻՋ ԼԱՒԿ ՀԱՒԱՔ ՉԱՒԱՇ)

Հրատարակութիւն Ընտրանեաց կոմիտէի

Հրատարակուած է 100-էն աւելի յատկացուածներու պատասխանները։ Ներկայացուած են նաեւ ընտրական կարգախօսներ։ Ամբողջական պատկերացում կազմելու համար կարեւոր նիւթ։

Ստանալի է ամէնուրեք «Զարթօնք» խմբագրատունէն, Հրատարակչատունէն եւ տարբեր կէտերէն։

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ ԴԵՄՈԿՐԱՏՆԵՐԸ ՄԵԿ ՀԱՐՅԱՍԱՆՈՒՄ

Ս. Յ. Գալուստեան ժառանգութիւն

13-ՐԴ ՀԱՏՈՐԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՀԱՏՈՐ

Ընդարձակ բեռնախցիկ։ Ներքին ներկ։ Ամէն տեսակ ապրանքներ տեղափոխելու համար։ Ամէն տեղ կը գտնուի։ Ամէն տեսակ ապրանքներ կը գնուին։

Հարցուցէք ձեր մերձաւոր վաճառականէն։

— Լաւ լուրէ, Մուրադ, տեսա՞ր քու հին ընկերներդ։ Ինչպէ՞ս կ՚ապրին, ի՞նչ կ՚ընեն։

— Ամէն մարդ իր հոգսին մէջ է, ինչպէս որ ամէն տեղ է։ Ոմանք կ՚աշխատին, ոմանք ալ կ՚ուզեն ուրիշներու աշխատանքին վրայ ապրիլ։ Ոմանք կան, որ կ՚ուզեն ուրիշներուն աշխատանքին վրայ ապրիլ։ Ոմանք ալ կան, որ կ՚ուզեն ուրիշներուն աշխատանքին վրայ ապրիլ։

Հոգոց մը հանեց Մուրադ եւ ըսաւ.

— Ես ալ կարդացի այդ յօդուածը։ Ինչ որ ըսուած է անոր մէջ, ճիշդ է։ Ամէն ազգ, ամէն հասարակութիւն ունի իր մէջ մարդիկ, որոնք կ՚ուզեն ուրիշներուն աշխատանքին վրայ ապրիլ։ Ասոնք ամէն տեղ կան։ Ասոնք կան նաեւ մեր մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր կուսակցութեան մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական ցուցակներուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական կոմիտէներուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական ժողովներուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական յանձնաժողովներուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական ընտրութիւններուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական ընտրողներուն մէջ։ Ասոնք կան նաեւ մեր ընտրական ընտրուած

ՀԱՐԱՉ

ՍՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
17 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1779

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

... ԱՐԹՈՒՆ ԵՆՔ ՄԵՆՔ ԱԼ

Այսօր հրատարակած ենք «ԵՀԻՆ ԿԻՒՆ»ի ծանօթ յօդուածաշարքին վերջաբանը, որ կը փակուի հետեւեալ նախադասութեամբ.

— «ՎԱՏԵՐ, ՄԵՆՔ ՉԵՆՔ ՔՆԱՒԱՐ»։

Ընթերցողներուն համար նորութիւն մը չկայ «ԵՀԻՆ ԿԻՒՆ»ի, ինչպէս միւս խուժանավար թերթերուն թխած պատմութիւններուն մէջ։ Զանազան արտասպումներ հայկական հրատարակութիւններէ, «գաղտնի» տեղեկագիրներ, կեղծ նամակներ եւ ասոնց վրայ՝ ուղտի բեռ մը սուտ, աւելի խոր տպաւորութիւն գործելու համար։ Միեւնոյն պատմութիւնները նախապէս երեւցան «Միլլիյէթ»ի մէջ, երկու տարբեր առիթներով։

Թուրք թերթերը կաթսայ մը չուրի մէջ քանի մը ոսպ նետած՝ կ'ուզեն ապուր եփել։ Քրտական խնդիրը փախցուցած է թուրք խմբագիրներուն եւ «խաֆիէ»ներուն քունը, եւ կը խորհին թէ որքան եղածը, այնքան... կ'ազդեն։

Բայց, նորութիւն է թուրք մամուլին յարաճուն հետաքրքրութիւնը՝ հայկական անցուդարձի մասին, մօտ երկու տարիէ ի վեր։ Եւ ուշագրաւ՝ անոր հետեւողական պայքարը՝ այս ճակատին վրայ։

Արդարեւ, առէք որեւէ թուրք թերթ, եւ եթէ չգտնէք ամբողջ յօդուածներ, յուշեր եւ զարմանազան պատմութիւններ, ամէն պարագայի մէջ պիտի հանդիպիք թթու, թունալից ակնարկներու՝ մեր հասցէին։

Անոնք բան-գործ ըրած են թարգմանել նոյնիսկ տրտասահմանի հայկական կեանքի այն լուրերը որ քաղաքական արժէք չունէին։ Իսկ մասնաւորապէս գրի կ'առնեն ինչ որ տեղի կ'ունենայ Սուրիոյ մէջ։ Ըմմէջ փաշայի Աթէնք այցելութիւնը առիթ ընծայեց թուրք խմբագիրներուն՝ աասը տարիէ ի վեր հեռացած գաղթականութեան դէմ ալ մաղձ թափելու։

Մէկ խօսքով, թուրք մամուլը, կառավարական միջոցներէն դուրս, ունի իր սեփական տեղեկատուները, թարգմանիչներն ու հայ բարեկամները, որոնք առատ նիւթ կը հայթայթեն, 'լրակը միշտ վառ պահելու եւ «մէհմէտճիք»ները «գաստիաթակելու» համար։

Ուստովանինք որ լաւ են կազմակերպած այս աշխատանքը, եւ մեր արտասահմանի հայկական կեանքը բայ գիրք մըն է իրենց համար։ Թէեւ ձախաւերութեամբ եւ երբեմն գիտուած։

Ցետոյ, թուրք մամուլը կը հետեւի նոր ռազմավարութեան մը։

Պայքարը շեշտակի ուղղելով Դաշնակցութեան դէմ, թուրք խմբագիրները կը ձգտին հայ ժողովուրդն ալ դրդռել անոր դէմ։ Մեղրածոր խօսքեր կ'ուղղեն «ողջամիտ»ներուն։ կը պարզեն մեր ներքին վէճերը։

Այս քաղաքականութեան համար ալ առատ նիւթ կը գտնեն հայկականմամուլին մէջ։ կը թարգմանեն ու կը լուսաբանեն։ Թէեւ երբ կսրգը կուգայ միտք պղտորելու, թուրքին աչքերը բանալու եւ թոյն սրսկելու, չեն մոռնար բոլորը մէկ չուրով լուալ, եւ հանդուցեալ Պօղոս Նուպար փաշան անգամ հոչակել մեղսակից... քրտական շարժման։

Եւ ահաւասիկ, մանաւորապէս անցեալ տարուան ընթացքին եղած հրատարակութիւններով մթնոլորտ պատրաստելէ յետոյ, սպառնալիքներ կը տեղան,

— վատեր, մենք չենք քնանար։

Այս տակաւին ընդհանուր խօսք է։ Ընթերցողները կը յիշեն, անշուշտ, աւելի պատկերալից արտայայտութիւններ՝ ծանօթ «մահափորձ»ին առթիւ, քիչ-շատ ծանրաբարոյ «ՃիւմհուրիյէԹ»ի բեմէն։ Եւ դեռ վերջին արիւնբերան ազդարարութիւնը նոյն թերթին կողմէ, Սուրիոյ հայ գաղթականներուն տեղաւորման առթիւ.

— «ինչո՞ւ հաշուի չեն առներ որ, օր մը երբ դանակը ոսկորին հասնի, այդ մարդիկը ցիրուցան եւ թշուառ վիճակի մը պիտի մատնուին»։ (6 Դեկտեմբեր 1931)։

×

Ուրեմն, արթուն է թուրքը։ Այս մէկը ճիշդ կ'ըսէ «ԵՀԻՆ ԿԻՒՆ»։ Եւ միւս թերթերուն բռնած դիրքն ալ կ'ապացուցանէ որ չեն քնանար։

Եւ երբ թուրք մամուլը արթուն է, կը նշանակէ թէ կառավարութիւնը երկու-երեք անգամ աւելի արթնութեամբ կը հսկէ։ Աւելի ճիշդ, ան է որ տուն կուտայ այս նուիրական — առ այժմ դրսեւոր — պատերազմին, յաւելեալ հրահանգներով եւ ճոխացեալ ներշնչումներով։ Տուն կուտայ, մթնոլորտ կը պատրաստէ, ճամբայ հարթելու համար իր ձեռնարկներուն։ Կամ քօղարկելու համար իր ծրագիրները։

Իսկ մե՞նք։ Արթո՞ւն ենք մենք ալ։

Հարցումը ուղղուած է բոլորին, առանց դաւանանքի, տարիքի կամ սեռի խտրութեան։

Արթուն՝ անշուշտ չի նշանակեր ճրճռան։

Հարցումը կ'ուղղենք բոլորին, որովհետեւ՝ ընդհանրական է հարցը։ «Ձիք խոիր հրէի եւ հեթանոսի»։

Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին ալ, նոյն պատկերը ունէինք։

Որամատ մը բացուեցաւ ժողովուրդին միջեւ։ Հետզհետէ լայնցան փեռեկուռնիերն ու ճեղքերը։ «Մեղաւորը», ի հարկէ, Դաշնակցութիւնն էր։ Ու մինչ ամբաստանեալ եւ ամբաստանող իրար կը գգէին, թշնամին կուշտ ու կուռ խնդաց։

Միայն խնդա՞ց։ Թշնամին ագատ ասպարէզ գտաւ իր որսի շուրջ, ներուն համար։ Հետեւեցաւ, հետապնդեց, որոճաց, կազմակերպեց, — ներուն համար։ Հետեւեցաւ, հետապնդեց, որոճաց, կազմակերպեց, — եւ առաջ մը բոլորը մէկ ճամբով գացին։ Բոլորի գլխուն իջաւ նոյն մտրակը, բերը, կացինը, բահը, բրիչը, հրացանն ու սուլինը։ Այլեւս ոչ փորձ»ին առթիւ, քիչ-շատ ծանրաբարոյ «ՃիւմհուրիյէԹ»ի բեմէն։ Եւ դեռ վերջին արիւնբերան ազդարարութիւնը նոյն թերթին կողմէ, Սուրիոյ հայ գաղթականներուն տեղաւորման առթիւ.

— «ինչո՞ւ հաշուի չեն առներ որ, օր մը երբ դանակը ոսկորին հասնի, այդ մարդիկը ցիրուցան եւ թշուառ վիճակի մը պիտի մատնուին»։ (6 Դեկտեմբեր 1931)։

×

Ուրեմն, արթուն է թուրքը։ Այս մէկը ճիշդ կ'ըսէ «ԵՀԻՆ ԿԻՒՆ»։ Եւ միւս թերթերուն բռնած դիրքն ալ կ'ապացուցանէ որ չեն քնանար։

Եւ երբ թուրք մամուլը արթուն է, կը նշանակէ թէ կառավարութիւնը երկու-երեք անգամ աւելի արթնութեամբ կը հսկէ։ Աւելի ճիշդ, ան է որ տուն կուտայ այս նուիրական — առ այժմ դրսեւոր — պատերազմին, յաւելեալ հրահանգներով եւ ճոխացեալ ներշնչումներով։ Տուն կուտայ, մթնոլորտ կը պատրաստէ, ճամբայ հարթելու համար իր ձեռնարկներուն։ Կամ քօղարկելու համար իր ծրագիրները։

Իսկ մե՞նք։ Արթո՞ւն ենք մենք ալ։

Հարցումը ուղղուած է բոլորին, առանց դաւանանքի, տարիքի կամ սեռի խտրութեան։

Արթուն՝ անշուշտ չի նշանակեր ճրճռան։

Հարցումը կ'ուղղենք բոլորին, որովհետեւ՝ ընդհանրական է հարցը։ «Ձիք խոիր հրէի եւ հեթանոսի»։

Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին ալ, նոյն պատկերը ունէինք։

Որամատ մը բացուեցաւ ժողովուրդին միջեւ։ Հետզհետէ լայնցան փեռեկուռնիերն ու ճեղքերը։ «Մեղաւորը», ի հարկէ, Դաշնակցութիւնն էր։ Ու մինչ ամբաստանեալ եւ ամբաստանող իրար կը գգէին, թշնամին կուշտ ու կուռ խնդաց։

Միայն խնդա՞ց։ Թշնամին ագատ ասպարէզ գտաւ իր որսի շուրջ, ներուն համար։ Հետեւեցաւ, հետապնդեց, որոճաց, կազմակերպեց, — եւ առաջ մը բոլորը մէկ ճամբով գացին։ Բոլորի գլխուն իջաւ նոյն մտրակը, բերը, կացինը, բահը, բրիչը, հրացանն ու սուլինը։ Այլեւս ոչ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Արագ եւ աւելարան

ցագնապը աւելի քան երբեք պէտքը շեշտեց գործակցութեան, անգործներու անմիջական օգնութեան համար։

Եւ նորէն երեւան բերաւ քանդումի ձգտումները։

Եթէ հաւատանք փարիզեան ուղեկորոյս Թերթուկի մը ցափտուքներուն, «իրականին մէջ, գործազուրկ հայ աշխատաւորութեան պայքարի դեռանկարն է որ խուճապի մատնած է բուրժուազիայի հայ պնակալէզները—վրացեանները, Ահարոնեանները, միսաքեաններն ու ասոնց կաթնեղբայր ռամկավարները»։

Հասկցաք անշուշտ։ Ասոնք՝ խօսքերը կրնան ըլլալ որեւէ դասակարգէ նետուած ու նետուելիք խորհրդային պնակալէզի մը։ Թօսքեր որոնք դժբախտաբար կրնան արձագանգ գտնել Թերամիտ գանկերու տակ, եւ ատով՝ խանգարել օգնութեան ձեռնարկին համազգային բնոյթը։

Ու ճիշդ, ատոր համար ալ, պէտք է գործել արագ եւ անվարան։

Արագ, որովհետեւ, Թշուառութիւնը որքան խորանայ եւ սաստկանայ, այնքան աւելի կը հրճուին այս մարդուկները։ Ուրիշին ցաւը իրենց զբօսանքն է։ Որո՞ւ հոգ թէ քանի մը հարիւր Հայեր, զրկանքի ճիրաններուն տակ՝ արցունք կը ժաղեն։ կը բաւէ որ համաշխարհային տագնապին պատասխանատուութեան մէջ՝ կարենան քաժին մը ձանել հայ «բուրժուազիա»ին ու «դաշնակ ֆաշիստ»ներուն...

ցիմարութեան այս ազդանշանները ձգենք իրենց եւ անցնինք գործելու՝ մանաւանդ անվարան։

Անվարան՝ առանց ազդուելու քանի մը փախուկներու քանդումի, պառակտումի ու խառնակութեան փորձերէն։

Եթէ իրօք սրտցաւութիւն կայ, ձանդէպ անգործ հայրենակիցներու, անոնց տառապանքին, զրկանքին ու մտատանջութիւններուն, հրապարակը անունցն է որ գիտեն ու կ'ուզեն գործել։

Գործել արագ եւ անվարան։ Այս կրնայ ըլլալ օրուան միակ նշանաբանը, գտնել ձամեստ օգնութիւն մը ձայցելու համար մեր անտէր գործազուրկներուն։ Ու ձգել որ «միւսները» հայ «բուրժուազիա»ին դէմ դասակարգային պայքարը կազմակերպեն միջազգային գետնի վրայ...

Աստուած ողորմած է նոյնիսկ խեներուն։

Մ. Ե.

Խորհրդաւոր մատը

Ֆիքսի վերջին դէպքին ակնարկելով, Աթէնքի «Էլեւթերիքի» թերթը կը գրէ.

—Նոր խնդիր Տէլֆիի դաղթականներուն մէջ։ Տակաւին ամիս մը առաջ իրարու հետ կռուեցան Հայերը եւ տասը հոգի վիրաւորուեցան։ Մենք հասկցանք թէ խորհրդաւոր մատ մը կար այդ դէպքին մէջ։ Դրօշակի խնդիր հանեցին եւ անհոգին աղմուկ բարձրացուցին։

Հիմա, դարձեալ նոյն խորհրդաւոր մատը Հայերը զրգռած է ոստիկանութեան դէմ։ Հայերը ինչո՞ւ չեն հասկնար թէ Յունաստան Ռուսիա չէ եւ կարելի չէ բոլշեւիկութիւն խաղալ հոս։ Հայերը չե՞ն խորհիր որ իրենց գլուխը կը ցաւի, եթէ գործիք ըլլան խորհրդաւոր մատին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զորս հայ երեսփոխաններ ալ ընտրուեցան

Հալէպէն կը գրեն մեզի.— Հալէպի շրջանին մէջ, սահմանադիր ժողովի վերջին ընտրութիւնները կատարուեցան ցունուար 5ին։ կառավարական ցանկին թեկնածուները 280--300 ձայն, իսկ ազգայնական թեկնածուները՝ 170 - 180 ձայն։ Շահեցաւ կառավարական ցանկը ամբողջութեամբ։ ընտրուեցան երկու Հայ, մէկ հայ կաթոլիկ (Ջինտիեան), մէկ ասորի կաթոլիկ, մէկ յոյն կաթոլիկ եւ հինգ իսլամ։ Հայերէն մէկն է ընկեր Հրաչ փափազեան, միւսը՝ պ. Նիկողոս ձանձիկեան։

Միւս շրջաններուն մէջ ալ շահած է կառավարական ցանկը։

Անտիոքի շրջանէն ընտրուած է ընկ. Մովսէս Տէր Գալուստեան։

Դամասկոսի եւ Համայի ընտրութիւնները յետաձգուած են, ծագած խռովութեանց պատճառով։

Համայնավար կեդր. կոմիտէն արաբերէն, Ֆրանսերէն եւ հայերէն թուղթիկներ ցրուելով, կը յանձնարարէր չմասնակցիլ ընտրութեանց։

Կացութիւնը Վասպուրականի ճանապարհի մէջ

«Դրօշակ»ի վերջին (Յունուար) թիւին մէջ կը կարդանք.—

Վասպուրականի շարք մը շրջաններէն անցած վստահելի անձնաւորութիւն մը, ի միջի այլոց հետեւեալ տեղեկութիւնները կը ձաղորդէ։

— Հայոց Ջորի բոլոր հայկական գիւղերը քնակեցուած են փիւրդերով։ Թուրքեր գրեթէ չկան։ Այս կողմերը տեղափոխուած են Ալրարատի շրջանի Բռնիք ցեղին պատկանող փիւրդերը։ կը պարապին հողամշակութեամբ եւ մասամբ անասնապահութեամբ։ Ցնտեսական վիճակը չափազանց անմխիթար է, որովհետեւ պետութիւնը հայկական հողերը պետականացուցած ըլլալով՝ այդ հողերը ծանր պայմաններով կապալով կուտայ փիւրդերուն, մշակելու համար։

Արտոսի լանջին գտնուող Ջարաձան Սուրբ Նշան վանքը աւերուած է։ Թոշաք եւ Հայոց Ջորի կողի գիւղին մէջ նստած են միւտիրներ, որոնց իւրաքանչիւրի տրամադրութեան տակ կան 7 - 10 ոստիկան զինուորներ միայն։ Անգղ գիւղին մէջ կայ զօրանոց մը, ուր կը գտնուին սահմանապահ զինուորներ։ Ջօրաբաժնի կեդրոնը վան քաղաքն է. փոքրաքանակ զօրամաս մը կայ Պաշգալէի մէջ։

Կաւաշի շրջանն ալ նոյն պատկերը կը ներկայացնէ։ Նարեկ գիւղին մէջ ներկայիս կ'ապրին փիւրդեր։ Նարեկի ձէչակաւոր վանքին կէսը Թուրքերը քանդած եւ սրբատաշ քարերը փոխադրած են Ոստան՝ զօրանոցի շինութեան համար։

Քրտութիւնը ամէն կողմ չափազանց գրգռուած է Թուրք տիրապետութեան դէմ։ Թուրքերը խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնեն, Թրքացնելու համար քրտական տարրը։

Ռուսեւպարսիկ բարեկամութիւնը

Նախընթաց օր Մոսկուա հասաւ պ. Թիմուրթաշ, Պարսկաստանի պալատական նախարարը, որ Եւրոպա կը գտնուի երկու ամիսէ ի վեր։ Հայարանին մէջ դիմաւորուեցաւ Լիտվինովի եւ Քարախանի, պարսիկ դեսպանին, քաղաքին Նրա՛նատարին, ուրիշ պաշտօնեաներու եւ պարսիկ գաղութին կողմէ։ Բարի գալուստի խօսքերէն յետոյ, պէնուրա՛ան պատիւներ եղան ի պատիւ հիւրին։ Յաջորդ օրը պ. Թիմուրթաշ ընդունուեցաւ կալինինի կողմէ եւ յետոյ այցելեց Մոլոտովի։

Թուրքիա եւ մահաուտուրքը

Էնկիւրիէն տրուած լուրի մը համաձայն, Թուրք լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն թէ կառավարութիւնը, Թուրքիոյ արտաքին հարուածներուն վրայ մաքսատուրքի նուազում մը ստանալու համար, դիմում պիտի կատարէ այն պետութիւններուն, որոնց հետ առեւտրական դաշինքներ է կնքած, ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքի հիման վրայ։ Այս դիմումին տուն տուած են օտար մաքսատուրքերու յանձնաժողովները։ Յայտնի չէ սակայն թէ Թուրքիա փոխադարձաբար պիտի ընդունի՞ նեբածման մաքսատուրքերը նուազեցնել։

Սարաճ Օղլու Փարիզ կուգայ

Թուրք ելմտական նախկին գործավար Սարաճ Օղլու ցունուար 20ին էնկիւրիէն պիտի մեկնի դէպի փարիզ, մասնակցելու համար Հանրային պարտքերու կարգադրութեան նպատակով բացուելիք քանակցութիւններուն։

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տիկին Կանեւի դատապարտութիւնը

Կանտիի Վիրը, որ ձերբակալուած էր երկուշաբթի օր, դատապարտուեցաւ 6 շաբաթ բանտարկութեան։

Երկու ուրիշ կիներ եւս, որոնցմէ մէկն հնդիկ խորհուրդի նախագահին՝ Փաթէլի աղջիկը, դատապարտուեցան երեք ու կէս ամիս բանտարկութեան։

Քաշմիրի մէջ ատենէ մը ի վեր երեւան եկած խռովութիւնները յանգեցան կառավարիչին դէմ յարձակման։ Այս վերջինը զինուորներու եւ ոստիկանութեան ընդհ. քննիչին հետ քննութենէ մը կը վերադառնար, երբ ամբոխը քար՛ակոծեց զիրենք։ Կացութիւնը այնքան վտանգաւոր էր որ ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ կրակել։ Ցուցարարներէն մէկին սպանութեան, երեք հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԼՕԶԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸՆ ԱՌԱՋ

Առաջարկ ժողովի յետաձգման

Հատուցում Ներու հարյը կը մտածդէ եւ երկաթօրէն կը դաղձնէ պետութիւնները, որոնցմէ շատերը տակաւին յստակօրէն չեն ճշդած իրենց դիրքը, բացի Ֆրանսայէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատանքի նախարարութենէն կողմէ ծրատարակուած վիճակագրութիւնը, վերջին շաբթու մէջ (4.9 յունուար) Ֆրանսայի անգործներու թիւը ցոյց կուտայ 186,634, ցարդրու թիւը ցոյց կուտայ 186,634, ցարդրու թիւը պաշտօնական վիճակագրութեանց մէջ նմանը չարձանագրուած թիւ մը, որ կը նշանակէ 25,000ի յաւելում մը մէկ շաբաթէն միւսը։ 1927ին անգործներու առաւելագոյն թիւն էր 84,916։

Փարիզ քաղաքին եւ Սէնի նահանգին անգործներու գումարն է 104,132։

Անասունները պիտի հաւարուին

Մոսկուայէն կը ձեռագրեն.— *Գործաւարներու Խորհուրդը հրամայեց հողագործական եւ պատերազմական գործաւարութեանց՝ համրել բոլոր անասունները փետրուար 1ին։*

Պիտի համրուին ձիերը, ուղտերը, եղջիւրաւոր անասունները, ոչխարները, խոզերը, այծերը, հաւերը և ճագարները։

Այս կարգադրութիւնը եղած է, որպէսզի անասունները չմորթուին, չծախուին կամ վաճառու չտրուին առանց արտօնութեան եւ կառավարութիւնը կարենայ բաբելաւել միսի եւ կաթի պարենաւորումը եւ լծկան անասուններու հայթայթումը։

Ոչ ուտելիք, ոչ բնակարան

Վերջերս մեծ դժգոհութիւն կը տիրէ խորհրդային բանուորներու մէջ, պարենաւորման անկանոնութեան պատճառով։ Դժգոհ են նաեւ «հարուածային» բանուորները, որոնք բացառիկ պարէն առանալու իրաւունք ունին, մինչդեռ միայն տոմսեր կը ստանան։ Բանուորական թերթ մը, Թրուտ կը գրէ թէ մասնաւոր քննութեան մը հետեւանքով, երեւան եկած է որ պարենաւորման կազմակերպութիւնները չեն գործադրեր կառավարութեան այն հրահանգները, որոնց համաձայն ճարտարագէտներն ու արհեստագէտները պիտի ունենան բանուորներու հաւասար պարէն, հագուստ եւ բնակարան։

Միայն Լէնինկրատի մէջ 26 հազար ճարտարագէտներ եւ արհեստագէտներ բնակարան չունին եւ չեն կրնար կանոնաւոր ապասան գտնել ա՛ր եւ է տեղ։ Իսկ աւելի քան 18 հազար մասնագէտներ եւ անոնց հետ կապուած 28 հազար հոգի տակաւին չունին ճարտարագործական արտադրութեանց համար, հակառակ բերէն ի վեր, թէեւ պաշտօնապէս կը համարուին առանձնաշնորհեալ, հաւասարձայն անցեալ աշխատած հրահանգին։

Խորհրդային մամուլը կը պահանջէ դատի ենթարկել պարենաւորման կարգ մը պաշտօնեաներ, որպէսզի սորվին յարգել կառավարութեան հրահանգները։

Մահափորձ Աւստրիոյ մէջ

Քրակայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց ֆինգ Աւստրիացիներ։ Ասոնք այդ քաղաքը եկեր էին մահափորձ կատարելու Աւստրիոյ ներքին նախարարին վրայ, որ շաբաթ մը ֆոն քնակեցաւ։

Վիեննայի մէջ եւս, ձերբակալուեցաւ անգործ մը որ յայտարարեր էր թէ կ'ուզէր սպաննել Աւստրիոյ ներքին նախարարը։

Պուլկար բանակը

Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարը յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը զինաթափութեան ժողովէն պիտի պահանջէ թոյլ տալ որ Պուլկարիոյ մէջ վերահաստատուի զինուորական պարտադիր ծառայութիւնը։ Ասով, Պուլկարիա պիտի խնայէ աւելորդ ծախքեր, որոնց տակ կուտայ ներկայիս կիրարկուած տեղի կուտայ ներկայիս կիրարկուած համաւոր զինուորութեան եղանակը։

ՄԵՐԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

«Ժամանակ»ի անցնող տարեշրջանի մէջ հրատարակեցինք Ռաֆայէլ Պատկանեանի (1909 - 1913) երկերուն առաջին հատորը, որ ամբողջացնելու համար կը մնայ միայն Պատկանեանի վերջին շրջանի գործերը հաւաքել եւ հրատարակել։ Ասոնք ալ պիտի ըլլան մեծ մասամբ նոր գործեր, որոնք մինչեւ հիմա հրատարակուած չեն։ Ասոնց հետ պիտի հրատարակենք նաեւ Պատկանեանի նամակները, որոնք ամենէն կարեւոր նիւթերը պիտի ըլլան Պատկանեանի կեանքին եւ գրական գործունէութեան ուսումնասիրութեան համար։

Ներկայ հատորին մէջ կը գտնուին Պատկանեանի ամենէն նշանաւոր գործերը, որոնք ամբողջ ժողովուրդին սիրտը նուաճած են։ Ասոնք ամենէն աւելի ծանօթ են ընթերցասէր հասարակութեան։ Ուստի ներկայ յառաջաբանին մէջ չենք ուզեր խօսիլ անոնց մասին։ Ուզենք միայն ըսել քանի մը խօսք Պատկանեանի մասին։

Պատկանեան ծնած է 1879 թուականին Պոլիս։ Ան ուսանած է Պոլսոյ Ֆրանսական Գալաթասարայի Լիսէն։ Ուսումը աւարտելէ ետք ան ուսուցչութիւն ըրած է Պոլսոյ մէջ։ Ապա մեկնած է Եգիպտոս, ուր ալ ուսուցչութիւն ըրած է։ Ան մահացած է 1913 թուականին Եգիպտոսի Մանսուրա քաղաքին մէջ։

Պատկանեան սկսած է գրել դեռ պատանի հասակին։ Ան հրատարակած է իր առաջին գործերը Պոլսոյ մէջ։ Ապա Եգիպտոսի մէջ ան հրատարակած է «Ծաղկեպսակ» անունով հատոր մը։ Ան հրատարակած է նաեւ «Ծիրանի» անունով հատոր մը։ Ասոնք ալ ամբողջութեամբ կը գտնուին ներկայ հատորին մէջ։

Պատկանեան ունեցած է նաեւ ուրիշ հատորներ ալ, որոնք սակայն հրատարակուած չեն։ Ասոնք ալ պիտի հրատարակենք

ՅՈՒՆԻՍԻ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ ՎԿԱՅՎԱԾ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԴԻԿ ԵՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԴԻԿ ԵՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈԳԵՎՈՐ ՀԱՄԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

Ամեն անգամ, երբ ես հանդիպում եմ Սուրբ Հայրենիքի հոգևոր հովիվներին, ինձ համար նոր հարստություն է բացվում հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքի մասին, նոր ուրախություն է պատճառում այն, որ մեր ժողովրդի հոգևոր կյանքը ոչ միայն չի մարել, չի խամրել, այլ ընդհակառակը, ծաղկում է, զարգանում է, ամրանում է:

Ես հանդիպեցի Սուրբ Հայրենիքի հոգևոր հովիվներին, երբ նրանք ուրախությամբ ու հպարտությամբ պատմում էին հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքի մաս

Անգլիայէն նոր առաջարկի մը լուրը կուգայ։ Ելմտական նախարարութիւնը եւ պետական գրամատունը համաձայնած են որ Լոզանի խորհրդաժողովը չետաձգուի 6էն 12 ամիս, նկատելով որ էութեան մասին վիճաբանութիւն մը, ներկայ պայմաններու մէջ կրնայ վնասել հարցին լուծման։

Կը կարծուի սակայն թէ այս չետաձգման պիտի տրուի վճարման նոր պայմանաժամի մը ձեւը։ Նման պայմանաժամ մը ըստ անգլիական տեսակէտին, առիթ պիտի տայ որ վճռական խօսակցութիւնները տեղի ունենան նոր ընտրութիւններէն չետոյ, որոնք այս տարի պիտի կատարուին շահագրգռուած երկիրներու մէջ։ Նաեւ ժամանակ պիտի տայ մասնագէտներուն որ վերջնական կարգադրութեան ծրագիր մը մշակեն։

Լոնտոնի մէջ, հետեւեալ կերպով կը նկարագրեն այդ ուրեմն, հարցը։ Գերմանիա յայտնած է իր տեսակէտը, որուն համաձայն պիտի առաջարկէ կարճատեւ չետաձգում մը։ Այդ միջոցին պիտի մտածուի վերջնական կարգադրութեան մասին։ Իսկ Անգլիա եւ Իտալիա ուժ պիտի տան զերմանական տեսակէտին։

Այս հարցին մասին, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ելմտական նախարարութեանց միջեւ բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Անգլիոյ պատուիրակը այսօր մեկնեցաւ Լոնտոնէն Փարիզ, տեսակցելու համար Ֆրանսայի ելմտական նախարարին հետ։

Միւս կողմէ, նոյն հարցին մասին խորհրդակցելու համար, Իտալիոյ պատուիրակները արդէն հասած են Լոնտոն։

Ռուսիոյ եւ Պուլկարիոյ ապառազինումները

Ֆրանսայի ծերակուտական երկու յանձնախումբերը՝ արտաքին եւ պաշտպանական՝ մանրամասն տեղեկագիր մը լսեցին Պուլկարիոյ եւ Ռուսիոյ զինուորական կացութեան մասին։ Յանձնախումբերը հաստատեցին թէ Պուլկարիա չէ կատարած միջազգային դաշինքներու պարտադրութիւնները եւ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցած ռազմական տեղեկագրերը չեն համապատասխաներ իրականութեան, որ ծածկուած է։

Գալով Ռուսիոյ, տեղեկատուներու քաղած ստոյգ լուրերը կը հաստատեն թէ բոլշեւիկները մեծ բանակ մը կազմակերպելու վրայ են Ուրալի եւ Արեւմտեան Սիպերիոյ միջեւ։ Այս բանակը պիտի բաղկանայ 4 միլիոն հոգիէ, մէկ միլիոնը զործօն, մնացեալը երեք միլիոնը ուզուած պահուն զօրակոչի ենթարկելի։

Սասիկ տաք... Նիւ Եորքի մէջ

Տաքութեան ալիք մը մը արշաւած է Նիւ Եորք, եւ կը շարունակուի քանի մը օրէ ի վեր։ Յունուար 14ին ջերմաչափը կը ցուցնէր 68 աստիճան։ Քաղաքին շատ մը մասերուն մէջ բազմաթիւ մարդիկ շապիկով կը պտտէին։ Մէրիլէնտի մէջ տաքութիւնը բարձրացաւ 78ի։ Նահանգին շատ մը մասերուն մէջ երկրագործները արդէն սկսած են իրենց գարնանային վարուցանը։

Քանատայի կարգ մը մասերուն մէջ ալ ջերմաչափը 50 աստիճանի բարձրացաւ։ (Ֆարէնհայթ)։

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ԲՈԼՈՆՊԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Place Comète, (Անիէռ) ծխամաճառի վերնայարկը։

Կը խօսի՝ ընկ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրներ

*Villiers*էն առնել ֆանրակառք 45 եւ իջնել փլաս Քոմէթ (Անիէռի կայարանին մօտ)։

ՊԱՆԵԼՕԶԻ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

21 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ

Կը խնդրուի ուրիշ միութիւններէ նկատի ունենալ այս թուականը

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,, ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ Յունուար 25ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle p'Horticultureի մէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.

Կը ներկայացուի Սուրբեաններու կողմէ

ԱՊՈՒԻԹ (ՈՒԻԹ ԼԻՆԻ ՆՈՒԻԹ ԼԻՆԻ)

Հայկական զուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի զործազուրկներուն

Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառիստ ժօրժի ղեկավարութեամբ։ Ձոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ։

ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սամուէլ գրատուն, Ֆլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիշէն։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան գիւղէն Արամ եւ Տաճատ Ցակոբեաններուը, իրենց մօր անուն՝ Ցառա, հօր անուն՝ Մանուկ։ Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանակին մէջ գտնուող Սուրբճ գիւղը։*

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Ցակոբեանի, 14 Rue Ortolan, Paris։ Ձշդրիտ լուր տուողին 300 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Ցառաջ» նուէր։

Կը խնդրուի սուրիահայ թերթերը արտատպել։

— *Պ. Տէյիրմէնճեան կը փնտռէ իր զաւակը Դէորդ-Տէտէ Տէյիրմէնճեանը Եօզկատի Զաթ գիւղէն։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել* Garabed Djandjikian Chemin de Marmode, Villmomble (Seine) France.

Imp. A DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի նշ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, սէթ. շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վիճեր. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Հասցէի փոփոխութիւն

ԲԱՐԹՈՂ Ա. ՔՀՆՁ. ԹԱԳԼՄՃԵԱՆ

22 Bld. de la République, Chaville (S. et. O).

Պ. Լեւոն Ջորմխեանի նոր հասցէն՝ 115 Route d'Orléans, Cachan, (Seine).

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ պրասեննակի կամ արհեստանոցի մէջ հայ օրիորդ մը որ գիտէ լաւ ֆրանսերէն։ Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան։*

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)

(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

*կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ԾԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

ԾԱՆՕՒ Է

Փարիզի բազմամարդ փողոցի մէջ խանութ մը, որ ունի յարակից երկու սենեակներ, խոհանոց, տարեկան վարձք՝ 3000 ֆր., 9 տարի պայմ., եւ 12000 ֆր. ըստ փրիմ։ Դիմել՝ Հ. Աբէլեանի, 226 rue Lafayette, Paris. Tél, Nord 89-06.

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան աւտոմնակարգ նպարեղէնները անմրցելի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըյանձնուին բնակարան։

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒՔԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ԳԻՆ *18 եւ 20 ֆր.*

ODEON — POLYDOR — REGISTERED TRADE MARK

H. Arlinian, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ Թուրքերէն փլաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Ընտրեցէք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաշխաւորուած) *300—2000* ֆր.։

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են։ Բաց է ամէն օր։

POLYDOR MARQUE DÉPOSÉE

ՖՈՆՕՆԵՐ

նոր մոտելներէ եւ ամէն տեսակ մարքայէ կը ծախուին արժէքաւոր նուէրներով

SEVA PARIS

Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 rue Pial, Paris (20)

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԲԻԼԵԱՆԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՏՃԻ եւ ՏԱՄՆԱՆՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւոտները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչ եւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹՕՐ ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԲԺԻՇԿ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Կը խնամէ ամենավերջին մեթոտներով ներքին, կանանց, մանկանց եւ վիներական հիւանդութիւնները։ Աչքի, քիթի, ականջի եւ կոկորդի խնամք, ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ, սամնագէտ բժիշկներու գործակցութեամբ։

Assurance Sociale եւ Accid nt du Travail պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Կ'ընդունի ամէն առաւօտ *10—12* եւ կէսօրէ վերջ *2—8*

52, Ave. de Verdun Issy-les-Moulineaux, (Seine)

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սկն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՒՈՒՐԻՍ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ։ Յրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու, ժողովներու

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շոյանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւանդախտային կնախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, ձեւադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսթն է Պ. Վ. ԹԱՆՃԵԱՆ։

Ցօքթ. Մ. ՔԷշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'աշխատի նաեւ դիմի հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՍՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ԱԼԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
19
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932
19 JANVIER
1932

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1780

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ

■■■■■■■■

Վերջին պահուն Աթէնքէն պաշտօնապէս կը հաստատեն՝ թէ ներգաղթը յետաձգուած է մինչեւ յառաջիկայ փետրուար 15, համաձայն երեւանէն հասած հեռագրի մը:

Այս կարգադրութեան հետեւանքով, ընդհատուած են երկրորդ կարաւանին արձանագրութիւնները, եւ թեկնածուները կը մնան տարուբեր վիճակի մէջ:

Միւս կողմէ, Բարեգործականի ներկայացուցիչը, Աթէնքէն Սեւասնիկ անցնելով, իբրեւ առաջին գործ՝ պարտականութիւն սեպեր է յանձնարարել որ ոչ ոք շարժի իր տեղէն: Միեւնոյն ատեն, պատուիրակը պատրաստութիւն կը տեսնէ Ֆրանսա վերադառնալու:

— «Ես առաւելն երկու ամսուան համար եկած էի, այն ինչու մեզ այդ երկու ամիսներու ընթացքին կարելի պիտի ըլլայ գտնել երկու ամսուան ծախքը ծածկելու կարաւան ձամբայ հանել. մինչդեռ երկու ամսուան սպասումի եւ պատրաստութեան պէտք եղաւ միայն առաջին կարաւանը ձամբայ հանելու համար»:

Այսպէս, ուրեմն, կատարեալ ողբերգութեան մը կը վերածուի այն ինչ որ իբրեւ աւետիս, իբրեւ օրհնութիւն հեռագրուեցաւ անցեալ ամառ, 1931 յուլիս 8ին:

Այնուհետեւ փարիզը բա՛խտն ունեցաւ աչքով տեսնելու Հայաստանի «վարչապետ»ը եւ անոր ուռուցիկ յայտարարութիւնները: Ամէն ինչ պատրաստ էր, եւ առաջին վեց հազարը «վաղն իսկ» ճամբայ կրնային ելլել: (1931 օգոստոս):

Ահա, բառ առ բառ, իր յայտարարութիւնները, «ճշդուած» եւ սեւով ճերմակի վրայ տպուած՝ Փարիզի իբրենց օրկանին մէջ (1 սեպտ. 1931).

— «Բնակարաններ չկան: Պատրաստ եղած բնակարանները 6000 շունչի կամ 1200 ընտանիքի կը բաւեն: Հետեւաբար վաղն իսկ, անմիջապէս 6000 շունչ կամ 120 ընտանիք կրնան Խորհրդային Հայաստան մեկնիլ:

Այս ընտանիքները հետեւեալ կերպով պիտի տեղաւորուին եւ տեղւոյն վրայ աշխատանքի պիտի լծուին՝

Ղռերու (Երեւանի մօտ) ոռոգման շրջանները՝ 800 ընտանիք՝ 4000 շունչ, Արթիկի ցուքի արդիւնաբերութեան շրջանին մէջ 100 ընտանիք՝ 500 շունչ, Ախի պէմզայի արդիւն. շրջանի մէջ 100 ընտ. 500 շունչ, Թալխոտի խորհրդ. տնտեսութեան մէջ 100 ընտ. 500 շունչ: Ընդհանուր գումար 1200 ընտանիք 6000 շունչ:

3. Այդ նոյն եւ ուրիշ շրջաններու մէջ փուճով նոր բնակարաններ կը շինուին արդէն, եւ Խորհ. Հայաստան ինարաւորութիւն կ'ունենայ նորէն Հոր ճգաւր գաղթական եւս ընդունիլ, որով այս տարւայ ընթացքին Խորհ. Հայաստան կը փոխադրուին 10,000 շունչ կամ 2000 ընտանիք:»

Այս «հարուածային» հաւաստիքներէն յետոյ, պարզուեցաւ որ Երեւանի մէջ տակաւին նոր սկսեր են խորհրդակցութիւններ կատարել ներգաղթի մասին: Օգոստոս 10ին, լայն խորհրդակցութիւն մը սարքուած էր Հայաստանի մայրաքաղաքին մէջ, ուր կ'որոշուէր.

1.— Արտօնել աշխատաւոր Հայերու ներգաղթը Հայաստանի սահմաններէն ներս:

2.— կազմել ներգաղթի ընդունելութեան յանձնախումբ մը:

3.— Այս յանձնախումբն է որ ՊԻՏԻ ՈՐՈՇԷ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵԼԻՔ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ, ԱՆՈՆՑ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ, ինչպէս նաեւ մշակումն ու լուծումը այն ինարցերուն որոնք կապուած են գաղթականութեան մտահոգութեան եւ նիւթական ապահովման խնդրին եւ հանրապետութեան սահմաններուն մէջ ըստ մասնագիտութեան անոնց աշխատանք հայթայթելու խնդրին:

Ցետոյ, այսօր-վաղը խաղալով, վերջապէս Աթէնք հասաւ երեւանի «վարչապետ»ը եւ անոր ուռուցիկ յայտարարութիւնները: Ամէն ինչ պատրաստ էր, եւ առաջին վեց հազարը «վաղն իսկ» ճամբայ կրնային ելլել: (1931 օգոստոս):

Ահա, բառ առ բառ, իր յայտարարութիւնները, «ճշդուած» եւ սեւով ճերմակի վրայ տպուած՝ Փարիզի իբրենց օրկանին մէջ (1 սեպտ. 1931).

— «Բնակարաններ չկան: Պատրաստ եղած բնակարանները 6000 շունչի կամ 1200 ընտանիքի կը բաւեն: Հետեւաբար վաղն իսկ, անմիջապէս 6000 շունչ կամ 120 ընտանիք կրնան Խորհրդային Հայաստան մեկնիլ:

Այս ընտանիքները հետեւեալ կերպով պիտի տեղաւորուին եւ տեղւոյն վրայ աշխատանքի պիտի լծուին՝

Ղռերու (Երեւանի մօտ) ոռոգման շրջանները՝ 800 ընտանիք՝ 4000 շունչ, Արթիկի ցուքի արդիւնաբերութեան շրջանին մէջ 100 ընտանիք՝ 500 շունչ, Ախի պէմզայի արդիւն. շրջանի մէջ 100 ընտ. 500 շունչ, Թալխոտի խորհրդ. տնտեսութեան մէջ 100 ընտ. 500 շունչ: Ընդհանուր գումար 1200 ընտանիք 6000 շունչ:

3. Այդ նոյն եւ ուրիշ շրջաններու մէջ փուճով նոր բնակարաններ կը շինուին արդէն, եւ Խորհ. Հայաստան ինարաւորութիւն կ'ունենայ նորէն Հոր ճգաւր գաղթական եւս ընդունիլ, որով այս տարւայ ընթացքին Խորհ. Հայաստան կը փոխադրուին 10,000 շունչ կամ 2000 ընտանիք:»

Այս «հարուածային» հաւաստիքներէն յետոյ, պարզուեցաւ որ Երեւանի մէջ տակաւին նոր սկսեր են խորհրդակցութիւններ կատարել ներգաղթի մասին: Օգոստոս 10ին, լայն խորհրդակցութիւն մը սարքուած էր Հայաստանի մայրաքաղաքին մէջ, ուր կ'որոշուէր.

1.— Արտօնել աշխատաւոր Հայերու ներգաղթը Հայաստանի սահմաններէն ներս:

2.— կազմել ներգաղթի ընդունելութեան յանձնախումբ մը:

*3.— Այս յանձնախումբն է որ ՊԻՏԻ ՈՐՈՇԷ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵԼԻՔ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ, ԱՆՈՆՑ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ, ինչպէս նաեւ մշակումն ու լուծումը այն հ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒՆ

Այո՛, պէտք է խոստովանիլ, որ «Անմիջական Օգնութիւն» կոչը ապատուած արդիւնքը չտուաւ դեռ: Ըստ երեւոյթին, մեր հասարակութիւնը վարժուած չէ նման ձեռնարկներու:

Մեր կողքին ապրող ուրիշ տարագիրները «Սոված Ուրբաթ» ունին տարիներէ ի վեր: Հանգանակութիւն կը կատարեն այդ անունով: Ամէն տարագիր օր մը կը զրկէ ինքզինքը եւ իր ունեցածէն բաժին կը հանէ հանրային նպատակի՝ դպրոցի, որբանոցի, ուսանողներու, թոքախտաւորներու, գործազուրկներու եւայլն: Եւ ամէն տարի կը հաւաքուին հարիւր հազարներ:

Մենք նման գործերու վարժութիւն չունինք դեռ: Հայ կտրիճ հայի փորձը՝ ծոմապահութեան օր մտցնելու՝ քարդ յաղողութիւն չունեցաւ: Փայլուն չէրթար եւ «Անմիջական Օգնութիւնը»:

Ինչո՞ւ: կարի՞ք պակաս է մեր մէջ: Հայ մարդը կարողութի՞ւն չունի զոհողութեան: ի հարկէ, ո՛չ այս, ո՛չ այն:

Հայ գործազուրկներու վիճակը աւելի լաւ չէ ուրիշներէն: Թերեւս աւելի վատ ալ: Այնքա՛ն վատ, որ արդէն յանահատութեան հասածներ կան: Ինձ ծանօթ են ընտանիքներ — փարիզի մէջ — որ քիլօ մը հաց գնելու դրամ չունին: Ընտանիքներ, որ քնակարանի վարձքը չեն կրնար վճարել եւ կը դողան փողոց նետուելու սպառնալիքէն: կը ճանչնամ մարդիկ — դարձեալ փարիզի մէջ — որ այս ցուրտ ձմեռը, գիշերները կ'անցընեն կաժուրջներու տակ եւ իրենց անօթութիւնը կը յագեցնեն հանրային ճաշարաններէն քրեա ողորմութիւն ստացուած աման մը ապուրով:

Եւ այս դեռ՝ Փարիզի մէջ, ամէնուն աչքին առջեւ: Իսկ ի՞նչ կը կատարուի «աչքէ հեռու» անծանօթ ուխտուղ անկիւններ...

Ո՛չ, կարիքը շատ սուբ է, չըսելու համար աւելին: Գործազրկութիւնը բռնած է արդէն հայ աշխատաւորի կոկորդէն ու կը խեղդէ:

Ծօսք չի կրնար ըլլալ եւ հայ մարդու զոհաբերութեան ընդունակութեան մասին. Ազգային ամէն աղէտ միշտ ալ կենդանի արձագանգ գտած է հայ զանգուածներու մէջ, ու դրամները հոսած են կարիքի վայրը: Հարկ չկայ օրինակներու: Բայց եւ այնպէս, «Անմիջական Օգնութեան» հրաւէրը լայն արձագանգ չգտաւ: Ինչո՞ւ:

Գլխաւոր պատճառը կը թուի թէ այն է, որ օգնութեան պահանջին արձագանգողը մեր մէջ միշտ եղած է աշխատաւորութիւնը. իսկ այս անգամ աշխատաւորութիւնը ինքն է օգնութեան ձեռք կարկառողը: Բոլոր հանգանակութիւններու ժամանակ, ընդհանրապէս, դրամ տուողը անոնք են, աշխատաւոր հայ մարդիկ, որ այսօր կամուրջի տակ կը քնանան կամ թիկնածու են կամուրջի, իսկ ունեւոր դասի գրպանները, սակաւ բացառութեամբ երէկ ալ, այսօր ալ գոց են: Ունեւոր դասի հետ մէկտեղ, դժբախտաբար նաեւ մտաւորականութեան խոշոր մասը, որ սովորաբար կը սիրէ ճառել, ուրիշները մղել զոհողութեան, ուրիշի գրպանին կոչուած ընել, բայց սեփական գրպանը հեռու պահել հանրային կարիքներէ:

Չէ՞ որ ճանչնաք մտաւորականներ, որոնք Ծնունդի իրիկունը հարիւրներ մսխեցին, աւանդական փիլաւը վայելելու եւ քանի մը կուշտ բարեկամներ հիւրասիրելու համար, բայց մինչեւ այժմ անթիմ մը իսկ արձանագրուած չեն «Անմիջական Օգնութեան», թէեւ գործազրկութեան մասին չեն դադրիր ճառելէ ու շաբաթնակ կը մտահոգուին...բառերով:Չէ՞ որ ճանչնաք «ազգասէր» հարուստներ, որ հազարներ ծախսեցին Ծնունդն ու Նոր Տարին, «հայկվարի» անցնելու համար, ճոխ սեղաններ, խաւեար, շամփանեա — եւ ո՛չ մէկ ֆրանք գործազուրկներուն, անոնց որ կաժուրջի տակ դիմաւորեցին Նոր Տարին եւ որոնց նմաններու արիւնքրտինքով սարքուած էին «ազգասէրներու» սեղանները:

Մարդկային սիրտը քարացած է,«Ես կուշտ ապրիմ, իմ ընտանիքը երջանիկ ըլլայ, ուրիշները ինչ կ'ուզեն թող ըլլան» — ահա տիրող փիլիսոփայութիւնը: Մէկը գիտեմ, որ 25,000 ֆր. բնակարանի վարձ կուտայ, քանի մը սպասաւոր կը պահէ, կնոջ եւ զաւակներուն հագուստի ու հաճոյքի վրայ ծախսածովը տասը ընտանիք կարող է ապրիլ, խեղճութի իրիկուն ընթրիք սարքած էր, որով միջակ ընտանիք մը մէկ ամիս կրնար իր գոյութիւնը պահել, — երբ իրեն ակնարկուեցաւ գործազուրկներու «Անմիջական Օգնութեան» մասնակցելու պէտքը, դէմքը խեղճ ըրաւ ու սկսաւ զանգատիլ տագնապի, գործերու թուլութեան եւ ունեցած մեծ կորուստներու մասին: Թիչ մնաց զրպանէս տասը սու հանէի ու ափը գնէի...

Եւ այս մէկը բացառութիւն չէ բնաւ: Մեր «ազգասէր» հարուստներու մէջ սովորական են նման տիպեր:

«Անմիջական Օգնութեան» կոչը անկարելին չէր պահանջեր: Ամէն մարդ կրնար կատարել անոր խնդրածը— տօնական ծախսերը կամ գէթ ծախսերու մէկ մասը յատկացնել գործազուրկներուն: Դժուա՞ր բան էր նոր տարուան նուէրներ չգնել ու դրամը տալ անօթիներուն: Հերոսութի՞ւն էր Ծնունդի իրիկուն փիլաւ չուտել ու դրամը յատկացնել հաց չունեցողներուն: եւ, սակայն, այսքան պարզ, մարդկային խղճմտանքին դիմող կոչ մը չհասկցուեցաւ շատ շատերու կողմէ:

Բայց դեռ ուշ չէ: «Անմիջական Օգնութեան» պահանջը կը մնայ: Ով տօներուն չհնդրադարձաւ կամ ժամանակ չունեցաւ խօսքհելու, որու խիղճը մեց լուռ, թո՛ղ պահ մը ինքնամփոփուի ու մտածէ իր պարտականութեան մասին: Խաւեարով ու շամփանեայով ստամոքս լեցնող հարուստներուն չէ խօսքս— անոնք ուրիշի խորհուրդի պէտքը չունին— խօսքս ուղղուած է մարդկային կերպարանքը չկորսնցուցած մարդոց, որոնց կուրծքին տակ կայ բաբախող սիրտ մը, ոչ պաղ քարի կտոր մը,..

«Անմիջական Օգնութեան» պահանջը անցած չէ: Ընդհակառակն, մենք կեցած ենք աւելի գառն փորձութիւններու առջեւ: Հարկաւոր է պատրաստ ըլլալ, զինուիլ՝ դիմագրաւելու համար վերահաս չարիքին: Անհրաժեշտ է կատարել մեր պարտքը:

Օր մը զրկենք մեզ, խնայենք հացէն ու հաճոյքէն եւ մեր խնայողութիւնը դնենք «Անմիջական Օգնութեան» արկղը: Ծրանսայի մէջ կայ 60 հազար Հայ. տասնական ֆրանք՝ կ'ընծ 600 հազար ֆրանք: «Սորա կէսը, կէսի կէսը...» —Մ՛թէ, երօք, դժուար բան է...

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ... ՕԳԱՆԱՒՈՎ

Յունուար 15ին հարիւր հազարաւոր ժողովուրդ պատուհանները եւ տանիքները թափեցաւ Նիւ Եորքի մէջ, լսելու համար օդանաւով կոչ մը՝ ի նպաստ գործազուրկներու: Դէպի վեր նայելով, կը տեսնէիր, արեւու ճառագայթներուն մէջ, օդանաւը, հազար ոտք բարձրութեան վրայ, մինչ հզօր բարձրախօս մը լսելի ձայնով կը իւօսէր մէկ քառակուսի մղոն տարածութեան վերեւ: Թախանձագին կոչ մըն էր հին հագուստներ հաւաքելու եւ անմիջապէս յանձնելու ամենամօտ ոստիկանատունը, բաժնուելու համար գործազուրկներուն: Յետոյ, մինչ նուագախումբը կը հնչեցնէր «Երջանիկ օրեր պիտի գան նորէն», օդանաւը սուրաց դէպի հարաւ, սակարանին վերեւ: Հազարաւոր անգործներ աչքերը դէպի վեր յառած՝ կ'ունկնդրէին անհամբերութեամբ:

ԴԷՊԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ...

Լոնտոնի գինուորական շրջանակները շատ մտահոգուած են այն լուրով թէ գերման ճարտարագէտ մը հնարած է գնդակ մը, որ հիմնովին պիտի յեղաշրջէ եղեր ռմբաձգութիւնը: Այս գնդակը այնքան ուժգին արագութեամբ մը օժտուած է, որուն դէմ թէր թէ պաշտպանութեան բոլոր միջոցները անզօր են եւ ասով պատճառ պիտի դառնայ որ մեծաւալ նաւային պատերազմ մասին:

Նոր գնդակը կրնայ դիւրութեամբ ծակել երեք սանթիմեթր թանձրութեամբ զրահ մը, որուն ցարդ կրնային փնասել միայն մասնաւոր ռումբեր:

ԴՐԱՄԱՏՆԵՐ ԵՒ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ[1]

Այսպէս միլիոնաւոր մարդիկ Ամերիկայում եւ Եւրոպայում մասնակցում են սակարանների այս դիւային խաղերին, որոնց մէջ միշտ շահողները դրամատները եւ սակարանների առիւծներն են, իսկ տուժողները միլիոնաւոր միամիտ, տգէտ եւ խաղի մ'ոլիներ, որոնց հաւատը դրաւիչը զրգռիչ գործողութիւնն է եւ ոչ թէ դրամական հաշիւները: Սրանք յաճախ ոչ մի գաղափար չունին այն բաժնեթուղթերի մասին, որոնց գնում կամ վաճառում են, այլ ինչ դրամատները, որոնք կենդրոնացրել են իրենց ձեռներում այդ առուծախը, համարեա բոլոր արդիւնաբերական ճիւղերի մասնագէտներին պահում են իրենց մօտ,իբրեւ պաշտօնեաներ, եւ միշտ տեղեակ են իրերի իսկական վիճակին:

Վերեւը նկատեցինք, որ դրամատները մեծ դիւրութիւններ են տալիս փոքր գումարներով մասնակցելու սակարանային համեմատաբար մեծ խաղերին եւ դրանով չափազանց զրգռում են դիւրաբորբոք եւ ընչաքաղց բնաւորութիւններին,իսկ ո՞վ մեր դարում ընչաքաղց եւ դիւրաբորբոք չէ:Դրամատները ամէն մի անհատի համարմեծ պատրաստակամութեամբ բաց են անում,այսպէս ասած, անկօլի (on call, դրամակոչ) հաշիւ միայն սակարանային խաղերին մասնակցելու համար: Եթէ դուք ազատ դրամ ունէք, օրինակ մէկ հազար դոլար, այդ դրամը կը մտցնէք դրամատուն, որ ձեզ հնարաւորութիւն կուտայ 3000ից մինչեւ 4000 դոլարի զանազան բաժնեթուղթեր գնելու, ուրեմն դրամատունը այդ գործողութեան համար վարկ է բաց անում անհատին 2000-3000 դոլարի: Դրամատունը այս դէպքում ոչ մի րիսկ չունի (հակառակ մուրհակների զեղչման գործողութեան) որովհետեւ ձեր անունով գնած բաժնեթուղթերը մնում են դրաւական իր պահեստներում ձեր դոլարի հետ միասին. դուք կարող էք կարգադրութիւն անել այդ բաժնեթուղթերը ծախելու,բայց կարցնել չէք կարող, մինչեւ լիովին չվճարէք: Այսինքն ձեր սեփականատիրական իրաւունքները սահմանափակուած են: Եթէ ձեր գնած բաժնեթուղթերի արժէքը ընկնում է, դուք դրամատան առաջարկութեամբ պարտաւոր էք անմիջապէս մտցնել այնպիսի գումար, որ ձեր գրաւական դրամը լինի բաժնեթուղթերի օրուան ընդհանուր արժէքի 35 25 տոկոսը:

Դրամատներում այսպիսի հաշիւ ունեցողները կոչւում են անկօլիստներ: Դրամատունը իր «անկօլիստներին շահագործելու շատ միջոցներ ունի, չնայելով որ նրանց վերաբերմամբ ոչ մի րիսկի չի ենթարկում:

1) Բացուելիք վարկի գումարի համար «անկօլիստ»ից նա վերցնում է սովորականից աւելի տոկոս (հարիւրին 1-ուկէս աւելի):

2) «Անկօլիստ»ի ամէն մի կարգադրութեան համար դրամատունը վերցնում է յանձնակատարական միջնորդչէք:

3) Ստանում է առանձին յանձնառողչէք (կոմիսիա) կատարած գործողութեան (միեւնոյն է գնում է թէ վաճառում ձեզ համար) գումարի համաձայն:

4) Սակայն դրամատների ամենամեծ օգուտը կայանում է նրանում, որ նրանք զեղծում են կատարում գնելու եւ վաճառելու արժէքների մէջ:

Դիցուք դուք պատուիրում էք դրամատանը գնելու ձեր հաշուին 1000 հատ Z բաժնեթուղթեր, որոնց օրուան արժէքը տատանւում է 100-102 դոլարի մէջ, դրամատունը անշուշտ գնում է 100ով, իսկ ձեզ վրայ հաշւում է՝ 102 դոլար, այսինքն առանց օրէնք իրաւունքի վաստակում է ձեզնից 2000 դոլար: Դուք չէք կարող ժեղադրել դրամատանը զեղծման մէջ, որովհետեւ այդ օրուան սակարանային պաշտօնական լրատուների մէջ նշանակուած է այդ բաժնեթուղթերի արժէքը հարիւրից մինչեւ հարիւր երկու դոլար: Յաճախ նոյնիսկ աւելի մեծ տարբերութիւններ են տեղի ունենում, իբր օրէնք բաժնեթուղթեր գնելու մեծ պատասխաններ է ստանում դրամատունը: Օրինակ՝ ենթադրենք թէ դրամատունը պատուէրներ է ստացել այսօր զանազան «անկօլիստ»ներից գնելու այդ Z բաժնեթուղթերից 10 հազար հատ, որոնց օրուան արժէքը հարիւր դոլար է, դրամատունը այդ օրը ինքը սկսում է գնել 20-50-100 հատերով եւ աստիճանաբար բարձրացնում է նրանց արժէքը մինչեւ 110-115 դոլարի: Զեզ զրում է, որ ձեր պատուէրի հազար հատի փոխարէն գնուած է միայն 200 հատ 110 դոլարով, դուք ուրախ էք որ գոնէ 200 հատ գնել են, միւս օրը գնում են ձեզ համար միւս 800 հատ 111 դոլարով: Այն ինչ դրամատունը տասը հազար հատը մասսամբ գնած կը լինի միջին թուով 106ով: (Մի քանի հարիւր հատը 112-113ով, իսկ մեծ մասամբ 100-102-103ով): Ուրեմն միջին հաշուով ամէն մի բաժնեթուղթի մէջ դրամատունը վաստակում է 4-5 դոլար, այսինքն այդ մի երկու օրւան մէջ 40-50 հազար դոլարի վաստակ է ունենում «անկօլիստ»ների հաշուին:

Դրամատները զարմանալի զգայուն են ըմբռնելու շուկայի տրամադրութիւնները այս կամ այն բաժնեթղթի վերաբերեալ: Նրանք նոյն իսկ կարողանում են շահագործել ձեզ, երբ դուք զգուշութեան համար ձեր պատուէրի մէջ ինքներդ նշանակում էք բաժնեթուղթերի գնման կամ վաճառման արժէքը (նշանակում էք limite - սահման): Դրամատունը այդպիսի պատուէրը կատարում է առանց հաճոյքի կամ կատարում է այն դէպքում, երբ իրեն համար կրկին որոշ չափով շահաւէտ է. բայց մեծ մասամբ չի կատարում, պատճառաբանելով, թէ այդ արժէքով առուծախս չէ եղել այդ օրը: Վերջին դէպքում դուք կամ հրաժարւում էք գործողութիւնը կատարելուց, կամ բարձրացնում էք limit-ը, կամ պատուէր էք տալիս գնել առանց limiteի:

Անկօլիստները այդ տեսակէտից դրամատների գերիներն են:

Սակայն սակարանները ժողովրդական տնտեսութեան եւ արդիւնաբերութեան գարգացման տեսակէտից կատարում են եւ մեծ դրական դեր: Նրանք են որ դիւրութիւն են տալիս ժողովրդական լայն խաւերին մասնակցելու իր տնտեսած փոքրիկ գումարներով արդիւնաբերութեան խոշոր ձեռնարկների մէջ: Այդ միջոցով է, որ խոշոր արդիւնաբերութիւնը դրամական հնարաւորութիւն է ստանում իր գործունէութիւնը անսայթաք շարունակելու եւ աստիճանաբար զարգացնելու:

Պետութեան պարտականութիւնն է գտնել այնպիսի միջոցներ եւ սահմանել այնպիսի օրէնքներ, որոնց ներկայութիւնը հնարաւորութիւն տայ սակարաններին կատարելու իրենց դրական արդիւնաբերական դերը եւ միեւնոյն ժամանակ հեռու պահէ ժողովրդի լայն զանգուածներին ընկնելու նրանց նենգաւոր թակարդների մէջ:

ՏԱՐԱԳԻՐ

(վերջ)

(1) Տես «Ցառաջ» 9 եւ 14 յունուար:

Կէս միլիոն անգործ Սպանիոյ մէջ

Համատարած անգործութիւն կը տիրէ Սպանիոյ մէջ: Պաշտօնական ցուցակ չկայ, բայց հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, որ ընկերվարական է, հինգ հարիւր հազարէն աւելի կը հաշուէ անգործներուն թիւը: Բանուորներու ընդհ. միութիւնը, որ 4000 ճիւղեր ունի, մէկ միլիոն անդամներով, կը համրէ 368,000 գործազուրկ (132,000ը հողագործ): Առանձ բոլորը մաս կը կազմեն ընկերվարական կուսակցութեան: Ընկերվարական պաշտօնեաները կը պահանջէ ազդու միջոցներ ձեռք առնել, որովհետեւ «անօթութիւնը յուսահատութեան կը մղէ»:

Տագնապին գլխաւոր պատճառը այն է որ ունեւոր եւ միջին դասերը հակառակ են հանրօգուտ շինութիւններու,եւ մեծ դրամագլուխները կամ հրապարակէն կը քաշուին եւ կամ արտասահման կը փախցուին: Երկրագործութիւնն ալ երեսի վրայ ձգուած է:

Կ'ԱԺՆԷ ՕԴԷՆ ԹՌՉԻԼԸ

Թաշլաերելու համար օդանաւային ճամբորդութիւնը Ծրանսայի եւ Մարոքի միջեւ, գնդչուած են գիներըը: Այսպէս Մարոէյլէն Քազապլանքա մէկ թռիչքը կ'արժէ 1250 ֆր.:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՔԷՆՔԷՆ

ՖԻՔՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԷՊՔԸ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՀՈԳԵՐ

Վերջերս դէպքերը իրարու կը յաջորդեն Աքէնքի շրջանին եւ մանաւանդ Ֆիքսի գաղթակայանին մէջ: Եւ ասիկա շատ ալ զարմանալի թող չթուի, որովհետեւ, գիշակեր ագռաւներու հուտ-ռութեամբ, համայնավարները կը վազեն եւ գործի կ'անցնին, հոն, ուր զգայուն-ները գրգռող հարցեր կան:

Ու Աքէնքի ճօտիկ այս գաղթակայանը՝ Ֆիքսը, կը ներկայացնէ պայքարի լաւագոյն մարզադաշտը՝ համայնավարներու տեսակէտով:

Նախ եւ առաջինի հարց,որուն վար առնուելուն առիթով, «տավարիշ» Շահվերտովի օրեր առաջ կազմակերպած «քաջագործութիւնը» փակուեցաւ 6-7 հայ աշխատաւորներու վիրաւորումով: Եւ ատոնք ըստ առաջնոյն, աճէն կիրակի եւ տօնական օրեր կը պարզուի կրկին եկեղեցւոյ գանգակատան վրայ, անշուշտ ճիծաղելի՝ աննպատակ եւ տխուր կարգադրութիւն մը — պէտք է կարդալ «նոր Շարժում» կոչուած քուրջին մէջ: Ընշուշտ «Ազդակ»ին մէջ: Ընդունուած է, որ Շահվերտով պիտի անցնի Մակեդոնիա, կազմակերպելու համար երրորդ եւ վերջին կարաւանը:

Երկրորդ կարաւանին համար պատասխանատու նոր արձանագրութիւն չկայ: Առաջինէն ետ մնացածները պիտի մնան, կ'ըսուի: Թէեւ ձեռքի տակէ հոգացարանները կը պատցնեն, առհասարակ անզորձ եւ յուսահատ վիճակ ունեցողներուն: Սակայն կը հետեւի թէ շատեր կան, որ հրաժարած են մեկնելէ եւ կ'ուզեն անոնց տեղը լեցնել:

Տիրող անգործութիւնն ու թշուառութիւնն ալ կը շահագործուի համայնավարներու կողմէ, կառավարութեան եւ տպային իշխանութեանց դէմ:

Գարեւոր աշխատանք մը ունի Թաղ. Խորհուրդները, զանազան միջոցներով եւ յորդորներով զգուշացնելու հայ գաղթականները, որպէսզի կոյր ղորիքի չըլլան համայնավար հրձիչներու ձեռքէ չպրդուելու համար պատկան կառավարութիւնը, որ կրնայ յանկարծ հիմնովին աննպատակ եւ տխուր կարգադրութիւն ընել Հայերուս համար: Այսօրինի պարագայ մը բոլոր «նշանաւոր» եւ «գործուածային» կօներիսները հոս ու հոն ճակատուտ պիտի ըլլան, ձէչտեղ ձգելով խեղճ ու կրակ կինները, ինչպէս ըրին յունուար 8ի դէպքին օրը:

— Վերջերս այնքան դէպքեր տեղի ունեցան, որ չկրցայ զգուշացնել կրթական եւ յարաբերական կեանքի պատկերացնել: Ցաջորդիւ կը յաւատամ այդ մասն ալ լրացնել չմոռնալով — եւ ինչ քանիփափաքելի է— կոխի եւ ծեծկուտքի արձանագրութիւն:

ԹՂԹԱԿՑԻ

Սեւը կը բարձրանայ

Սէն գետը կը սկսի բարձրանալ մանաւանդ բաւական չափ տեղերուն պատճառով, որ կը հոսի Ներկայիս: Եղբերին վրայ կարգ մը անցքեր ողողուած են արդէն: Սպասելի է որ ճահիճներէն հոգ չի պատճառէ Լուրի այս բարձրացումը:

Շանսի-Բյուր

«Ռոբ. Հասսոնի» ֆլշ շոֆլոր ոտքի վրա ֆ. Շահսաներ ևը ոչ ինչ

Թուրք հաւատացեալ պարտքերը
Սարամ Օղու Փարիզ կուգայ

ԷՆՆԻՒԻՒ, 17 յունուար.— Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւաստեն թէ նախկին ելմտական գործավարը, Սարամ Օղու եւ Նուրուլլահ պէյ վաղը կը մեկնին դէպի Նիւ-Եորք: Պիտի անցնին փարիզէն, ուր քանակցութիւններ պիտի կատարեն թուրքիոյ պահանջատէրերուն հետ, փոփոխութիւն մը մըտցնելու համար փարիզի համաձայնութեան մէջ: Պիտի առաջարկեն զեղչել պարտքի գումարը եւ հետեւաբար տարեվճարները: Եթէ այս հիման վրայ համաձայնութիւն գոյանայ, նոյնպէս պիտի առաջարկեն 1939ին յետաձգել տարեվճարները:

Քիւրտ սպա մը ահնձնուսուր Իրայի

Քիւրտ համբաւաւոր շէյխ մը, Ճաֆֆար Մուլթան որուն ցեղախումբը երկար ատեն զիմադրեր էր պարսիկ զօրախումբերուն՝ իրաքեան սահմաններուն վրայ, յանձնուեցաւ Իրաքի կառավարութեան:

Ցեւսագրում Լօզանի ժողովին

Լոնտոնի լաւատեղեակ շրջանակները այն կարծիքը կը յայտնեն թէ եթէ Լօզանի ժողովը յետաձգուի, պիտի թելադրուի վճարման կար ատեւ պայմանաժամ մը տալ Գերմանիոյ:

Այս թելադրութիւնը թոյլ պիտի տայ խորհրդաժողովին որ աւելի ուշ գումարուի, շատ աւելի նպաստաւոր պայմաններու մէջ:

Տակաւին յայտնի չէ սակայն թէ այս յետաձգման առաջարկին ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի ընէ Անգլիոյ կառավարութիւնը, քանի որ անոր տեսակէտը պիտի յայտնուի միայն ժողովին մէջ:

Ամերիկեան բազմաթիւ երեսփոխանութիւններ դէմ արտայայտուեցան պատերազմական պարտքերու վճարման նոր յետաձգման մը:

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Ռանկունէն տրուած լուրերու համաձայն, ոստիկանական եւ զինուորական ջոկատ մը յարձակած է ըմբոստներու բանակատեղիի մը վրայ: Ըմբոստներէն սպաննուած են 3, վիրաւորուած 7: Ոստիկանութիւնը գրաւած է ութ ռումբեր, երեք թնդանօթներ եւ մեծաքանակ փամփուշտ:

Ցատուկ դատարանը մաիւան դատապարտեց 2 հոգի, որոնք մեղադրուած էին թէ մասնակցած են Թարրա վատիի խռովութեանց. Ուրիշ չորս ըմբոստներ դատապարտուեցան ցկեանս աքսորի:

— Ոսկիի արտածումը արգիլելու համար, հնդիկ ազգ. խորհուրդը մեծ աշխատանք կը թափէ: Հակառակ ասոր սակայն, 2 միլիոն 737 հազար անգլիական ոսկիի արժէքով մետաղ ղրկուած է արուսասհմանէն: 1 միլիոն 282 հազար ոսկի աւելի քան նախորդ առաքումը:

— Կանտիի կինը դատապարտուեր էր վեց շաբաթ բանտարկութեան: Այս թեթեւ պատիժէն դժգոհ, ցիկին կանտի գրեց գինքը դատապարտող դատաւորին, որ աւելի խիստ պատիժ մը տայ:

— Քարաշիի մէջ, ամէն աղանդի եւ դասակարգի պատկանող բազմաթիւ երեւելիներ, առեւտրականներ, դրամատէրներ, բժիշկներ եւայլն, ներկայ եղան բացման հանդէսի մը, որ կազմակերպուած էր «Հնդկական արտադրութիւնները գնելու ընկերակցութեան» կողմէ: Այս ընկերակցութիւնը նոր կազմակերպուած է հնդիկ խորհուրդին կողմէ, քաջալերելու համար հնդկական արտադրութիւնը:

Նախագահը յայտնեց թէ ընկերակցութիւնը չի հետապնդեր որ եւ է քաղաքական նպատակ եւ թէ պիտի գործէ միայն տնտեսական ու ելմտական գետնի վրայ:

Ջհիմի մահասիկութիւն

Կառավար յրեւտութիւնը Ռուսահիոյ մէջ

Պուքրէշէն հեռեւեալ լուրը կը հաղորդեն.— Առենէ մը ի վեր, զրոյց կը շրջէր թէ Թուրքիայէն եկող եւ Օսմանեան հանգիպող նաւեր գէնք եւ ռազմանիւթ կը փոխադրեն Ռուսիոյ վերջերս, ռումանական ծովակալութիւնը լուր ստացեր էր թէ շուէտական նաւ մը որ կը բանէր ի հաշիւ Ռուսիոյ, գէնք կը փոխադրէ: Անմիջապէս որ այս նաւը մտաւ ռումանական ջուրերը, երկու մարտանաւեր զայն կեցուցին. շուէտական նաւուն մէջ կատարուած խուզարկութիւն մը երեւան հանեց ռազմանիւթի, թնդանօթներ եւ պայթուցիկներ, մինչ նաւուն արձանագրութեան տետրակին վրայ, փոխադրուած բեռը ցոյց կը տրուէր իբր ածուխ ապրանք:

Ամբողջ բեռը արդելքի տակ դրուեցաւ, հակառակ նաւապետին բողոքին:

Գոսթանցայի մէջ, երեւան հանուած է խորհրդային լրտեսական ընդարձակ կազմակերպութիւն մը: Ձերբակալուած լրտեսներուն մէջ կայ լուսնական նաւու մը հրամանատարը:

Այս լրտեսական կազմակերպութիւնը կարծուածէն շատ աւելի մեծ գործունէութիւն մը ունեցած է:

Թէեւ իշխանութիւնները չափազանց գաղտնի կը պահեն քննութեանց արդիւնքը, սակայն արդէն 18 անձեր ձերբակալուած են: Յոյն նաւապետին հետ ձերբակալուած է նաեւ իր բարեկամուհին, որ ցարական բանակի զօրավարի մը աղջիկն է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒԻՐԵՐ

Երկաթուղիի արկածներ.— Մոսկուայի մէկ արուարձանին, Քոզինոյի կայարանին մէջ պատահած երկաթուղիի արկածին զոհ գացած են 68 հոգի: Վիրաւորուած են 130 անձեր: Երկաթուղային 11 պաշտօնեաներ դատի քաշուած են, իբրեւ պատասխանատու:

Փարիզ-Ազպվիլ գծին վրայ, կառախումբ մը գծէն դուրս ելաւ, սէնժիւսդ կայարանին մօտերը: Առաջին երկու կառախումբերը քանդուեցան ամբողջութեամբ: 10ի չափ սպաննեալներ կան եւ 15 վիրաւորներ:

Քուրանի շատ հազուագիւտ ձեռագիր մը անյայտացած է Երուսաղէմի մզկիթէն: Այս ձեռագիրը, որ 800 տարուան հնութիւն ունի, կ'արժէր մէկ մզկիթէն: Այս ձեռագիրը, որ 800 տարուան հնութիւն ունի, կ'արժէր 20 հազար անգլ. ոսկի:

Խնքնութեան Թուղթերու մեծ զեղծարարութիւն մը երեւան հանուեցաւ Թուլուզի մէջ. Բազմաթիւ օտար բանուորներու տրուած ինքնութեան Թուղթեր՝ ճարտարօրէն կեղծուած էին:

Տասնեւվեց Ծրանասգիներ եւ օտարականներ ձերբակալուած են ցարդ:

Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահութեան իր թեկնածութիւնը պիտի դնէ, կ'ըսուի, նախկին զահաժառանգը:

Երկրաշարժ.— Երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ տեղի ունեցան նախորդ գիշեր, Մանչեսթրի հիւսիս-արեւմտեան կողմը:

Ց.

Դ.

ՊԼԷՌՈՆ-ԼԷ-ՊՐԻՒՅԷՐի Մասիս խումբի հերթական ժողովը՝ այսօր, երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

×

ԼԻՈՆի Մարզպետ խումբի խմբական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրագարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,,
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ
ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
Տեղի կ'ունենայ Յունուար 23ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle d'Horticultureի մէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.
Կը ներկայացուի Մանրաբեռնիներու կողմէ
ԱՊՈՒԻԹ (ՈՒԹ ԼԻՆԻ ՆՈՒԹ ԼԻՆԻ)
Հայկական զուարթ օփերէթը
Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի գործազուրկներուն
Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառիսա ժօրժի դեկավարութեամբ: Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ:
ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սաժուէլ գրատուն, Ժլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիրճէն:

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆի
ՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐԸ
Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն
Գինն 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Գրատուն Հրանտ-Սաժուէլ
51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65
Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է
ՆՈՐ ԴՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ (Մաննիկ Պէրպէրեան) 10 ֆր., ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ 30 (Ա. Հատորին Հետ 50), ԿԱՎՈՀԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 30, ԱՊՐՈՒՄՆԵՐ (Մալխաս), պոկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդարեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բարսեղեան 20, Ակֆարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐԸ (Բր. Մինքայէլեան) 10, ՀԱՅՕՍՏՆԻ ՔՈՒՐԱՆԸ (Պապէսեան) 6, ԴԵՂՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ (Կոմիտաս վրդ) մէներգ 25, տասը խմբերգ 25, ԳՆԴԱԿԱՁԱՐՈՒԱԾՔՆԵՐԸ (Ռէն) 20, ԵՐԵՔ ՀՆԿԵՐՆԵՐ (Ղ. Միքայէլեան) 10, ՈՂՔ ՀԱՅՐՆԱՍԷՐի (Վ.Իրք ՀԱՅԱՍՏԱՆի) Խ. Ամբողջական 25 ֆրանք:
ՆՈՒԻՐի ՅՈՐՄԱՆ ԳԻՐՔԵՐ ԵՆ, Ս. Ահարոնեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆի 12, ՃԱՄԲՈՐԴ 35, Րաֆֆի բոլոր գործերը, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համաստեղ ԱՆՁՐԵՒԸ 20, Ծերենցի ԹՈՐՈՍ ԼԵՒՈՆԻ լթկ. 30, Կիւլիկիա երգարան 40, ՍՐԲԻՄՏԱՀԱՅ ԲՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ 35, ԳՈՀԱՐՆԵՐ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 40, ՍՐԲԻՄՏԱՀԱՅ ԲՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 25, եւն.:
Պատի օրացոյց մը եւ գրացանկ նուէր՝ յաճախորդներուն
կազմատուն ցպագրական գործեր

ԼՈՒՍՕ ՏԵՍԱՒ

1932ի ԱՄԵՆՈՒՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Նիսի, Գուտոյի, Վալանսի, Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն թ'Էթիէնի, Կրենոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ: Առկէ զատ Ժրանսահայ դուլթէն հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու: Ամենուն համար հրաժեշտ գիրք մը: Ընդամէնը՝ 256 էջ, մաքուր տպագրութեամբ:
Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50: Արտասահման 10 ֆր.
Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
ԴԵՐՋԱԿ A. Kesseyan
4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone: Gutenberg 39-07
Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը ստանձնէ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակներով՝ ՎՃԻՌ ԱՄՈՒՍԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՎ
Ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՅԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՒՐԻՍ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիսութիւններու, ժողովներու

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսիխի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շէն կը կատարուին՝ Ք. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրամանուշակ դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար pneumothorax գործողութիւն: Շակաշիւծախտային կաթարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, ծելադրական եւ ֆիզիական մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէն է Պ. Վ. ԹՈՒՆՃԵԱՆ
Ցօթթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դուրս հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ Ցօտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի վներ, հիւանդութիւն եւ վարիսի: 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Ուշադրութիւն

Ժրանսայի մանաւանդ Նիսի շրջանի հայ հողատէրերը եթէ կ'ուզեն իրենց հողերէն արդիւնաւորութիւն կամ իրենց վիլլաներուն կամ քնակարաններուն շուրջը դեղեցիկ պարտէզներ ունենալ, թողունեն՝ ԱՒԱՒԻԼ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆի, մասնագէտ երկրագործութեան եւ պարտիզպանութեան բոլոր ճիւղերուն: Ունի 25 տարուան փորձառութիւն: Հասցէ՝ Arakel Nersessian, Boulevard de la Madeleine No 77bis, Villa Andrée, Nice. A.M.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13e)
Le Gérant H. STEPHAN

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Կը փնտռուին Խարբերդի Աշուան գիւղէն Աբրահ եւ Տաճատ Յակոբեաններ, իրենց մօր անուն՝ Մառա, հօր անուն՝ Մանուկ: Տարագրութեան միջոցին մայրերնին մեռած է եւ իրենք մնացած են Հալէպի եւ Ուրֆայի շրջանակներուն մէջ գտնուող Մուրուճ գիւղը:

Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրենց հօրեղբօր Պ. Յակոբեանի, 14 Rue Ortolan, Paris: Ճշդրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք եւ մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր:

Կը խնդրուի սուրբհայ Թերթէ-Թերէն արտատպել:

— Պ. Տէյիրմէնճեան կը փնտռէ իր զաւակը Գէորգ-Տէտէ Տէյիրմէնճեանը Նոգկատի Զաթի գիւղէն: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Ժրանսա: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Garabed Djandjikian Chemin de Marmode, Villmomble (Seine) France.

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիթը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

13.- ՎԷՃ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԵՏ

Երբ պաշտօնատեղիս հասայ, կանչել տուի ոստիկանական տեսուչը:

— Հիմա կալաթայի Հայոց եկեղեցին ղրան առնէու եւ շուրջը ոստիկաններ պիտի լեցնէք: Այնպէս որ ոչ ոք կարենայ փախչիլ եկեղեցէն:

Հրամանը տալէ յետոյ, անձամբ գացի Պատրիարքին տունը: Սպասաւորին ըսի, որ Պատրիարքին լուր տայ թէ ոստիկանական նախարար Նազըմ փաշա այցելութեան եկած է:

Պատրիարքը մինչեւ դուռը զիս դիմաւորելու եկաւ, զուարթ դէմքով մը:

— Հրաժեցէ՛ք փաշա, բարի եկաք, բարի եկաք:

Եւ մեծարելով զիս իր սենեակը տարաւ: Նստած չնստած՝ առաջին անդամ ինք խօսիլ սկսաւ.

— Փաշա՛, ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք: Դատարկապորտ Մուրատին համար այսքան խուճապ աւելորդ չէ՞: Հասարակ, անարժէք մարդ մըն է:

— Ես հոգ չեմ ըներ, որ եկեր եմ: Եկայ միայն գիտնալու թէ ի՞նչ պատճառ կայ, որ դուք հոգ կ'ընէք: Ի՞նչ է պատճառը, որ խուճապի մատնուեր էք եւ չէք ուզեր կառավարութեան յանձնել հասարակ մարդ մը, դատարկապորտ Մուրատը:

— Ո՛չ, փաշա՛, եթէ ոստիկանները եկեղեցի մտնեն Մուրատը ձերբակալելու համար, փորձանք մը կը պատահի, թերեւս Մուրատ ոճիր մը կը գործէ, այդ է որ կը մտածեմ:

Եւ մեծարելով զիս իր սենեակը տարաւ: Նստած չնստած՝ առաջին անդամ ինք խօսիլ սկսաւ.

— Փաշա՛, ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք: Դատարկապորտ Մուրատին համար այսքան խուճապ աւելորդ չէ՞: Հասարակ, անարժէք մարդ մըն է:

— Ես հոգ չեմ ըներ, որ եկեր եմ: Եկայ միայն գիտնալու թէ ի՞նչ պատճառ կայ, որ դուք հոգ կ'ընէք: Ի՞նչ է պատճառը, որ խուճապի մատնուեր էք եւ չէք ուզեր կառավարութեան յանձնել հասարակ մարդ մը, դատարկապորտ Մուրատը:

— Ո՛չ, փաշա՛, եթէ ոստիկանները եկեղեցի մտնեն Մուրատը ձերբակալելու համար, փորձանք մը կը պատահի, թերեւս Մուրատ ոճիր մը կը գործէ, այդ է որ կը մտածեմ:

— Ա՛մա՛ն, փաշա՛, ի՞նչ կ'ըսէք: Մուրատ ապաստանքին մէկն է: Եկեղեցին արիւնով կը ներկէ, ըլլալի՞ք բան է ձեր ըսածը:

Այլեւս կորսնցուցի պաղարիւնս: Ուզեցի բռնել սա Պատրիարքին մօրուքէն եւ սեղմել կոկորդը,—կեանքիս մէջ երբեք ասկից աւելի անզսպելի փափաք չեմ ունեցած: Այնքան անհրաժեշտ ու անխուսափելի թուեցաւ ինծի այդ րոպէին: Պահ մը ապշած իրեն նայեցայ: Պատրիարքը նայուածքէս ու գունափոխութենէս հակցաւ կացութիւնը եւ վախցաւ: Եւ մեղմ ձայնով մը ըսաւ.

— Ի՞նչ կ'ըլլաք, փաշա՛, Աստուծոյ սիրոյն, մի՛ նեղուիք, պէտք եղածը կ'ընենք:

Հոգեկան մեծ ճիգով մը կրցայ պազարիւնս գտնել, սիկառ մը վառեցի, շունչ մը առի եւ ըսի.

— Լա՛ւ, Պատրիարք էֆէնտի, լա՛ւ, քիչ առաջ կ'ըսէիք թէ Մուրատը հասարակ դատարկապորտ մըն է, եւ կը նեղանայիք ինծի, որ հոգ կ'ընեմ, իսկ հիմա կ'ըսէք թէ Մուրատ սարսափելի եւ անզուսպ ոճրագործ մըն է, որ կրնայ եկեղեցին արիւնով ներկել: Այլեւս կ'ուզեմ վերջ տալ այս կատակերգութեան: Եկեղեցին պաշարած եմ ոստիկաններով, այս իրիկուն բռնի ուժով պիտի ձերբակալեմ Մուրատը:

— Ներողութիւն, փաշա, հիմա գացէք ձեր պաշտօնատեղին: Ես կէս ժամէն Մուրատը ձեզի կը ղրկեմ, խօսք կուտամ ձեզի:

Բաժնուեցայ: Արդարեւ կէս ժամ յետոյ Մուրատը բերին ոստիկանական նախարարութեան դուռը: Անմիջապէս քանդը նետեցի: Սակայն յաջորդ օրը Պալատին երկրորդ քարտուղարը, Իզզէթ պէյ ինծի կը հաղորդէր Սուլթանին հրամանը, ինչպէս կը սպասէի: «Ձերբակալեալ Մուրատ անունով խռովարարը Սուլթանին հրամանով առաջին իսկ առթիւ պէտք է վտարուի երկրէն»: Եւ այս ոճրագործն ալ ազատ համարձակ մեկնեցաւ միւսներուն պէս, անոնց հետ խռովութեան նոր ծրագիրներ որոճալու համար թուրքիոյ դէմ:

14.— ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷՃիՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԼ ԱՆԱՏՈՒՈՒ ԿԸ ՄՏՆԵՆ.— ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ԹԵԼԱԴՐԷ ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆԵԼ ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷՃիՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Հնչակեան կոմիտէն իր բախտը փորձեց նախ Պոլսոյ, յետոյ Անատոլուի զանազան շրջաններուն մէջ: Պատճառ դարձաւ որ արիւն թափի Պոլսոյ, Վանի, Մուշի, Տրապիզոնի, Պիթլիսի, Էրզրումի, Կեսարիոյ, Զէյթունի, Մարաշի եւ ուրիշ հայաբնակ վայրերու մէջ: Վերջապէս պատճառ դարձաւ բազմաթիւ Հայերու եւ թուրքերու, ոստիկաններու եւ զինուորներու մահուան, բազմաթիւ տուներու աւերման:

Եւ այս առթիւ Եւրոպայի ու Ամերիկայի հնչակեան թերթերը յուզումնահար յօդուածներ գրկին թանձրատառ խորագիրներով:

— կեցցէ՛ Հայաստան եւ հայ ազգը, Անկցի՛ Օսմանեան պետութիւնը եւ Սուլթանը:

Հնչակեաններուն յաջորդեցին շահակեանները, որոնք եւս արիւն թեւին, եւ աւելի սարսափելի դափոխութիւն մը յարուցանելով հայոց ծանր զոհողութիւններ թէեւ յաջողեցանք պոլսոյ մէջ րել յեղափոխութեան այդ երբ դեռ կայծ մըն էր, այսդերձ չկրցանք խլելի բերել ծարաւ այս կոմիտէճիները: Ընկառակն աւելի կատղեցան, եւս ընդարձակեցին իրենց նէութիւնը: Պոլսոյ եւ շրջանրուն մէջ փորձեցին ահաբեկիտիկանութիւնը սպանութիւններ կամ սպառնալով այն հայ տրերուն ու երեւելիներուն, որոնք ուզեր անդամ ըրուիլ իրենց տէին կամ վճարել պահանջփրկանը:

Եւ սակայն անգամ մը եւս ցին իրենց բախտը փորձել տոլուի արեւելեան շրջանմէջ:

Վանի, Էրզրումի, Պիթլիսի ներէն ազատ կոմիտէճիները, Ռուսիա եւ Պարսկաստան էին, Սալմաստի Հայերուն հետ նալով 10 հազարէոց բանակ մը ժեցին:

(շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
20 JANVIER 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1781

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԻՍԿԱՏԱՐ ԳՈՐԾ

Գործազրկութեան տագնապին առթիւ Փարիզի Աղքատախնամին հրաւիրած խորհրդակցութիւնը, կիրակի օր, յանգեցաւ կիսկատար ելքի մը:

Դժբախտաբար, հրաւիրողները ոչ նախապէս մշակուած նախագիծ ունէին, ոչ ալ հաւաքական տեսակէտ: Կամ եթէ ունէին երկրորդը, չափազանց տարբական բան մըն էր, — մարմին մը կազմել եւ օգնել գործազուրկներուն:

Ձիշդ անցեալ տարուան պատմութիւնը, երբ Աղքատախնամը 10-15,000 ֆրանք հաւաքելով, բաժնեց-վերջացուց:

Կը թուի թէ հրաւիրողները եւ մասնակցողները տագնապին մասին ալ գաղափար չունէին:

Այլապէս, չպիտի առնմանափակուէին ժամանակաւոր օգնութեամբ, այն ալ միայն փարիզի եւ արուարձաններուն համար, ինչպէս հարցուեցաւ եւ ընդունուեցաւ առանց վիճաբանութեան:

Ցետոյ, ակներեւ էր խտրական ոգին, կամ մտավախութիւնը: Հրաւէրներ էին Գաղթականներու Յանձնաժողովը, բայց մոռացութեան տուեր էին միւսը, բուն «օֆիս»ը որ տարիներէ ի վեր կը զբաղի այս գործով (71 Ave. Kléber):

Ձենք ուզեր չար մտքի վերագրել այս թերացումը: Այլապէս, պէտք պիտի ըլլար եզրակացնել թէ Աղքատախնամն ալ, հակառակ իր նոր կազմին, քաղաքականութիւն կը խաղայ: Եւ կամ, հակառակ իր կամքին, կ'ոտքիկ որ կը շարունակէն հին, սմսեղուկ խաղերը:

Առաջադրուած գործը ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ լայն հորիզոն, ուղղամտութիւն եւ հաւաքական աշխատանք: Եղած-չեղած բոլոր օրկաններն եւ Միութիւնները պէտք է ասպարէզ հրաւիրուին, պարտականութեան կանչուին, կարելի եղածին չափ սահմանափակելու համար չարիքը, որ կը սպառնայ պաշարել մեր աշխատաւոր բազմութիւնները:

Ժողովին մէջ միամիտ խօսքեր ալ արտասանուեցան, բանուորական շահերու պաշտպանութեան մասին: Բերնէ բերան փոխանցուած շարականներ, որոնց միտքը բարի է, բայց դժբախտաբար կապ չունի կոպիտ իրականութեան հետ:

Ըսել կ'ուզէին թէ չարիքին միակ դարմանն է՝ բանուորներուն կազմակերպութիւնը՝ սէնտիքաներու կամ գործազուրկներու կոմիտէ. ներու մէջ,— եւ ուրիշ բանի պէտք չունին: Պէտք չունին, մանաւանդ, «ազգային» կազմակերպութեան, որ կրնայ «վտանգել» իրենց իրաւունքները...

Ժողովը բաւական խելօք էր, եւ համբերութեամբ լսելէ յետոյ այս թերխաշ արտայայտութիւնները, յանգեցաւ իր ելքին:

Բայց, կիսկատար ելքի մը, ինչպէս ըսինք:

Արդարեւ, ի՞նչ իմաստ ունի կազմել յանձնախումբ մը, որ,

1.— Պիտի զբաղի միայն նպաստ բաշխելով — «եղբայրական անմիջական օգնութիւն»:

2.— Պիտի սահմանափակուի միայն Փարիզի մէջ:

3.— Սահմանափակ է իր կազմով:

4.— Եւ սահմանափակ՝ իր առաջադրութեամբ:

×

Ամփոփենք ի վեր, «Յառաջ»ը կ'արծարծէ այս հարցը, ոչ միայն Փարիզի, այլեւ եւ մանաւանդ գաւառի համար, որ շատ աւելի դառն պայմաններու մէջ կը գտնուի:

Փարիզի մէջ հազար հասցէ ունին գործազուրկները, ինչպէս բոլոր տառապողները: Գաւառի մէջ՝ շատ-շատ մատուռ մը, կամ անճար «երեւելիները, որ ոչ լեզու պիտեն, ոչ ալ օրէնք:

Եւ բնական է — թէեւ դժբախտութիւն — որ գաւառի աչքերը միշտ ուղղուած են դէպի Փարիզ: Դէպի հեռաւոր սուրբերը:

Ու մինչ Փարիզը կը տատանէր, նորէն գաւառն էր որ, զանազան խորհրդակցութիւններ կատարեց եւ կորիզներ կազմեց:

Արդ, կացութիւնը կը պահանջէր կեդրոնական զօրաւոր մարմին մը Փարիզի մէջ, որուն կապուէին գաւառի բոլոր մեծ ու փոքր կորիզները, եւ հիմը դրուէր ընդհանուր կազմակերպութեան մը:

Որովհետեւ, չարիքը արագօրէն կը ծաւալի ու կը խորանայ, իսկ տեղական ձեռնարկները խարուսիկ սպեղանիներ են Ա.ն ինչ որ ընդունուեցաւ կիրակի օրուան ժողովին մէջ, կարելի էր ընել ո՛ր եւ է Աղքատախնամի կամ նպաստամատոյցի միջոցաւ:

Հարց կայ ոչ միայն անմիջական օգնութեան, այլեւ վարչական դիմումներու, համահայկական հաւաքական ձեռնարկներու: Նոյնիսկ առանձին դրասենեակի մը, որ համախմբէ, կեդրոնացնէ բոլոր ճիգերը եւ վերջ տայ անկատար, կիսկատար, շուարուն գործունէութեանց, ինչպէս կը տեսնենք հիմա:

Կորիզ մըն է այս — առարկեն թերեւս:

Բայց չէ՞ որ ամէն լուրջ գործի հիմը կը դրուի ընդհանուր ծրագրի մը համաձայն:

Ի՞նչպէս կ'ուզեն որ հաւատանք թէ հետզհետէ օրուան պահանջին համապատասխան ձեւ մը պիտի առնէ «եղբայրական Օգնութիւնը», երբ առաջին օրէն իսկ այնքան ձախող հիմերու վրայ դրուեցաւ:

Հակառակ մեր բոլոր բարիկամեցողութեան, չպիտի կրնանք ծածկել թէ գործազուրկներու պաշտպանութեան, հոգատարութեան խնդիրը կը մնայ բաց: Գոնէ առկախ:

Ուրիշ խնդիր, եթէ կազմուած մարմինը իրաւասութիւն ունի նոր ի նորոյ ձեւակերպելու ամբողջ գործը, եւ լրացնելու թերինները:

Մենք առաջին օրէն ըսած ենք եւ կը կրկնենք, թէ բանուորները իրենք պիտի գտնեն իրենց գլխուն ճարը, ներքին կազմակերպութեամբ փոխադարձ օգնութեան մնտուկներով, արհեստակցական միութիւններով եւն.:

Շատ քիչ խորհուած է այս ուղղութեամբ: Բայց նոյնիսկ այդ պարագային, անհրաժեշտ է կեդրոնական կազմակերպութիւն մը, ամբողջ գործին ղեկավարութեան համար: Քանի որ կը գտնուինք ոչ միայն մնտեսական աղէտի մը, այլեւ վարչական-քաղաքական անակնկալներու առջեւ: Քանի որ չունինք միացեալ, կեդրոնական հասցէ մը, ուր դիմէին բոլոր անճարները:

Երանի՛ թէ մենք սխալած ըլլայինք, եւ Աղքատախնամին ձեռնարկը դառնար ոչ թէ կիսկատար գործ մը, ողորմութիւն բաշխելու սահմանուած մեքենայ մը, այլ բուն կորիզը մեր հասկցած կազմակերպութեան:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՇԻՏԱԿ ԽԱՂԱՆՔ

կիրակի օր, տեղի ունեցաւ Փարիզի Աղքատախնամին հրաւիրած ժողովը՝ խորհրդակցելու ձամար անգործութեան մասին:

Հրաւիրեալներուն մէջ կան եղեր Հօկի ներկայացուցիչներն ալ:

Ստիպուած ենք ձարց տալու հրաւիրողներուն:

Իբրեւ ի՞նչ հրաւիրած են Հօկը: Իբր որ եւ է միութի՞ւն, որ ինչպէս միւսները, քաղաքական չէ:

Այդ պարագային, պարտաւոր են մեզ բացատրելու թէ իրենց ձամար, ո՞ւր կը սկսի եւ ո՞ւր կը վերջանայ քաղաքականը:

Եւ կամ խոստովանելու թէ իրօք, տարիներու փորձէն յետոյ ալ, կ'անգիտանան անոր ինքնուրոյնը:

կամ աւելի լաւը: Հրաւիրած են պարզապէս գիտնալով որ Հօկի մարդը պիտի երթայ պառակտելու, քանդելու եւ ցրուելու իր փորձերը խաղալու:

Սակայն, վստաձաբար գիտենք թէ հրաւիրողները չեն անգիտանար այդ կազմակերպութեան քաղաքական նկարագիրը, անոր ուրոյն տեսութիւնները եւ գործունէութիւնը, որոնք էապէս կը դրժեն գաղութին անմիջական ցաձերը:

Եթէ գիտեն, ապա ուրեմն, ինչո՞ւ նաեւ չեն հրաւիրած քաղաքական այն կազմակերպութիւնները,— դաշնակցութիւն, ռամկավարութիւն եւ հնչակեաններ—, յամենայն դէպս, շատ աւելի գիտակից գաղութին շաձերուն, քան Հօկը եւ անոր ներկայացուցիչները, որոնք անմիջական օգնութեան ցարցին մէջ իսկ՝ միջազգայնութիւն կը խաղան...:

կազմակերպիչները՝ որոնք ալ ըլլան — կուսակցական թէ թուն չէզոք — ատենը եկած է վերջապէս որ շիտակ խաղան: Որովհետեւ, յանուն չէզոքութեան, ձեռու պաձել այն տարրերը որոնք կրնան գործ կատարել, եւ ձեռք տալ անոնց, որոնք գիտեն թէ պառակտելու եւ քանդելու կը ծառայեն, ըմբռնելի քաղաքականութիւն չէ... մանաւանդ Աղքատախնամի չէզոքներուն կողմէ:

Օրուան տագնապը ամէն ատենէ աւելի պէտքը շեշտեց հայ զանազան կազմակերպութիւններու գործակցութեան:

Բայց, եթէ իրօք սրտցաւութիւն կայ, եթէ իրօք, դբական օգուտի լուրջ մտադրութիւն կայ, գործակցելու պիտի ցրաւիրուին միմիայն անոնք — առանց որ եւ է տեսակի խտրութեան—որ կ'ուզեն եւ քան մը կրնան ընել:

Ս. Ե.

Հնչակեանի կացութիւնը

փոխարքային խիստ ցրամանագրերը եւ անոնց կէտ առ կէտ գործադրութիւնը չափազանց դժուարացուցած են ցրապարակային ցոյգերն ու կանտիական շարժման արտայայտութիւնները: Սակայն խռովութիւնները անպակաս են եւ ինդկական սաձմանադրութիւնը խաղաղ մթնոլորտի մէջ մշակելու աշխատանքները կը դժուարանան: Այս տեսակէտով, Հնդկաստանի կառավարութիւնը տրամադիր է քանակցութիւններ վարելու, պայմանաւ որ Հնդիկ Ազգ. Կոչիւրդը ցրաժարի իր միաձեռն կուսակցութեան ընթացքէն եւ ներկայանայ ուրիշ կուսակցեան ցաւասար իրաւունքներով:

— Գոյպէյի մէջ քանուններ տեղի ունեցան ոստիկաններուն եւ ագգայնական կամաւորներուն միջեւ: 20ի չափ անձեր վիրաւորուեցան: Ոստիկանները բերելով յարձակում գործեցին եւ ձերբակալեցին 50ի չափ անձեր:

Փունայի մէջ ձերբակալուեցան քսանի չափ յեղափոխականներ, որոնց մէջ կան երկու կիներ: կիներէն մէկը դատապարտուեցաւ մէկ տարի բանտարկութեան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԻԵՆԻ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ՄԻՋԱԴԵՊԸ

Ռամկավարներու տխուր ելոյթը

Վիէնի բնակող Հայերու կուրին մանրամասնութիւնները հաղորդեր էինք երէկ, լուրը քաղելով ֆրանսական թերթերէն: Մասրեւ, վիէնէն գրուած սեփական թղթակցութիւն մը, որ կը յայտնէ կուրին ներքին ծալքերը եւ յատակօրէն երեւան կը բերէ այս գաղտնի խաղքութեան պատասխանատուութիւնը.

Վիէն, 18 Յունուար.— Իրապէս տխուր միջադէպ մը տեղի ունեցաւ Վիէնի մէջ: կրկնապէս վրդովեցուցիչ՝ որովհետեւ գործազրկութեան այս անձուկ օրերուն, պատճառ կրնար դառնալ հայ ընտանիքներու թշուառութեան ու չետոյ կրնայ բարոյալքել այս խաղաղ աշխատաւորութիւնը:

Ահա՛ դէպքը: Զարաշահելով տարիներէ ի վեր քայքայուած Ազգ. Մխութեան մը կնիքը, Ռամկավարները չորս տարիէ ի վեր կը գործածէին գործատէրի մը կողմէ (H. Pellet) ամբողջ հայ գաղութին տրամադրուած ընդարձակ սրահ մը, խաբելով թէ՛ գործատէրը եւ թէ՛ հասարակութիւնը: Մինչեւ այն ատենէն, որ փոխանակ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կամ այլ կազմակերպութեանց զայն տրամադրելու, փորձ ըրած են սրահը տալ նոյն իսկ Հօկին, որ տեսնէ խորհրդարնացման տարերայրը: Այս չարաշահութեան մէջ՝ քաջալերուած են նաեւ իրենց զեկավարներէն Գ. Երշակ Զօպանեան վերջերս այցելած է գործատիրոջ, զայն թիւրիմացուելու թեան մատնելու յատուկ դիտաւորութեամբ, առանց մտածելու, որ կրնան ուրիշներ ալ գալ ու երեւան հանել ճշմարտութիւնը:

Ինչ որ պատահած է: Գործատէրը այս անգամ լուսաբանուած, ետ կ'առնէ բանալին ու կը խոստանայ նոյն իսկ, իրենց ըրած ծախքերը հատուցանել, հակառակ անոր, որ արդէն վաղուց ծախքերնին հանած էին: Ու «Հայ ազգի ծառման» մասին տեղի ունեցալիք դասախոսութեան մը առթիւ Հ. Արիս վարդապետ Վարդանեանի կողմէ, բանալին կը յանձնէ իր հին գործատէրներէն, մեր ընկեր Գրիգոր Ալոյեանի: Ահա՛ այս ընկերոջ վրայ է որ Ռամկավարները վատաբար ու բաղմութեամբ կը յարձակին, մինչեւ որ մեր ընկերները իմանալով վրայ կը հասնին: Այս անգամ սակայն այս նորելուկ հերոսները խոյս կուտան նոյն վատութեամբ, որով նախայարձակ եղած էին:

Կ'ըսուի որ չորս վիրաւորներ ունին, որոնք ծանուցուր գլուխով գործի չեն գացած երկուշաբթի առաւօտ: Մեր ընկերներէն Գրիգոր Ալոյեան, որ թեթեւ վէրքեր ստացած է գլուխէն, չարձակման ենթարկուած ըլլալով կռնակէն, այսու հանդերձ գնաց աշխատանքի:

Վիէնի նախկին քաղաքապետը ստանձնած է ընկերոջ դատին պաշտպանութիւնը: Միւս կողմէ Հ. Արիս վարդանեան, տեսակցութիւն մը ունեցած է գործատիրոջ հետ, որպէս զի այս առթիւ որ եւ է արձակում չըլլայ:

Տխուր բարքեր ու տխուր մարդիկ, որ անընդհատ կը շահագործեն Հ. Բ. Դաշնակցութեան զգաստ համբերութիւնը:

Հակառակ այս բոլորին ու ձիայն նկատի առնելով թշուառութիւնն եւ երկրէն արտաքսումը, որ կրնայ սպառնալ իրենց, Հ. Բ. Դ. կեդր. կոմիտէի ներկայացուցիչը այսօր ճանաւար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վիէնի քաղաքապետին հետ, որ իր եւ ծերակուտական Պրընիէի կողմէ խոստացաւ ամէն գնով աշխատիլ, որ որ եւ է հայ աշխատաւոր երկրէն չարտաքսուի այս առթիւ:

Աձելորդ է անշուշտ աւելցնել, որ տեղական ֆրանսական թերթեր, խեղաթիւրելով միջադէպը, պատրուակ գտան կրկին սեղմուձներ պահանջելու օտար բանուորներու դէմ:

ՖԻՔՍԻ ԳԱՂԹԱԿԱՑԱՆԸ ՊԱՅԹԱՐՈՒԱԾ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

Գաղթականներու թշուառութիւնը

«Նոր Օր» կը գրէ (15 յունուար).—

Հարիւրէ աւելի ոստիկաններ պաշարման տակ առած են Ֆիքսը, պարպելու համար այն խրճիթները որոնց մէջ նոր գաղթականներ տեղաւորուած են: Ներամատարական նախարարութենէն հրահանգ տրուած է ամէն գնով օրէնքին հաղինակութիւնը յարգել տալ:

Շատ կը ցաւինք որ հիւղակներու խնդիրը այս ձախող դարձուածքը ստացաւ, խումբ մը հայ հայրենասիրներու տխմար գրգռութեան պատճառաւ: Եթէ չպատահէր Ֆիքսի ծանօթ դէպքը, ամէն կարելիութիւն կար ի նպաստ մեղի լուծել տալու խրճիթներու խնդիրը:

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ այսօր հիւղակներէն դուրս նետուած գաղթականներուն վիճակը աննկարագրելի է:

Կծու ցուրտ, անձրեւ ու ցեխ. անկողին, կաթսայ, վերմակ, կահ կարասի թրջուած, կիներ ու երախաներ դողդոջ վիճակի մէջ: Մեծ մասը եկեղեցի եւ վարժարան լեցուեցան: Վարժարանը փակուեցաւ:

ՖԻՔՍԻ ՄԻՋԱԴԵՊԷՆ ՅԵՏՈՑ

Ցոյն նախարարին զեկոյցը

Յունաստանի խնամատարական նախարար Պ. Եասոնիտիս, յունական Թերթերու տրուած զեկոյցով մը, կը ձշդէ Ֆիքսի գաղթականայնին միջադէպին պարագաները.

Նախարարութիւնը ամիս մը առաջ շահագրգռուող Հայերուն տեղեկացուցած էր թէ ոչ մէկ պարագայի տակ թոյլատրուած է մեկնողներու պարպած տուներուն երրորդներու ծախուիլը:

Այս որոշումը շահագրգռուողներուն հաղորդուեցաւ մասնաւոր յայտարարութիւններով, որոնք գաղթականային պատերուն վրայ փակցուեցան, ինչպէս նաեւ մունտիկներու միջոցով յունարէն, հայերէն եւ թրքերէն լեզուներով յայտարարուեցան որպէսզի վերջէն չառարկուի թէ յանկարծ չգիտնալով նախարարութեան որոշումը կ'անգիտանային: Պատկան մարմինը նոյնպէս չէ թերացած, իր օրկաններուն միջոցով, այդ որոշումը հաղորդել Հայերու վարիչներուն:

Հակառակ այս ամէնուն Հայերը իրենց տեղակները ծախեցին ուրիշներու որոնք գոնէ մասամբ մակերեսնիոյ ներքնամասերէն բերուած էին:

Նշանակելի պարագայ մըն է որ այդ քանակարանները կամ պետութեան ծախքով եւ կամ իրենց իսկ Հայերու կողմէ շինուած էին բանտարկուած հողամասերու վրայ, որոնց համար կառավարութիւնը ամէն տարի հարիւր հազարաւոր տրախմի վարձք կը վճարէ:

Երբ ոստիկանութիւնը ուզեց կամայականօրէն տնակներու մէջ մտնող

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Իւիւնութեան թուղթերուն պայմանաժամը

Վերակուտական Շտապարօ վերջերս հարցուց ներքին նախարարին.

— Համաձայն 20 յունուար 1928ին եւ 10 յուլիս 1929ին տրուած որոշումներու, օտարականներու ինքնութեան թուղթերը երկու տարի պայմանաժամ ունին, եւ երկու տարուան այդ պայմանաժամը պիտի ձաշուի ինքնութեան թուղթերը տրուած թուականէն: Արդ, 20 յունիս 1929ին տրուած ինքնութեան թուղթ մը ե՞րբ պէտք է փոխուի:

Նախարարը պատասխանեց.

— Բոլոր այն ինքնութեան թուղթերուն ձամար, որոնք տրուած են 10 յուլիս 1929էն առաջ, տարիները կը ձաշուին տարեսկիզբէն, այսինքն այդ ինքնութեան թուղթերուն պայմանաժամը կը սկսի 1 յունուարին եւ կը վերջանայ յաջորդ տարուան դեկտեմբեր 31ին: Իսկ ինքնութեան նոր թուղթերուն պայմանաժամը՝ երկու տարին պէտք է ձաշուել օրը օրին, այսինքն տրուած օրէն սկսեալ երկու տարի:

Սովը Իզմիրի շրջանին մէջ

ԳՅԻՂԱՑԻՆԵՐԸ ԱՈՏ ԿՈՒՏԵՆ

Թուրք Թերթերէն առնելով, գրած էինք թէ ձազարաւոր անձեր անօթութեան մատնուած են Ուրլայի շրջանին մէջ (Իզմիր), ծխախոտի բերքը ծախուած չըլլալով:

Այս առթիւ Պոյսէն կը ցեռագրեն Լոնտոնի «Օպզըրվըր»ին (15 յունուար).

— Եղերական բան մը կայ այն սովին մէջ ուր այժմ կը գալարուի Ուրլայի շրջանին ժողովուրդը: Շակառակ ծխախոտի առատ բերքին, որ երբեմն ձարստութիւն եւ բարօրութիւն կը նշանակէր, ժողովուրդը աննկարագրելի տառապանքներու մատնուած է:

Բացարձակապէս կը պակսին հացն ու ալիւրը, ու մինչ ծխախոտի անվերջ ձակեր կը սպասեն գնողներ, որոնք չեն գար, ծխախոտի մշակները ձարկադրուած են ուտել ինչ որ կրնան ճարել: *Ծանաչ իրենց գտածն ու կերածը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ Հուրի մէջ խաշուած վայրի խոտ:* Շրջանին միւս գլխաւոր բերքն է գինին, բայց անցեալ տարուան խաղողի ձունձքը փճացաւ ձիւանդութեան ձետեւանքով:

Ամառօրուի մէջ սովը ձազուադէպ բան չէ. եւ ընդձանրապէս ձետեւանք՝ էերաշտութեանկամ նման պատաձարի մը, ինչպէս եւ պաձեստներու չգոյութեան: Այն ատեն գիւղացիները կ'երթան իբրեւ բանուոր ծառայել ձարեւան շրջաններու մէջ, կամ իբրեւ ծառայ եւ քեռնակիր: Այդպէս եղաւ Գոնիայի մէջ, քանի մը տարի առաջ: Այս կարգի թշուառութիւն երբեք չէ պատաձած արտածման ձախողման պատճառով, որովձետեւ Թրքական ապրանքները միշտ յաձախորդ գտած են արտասաձմանի մէջ: Այս անգամ, երկրին մէջ տիրող ընդձանուր տագնապին ձետեւանքով, սովաձար գիւղացիները դժուար թէ կարենան գործ գտնել ուրիշ վայրերու մէջ:

Ոսկի կը շինէ

Լեհ գիտնական մը, Ցունիքովսկի, որ իբր խաբեբայ բանտարկութեան դատապարտուած է, ներկայիս խիստ ձսկողութեան տակ փորձեր կը կատարէ ոսկեղէններու, ինչպէս կը սլնդէր տարիներէ ի վեր: Կառավարութիւնը իրեն արամադրած է գիտական անձրաժեշտ միջոցները: Իր փաստաբանները նախորդ օր յայտներ էին թէ իրենց ներկայութեան կատարուած փորձ մը յաջողած է:

Երէկ ալ, վերջին փորձ մը պիտի կատարուէր ձարցազննիչ դատաւորին եւ մասնագէտներուն ներկայութեամբ: Սակայն, փաստաբանները բացակայած ըլլալով, Ցունիքովսկի մերժած է փորձը կատարել:

"ԹՇՆԱՄԻՆ ՄԻԵՒՆՈՒՆ ՄԵՂ"

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՕՐՅԱՆԻ

1250 ՄԱՀՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՏՈՐ

1932Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՏՈՐ

ՈՒՂԻՂ ԿԱ ՄԵՂՔ ՊՈՂՈՒ

ՀԱՏՎԱԾ

Ա

Ի՞նչ է հայրենիքը։ Ի՞նչ է հայրենասիրությունը։ Ինչո՞ւ ենք մենք մեր հայրենիքը սիրում։ Ինչո՞ւ ենք մենք մեր հայրենիքի համար պատրաստ զոհելու մեր կյանքը։

Ահա հարցեր, որոնց պատասխանը ամեն հայ երեխա պետք է իմանա։ Ամեն հայ երեխա պետք է գիտենա, թե ինչ է հայրենիքը, ինչ է հայրենասիրությունը, ինչո՞ւ ենք մենք մեր հայրենիքը սիրում, ինչո՞ւ ենք մենք մեր հայրենիքի համար պատրաստ զոհելու մեր կյանքը։

Հայրենիքը մեր մայրն է, մեր հայրը, մեր ընտանիքը, մեր հարազատները, մեր ազգը, մեր ժողովուրդը, մեր լեզուն, մեր պատմությունը, մեր գրականությունը, մեր երգերը, մեր պարերը, մեր սովորությունները, մեր ավանդությունները, մեր հավատը, մեր ամենասուրբ ու թանկագին բաները։

Հայրենիքը մեր հայրենի երկիրն է, մեր հայրենի հողը, մեր հայրենի ջուրը, մեր հայրենի օդը, մեր հայրենի արևը, մեր հայրենի լեռները, մեր հայրենի ձորերը, մեր հայրենի դաշտերը, մեր հայրենի անտառները, մեր հայրենի գետերը, մեր հայրենի աղբյուրները, մեր հայրենի ծաղիկները, մեր հայրենի ծառերը, մեր հայրենի թռչունները, մեր հայրենի կենդանիները։

Հայրենիքը մեր հայրենի տունն է, մեր հայրենի գյուղը, մեր հայրենի քաղաքը, մեր հայրենի դպրոցը, մեր հայրենի եկեղեցին, մեր հայրենի գերեզմանները։

Հայրենիքը մեր հայրենի ազգն է, մեր հայրենի ժողովուրդը, մեր հայրենի ընտանիքը, մեր հայրենի հարազատները, մեր հայրենի ընկերները, մեր հայրենի հարևանները։

Հայրենիքը մեր հայրենի լեզուն է, մեր հայրենի պատմությունը, մեր հայրենի գրականությունը, մեր հայրենի երգերը, մեր հայրենի պարերը, մեր հայրենի սովորությունները, մեր հայրենի ավանդությունները, մեր հայրենի հավատը, մեր ամենասուրբ ու թանկագին բա

ԵՐԿ ԿԻԿԱՅ ՁԻ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ՀԱՅ 1915 - 1918 ԿԵՆՍԱԳԻՐ

(Շարունակ. մը)

— Մարդ...

Ցնդեց, խառնուեցաւ ժպիտներուն մէջ։ Ծանօթ դառնալու ատեն ցոլք մը կար անոր աչքերուն մէջ, տխուր, ներող, թէ ինչո՞ւ ինծի հետ այսքան ամուր կապուեցաւ։

Ես ալ ինծի չէի ճանչնար այդ օրերուն։ Ինչպէ՞ս կրնայի ինծի հետ ամուր կապուած ըլլալ, երբ ամէն ինչ ինծի համար անծանօթ էր, ամէն ինչ կը սկսէր նոր կեանքի մը, նոր աշխարհի մը

ընտանիքները հեռացնել, բաւական թիւով Հայեր հաւաքուեցան եւ կոպտօրէն հայհոյեցին հելլէն դրօշին, նախարարներուն եւ պաշտօնէութեան եւ յետոյ քարերով եւ փայտերով յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ, որոնք կ'ուզէին օրէնքը պարտադրել:

Կը հաւատանք որ այս ընթացքին մէջ գտնուողները Հայերու փոքրամասնութիւնը կը կազմեն, որ համայնավար կուսակցութեան կը պատկանին եւ թէ Հայոց մեծամասնութիւնը Ցունաստանը կը սիրէ իբր մայր:

Ամէն պարագայի տակ, ինչպէս որ յոյն գաղթականներու կ'արգիլենք իրենց տրուած տնակներու երրորդներու ծախելը, այնպէս ալ չպիտի թոյլատրենք Հայերու կառավարական տնակներու ծախուիլը, այլ այդ տնակները պիտի տրամադրենք հայ եւ յոյն անկար գաղթականներու՝ որոնց պէտքերը պիտի քննէ խնամատարական նախարարութեան յանձնախումբը:

Յոյն խնամատարական նախարարը իր այս զեկոյցը տուած է իբր պատասխան Ա.Թ.Էնքի Ազգ. վարչութեան մէկ յայտարարութեան եւ այս բացատրութիւնները տալէ վերջ կը հարցնէ.— «Ո՞ր Հայուն օրինական տնակը գրաւուած է եւ ո՞ր օրինապահ Հայը անիրաւած ենք»:

Լօզանի ժողովը պիտի չհետաձգուի

Համաձայն նախապէս տրուած որոշման մը, հատուցումներու ժողովը Լօզանի մէջ պիտի գումարուէր յունուար 25ին: Պրիւնիկի յայտարարութիւնները եւ այս մասին զանազան պետութիւններէն միջեւ կատարուած բանակցութիւնները յետոյ, կ'ըսուի սակայն թէ պիտի յետաձգուի եւ կամ եթէ գումարուի իսկ, շուտով պիտի փակուի առժամեայ կարգադրութեամբ մը:

Անգլիական կառավարութիւնը եւ քաղաքական շրջանակները մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասեն Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Լավալի յայտարարութիւններուն, զորս պիտի ընէ խորհրդարանին մէջ: Այս պատճառով ալ Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը յետաձգուեցաւ, որովհետեւ տիրող կարծիքն այն է թէ հատուցումներու հարցին մէջ Գերմանիոյ կատարուելիք զիջումներու մասին, ֆրանսական խորհրդարանի ընթացքն է որ պիտի վճռէ Լօզանի ժողովին ճակատագիրը:

Ա.յսուհանդերձ, անգլիական պատուիրակութիւնը ամէն պատրաստութիւն տեսնելու վրայ է, որպէսզի Հոկտեմբեր 29ին կարենայ Լօզան գտնուիլ:

Մուսօլինի պիտի երթայ Լօզան

«Տէյլի Էքսփրէս» թերթին Հռոմէ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Մուսօլինի մտադրութիւն յայտնած է ներկայ ըլլալու Լօզանի ժողովին: Սակայն իր վերջնական որոշումը կախում պիտի ունենայ ուրիշ կառավարութեանց պետերու որոշումէն: Մուսօլինի հատուցումներու խորհրդաժողովը կը նկատէ ամէնէն կարեւորը եւ ամէնէն ստիպողականը, նոյնիսկ աւելի կարեւոր քան զինաթափութեան ժողովը:

Ռուսիա կը կազմակերպէ իր բանակը

Գրեր էինք թէ ֆրանսական Վերակոյտի արտաքին եւ զինուորական յանձնախումբերը զեկոյց մը լսեր էին Պուկարիոյ եւ Ռուսիոյ զինուորական կազմակերպութեան մասին:

Այս առթիւ, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին.— Ռուսիա լրացնելու վրայ է ազգային բանակի մը կազմակերպումը: Ֆրանսական վերջին ելմտացոյցի վիճաբանութեան ընթացքին, պատերազմական նախարարը Պ. Մաժինօ հաստատեր էր թէ մինչդեռ 1924ին ի վեր ֆրանսական զօրաբաժիններու թիւը 60էն իջեր էր 20ի, ռուսական բանակը արդէն կը բաղկանար 638000 զինուորէ, բաժնուած 71 զօրաբաժիններու, ինչ որ կը նշանակէ 7 պակաս՝ 1914ի զօրաբաժիններէն:

Իսկ այսօր արդէն, ռուսական բանակը կը բաղկանայ 1 միլիոնէ: Զինուորական պարտադիր ծառայութիւնը կազմակերպուած է տարեկան 870 հազար հոգի կրթելու եղանակով: Ռուսիա օր մը պիտի կարենայ 22 դաս զօրք ճակատեցնել, ինչ որ 150 միլիոնոց բնակչութեան մը համար, կը նշանակէ 15 միլիոն զինուոր: Վերջին ռազմափորձերուն մասնակցած են նաեւ կոմսոմոլները — երիտասարդ հաւատյանաւոր աքսերը - որոնց թիւը կը հասնի 3 միլիոնի: Ներկայիս ունի, անմիջապէս զօրակոչի ենթարկելիք 4 միլիոն մարդ ունի:

Ռուսական բանակը, կը չանայ կատարելագործել նաեւ իր նիւթեղէնը: Բանակին պետը՝ Վորոշիլով յաճախ պնդած է հրատապ կերպով օդանաւերու, քիմիական պատերազմի կարեւորութեան մասին: Քանի մը առաջ, օդանաւերու բանակը կը բաղկանար 1200 կտորէ, ինչ որ կը նշանակէ աւելի քան լեհական, ռումանական եւ պալթեան միացեալ օդանաւային բանակը: Շատ չանցած պիտի կրկնապատկուի: Թունաւոր կազ, հրձիգ ռումբեր եւ պայթուցիկները արտադրող գործարանները կեդրոնացած են Ուրալի շրջանին մէջ:

Փարիզի ռուս դեսպանատան զեկոյցը

Ռուս բանակի ուժեղացման եւ վերակազմութեան մասին, ֆրանսական Վերակոյտի երկու յանձնախումբերուն առջեւ տրուած տեղեկութեանց առթիւ Փարիզի խորհրդային դեսպանատունը զեկոյցի մը մէջ կ'ըսէ.— Խորհրդային կառավարութիւնը ոեւս չի կազմեր.

Պզերու Դաշնակցութեան եւ չի ճանչնար անոր հեղինակութիւնը եւ հետեւաբար, պարտականութիւնը չունէր եւ չունի անոր յանձնելու իր սպառազինութենէն վերտերեալ որ եւ է վաւերաթուղթ:

«Այսուհանդերձ, մանակցած ըլլալով զինաթափութեան ժողովին, Խորհրդային կառավարութիւնը ժողովին ընդգ. քարտուղարութեան յանձնած է իր սպառազինութիւններու կատարեալ վիճակագրութիւնը: Առկից զատ, Խորհրդային կառավարութիւնը փափաքող պետութենց առաջարկած է փոխանակել սպառազինութիւններու վիճակագրութիւնը, ինչ որ կատարուած է քանի մը պետութենց միջեւ»:

Այս ճշդումները ընելով ծէկտեղ, Փարիզի ռուսական դեսպանատունը որեւէ կերպով չի հերքեր ռուսական բանակի մասին տրուած տեղեկութիւնները:

Լիոնի Մարզպետ խումբի խմբական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

×

Լիոնի Կուկունեան խումբի Բ. դասախօսական ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Գրադարանին մէջ 262 Rue Duguesclins Նիւթ՝ «Քաղաքական պահանջներ», Դասախօս՝ ընկ. Վ. Զաւլէբեան: Կը հրաւիրուին ընկերները ու համակիրները:

×

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ ԲՈՒԼՈՊի Զէյթուն կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին rue Charles Chefson, ծխավարժարին սրբազարանը:

×

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Ակուժրին մէջ:
Կը խօսի ընկ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ:

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.Ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,,
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ
ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ցեղի կ'ունենայ Յունուար 23ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle p'Horticultureի մէջ, 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.
Կը ներկայացուի Սուրբ Ընծաներու կոմպէ
ԱՊՈՒԻԾ (ՈՒԾ ԼԻՆԻ ՆՈՒԾ ԼԻՆԻ)
Հայկական գուարթ օփերէթը
Արդիւնքի 100ին 20ը կը յատկացուի գործազուրկներուն
Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառխտ ձօրժի զեկավարութեամբ: Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ:
ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆԿ
Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սասունէ զրատուն, Ժլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիշէն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շնավիլի եւ շրջականերու եկեղեցական ընկերակցութեան տարեկան ընդհ. ժողովը այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին 20 Ave. de Ville d'Avray, առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ: Կը հրաւիրուին նոյն սահմաններուն մէջ բնակող եւ 21 տարեկանէն վեր ազգայինները, մասնաւոր հրաւէր ստացած ըլլան կամ ոչ:

Ջ. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսութիւնը վաղը հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին միութեան սրահին մէջ, 24 Rue St. Victor: կը խօսի Պ. Ա. Շահխաթունի, նիւթ ունենալով Պետրոս Ադամեանի կեանքն ու արուեստը:

Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Խաչատուր Պալեան (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Պօղոսեան (Ամերիկա), իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ եւ կամ նամակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին

ՏԻԿ. ԱՆՆԱ ՊԱԼԵԱՆի

դառնադէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 8 յունուար 1932, ուրբաթ օր, Մարսէյլի Քոնսէփսիոն հիւանդանոցին մէջ 43 տարեկան հասակին մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եղեայ Կոնճիկեան, Շապին Գարահիսարի Ադուանա գիւղէն, 1925—1926ին տեսնուած է Արաբէի նահանգին եւ Ս. Շաւէոնի կողմերը: Լուր ունեցողներէ կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբօրորդին՝ Արմենակ Կոնճիկեանի, 7me Batterie Racl S. P. 608.

Չեր փնտռած գիտերը

ԹԻՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տէմիթքաքօփուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յուվ. Զմիւռնի է այս վէպին դէպքերը եւ Թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կարդացուի հետ ի հետ): Գին 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐի ԴԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ Բօլ Տէմիթքաքօփուլօ (Սուլթան Համիտի հարեմականներուն մասին շատ հետաքրքրական տեղեկութիւններով եւ դատադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մը կ'ելլէ դէպի հերոսը): Գին 30 ֆրանք:

ՎԱՒԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը: Գին 20 ֆրանք:

ԽԵՆԹ ԵԻ ՋԱՒԱՒԼԴԻՆ. Բաֆֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Մէքայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն: Գին 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. բանաստեղծ. գրեց Սոս Վանի: Գին 8 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը Լէոն Գէորկեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՏԵՍԱՒ

"ԱՐՓԻՆ,,

Պատկերազարդ կիսամսեան

Որ պիտի ըլլայ հայ ընտանիքին թերթը, ունենալով մանուկներու, պատանիներու եւ ծնողներու բաժինները:

Առաջին թիւը լոյս տեսաւ Յունուար 1ին: Տարեկան բաժնեգինն է 2 տոլար: Չէք եւ մէնի օյտըը գրել A. Barseghian անունին: Հասցէ՝ P. O. Box 77 Alston, Mass. Խմբ. հրատարակիչ՝ Դոկտ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ: Կամ «Յառաջ»ի խմբագրատունը Պ. Լէոն Գէորկեանի, 17 rue Damesme, Paris (17).

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէնըօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ
ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴՈՐԾ
Սօսիէթէ Սավաճիի դէմ, 5 rիւ Միխեօլ
Մէնըօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն Tél. Dan. 41—45

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՈՒՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Արեւելեան եւ կովկասեան ճաշակով պատրաստուած կերակուրներ: Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, ֆանդիպումներու, ժողովներու

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,
Porte d'Orléans էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, Entrée, W. C., խոհանոց, Cave, chauffage central, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմանները տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ 115 Route d'Orléans (առնել Porte d'Orléansէն 88 ին թրամվէյը, իջնել Bagneux) կամ ժամը 10.12 ջորմիսեանի, 80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).

Գին 18 եւ 20 ֆր.
ODEON POLYDOR REGISTERED TRADE MARK
H. Arlinian, 26 rne Lessage Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ թուրքերէն վիպաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ: Ընտիր նաեւ ամենամեծ գործարանները ֆոնոսները (երաժշտաւորուած) 300—2000 ֆր.:
Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Բաց է ամէն օր:

Գրատուն Հրանտ-Սասունի
51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65
Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է
ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՏ ՁԱՄԲԱՆ (Մանկիկ Պէզպէրեան) 10 ֆր., ԿԵԱՆՔ ԱՐԻՒԵՍՏ (Ա. Հատորին հետ 50), ԿԱՎՈՀԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 30, ՕՊՐՈՒՆ ՆԵՐ (Մալխաս), պոկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդաբեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բ. սեղեան 20, Աբգիարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐԸ (Քր. Մէքայէլեան 10, ՀԱՅԱՍՏԱՆի ՔԱՐՏԷՋ (Պալէեան) 6, ԳԵՂԱՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ (Կոմիտաս վրդ. մինչեւգ. 25, տասը խմբերգ 25, ԳԵՂԱԿԱԶԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ (Ռէն) 20, ԵՐԵՔ ՔՆԿՆԵՐ (Ղ. Մելոյեան) 10, ՈՂՔ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐի (ՎԷՐՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆի) Ն. Ս. բովեան 25 ֆրանք:
ՆՈՒԻՐի ՁԱՐՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ ԵՆ, Ա. Ահարոնեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁԱՆԶ ՊԱՐՉԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՁԱՄԲՈՐՈՒ 35, Բաֆֆի բոլոր գործերը, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համազասպ տեղի ԱՆՁՐԵՒԸ 20, Շէրենցի ԹՈՐՈՍ ԼԵՒՈՆի լեփ. 30, Կիլիկիա երգարան ԳՈՀԱՐՆԵՐ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 40, ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Շիրվանզատէի ամբ. գործը, Յ. Թումանեանի ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 25 ֆր. Պատի օրացոյց մը եւ գրացանկ նուէր՝ յաճախորդներուն
կազմատուն ցպագրական գործեր

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ
Ի գիտութիւն Շավիլ եւ մօտակաները բնակող բարեպաշտ ազգայիններու կը ծանուցուի թէ 24 յունուար կիրակի օր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ 20 Ave. Ville d'Avray Chaville:
ժամերգութիւնը կը սկսի ժամը 10ին:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէջ. Շաթլէ: Աբրամ. եւ նոյ Թոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոթքի, ա վիճեր. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

14.— ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷՋԻՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԼ ԱՆԱՏՈԼուի ԿԸ ՄՏՆԷՆ.— ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ԹԵԼԱԴՐԷ ԽԻՍ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆԵԼ ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷՋԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Իրենց նպատակն էր Թուրքիա մտնել՝ երբ առիթը գար, եւ իրական ճակատամարտ մը սկսիլ: Ու այս անգամ Թուրքիոյ անունով ոչ մէկ բան պիտի ձգէին աշխարհին վրայ, պիտի վառէին ու մոխիրը դարձնէին բոլոր գիւղերն ու քաղաքները: Այս մասին ուշադրութիւնը հրաւիրեցինք Էրզրումի եւ վանի կուսակալներուն եւ Դ՝ զօրաբանակի հրամանատարութեան: Պալատն ու Պապը Ալին մանաւանդ գրութիւններով հրահանգեցին շարունակական հսկողութեան տակ պահել ռուսական եւ պարսկական սահմանագլուխը: Ապահով համիտ չէր վախնար այլեւս, ու կարեւորութիւն չէր տար արտաքին միջամտութեան: Համաձայն Խոյի եւ Սալմաստի հիւպատոսներուն ղրկած տեղեկագիրներուն, Հայերը ամէնէն աւելի ֆէտաւի հաւատացած էին Երեւանի մէջ: Դրօշակեանները, իրենց զինուորական բոլոր ուժերովը յարձակելէ առաջ, յարմար նկատեցին 50 հոգինոց հետախուզիչ խումբ մը ղրկել Պայազիտի ուղղութեամբ, հասկնալու համար թէ կարելի՞ է յարձակման սկսիլ: Ինչպէս ծանօթ է, Պայազիտ կը գտնուի Պարսկաստանի սահմանին մօտիկ, իսկ սահմանագծին վրայ՝ Քըզըլտիզ: Այդ շրջանին մէջ, Քարապուլաքի կողմերը, իբրեւ զգուշական միջոց, քանի մը գումարտակ զինուորով շղթայ կազմուած էր: 50 հոգինոց հայկական հետախուզ խումբը, հետեւակ եւ արդիական հրացաններով զինուած, դէպի Քրքական հողը յառաջացած պահուն՝ կը հանդիպի յիշեալ զինուորական շղթային: Զինուորներուն հրամայուած էր թոյլ տալ, որ հայ հրոսակները մտնեն Քրքական հողը, շղթայէն ներս, որպէսզի կարելի ըլլայ հարուածելով եռեւէն՝ ողջ կամ մեռած ձեռք անցընել բոլորն ալ: Սակայն զինուորական շղթային հրամանատարը ամաչպարեց: Հազիւ թէ հեռուէն տեսաւ հայ հրոսախումբը, կրակ բացաւ՝ կոմիտէճիները քանի մը սպանեալ ու վիրաւոր ձգելով փախան ու կորսուեցան:

Ու երբ սահմանին վրայ տեղի կ'ունենային այս դէպքերը, ճիշդ ինչպէս անցեալ տարի պատահեցան զանազան տեղեր, Պայազիտի մէջ եւ շրջակայքը Հայերը չէրացին իրենց խանութները, տարօրինակ դիրքեր բռնեցին, ապստամբութեան նշաններ ցոյց տուին: Սակայն երբ սահմանին վրայ փորձուած յարձակման հերոսները, վիրաւոր կամ սպանեալ, քաղաք բերին, Հայերը հասկցան թէ ինչպէս վերջացաւ կռիւը եւ հրապարակը խաղաղեցաւ կաթի պէս: Ապստամբութեան պատրաստուած Հայերը այնուհետեւ հաւատարիմ հպատակի կերպարանք առին:

Այն շրջանին, երբ տեղի կ'ունենային այս դէպքերը, ճիշդ ինչպէս անցեալ տարի պատահեցան նախապարագրութեան: Պուքրէշի ոստիկանութիւնը մեղի հաղորդեց սակայն թէ, երբ հայ կոմիտէճիները ռուսական հողը կը մտնեն, ռումանական ոստիկանութիւնը կը ձերբակալէ զանոնք, եւ անոնց վրայէն կը գրաւէ մեծ քանակութեամբ զրամ, իրենց յարուցանելիք ապստամբութեան մասին բազմաթիւ գրգռիչ յայտարարութիւններ, գաղտնի թղթակցութեան համար ծածկագրութեան բանալի մը: Բոլորն ալ բանտ կը դրուին: Գրաւուած յայտարարութիւններուն մէջ կային գրութիւններ, որոնք կը բացատրէին թէ յառաջադէմ ազգերու համար անիմաստ բաներ են կառավարութիւնը, կրօնքը, պահակը, թէ մօտեցած է ալլեւս այդ նախապայմանները ապատելու շրջանը: Ռուսական ոստիկանութիւնը շատ գրմացած էր, կարդալով այդ յօդուածները: Բայց ինչպէս նախապէս ըսի, հայկական յեղափոխութեան քուն նպատակը ազատութիւն կամ անկախութիւն չէր, այլ մեր դարուն տարողութենէն վեր ընկերային յեղափոխութիւն մը յարուցանել: Ահա օտարներն ալ իրենց աչքով կը տեսնէին ու կը հաստատէին իմ կարծիքս: Հակառակ իրողութեան, թէեւ ինծի չափ մօտ ռուս դեսպանն ալ համոզուած էր ասոր, բայց եւ այնպէս զարմանալի էր, որ Ռուսիա աչք կը գոցէ խռովարարական հսկայ խուճապի գոյութեան, եւ կը թոյլատրէ նոցա ազատ ճամբորդութիւնը սիոյ մէջ:

Քարապուլաքի ընդհարումէն տոյ, ընդունեցի այցելութիւնը դեսպանին աւագ թարգմանին, ըսաւ ինծի.

— Ձեր սահմանագլուխին Սողանլըի անտառին կից Սէրեան վրայ, մեր շրջուն սահմանապահները վերջերս ձերբակալեցին 10 զինեալ Հայեր: Անոնց վրայ գտնուեցան բազմաթիւ թուղթեր: Մասը գրուած էր հայերէն, մէկ մասն ալ թուրքերէն: Մեր շրջուն սահմանապահ Լոկատին հրամանատարին Գարաքիլիսէի ձեր զինուորական շղթայի հրամանատարին քով կ'երթայ եւ կը կարդացնէ այդ թուղթերը:

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
21 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1782

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱՆՋ ՄԸ՝ ՍԱ ԽԵԼԱԴԱՐՆԵՐՈՒՆ

Շաբաթ օր, 16 յունուար, ուշադրութեան կը յանձնէինք յունահայ գաղութին ծանր կացութիւնը, իբրեւ հետեւանք ափ մը շոշորթներու խելագար մարզանքներուն:

— «Ներգաղթի խնդիրը փուռաւոր զէնք մը դարձաւ խորհրդային իշխանաւորներուն եւ ատոր յաղթ ու կրակ, անխելք եւ անխիղճ հետեւորդներուն համար՝ որոմ ցանելու գաղութին մէջ եւ տեղի տալու շարք մը անարժութեանց:

«... կը նշանակէ թէ «աշխուժացել են» մեր կարմրուկները, որոնք ամէն տեղ ալ կը ծառայեն իբրեւ պայտ՝ ուրիշներու քառասմբակ արշաւներուն համար»:

Ահա տողերը գրուած ատեն, գաղութը արդէն լի ու լի կը վայելէր «աշխուժացման» հետեւանքները:

Յունուար 14ին, 15ին եւ 16ին տեղի ունեցան շարք մը երեւոյթներ, որոնք խոր մտահոգութեան մատնած են Աթէնքի ժողովուրդը:

Երէկ արտատպեր էինք Ձիջսի նոր դէպքը.— այդ բազմահայ եւ քիչ-շատ շէն գաղթականային պաշարումը՝ հարիւրէ աւելի ոստիկաններու կողմէ:

— «Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ այսօր ֆիւղակներէն դուրս ֆանուած գաղթականներուն վիճակը աննկարագրելի է:

«կծու ցուրտ, անձրեւ ու ցեխ. անկողին, կարասի, վերմակ, թրջուած կիներ ու երախաներ՝ դողդոջար վիճակի մէջ: Մեծ մասը եկեղեցի եւ վարժարան լեցուեցան: վարժարանը փակուեցաւ» *(Նոր Օր, 15 յունուար):*

Արտատպեր էինք, նաեւ, Յունաստանի խնամատարութեան նախարարին զեկոյցը, հրատարակուած՝ յունարէն թերթերու մէջ: Իբրեւ պատասխան Ազգ. Կեդր. Վարչութեան բողոքագրին:

Նախարարը ոչ միայն կը պնդէ իր որոշման վրայ, այլ եւ կ'ծու խօսքեր կ'ուղղէ: Այդ խօսքերը աւելի գոնուաւորուած են Ազգ. Վարչութեան անդամներուն ունկնդրութեան առթիւ:

— «Ջայրոյթով կ'ըսեմ որ, յայտարարած է պ. եաոնիոիս, ձեր գաղթականները յանդգնած են ոստիկաններուն կոճակները փրցնել, անոնց վրայ ձեռք բարձրացնել, հայհոյած են վարչապետին եւ իմ հասցէիս, համարձակած են վար առնել հելլենական դրօշակը»:

Եւ «Նոր Օր» անշուշտ աւելին գիտէ, երբ դիտել կուտայ իր վերջին խմբագրականով (16 յունուար).

— «Եթէ չարիքը սահմանափակուէր գործողներու շրջանակին մէջ, բնականաբար մեր մտահոգութիւնը այնքան խոր չպիտի ըլլար: ՇԱՏԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵԱՑԷՆ ԱԻԵԼԻ ԼՈՒՐՋ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՍՏԵՂԾՈՒԱԾ Է: ՅՈՒՆԵՒՀԱՑ ՑԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՏԱԳՆԱՊԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ: Այս տագնապը գոյութիւն չունէր երէկ: ինը տարուան մէջ, ոչ մէկ նախարար՝ իրեն ներկայացող ագգային մարմիններուն ջանդէպ չունեցաւ այն վերաբերումը, ինչ որ ունեցաւ պ. եաոնիոիս: Աւագին անգամն է որ նախարար մը իր ստորագրութեան տակ մամուլին մէջ խիստ արտայայտութիւններ կ'ունենայ Հայերու մասին»:

«... գաղութը ջասած է անդունդին ծայրը: վախեր կան որ լուրջ դժուարութիւններու առջեւ գտնուին ոչ միայն կայաններու, այլ եւ Աթէնքի մէջ բնակող Հայերը»:

×

Ինչ կ'ապացուցանեն այս բոլորը:

— Մեր անտիրութիւնը: Արդէն տարտղնուած, մեր կերպարանքը կորնցուցած ենք նաեւ իբրեւ ներքին հաւաքական ուժ:

Ի զուր կը փորձենք մեր՝ գաղութներու՝ ճակատագիրը վարել ձեռքերը օդին մէջ, ուրկէ մէկը այս, միւսը այն կողմ: Փալիտ մը ասդին, քմծիծաղ մը անդին...

Այն աստիճան որ, ափ մը շոշորթներ — հարկ է միշտ շեշտել այս բացատրութիւնը — համարձակութիւն կ'առնեն Թուլսի նստելու եւ գարշելի խաղեր խաղալու մեր գլխուն վերեւ:

Եւ այս՝ ոչ միայն Յունաստանի կամ Սուրիոյ մէջ, Պարսկաստանէն մինչեւ Արժանթին, այլեւ այստեղ, Ֆրանսայի մէջ:

Ձիջդ կը նկատէ Աթէնքի մեր պաշտօնակիցը,— «եթէ չարիքը սահմանափակուէր գործողներու շրջանակին մէջ, բնականաբար մեր մտահոգութիւնը այնքան խոր չպիտի ըլլար»:

Արդ, չարիքը սահման չունի ո՛րեւէ տեղի մէջ: Ուր որ հայկական համրանք ունինք, տեղացին գիտէ անոր տրամաղրութիւնը: Գիտէ կան համրանք ունինք, տեղացին գիտէ անոր տրամաղրութիւնը: Գիտէ որ զանցառելի թափթփուքներ են կարմրաղօղ սոփեստիկները: Ոչ իսկ փոքրամասնութիւն:

Եւ սակայն, ամէն երկրի մէջ ալ, մարդիկ իրենց գործին եկած ուղղութեամբ կը դատեն դէպքերը: Ու կ'ըսեն ինչ որ կ'ուզեն, անտանելի դարձնելու համար մեր կացութիւնը:

Յունաստանի պարագան բացառիկ երեւոյթ մը չէ: Ոչ ալ առաջինը: Երկու հոծ եւ արեւելեան գաղութներ, Յունաստան ու Սուրիա, մինչեւ այսօր չարաչար տուժեցին պարբերական «ելոյթ»ներէն. իսկ վաղուան գալիքը ոչ ոք պիտի կրնար գուշակել:

Այս պատկերը տեսնելէ յետոյ, պիտի շարունակե՞նք, տակաւին, երկու խօսք նետել եւ անկիւն մը քաշուիլ: Թէ՞ եկած է ժամանակը որ գաղութները իրենց ամբողջ կերպարանքով ծառանան բոլոր տեսակի շոշորթներուն եւ անոնց «քեալլագէօզութեանց» դէմ:

Ի՞նչ է կարծիքը այն հոսանքներուն, որ «հայաստանասիրութիւնը» կը շփոթեն ինքնուրացման, տարրական եւ բնական իրաւունքներու ժխտման հետ:

Հարցը դնենք շեշտակի, գաղութները իրաւունք ունի՞ն ինքնապաշտպանութեան դիմելու, երբ առտուն կանուխ արթնցողը բուրդ կը մանէ իրենց գլխուն:

Եթէ ձիշդ է որ ժողովուրդ մը արժանի է այն իշխանութեան որուն կը հանդուրժէ.— ուրեմն մենք ալ արժանի ենք այն կացութեան որուն կը հանդուրժէ.— ուրեմն մենք ալ արժանի ենք այն կացութեան որուն կը հանդուրժենք, շնորհիւ մեր անփոյթ, անկերպարան եւ ապիկար ուր գտնուած ենք, շնորհիւ մեր անփոյթ, անկերպարան եւ ապիկար դիրքին:

Այդ ո՞ր մոգական ուժն է որ թոյլ չի տար յստակօրէն տեսնել երեւանի ներշնչումով սարքուած դաւերը, եւ կը կապէ մեր ոտքն ու ձեռքը:

Զըլլա՛յ թէ մեր խիղճին հետ, վարձու տուած ըլլանք նաեւ մեր խելքը, որ մինչեւ երէկ արթուն էր եւ կը բաւէր մեր ճակատագիրը վարելու, իսկ այսօր կծկուեր, կռնծեր է:

Ո՞ր հեռաւոր սուրբին կը սպասենք, սանձ մը դնելու համար սա խելագարներուն:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ի ՊԷՏՍ ՋԱՐԳԱՑԵԼՈՑ

Իտալիոյ փոխադրութեանց սէնտիքաները որոշած են իտալական լեզուէն արտաքսել ֆրանսերէն «շօֆէօր» բառը եւ այսուհետեւ գործածել «աւտիստա», որ համառօտագրուած է «աւտոմոպիլիստա» բառին:

Այս առթիւ, իտալական Թերթերը բազմաթիւ յօդուածներ կը հրատարակեն, պահանջելով «ջնջել այն օտար բառերը որոնք անհրաժեշտ չեն»:

Ձիշդ այս իմաստն ունի «ցառաջ»ի մղած պայքարն ալ, ուրիշ նախանձախնդրութեանց դէմ:

Արդարեւ, ամբողջ բանաձեւ մը.

— Ջնջել այն օտար բառերը որոնք անհրաժեշտ չեն:

Ո՞վ պիտի կրնար ուրանալ թէ՝ այդ ոչ-անհրաժեշտ բառերն ու բացատրութիւնները պզտիկ բառարան մը կրնան կազմել, մեր մէջ:

Ակնջը խօսի Մ. ցարութիւնեանին, որ իսկապէս կազմեց այդպիսի բառարան մը, տարիներ առաջ:

Բարեբախտաբար տակն անգամ յիշուած են այդ բառերն ալ, որոնց գործածութիւնը ոչ գիտակցօրէն կ'արդարանայ, ոչ քերականօրէն: Ոչ ալ ճաշակի եւ լեզուի զարգացման տեսակէտով.

— *Դեզերտէօր* (դասալիք), *ռեներկատ* (ուրացող), *մասսա* (զանգուած), *կուլտուրա* (մշակոյթ), *սիտուացիա* (կացութիւն), *աւտոնոմիա*, *կառիէռ* (ասպարէզ), *տիվիզիա* (զօրաբաժին), *մոպիլիզացիա*, *տրանսպորտ*...

Շարեցէ՛ք մինչեւ իրիկուն:

«Խ. Հայաստան» ձիշդ այս ջարդին առթիւ, կարդալով «ցառաջ»ի ծանօթ յօդուածաշարքը, կը գրէր.

— *«Այստեղ շատ որոշակի են երեւոյթները, տիրացուական շովինիզմի դէպի վեր ցցուած էշի ականջները»*: (30 դեկտ. 1931):

Բարե՛ւ արէք դուք իմ կողմէ կարմիր կտուց երեւանցուն,

եւ ասէք թէ խօսքն «ցառաջ»ի ուղղուած է խելօք մարդկանց,

եւ ոչ ցցուած ականջներով դէգ ու յամառ քուռակներուն:

ՎԱՐԱԶ

Գերմանական ճառ մը

Գերմանիոյ ներքին եւ պատերազմական նախարարը, զօրավար Կրէօներ, գերման կայսրութեան հիմնարկութեան 61րդ տարեդարձին առթիւ, ճառ մը մէջ կարդ մը ակնարկութիւններ ըրաւ.

— Վէրսայլի դաշնագրին ստորագրութիւն, ըսաւ, այն նուաստացուցիչ տեսարանը որ պարզուեցաւ 1919 յունիս 28ին, ոչ մէկ կիրպով կրնայ նուաստացնել մեծութիւնը միութեան գործին, որ կատարուեցաւ 1871 յունուար 18ին, Վէրսայլի մէջ: (Այդ թուականին էր որ գերման կայսրութեան միութիւնը յայտարարուեցաւ Վերսայլի մէջ, ուր տարիներ յետոյ Գերմանիա կը ստորագրէր իր պարտութեան պայմանները:

«Կապը, շարունակեց, որ բոլոր Գերմաննները կը միացնէ կայսրութեան հաստատումէն ի վեր, անխզելի է, նոյնիսկ Վերսայլի երկրորդ դրուագէն յետոյ:

Վերջաբանին մէջ, զօրավարը հրաւիրեց գերման ժողովուրդը որ մոռնան կուսակցական վէճերը եւ ջանան փրկել կայսրութեան միութիւնը, որուն ստեղծումը ազգէնապահանջներ էր այնքան կորով եւ զոհողութիւն:

Հալէպը մայրամադամ

Էլ Ահրարի Դամասկոսի Թղթակիցը կը տեղեկացնէ որ Ֆրանսացիները կ'ուզեն այս անգամ Հալէպը մայրաքաղաք ընել, տեսնելով որ նոր խորհրդարանը Դամասկոսի պէս դիւրագրգիռ ժողովուրդ ունեցող քաղաքի մը մէջ չի կրնար գործ տեսնել:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Լավալի դաւիճը Խորհրդարանին առջեւ

Կառավարութեան յայտարարութիւնները

Լօգանի ժողովէն մէկ քանի օր առաջ, պ. Լավալի նոր դաւիլիճին յայտարարութիւնները ֆրանսական խորհրդարանին մէջ՝ մանաւանդ հետաքրքրութիւն մը կ'արթնցնէին միջազգային քաղաքական շրջանակներու մէջ. քանի որ կարգ մը բարդացած հարցերու բանալին, ներկայիս կը գտնուի Ֆրանսայի ձեռքը:

Ֆրանսական խորհրդարանը բացուեցաւ նախորդ օր, ու վարչապետը կարդաց յայտարարութիւնը, որուն գլխաւոր հատուածները կուտանք ստորեւ.—

Արտաքին քաղաքականութիւնը

Կառավարութիւնը պէտք է կուրծք տայ արտաքին քաղաքականութեան մեծ պարտականութիւններու: Պարտաւոր է կապուելու երկու հարցերու, որոնք այս պահուս, միջազգային վիճաբանութեանց նիւթ կը հայթայթեն, — հատուցումները եւ սպառազինութեանց սահմանափակումն ու կրճատումը:

Հատուցումները

Կառավարութիւնը չպիտի թողու որ հատուցումներու իրաւունքը ժամանցի ենթարկուի:

Կրկնակ պարտականութիւն մը կը ծանրանայ մեր վրայ:

Ուղղամտութեան պարտք մը հանդիսէ այն սերունդներուն որ պատերազմ տեսան: Խոհեմութեան պարտք մը հանդիսէ գալիք սերունդներուն:

Կառավարութիւնը բոլոր բանակցութեանց մէջ զորս պիտի վարէ, տնտեսական տագնապի ժամանակաշրջանին յարմարցնելու համար պատերազմական պարտքերու ի զօրու եղող համաձայնութիւնները, պիտի շարունակէ խստիւ հնազանդիլ այն հիմնական սկզբունքներուն, որոնց միշտ հաւանութիւն յայտնած է Ֆրանսական խորհրդարանը:

Շահագրգիռ եւ տնտեսական տագնապ

Ֆրանսայի կացութիւնը այնքան ալ մխիթարական չէ, որքան կը յայտարարեն արտաքսահմանի մէջ: Արդէն, ազգայինշինարարութեան ծրագրով, ստիպուեցաւ օգնել ներքին շուկային:

Կառավարութիւնը պիտի շարունակէ ի նպաստ ճարտարարուեստի, առեւտուրի եւ երկրագործութեան դիմել յատուկ միջոցներու, որոնք կը մեղմացնեն տագնապը: Պիտի չկանայ լուծել անգործութենէ ծագած մտահոգիչ հարցերը:

Ջինաթափութեան ժողովը

Սպառազինութեանց սահմանափակման եւ կրճատման խորհրդաժողովը պիտի գումարուի փետրուար 2ին: Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը այս կէտին մէջ, ճշտուած է անցեալ յուլիս 15ի լիշատակագրով:

Դաշինքին մէջ արձանագրուած այս քաղաքականութիւնը 12 տարիէ ի վեր Ֆրանսային է:

Վիճաբանութիւնները

Կառավարութեան յայտարարութեան մասին վիճաբանութիւնները յետտանգուեցան յաջորդ ժողովին եւ ընդունուեցաւ որ հարցապնդումն սկսի կառավարութեան կազմի մասին:

Խօսք առաւ ընկերվարական Ֆրօսար, որ յայտնելէ վերջ թէ «պատերազմի շշուկները չարաշուք կերպով կը շրջին քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ» շեշտեց.

— «Վերադառնալ առանց Պրիանի, այս է նպատակը ռազմազիտական ճարտար գործողութեանց, որոնց ներկայ կ'ըլլանք»:

Ֆրօսար, նախկին արտաքին նախարարին՝ պ. Պրիանի եւ իր գործին մասին ներբողական մը հիւսելէ վերջ, սկսաւ սլաքներ արձակել վարչապետին պ. Լավալի՝ մեծամասնութեան տրտունջներուն եւ աղմուկին մէջ:

— Պատերազմի առեն էր, ըսաւ, մեր կողքին նստեր էիք եւ մեր խէչալին ի սպաս կը դնէիք ձեր ձայնը: Օր մը, թարգմանն եղաք ժողովրդային անհամբերութեանց եւ խորհրդարանը քիչ մը պազ վերաբերում ցոյց տուաւ ձեզ հանդէպ: Նրբանցքներուն մէջ սակայն, մարդ մը, մեծ անդրանիկ մը ձեզ ժռեցաւ եւ ձեզ կազդուրեց: պ. Պրիանն էր: Հիմա անոր տեղը հաստատուած էք: Անոր գործը պատրո՞ւ համար է:

Ֆրօսարէ վերջ, խօսք առաւ ընկերվարական համբաւաւոր պետը, Լէոն Պլում, որ երկարօրէն, եւ տեղի տալով յաճախակի եւ աղմկոտ ընդմիջումներու, անդրադարձաւ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց եւ պէտքը շեշտեց համաձայնութեան, բայց տարբեր ոգիով:

Ամէնէն վերջ խօսք առաւ համայնավար պետը, Մարսէլ Քաշէն, որ ինչպէս միշտ, ըսելիք նոր բան չգտնելով, կրկին փչեց իր սովորական սուլիչը, գուշակելով «քաղքէնի քաղաքակրթութեան վերջը...»:

Ֆրանսայի դիմումը Ամերիկայի

ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՄԵՐԺԻ

Ֆրանսայի վարչապետը պ. Լավալ դիժում կատարեց ամերիկեան կառավարութեան, որպէսզի Հուվերի պայմանաժամը երկարաձգուի յառաջիկայ յուլիսէն անդին:

Ուաշինկթընի կառավարութիւնը պատասխանեց մերժումով: Փարիզի ամերիկեան դեսպանը իր կառավարութեան կողմէ յայտնեց պ. Լավալի՝ այս մերժումը, որուն տուն տուող գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են:

1) *Ամերիկեան կառավարութիւնը չի կրնար ընդունիլ որ եւ է կապ հատուցումներու եւ պարտքերու միջեւ:*

2) *Հատուցումներու հարցին մէջ ամէն նախաձեռնութիւն կ'իյնայ եւրոպական պետութեանց:*

3) *Պարտքերու յետաձգման որ եւ է նոր խնդրանք հաւանական չէ որ ընդունուի ամերիկեան խորհրդարանին կողմէ: Ամերիկեան խորհրդարանը չընդունիր որ եւրոպական պարտքերը հանդէպ Ամերիկայի ջնջուին կամ կրճատուին:*

4) *Ամերիկա դժգոհութեամբ պիտի տեսնէ պարտականներու մէկ ճակատ կազմելը, երբ չի կրնար անոնց հանդէպ ընդհանուր յանձնառութիւններ ստանձնել:*

5) *Պարտքերու մասին գոյութիւն ունեցող կարգադրութիւնները կատարուած էին անջատ համաձայնութիւններով եւ անոնց վերաքննութիւնն ալ անջատ կերպով միայն կարելի է կատարել:*

6) *Ներկայ կացութիւնը նկատի ունենալով, ամերիկեան կառավարութիւնը կը կարծէ թէ եւրոպական պետութիւնները կրնան իրենց պարտքերը վճարել, եթէ իրենց պատերազմական ծախքերը կրճատեն եւ փոքերը վճարել, եթէ իրենց պատերազմական ծախքերը կրճատեն եւ փոխադարձ վստահութիւն գոյացնեն:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ էջ)

Հայեր կը սևսևկսևան

Փարիզի մէջ անանկացած է կերպասեղէնի վաճառական Պ. Սիրունակ Արապեան:

Մնանկացած է նաեւ Պ. Պետրոս Թադէոսեան «Chaussures Sahmi» 6 Բիւ տը Քրիմէ:

Հայ տղեկ մը ձգնուած

Կիրակի իրիկուն, 8 տարուս հայ տղեկ մը, Սամուէլ, խնդնաշարժի մը տակ մնաց իր ծնողքին բնակարանին առջեւ, Փասաժ տը լ'Ավընիւ եւ ճզմուեցաւ քեռնատար խնդնաշարժի մը տակ:

Խեղճ տղեկը անճանաչելի եւ ողբալի կոյտի մը վերածած էր:

Երկու վարիչները, որոնք վախուստ տալու ճարպիկութիւնն ունեցեր էին, ձերբակալուեցան Իվրիի իրենց բնակարանին մէջ:

Կիպրոսի ժողովուրդը

ՏՈՒԳԱՆՔԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Կիպրոսի կառավարական թերթին վերջին թիւը կը պարունակէ մանրամասնութիւններ այն հատուցումներու մասին՝ որոնք պարտադրուած են Կիպրոսցիներուն:

Ամբողջ գումարը վեց հարիւր հազար մարք է, զանազան քաղաքներու վրայ բաժնուած:

Ամէնէն աւելի վճարողը պիտի ըլլայ Նիկոսիա, 200,000 տրախմի: Նկատելի է որ բոլոր տուգանքը ծանրաբեռնուած է կղզիին յոյն-օրթոտոքս բնակիչներուն վրայ, եւ մահմետականները զերծ կացուցուած են: Բացարձակ անդորրութիւն կը տիրէ Ծննդեան տօներէն ի վեր եւ ապստամբութեան դէմ դրուած սահմանափակումները ջնջուած են:

Հալէպի մէջ 15 ֆէտայիներ սպանախոռն պիտի ընկնի եղեր...

Հալէպէն «Էլիֆ Պա»ի Թղթակիցը կը տեղեկացնէ.—

«Հալէպի մէջ ըսի ըսաւ մը շրջան կ'ընէ, որու համաձայն, իբր թէ 15 ֆէտայիներ նշանակուած են, մահափորձի ենթարկելու համար ընտրուած երեսփոխանները: Մենք թէպէտ կը հաղորդենք այս զրոյցը, սակայն չենք հաւատար:

20 օր տեւող պոյքոթը վերջացած է այլեւս եւ ամէն մարդ իր բնականոն գործին սկսած: Ֆ.Ֆ. Լավասթրը, բրօք եւ կուսակալը պտտեցան շուկաները եւ կացութեան տեղեկացան: Ժողովուրդը շատ գոհ մնաց այդ այցելութենէն եւ անմիջապէս ամէն ոք բացաւ իր խանութը»:

Ռուսերուսմանական բանակցութիւններ

Ռուսէն նախարարներու խորհուրդին մէջ, վարչապետը Պ. Երոկա հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ ռուսերուսմէն ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութեանց մասին.— Խորհրդային պատուիրակը չորս օր պայմանաժամ ուզած է, Մոսկուայէն ստանալու համար նոր քանաձեւ մը, որ կարելի չափով ժողեռնայ ռուսական տեսակէտին:

Պ. Երոկա մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտնեց նաեւ թէ ռուսէն կառավարութիւնը կը պնդէ իր տեսակէտին վրայ եւ կը պահանջէ որ, ոչ-յարձակման դաշինքը յատուկ յօդուածով մը ճանչնայ ներկայ բոլոր սահմանները, ուր կը կիրարկուին վճռապետական իրաւունքները:

Պուքրէշի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Ռուսիա պիտի յամառի Պեսարապիոյ հարցին մէջ՝ իր տեսակէտին վրայ, որով բանակցութիւնները պիտի խզուին:

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

Լրագրական դպրոց մը պիտի բացուի Պոլսոյ Շամլըսարա»ին մէջ յառաջիկայ ապրիլին: Այս առթիւ ծրագիր մը պատրաստուած է Համալսարանին վերատեսուչը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՓՈՅՏՈՒՐԴԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՓՈՅՏՈՒՐԴ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՓՈՅՏՈՒՐԴԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Տնտեսական Փոյտուրդի կազմակերպության հիմնադրումը պայմանավորված է եղել ՀՍՀՄ տնտեսության զարգացման ընդհանուր ընթացքով, ինչպես նաև հանրապետության տնտեսության զարգացման առանձնահատկություններով։

Հայաստանի տնտեսական զարգացման ընդհանուր ընթացքը ցույց է տալիս, որ հանրապետության տնտեսության զարգացման տեմպերը ավելի բարձր են, քան ՀՍՀՄ-ում միջին տեմպերը։ Հայաստանի տնտեսության զարգացման այդ առանձնահատկությունը պայմանավորված է հանրապետության տնտեսության զարգացման ներքին օրենքներով։

Հայաստանի տնտեսության զարգացման առանձնահատկությունները պայմանավորված են նաև հանրապետության տնտեսության զարգացման արտաքին պայմաններով։ Հայաստանի տնտեսության զարգացման արտաքին պայմանները ներառում են հանրապետության տնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտ հումքի, վառելիքի, էներգիայի և այլ ռեսուրսների առկայությունը։

Հայաստանի տնտեսության զարգացման առանձնահատկությունները պայմանավորված են նաև հանրապետության տնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտ կադրերի առկայությամբ։ Հայաստանի տնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտ կադրերի առկայությունը պայմանավորված է հանրապետության տնտեսության զարգացման ներքին օրենքներով

ՄՈՂԱԳՈՒՅՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ

ԱԶԳ. ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք, Ազգ. Համահայկական Խորհրդաժողովի արձանագրութիւնը հրատարակուած է եղեր։ Ներկայ հատորը կը պարունակէ 1915 - 1918 թուականներու Խորհրդաժողովի նիստերուն արձանագրութիւնները։ Ինչպէս գիտենք, Խորհրդաժողովը գումարուած է եղեր Պոլսոյ մէջ, 1915 Յունուարին, Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի մը որոշումով։ Ան ունեցած է 16 նիստեր։ Ներկայ հատորը կը պարունակէ 1-ին նիստէն մինչեւ 10-րդ նիստը։ Մնացեալ նիստերը պիտի տպագրուին յաջորդ հատորին մէջ։

Խորհրդաժողովի նիստերուն ներկայ գտնուած են եղեր Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի 20 անդամներ, Ազգ. Պատուոյ Ատեանի 5 անդամներ, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան 5 անդամներ եւ 4 ի հրաւէրս հրաւիրուած անձեր։ Նախագահ ընտրուած է եղեր Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի նախագահ Գրիգոր Զօհրապ, իսկ քարտուղար՝ Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի քարտուղար Գարեգին Փորթուգալեան։

Խորհրդաժողովի նիստերուն ներկայ գտնուած են եղեր նաեւ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչները։ Ասոնք ներկայ գտնուած են եղեր 1-ին նիստէն մինչեւ 6-րդ նիստը։ Ապա, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչները հեռացած են եղեր Խորհրդաժողովի նիստերուն մասնակցելէ։

Խորհրդաժողովի նիստերուն ներկայ գտնուած են եղեր նաեւ Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի 20 անդամներ, Ազգ. Պատուոյ Ատեանի 5 անդամներ, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան 5 անդամներ եւ 4 ի հրաւէրս հրաւիրուած անձեր։ Նախագահ ընտրուած է եղեր Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի նախագահ Գրիգոր Զօհրապ, իսկ քարտուղար՝ Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի քարտուղար Գարեգին Փորթուգալեան

Սպանիոյ խռովութիւնները

Քաթալոնիայէն տրուած լուրերու համաձայն, Ֆիկոլսի ածխահանքերուն մէջ յայտարարուած է ընդհանուր գործադուլ. որ յետոփոխական հանգամանքստացած է։800ի չափ գործաւորներ զրաւելէ վերջ ոստիկանութեան զէնքերը, յարձակուս գործած են։

Պերկա քաղաքին մէջ ալ, հիւսկեղէնի գործաւորները նոյնպէս գործադուլ յայտարարելէ յետոյ, կողոպուտի տուած են նպարաւաճառները։

Սէվիլի մէջ, բանթողներու կողմէ յարուցուած խռովութեանց ընթացքին, կօշկակարներու աշնտիքային նախագահը սպաննուեցաւ։

Նոր ձերբակալութիւններ Հնդկաստանի մէջ

Կանտիի կրօսեր գաւառը ձերբակալուեցաւ։ Պոմպէյի մէջ, ազգայնական կամաւորներ, որոնց մէջ նաեւ կիներ, սկսան պահակ սպասել փողերը բանտին առջեւ։ Ոստիկանութիւնը ցրուելով ձերբակալեց 8 այրեր եւ 2 կիներ, որոնք վեց ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Կուոէսպոլի սպանիչները բռնուած ?

Գրեր էինք թէ Քոստանցայի մէջ երեւան հանուած է բոլշեւիկ լրտեսական մեծ կազմակերպութիւն մը եւ այս առթիւ ձերբակալուած են 19 անձեր, որոնց մէջ յոյն նաւապետ մը։ Քննութիւնը երեւան բերած է անակնկալ արդիւնք մը։ Կը կարծուի թէ ձերբակալուածներուն մէջ են զօրավար Կուոէսպոլի առեւանգման հեղինակներէն մէկ քանին, ինչպէս նաեւ այն խարտեաշ կինը, որ յաչողեր էր զօրավարը թակարդը ձգել։

Եթէ այս կազմակերպութիւնը ժամանակին երեւան չելլէր, պիտի առեւանգուէր նաեւ ոումէն բարձր անձնաւորութիւն մը եւ նաւով մը պիտի փոխադրուէր Ջունաստան, անկէ Ռուսիա։

Ռումանական գաղտնի ոստիկանութիւնը յաչողած է նաեւ շատ կարեւոր տեղեկութիւններ քաղել Փարիզի բոլշեւիկեան կազմակերպութեան մասին եւ գանոնք հաղորդած է Ֆրանսայի Հանրային Ապահովութեան։

Ռումէն ոստիկանութիւնը յունական «Ֆիլոմէն» շոգենաւին մէջ ձերբակալեց երկու բոլշեւիկ ահաբեկիչներ, որոնք պիտի առեւանգէին ոումէն անձնաւորութիւն մը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շաւիլի եւ շրջականերու եկեղեցական բնակարակցութեան տարեկան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին 20 Ave. de Ville d'Avray, առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին նոյն սահմաններուն մէջ բնակող եւ 21 տարեկանէն վեր ազգայինները, մանաւանդ հրաւէր ստացած ըլլան կամ ոչ։

Ջ. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին դասախօսութիւնը այսօր ֆինգ-գաթի իրիկուն ժամը 9ին միւթիւալիթէի սրահին մէջ, 24 Rue St. Victor։ կը խօսի Պ. Ա. Շահխաթունի, նիւթ ունենալով *Պետրոս Ադամեանի կեանքն ու արուեստը*։

կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Ողբացեալ ԱՐՏԸ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի մահուան առթիւ, հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հ. Բ. Ը. Մ.ի որբերուն օգտին։ Տէր եւ Տիկ. Քէլէկեան 300, Արա. Մանուկեան 200, Արամ Մանուկեան 100, Թամիրեան 100, Տիկ. Եղիսաբէթ Կիւմիւշեան 200, Սարգ. Սաղըրեան 100, Պ. Մարզարեան 100, Ն. Ճըշմարտաբաս 50, Տիկ. Եզ. Մանուկեան 50, Աղասեան 50, Ե. Յովակիմեան 10։ Գումար 1260։

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Ի գիտութիւն Շավիլ եւ մօտակաները բնակող քարեպաշտ ազգային. ներու կը ծանուցուի թէ 24 յունուար կիրակի օր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ *20 Ave. Ville d'Avray Chaville*։

Ժամերգութիւնը կը սկսի ժամը 10ին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Իւժին, Ց. Ի.— 35 ֆրանք։
Լիոն, Օր. Ա.— 15։
Նիս, Ա. Տ. Ն.— 30։
Սէն Թ'Արօման, Ա. Թ.— 35։
Քրայօվա, Ս. Մ.— 300։ Սկսանք դրկել։
Փրովիտէնս, Մ. Ակ.— 200։
Տրակինեան, Ճ. Եղբ.— 70։
Աստիս Ապապա, Ն. Հ.— 6 անգլ.։
Թրան, Վ. Զ.— 100 ֆր.։
Մարսէյլ, Ա. Պ.— 25։
Լա Մաձպրոլ, Թ. Բ.— 70։
Թրիէսթէ, Վ. Յ.— 250։
Պու Արարիճ, Գ. Եղբ.— 140։
Պուա Քոլոնպ, Ա. Ց.— 100։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եղեայ Կօնճիկեան, Շապին Գարահիսարի Ազուանիս գիւղէն, 1925—1926ին տեսնուած է Արտէշի նահանգին եւ Ս. Շաժոյի կողմերը։ Լուր ունեցողներէ կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբօրորդուն՝ Արմենակ Կօնճիկեանի, 7me Batterie Rael S. P. 608.

— Պ. Տէյիրմէնճեան կը փնտռէ իր զաւակը Գէորգ-Տէտէ Տէյիրմէնճեանը եօզկատի Զաթ գիւղէն։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Garabed Djandjikian Chemin de Marmode, Villmomble (Seine) France.

Հասցէի փոփոխութիւն

ԲՈՐԹՈՂ Ա. ՀՂՆԳ. ԹՈՒՂՄՃԵԱՆ
22 Bld. de la République, Chaville (S. et. O).

Ց.

Հ. Դ.

Լիոնի Մարզպետ խումբի խմբական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

×

Լիոնի կուկունեան խումբի Բ. դասախօսական ժողովըվաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Գրադարանին մէջ 262 Rue Duguesclins Նիւթ՝ «Քաղաքական պահանջներ», Դասախօս՝ ընկ. Վ. Զուլէրեան։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

×

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊի Զէյթուն կոմիտէի դասախօսականժողովըվաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին rue Charles Chefson, ծխավարժարին սրբ. ճաթանը։

×

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ։
Կը խօսի ընկ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

×

ՓԱՐԻԶԻ Քրիստափոր խումբի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Bld. St. Germain, Gafé Petit Sourceի մէջ։ Դասախօս ընկ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ։

×

ԿՐՃՕՊՂԻ կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը, վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

«ՁԳՆԱԻՈՐ»ԻՆ ԵՐԿՈՒՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

MAISON DE LA MUTUALITÉի մէջ

24 Rue St. Victor, Paris (5) *(Metro Maubert-Mutualité)*

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆիի

Տիկ. Սուրաբեան, Օր. Ալահիտ, Տիկ. Ժ. Շահ-Պարոնեան, Օր. Ալթանասեան, Պ. Պ. կոթիկեան, Սարաֆեան, Ցէրվիշեան, Հայ-Վարդ. Կ. Սրապ եւ Գմբէթեան կ'արտասանեն, կ'երգեն, կը նուագեն։ Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ կէս գիշեր։

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ, ԳՐԻՉ Է՛...
եւ ՓԱՐԻԶԱՀԱՑ ՌՕՎԻԻ

կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ շքեղ պարահանդէս
Եւրոպական օրքէսթր ղեկավարութեամբ Թառիստ ֆօրժի
Թօթիւճոնի առարկաներ, ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով
ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կր ծախուին ամէն տեղ եւ կավուշի խմբագրատունը՝ 208bis Rue Lafayette, Paris (10).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Տէսթինէնի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ։ Ամէն գատ Ֆրանսահայ գաղութին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, մաքուր տպագրութեամբ։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆրանք
Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէնները անմրցել ի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըյանձնուին բնակարան։

Թել. *Tailboul 56-96 R. C. Seine 519,032.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise. PARIS (9)

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԹԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ. կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք
ֆանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆի

[Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis *Paris (19e)*
Métro Crimée *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*
Հեռ., *Nord 56-97* *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱԻՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, ծեփ, շքմեղ, պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնաչքեն սպասներ։

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան։

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ԶԵՂՉ եւ նոր տարի առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին։

ԶԱՓԱԻՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կ'ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն։

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապահովագրութիւններու։

Etude de Mr BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73.97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ քաղաքական դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ՇԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ մտտեսական ֆանգամանքները հայերու համար խիստ դիւրամատոյց ելի պայմաններ կ'ընծայուին։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲՅՒՐԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեծուտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վիճակ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (12
Le Gérant H. STEPHA

«ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (130)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

14.— ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷԱԻՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԼ ԱՆԱՏՈԼՈՒ ԿԸ ՄՏՆԷՆ.— ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ԹԵԼԱԴՐԷ ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆԵԼ ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷԱԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

«Աստուա՛ծ իմ, ինչէ՛ր գրուած էինք։ Ի՛նչ եաման մարդիկ են այս հայ յեղափոխականները։ Մեր ոչնչապաշտները ոչինչ են այս հայ յեղափոխականներուն առջեւ։ Բոլորն ալ հակողութեան տակ կը դրէ՛ կուին Կարսս։ Փաշա՛, ձեր ձանձքերը դնահատելի են։ Սակայն պէտք է որ հայ ֆէտայիները չունչ չկարենան առնել եւ չկարենան աչք բանալ»։

Պատասխանեցի թարգմանին։

— Մենք որքան կրնանք, այդ է որ կը փորձենք։ Սակայն Երեւանի կողմերը համախմբուած են մօտաւորապէս 10 հազար հայ ֆէտայիներ։ Ինչո՞ւ աչք կը գոցէք, որ այս մարդիկը զինեալ եւ համախմբուած շրջին սահմանին մօտերը։

— Եթէ այդպէս է խնդիրը, հիմա անմիջապէս կը հաղորդեմ դէսպանին, որպէսզի Փեթերսպուրկի ուշադրութիւնը հրաւիրէ։

— Դէշ չըլլար։ Որովհետեւ այս մարդիկը մեզի հետ, մեր կառավարութեան հետ չէ որ կը կռուին, այլ ամբողջ աշխարհի դէմ։

Թարգմանը մեկնեցաւ։ Երկու օր անցաւ։ Իշդուժէն ծածկագիր հեռագիր մը ստացաւ։ Քարաքիլիսէի զինուորական շղթային հրամանատարը Դ. Զօրաբանակի հրամանատարութեան դրկած էր տեղեկագիր մը, եւ այդ տեղեկագիրն էր որ մեզի կը հաղորդուէր։ Տեղեկագիրն բովանդակութիւնը պարզապէս այն էր ինչ որ ինծի պատմեց ռուս դեսպանին թարգմանը։

15.— ՀԱՅ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐԻ ՄԸ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

30 յուլիս 1896ին Վանի ոստիկանական տեսուչը ծածկագիր հեռագրով մը կը հաղորդէր ինծի.

— 186 հոգինոց հրոսախումբ մը, որ ձեւով մը յաչողեր էր մտնել թրքական հողէն ներս, Վանի նահանգին մէջ, Մահմուտիէի մօտիկ ընդհարում մը կ'ունենայ մեր զինուորներուն հետ։ Հրոսախումբը մեր զինուորներուն ճնշումին պատճառով, կը նահանջէ եւ Սալահանէ լերը կ'ապաստանի։

Մեր զինուորները կը պաշարեն լերը եւ ամբողջովինքանդիչ կ'ընեն *186 հոգին։ Այս հրոսակներուն մէջ էր նաեւ Դաշնակական կոմիտէին պետերէն Պետրոս Քէտայիին, որուն վրայէն գտնուեցան բազմաթիւ վաւերաթուղթեր, ծածկագիր հեռագիրներ եւ զանազան առարկաներ։ Գտնուեցաւ նաեւ պահարան մը, որ կը պարունակէր անդիր ճերմակ թուղթ մը։ Բնութեամբ հասկցուեցաւ, որ քիմիական նիւթով գրուած նամակ մըն է այդ պարապ թուղթը։ Կառավարութիւնը բժիշկներու եւ դեղագործներու օգնութեամբ կրցաւ կարդալ գայն։ Նամակը գրկուած էր Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղին կողմէ։ Նամակին բովանդակութիւնը հետեւեալն էր. «Կուսակալին օգնականը, Մուհիտտին էֆէնտի, երբ դեռ Պոլիս կը գտնուէր, իր համաձայնութիւնը յայտնեց Հնչակեան կոմիտէին բոլոր ցանկութիւններուն մասին, խոստանալով, Վան վերադառնալէ յետոյ, իբրեւ ազգային պարտականութիւն, կատարել կոմիտէին բոլոր հրամանները, հետեւաբար այսուհետեւ կրնաք ամէն առթիւ օգտուիլ իրմէ»։*

Այս նամակը ներկայիս կը գտնուի կուսակալին ձեռքը։ Այս ամէնը առ ի տեղեկութիւն կը հաղորդենք ձեզի»։ Մտոյ ազրուած՝ Վանի ոստիկանական տեսուչին կողմէ։

Կուսակալին օգնականը տեղեակ է, աւելի քան կուսակալը, կառավարական բոլոր գաղտնիքներուն, որովհետեւ բոլոր գործերը, ծածկագիր կամ բաց թղթակցութիւնները, կ'անցնին իր ձեռքէն։ Մասնաւորաբար Ապտիւլ Համիտի շրջանին, բացի քանի մը կուսակալներէ, բոլոր վեհաշուք կուսակալները կը կարծէին թէ իրենց պարտականութիւնը կը կայանար ոստրազրութիւն դնելուն եւ արարողութեամբ կառավարչատուն այցելելուն մէջ։

Հետեւաբար կուսակալի այսպիսի դաւաճան օգնական մը ներելի չէր վայրկեան մը աւելի թողուլ իր պաշտօնին մէջ։ Ինդիրը անմիջապէս պարզուցի ներքինախարարութեան, պահանջելով որ ձերբակալուի դաւաճանը եւ յանձնուի դատարանի։ Արդարեւ ձերբակալուեցաւ Մուհիտտին էֆէնտին, բայց ինչպէս միշտ, ան ալ յետոյ արժանացաւ կայսերական ներման։

16.— ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ձէյթունի մէջ,— ուր ան տարի Պ.Աղասին իր 15 հազար ուրներով յարձակեցաւ թրք. զօրանոցին վրայ, քանդեց շ նահատակեց բոլոր թուրք զինուորները եւ քերթեց անոնց մորթ ները։ Ահա այս Ձէյթուն քաղաքին կ'ապրէր Նազարէթ Չավուշը։ Հայ Ֆէտայիի առենօք «ժանդարմա»յի պաշտօն կը վարէր իսկ կառավարութեան մէջ, յետոյ տօնէն հանուած էր։ Իր ընդհակառակ կը նկրճնէր, հետեւ տեղական ոստիկանութիւնը դութեան տակ կը պահէր զայն։

Օր մը Նազարէթ Չավուշի ցէին երկու նամակ կը հանձ թատարին ձեռքը։ Մէկը կը նէր Կեսարիայէն, միւսը Սըվա թղթատարական վարչութենէ մակը կը յանձնէ ոստիկանութ

Ահա բովանդակութիւնը րիայէն հասած նամակին։—

(Շար

ՀԱՐԱՉ

ՍՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
22 JANVIER 1932

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 1783

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԵՒԱՆԸ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ՉԷ

Ուշադրութեան յանձնելով յունահայ գաղութին տագնապալի վիճակը, իբրեւ հետեւանք Թերխաշ մարզանքներու, կ'ուզէինք մանաւանդ կանգ առնել կէտի մը վրայ:

Տարօրինակ տրիւմֆալիզմ մը ըսել կուտայ թէ՝ ինչ որ ընենք մենք մեզի, գաղութներու ինքնապաշտպանութեան համար, առանց երեւանի հաւանութեան, կը հակասէ հայ ժողովուրդի գերագոյն շահերուն:

Այս կանխակալ կարծիքը բոլոր է շատ շատերուն գլուխը: Եւ յաճախ անհրաժեշտ կը դառնայ մանր-մանր բացատրել, համոզել, ապացուցանել, թէ բոլորովին տարբեր բաներ են երկու պարագաները: Թէ գաղութները իրաւունք ունին իրենց գլխուն ճարը նայելու, իրենց հաւաքական կեանքը ապահովելու եւ զարգացնելու: Երեւանը, եթէ խելք ու խիղճ ունենար, եթէ ազգային քաղաքականութիւն վարէր, ոչ միայն պիտի ուրախանար, այլ եւ ուժ պիտի տար այս աշխատանքին:

Սրդ, երեւանը այն չէ ինչ որ կ'երեւակայեն դաս մը մարդիկ, առանց տեսած ըլլալու: Կամ իրենց տեսածը գաղտնի պահելով:

Եւ երեւանը ամէն բան չէ: Դժբախտաբար:

Աւելի շեշտելով բուն իրականութիւնը, — կրնանք պնդել թէ երեւանին հաճելի չէ գաղութներու զօրացումը, զարգացումը, կազմակերպուածութիւնը:

Ահա տասը տարին լրացաւ — տասը դաժան տարիներ պանդխտութեան — եւ բոլոր վաստերը կը հաստատեն որ երեւանը, ընդհակառակն, ամէն միջոցի կը դիմէ գաղութները պառակտելու, եղած օրգանները կազմալուծելու, աշխատասէր բազմութիւնները «շերտաւորելու» եւ կախարդական շրջանակի մը մէջ նետելու համար:

Մոնետիկները չափազանց աշխոյժ էին 1923-1927, երբ դիրք բռնելով անկիւնները, թռուցիկները կը ցրուէին, ժողովներ կը խանգարէին, Ապրիլ Տասնըմէկին անգամ կռուախնձորի կը վերածէին: Արտասովոր պատուիրակութիւն մը եկած էր Հայաստանէն, եւ թեւ առեր էին գոյնզգոյն բախտախնդիրներ:

Եկան ուրի՛շ օրեր: Չալեցան հէքեաթներն ու օրօրները: Յուսախաբութիւնը բացաւ շլացած աչքերը եւ մունետիկները հարկադրուեցան քաշուիլ իրենց պատեանին մէջ:

Հայաստանը այլ եւս գոց գիրք մը չէր: Եթէ եկող-գացողները չբաւէին, կը բաւէր կարդալ խորհրդային թերթերն ու գիրքերը, հետեւիլ անհամար ժողովներուն, ճառերուն եւ բանաձեւերուն, հասկնալու համար թէ «բանը ինչո՛ւմն է»:

Երեւութական մեկուսացումէ մը յետոյ, երբ Հօկն ալ իր գոյնը դուրս տուած էր եւ դարձած՝ «ոչինչ է պիտոյ» մարզարան մը, մունետիկները նորէն թեւ առին անցեալ տարի, ներգաղթի նոր որոշման առթիւ: Ո՛ւր որ քնացեր էին, արթնցան. ուր որ հետքը չկար, փշրանքները հաւաքեցին եւ սկսան Հօկ ու ներգաղթ խաղալ:

Եւ որովհետեւ առաջին կարաւանները Յունաստանէն պիտի մեկնէին, աշխուժացման առաջին փորձերն ալ այնտեղ սարքուեցան: Մանաւանդ որ. ցուցակագրութեան, փոխադրութեան ձեռնարկին գլուխը կանգնած էր չարաշուք եւ սմսեղուկ մարդ մը, Դ. Շահվերտեան:

Մնացեալը գիտէք: Յունահայ գաղութը մատնուած է անելի մը: Գաղթականայինները կը գտնուին այնպիսի վիճակի մը մէջ որ կը յիշեցնէ 1922-23ի օրերը, երբ նոր էին հասեր տարագիրները եւ մէկ հրամանով կը տեղափոխուէին, աջ ու ձախ կը քշուէին:

Իսկ մեր շղոցրթները կրակին վրայ իւղ կը լեցնեն, միացած յոյն համայնավարներուն, որոնք ոչ թէ աշխատաւորներուն շահերն է որ կը պաշտպանեն, այլ կը դիւրացնեն ստիկանութեան գործը — անխնայ հետապնդումը:

Իր կարգին, չարաշուք մարդն ալ, Դ. Շահվերտեան, բարոյապէս եւ նիւթապէս, մղում կուտայ այս «քաղաքագործութեանց», փոխանակ իր չարաբաստիկ առաքելութեան հետեւանքներէն խուճահարելու եւ եկած տեղը վերադառնալու:

Այս մէկ հատիկ պարագան — ներգաղթի առթիւ սարքուած այս գեհենիկ «շանթած», որ արիւն ալ հոսեցուց, բաւական էր, որպէսզի գաղութներ ու բոլոր հոսանքները մէկ բերան ազդարարէին.

— Կ'ուզ առէք, Պ. Պ. երեւանցիներ: Մենք թոյլ չենք տար որ ձեր սմսեղուկ խաղերը խաղաք մեր գլխուն, եւ խռովութեան, կազմալուծման ու թշուառութեան մատնէք ամբողջ գաղութ մը: Ներգա՞ղթ, — այո՛: Հայրենիքի վերաշինութի՛ւն, — անշուշտ: Բայց, եթէ ձեր պամը, որ է որ գաղութները ժխտեն իրենց գոյութեան իրաւունքը, հանչէն այն է որ գաղութները իրենց ինքնորոշման ազատութի՛ւնը, եթէ զոհեն իրենց հանգիստն ու իրենց ինքնավարութեանց եւ կամայականութեանց ձեր ծրագիրն է տգիտափառ սոփեստութեանց եւ կամայականութեանց մատաղ ընել սա «հայմաթլոս» բազմութիւնները, — չի՛ք անցք:

Այս խօսքը — այս իմաստով խօսք մը — չէ արտասանուած, որովհետեւ թանձր մշուշ մը նստեր է կարգ մը հոսանքներու գլխուն մէջ: Մարդիկ որոշ գաղափար չունին թէ ուր կը սկսի բուն հայրենիքին շահը, գաղթ ներուն ինքնապաշտպանութիւնը եւ ապի մը մարդոց ամուլ յաւակնութիւնը:

Գաղութները կորնքուցեր են իրենց արժանապատուութիւնը, իրենց ճակատագիրը վարելու իրաւունքը: Հանդիպողը որս կը փնտռէ պղտոր ջուրերու մէջ:

Արդ, պէտք է արտասանուի այդ խօսքը: Ուշ է արդէն, եւ այս ընթացքով մենք պիտի դառնանք իսկական բոշաներ, ամէն ուր որ կրնայ հանիլ կարմիր ձեռքը:

Ամբողջ նշանախօսք մըն է որ կ'առաջարկենք, երեւանը ամէն բան չէ:

Ան պէտք է գիտնայ իր չափը, իսկ մենք՝ մեր իրաւունքները, իրեւ ամբողջութիւն:

Այլապէս — միայն «Պահպանիչ»ն է որ կը պակսի, պատկերը լրացնելու համար:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՆԵՑՈՂԸ ՋՈՒՆԵՑՈՂԻՆ

«Գործազուրկներու անմիջական օգնութիւնը» կրեայի քայլեր կը նետէ, մինչ տագնապը կը շարունակէ սաստկօրէն մտահոգել ու ցնցել ֆրիւրաւորներ, որոնք գիտցած են ֆաստիլ «ազգ»ին նեղ օրերուն:

Աւագին օրէն իսկ, գիտէինք որ մեծ բան սպասելու չէ «մեծ»երէն, անոնցմէ՝ որոնք օգնութեան գործին կը ներկայանան ամրափակ գրպաններով, զուրս լայնօրէն կը բանան ֆաշոյքի գեղեցիկ կատուններուէջէ:

Աւոնցմէ զատ ուրեմն, որոնց վերջին պահու առատաձեռնութիւնը պէտք է կապել քամահաճոյքի մը ֆրաշագործ ուժին, արդեօք մը չկայ որ ունեցողը չտայ չունեցողին համար: «Կաթիլ կաթիլ»... հոգ չէ. բայց սրտաբուխ:

Ու մանակցութեան բաժինը որ պարտք կ'իյնայ իւրաքանչիւր բանող, աշխատող Հայու վրայ, մեծ բան մը չէ. շատեր կրնան, առանց նեղուելու կատարել:

Եւ եթէ ցարդ, ձեռնարկը չտուաւ սպասուած արդիւնքը, ֆաւանաբար պատճառը վերագրելի է շփոթութիւններու:

Սկզբնական արձանագրութիւնները 100ականով, թերեւս շփոթի մատնեցին շատեր. նոյնպէս «փոխանտօնական նուէրներ»ու բացատրութիւնը, որ կրնայ ժամանակաւոր ձեռնարկի գաղափարը ներշնչել:

Բայց ամէն մարդ կուտայ ինչ որ կրնայ: Ու տօնական օրերը անցան, նաեւ նուէրներու շրջանը. սակայն տագնապը կայ ու կը մնայ իր դաժան հետեւանքներով:

Քիչ մը ցնցուինք ուրեմն: Ընտեցողը թող տայ չունեցողին, ինչ որ կրնայ, որքան որ կրնայ, մեկով, երկուքով, չորսով ու հինգով: Եւ ասոր համար, երկար վարանելու պէտք չկայ: Ամէն մարդ կրնայ նամակի մը չկայ: Ամէն մարդ կրնայ նամակի մը մէջ հինգնոց մը ներփակել, կամ մեկ քանի ֆրանքիդրոշմանիշ ուղարկել «ցառաջ»ի.

Ջեւեր ու եղանակներ շատ կան, երբ կամքը չի պակսիր: Հակառակ տագնապին, կը շարունակուին հրապարակային ֆանդէտներն ու քնտանեկան հաւաքոյթները զանազան առիթներով: Որեւէ մեկը կրնայ հանդիսականներուն ու հրաւիրեալներուն յիշեցնել տագնապահարները ու հանգանակութեան մը արդիւնքը հասցնել իր նպատակին, քանի դեռ ուշ չէ:

Մ. Ե.

Հնչակեան ակումբի արտածումը արգիլուած

Հնդիկ ազգ. խորհուրդը այս վերջերս մասնաւորաբար զբաղեցաւ, ֆիամաձայն կանտիի ցուցմունքին, ոսկիի արտածումը արգիլելու ֆարցով:

Խորհուրդին վարիչ կոմիտէն ֆրատարակութեան տուաւ սեւ ցանկ մը, նշանակելով բոլոր այն սեղանաւորները որոնք անցեալ շաբթու ընթացքին զբազած են ոսկիի արտածումով:

Բոլորը կը վախնան այս ցանկին վրայ արձանագրուելէ, որովհետեւ ատով, անհպելիներու կարգը անցած կ'ըլլան: Ակռկից յետոյ, ոչ ոք կրնայ մօտենալ այդ տեսակ անձի մը, ո՛չ ոք կը խօսի անոր ընտանիքին ֆետ եւ իրեն ֆետ ամուսնութիւնը արգիլուած է:

Նախորդ օր, երբ Պոմպէյի սակարանը բացուեցաւ, սեղանաւորներէն շատերը որոշեցին որեւէ գործողութիւն չկատարել՝ ֆակառակ սակարանի նախագահին ազդարարութեան:

Մեծուած դիւանագէտը

Ափիս-Ափապայի մէջ, ոստիկանները խոշտանգեցին ամերիկեան դեսպանը, որուն ինքնաշարժը վիրաւորեր էր տեղացի կին մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ ԿԸ ԲՈՐԴԱՆԱՅ

Լօզանի ժողովը պիտի չեռաձգուի

Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը հրատարակութեան տուաւ հետեւեալ զեկոյցը.— Լօզանի ժողովով գլխաւորաբար շահագրգռուած պետութեանց միջեւ, խօսակցութիւնները տակաւին չեն վերջացած եւ բացայայտ է թէ ժողովը չի կրնար բացուիլ յառաջիկայ երկուշաբթի (25 յունուար), այն թուականին որ նշանակուած էր ժամանակաւոր կերպով:

Նոր խօսակցութիւններ տեղի կ'ունենան ներկայիս, եւ անգլիական կառավարութիւնը կը յուսայ թէ այս մեկ քանի օրերու ընթացքին կարելի պիտի ըլլայ գոհացուցիչ համաձայնութեան մը գալ՝ որդեգրելի ձեւակերպութեան մասին:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ...

Անգլիական «Տէյլի Էքսփրէս»ը խօսելով Լօզանի ժողովին յետաձգման մասին, կը գրէ.— Կը կարծուի թէ յառաջիկայ յունիսին Հուվերի պայմանաժամին լրացումէն վերջ, տակաւին 6 ամիս եւս հատուցումներու գլխէն վճարումները յետաձգելու ժամին, Գերմանիոյ կողմէ ծրագիր մը ներկայացուած է անգլիական կառավարութեան:

«Անգլիական կառավարութիւնը իր կարգին, այս ծրագիրը ներկայացուցած է Փարիզի կառավարութեան, որպէսզի կարենայ իր դիրքը ճշդել այս մասին:

«Անգլիական կառավարութիւնը հետեւեալ երկընտրանքը ներկայացուցած է Ֆրանսայի.— Կամ Լօզանի ժողովին տեւողութիւնը նշանակել երկու երեք օր, համաձայնելու համար մէկ տարի յետաձգման մասին, եւ կամ այս յետաձգման մասին համաձայնիլ՝ առանց Լօզան երթալու:

ԵՂՆԿԻ ԾՐԱԳՐԻՆ ՏԵՂ

«Տէյլի Էքսփրէս»ը կը գրէ նաեւ թէ անգլիական կառավարութիւնը համակրութեամբ կը դիտէ ծրագիրը որ իրեն ներկայացուած է Գերմանիոյ կողմէ եւ որ կ'առաջարկէ փոխարինել միջեթնկի ծրագիրը փոխարինել միջազգային նոր համաձայնութեամբ մը, անգամ մը եւս ճշդելով գերմանական հատուցումներու քանակը:

Այս հաւաձայնութենէն անմիջապէս յետոյ, իւրաքանչիւր պարտապահանջ պետութեան պիտի յանձնուի իր առնելիքը՝ գերման երկաթուղիներու բաժնեթուղթի ձեւով:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՉԻ ՎՃԱՐԵՐ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ անգլիական դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցած է գերման վարչապետին հետ, որուն հարցուցած է թէ Գերմանիա պիտի ընդունի՞ Հուվերի պայմանաժամին մէկ տարի եւս երկարաձգումը: Այս առաջարկը վերաժած է Պրիւնինկ:

Այս մերժումին առթիւ, Գերմանիոյ մէջ կը տիրէ այն կարծիքը թէ կացութիւնը հետզհետէ աւելի կը ծանրանայ եւ հետեւաբար, ժամանակաւոր որեւէ միջոց, ամէն օր աւելի անընդունելի կը դառնայ: Կ'ըսեն նաեւ թէ, եթէ շատ կարճ ժամանակի ընթացքին, վերջնական կարգադրութիւններ տեղի չունենան, Գերմանիա պիտի ստիպուի դիմել այն տեսակ միջոցներու, որոնք կրնան ծանր անդրադարձումներ ունենալ արտասահմանի վրայ:

Գերման իրաւասու շրջանակներ կը յայտնեն թէ կառավարութիւնը որեւէ անպատեհութիւն չի տեսներ որ քննուի թէ Գերմանիա ցարդ որքա՞ն վճարած է: Այդ պարագային, Գերմանիա պատրաստ է բոլոր փաստաթուղթերը ենթարկելու յատուկ մարմնի մը քննութեան:

Զեկան նորեկ գործի վրայ

Կուէսպովի սպանիչները

Ռուսական թերթ մը կը յայտնէ թէ ոստիկանութիւնը կրցած է ինքնութիւնն ստուգել ֆրանսահպատակ մէկու մը, որ վերջերս, Քոսթանցայի մէջ ձերբակալուած բոլշեւիկ ահաբեկիչներուն մէջ էր: Լբգոք անուանով մէկն է որ նախապէս, Փարիզ՝ էֆուալի հրապարակին վրայ պանդոկ մը կը բանեցնէր եւ իբր թէ ժամանակին, ռուս արքայականներու հետ յարաբերութիւններ մշակած է, ժամանաւորաբար զօրավար Կուտէպովի հետ:

Քննութիւնը երեւան հանած է թէ Կէփէուի լրտեսները նպատակ ունէին խորամանկութեամբ կամ բռնութեամբ առեւանգելու նախկին բոլշեւիկ դիւանագէտ մը Ակատիեւ, որ ներկայիս Պուլղէն կը բնակի: Այս անձը Տրոցկիի հետ այցելութեան մը ընթացքին, իմացած է Կուտէպովի առեւանգման պարագաները եւ այս պատճառաւ է որ ուզած էն գինքը մէկդի վերցնել:

Այս լրտեսական եւ ահաբեկչական գործին մասին, ֆրանսական եւ ռումանական ոստիկանութիւնները յարաբերութեան մտած են իրարու հետ:

Ուրիշ լուրի մը համաձայն, Կէփէուի մարդիկը մտադրութիւն ունէին առեւանգելու ո՛չ թէ Ակատիեւը, այլ ցարական նախկին նախարար մը Մտանիսլաս Փոքլեւսկի, որ Ռումանիա կը բնակի:

Փարիզի ընդհ. ապահովութիւնը կը ազասէ տեղեկագրին որ իրեն ուղղուած է Ռումանիայէն, ռումէն ոստիկանութեան կողմէ:

Ձիշտ Ակատիեւը յայտնեց ոստիկանութեան թէ այն պահուն որ Փարիզ կը գտնուէր, խիստ հսկողութեան ենթարկուած էր Կէփէուի մարդոց կողմէ, որոնք քանմաթիւ փորձեր կատարեցին զինքն առեւանգելու եւ թէ այդ փորձերը շարունակուեցան, իր յաճախակի ճամբորդութեանց ընթացքին:

Ակատիեւ ճանչցաւ Լբգոքը, որուն մասին յայտնեց թէ Կուտէպովի առեւանգման դերակատարներէն եղած է:

Վենիզելոս Եւրոպա կուգայ

Յոյն Նախարարներու Խորհուրդին մէջ, Պ. Վենիզելոս բացատրեց դէպի Եւրոպա իր ճամբորդութեան նպատակը: Ներոպա յի մէջ, Յունաստան եւ վարչապետը պիտի ջանայ հասկնալ պետութեանց մտադրութիւնները՝ անտեսական մեծ հարցերու լուծման համար, ինչպէս նաեւ այն դիւրութիւնները զորս տրամադիր են տալու փոքր պետութեանց, օժանդակելու համար որ տագնապը մեղմացնեն:

Պ. Վենիզելոս Պիրէոնէն նաեւ մտաւ, երթալու համար Պրինտիզի, ուրկէ անցաւ Հռոմ, տեսակցելու համար Մուսոլինիի եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարին Կրանտիի հետ:

Հռոմի մէջ իր տեսակցութիւններէն յետոյ, Վենիզելոս երկէ իրիկուն մեկնեցաւ դէպի Փարիզ: Հոս եւս պիտի տեսակցի Ֆրանսայի վարչապետին, եւմտական նախարարին եւ թերեւս, Ֆրանսայի Դրամատան տնօրէնին հետ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ոչ-յարձակման դաշինքներ

Լեհաստանի եւ խորհրդային կառավարութեան միջեւ, ոչ-յարձակման դաշինքի կնքման մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է Լեհաստանի արտաքին նախարարը:

—Հակառակ գերման մամուլի ակնարկութիւններուն, կատարուող բանակցութեանց ընթացքին, հարց չէ ծագած Լեհաստանի արեւմտեան սահմաններուն մասին: Վիլնայի հարցը վիճաբանութեան իսկ չէ դրուած:

«Այս դաշինքը՝ ընդլայնումն է Քելլոգի դաշինքին, որուն մէջ սահմանուած է յարձակող, ինչպէս նաեւ կռուի պահուն՝ չէզոքութիւն բառերուն իմաստը: Ակկից գատ, կը մնայ աւելցնել հաշտութեան դաշնագիրը:

Նախարարը յոյս յայտնեց նաեւ թէ Լեհաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ ոչ-յարձակման դաշինքի կնքման համար, կը մնայ միայն ճշդել խմբագրութեան եղանակը, եւ թէ անոր ստորագրութիւնը քանի մը օրուան հարց է:

— Ռուսիոյ եւ Ֆինլանտայի միջեւ ոչ-յարձակման դաշինքի բանակցութիւնները վերջացած ըլլալով, դաշնագիրը կը ստորագրուի այսօր:

Ամերիկայէն ոսկի կը ղրկեն

Նիւ-Եորքի մէջ, միջոցներ ձեռք առնուած են, շաբթու ընթացքին Ֆրանսա ղրկելու համար 25 միլիոն տոլար արժէքով ոսկի:

Ֆրանսա Ամերիկայէն եւս կը քաշէ իր ոսկին: Կը կարծուի թէ ոսկիի առաքումը պիտի կատարուի տասն անգամէն եւ պիտի բռնէ 125 միլիոն տոլարի գումար մը: Դիտել կը տրուի թէ ոսկիի այս առաքումները երբեք չպիտի ձգտին ամերիկեան ոսկիի պահեստին, նկատելով որ Ամերիկեան դրամատուներու մէջ, Ֆրանսայի հաշուոյն պահ դրուած ոսկին, յանձնելի է ուզուած պահուն:

— Նիւ-Եորքէն տրուած լուրի մը համաձայն, 12 միլիոն տոլարի ոսկի ճամբայ հանուած է արդէն դէպի Ֆրանսա, 4,141,800 տոլարի ոսկի դէպի Պելճիքա, եւ 3,230,000ի չափ դէպի Անգլիա:

Սպանիոյ գործադուլներ

Սպանիոյ մէջ յեղափոխական գործադուլի շարժումը երթալով կը տարածուի: Քորտուպայի մէջ, շարժումը ընդհանուր է: Հանրակառքերու երթեւեկը դադրած է: Ըրճարանները, թատրոնները եւ վաճառատունները փակուած են: Բանթոյները կոտրտեցին ապակիները երկու վաճառատուններու, որոնք բաց մնացեր էին եւ կը գործէին: Պահակ զօրքեր, զինուած կը շրջին փողոցներուն մէջ: Կառավարիչը յայտարարութեամբ մը առեւտրականներուն կը յանձնարարէ որ քանան իրենց խանութները, միեւնոյն ատեն կը իդողրէ հանրային պաշտօնեաներու թէ, պիտի կորնչցնեն իրենց պաշտօնը՝ եթէ գործի գլուխ չանցնին:

Բանուորական կազմակերպութեանց կեդրոնատեղիները փակուեցան եւ վարիչ կոմիտէներու անդամներն ալ ձերբակալուեցան:

Երուվսիոյ իշխանը

Եռուվսիոյ իշխանը որ փարիզէն Լոնտոն էր գացեր, անցաւ Հռոմ ուր ունկնդրութեան ընդունուեցաւ պապին կողմէ:

Պապը նուէրներ տուաւ իշխանին անոր քրոջը ամուսնին եւ հետեւողներուն:

Զինադադարը

Լոնտոնէն ձգնեւ, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան ղրկուեցաւ 2 միլիոն 120,000 ստորագրութիւններով հաւրագրութիւն մը ի նպաստ զինադադարութեան: Հաւրագրութեան թուղթերը զետեղուած են 100ի չափ մնտուկներու մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻՆ

Հոկտեմբերի 19-ին Մոսկվայում բացվեց Հայկական սովետական գրողների միության առաջին կոնգրեսը։ Կոնգրեսին մասնակցում են միության անդամներ, հրավիրված հյուրեր, ինչպես նաև մեր հանրապետության գրական ուժերի ներկայացուցիչներ։

Կոնգրեսի աշխատանքներին ներկա են գտնվում նաև Վրաստանի, Ադրբեջանի, Ուկրաինայի, Բելոռուսիայի, Ղազախստանի, Ուզբեկստանի, Թուրքմենիայի, Տաջիկստանի, Ղրղզստանի, Կարելո-Ֆինական ԱՍՍՀ-ների գրողների միությունների պատվիրակությունները։

Կոնգրեսի նախագահությունում են ընկերներ Ա. Ա. Ժդանովը, Ն. Ս. Տիխոնովը, Ա. Ա. Ֆադեևը, Ա. Ա. Սուրկովը, Ա. Ա. Ալեքսանդրովը, Ա. Ա. Ախմատովան, Ն. Ի. Խարդժիևը, Ա. Ա. Ռոսլավլևը, Ա. Ա. Ստեցենկոն, Ա. Ա. Տարասենկովը, Ա. Ա. Ֆեդորովը, Ա. Ա. Չեպուրինը, Ա. Ա. Շչերբինան, Ա. Ա. Ֆեդինը, Ա. Ա. Ֆորշը, Ա. Ա. Ցվետաևան, Ա. Ա. Ցվետկովը, Ա. Ա. Ցվետկովան, Ա. Ա. Ցվետկովան, Ա. Ա. Ցվետկովան

ԵՐԻՏ ՏԱՐԻՔ ՁԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ 1915 - 1918Ի ԿԱՆԱՓԷՆ

(Շարունակ.մը)

Մեր ինտերվիուի առթիւ, որուն ենթարկուեցանք մեր ներկայ գաղթականութեան մասին, Տիրայր Չարխչեան մեզի ըսաւ հետեւեալը.

— Ես ալ ինչպէս ուրիշները, կը կարծէի որ մեր ներկայ գաղթականութիւնը ոչ մէկ նոր բան պիտի ունենայ մեզի պատմելիք, որովհետեւ ամէնքն ալ նոյն ճամբան անցած էին, նոյն տառապանքները կրած էին, նոյն ոճրագործութեան ենթարկուած էին, եւ ես կը կարծէի որ ամէնքն ալ նոյն բաները պիտի պատմէին, որոնք ես գիտէի եւ որոնք ինծի համար ալ նոր չէին։ Բայց երբ սկսայ հարցաքննել զանոնք, տեսայ որ ամէնքն ալ նոր բաներ կը պատմէին, եւ ամէնքն ալ ունէին իրենց յատուկ դէպքերը, որոնք ուրիշներուն չէին պատահած։ Ասոնք ալ ինծի համար նոր բաներ էին։ Ուրեմն ամէն մարդ ունի իր յատուկ դէպքերը, որոնք ուրիշներուն չեն

Գերմանիոյ զաղտնի սպառազինութիւնները

Ֆրանսական խորհրդարանի արտաքին յանձնախումբը կարեւոր զեկոյց մը լսեց Գերմանիոյ սպառազինական կացութեան մասին:

Զեկուցաբերը զօրավար Պուրժուա կը հաւաստէ թէ Գերմանիա կը պատրաստէ զօրեղ բանակ մը, հակառակ վէրսայլի դաշնագրին տրամադրութիւններուն:

Շնորհիւ ամէն տարի պատրաստուած քազմաթիւ ենթասպաներու, Գերմանիա ի վիճակի է, պատերազմի պարագային մէջտեղ հանելու նշանակելի բանակ մը, շատ լաւ մարզուած:

Այս բանակի պատրաստութեան գուգընթաց, կը հետապնդուի նաեւ ճարտարարուեստի կազմակերպումը, որով Գերմանիա պիտի կրնայ, շատ կարճ միջոցի մէջ, բանակին հայթայթել բոլոր անհրաժեշտ պէտքերն ու ռազմանիւթերը:

Տեղեկաբերը կը հաւաստէ նաեւ թէ Գերմանիոյ մէջ, պատերազմի պատրաստութեան հետ մէկտեղ, շատ ուժեղ փրովփականտ կը մղուի ի նպաստ փոխվրէժի, թէ դպրոցներուն մէջ տղաքը կը կրթուին այս մտայնութեամբ եւ թէ նոյնիսկ կարգ մը դասագիրքեր պատրաստուած են այս ուղղութեամբ:

Տեղեկաբերը կը հաւաստէ թէ Գերմանիա արդէն կրնայ մէկ անգամէն շարժման մէջ դնել մէկ միլիոն հարիւր հազարնոց բանակ մը:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.—	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ Դրատուն	51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.—	ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ	7, Boulevard Saint-Michel-ի դիմացի քէօշկը
3.—	ՕՏԷՈՆ	5, Carrefour de l'Odéon
4.—	ՓՕՏԷ.....	Մէթրօ Քատէյի մուտքի քէօշկը
5.—	ՄՈՆՄԱՐԹՐ	59, Fbg. Montmartre-ի դիմացի քէօշկը
6.—	ՓԼԱՍ ՏԷ ՖԷՔ	Մէթրոյին դիմացի քէօշկը
7.—	ՐԷՊԷՎԱԼ	92, Rue Rébéval
8.—	ՊԷԼՎԻԼ.....	19, » de Belleville
9.—	ՓԱԼԻՔԱՕ.....	3, » Palikao
10.—	ՍԷՆ - ԼԱԶԱՐ	Քահէ Թէրմինիւսի անկիւնի քէօշկը

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆ

11.—	ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕ	Գրավաճառ l'Ecriture. 13, Boul. Galliéni
12.—	ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐ.....	Գրավաճառ Օֆէնիա, Փլաս Նասիոնալ:

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,,
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ցեղի կ'ունենայ Յունուար 23ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle p'Horticultureի սէջ. 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.

կը ներկայացուի Սուրաբեանններու կողմէ

ԱՊՈՒԻԾ (ՈՒԻԾ ԼԻՆԻ ՆՈՒԻԾ ԼԻՆԻ)

Հայկական զուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի գործազուրկներուն

Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառխուա ֆօրժի ղեկավարութեամբ: Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ:

ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Հրանտ-Սամուէլ գրատուն, Ֆլօրիա ճաշարանը եւ հանդէսին օրը կիրէն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՇԱՎԻԼԻ եւ շրջականներու եկեղեցական ընկերակցութեան տարեկան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին 20 Ave. de Ville d'Avray, առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ: Կը հրաւիրուին նոյն սահմաններուն մէջ բնակող եւ 21 տարեկանէն վեր ազգայինները, մասնաւոր հրաւէր առացած ըլլան կամ ոչ:

ՇԱՎԻԼԻ Երիտ. Երկս. Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը, 8.45ին, 20 Aye. Ville d'Avray. Օրակարգ՝ տեղեկագիր տարեկան գործունէութիւն, հաշուետուութիւն, ընտրութիւն վարչութեան:

ՄԱՐՍԷՅԻ Եղեգի Վիրաշինաց Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Լ. Օվիկեանի բնակարանը 66 Rիս Պէյռնար տը Պուա: Կարեւոր օրակարգ: Նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» ժամնահիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Տիկ. Ա. Ահարոնեանին եւ բոլոր այն տիկիններուն, օրիորդներուն եւ պարոններուն որ իրենց եռանդագին աշխատանքով օգնեցին բարենպատակ վաճառքի յաջողութեան, շնորհակալութիւն նաեւ Պ. Սուրէն Մահակեանին եւ բոլոր անոնց որ առատաձեռն նուէրներով ճոխացուցին վաճառքը:

Հասցէի փոփոխութիւն

ԲԱՐԹՈՂ Ա. ՔՀՆՑ. ԹԱԳՈՒՄՃԵԱՆ
22 Bld. de la République, Chaville (S. et. O).

Ա. Ք. Ը. Դ.

գաղտնասօսնթիւնը յետաձգուած է յաջորդ Ուրբաթ օրուան:

×

ՀԻՄՆԻ Կաւկունեան խումբի Բ. դասախօսական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանին մէջ 262 Rue Duguesclins Նիւթ «Քաղաքական պահանջներ», Դասախօս՝ ընկ. Վ. Զուլլէրեան: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

×

ՍԷՆ-ԺԻՐՄԻ Մարաէյլի-Վրէժխնդութեան ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւօտ ժամը 9,30ին կեդրոնական սրճարանի ներքնասրահին մէջ: Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

×

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՕՅի Ջաւարեան կոմիտէի դասախօսական ժողովըվաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ:

Կը խօսի ընկ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ:

×

ՓԱՐԻԶԻ Քրիստափոր խումբի ժողովը տեղի պիտի ունենայ այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Bld. St. Germain, Gafé Petit Sourceի մէջ: Դասախօս ընկ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ:

×

ԿՐԸՆՕՊԼԻ կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանական ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

×

ՄԱՐՍԷՅԻ Քրիստափոր Եղբայրական Միութեան ընդհանուր ժողովը, այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵՒՆ

ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՒՔԱՅԵԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 Ֆր., փոստի ծախքով 11 Ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութիւն

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒԴԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒԴԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին: Եկէք եւ տեսէք: Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒԹԻՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,,

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63

ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՋԵՂՔ

Médaille d'Or 1930

Diplôme d'Honneur 1931

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ **A. Kesseyan**

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone : Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ մրտեսական տագնապը կը ստանձնեմ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամնավճարներով՝ *ՎԱԽ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ*

Ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

Ձեր փիւռնած գիրքերը

ԹԻՕՃԱՆՕ հեղինակ *Բօլ Տէմիթրաքօփուլօ* (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յովհ. Ձմիշկին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ *Թիօճանօ* կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կարդացուի հետ ի հետ): Գին 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ *Բօլ Տէմիթրաքօփուլօ* (Մուլթան Համիտի հարէմախանդութիւնը իր շահագործութիւններով եւ դաւադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը): Գին 30 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, *Ժօրժ Սանի* սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը: Գին 20 ֆրանք:

ԽԵՆԹ ԵՒ ՋԱԼԱԼԻԴԻՆ. Բաֆֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏԲԵՐ. Քրիս. Միքայէլ եւ միւս հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն: Գին 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. քառատետեղծ. գրեց Սոս Վանի: Գին 8 ֆրանք:

Ստանալու համար գիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը Լեւոն Գեւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

Գին *18* եւ *20* Ֆր.

ODEON — POLYDOR — REGISTERED TRADE MARK

H. Artinian, 26 rne Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ թուրքերէն փլաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ: Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարանները ֆօնոները (երաժխաւորուած) 300—2000 ֆր.:

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: բաց է ամէն օր:

POLYDOR MARQUE DÉPOSÉE

ՓԼԱՔՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

ՖՕՆՕՆԵՐ Նոր մոտերներէ եւ ամէն տեսակ մարքայէ կը ծախուին արժէքաւոր նուէրներով

SEVA PARIS

Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 rue Piat, Paris (20)

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ի գիտութիւն Շավիլ եւ մօտակաները բնակող բարեպաշտ ազգայիններու կը ծանուցուի թէ 24 յունուար կիրակի օր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ *20 Ave. Ville d'Avray Chaville:*

ժամերգութիւնը կը սկսի ժամը *10*ին:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, էջ. Շաւէլ: Ուրբատ. եւ կիր. Յուն, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, ս վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիկ: Ա 9—12. 2—8. Կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13

Le Gérant H. STEPHA

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

16.— ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

— «Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Կիւչիւք Հասանը, որ մեր կոմիտէին մեծ ծառայութիւններ բրած էր: Այժմ բանտը կը գտնուի: Հաւանական է, որ դատարանը երեւան հանէ անոր կատարած ծառայութիւնները ի նպաստ մեր շարժումներուն: Եթէ երեւան հանուի այդ եւ հաստատուի, ապահովաբար կախաղանի կը դատապարտուն խեղճը: Դուք, որ ներկայիս այդտեղ հայ ազգին ներկայացուցիչը եւ միակ ֆէտային էք, 100 ոսկի ճարեցէք եւ դրկեցէք մեզի, որպէս զի այդ դրամը կաշառք տանք Կեսարիոյ դատարանի նախագահին եւ միւս դատաւորներուն, եւ այսպէսով ազատենք Հասանը: Անհամբեր ձեր պատասխանին կը սպասենք: Եթէ նեղն Հասանը, ան պիտի ստիպուի խոստուվանելու ամէն բան, վասնզի մատնելով տեղւոյս չորսերն ու եօթնները»:

Հրահանգ տրուեցաւ Կեսարիոյ կուսակալին, ուշադրութեամբ հետապնդելու համար խնդիրը: Դատական նախարարութիւնն ալ ուշադրութիւնը հրաւիրեց Կեսարիոյ դատարանի նախագահին:

Իսկ ես հիւանդ դարձած էի, խորհելով որ թո՛ւրք մը կրնայ զրկիծի դառնալ թուրքերուն արեան համար, թրքութեան եւ թուրք կառավարութեան թշնամի կոմիտէականներուն:

Երկար քննութիւն մը կատարել տուի, եւ հասկցայ որ այս մարդը կրօնափոխ Հայ մըն էր, Առանայէն հասած: Ինքզինքը թուրք օղլու թուրք կը ներկայացնէր, եւ այս ձեւով օգտուած էր կոմիտէէն: Վերջապէս ցեղային ներքին մղումով մը՝ օգտակար կ'ըլլար իր ազգին, միւս կողմէ՝ իր քսակին: Եւ այսպէս մէկ քարով երկու թռչուն կը զարնէր:

Նազարէթ Չաւուշը ձերբակալուեցաւ, իսկ Հասանն ալ ստացաւ արժանի պատիժը: Հասան իր խոստովանութիւններով մատնեց չորսերն ու եօթնները, ինչպէս նաեւ Կեսարիոյ շրջանին մէջ մնացած հայ կոմիտէականները: Այսպէսով մաքրագործուեցաւ այս ամբողջ շրջանը:

Իսկ այն նամակին մէջ, որ Սվազէն դրկուած էր Նազարէթ Զաւուշի, կային աւելի կարեւոր կէտեր: Այն նամակը կնքուած էր Սվազի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան կնիքով, եւ Նազարէթ Չաւուշի հասցէով՝ ուղղուած Զէյթունի աղաներուն:

Ահաւասիկ բովանդակութիւնը այդ նամակին:

— «Թէ կեսարիացէն եւ թէ Եոզկատէն 300 հետեւակ եւ հեծեալ ֆէտայիներ միացան Սվազի մեր կոմիտէին: Այսպէսով մեր ֆէտայիներուն թիւը հասաւ 800ի: Առանց մէկ մասը բաւական է՝ դրաւելու համար տեղւոյն կառավարութիւնը: Այս մասին կրած ենք ձեզի մեր առաջին նամակով: Որովհետեւ մինչեւ հիմա ձեր պատասխանը չստացանք, մեր երկրորդ նամակին մէջ անհրաժեշտ նկատեցինք նորէն գրել: Այո՛, մեր ֆէտայիներէն քանի մը հարիւր հոգի կրնան գրաւել տեղական կառավարութիւնը, այնպէս որ մնացեալ ուժը կ'ուզենք ղրկել Զէյթունն, որպէսզի դուք ալ այդտեղ կարենաք ապահովել բացարձակ յաղթութիւնը: Սակայն խորհելով որ ճամբան արգելքի կը հանդիպինք եւ ուժը կը նուազի, կամ կարմիր Մալթեանին ուշադրութիւնը դրաւելով, ինչպէս պատահեցաւ անգամ մը, մեր ուժերուն վրայ կը ղրկուի թիւով մեծ բանակ մը,— կը խնդրենք ձեզմէ մէկ-երկու ուղեցոյց մարդիկ ղրկել, որպէսզի առաջնորդեն մեր ֆէտայիները ո՛ր ճամբով որ յարմար է: Մի մոռնաք ձեր ուղեցոյցներուն միջոցով մեզի տեղեկացնել թէ Զէյթունի շրջակայքը որքան թրքական զինուոր կայ եւ ո՛ր դիրքերը գրաւած են»:

Հարցաքննութեան ընթացքին, Նազարէթ Չաւուշ ըսաւ թէ արդարեւ նախապէս ծանօթացած է կոմիտէին, սակայն ետքէն, մանաւորապէս Զէյթունի մէջ ցոյց տուած իր ծառայութենէն յետոյ, հասկնալով որ անել ճամբայ մըն է այդ, հրաժարեր է ամէն բանէ: Իրողութիւնը այսպէս ըլլալով հանդերձ, հայ յեղափոխականները, կարծելով թէ ինք տակաւին մաս կը կազմէ կոմիտէին, ասկից անկից նամակ կը ղրկեն իր հասցէին, թէեւ ինք կը պատռէ կը նետէ այդ նամակները: Վերջերս Սվազէն հասած նամակի մը պատասխանելով, գրեր է թէ «կը բաւէ մեր կրած նեղութիւնը, եթէ դուք կր փափաքիք բան մը ընել, ըրէք ձեր գտնուած տեղւոյն մէջ, մեզմէ ոչ ուղեցոյց ուզեցէք, ոչ ալ խորհուրդ կամ պատասխան»:

Այս մասին երկար բարակ քննութիւն կատարուեցաւ Սվազի մէջ: Հասկցուեցաւ թէ որո՞նք կրնային Սվազի Դաշնակցական կոմիտէն: Անոնց տուներուը խուզարկեցան: Գրաւուած թուղթերուն մէջ գտնուեցաւ Նազարէթ Չաւուշի նամակը որուն մէջ, յանուն Զէյթունի աղաներուն, Նազարէթ Չաւուշ պէտք ըսաւ, կը յայտարարէր թէ Զէյթունցիները հրաժարած են տեսակ մը արկածախնդրութիւններէ: Այս իրողութիւնը հաստատելէ ետք, ոստիկանութիւնը ազատ ձակեց Նազարէթ Չաւուշը: Նորէն առաջարկուեցաւ նմանը պաշտօնը, եթէ փափաքէր: Սակայն Նազարէթ Չաւուշ կը պատասխանէ թէ այլեւս կրնայ իր օրապահիկը ճարել, յետոյ եթէ ընդունի Յարկուած պաշտօնը, կոմիտէն զգուշացման կը հաստատէ եւ հաստատ մահուան կը դատապարտի մէկ մէկ մերժեց:

Շնորհիւ ոստիկանութեան ջերմեռանդ գործունէութեան, կարելի եղաւ իրենց գործերուն մասին ճշդիւ տեղեկութիւններ ստանալ: Այդ ֆէտայիները, որոնց անունները կը յիշատակուին Սվազի, Եոզկատի, Կեսարիոյ վանի կողմերէն:

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՂԱԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
23
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932
23 JANVIER
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1784

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Քանի որ երեւանը ամէն բան չէ, ինքնին կը ծագի գաղութներու ոչ միայն ինքնապաշտպանութեան, այլ եւ ինքնաւարութեան եւ զարգացման հարցը։

Այս հարցը դրուած է տասը տարիէ ի վեր, սակայն թէ հասկցողները կը պակսին եւ թէ մանաւանդ գործողները։

Երբեք այնքան վէճի եւ թիւրիմացութեան հանդիպած չենք մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ, որքան սա վերջին տասը տարիներու ընթացքին։ Ոչ ալ այսքան կորնչուցած՝ մեր դեկը։

Կը թուի թէ ինկած ըլլալով ազատ երկնքի տակ, եւ ազատ՝ ցեղային հալածանքէ, կողոպուտէ եւ ջարդէ, ուրիշ հոգ չունինք, եթէ ոչ խելք ծախել, ծրագիրներ պարզել կամ իրար բզքտել։ Մանաւանդ խելք ծախել, առանց մատը մոխիրը թաթխելու։

Արդարեւ եթէ համբերատար պրպտող մը բան - գործ ընէր թղթատել վերջին տասը տարուան հրատարակութիւնները, թերթ կամ գիրք, պիտի գտնէր առնուազն հարիւր ծրագիր ու տեսակէտ, տասը գործի փոխարէն։

Եւ ծրագրողները բոլորն ալ անվիճելի հեղինակութիւններ են։ Ցաճախ անգերազանցելի եւ անմրցակից։

Ոչ մէկը պարտականութիւն կը սեպէ գտնել կապը երէկուան եւ այսօրուան միջեւ։ Բաղդատել երէկը ու այսօրը։ Տեսնել իրականութիւնը այնպէս ինչպէս որ կը ներկայանայ։ Ջանալ նկարելին ու ցանկալին։

Նոյնիսկ շատեր կը մոռնան կտրուած ճամբան։ Եւ հովիտը կը շփոթեն մշուշին մէջ կորսուած գիւղին հետ։

Մէկ խօսքով, քառսն է որ կը տիրապետէ միտքերու մէջ։ Անշուշտ իբրեւ հետեւանք անհարին յուսախաբութեանց եւ զարհուրելի անելիին որոնց մասնուեցանք 1920էն յետոյ։ Բայց նաեւ իբրեւ արդիւնք սանձարձակ ազատութեան, որ թեւ կուտայ գոյնզգոյն երեւակայութեանց։

×

Շօշափելի օրինակ մը յիշած ըլլալու համար, աչքի առջեւ բերենք, նորէն, երեւանը։

Այս կորիզ-խարիսխն ալ, իր բռնած դիրքով, տուն կուտայ հիւանդագին երեւակայութեանց։

Շատերու համար, եղած-չեղած այն է ինչ որ կայ։ Լոյսն ալ, յոյսն ալ, իմաստութիւնն ու զօրութիւնը եւ իրաւունքը պիտի ծագի միայն եւ միայն երեւանէն։ Արարատեան դաշտէն դուրս ամէն ինչ ունայնութիւն է։ Եւ ուրեմն ամէն ինչ պէտք է ստորադասուի անոր վարիչներուն հայեցողութեան եւ կամքին։

Եթէ ոչ տհասութիւն, գոնէ պատասխանատուութենէ խուսափում կը նշանակէ այս նախապաշարումը, քանի որ ամէն բանէ առաջ կը ծառայէ մեր տունը քանգելու։

Մեր տունը քանդուելով, Երեւանը բան մը կը շահի՞։

Ի՞նչ պիտի արժէր Արագածի ստորոտը ծուարած այդ գաւառապետութիւնը — արդի Հայաստանը — առանց այն կէս միլիոնի համբանքին, որ տիրական կշիռ ունի հարազատ հայրենիքի իրականացման համար։

Ինչպէս կարելի է Հայկական Դատ շահիլ, իրականացնել բուն հայկական պետութիւնը, գանց առնելով գաղութները։ Կամ թոյլ տալով որ անոնք ներսէնին աշնան տերեւներու։ Արօրին մէջ մոռցուած յարդի դէզերու։

Այս կացութեան մէջ եթէ տասը յանցանք ունին երեւանցիները, քսան ալ կ'ինկնայ մեր վրայ։ Այն վարիչ խաւերուն վրայ որ մէկ աչքը փակած, իսկ միւսը սեւեռաբիբ եւ տեսակ մը աղապատանքով ուղղած են դէպի երեւան։

Երէկ՝ տերկամտութիւն կոչեր էինք այս երեւոյթը։ Կրնայինք բսել նաեւ թիւրատեսութիւն, եթէ առարկեն թէ անկախ համոզում է, ծնած՝ «իրաց վիճակէն» կամ «դէպքերու դասաւորումէն»։

Որովհետեւ, «իրաց վիճակ»ը բոլորովին ուրիշ բան կ'ըսէ։

Եւ «դէպքերու դասաւորումը» կը թելադրէ ոչ թէ անպայման անձնատուութիւն, ինքնուրացում կամ նահանջ, այլ գիտակցութիւն, ամփոփում եւ ինքնագործունէութիւն։

Բոլոր քաղաքական տեսութիւններն ու վերլուծումները ծանրութեան կեդրոնը դէպի պետական կորիզը մղելով հանդերձ, չեն պահանջեր լքում մը կենսական ճակատին՝ արտասահմանի Սփիւռքին։

Այդպիսի եզրակացութիւն մը չկայ տեսականօրէն։ Բայց իրականին մէջ, այո՛ է որ կը տեսնենք։ Եւ շնորհիւ մեր անհեռատեսութեան ու ապիկարութեան։

Եթէ Սփիւռքը զոհն եղաւ միջազգային խաղերու, հակառակ մեր կամքին, ոճիր է թոյլ տալ որ դառնայ նաեւ մատաղ՝ երեւանի կամկար «կոմիսարներուն, որոնք իրենց յանձնուած երկիրն անգամ մեր շահերուն համաձայն կառավարելու ոչ կարողութիւն, ոչ ալ արտօնութիւն ունին։

Գոնէ այս կէտի մասին պէտք է համաձայն ըլլան բոլոր հոսանքները — բացի վարձու մուեետիւներէն։

Այլապէս, այսօր Յունաստանը, վաղը Սուրիան, եւ յաջորդաբար մեր գաղութները պիտի դառնան պատրաստ որս՝ գանազան շահատակութեանց։ Եւ մենք մեր ձեռքով դրած պիտի ըլլանք այն տապանաքարը զոր չկրցան տեղաւորել թշնամիները։

Գաղութները պէտք է որ ոտքի կանգնին աւելի քան երբեք։ Բարոյական եւ նիւթական բոլոր միջոցներով։ Կատարեալ ազատութեամբ եւ տիրաբար վարելով իրենց ճակատագիրը։ Գիտակցօրէն ստեղծելով, ղօրացնելով ինքնապաշտպանութեան բոլոր ազդակներն ու օրկանները։ Կրթականէն մինչեւ տնտեսականը։ Ինամատարսքենէն մինչեւ մշակոյթը։ Լեզուէն մինչեւ քաղաքական շահերու հետապնդումը։

Ձենք խառնուիր երեւանի ներքին գործերուն։ Այդ «գործերը», իրենց ներկայ ընթացքով, վերջ ի վերջոյ իրենց գլուխն է որ պիտի ուտեն։

Բայց, երբ մեզի կը յիշեցնեն մեր պարտականութիւնները հանդէպ հայրենիքին, մենք ալ քաղաքացիներ ունենանք պահանջելու, արժեցնելու մեր իրաւունքները, որպէսզի չհամարձակին իրենց լողքարը գլորել մեր ոտքեր ու եւ ձեռքերուն վրայ։

«Քիչ գրոյս շատ իմացէք» — պիտի ըսէր հայ բարի գիւղացին։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Ա. Ե. Կարմիր Խաչի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղը իր տարեկան ներկայացումը պարահանդէսը կուտայ այս երեկոյ։ Հասութիւն հարիւրին 25ը կը յատկացուի գործադրելիքներու։

Երկու նպատակ ունի, մէկը միւսէն աւելի ժամ սրտի։ Մանուկներու պաշտպանութիւն եւ օժանդակութիւն գործադրելիքներու։

Ամէն Հայ որ իր սրտին խորը կը կրէ ազգային գործախտութիւններու դառնութիւնը. պէտք է հրճուի որ կազմակերպութիւն մը՝ այն ալ հայ կիներու նախաձեռնութեամբ, — իրեն նպատակ է ընտրած մեր մանուկներուն պաշտպանութիւնը։

Ու ամէն Հայ որ կը գնահատէ ձեռնարկին անժխտելի եւ կենսական կարեւորութիւնն ու մանաւանդ դժուարութիւնները, հպարտութեամբ պիտի փութայ անշուշտ, իր քաջալերանքը յայտնելու կատարուած ճիգերուն։

Հայ կիներ են, մայրեր ու քոյրեր— որոնք իրենց հանգստի պահը կը զոհեն ու կը տրամադրեն գործի մը, որ կը պահանջէ անընդհատ յողնութիւն, յարատեւութիւն ու կորով։ Արժանի ամէն գնահատանքի։

Ու մանաւանդ, երբ առիթը կուտան մեր լուման ձգելու գործադուրկներու գանձանակը, ամէն Հայու վրայ բարոյական ու նիւթական պարտք կը ծանրանայ ժամանակիցի՝ ինչով եւ ինչպէս որ կրնայ։

Salle d'Horticultureի սրահը, այս իրիկուն պէտք է շատ հեղ դայ բազմութեան։

Մ. Ե.

ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ԿԱՆՈՆԱԿՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Ջամերու Թերթը, «Երկունք» սկսաւ հրատարակուիլ դադարէ մը յետոյ, որ տեւեց քանի մը ամիս...։ կը հաւաստեն թէ այսուհետեւ լոյս պիտի տեսնէ ժամացոյցի պէս կանոնաւոր։

Ցիշենք գիտեր թէ Ջամերը ինչ իմաստ կուտան «կանոնաւոր» բառին։ բայց եթէ ժամացոյցը նարդունիին է. վա՛յ մեր գլխուն։ փարիզէն Նիւ - Եորքի ժամը ցոյց կուտայ։

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Նարդունի, ձեռնարկած է ինչ որքերու պատմութեան, որուն համար նիւթ կը հաւաքէ»։ («Երկունք»)։

Մեզմէ կը խնդրեն խնդրել «Ֆիկին Ջապէլ եսայեանէն եւ Պ. Արշակ Ջօպանեանէն որ իրար չանցնին, որքերու պատմութեան մէջ մտնելու եւ ուզուած նիւթերը իրարմէ յափշտակելու։ եթէ իրենց կեանքին մասին նորութիւն մը ունին, ծով իրարու ըսեն։ Մինացեալը մենք գիտենք»։

ԼԵԶՈՒԻՆ ԿԸ ՅՈՒՆԱՆԱՑ

փարիզեան ուղեկորոյս Թերթի մը մէջ, Ֆիկին Ջապէլ եսայեան կը պնդէ թէ հայ լեզուն չէ աղճատուած օտար բառերով, ընդհակառակն, կը ճոխանայ Հայաստանի մէջ։

«Ընդակացնելով կը զգուշացնենք մեր ընթերցողները չհնարաւորին մէն բոլոր բրովոքասիոնները, որ Խորհրդային Հայաստանի ամէն գոյնի եւ տեսակի յայտնի եւ թաքուն թշնամիները ի գործ կը դնեն, մոլորեցնելու համար գաղութահայ աշխատաւորութիւնը եւ անոնցմէ ամէնէն խարդախ ձեւերն է հայերէն լեզուի իբր թէ աղճատման հարցը, մինչ հայերէն լեզուն աննախընթաց ճոխութիւն ստացած է մեր, Խորհրդ. հայրենիքին մէջ»։

Բանուոր մը որ լեզուին ինչպէս ու բարակը չի նայիր, այս տողերը կարդալէ վերջ, կը խորհրդածէր.

— Այս կնիկը՝ ով է նէ, պունամիշ եղած է...

Բառը՝ անշուշտ մեր տեսակէտով, օտար է. բայց պէտք է ինդուրժելի ըլլայ տիկնոջ ըստ իր տեսակէտին մանաւանդ որ դարձեալ մեր տեսակէտով, կը յայտարարի իր պարագային

ԹԱՐՑՈՒ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Լօզանի ժողովը Փետրուար 20ին

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԶՔՄԵՂԱՆՔԻ ՓՈՐՁԵՐԸ

Անգլիական կառավարութիւնը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Լօզանի ժողովը որ նախապէս որուած որոշուած մը համաձայն, պէտք է տեղի ունենար յունուար 25ին, յետաձգուած է անորոշ ժամանակով։

Ֆրանսայի արտաքին նախարարութենէն քաղուած տեղեկութիւններու համաձայն, յետաձգումը տեղի ունեցած է Ֆրանսական կառավարութեան համամտութեամբ, այն պատճառով որ, շահադրգռուած դիմաւոր պետութեանց միջեւ, բանակցութիւնները վերջացած չըլլալով, ժողովը չէր կրնար տեղի ունենալ որոշուած թուականին։

Քաղաքական շրջանակները սակայն կը հաւատան թէ նոր բանակցութիւններու հետեւանքով, չի կրնար ըլլալ որ ժողովը քնաւ տեղի չունենայ, այլ պիտի գումարուի փետր 20ին։

Ֆրանսայի վարչապետ Պ. Լավալ հրաւէր ուղղած էր Անգլիոյ վարչապետին, Փարիզի մէջ տեսակցութիւն մը ունենալու համար, հատուցումներու հարցին շուրջ։ Սակայն, Մաքտոնըլտ չպիտի կրնայ Փարիզ գալ, խորհրդարանական զբաղումներու հետեւանքով։

— Լօզանի ժողովին յետաձգման մասին, անգլիական գեկոյցը անհակասի չէ բերած ամերիկեան շրջանակները, որոնք կը շարունակեն հատուցումներու հարցը նկատել զուտ եւրոպական։

— Հուվըրի պայմանաժամին ժամին, Գերմանիոյ կարո կ մերժումը, Պերլինի քաղաքական շրջանակները կրնան արգարացնել հետեւեալ նկատումներով։

— Եթէ ընդունուի մէկ տարուան նոր յետաձգում մը հատուցումներու համար, պիտի նշանակէր վճարումներու վերսկսման խոստում տալ։

«1931 օգոստոսի Լոնտոնի ժողովը, որոշեց որ Հուվըրի ծրագրով յետաձգուած պայմանագրական տարեվճարները պիտի դանձուէին տասը տարիէն 117 միլիոն 800 հազարական հատուածներով եւ թէ, հատուցման ընթացքին, մասն ալ պիտի վճարուէր 10 տարիէն, գերման երկաթուղիներու ընկերութեան կողմէ հրապարակ հանուած պարտաթուղթերու ձեւով։

«Որովհետեւ, Գերմանիա բացարձակէս ի վիճակի չէ վճարելու, մարդ չի կրնար ընդունիլ, որ վերսկսի վճարման եւ վճարելու նոր խոստում մըն ալ աւելցնելու հարց չի կրնար ծագիլ»։

Սպանիոյ խռովութիւնները

Քաթալոնիոյմէջ ծագած խռովութեանց մասին, Սպանիոյ վարչապետը կարգ մը տեղեկութիւններ տուաւ խորհրդարանին։ ցայտնեց թէ խռովարարները կ'ուզէին կտրել էլեկտրական թելերը եւ ջուրի խողովակները, Պարչելոնա քաղաքը գրկելու համար ջուրէ եւ լոյսէ։ կ'ուզէին մանաւանդ կառավարական ուժերը դուրս քաշել քաղաքէն, որպէսզի ներսը իրենք գործելու ազատութիւն ունենային։

կառավարութիւնը ձիւաւոր եւ Թնդանօթաձիգ ուժեր է դրկած եւ ատկից զատ, չափազանց խիստ հրահանգներ է տուած զինուորական իշխանութենէն։

Սպանիոյ վարչապետը կը յայտնէ նաեւ թէ ծայր տուած շարժումը անհիմնական է իր ձգտումներով։

Սալէնտի մէջ, յեղափոխականները Թուրկիկով մը ընկերային յեղափոխութիւն յայտարարեցին ամբողջ երկրին մէջ։

Քորոնայի մէջ, ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ ամբոխին վրայ, սպաննելով մէկ հոգի եւ վիրաւորելով բազմաթիւ անձեր։

ՉԵԿԱՆ ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՅ

Ադաբեկովի է որ պիտի առեւանգեին

Ռումանիոյ մէջ երեւան հանուած բոլշեւիկեան լրտեսութիւնը սկսած է կարեւոր համեմատութիւններ առնել։

Երէկ հաղորդեր էինք թէ դէպէոյի գործակալները կ'ուզէին առեւանգել Ակատիւ անունով խորհրդային նախկին դիւանագէտ մը, որ իբր թէ Պոլսոյ մէջ Տրոյկիի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, իմացեր էր զօրավար Կաւտէպովի առեւանգման մանրամասնութիւնները։

Երբ, թէեւ ռումէն ոստիկանութիւնը գաղտնի կը պահէ ամէն մանրամասնութիւն, սակայն յայտնուած է թէ Ակատիւ անունին տակ կը ծածկուի բոլշեւիկեան նախկին գործակալ մը՝ հայազգի Ադաբեկովը, որուն յայտնութիւնները անցեալ տարի բաւական լոյս սփռեցին խորհրդային Ռուսիոյ գաղտնի գործունէութեան մասին։

Գուքրէշէն տրուած հեռագիր մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ։ Ռումանիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ, ինչպէս Գալաց, Եաշ, Կոնստանցա եւ Գուքրէշ, երեւան հանուած է բաղմաթիւ ցանցերով կազմակերպութիւն մը, որուն հեռուսէին կը պատկայ երեսուն տարու ռուս գեղանի կին մը, «Մոխրագոյր զգեստով կինը» ինչպէս սովորութիւն դարձած կոչել զայն։ Այս կինն է եղեր որ անցեալ տարի զօրավար Կաւտեպովը թակարդը ձգեր է։ Սակայն ֆրանսական երկոյեան թերթի մը քննութիւնները կը հաստատեն թէ նոյն կինը չէ. երկու կիներուն միջեւ ճեծ տարբերութիւններ կան։ Կաւտեպովը խաբող կինը գեղանի չէր, ոչ ալ նոյնքան երիտասարդ եւ վայելուչ։

Այս գործչագոյր զգեստով կինջմէն զատ որ ցարդ որեւէ խոստովանութիւն չէ կատարած, ձերբակալուած են քանի չափ հաճախավարներ, ինչպէս նաեւ յունական «Էլենա - Փիլոսֆինա»ի նաւապետը, Ֆրանսացի մը Ժան Լըքոք որուն համար ըսուեր էր թէ Փարիզ, էթուալի հրապարակին վրայ պանդոկ մը կը բանեցնէր։

— Կարգ մը տեղեկութիւններ կը յայտնեն թէ դէպէոյի մարդիկը պիտի առեւանգէին ռուս գրող մը որ Ցրոյկիի աշխատակցութեամբ, խորհրդային վարչաձեւին մասին աղմկայարոյց գործ մը մը պատրաստելու վրայ էր։

Ըստ, այս ռուս գրագէտը ուրիշ մէկը չէ, եթէ ոչ Ցանօթ Ադաբեկովը, որ անընդհատ կը հետապնդուէր Զէկայի կողմէ։ Վերջերս կը բնակէր Գուտափէշթ, ուրկէ մեկներ էր հաստատուելու Գուքրէշ։

«Մոխրագոյն զգեստով կինը» յաջողեր էր գրաւելու Ադաբեկովի վստահութիւնը եւ զայն քաշելու կոնստանցա, ուր ճարտարօրէն պատրաստուած ծուղակի մը մէջ ինկեր էր։ Զեկիստները յաջողեր էին զայն կաշկանդել մեկ ակնթարթի մէջ, եւ նետել ինքնաշարժ մը որ զայն տարեր էր նաւահանգիստ։

Նախկին չեկիստը նաւ դրուելու վրայ էր, երբ ռումէն ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով, ձերբակալեր էր չեկիստները ու փրկեր Ադաբեկովը։

Ադաբեկով, ճանչցած է Լըքոքը, որուն համար կ'ըսէ թէ Փարիզի մէջ կը բա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ. էջ)

ՄՎ Է ԱԴԱԲԵԿՈՎ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԴԱՒԵՑ ՉԵԿԱՅԻ ԴԷՄ

Ադաբեկով նորէն օրուան մարդ դարձաւ, շնորհիւ իր դէմ սարքուած դաւադրութեան, որուն գոհ պիտի երթար անշուշտ, եթէ աւելի բախտաւոր եղած չըլլար քան զօրաւոր կուտեպովը։

Իր քուն անունն է Արութիւնոֆ։ Բայց Զեկայի մէջ իր ամբողջ 10 տարուան ծառայութեան ընթացքին, ճանչցուած է միշտ Ադաբեկով անունով. Զեկայի իր գործակալ, 1929ին անցեր էր Պոլիս, Թուրքիոյ, Պաղեստինի, Սուրիոյ, Ցունաստանի, Մերսիոյ, Ռումանիոյ եւ վերջապէս Մերձաւոր-Արեւելքի մէջ, բոլշեւիկեան կազմակերպութիւնը դեկավարելու առաքելութեամբ։

Ադաբեկով, որ Պոլիս մտեր էր Զեկայի կողմէ ճարտարօրէն կեղծուած անցագրով մը եւ որուն մէջ անունը փոխուեր էր Յովսէփեանի՝ պարսկ վաճառական, կը զբաղէր առեւտուրով իբր թէ. սակայն գործերը լաւ վարելու համար, անգլիական պէտքը կը զգայ եւ կը սկսի դասեր առնել 20 տարու անգլիացի օրիորդէ մը։ Երկու-քին միջեւ ծայր կուտայ սիրաբանութիւն մը, որ շուտով կը փոխուի բուռն սիրահարութեան։ Սիրահար չեկիստը կը մոռնայ ամէն խնամութիւն եւ իր դերը կը յայտնէ անոր, որ շատ չանցած իր նշանածը պիտի ըլլար։ Աղջիկը վախ զգաց. բայց սէրը աւելի մեծ էր եւ պատմեր կը դնէ.

— Կը յօժարիմ հետդ ամուսնանալ, բայց պէտք է կապերդ խզես Կէպէուէն։ Ընտանիքս այդպէս կը պահանջէ։

Ադաբեկով տեղի կուտայ։ Անգլուհիին հետ կը փախի Պոլսէն, կուգայ Մարսէյլ, յետոյ Փարիզ, ուր զանազան հրատարակութիւններով, երեւան կը հանէր Զեկայի գործունէութեան գաղտնիքները։

Սակայն, աղջկան մայրը, երեւան կը հանէ փախստական զոյգին թաքստոցը եւ Փարիզ կուգայ իր միւս աղջկան եւ փեսին հետ եւ իբր անչափահաս մը գլխէ հանող, դատի կը քաշէ նախկին չեկիստը։ Ադաբեկով Պելճիքա կը քշուի. իսկ իր սիրականը մօրը հետ կը վերադառնայ Պոլիս։ Պելճիքայի մէջ Ադաբեկով կը հանդիպի մէկու մը, որ կ'ուզէր իրմէ գնել մեծ պետութեան մը գաղթավայրերուն մէջ՝ համայնավարական գործունէութեան գաղտնիքները։

— Որքա՞ն կ'ուզէք, կը հարցնէ։

= Ո՛չ մէկ սանթիմ, կը պատասխանէ Ադաբեկով. կ'ուզեմ միայն կինը, որմէ բաժնեցին զիս։

Ու երեք-չորս շաբաթ յետոյ, Ադաբեկովի սիրականը կը վերադառնայ. կը կարդուի եւ նորապսակ զոյգը կը հաստատուի Պրիւքսէլ։

Այդ ամուսնութենէն վերջն է որ Ադաբեկով, որ այլեւս իր իսկական անունովը՝ Արութիւնոֆ՝ կը պտտէր, կը ձեռնարկէ ճամբորդութեան մը, որ գինքը կը տանի մինչեւ Գուքրէշ։ Առաջին անգամ, կ'երթայ Վիեննա, հետեւեալ պայմաններով։ 1930 յունիսին, Յեմէլման անունով վաճառական մը սպաննուեր էր։ Սպանիչը կը կոչուէր Սեթէլման։ Քննութիւնը երեւան կը հանէ թէ սպանիչ եւ սպաննեալ համայնավար էին եւ թէ սպանիչը կը կոչուէր ոչ թէ Սեթէլման, այլ Քիրքորովիչ։

Իսկ Ադաբեկով, անոր լուսանկարը տեսնելով թերթերու մէջ, կը ճանչնայ։ Կէպէուի իր նախկին պետը Շուլման որ 1929ին կը վարէր, Մոսկուա 13, Լուպիանքիա փողոցի սեւ խցիկը, այն անձը որ Ադաբեկովի տուեր էր Յովսէփեան անունով կնոջ անցագիրը։

Ահա թէ ինչո՛ւ Ադաբեկով զացեր էր Վիեննա։ կ'երթայ քանիին մէջ իր նախկին պետը տեսնելու եւ իր աչքով հաստատելու անոր ինքնութիւնը։

ՄԱՑՐԱՍՈՎ ՈՍԿԻ ՂԱՓԿԱՆ ՊԵՏ(1)

Մրցապայքարի պատմություն և հասարակական վերլուծություն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

Ընդ որում՝ ոչ միայն ինքնին ֆինանսական տեսակետից, այլև հասարակական կյանքի ընդհանուր պայմանների տեսակետից։ Ֆինանսական տեսակետից, որովհետև ամեն մի նոր ձեռնարկություն, որ ստեղծվում է ոչ թե ինքնին, այլ ուրիշ ձեռնարկությունների հաշվին, ստիպված է լինում ոչ միայն ներգրավել իր մեջ նոր կապիտալներ, այլև ուրիշ ձեռնարկությունների կապիտալներ։ Հասարակական կյանքի տեսակետից, որովհետև ամեն մի նոր ձեռնարկություն, որ ստեղծվում է ուրիշ ձեռնարկությունների հաշվին, ստիպված է լինում ոչ միայն ներգրավել իր մեջ նոր բանվորներ, այլև ուրիշ ձեռնարկությունների բանվորներ։

Այդ, իհարկե, ոչ մի նոր բան չէ։ Այդ միշտ եղել է կապիտալիստական հասարակության մեջ։ Բայց այդ երևույթը հատկապես ուժգին է դարձել ներկա ժամանակներում, երբ ամբողջ կապիտալիստական աշխարհը ապրում է ֆինանսական ճգնաժամի շրջան։ Ֆինանսական ճգնաժամը, որ ծագել է Ամերիկայում, ուրիշ երկրներում ևս ստեղծել է ֆինանսական ճգնաժամի մի մթնոլորտ, որի պայմաններում ուրիշ ձեռնարկությունների հաշվին ստեղծվող ձեռնարկությունները հատկապես ուժգին են աճում։

Ահա թե ինչու ամերիկյան ֆինանսական ճգնաժամի ներկա շրջանում ամերիկյան ձեռնարկությունների միաձուլումները հատկապես ուժգին են աճում։

Ընդ որում՝ ոչ միայն ամերիկյան ձեռնարկությունների միաձուլումները, այլև ամերիկյան ձեռնարկությունների կողմից ուրիշ երկրների ձեռնարկությունների կլանումները

«ՅԱՌԱՋ» ԲԱՐԻՔԱՆԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԱ ՍԻՐԻԱՆ ԻՒՐ

ԱՂԵՔ 1915 - 1918 ԿԵՍԱՐԸ

(Շարունակ ըլ.)

Ֆրանսայի մեջ ալ ամեն ինչ կ՚ընեն որ Ասորեստանի հարցը մոռցուի։ Ասոր ազգաբնակչութիւնը ամենէն աղէտալի վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ոչ միայն ոչինչ կ՚ընէ անոնց համար, այլ ընդհակառակն, ամեն կերպով կ՚աշխատի զանոնք ոչնչացնել։ Ֆրանսական կառավարութեան այս քաղաքականութեան պատճառները ինչ որ ալ ըլլան, ասոնք ոչ մէկ արդարացում կրնան ունենալ։ Ֆրանսան ինքզինքը ասորեստանցիներու պաշտպան կը կարծէ, ինչպէս որ Անգլիան հայերու պաշտպան կը կարծէ ինքզինքը։ Ինչպէս որ Անգլիան հայերուն համար ոչինչ ըրաւ, նոյնպէս ալ Ֆրանսան ասորեստանցիներուն համար ոչինչ պիտի ընէ։ Ֆրանսան ասորեստանցիներուն համար ոչինչ ընելու համար ունի իր պատճառները։ Ասոնք ալ ամենէն առաջ կը կայանան Ֆրանսայի ներկայ քաղաքական կացութեան մէջ։ Ֆրանսան ներկայիս կը ջանայ Սուրիոյ մէջ ունենալ ամենէն լաւ յարաբերութիւնները Թուրքիոյ հետ, որպէսզի Թուրքիան չխանգարէ իր ծրագիրներուն իրագործման։ Ֆրանսան Սուրիոյ մէջ կ՚ուզէ ունենալ ամենէն ազատ ձեռքերը, որպէսզի կարենայ ինչ որ ուզէ ընել։ Ասոր համար ալ ան կ՚ուզէ ամենէն լաւ յարաբերութիւնները ունենալ Թուրքիոյ հետ

նեցներ պանդոկ մը, ուր կը յաճախէին ռուս զաղթականներ եւ մանաւորաբար զօհ-ւավար Գուտէպովը։

Փարիզի ոստիկանութիւնը սակայն, ոչ մէկ տեղեկութիւն ունի այս մարդուն եւ անոր ինքնութեան մասին։

Իսկ երէկոյեան թերթ մը՝ հետեւեալ կերպով կը պատմէ դէպքը, յայտնելէ վերջ թէ Փարիզէն մեկնելէ յետոյ, Ղաբեկով Ամերիկուհիի մը հետ կնքած էր միրային ամուսնութիւն մը եւ ապաստանած էր Ռումանիա, ուր կը բնակէր։ Վերջերս նոր վերադարձեր էր Թուրքիայէն, եւ կը պատրաստուէր Փարիզ գալ, երբ հետն առաւ վտանգի մը որ կը սպառնար երկինքին։

Ծունական «Էլէնա-Փիլոմէնա» նաւուն մէջ գտնուող երիտասարդ կին մը փրկելու պատրուակով — կինը ուրիշ մէկը չէր, եթէ ոչ «մոխրագոյր զգեստով կինը», — Ղաբեկովը պիտի առաջնորդէին նաւը եւ հոն պիտի բանտարկէին զայն։

Բայց, ժամանակին լուր առած ըլլալով, նախկին չեկիստը իմաց տուեր էր ռումէն ոստիկանութեան։

— Ղաբեկովի առեւանգման մասին, ամէնէն ստոյգ տեղեկութիւնները կը թուին հետեւեալներէն։ «Ժուռնալ»ի մէկ աշխատակիցի Փարիզէն Գուքրէշ հեռաձայնական խօսակցութիւն մը ունեցած է ռումէն ներքին նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար եւ ընդհ. ապահովութեան պետ Գ. Վիկտոր Քատէրէի հետ, որ տուած է հետեւեալ տեղեկութիւնները։ «Մեր տեղեկատու սպասարկութիւնները վստահելի աղբիւրէ իմացեր էին թէ բոլշեւիկեան զանազան գործակալներ իրարու պիտի հանդիպէին Կոնստանցայի մէջ եւ պիտի բռնէին Ղաբեկովը։ Ղաբեկով պիտի սպաննուէր Ռէժինա պանդոկին մէջ, ուր իշեր էր եւ կամ պիտի առեւանգուէր ու փոխադրուէր «Փիլոմէնա» շոգենաւը, որ անմիջապէս պիտի մեկնէր Օտեսա եւ հոն պիտի յանձնուէր Չեկային»։

«Դաւադիրները բոլորը նաւուն մէջ չէին, շատերն եկած էին Գուլկարիայէն. ասկից զատ Ցրանսացի մեղսակից մը մեացած էր անոնց։ Քննութիւն մը թոյլ տուաւ եբեան հանելու թէ այս Լըքոքը քենակալն է Փարիզ, Ռիշլիէօ փողոցի մէկ պանդոկապետին։

«Արդ, զուգադիպութեամբ մը որ չէր կրնար մեր ուշադրութիւնը չգրաւել, զօրավար Գուտէպովը երկար տարեն բնակած է այդ պանդոկը։

«Այս տեղեկութիւններն ունենալէ յետոյ, մենք կը մնար ձեռնարկել դաւադիրներու ձերբակալման։

«Բայց, տակտիկ ընելու համար պէտք էր որ ծրագրուած գործին իրականացումն սկսէր Հաճերութեամբ սպասեցինք, միջամտելով ճիշդ տարեն՝ փրկելու համար Ղաբեկովը։ Ցաջողեցանք։ Ընդհանուրներուն կը մնար խոստովանիլ, ինչ որ ըրին շատերը։

«Հիմա կը նկատենք թէ մեր գործը լրացած է, բացի այն պարագայէն որ կը վերաբերի «մոխրագոյր զգեստով կնոջ» խորհրդաւոր մեղադրեալին, որուն ինքնութիւնը երեան հանելու ըղաձած ենք»։

Վ.Հիկտոր Հուսոի մէջ

Ծունաստանի վարչապետը ընդունեցաւ Մաւսոլինիի կողմէ, յետոյ մեկնեցաւ Փարիզ։

Գ. Վէնիզելոսի Իտալիա եւ Փռանսա այցելութեան նպատակն է հասկնալ երկու պետութեանց դիրքը պատերազմական պարագիտրու եւ հատուցումներու հարցին հանդէպ եւ անոնց հաղորդել Ծունաստանի տեսակէտը։ Ծունաստան համամիտ է որ հարցը ենթարկուի վերջնական հաշուեյարդարի, բայց պայմանաւ որ իբր արեւելեան հատուցումներէն ուղղակի վնասուած պետութիւն՝ իր շահերը փրկուին։

Այս տեսակէտով, Ծունաստան կը զգայ վտանգը որ կրնայ ընդունուած եւ ճանչցուած իրաւունքներու լքումէն։

"Արոյրէ ճակատ,, Հիտլէրի դէմ

Գերմանիոյ եւ մասնաւորաբար Փրուսիոյ մէջ, լրջօրէն կը կազմակերպուի Հիտլէրեան շարժման դէմ հանրապետական ճակատ մը, «Արոյրէ ճակատ»ը։ Այս շարժումը իր մէջ կը կեդրոնացնէ բոլոր այն տարրերը, որոնք վճռած են կռուիլ Հիտլէրեան շարժման դէմ, ի տարկին բռնութեամբ արգիլելով անոր իշխանութեան գլուխ անցնիլը։ Այս շարժման կը մասնակցին հանրապետականները, ընկերվարական սէնտիքաները եւ բոլոր այն կուսակցութիւնները, որոնք ուժ կուտան այս կազմակերպութեանց։

Հիտլէրեան «Գրոհի Խումբեր»ուն դէմ, «Արոյրէ ճակատ»ը պիտի հանէ իր պաշտպանողական խումբերը։ Հիտլէր իր ռազմախումբերը կը հաշուէ 200,000 հոգի։ Իսկ «Արոյրէ ճակատ»ը պիտի կրնայ երեան բերել 350,000 հոգի, կազմակերպուած, կարգապահ եւ մարզուած։

Սկաուտական հանդէս

Կազմակերպուած Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կողմէ։ Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Քաղաքապետութեան սրահին մէջ, 148 Rue Villeneuve. Alfortville։

Մուտք 3 ֆրանք

Լաւ պատմութիւն

Վարձու են Fbg. St. Martin, երկու կահաւորուած սենեակներ, տարեկան վարձք 1200 ֆր., կարասիներու համար 3000 ֆրանք։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Նազարեանի 233 Fbg. St. Martin, Paris (10), Métro Louis-Blanc.

ՔԱՇԱՆԻ ԵՒ ՊԱՆԵՈՅԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Շաբաթ օր կը բացուի

"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

115, Route d'Orléans à Cachan

ՆՈՒԻՐ 5 ֆրանքէն աւելի դնում ընող ամէն յաճախորդի

Ց. Դ.

ԻՕՒ-ՎԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի դաստիօսական-ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Ակուտրին մէջ։

Կը խօսի ընկ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

×

ՄԷՆ-ԺԷՐՈՄԻ Մարտէյլի Վրէժ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9,30ին կեդրոնական սրճարանի ներքնասրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

×

ԿՐՃՆՕՂԼԻ կոմիտէի ընդհ. ընկերական վիճաբանական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Ձանոթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ.ի ՓԱՐԻԶԻ "ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ,, ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

*Այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Salle p'Horticulture*ի *սէջ. 84 rue de Grenelle, métro rue du Bac.*

Կը ներկայացուի Մուրաթեանների կողմէ

ԱՊՈՒԻԹ (ՈՒԻԹ ԼԻՆԻ ՆՈՒԻԹ ԼԻՆԻ)

Հայկական գուարթ օփերէթը

Արդիւնքի 100ին 25ը կը յատկացուի գործազուրկներուն

Կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ լոյս, ընտիր ճաշ՝ թառխտ ֆօրժի զեկավարութեամբ։ Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ, վիճակախաղ։

ՄՈՒՏՔ 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Հ.Մ.Ը.Մ. Սկաուտական հանդէս

Մասնակցութեամբ Կոմիտաս երգչախումբի

*Վաղը Կիրակի ժամը 3ին Անկիէնի Salle des Fêtes*ի *մէջ*

Թատերական շքեղ ներկայացում

ՍԵՒԻՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

7 Փետրուար Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

ՕՐ. ՍԱԹԵՆԻԿ ԳԱԼՕՐԻԿԵԱՆ

ԵՒ

ԸՆԿ. ԳԱՌՆԻԿ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Ամուսնացած

Մարսէյլ 17 *յունուար* 1932

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵՒԲԱՅՐԱԿԱՆ Ամէրիջական Օգնութեան մարմնի Ա. ժողովը՝ վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ե. կեդեցւոյ խորհրդարանը։ Կը խնդրուի ընտրուած անդամներէն ներկայ ըլլալ սոյն ժողովին։

ՇԱՎԻԼԻ Երիտ. Երկս. Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը, 8.45ին, 20 Ave. Ville d'Avray. Օրակարգ՝ տեղեկագիր տարեկան գործունէութիւն, հաշուետուութիւն, ընտրութիւն վարչութեան։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ եղեգի Վերաշինաց Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Լ. Օվիկեանի բնակարանը 66 Rue Pierre Poivre տը Պուա Կարեւոր օրակարգ։ Նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ե. Ը. Միութեան բոլոր անդամներն ու անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 3ին Հայ Ակուտրին մէջ։ Առաջին ժողովին մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով այս անգամ ներկաներուն թիւը օրինաւոր պիտի համարուի։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

*Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 3ին Bar du Petit Poucet*ի *սրահին մէջ, Bld. Dugommier։ Պիտի դասախօսէ Տօքթ. Սէմէրճեան մարսողական գործարաններուն եւ անոնց առողջապահութեան մասին։ Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անխափան։*

ՆԱՄԱԿԱՒՏՈՒԹ

ՄՏԱՑՈՂԸ

Մարսէյլ, Վ. Տ. Վ.— 70 ֆրանք։

Վիլֆոռանշ, Ջամ.— 33։

Լորէթ, Բարիկ.— 35։

Իսի լէ Մուլինօ, Տօքթ. Հ.— 180։

Լիվրըւլ, Գ.Գ.— 100 ֆր.։ Սկսանք ղրկել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Ճպղրիւղցի (Քրդի) Սարգիս Գասպարեան որ երկու տարի առաջ կը գտնուէր Լա Սիոթատ իմացնել ցառաջի վարչութեան։

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ի գիտութիւն Շավիլ եւ մօտակաները բնակող բարեպաշտ ազգային-ներու կը ծանուցուի թէ վաղը կիրակի օր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի առժամեայ մանկապարտէզի սրահին մէջ 20 Ave. Ville d'Avray Chaville։

Ժամերգութիւնը կը սկսի ժամը 10ին։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, էջ. Շանէ։ Աբմատ. եւ նոր մեծոստ, դարմ. ականց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վնասներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9–12, 2–8. Կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԱՆԱՄՈՒԱՑ ԳՈՐԾ

Սօսիկի Սաղաւարի դէմ, 5 rue Michelet

ՄԷՔՐՈ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ ԵՒ Օտէօն Tél. Dan. 41-

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՒ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու. Մարսէյլի, Լիոնի, Նիսի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնիի, Սէն Թ'Էթիէնի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Սւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ։ Ամէն գիրք ունի ցուցակ մը որ դիւրին կը դարձնէ հասցէները գտնելու։ Ամէնուն հրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, ժամանակ տպագրութեան։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆր.

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՒԹ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C., Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն։ Այցելութիւն եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88 Bd de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch 05-

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գիներէն աժան։*

Գուրքօն (կոնակի մաս) Ս. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք,

Թալօնի համար գուրքօն, էքսթ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն։

Հայ *marchand forain*ներուն.— *Այրերու եւ կանանց խիլի համար կարուած կէս նրբանցքու եւ թալօն՝ քիլօն 8 ֆր. դի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։*

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris

Métro République et Hôtel de Ville

ՑՈՒՅՑ ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԿՊՉՈՒՆ ՈՒԿՈՒՂՈՒ

Հայերու ժամադրավայրը Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

ՄԷՔՐՈ Օտէօն եւ ՍԷՆ Միշէլ Հեռաձայն Danton 52–7

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՊԱՒԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ **A. Kesseyan**

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone : Gutenberg 39-

Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը ստանձնէ ամէն տեսակ ֆագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակներով՝ ՎԵՑ ԱՄՍՈՒԱՆ ՀՆԱՐԱՒՈՐ

ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին։

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél Provence

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒԻՏԻ ՄԻՐՒՃԱՆԻ

Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒԻՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը շեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին։ Եկէք եւ տեսէք։ Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամէնս ընտիր օրի գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (132)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

16.— ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Այդ ֆէտայիներուն թիւը կը հասնէր 600ի։ Բոլոր անոնք յանձնուեցան ցարական իշխանութեան։

Այսպէսով, մէկ կողմէ զուգադիպութեամբ մը, այսինքն Ձէյթունցիներուն կրած պարտութեան պատճառով, երբ յուսաբեկ լեռնցիները չուզեն ին մասնակցիլ պատրաստուած այդ յեղափոխութեան, միւս կողմէ հետզհետէ տարածուելու ընդունակ այդ դէպքերուն մասին ձեռք առնուած զսպումի միջոցներուն հետեւանքով, կարելի եղաւ վիժեցնել այդ շրջան՝ խռովութիւններն ալ, մարելով իրենց օճախին մէջ։

17.— ՄԻՆԱՍԻ ՀՐՈՍԱԽՕՒՄԲԸ

Մինաս հրոսապետը բնիկ Գափուքիացի էր, Սասունի Զարշամպա գաւառէն։

Այս աւազակը Տրապիզոնի դէպքերուն ընթացքին սպաններ էր երկու Հայեր, որոնք չէին ուզած մասնակցիլ կոմիտէին։ Երբ ոստիկանները կը փորձեն ձերբակալել դինք, կը կրակէ ոստիկաններուն վրայ, որոնք իրենց կարգին, կը փոխադարձեն եւ վիրաւորելէ յետոյ կը բռնեն ու դատարանի կը յանձնեն։ Դատարանը գայն մահուան կը դատապարտէ։ Վճիռը տակաւին չվաւերացուած, Մինաս կը յաջողի խոյս տալ բանտէն։ Ու իր շուրջը կը հաւաքէ մօտաւորապէս 350 ֆէտայի որոնք մասամբ կուգային Ռուսիայէն ու Պարսկաստանէն, եւ մասամբ իրենք փախստական կ'ապրէին լեռներուն մէջ։ Յետոյ կ'աշխատի յաբաթներութեան մտնել Մարզուանի եւ Սվազի հետ, աւելցնելու համար իր ուժերը, որպէսզի մեծ խռովութիւն մը յարուցանէ շրջանին մէջ։

Երբ ձերբակալուեցան Սվազի կոմիտէճիներուն պետերը եւ ամբողջ ֆէտայիները, արտասահմանի Հնչակեան, Դրօշակեան եւ Դաշնակեան կոմիտէներու թերթերը սկսան կրակ ժայթքել մեզի դէմ։ Ու այնուհետեւ աշխատեցան իրենց ամբողջ յոյսն ու բախտը կապել Մինասի...բանակին։

Արդարեւ Մինասհետզհետէ վտանգաւոր կը դառնար։ Շապին Գարահիսարի, Թոքատի եւ Մարզուանի միջեւ այդ ընդարձակ տարածութեան վրայ թռչուն չէր փախցներ, շնորհիւ իր ապստամբական տիրապետութեան, որ կը տիշեցնէր ճէլալի աւազակապետին օրերը։ Եղանակը գարուն էր. այնպէս որ, հետապնդումի ժամանակ, կը պահուըտէր լերան մը կողին, անտառի մը մէջ եւ ցոյց չէր տար իր հետքը։

Ժամանակ մըն ալ, Թէրմէի գաւառին մէջ Քուրշունլուտէրէ անտառն ապաստանեցաւ, եւ այնտեղ իր խումբին միացուց շրջանի աւազակները, 40 ձոխ, 4 վրացի։ Ցետոյ շրջանի բոլոր հայ գիւղերը իրեն ենթարկելով, այնպէս մը գինեց ու պատրաստեց, որ ի տարկին իրեն օգնելու եւ կռուելու համար կարենայ այդ գիւղերէն զօրաշարժի ենթարկել 500 ֆէտայի։

Այս կացութեամբ կը նշանակէր թէ Արեւելեան Նահանգներուն մէջ երկրորդ Ձէյթուն մը ստեղծուած էր։

Օր մը ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել այս աւազակախումբին երկու սուրհանդակները, որոնք պաշտօն ունէին հաղորդակցութեան մէջ դնելու քաղաքները։ Անոնց վրայ-գտնուը եղաւ եւ դրաւուած նամակներէն հասկցուեցաւ, որ Մինաս ինչպէս այդ շաբթու հավզա եւ լատիք գիւղերը կողոպտած էր, շատով պիտի յարձակէր նաեւ Ամասիոյ վրայ։ Սակայն վերջին պահուն որոշած էր 3 ամիս յետաձգել այդ յարձակումը։

Յետաձգման պատճառը հետեւեալն էր.—

Այդ շրջանին Սամսոնի մէջ կը քնակէր վաճառական Ազնիւ Մարեան Միսաք, որ կը զբաղէր Արեւելեան Նահանգներու լեզափոխութեան պատրաստութեամբ եւ իբրեւ լիազօր ներկայացուիչ Դաշնակցութիւն կը պահէր Ռուսիոյ, Պարսկաստանի եւ Պոլսոյ կոմիտէճիներուն հետ։ Մինաս կը շարժէր համաձայն Միսաքիհրահանգներուն։ Երբ Մինաս կը տեղեկացնէր թէ, կողոպտելէ յետոյ Հավզան, Լատիքը, պատրաստ է յարձակում գործել նաեւ Ամասիոյ վրայ, Մարեան Միսաք, իբրեւ պատասխան, կը հաղորդէր աւազակապետին.— Հակառակ ոստիկանութեան բոլոր ջանքերուն եւ հետապնդութիւններուն, Պոլսոյ կոմիտէն յաջողեր է լրացնել պատրաստութիւնը կարեւոր լեզափոխութեան մը, որ պիտի պայթի Պոլսոյ մէջ։ Առանց մանրամասնութիւն տալու, Միսաք կը պնդէր թէ այս անգամ յեղափոխութիւնը այնպիսի արագ փոխորկումով մը տեղի պիտի ունենար, որ, բոլորովին տարբեր ըլլալով մինչեւ այժմ տեսնուած յեղափոխութիւններէն, յանկարծական քանի մը ժամուան մէջ պատրաքաղաքը պիտի խլեր արեան եւ բոցերու մէջ։ Հետեւաբար Միսաք յարմար կը նկատէր գրուած յարձակումը գործադրել միայն օրը, Պոլսոյ յեղափոխութեան համընթաց։ Այդ ձեւով պահպանուած համաբերի կառավարութեան։

Հարցը լուրջ էր։

Արդարեւ Պոլսոյ մէջ դարձած կոմիտէներու այն շարժումները որոնք այս կամ այն ձեւով խռովութեան հին եղանակներ։ Այլեւս չէինք հանդիպիր մանր ձերու որ կատարուէին ոստիկանութեան վրայ։ Այլեւս ոչ մէկ սպանդիր կը դրկուէր։ Այս վիճակին ինքն կը յիշեցնէր յանկարծական դադար փոխորիկ մը, մտածել տար իրենք Կոմիտէճիները հոգալ իրենց նպատակին համար հովաբար յարձակման տարբեր տակտիկ մըն էին պատրաստած թաքուն կոխի մը եղանակներ։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զոլիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

24 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1788 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔՆԱՅՈՂԸ ԿԸ ՏՈՒԺԷ

«Ազդակ» եւ «Յուսաբեր» կ'արձանագրեն լուր մը որ զարմանք չպիտի պատճառէ մեր ընթերցողներուն:

Քիչ անդին արտատպած ենք Պէյրութի Թերճին լուրը: Ահաւասիկ ինչ որ կը գրեն «Յուսաբեր»ի.

— «Լաւատեղեակ ու հեղինակաւոր աղբիւրէ կը տեղեկանամ, Թէ Թրքոսիբիրական սահմանագլուխի վրայ կատարուած մաքսանենգութիւնները պատրուակ բռնելով Թուրքիոյ նախարարական խորհուրդը կը մտածէ 15 քիլոմէթր խորութեամբ սուրիական հողը մտնել, գրաւել «մաքսանենգուԹեանց բոյները» եւ ի հարկին քանդել զանոնք՝ կատարուած իրողութեան առջեւ դնելով Ֆրանսացիներն ու Սուրիացիները: Այս տեսակէտը առաջ քշողն ու անոր վրայ պնդողը եղած է նոյն ինքն Ըսմէթ փաշան: Բայց Մուսթաֆա Քէմալ վճռապէս հակառակած է եւ սպառնացած հրաժարիլ՝ վախնալով հաւանական լուրջ բարդութիւններէ:

Թուրք մաժուլի վերջին տնօրէնը սահմանագլուխի երկայնքին հաստատուած «մաքսանենգ Հայերուն» Թուրիոյ նպաստակ չունէր, եԹէ ոչ պատրաստել մտքերը Էնկիւրիի այս անակնկալ ռազմըղուալին շուրջ:

Վտանգը առայժմ անցած կարելի է նկատել, շնորհիւ Քէմալի ընդգիմութեան: Սակայն երեւոյթը աւելի քան յանկարծական է Էնկիւրիի վարիչներուն համար»: (15 յունուար):

Այն օրէն ի վեր որ Թուրք մամուլը սկսաւ արծարծել Սուրիոյ հայ գաղթականներուն տեղաւորման խնդիրը, անոր կապելով մաքսանենգութեան հրաշազան հեքեաԹները, մարգարէ ըլլալու պէտք չկար, հասկնալու համար Թէ Էնկիւրի նոր դաւեր կ'որոճայ:

Մենք առիթ ունեցանք շարք մը խմբագրականներով պարզելու նոր ռազմախաղը, եւ անոր անխուսափելի հետեւանքը: Բացատրեցինք Թէ այնքան բացառիկ հանգամանք տալով տեղաւորման եւ մաքսանենգութեան հարցերուն, Թուրքիա իրականին մէջ կը հետապնդէ քաղաքական նպատակներ:

Մենք առիթ ունեցանք շարք մը խմբագրականներով պարզելու նոր ռազմախաղը, եւ անոր անխուսափելի հետեւանքը: Բացատրեցինք Թէ այնքան բացառիկ հանգամանք տալով տեղաւորման եւ մաքսանենգութեան հարցերուն, Թուրքիա իրականին մէջ կը հետապնդէ քաղաքական նպատակներ:

Մինչ որ, Թուրք ԹերԹերը արդէն չէին ծածկեր իրենց պայքարին իմաստը: Ոչ միայն խօսքերը լման էին եւ բացորոշ, այլ եւ սպառնալիքները: «ՃիւմհուրիյէԹ»ը չէ՞ր որ, շատ մը ԹերԹու խօսքերու կարգին, գրեց օրը ցերեկով.

— «Ինչո՞ւ հաշուի չեն առներ որ, օր մը երբ դանակը ոսկորին հասնի, այդ մարդիկը ցիրուցան եւ Թշուառ վիճակի մը պիտի մատնուին»: (6 Դեկտեմբեր 1931):

Եւ «եէնի կիւն»ը ձայնակցեցաւ.

— «վատ՛ր մենք չենք քանաար»:

Իսկ «ՄիլլիյէԹ»ը, մաքսանենգութեան հէքեաԹները կը սկսէր հետեւեալ յառաջաբանով.

— «Այսօր Հայէպի շրջանը Սուրիա կոչելու համար հազար վկայ կ'ուզէ, փայասէն մինչեւ ձեղուրէ երկարող ադտոտ երիզ մը շատոնց այս շրջանը հանած է սուրիական հանգամանքէն: Սուրիոյ տիրողները Թուրքիոյ Թշնամացնելու համար՝ սահմանին երկայնքը հաւաքեցին չուանչեն եւ ցիգէն փախած հայ դաշնակները. չէչէն եւ քիւրտ ուազակները. դարերէ ի վեր իրենց ծագումն եւ ծնունդը մոռցած մարդիկը...

Մաքսանենգութեան դրօշին տակ հաւաքուեցան,—

Հանգամանակութեամբ սահմանին երկայնքը լեցուած Հայերը:

Հովմանաւորութեամբ Թրքական սահմանին վրայ համախմբուելու հրաւիրուած Հայերը:

Զրի ճոպ ստացող Հայերը»,եւ այլն: (17 դեկտեմբեր 1931):

Մէկ խօսքով,գետինը պատրաստ էր, առտու մը քառասմբակ արշաւելու եւ «ցիրուցան եւ Թշուառ» վիճակի մը մատնելու համար հազիւ տեղաւորուած հայկական համբանքները:

Եւ ահա Պէյրութի եւ Գահիրէի լուրերն ալ կը հաստատեն որ, իսկապէս ծրագիրը պատրաստ էր, արշաւանք մը սարքելու համար, բայց Մ. Քէմալ ընդդիմացեր է:

կը նշանակէ Թէ ծրագիրը յետաձգուած է, ոչ Թէ բոլորովին մերժուած:

Մ. Քէմալ 1920ի արշաւանքին ալ հակառակած էր (Հայաստանի դէմ, ինչպէս կը պնդեն մինչեւ այսօր: Բայց Ըսմէթը եւ Գարապէքիր Քեազիմ փաշան կրցան պարտադրել իրենց կամքը եւ կատարուած իրողութեան առջեւ դնել բոլորը:

Արդ, գիտենք որ «կատարուած իրողութիւնը» գերագոյն իմաստութիւնն է բոլոր տեսակի Թուրքերուն համար, սկիզբէն ի վեր: Բայց մանաւանդ մեր ժամանակաշրջանին մէջ: Ապրիլ Տասնըմէկին ալ ամէնէն անվիճելի փաստը՝ այդ քաղաքականութեան:

Ըսել կ'ուզենք Թէ, Քէմալի մերժումը կամ ծրագրին յետաձգումը չպիտի քնացնէ մեզ:

Ակներեւ սպառնալիք մը կը սաւառնի Սուրիոյ հայ գաղութի գլխուն: Եթէ մաքսանենգութեան պատրուակը չբաւէ, կամ էնկիւրի խոհեմութիւն չհամարէ զոհասէն զարնել, կրնայ հազարումէկ պատրուակներ ստեղծել, ներսէն հարուածելու համար մեզ: Սուրիոյ հանրային կարծիքը չափազանց դիւրազգած է եւ մեծապէս կ'ազդուի Թուրք, Թրքաբարոյ կամ Թրքամէտ գործակալներու նենգ խաղերէն: Կարմրախայտ աքլորներն ալ առանձին:

Այնպէս որ, մենք նորէն կը յիշեցնենք — տաղտկալի դառնալու գնով — անցեալ տարի դրուած հարցը: Այս անգամ գլխագիր.

— «ՈՒՆԻ՞ՆՔ, ՎԵՐՋԱՊԷՍ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ, ՈՒՂԵԳԻԾ ՄԸ ԱՅՍ ՁԱՒԱՏԱՏԻՆ ՎՐԱՅ:

ՏՐԱՄԱԴԻ՞Ր ԵՆՔ ԸՄԲՌՆԵԼՈՒ ՎԱՂՈՒԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐԸ»: (1931 Դեկտ. 12):

Այս խնդիրը մաս կը կազմէ այն հարցին, զոր կ'արծարծենք երեք օրէ ի վեր, — ինքնապաշտպանութիւն եւ ինքնալարութիւն, գաղութներու, բոլոր հոսանքներու գործակցութեամբ:

Մենք չունինք ոչ շահադիտութիւններ, ոչ ալ ակադեմական ծրագիր:

Բոլորին ուշադրութեանը յանձնելով կացութեան պահանջները, եւ այս վիրաւոր ճակատը, մենք մեր պարտականութիւնը կատարած ըլլալու գոհունակութիւնն ալ չունինք:

Մեզ մտատանջողը՝ հաւաքական, գործնական աշխատանքն է: Որոշ քաղաքականութիւն մը, որ ապահովէ գաղութներու հաւաքական կ'անցը, ինքնագործունէութիւնը եւ տեղ-տեղ ալ՝ ֆիզիքական գոյութիւնը:

Յուսա՞նք Թէ պատասխան մը կը ստանանք այս անգամ... Շ.

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Աշխատանքի նախարարութեան կողմէ հաղորդուած շաբաթական վիճակագրութիւնը՝ յունուար 14էն 16ի համար ցոյց կուտայ 21013ի յաւելում մը: Անգործներու Թիւը բարձրացած է 207649ի որոնց 40843ը կիներ:

Նոյն ժամանակամիջոցին, Փարիզի անգործներու Թիւը բարձրացած է 60075էն 65636ի, իսկ Սէնի հաւաքներուն մէջ 44077էն 49328ի: Ամբողջ նահանգին մէջ ուրեմն 114984ի գործազուրկ:

Այս շաբաթուան ընթացքին, Փարիզ, ամ մտած են 216, իրենց երկիրները մեկնած են 3952 օտար աշխատաւորներ:

Ռուսական ապրանքներն Եգիպտոսի մէջ

Խորհրդային իշխանութիւնները կը չանան եգիպտական կառավարութեան վերցնել տալ ռուսական ապրանքներու վրայ դրուած մաքսատուրքի յաւելումները:

Միւս կողմէ, խորհրդային առեւտրական ներկայացուցիչները, հաղորդած են եգիպտական կառավարութեան Թէ Ռուսիա կը զարգացնէ բամբակի մշակումը:

Այս յայտարարութիւնը կը մեկնաբանուի իբրեւ Եգիպտոսի ուղղուած խորհուրդ մը, դիւրացնելու համար Ռուսիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւնները:

Ոչ-յարձակման դաշինքներ

Ռուսիոյ եւ Ֆինլանտայի միջեւ, հինգշաբթի օր կնքուած ոչ-յարձակման դաշինքը կը բովանդակէ հետեւեալ տրամադրութիւնները:

Երկու կողմերը յանձն կ'առնեն զգուշանալ ամէն յարձակումէ կամ որեւէ գործողութենէ, որ կը վնասէ հողային ամբողջութեան եւ քաղաքական անկախութեան եւ չմասնակցիլ միւս կողմին հանդէպ որ եւէ Թշնամական դաշնագրութեան:

Եթէ մէկ կողմը յարձակման ենթարկուի երրորդի մը կողմէ, դաշնադիրը մի՛ սկզբնէ չէզոք պիտի մնայ:

Եթէ մէկ կողմը յարձակի երրորդի մը վրայ, միւս կողմը չպիտի կրնայ առանց ազդարարութեան՝ խզել դաշինքը:

Դաշնադիր կողմերը յանձն կ'առնեն նաեւ իրենց միջեւ ծագած վէճերը լուծել հաշտարար եղանակով, որ պիտի ճշդուի յաւելուածական յատուկ պայմանագրութեամբ մը, դաշնագրին կցուած:

Դաշնագիրը կնքուած է երեք համար:

— Ռուս եւ ռումէն քաղաքագիտութիւնները Ռիկալի մէջ ընդհատուած են եւ Ժընեւի մէջ պիտի վերսկսին երկու կողմերու արտաքին նախարարներուն միջեւ:

Լաւատեղեակ շրջանակները կը կտսկածին այս քանակցութեանց նպաստաւոր ելքին մասին:

Թուրքիոյ Պանկիի մէջ

Պոմպէյի Մէյտան կոչուած մեծ հրապարակին վրայ ստեղծուած տիկնոջ բուռն կերպով անարգուեցան Հնդիկներու կողմէ: Զինադուլի խզումէն ի վեր առաջին անգամն էր որ այսքան մեծ անարգանքի կ'ենթարկուէին անգլիական ուժերը:

Ցոյցը կազմակերպուած էր Պոմպէյի առեւտրականներու ընկերակցութեան կողմէ, նպատակ ունենալով պահանջել Կանտիի ազատ արձակումը եւ բացառիկ հրամանագրերու վերացումը: Այս ցոյցը արգիլուած էր ոստիկանապետին կողմէ, սակայն ամբոխը հաւաքուած էր հակառակ արգելքին, հրապարակը բռնելով: Հաւաքոյթի պահուն պարզուեցաւ հնդիկ խորհուրդին դրօշը:

Ալլահապատի մէջ, հարիւրաւոր անձեր,բոլորն ալ գինուած,զբաւեցին շուկան պռոալով. «Սպանեցէք, կամ սպանուեցէք ձեր երկրին համար»:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆրանսական դանիմը Խորհրդարանին առջեւ

Պ. Լաւալ վստահութիւն շահեցաւ

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովին մէջ, երկու օրէ ի վեր վիճաբանութիւններն ու հարցապնդումները կը շարունակուէին ընդհ. քաղաքականութեան շուրջ:

Վարչապետը Պ. Լաւալ պատասխանելով՝ ուղղած քննադատութիւններուն, առանց նոր յայտարարութիւններ ընելու, շեշտեց կառավարական նախորդ յայտարարութեան գլխաւոր կէտերը.—

Պրիանի գործը

Ընդհանուր ինարցերուն անդրադառնալէ առաջ, Պ. Լաւալ, քուրն ծափերու մէջ, ծանուցեց նախկին արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի կատարած գործը: «Պրիսդիտ Պրիան ըսաւ, մեծ հեղինակութիւն կը վայելէ արտասահմանի մէջ: Ըզգեց փութացնել, կազմակերպել քառք խորհրդաժողովը ընդդէմ պատերազմի, եւ ինստատ հաւատքով մը փորձեց պատերազմը սեղմել միջազգային համաձայնութեանց միջոց աւելի նեղ ցանցի մը մէջ: Այսպէս, ան շահեցաւ խորհրդարաններու գրեթէ մրաձայնութիւնը: Խաղաղութեան այս քաղաքականութեան աշակերտը կը մնամ եւ պիտի ջանամ ըլլալ անոր լաւ գործաւորը»:

Հաստատումներ

Ամէն թիւրիմացութիւն փարատելու համար, Պ. Լաւալ նախ պէտք տեսաւ դէպքերը յիշելու ժամանակագրական կարգով. Պրիւնինկի յայտարարութիւնները, Ֆրանսայի ելմտական նախարարին Պ. Ֆլանտէնի «անիրաժեշտ» քողոքը, եւ կրկին, գերման վարչապետին հաստատումը իր նախորդ յայտարարութեանց. որով կ'եզրակացնէ Պ. Լաւալ. — Գերմանիոյ կացութիւնը շատ յստակ է: երկար ատեն չպիտի կրնայ վճարումներու վերսկսիլ: Ֆրանսա չի կրնար լքել իրաւունքները, զորս ստացած է հանդիսաւոր կերպով ստորագրուած դաշնագրերով եւ որոնք կը ներկայացնեն մի միայն իր կրած ընասնեներուն մէկ մասը: Այս մասին արդէն, դիւանագիտական ճամբով. լսելի ըրել տուի երկրին քողոքը:

Ատկից զատ, դեռ մուզուած չես պալի մասնագէտներու յանձնախումբին եզրակացութիւնները,

— Այդ եզրակացութիւնները կը շարունակէ Պ. Լաւալ, մեզ Թոյլ կուտան դատապարտելու հատուցումներու վերջնականացումը: Ցնտեսական տագնապի ընթացքին, չպիտի մերժենք քնել նոր կարգադրութեան մը պայմաններն ու եղանակները՝ մեր առնելիքներուն ու տալիքներուն հետ: Բայց չպիտի ընդունինք մեր առնելիքները զեղչել, եԹէ մեր տալիքներն ալ այնքան չզեղչուին եւ պահանջենք անպայմանադրական տարեվճարները, Լահէյի մէջ, վերջնական յանձնառութիւն մը ստանձնած է գերմանիա: Միայն պայմանաժամն յետաձգման հարցին մասին կրնանք եւ պարտաւոր ենք վիճիլ»:

Զինադադարը

— Ֆրանսա 10 տարիէ ի վեր ինքնաբերաբար նուազեցուցած է իր բանակին Թիւը, իր միլիւիւները եւ գինուորական ծառայութեան տեւողութիւնը եւ չպիտի գոհանայ իր օրինակը ներկայացնելով ուրիշ երկիրներու: Այլ, նաեւ, ժընեւի ժողովին պիտի ենԹարկէ դրական առաջարկներ, հաւատացած ըլլալով որ, եԹէ անմիջական եւ դրական փոխադարձ օժանդակութեան քաղաքական պայմանները իրականանան, մնացեալ հարցերը դիւրաւ կը լուծուին»:

Պ. Լաւալ իր ճառը վերջացուց շեշտելով միւթեան պէտքը:

ԱՂԱԲԵԿՈՎԻ ԴԷՄ ՆՈՐ ՈՃՐԱՓՈՐՁ ՄԸ

Ալաբեկով Պուքըէշէ արդէն վերադարձած է Պրիւքսէլ, ուր կը քնակի. Շակառակ լրագրողներու պնդումներուն, առ այժմ չէ ուզած որ եւ է մանրամասնութիւն հաղորդել բոլշեւիկներու կազմակերպած վերջին առեւանգման մասին եւ յայտնած է նաեւ Թէ երկուշաբթի իրիկուան պէտք է սպասել, նոր եւ ստոյգ յայտնութիւններու համար:

Ըսած է միայն Թէ իր վերջին արկածին նկարագրութեան մէջ, ԹերԹեբը սուտն ու իրաւը շատ խառնած են եւ Թէ «մոխրագոյն գլեստով կինը», որուն խօսքը կ'ըլլայ, գոյութիւն չունի:

Բոլշեւիկեան գործակալները Պրիւքսէլի մէջ իսկ, նոր ոճրափորձ մը կատարած են Ալաբեկովի դէմ, որ ողջ առողջ ազատած է: Սակայն այս վերջին փորձին մասին, որեւէ մանրամասնութիւն չի հաղորդուիր:

Գալով Ֆրանսացի Լըքուքին որ խառնուած է այս գործին, ձերբակալեր է, բայց յանձն առած էր Ռուսիայէն ազատելով Ֆրանսա բերել տալ հարուստ վրացիի մը կինն ու աղջիկը եւ այդ գործով ալ իբր Թէ գացեր էր Պուքրէշ: Բայց ի՞նչ կերպով խառնուած է Ալաբեկովի առեւանգման կամ մատուցած է կուտեպովի գործին մէջ, տակաւին անյայտ կը մնայ:

Թուրքիա հոգ կ'ուզէ աւերիակաւի սահմաններէն

Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է երկու ամիսէ ի վեր Թուրք ԹերԹերու լոմշ, սխալ զրուելի եւ աղաղատ պայքարը, ուղղուած Նովահաւոր պետութեան եւ ժողովուրդին դէմ: Մամլոյ ենԹակայ պատրուակին տակ ծածկուած Թուրք կառավարութեան յետին նպատակները յայտնի էին: Ռուսիոյ պատրաստած այդ յարձակողական պայքարը վրայ հասնէր նոր պատերազմի մը, քաղաքական խարխափ նպատակով մը:

Այժմ, ստոյգ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք որ այդ յարձակումները ծրագրուած են Թուրք գաղտնի լոմշ, Սուրիական սահմանէն Թուրքիոյ ներսը պատրաստուած ընդարձակ տարածութեան մը շուրջ եղած դիմում ի նախօրեակին: Ֆրանսական կառավարութիւնը ի Նդէպ արժէք չտուաւ եւ պիտի չտայ այդ լիմարական սպառնալիքներուն եւ ոչ Ալեպի ղողմէն եւ ոչ ալ աւելի վերերէն Թուրքիոյ պիտի միջի ստոր նախիներով պատրաստուած հողամասերը:

Մանաւանդ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք նաեւ որ, Թուրք գաղտնի ծրագրած էր ծայրայեղ միջոցներու դիմել, «պատրաստելու» համար Ֆրանսան որ գոնացուցած էր իր պահանջներուն, բայց Մ. Քէմալ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ. էջ)

Գարթափաւիներու տագնապը Աբեւիլի մէջ

«Նոր օր»ի մէջ կը կարդանք (19 յունուար).—

Խնամատարական նախարարութեան հրաժանով, Հայաստան ներգաղթողներուն կողմէ ուրիշներու ծանուցած հիւրակներու պարպումը կը շարունակուի: Տասնեակ մը ընտանիքներ առժամապէս հաստատուած են ազգային մանկապարտէզին մէջ:

Կը տեղեկանանք Թէ պիտի պարպուին նաեւ մնացեալ հիւրակները որոնց ընդհանուր Թիւը 75ը չանցնիր:

Որ պիտի զետեղուին գոնէ առժամապէս, հանուող գաղթականները, դեռ ո՞վ պիտի գըգուի անոնց վիճակով: Համայնավարները այնպիսի քառս ստեղծեցին իրենց խելագար արարքներով, որ ազգային մարմինները կարծես ձեռնթափ եղանիքսի Թաղականութիւնը ի վիճակի չէ ոչ իսկ իր անմիջական գործերը կարգի դնելու: Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը դժուար Թէ վերստին հրապարակ իջնէ. խնամատարութեան նախարար Պ. Եսայեանիսիսի գայրագին յայտարարութիւններէն յետոյ: Կազմուծուած է նաեւ Բարեգործականի մասնաճիւղը, որուն առեւնապահն ու գանձապահը հրաժարեցան յայտնի պատճառներով:

Ժողովուրդը սակաւ, պէտք ունի զեկավար մարմնի մը, որ առաջնորդէ զինք: Ուրիշ առիթներով ալ քանի անք Թէ ներգաղթի ցանկերուն մէջ արձանագրուածներէն գոտ մեծաւորապէս քան հազար հոգի Թիւն կը մնայ Յունաստանի մէջ, որուն 12 13 հազարը քաղաքացի դարձած եւ հաստատուած են:

Մարմին մը պէտք է այս բազմահազար գաղութին գործերը կարգի դնելու համար:

Միւս կողմէ, կարելի չէ երկար վրայ Թողուլ հիւրակներէն հանուած քանի մը տասնեակ ընտանիքներ: Պէտք է նոր գիմումներ կատարել առ որ անկ է, անոնց համար տեղ մը ճարելու համար: Պ. Եսայեանիսիս խոստացած էր արդէն չքաւոր ընտանիքները վերստին զետեղել:

Կովկասի Յոյները

Պատերազմի տարիներուն Կովկաս ապաստանած Պոնտոսցի Յոյները նոր գիմումներ կատարած են հելլէն կառավարութեան, խնդրելով որ արտօնութիւն տրուի իրենց Յունաստանները Թաղուելու եւ հաստատուելու: Անոնք կ'ըսեն Թէ ոչ մէկ բան չեն ուզեր կառավարութենէն, ոչ տուն, ոչ տեղ, ոչ ալ գործ:

Դիմողները կ'աւելցնեն Թէ ծայրայեղ Թշուառութեան մէջ կը գըտնուին ու չեն կրնար ապրիլ Խ.Միութեան մէջ:

Պատկան մարմինները մերժած են արտօնութիւն տալ Ռուսիոյ յոյն գաղթականներուն:

Գուրանը թրքուհի Պոլսոյ մէջ

Առաջին անգամ ըլլալով, ուրբաթ օր, Պոլսոյ մէկ մզկիԹին մէջ գուրանը կարդացուեցաւ Թուրքերէն լեզուով:

Այս նորութիւնը մեծ սպառուրութիւն գործած է Մուհամմէդի հաւատարիմ հետեւորդներուն վրայ եւ զայն կը նկատեն Մուսթաֆա Քէմալի մէկ նոր յառաջդիմութիւնը՝ արաբական աւանդութիւններէն Թուրքիան ազատելու ճամբուն վրայ:

Զեխական փախստական

Չեխոսլովաքիոյ կառավարութիւնը խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը՝ մէկ միլիառ քուռոնի (600 միլիոն ֆրանք) փոխառութեան մը համար: Այս օրինագիծը կը նկատուի հիմը փոխառութեան մը, որ պիտի հասցնէ Ֆրանսայի հետ 600 միլիոն ֆրանքով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական Սովետական Գրականության Ամսագիր

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Գ Ի Ր

Հ. Ի.

Հայրապետի եւ Տարտաղեցի

Ա. Ա. Ժդանովի անվան Լենինգրադի պետական համալսարանի Հայկական սովետական գրականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Ա. Ա. Ժդանովի անվան Լենինգրադի պետական համալսարանի Հայկական սովետական գրականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր

ՅՈՂՈՎՈՒ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐ ԺԱՅՆ

ԱԼԱ 1915 - 1918Թ. ԿԵՂԾՖԻԼՄ

(Շարունակ. մի.)

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

— Ո՞վ է նա տալու...

Դրան էլ չարժե պատասխանել։ Ես ինքս էլ գիտեի, որ ինքը ամեն ինչ գիտի։ Ես ինքս էլ գիտեի, որ ինքը ամեն ինչ գիտի։ Ես ինքս էլ գիտեի, որ ինքը ամեն ինչ գիտի։ Ես ինքս էլ գիտեի, որ ինքը ամեն ինչ գիտի։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

ՅՈՂՈՎՈՒ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐ ԺԱՅՆ

ԱԼԱ 1915 - 1918Թ. ԿԵՂԾՖԻԼՄ

(Շարունակ. մի.)

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

— Ո՞վ է նա տալու...

Դրան էլ չարժե պատասխանել։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

Դուրս եկանք տաճարից, որի վերնահարկում ես ու Ալան ապրում էինք։ Ալան ինձ տարավ իր սենյակը, որ նախկինում ուսուցչի կահավորանքով էր։ Ես ապշած էի։ Ալան ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։ Ես ուզում էի հարցնել, թե ինչպես է նա ամեն ինչ գիտեցել, բայց ինքն ինձ ասաց, որ ինքը ամեն ինչ գիտի, ինչ որ ես ինքս գիտեմ իմ մասին։

ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ ՄԻ ՆՈՐ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ

Լրտեսուհի

Ա ՊՈՒՐՅԱՆ

Ֆրանսերէնէ թարգմանեց Ա. Ս. ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Հայկական հարցի մասին հրատարակուած գրքերուն մէջ ամենէն հետաքրքրականը կարելի է համարել Ա. Պուրեանի «Լրտեսուհի մը Մարտիրոսի մը պատմուածքին մէջ» գործը։ Հեղինակը, որ Ֆրանսայի մէջ ծանօթ է իբրեւ գրականագէտ եւ հրապարակագիր, ներկայ պատերազմի սկիզբէն ի վեր ծառայած է Ֆրանսական Կարմիր Խաչի շարքերուն մէջ։ Ան ականատես եղած է Հայկական հարցի ամենէն ցաւալի դրուագներուն։ Ան ինքն իր աչքերով տեսած է Հայ ժողովուրդի կոտորածները։ Ան ինքն իր ականջներով լսած է Հայ մարտիրոսներու ողբերգական պատմութիւնները։ Ան ինքն իր ձեռքերով շօշափած է Հայ նահատակներու դիակները։ Ան ինքն իր սրտով ապրած է Հայ ժողովուրդի ամենէն սարսափելի օրերը։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ «ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ ՄԸ ՆՈՐ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ» ՀԱՅԵՑԻ ԺԱՅՆ ՁԵՆ ՁԵՆ

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Հայկական հարցի մասին հրատարակուած գրքերուն մէջ ամենէն հետաքրքրականը կարելի է համարել Ա. Պուրեանի «Լրտեսուհի մը Մարտիրոսի մը պատմուածքին մէջ» գործը։ Հեղինակը, որ Ֆրանսայի մէջ ծանօթ է իբրեւ գրականագէտ եւ հրապարակագիր, ներկայ պատերազմի սկիզբէն ի վեր ծառայած է Ֆրանսական Կարմիր Խաչի շարքերուն մէջ։ Ան ականատես եղած է Հայկական հարցի ամենէն ցաւալի դրուագներուն։ Ան ինքն իր աչքերով տեսած է Հայ ժողովուրդի կոտորածները։ Ան ինքն իր ականջներով լսած է Հայ մարտիրոսներու ողբերգական պատմութիւնները։ Ան ինքն իր ձեռքերով շօշափած է Հայ նահատակներու դիակները։ Ան ինքն իր սրտով ապրած է Հայ ժողովուրդի ամենէն սարսափելի օրերը։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

Ա. Պուրեան իր գործին մէջ կը պատմէ Հայ կնոջ մը սրտաճմլիկ պատմութիւնը։ Այդ կինը, որ Հայ է, Հայ մնացած է, Հայ պիտի մեռնի, կը պատմէ իր ապրումները։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ինքն ալ ենթարկուեցաւ ամենէն ահաւոր տանջանքներուն, ինչպէս ինքն ալ ականատես եղաւ ամենէն սարսափելի ոճիրներուն։

մալ արգիլած է այդ միջոցները, նկատի ունենալով նման ահռելի ընթացքի մը տխուր հետեւանքները։ («Ազդակ»)

Իսկ «Ցուսաբեր» հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ.—

Լաւատեղեակ ու հեղինակաւոր աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ Թրքօսուբիական սահմանագլուխին վրայ կատարուած ապօրէնութիւնները պատրուակ բռնելով Թուրքիոյ նախարարական խորհուրդը կը մտածէ 15 փետրուարին խորհրդարանը գումարել, դրաւել «ապօրէնութեանց բոյները» եւ ի տարկին փակել զանոնք՝ կատարուած իրողութեան առջեւ դնելով Ցրանապետները ու Սուլթանները։ Այս առնչակից առջի փղոյն ու անոր վրայ պզտոյը նկած է նոյն ինքն Քեմէլ փաշան։ Բայց Սուլթանզատ Քէմալ վճռակամ պէս հակառակած է եւ ապառնացած հրաժարիլ վախնալով հաւանական լուրջ բարդութիւններէ։

Լավալի եւ Մաքտոնըլդի տեսակցութիւնը

Ք՚ամնասյի վարչապետը Պ. Լավալ հրաւէր ուղղած է Անգլիոյ վարչապետին փարիզ գալու, խորհրդակցելու համար հետեւեալ հարցին մասին։

Պ. Մաքտոնըլտ չկարենալով անձամբ պատասխանել հրաւէրին, փարիզի անգլիական դեսպանին միջոցով առաջարկած է Պ. Լավալին որ նոյն նպատակով Լոնտոն երթայ։

Պ. Լավալ ընդունած է հրաւէրը. սակայն տեսակցութեան թուականին եւ վայրին մասին, դեռ որեւէ որոշում չէ տրուած։

Սպանիոյ խռովարիւնները

Պարչելոնայի վրայ դրկուած զօրախումբերը արդէն գրաւած են ամբողջ ըմբոստացած շրջանը։ Բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը որոնք ցարդ ըմբոստներու իշխանութեան տակ կը գտնուէին բանակին ձեռքն անցան առանց կռուի կամ բռնութեան, որեւէ ընդդիմութեան հանդիպած չըլլալով։

Սալէն քաղաքին մէջ, փողոցները պատնէշներով պաշտպանուած էին. ապակեայ զօրախումբերը առանց դժուարութեան անցան։

Մէկ քանի վայրերու մէջ սակայն, ըմբոստները խռովութեանց տեղի տուին։ Տեղ մը փորձեցին յարձակիլ էլեկտրական գործարանի մը վրայ, բայց ետ մղուեցան։ Քարտոնայի մէջ եկեղեցի մը կրակի տրուեցաւ։

Կրընատայի մէջ խումբ մը գործաւորներ գրաւեցին կեդրոնական բանտը եւ ձեռնարկեցին զայն քանդելու, յետոյ կրակի տուին։

Թուրքական յարաբերութիւնները

Թուրքիոյ արտաքին նախարարը Թեվֆիք Րիւշտի ընդունեց Թէհրանի Թերթերուն անօթևները եւ հաւատաց թէ ներկայիս Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ կատարուող բանակցութիւնները պիտի լրանան նախ քան իր մեկնումը. կատարեալ համաձայնութեամբ, եւ առնչութեամբ բոլոր հարցերու, մանաւանդ սահմանի երու վերաբերեալ հարցին կարգադրութեամբ։

Անգլիական դանիմը պատասխա՞ծ է

Անգլիոյ հառաջարութեան անդամները, որոնք նոյն օրը երկար ատեն ժողովի նստեր էին, երրորդ գումարում մըն ալ ունեցան։ Ժողովի ընթացքին ոչ անհետևական ծրագիրը, որ պիտի հետևար Օթաուայի վերաբերեալ վերջնական որոշումներուն, որոնք երեւան եկած էին առաջին ժողովին մէջ։

Ըստ ամենայնի եկոյց չը պիտի հաղորդէ թէ «Դահլիճը հաստատեց մէջ կը գտնուի միաձայն եւ բացարձակ մեծամասնութեան մը գլուխ անտեսական նախընտրութիւններուն մասին»։

Ջերմօյը նշանակեց թէ միջազգային ծանր հարցերու հանդէպ ազգային միութիւնը պահպանելու համար, նախարարաց խորհուրդը որոշած է իր անհամաձայն անդամներուն տալ խօսքի եւ քուէի ազատութիւն։

Ընդդիմադիրները արդէն սկսած են օգտուիլ այս կացութենէն եւ ա խատաւորա անձերու պետ պետը կը հետ ընդունած քաղաքականութեան դէմ անհամաձայն նկարագիրը։ Իսկ կառավարութեան կուսակիցները կը ջանան արդարացնել տրուած որոշումը, հետեւով ազգային միութեան պատքը եւ արտաքին կացութեան ծանրութիւնը։

"ՑԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.— ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ Գրատուն ..... 51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.— ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ ..... 7, Boulevard Saint-Michel.| դիմացի քէօշկը
3.— ՕՏԷՈՆ ..... 5, Carrefour de l'Odéon
4.— ՔՈՍՏԷ ..... Մէթրօ Քատէյի մուտքի քէօշկը
5.— ՄՈՆՄԱՐԹՐ ..... 59, Fbg. Montmartreի դիմացի քէօշկը
6.— ՓԼԱՍ ՏԷ ՓԷԹ ..... Մէթրոյին դիմացի քէօշկը
7.— ՐԷՊԷՎԱԼ ..... 92, Rue Rébéval
8.— ՊԷԼՎԻԼ ..... 19, » de Belleville
9.— ՓԱԼԻՔԱՕ ..... 3, » Palikao
10.— ՍԷՆ - ԼԱԶԱՐ ..... Քաֆէ Թէրմինիւսի անկիւնի քէօշկը

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆ

11.— ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕ ..... Գրավաճառ l'Ecriture. 13, Boul. Galliéni
12.— ՊԻՑԵԱՆՔՈՒՐ ..... Գրավաճառ Օֆէնպա, Փլաս Նասիոնալ։

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

ԵՐՈՊԱԿԱՆ եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէնիներ անմրցելի գիներով։
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըզանձնուին բնակարան։
Թել. *Tailbout 56-96 R. C. Seine 519,032.* Մէթրօ *Cadet.*
ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ՔԱՀԱՆԻ ԵՒ ՊԱՆԵՕՅԻ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
Շաբաթ օր կը բացուի
"ՆԻԿԻԱ" ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
11 , Route d'Orléans à Cachan
ՆՈՒԻՐ 5 ֆրանքէն աւելի գնում ընող ամէն յաճախորդի

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Տէսինինի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ։ Ամէն գատ Ֆրանսահայ գաղութին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ. ժաքար տպագրութեամբ։
Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆրանք։
Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Հ.Մ.Ը.Մ. **Սկաուտական հանդէս**
Մասնակցութեամբ կոմբասա երգչախումբի
Այսօր կիրակի ժամը 3ին Անկիէնի Salle des Fêtesի մէջ

«ՃԳՆԱԻՈՐ»ԻՆ ԵՐԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՄԸ
MAISON DE LA MUTUALITÉի մէջ
24 Rue St. Victor, Paris (5) (*Métro Maubert-Mutualité*)
6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ
Հովանաւորութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱՆԹՈՒՆիի
Տիկ. Յուրաբեան, Օր. Ա.Տահիւտ, Տիկ. Ժ. Շահ-Պարոնեան, Օր. Ա.Թ.անասեան, Օր. Ս. Քոլմանոֆ, Օր. Սօֆի Քոլմանոֆ Պ.Պ.կոմիկեան, Սարաֆեան, Տէրվիշեան, Հայ-վարդ, Կ. Սրապ եւ Գմբէթեան կ'արտասանեն, կ'երգեն, կը նուագեն։
Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ կէս գիշեր։
ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԱԿՆԵՐԸ, ԳՐԻԶ Է'...
ԵՒ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՌԸՎԻԻ
կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ շքեղ պարահանդէս
Նէյապական օրքէսթը ղեկավարութեամբ Թառխան-Թօրթի
Քօթիլեօնի առարկաներ, ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով
ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ
Տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ եւ կավռօշի խմբագրատունը՝ 208bis Rue Lafayette, Paris (10).

Ալխասախնամին ցնծակոյրը

Փարիզի Ազգասախնամի ընկերութեան տարեկան մեծ ցերեկոյթ պարահանդէսը 31 յունուար կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր։
ՇԱՆ ԶՒԼԻԶԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԵՆԻՒ ՏԷ ՇԱՆ ԶՒԼԻԶԷ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ երգ. նուագ եւ զմայլուն հաճելի անակնկալներ։
Պարերու համար առաջնակարգ երկու նուագախումբեր։ Պրիճի սեղաններ։ Դիւրամատչելի ճոխ պիւֆէ։
Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 25 Ֆ Ր Ա Ն Ք
Տոմսերը կը ծախուին հայկական ճաշարաններու եւ *Rue de Trévise*ի հայ նպարավաճառներու մօտ։

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՔԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ
...ée, W. C., խոհանոց, վսեմութիւն։ Այցելել ամէն օր տեղւոյն *l'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*ի գծի վերջին կայարանի *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ԳԻՆ, *18* եւ *20* ՖՐ.
ODEON — POLYDOR — REGISTERED TRADE MARK
H. Arlinian, 16 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
Ամէն ամիս կը ստանան հայերէն, յունարէն եւ Թուրքերէն վիպաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնոները (երաշխաւորուած) *300—2000* ֆր.։
Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են։ բաց է ամէն օր։

Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ
51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65
Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է
ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ, ՆՐՆՈՑ ՁՆՄԲԻՆ (Մանուկ Պէյլեան) 10 ֆր., ԿԵՆՔԻ ԵՒ ՍԻՐՈՒ ԵՍՏ 20 (... հատորին հետ 50), ԿԱԿԱՈՇԻ ՏՕՐՆԳԻՐՔԸ 20, ԱՊՐՈՒՄ ՆԵՐ (Մալխաս), պակ. 50, Ն. Գ. Բ. Զարդարեան 20, Հ.Ա.Ն.Դ 20, Գեղամ 30, Գ. Բարսեղեան 20, Արփիարեան 20 ֆր.) ՅԵՂԱՓՈԽԱԿՆԻ ՄՏՔԵՐԸ (Քր. Մխքայէլեան) 10, ՀԱՅՏԱՏՆԻ ՔՈՐՀԸ (Պապէեան) 6, ԳԵՂՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ (Կոմիտաս վրդ) մէներգ 25, տասը խմբերգ 25, ԳՆԴԱԿՆՀԱՄՐՈՒԱՆՆԵՐԸ (Ոչն) 20, ԵՐԵՔ ԸՆԿԵՐՆԵՐ (Ղ. Մլէոյեան) 10, ՈՂԲ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ (Ռ.Ի.Ք ՀԱՅԱՏՆԻՆ) Խ. Ա-բովեան 25 ֆրանք։
ՆՈՒԻՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ ԵՆ, Ա. Աշարենանի ՕԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁԱՆԱՊԱՐՀԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՁԱՄԲՈՐԴ 35, Բանֆի բոլոր գործերը, Կեստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համաստեղի ԱՆԶՐԵՒԸ 20, Մեհրենցի ԹՈՐՈՍ ԼԵՒՈՆԻ ԼՔԿ. 30, Կիլիկիա երգարան 40, ԳՈՀԱՆՆԵՐ ՀԱՅ ՏՂԱԿԱՆՈՒ ՁԵՆ 40, ՆՐԻՄՏԱՀԱՅ ԲՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ 35, Շիրվանզատէի ամբ. գործը, Յ. Թումանեանի ԲՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 25, եւն.։
Պատի օրացոյց մը եւ գլուցանկ նուէր՝ յաճախորդներուն
կազմատուն ֆսլագրական գործեր

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ Ամիքեական Օգնութեան մարմնի Ա. ժողովը՝ այսօր կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին եւ կեդեցւոյ խորհրդարանը կը խնդրուի ընտրուած անգամներէն ներկայ ըլլալ նոյն ժողովին։

Լաւ պահեստիւղի

Վարձու են Fbg. St. Martin, երկու կահաւորուած սենեակներ, տարեկան վարձք 1200 ֆր., կարասիներու համար 3000 ֆրանք։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Նազարեանի 233 Fbg. St. Martin, Paris (10), Métro Louis-Blanc.

ՄԱՆԱԳԵՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, աչք. շաքէ։ Աբռատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. ալանց եւ կանանց մորքի, արեան վիճակը. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի ճպրդիւղի (Քոդ) Մարգիս Գասպարեան որ երկու տարի առաջ կը գտնուէր Լա Սիօթատ իմացնել ցառաջի վարչութեան։

Դուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ ամէն եալը. կ'առաջնորդէ ներկային մէջ. կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիրն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի ե.չ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 7[illegible]
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ աւելտրական եւ տարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutume*, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։
ՇԱՆՕՔ— Նկատի առնելով ներկայ մնտեսական ճգնաժամը հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայէ։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ՐԱԹՇ. ՀԱՒԱՔԱԿԱՆԸՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցի
44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԿ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԱԶԻՒԼԵԱՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՁԱՐՊ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւններ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱՆԱՐԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Odéon եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—7[illegible]
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 04-7[illegible]
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութիւն ամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՅԵԱՆ ՄԻՒՐԻՃԱՆ ԷՄԻԼԻ
Կէս օրին ՄՈՒՍՈՅԵԱՆԻՆ կուր, հան եւ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու մէջտեղ կը մնայ
Մաքսուտր կը յարմարի օրական տաղնապային ընկերք եւ տեսիլ
Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղիներ գինի պոլսական եւ ռուսական ազանդերով։
Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

Այն ի՞նչ մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք
ֆանրաձուխնոթ Փոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ
Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**
29, Rue Mathis *Paris (19e)*
Métro Crimée *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Italie*
Հեռ. Nord 56-97 *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*
Ուր պիտի գտնէք ԶԱՔԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, ձեւի, չափի պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տօնական պատիճներ։
Մեր հաւբենակիցները կրնան վստահ բլլալ մեր ուղղամտութեան։
Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ԶԵՂՉ եւ նոր տարի առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին։
ԶԱՔԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյց, որ ստանձնենք գոհարեղէնները շինելու եւ փոփոխութիւն։
Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապահովագրութեամբ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՉԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Փերսիլի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2 50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։
Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լո անկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակիճեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բոլոմաթիւ հիւանդութիւններ դէմ գործուած գիտական ամենայարդիւն եւ վերջին ազդակներն են։
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործադրութիւն։ Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ լուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քեչճական, Քելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամարդային եւ վէներական հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լրջոյ խնամք։
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն տքանոխին է Պ. վ. ՔԱՉՃԵԱՆ։
Ծանօթ. Մ. Քէչիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'ալցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, F, Fbis

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
26 JANVIER 1932

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1786

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տարօրինակ երեւոյթի մը ականատես կ'ըլլանք անցեալ տարիէն ի վեր: Բայց մանաւանդ վերջին ամիսներու ընթացքին: Ռամկավար թերթերը մէկ բերան, աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ, եւ «Հայաստանի կոչնակ»ը խոհականութեան քարոզներ կը կարդան Թուրքիոյ հանդէպ: Կը պատասպարտեն մարտագոռ արտայայտութիւնները եւ վրէժխնդրական սպառնալիքները: Մէկ խօսքով հակաթուրք պայքարը: Բոլորին ամփոփումը կարելի է համարել հետեւեալ տողերը, զոր կը գտնենք «Հայաստանի կոչնակ»ին յունուար 9ի խմբագրականէն.

— «Գիտնախատեսաբար, մեզմէ ոմանք, թէեւ իրենց անհատական գործերուն մէջ խոհեմութեան օրէնքին նախանձախնդիր՝ զայն կը մոռնան երբ կարգը կուգայ ազգային շահերու, երբեմն այնչափ կենսական ու անփոխարինելի: Ցնկնք կրնար հասկնալ թէ ինչպէս, *40-50* տարուան զարհուրելի փորձառութիւններէն ետքն ալ, այդ կարգի սխալներ կրնան գործուիլ: Անշնչելի յանդուգն եւ պոռոտախօս մարտականն իսկ, երբ դիմացը աեսնէ գերազօր հակառակորդ մը, իսկայսմարմին եւ սպառազէն, կը խոնարհի անոր առջեւ, ու կը ջանայ անոր սիրտը շինելու: Արդ, ինչ ըսել մեր այն գրողներուն, որ Թուրքերու հասցէին կ'արձակեն անճահ ու գրգռիչ բառեր, ինչ ըսել այն խմբագիրներուն որ իրենց (Շ. Ց. Դ.) կուսակցութեան մասիպորձական կարողութիւնը պարճանքով կը հաչակեն: Ինչ ըսել այն գործիչներուն որ Սուրիոյ մէջ հայկական օճախ հիմնելու ձեւերը կ'առնեն, եւ այն միւս ծայրայեղականներուն՝ որ այդ ձեւերը խեղաթիւրելով օտարներուն կասկածը կը սաստկացնեն: Ինչ ըսել այն ղեկավարներուն որ քրտանքան ապստամբութիւնը կը ծափահարեն»:*

Արդար ըլլալու համար, խոստովանինք թէ հայ գրողներն ու ճառախօսները չափի գիտակցութիւնը: Անոնք սանձարձակ թռիչք, շղթայազերծ մոլեգնութիւն կուտան իրենց երեւակայութեան, երբ հարցը Թուրքերու եւ Թիւրքիոյ մասին է: Տառապանքին խորութիւնը, չարաշուք անստուգութեան երկարաձգումը եւ թշնամի ճակատին զօրացումը անհամբեր, անզգոյ կատաղութեան մը կը մատնեն գրողն եւ խօսողը:

Միւս կողմէ, կարծողներ կան թէ յեղափոխական ոգին կը մեռնի, եթէ Թուրքին չյանձնուի ամէն ինչ որ կ'անցնի մեր միտքէն: Ազատ երկրի մէջ ենք. «Հիմի՞ էլ լռենք»...

Ուրիշներու հետ, մենք ալ ուշադրութեան յանձնած ենք այս երեւոյթը, որ միայն սիրտ պղտոկելու կը ծառայէ, եւ կը խանգարէ իսկապէս յեղափոխական աշխատանքը:

Մեր պատմութիւնը չէ արձանագրած դաւադրական-յեղափոխական ձեռնարկ մը, որ յաջողած ըլլայ... հանրային կարծիք պատրաստելով: Մինչդեռ, վերջին տասը տարիներու ընթացքին, ոչ միայն շաղակրատած, այլ եւ ծրագիրներ պարզած ենք, բանաւոր թէ գրաւոր: Միշտ հրապարակաւ: Այնինչ Թշնամին մինչեւ այսօր ալ բառ մը չարտասանեց 1918ի սարսափներու ոչ կազմակերպութեան, ոչ ալ ելքի մասին: Եւ այսօր ալ չի խօսիր: Կամ կը խօսի այնպիսի լեզուով մը, որ շատ բան կը հասկցէ, բայց ոչ իր ծրագիրներն ու առաջադրութիւնները՝ վաղուան համար:

Այս ճամբուն վրայ, իսկապէս որ դաս առնելու պէտք ունինք «էպպէլիճի»ներէն:

×

Այս վերապահումէն յետոյ, դառնալով ամկավար թերթերու եւ «Հայաստանի կոչնակ»ի քրիստոնէական քարոզներուն, կը տեսնենք բոլորովին ուրիշ, տրամագծօրէն հակոտնեայ ուղղութիւն մը:

Այն «խոհականութիւնը», «շրջահայեցութիւնը», «խոհեմութիւնը» եւ նման առաքինութիւնները զորս կը ջատագովեն այդ օրկանները, մշակուելով եւ զարգանալով եկած յանգած են... բան մը չընելու քաղաքականութեան: Եւ ուրեմն համակերպում, ընկրկում, նահանջ: Նոյնիսկ դաւալքութիւն:

Որովհետեւ, ինչ կը նշանակէ շարունակ յեղյեղել «Մեծ Ցեսիլքը», երբեմն յիշել հայկական դատը եւ յաճախ հառաչել մեր «իղձեր»ու սրբութեան մասին, — բայց երբեք մատը մատին չդարնել, անոնց եթէ ոչ իրականացման, գոնէ արծարծման, ամրապնդման եւ տեւականացման համար:

Աւելին կ'ըսենք, — եթէ այդ հոսանքները համոզուած են թէ անօգուտ է զրգռել Թուրքը, միշտ յիշեցնելով մեր պահանջները, եւ ընդհակառակն պէտք է սիրաշահել զայն, եւ յուշիկ-յուշիկ համոզել, — այն ատեն ինչո՞ւ համար իրենց տեսակէտը չեն հասցներ տրամաբանական ելքին: Ինչո՞ւ չեն փորձեր լեզու գտնել Թուրքին հետ, խաղաղութեամբ ստանալու համար այն ինչ որ պայքարով կ'ուզենք յաջողցնել մենք:

Կա՞յ ուրիշ ելք, բացի կռիւէն եւ հաշտարար քաղաքականութենէն: Մենք չենք հաւատար երկրորդ միջոցին: Եւ առաջինը համարելով միակ բնական ճամբան, կը գործենք, կը ճգնենք, կը մարտնչինք, համաձայն օրուան պահանջներուն եւ մեր կարողութեան:

Մենք հրաշքներ չենք խոստանար: Բայց գիտենք որ, երբ ժողովուրդ մը կը հաւատայ իր ճակատագրին, կը ծնայ հաւատարիմ՝ իր իտէալին, կը Թրծուի, կը գալարուի հայրենիքի եւ ազատութեան գաղափարով, ուժ կ'ամբարէ եւ զարնողին զարնել կը սորվի, ուշ-կամ-կանուխ կը հասնի իր նպատակին:

Արդ, քանի որ «Հայաստանի կոչնակ»ը համոզուած է թէ կարելի է «սիրտ շինել», խոնարհելով «գերազօր, հակայամարմին եւ սպառազէն» հա՛ռաւակորդի մը առջեւ, ինչո՞ւ կը գոհանայ պատուելիական քարոզով մը, եւ չստանձներ նախաձեռնութիւնը՝ հայութեան համար: Մանաւանդ որ, լաւ անուն շինեց Պոլսոյ Թուրք մամուլին մէջ, իր «իմաստուն» խորհրդածութիւններով:

Քաղաքական կեանքի մէջ արժէք չունին քմայքը եւ գրասենեակի ածան-կարապետ իմաստութիւնները:

Քաղաքականութիւնը հրեշ մըն է, որ անընդհատ կեր — գործ— կը պահանջէ:

Նետուեցէք ասպարէզ, եւ խաղաղութեան ու խոհականութեան կոչնակով յաջողցուցէք այն ինչ որ մենք չկրցանք, չպիտի կրնանք ընել անընդհատ մարտնչելով — ինչպէս կը յիշեցնէք տեղի-անտեղի: Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՂՔ ԱՌ ՍԱՄՈՒԷԼ ԷՖԷՆՏԻ

Ջեռքի տակ չունինք «Ճոգեբան» Սամուէլ Էֆէնտիին գրքոյկը, «Հայ յեղափոխութիւնը պատմական տեսակէտէ»:

Բայց, ինչ որ գրած է *Վագըֆը* անոր ճրատարակութեան առթիւ, կը բաւէ գաղափար տալու անոր բովանդակութեան եւ ուղղութեան մասին:

Թուրք Թերթէն կ'իմանանք թէ Թուամաեան Սամուէլ Էֆէնտին ետեւեալ յորդորը ուղղած է Դաշնակցականներուն.

— «Եթէ հիւլէի չափ ազգասիրութիւն ունիք, վայրկեան մը իսկ չսպասելով, անմիջապէս ցրուեցէք ձեր կոմիտէներուն (Կոմիտէները.՞)ն եւ այսպէսով գոնէ մի թողուք որ ձեր տապանաքարին վրայ գրեն թէ «պատառ մը հացի համար իրենց ազգին դաւաճանող մարդիկ են ասոնք»:

Ցեմ գիտեր դաշնակցականները ի՞նչ պատասխան պիտի տան այս շնական գառանցանքին:

Բայց, անունք որ մօտէն կը ճանչնան «Ճոգեբան» Սամուէլ Էֆէնտին, անշուշտ մէկ խրատ ունին: Խրատ մը, որ ոչ սմիայն Ճոգեբանական է, այլ եւ ազգասիրական:

Այսպէս, անոնք պիտի ըսէին.

— Սամուէլ Էֆէնտի, եթէ հիւլէի չափ մարդկային —ոչ Թէ ազգասիրական զգացում ունիս, պարան մը գնէ եւ քաչերդ ուղղակի դէպի Պայազիտի հրապարակը, վզիդ անցուր: Ձիշդ այն տեղը ուր առտուն կախուեցան *20* շնչականները, լուսաղբօրդ՝ Շմայեակ Էֆէնտիի Արամեացի քերանացի եւ գրաւոր ցուցմունքներով: Գրած գրքոյկդ ալ՝ գործածելով իբրեւ պատուանդան:

Եւ այս՝ քու քարիքիդ համար: Որպէս զի կարելի ըլլայ տապանաքարիդ վրայ գրել Թէ «պատառ մը հացի համար» իր ընկերները կախել տալէ յետոյ, տառապեցաւ խղճի խայթէն եւ իր ձեռքով գործադրեց արդարութիւնը:

ՎԱՐԱԶ

Ինչո՞ւ առեւտրական կուտեպովը

Աղաբեկովի առեւտրական գործը կրկին մեջտեղ դրած է զօրավար կուտեպովինը: «Ժուրնալ»ի Թղթակիցը Աղաբեկովի գործին առթիւ, Պրիւքսէլի մէջ իր կատարած պրպտումներու ընթացքին, երեւան հանած է Ռուս մը, Չեկայի նախկին գործակալ, որ Մոսկուա քնակող մէկ քանի ծանօթներու հետ՝ իր յարաբերութեանց շնորհիւ, կրցած է իմանալ կուտեպովի առեւտրական պատճառները:

1930 յունուար 26ին, բոլշեւիկները որոշեր էին կուտեպովը ողջ տանիլ Մոսկուա: Այն Թուականին էր որ կարգ մը ճարտարագէտներու դատավարութիւնը տեղի կ'ունենար՝ ֆրանսական րնդհ. սպայակոյտին Թելադրութեամբ, Ռուսիոյ դէմ յարձակում պատրաստելու մեղադրանքով:

Արդ, կէսգիշերուն մտածեր էր Թէ, կուտեպովը առեւտրականի եւ ոչ՝ Մոսկուա տանելով՝ պիտի կրնային անկից գաղտնիքներ կորզել, այսի՝ քն՝ խոստովանութիւններ պարտադրել...

Մնացեալ պատմութիւնը ծանօթ է: կը մնայ երեւան հանել առեւտրական պարագաները եւ դիպուածները, որոնք ցարդ՝ անյայտ կը մնան, իսկապէս ֆրանսական ոստիկանութեան երկար ու մանրակրկիտ պրպտումներուն:

Բանիսին փախուստ

Երեք վտանգաւոր ոճրագործներ, որոնք բանտարկուած կը մնային վերսայլի բանտին մէջ, յաջողեցան փախուստ տալ, պատուհանի մը երկաթ ձողը սղոցելով:

ՎԱՂԸ, ԶՈՐՈՒԹՒՆԻՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

"ԵՐԴԻՔ ՀԱՅՐԵՆԻ,,

Գրեց՝ Կ. ՄԵՀԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆՈՐ ԼՈՒԾԸ

Հոգեւոր պետերու ընտրութիւնը կարգ մը պայմանիներու պիտի ենթարկուի

ԷՆԿԻՐԻ.— Արտաքին գործակալութիւնը հաղորդած է իր կարծիքը ներքին գործակալութեան պատրաստած փոքրամասնութեանց օրէնքին մասին: Արտաքին գործակալութիւնը պահանջած է որ կարգ մը յօդուածներ աւելցուին: Օրէնքին մէջ, ընկերակցութեանց օրէնքին տրամադրութիւնները հիմ բռնուած են շատ մը խնդիրներու եւ մասնաւորապէս կալուածական խնդիրներու մասին: Փոքրամասնութեանց հոգեւոր պետերուն ընտրութիւնը ենթակայ պիտի ըլլայ կարգ մը պայմաններու: Քննչական մարմինները լոկ իրենց որոշ նպատակներուն շուրջ պիտի գործէն:

Այս օրէնագիծը ժողտրս պիտի յղուի Գործակարներու Խորհուրդին:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Ընդհանուր քարտուղարը կը հրաժարի

Երէկ, ժընեւի մէջ բացումը կատարուեցաւ Ազգերու-Դաշնակցութեան խորհուրդի նստաշրջանին, որուն կը նախագահէ Ֆրանսական պատուիրակութեան փոխնախագահը Փօլ-Պոնքուր, նախկին արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի տեղ:

Այս նստաշրջանը այնքան շահեկանութիւն չպիտի ներկայացնէ որքան նախորդները, մանաւանդ, գլխաւորաբար այն պատճառաւ որ Փետրուար 2ին, Ժընեւ քաղաքին մէջ պիտի գումարուի Զինաթափումը ժողովը: Միւս կողմէ, արդէն, Պ. Պրիան յետաձգած էր Համեւրոպական յանձնախումբը, որուն խորհրդակցութիւնները առնասարակ կը զուգադիպէին Ազգերու-Դաշնակցութեան գործունէութեան:

Վիճելի գլխաւոր նիւթերն են չհրեւելիան վէճը եւ տնտեսական տեղեկագիրը: Ընդ. քարտուղարը ներկայացուց իր հրաժարականը:

ՍՊԱՆԻՈՅ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ձիզուիթ միաբանութիւնը լուծուած

Սալանիոյ կառավարութիւնը վերջերս կարգ մը միջոցներու հետեւանքով, յաջողած է առ այժմ զսպել երկրին վտանգաւոր մէջ յայտնուած ընկերատարրերը, որոնք գլխաւոր դերակիչները ու կազմակերպիչները են:

Ըմբոստ շրջանները մեծ մասամբ զսպուած են եւ հինգ զօրախումբերու ձեռքը. երկրին բաւական նահանգներուն մէջ:

— Սալանիոյ հանրապետութեան նախագահը ստորագրեց դատական նախարարին ղրկած երկրորդ հրովարտակը, որ լուծուած կը յայտարարէ ձիզուիթներու միաբանութիւնը:

Այս հրովարտակին տրամադրութեան կ'ենթարկուին 430 քահանաներ, միհիսի քաթոլիկոսի շրջանին մէջ:

Պարչելոնայի մէջ, ձիզուիթներն ունին երկու մեծ ճեմարանները՝ 300 կրօնաւորներով եւ տարբեր քահանայական համբաւաւոր հաստատութեամբ մը: Ասկից զատ, հաստատութիւններ ունէին 8-10 կարեւոր քաղաքներու մէջ: Լուծուած միաբանութեան գոյքերն ու կալուածները, ըստ սահմանադրական օրէնքին պիտի գրաւուին եւ յատկացուին բարեգործական հաստատութեանց:

Ահա հրովարտակին գլխաւոր կէտերը.

— Կառավարութիւնն այլեւս չի ճանչնար ձիզուիթական միաբանութիւնը՝ իր հողերուն մէջ, ոչ անոր ղրկանքան կացութիւնը, ոչ ալ նութիւնը՝ իր հողերուն մէջ, ոչ անոր ղրկանքան կացութիւնը, ոչ ալ անոր գաւառի հաստատութիւնները, տուները, ճեմարանները կամ օրէնք տեսնելի ղազմակերպութիւն որ ուղղակի կամ ոչ կապուած է միաբանութեան:

— Հրովարտակի հրատարակութենէն յետոյ մինչեւ 10 օր, միաբանները ու նորընծաները պիտի վերջ տան իրենց հաւաքական կեանքին եւ ատկից վերջ ալ չպիտի կրնան հաւաքուիլ ու միանալ՝ շարունակելու համար միաբանութիւնը:

— Միաբան ութեան հարստութիւնը կը դառնայ սեփականութիւնը պետութեան, որ զայն կը յատկացնէ բարեգործական կամ ղրկանքան ձեռնարկներու:

Սիմոնիկ Փիրումեանի չեկայի գործակալ

Քիչ անդին, կը պատմենք Կոստանցայի բպշնիկեան դաւադրութեան կապուած մանրամասնութիւնները: Այս պատմութիւնը երեւան բերած է Սիմոնիկ Փիրումեանի կամ Փիրումոֆի Փարիզի խորհրդային դեսպանատան մէջ կատարած իրական դերը: «Ժուռնալ»ի Պրիւքսէլի Թղթակիցը կը պատմէ այս մասին: 1926էն ի վեր Ձիլիա (Վրացին որուն կինը եւ աղջիկը պիտի բերէին Օտեսայէն), կարգ մը ծառայութիւններ մատուցեր էր Փարիզի խորհրդային դեսպանատան երկրորդ քարտուղարին Փիրումոֆի, որ իրականութեան մէջ, կը վարէր Փարիզի մէջ կովկասեան չեկայի հիւղ մը»:

Թղթակիցը կը յայտնէ նաեւ Թէ Ձիլիա կապուած էր Պարսկաստան բնակող հարուստ Վրացիի, Հոշտարիա որ Թօրասանի մէջ ունէր նաւթահորեր: Այս մարդը այսօր մեռած է, բայց հակառակ իր մեծ հարստութեան, գործիքը գարձեր էր Աղաբեկովի, որ այն ատեն Պարսկաստանի մէջ կը վարէր Չեկայի հիւղը: Յետագային, այս անձին մասին՝ այդ յայտնութիւնն ըրաւ Աղաբեկով, որուն դէմ Վրացին դատ բացաւ եւ յաջողեցաւ գրաւել տալ Աղաբեկովի գրքերը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ. էջ)

ԱՂԱԲԵԿՈՎԻ ԳՈՐԾԸ

ԵՐԵՒԱՆ ԿԸ ՀԱՆԷ

ՅՈՅՆ ՄԸ, ԶՈՒԻՑԵՐԻԱՑԻ ՄԸ, ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՄԸ, ՌՈՒՍ ՄԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԸ

Քանի Ադաբեկով չէ հրապարակած իր խոստացած յայտնութիւնները, պատմութիւնները կ'երկարին ու կը չատնան, կոնստանցայի առեւանգման շուրջ: Քարտարագէտ Լըքոքի շուրջ կատարուած ոստիկանական քննութիւն մը երեւան բերած է ցոյն մը, Զուիցերիացի մը, Անգլիացի մը, Ռուս մը եւ ուրիշ Ֆրանսացի մը, բոլորը միացած ու դաշնակցած Ռուսիայէն փախցնելու համար վրացիի մը կինն ու աղջիկը:

*Այս վրացին՝ Ձիլիա *1929*ին կը ճանչնայ Լըքոքը, որ կը խոստանայ ետեւայէն բերել լուր տալ Ձիլիայի կինն ու աղջիկը: Պ. Ձիլիա արձրատով տան մէջ սպասաւոր, ամուսնացած էր իր տիրոջ աղջկան դէտ, որ կարեւոր հարստութիւն մը ունէր Լօգանի գուիցերիական դրամատան մէջ: Թայց չառանց կրնոջ ատորագրեց գրութիւն մը կրնար դրամ քաշել: Ցսկ ... չկան առեւանգումը ... այէս ուր կը քնակէին, դրամ կը պահանջէր, ինչ որ Պ. Ձիլիա չունէր:*

*Ձիշդ՝ այդ դրամի պահանջն է որ իրարու քով կը բերէ գանազան ազգութեանց ներկայացուցիչները: Լըքոքի միջոցաւ, նաեւ՝ Ձիլիա կը ներկայանայ ցոյնի մը, փանաեոֆի, որ իր կարգին կը դիմէ Զուիցերիացիի մը: Այս վերջինը՝ Լըքոքի պիտի յանձնէր *50* հազար ֆրանք, իբր առեւանգման անհրաժեշտ ծախք. գումարը փոխատուին պիտի վերադարձուէր տոկոսով, բացի *200* հազարի գումարէ մը որ պիտի բաժնուէր առեւանգման կազմակերպիչներուն կողմէ: Սակայն գործը ձախողեցաւ եւ փանայոֆի. այս անգամ դիմեց Անգլիացիի մը, յետոյ Ռուսի մը, որոնք բոլորը մէկ միացած դիմեցին Ֆրանսացիի մը:*

*Անգլիացին էր որ գաղափարը յղացաւ գործին կազմակերպումը յանձնելու Ադաբեկովի, որ իբր թէ *40* հազար ֆրանքի կանխավճար մըն է ստացեր գործին համար:*

Ադաբեկով ուրեմն, այս առեւանգման համար է որ մեկներ է կոնստանցա. սակայն կը պատմէ ֆրանսական Թերթ մը կասկածը զինքը բռներ էր, կոստանցայի մէջ նշմարելով պուլկար աֆաբեկիչ մը՝ կրիշ Ալիքսիեւը, եւ ուրիշ մէկ քանի կասկածելի դէմքեր:

Այն ատեն, մտածելով որ չեկայի մարդիկը ֆոտ առած են, աւելի ճարպիկ փրթաւ «իր ընկերները մատնաշելով ոստիկաններուն»:

կը մնայ սպասել Ադաբեկովի յայտնութիւններուն, ինչպէս ինքը յայտարարեր էր:

Վէնիզէլոս Փարիզի մէջ

Յունաստանի վարչապետը Պ. Վէնիզէլոս որ Հռոմի մէջ, Մուսոլինիի եւ արտաքին նախարարին հետ տեսակցելէ յետոյ, Փարիզ էր եկեր, տեսակցութիւններ ունեցաւ վարչապետ եւ արտաքին նախարար Պ. Լավալի ու ելմտական նախարար Պ. Ձլանտէնի հետ:

Տեսակցութիւնները դարձած են պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու շուրջ: Պ. Վէնիզէլոս Պ. Լավալի պարզած է իր կառավարութեան տեսակէտը այս հարցերուն մասին:

Մուսոլինի Փարիզի մէջ

Պուլկարիոյ վարչապետը Պ. Մուշանով որ Ժընեւի մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին պարզեց իր երկրին տնտեսական եւ ելմտական կացութիւնը, այսօր տեսակցութիւն ունեցաւ Պ. Լավալի հետ:

ԳՂՋԱՑ ՎԱ ՂԵՐՋՈ ՔՈՎՍՏՎԻ ՊՈՒՏԿԱՆԸ ՀՈՒՐՀԱՐՁԱԿՈՒՄ

ԵՐԿԱՐ ԱՆՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆրանսիայի հյուսիսային մասում գտնվող Քովստվի գյուղի մոտ 14 տարի է ինչ գործում է ՍՄ տրուստ ընկերության հատուկ ստորաբաժանումը, որը զբաղվում է ռուսական հնաոճ պուտկանների հայտնաբերմամբ։ Ընկերության աշխատակիցները ուսումնասիրում են հին ամրոցների ավերակները, հին գերեզմանոցները, հնագիտական թանգարանները, հին գրքերն ու ձեռագրերը։ Ընկերության հիմնադիրներից մեկը՝ Ժան Ռոշֆորը, ասում է.

— Մեր աշխատանքը հեշտ չէ։ Ամեն տարի մենք ստիպված ենք լինում ուսումնասիրել հազարավոր հնաոճ իրեր, որոնցից միայն մի քանիսն են իսկական պուտկաններ։ Մեր ընկերության հիմնադրման առաջին տարիներին մենք հաճախ ենք սխալվել, բայց հիմա մեր աչքը սովորել է, և մենք գրեթե չենք սխալվում։

Ընկերության աշխատակիցները հաճախ են ճանապարհորդում Ռուսաստանի տարբեր շրջաններում, հատկապես Ուրալում, Սիբիրում և Կենտրոնական Ասիայում։ Նրանք ուսումնասիրում են հին ընտանիքների արխիվները, հետաքրքրվում են հին ընտանիքների սովորություններով, ծեսերով, հագուստով, կենցաղով։ Ընկերության աշխատակիցները հաճախ են հանդիպում հին ընտանիքների ժառանգներին, որոնք ոչ միայն հիշում են իրենց նախնիների պատմությունը, այլև պահպանում են հին ընտանեկան պուտկանները։

Ընկերության աշխատակիցները հաճախ են հանդիպում նաև հին հավատացյալների՝ հատկապես Ուրալում և Սիբիրում։ Նրանք ունեն հին ձեռագրեր, հին սրբապատկերներ, հին խաչեր, որոնք պատկանում են նրանց նախնիներին։ Ընկերության աշխատակիցները հաճախ են գնում այդ իրերը, որոնք հետաքրքրություն են ներկայացնում հնաոճ պուտկանների հավաքողների համար

ԵՒՍ ԿՐԿԻՆ ՁԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

1913 - 1918 ԿԱՊՈՒՏԻՆ

(Ձառուցած ի թղ.)

Եւ ահա ես ալ կը գտնուիմ Պոլսոյ մէջ, ուր ամէն կողմէ ինծի կը հարցնեն, թէ ինչպէ՞ս ազատեցայ Ռուսիոյ ձեռքէն, ինչպէ՞ս կրցայ հասնիլ Պոլիս, ինչպէ՞ս կրցայ ազատիլ Սիբիրիոյ աքսորէն, ուր ինկած էին հազարաւոր հայ գաղթականներ, ինչպէ՞ս կրցայ ազատիլ Ռուսիոյ բանտերէն, ուր ինկած էին հարիւրաւոր հայ մտաւորականներ, ինչպէ՞ս կրցայ ազատիլ Ռուսիոյ զինուորական ծառայութենէն, ուր ինկած էին հարիւրաւոր հայ երիտասարդներ, ինչպէ՞ս կրցայ ազատիլ Ռուսիոյ ամենէն ահաւոր բանտէն՝ Պետրոս եւ Պօղոս ամրոցէն, ուր ինկած էին հարիւրաւոր հայ յեղափոխական

Լավալի ճառը եւ Գերմանիա

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին մէջ, վարչապետ Պ. Լավալի արտասանած ճառը որոշ գոհունակութիւն պատճառած է Գերմանիոյ: Քաղաքական շրջանակները չէին սպասեր որ Ֆրանսայի վարչապետը նոր եւ յստակ առաջարկներ ընէ Յատուցումներու հարցին կարգադրութեան համար: Գոհունակութեամբ կը հաստատեն նաեւ թէ Պ. Լավալ իր ճառին մէջ չմեղադրեց Գերման կառավարութիւնը թէ կ'ուզէ պատռել երդիկի ծրագիրը, սակայն չեն ընդունիր, ինչ որ ան ըսաւ դաշնագրերու եւ երդիկի ծրագրին նուիրական հանգամանքին մասին:

— *Երդիկի ծրագիրը կ'ըսեն, չէ եւ չի կրնար ըլլալ անփոփոխելի համաձայնութիւն մը: Ան կնքուած է կարգ մը պայմաններու տակ եւ նկատի ունենալով այն ատենի տնտեսական կացութիւնը, որ այսօր ժեծապէս վատթարացած է:*

Նոյնպէս, գերման քաղաքական շրջանակները չեն ընդունիր Պ. Լավալի տեսակէտը դաշնագրերու եւ մասնաւոր յամառութեանց մասին, երբ երկուքը կը մօտեցնէ իրարու:

— *Անհատական կեանքի մէջ իսկ կ'ըսեն, պարագաները կրնան անհրաժեշտ դարձնել միջազգային համաձայնութեանց փոփոխութիւնը, եւ ատոր համար, բարոյական օրէնքները խախտած չեն ըլլար:*

Եւ վերջապէս, Պ. Լավալի ճառէն կը քաղեն այն եզրակացութիւնը թէ Յատուցութիւներու խորհրդաժողովին մօտալուտ գումարումը, աւելի քան անհրաժեշտ դարձած է:

Ընթրութիւն թիատրոնի մէջ

Շուտ մարիր թիատրոներ կ'ընթրեցնեն

3 մեռեալ, 72 վիրաւոր, 6 փախստական

Տարթմուրի (Անգլիա) թիատրոններու կայարանին մէջ, թիատրոններէն ընծոստացան: Երկու ժամ, կայանը ռազմադաշտի վերածուեցաւ: Չորս հարիւրի չափ թիատրոներ կատաղօրէն պայքարեցան զինեալ պահապաններուն դէմ, որոնք օդնական ուժ ստացեր էին:

Առաւօտ, նախաճաշէն յետոյ, դատապարտեալները երբ հաւաքուեցան բանտին բակը, անոնցմէ ոմանք յարձակեցան կառավարիչին գլուխին վրայ, եւ կրակի տուին շէնքը, որ ամբողջովին այրեցաւ: Ու կռիւը ծայր տուաւ բանտապահներուն եւ բանտարկիներուն միջեւ: 3 մեռեալ կայ, իսկ վիրաւոր 60 բանտարկեալ եւ 12 պահապան: 6 փախստականներ կան:

Անգլիոյ դահլիճին պատակտումը

Անգլիոյ դահլիճին անդամներէն Հէրպըրթ Սէմուըլ որ իրր ազատական կուսակցութեան պետ, ինքզինքը կը զգայ շատ աւելի պատասխանատուութեան ենթարկուած ներքին վէճերու ծառին, անգլիական դահլիճին տուած որոշումներուն հետեւանքով, զեկոյցով մը կը ջանայ արդարացնել իր դիրքը եւ ազատ փոխանակութեան կուսակից իր պաշտօնակիցները:

Շեշտելէ յետոյ վէճի անլուծելի պատճառները որոնք երկուքի կը բաժնեն կառավարական կազմը, ինչպէս նաեւ ճաքռայլն օրէնքին շուրջ՝ համաձայնելու անկարելիութիւնը, նախարարը կ'ընդունի թէ ըստ խորհրդարանական աւանդութեանն, ինքը եւ իր կողմնակիցները պարտաւոր էին քաշուիլ:

Սակայն կարդ մը պատճառներով, յարմար նկատած են մնալ դահլիճին մէջ նախ, իրենց քաշուելովը Անգլիոյ վարչապետին ազդեցութիւնը պիտի նուազէր եւ չպիտի կրնար անհրաժեշտ հեղինակութեամբ վարել երկիրը:

Ամէնէն վատ, միջազգային կացութիւնը չափազանց նուրբ է եւ հնդկական հարցն ալ առկախ մնացած ըլլալով, անհրաժեշտ է որ, կ'աւելցնէ հնդկական կամ եւրոպական խորհուրդներուն մէջ, կառավարութեան տեսակէտները ըլլան ամբողջ երկրինը եւ ո'չ թէ կուսակցութեան մը:

Խորհրդային Ռուսիոյ ձարտարարուեստը

Մոսկուայի մէջ հրատարակութեան տրուեցաւ այն տեղեկագիրը որ պիտի ներկայացուի հաստատուած 17րդ ընդհ. ժողովին, 1931ի ընկերային ճարտարարուեստի զարգացման արդիւնքին եւ 1932ի ընթացքին՝ կատարուելիք աշխատանքներու մասին:

Ըստ այդ տեղեկագրին, ճարտարարուեստի արտադրութիւնը 1932ին կը ներկայացնէ 27 միլիառ րուբլիի դումար մը, ըսել է 21 առ հարիւր աւելի քան 1930ի արտադրութիւնը: Այս դումարին մէջ կը մտնէ նաեւ ծանր ճարտարարուեստի արտադրութիւնը որ տիմակը կը բռնէ 12 միլիառ րուբլի, ըսել է 28 առ հարիւր աւելի քան նախորդ տարեշրջանը:

Ճարտարարուեստի կարգ մը ճիւղեր, ինչպէս քարիւղը, մեքենական շինութիւնները, էլեկտրականութիւնը, շաքարեղէնը, պահածոները հնգամեայ ծրագիրը իրականացուցած են երկու եւ կէս կամ երեք տրուան ընթացքին:

Դարձեալ ըստ տեղեկագրին, Խորհրդային Միութեան մէջ անգործութեան հարցը հարթուած է: 1930էն 1931 գործաւորներու թիւը կրած է 2 միլիոնի յաւելում մը՝ իսկ օրավարձերը աւելցած են հարիւրին 16 չափով:

Տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ արտադրութեան որակը լաւացած է եւ ճարտարարուեստի նոր ճիւղեր բացուած են:

Օդային արշաւներ

Ֆրանսացի երկու օդանաւորդներ Քոտոս եւ Ռոպիտա յաջողութեամբ վերջացուցին օդային արշաւ մը որ տեւեց 7 օր եւ 9 ժամ, փարիզ-Չանոյի-փարիզ գօղ: երկու օդանաւորդները փարիզէն մեկնած էին յունուար 14ին եւ վերադարձան երկուշաբթի գիշեր ժամը երեքին:

— երկու ուրիշ Ֆրանսացի օդանաւորդներ Պուսուրթրօ եւ Ռոսսի 6747 քիլոմեթր թռչելէ յետոյ, մեքենայի խանգարման պատճառով, ստիպուեցան իջնալ Օրանի կայանը:

Լիոնի կայծակ խումբի ժողովը վաղը Յունքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Գրաւարանի սրահին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.— ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ Գրատուն	51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.— ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ	7, Boulevard Saint-Michel-ի դիմացի քէօշկը
3.— ՕՏԷՈՆ	5, Carrefour de l'Odéon
4.— ՔԱՏԷ	Մէթրօ Քատէլի մուտքի քէօշկը
5.— ՄՈՆՄԱՐԹՐ	59, Fbg. Montmartreի դիմացի քէօշկը
6.— ՓԼԱՍ ՏԷ ՖԷՔ	Մէթրոյին դիմացի քէօշկը
7.— ՐԷՊԷՒԱԼ	92, Rue Rébéval
8.— ՊԷԼՎԻԼ	19, » de Belleville
9.— ՓԱԼԻՔԱՕ	3, » Palikao
10.— ՍԷՆ - ԼԱԶԱՐ	Քաֆէ Թերմինիւսի անկիւնի քէօշկը

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆ

11.— ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕ	Գրավաճառ L'Ecriture. 13, Boul. Galliéni
12.— ՊԻՑԵԱՆԴՈՒՐ	Գրավաճառ Օֆէնիա, Փլաս Նասիօնալ:

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԲՐԻՍՏՕՓՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Ձեր փնտռած գիրքերը

ԹԻՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յուլ. Զուիշին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ թէոֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կարդացուի հետ ի հետէ): Գին 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐԻ ԴԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Սուլթան Համիտի հարէմականկեանքը իր շուայտութիւններով եւ դաւադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը): Գին 30 ֆրանք:

ՎԱՒԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը: Գին 20 ֆրանք:

ՆԵՆԹ ԵՒ ՋԱՒԱԼԼԴՐԻՆ. Բաճֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐ. Քրնս. Մ.թ.այէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն: Գին 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀԱՏԱԿԱՆ. բանաստեղծ. գրեց Սոս վանի: Գին 8 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը Լեւոն Գեւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամբատ. եւ նոր մեքոռ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻ ՀԱՄԱՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ

ՏՈՒԱՐԱՆ ՏԷՐ - ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լաւագոյն խնամք — Նուազագոյն Գին

17, Rue Damesme — PARIS

Téléphone: Gobelins 19-78

Métro: Tolbiac

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Ազգային Գործունէութեան Տարեցոյց

Փարիզի Աղքատախնամի ընկերութեան տարեկան մեծ ցերեկոյթ տրամադրեսը 31 յունուար կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր:

ՇԱՆ ՋԷԼԻՋԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԸՆԻ ՏԷ ՇԱՆ ՋԷԼԻՋԷ

գեղարուեստական ձոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար ուեստագէտներու: երգ, նուագ եւ զանազան ձայնելի անակնկալներ:

Պարերու համար առաջնակարգ երկու նուագախումբեր: Պրիճի սեղաններ: Դիւրամատչելի ձոխ պիւֆէ:

ՄՈՒՏՔԸ 25 ՖՐԱՆՔ

Ցոմսերը կը ծախուին հայկական ձաշարաններու եւ Rue de Tyrenne հայ նպարավաճառներու մօտ:

Գրատուն Հրանտ-Սահակեան

51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65

Մի՛ մոռնար որ լաւագոյն նուէրը գիրքն է

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ, ԱՐԵՒՈՏ ՃԱՄԲԱՆ (Մաննիկ Պէրպէրեան) 10 ֆր., *ԿԵՍԱՐ ԱՐՈՒԵՍՏ 30* (Ա. Հատորին հետ 50), *ԿԱՎՈՒՕՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ* 30, *ԱՊՐՈՒՄ ՆԵՐ* (Մալխաս), պոկ. 50, Ն. Գ. Բ. (Զարդարեան 20, Հրանդ 20, Գեղամ 30, Գ. Բ. սեղեան 20, Արփիարեան 30 ֆր.) *ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ* (Քր. Մ.թ.այէլեան 10, *ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԷՍ* (Պապէեան) 6, *ԳԵՂՋՈՒԿ ԵՐԳԵՐ* (Կոմիտաս վարդ. 25, տասը խմբերգ 25, *ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ* (Ռէն) 20, *ԵՐԵՔ ԿԵՐՆԵՐ* (Ղ. Մելոյեան) 10, *ՈՂԲ ՀԱՅԲՆԱՍՏԷՐԻ* (Վէրթ Հայաստանի) եւ բազմաթիւ 25 ֆրանք:

ՆՈՒԻՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՐՔԵՐ ԵՆ, Ա. Ահարոնեանի ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁՈՒՆ ՊԱՐՀԻՆ 20, ԻՄ ԳԻՐՔԸ Ա. եւ Բ. 20ական, ԿԱՐՕՏ ՀԱՅՐԵՆԻ 12, ՁԱՄԲՈՐԴ 35, Բաֆֆի բոլոր գործերը, Կոստան Զարեանի ԵՐԵՔ ԵՐԳԵՐԸ 60 եւ 75, Համաստեղի ԱՆՁՐԵԻԸ 20, Շեքսպիրի ԹՈՐՈՍ ԼԵՒՈՆԻ ԼՔԿ. 30, Կիւլիկիա երգարան ԳՈՀԱՐՆԵՐ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 40, ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԲՈՒԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԵՐ Շերվանգատէսի ամբ. գործը, Յ. Թումանեանի ԲՈՒԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԵՐԸ 25 ֆր.

Պատի օրացոյց մը եւ գրացանկ նուէր՝ յաճախորդներուն

կազմատուն — ֆոտոգրաֆական գործեր

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին: Եկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամէնաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշկագրոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax** գործողութիւն: Շակաճիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, ներազդական եւ ֆրենեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ճնդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. վ. Թաշճեանը:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դժուար հիւանդներուն:

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

17.— ՄԻՆԱՍԻ ՀՐՕՍԱԽՈՒՄԲԸ

Պիտի պատմէք այնպիսի լեղափոխութիւն մը, զոր չէր կրնար երեւակայել ոտիկանութիւնը: Պիտի փորձէին մէկ քանի ժամէն արեան եւ բոցերու մէջ խեղդել ամբողջ մայրաքաղաքը: Ի՞նչ տեսակ յեղափոխութիւն էր արդեօք այդ: Շատ շատ կը մտածէինք թէ կոմիտէճիները պիտի փորձեն ահաւոր հրդեհ մը սարքել, փողոցներու մէջ ռումբեր եւ ուժանակներ նետելով, սարսափելի ջարդ մը կազմակերպել: Այլեայն պարտութիւններէ եւ պատիժէ յետոյ, տակաւին մտածէ՛լ յարձակման եւ յեղափոխութեան մասին, ի՞նչ կը նշանակէր այս: Ես դիտէի նշանակութիւնը, ձեռքիս մէջ ունէի հրաշալի վաւերաթուղթեր:

Հայերը իրենց խռովարարական ծրագիրները բաժնած էին երկու մասերու.—Մերձաւոր նպատակ եւ հեռաւոր նպատակ: Անմիջական նպատակն, էր ինչպէս հայ յեղափոխական թերթերը բազմիցս յայտարարած էին, ներկայացնել կարգ մը պահանջներ յանուն Հայաստանի, որպէսզի այդպէսով կարելի ըլլայ ստեղծել անկախ հայրենիք մը: Այս էր որ կը քարոզէին հասարակ ժողովուրդին, կապելու համար զայն իրենց կոմիտէին: Իսկ հեռաւոր նպատակը, զոր կը ծածկէին եւ միայն կոմիտէին պետերը դիտէին, ընկերային խոչոր մըն էր: Անոնք կը փափաքէին ազգային կալուածները, հաստութիւնները ինչպէս նաեւ բոլոր հողերը հաւասարապէս բաշխել ժողովուրդին, հիմնել ժողովրդային կառավարութիւն մը, ջնջել կրօնքի ազատութիւնը, պսակը եւլն: Նախ յանուն անմիջական նպատակին, շոյելով ազգային զգացումները՝ զրգռել հայ ժողովուրդը, եւ անմիջական նպատակին հասնելէ յետոյ, տարածելու համար անիշխանական գաղափարը, միանալով Եւրոպայի ոչնչապաշտներուն եւ անիշխանականներուն հետ՝ ապահովել իրենց հեռաւոր նպատակը: Այս էր ահա կոմիտէի պետերուն միակ երազը, գերագոյն իդէալ: Այս իղձը ընկերային այնպիսի դաւանանք մըն է, որ ոչ միայն ներկայ դարուն, այլ եւ յաջորդող դարերուն իսկ դժուար թէ մարդիկ յօժարին ընդունիլ իբրեւ վարչաձեւ, կառավարութեան նոր եղանակ: Կեանքիս վերջին օրերուն հանդիպաւեր եղայ համայնավարութեան վարչաձեւին, բայց չեմ կարծեր թէ նոր բան մըն է այդ: Սողոմոն փորձած էր կիրարկել այդ ձեւը Յունաստանի մէջ: Հողերը բաշխեց, շատ մը բաներ ստեղծեց, սակայն ի վերջոյ կառավարութիւնը հիմնուեցաւ դրամագլուխին վրայ:

Պոլսոյ մէջ իմ միակ ժառանգութիւնս էր, վիշերը ցերեկին խառնելով, հասկնալ թէ ի՛նչ գաղտնի ձեռնարկի լծուած է կոմիտէն, որպէսզի փորձանքը չծագած կարելի ըլլար վիժեցնել: Միւս կողմէ անհրաժեշտ կը համարէի ժամ առաջ զգալ Միհնասի հրոսախումբը, որովհետեւ աբրեւելեան նահանգներուն մէջ հոգեբանութիւնը զարձեալ փոխուած էր, այնպէս որ երբ առիթ մը երեւան գար, բոլորը պատրաստ կը թուէին մասնակցելու խռովութեանց:

Հեռագրական թելերը ամէն օր Պապը Ալիին եւ Պալատին գաղտնի հրամանները կը տանէին Դ. զօրաբանակի հրամանատարութեան, եւ ամէն օր Դ. զօրաբանակի տեղեկագիրները՝ դէպի Պալատ կամ Պապը Ալի:

Մինաս իր բանակեցողը հաստատած էր Թէրմէ գաւառին Քուրշունլու տէրէ անտառին մէջ: Բանակեցողը կը գործածէր «ապաստան» բառը: Սակայն հրոսապետը ոչ միայն անտառ ապաստանած չէր, այլ նոյնիսկ ասպարէզ կը կարդար: Արդարեւ, անտառը այնքան ընդարձակ էր, որ պաշարելու համար անհրաժեշտ էր ամբողջ բանակ մը: Մինչդեռ Պալատը այնպիսի աւերիրդ ծախքեր եւ շռայլութիւն կը կատարէր, որ պետութեան պաշտօնեաները քանի մը ամիսը անգամ միայն կրնային, հազար դժուարութեամբ, ամսական ստանալ, իսկ զինուորը կէս անօթի կէս մերկ կը մնար: Զինուորները զօրակոչի ենթարկելու, մէկտեղէն միւսը փոխադրելու համար, անհրաժեշտ էր դրամ եւ պիւտճէ:

Այսուհանդերձ, ինչ ալ ըլլար կացութիւնը, անհրաժեշտ էր մէջտեղէն վերցնել այս փորձանքը, որ կը սպառնար պետութեան գլխուն: Որովհետեւ Մինաս ասպարէզ կը կարդար, ուզած ձեւովը կ'ասպատակէր գիւղերուն մէջ, զրամ կը հաւաքէր, յեղափոխական կոմիտէներուն համար զինուոր կը պատրաստէր:

Օր մը, 20 հոգինոց շրջուն պահակախումբ մը, Լատիքի եւ Զարշանապայի միջեւ, կը հանդիպի 150 հոգինոց հայ հրոսախումբի մը, կը ղեկավարէր հրոսապետ Մինաս: Հրոսախումբը կը յարձակի Լատիկան պահակախումբին վրայ: Լատիկան պահակախումբին գլուխը գտնուէին քաջ յիսնապետ մը անվախ Հավուշ մը, Վէլի աղա: Ուշադրութեան արժանի է այնպէս բերաւ, որ Լատիկան պահակախումբը դիրք բռնէ յարմար վայր մը:

Զինուորները դիրք բռնելէ քանի մը վայր, զոր բնութիւնը պատրաստած էր կարծես իրենց համար ռազմական դիրքի մը պէս: Մինաս հրոսախումբը մեծ բաց եւ դաշտի մը մէջ:

Մեր պահակախումբը հինգ վեր յարձակումը կատարած էր հրոսախումբին հետապնդումին, այնպէս մանաւանդ դարձած էր: Կը բաւնար հրաշալի նշանառու զինուորներ, որոնք գիտէին թէ ինչպէս դարձը կ'իջեցնեն ճիշդ իրենց նշանակէտին գլխուն: Վերջապէս Լատիկան զինուորներ էին: Առաջին հրացանաձգութեան, Մինասի հրոսախումբը 30 է աւելի կորուսներ եւ պարտաւորեցաւ նահանջել:

(Շար.)

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
27
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1932

27 JANVIER
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1737

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԷԿ ԱԶՔՈՎ, ՄԷԿ ՈՏՔՈՎ

Քրիստոնէական քարոզներէն զատ, զոր մատնանշեցինք երէկ, «Հայաստանի Կոչնակ»ը եւ ռամկավար թերթերը կը ցուցադրեն ուրիշ «խոհականութիւն» մը, որ դարձեալ կը յանգի միեւնոյն եզրակացութեան, — բան մը չընել։

«Իմացականութիւնը չզոհենք Զգացականութեան», — կ'աղաղակէ պատուելիներու «Կոչնակ»ը, բայց կը մոռնայ որ իրենք իմացականութիւնը գրուանին տակ պահած, կ'օրօրուին անսուղ «զգացականութեան» մը պատրանքներով։

Այսպէս, ոչ միայն իրենց մատը մոխիրը չեն թաթխեր երբ հարցը Թուրքիոյ մասին է, այլեւ ազգային կեանքի մէջ բռնած են ամէնէն դիւրին ճամբան, — բան մը չընել։ Գոհանալ խելք ծախելով, խրատներ տալով եւ... աղօթելով։

Իրրեւ հեգնութիւն չէ որ ըլլի կ'առնենք այս տողերը։ Պատկերը այնքան եղերական է, որ ոչ հեգնելու, ոչ ալ ակադեմական վէճեր սարքելու տրամադրութիւն ունինք։

«Հայաստանի Կոչնակ»ին, ինչպէս միւսներուն համար, երեւանն է «սիրելի իմաստութեան»ը կամ «աղբիւրը լոյսին»։ Երեւանը՝ տիրաբար եւ տարամերժօրէն։ Երեւանը՝ ե՛ւ Թուրքիոյ հանդէպ, ե՛ւ Հայկական Դատին ե՛ւ գաղութներու ներքին կեանքին համար։

Այս միականի տեսակէտը այնքան զարգացած եւ միտքերը նախապաշարած է որ, եթէ փորձես ընդդիմախօսել, պատասխանն ալ պատրաստ է,— Դաշնակցութիւնը թշնամի ըլլալով երեւանին, ուրիշ կերպ չի կրնար դատել։

Հազար փաստ՝ չեն կրնար փարատել այս նախապաշարումը։

Երբ մարդիկ որոշած են մէկ աչքով նայիլ իրականութեան վրայ եւ մէկ ոտքով քալել, դժուար, գրեթէ անկարելի է արժեցնել տրամաբանութեան խօսքը։

Վկայ՝ տասը տարուան պատմութիւնը։

Ուրիշ ո՛ր եւ է ժողովուրդ, եթէ գտնուէր մեր կացութեան մէջ, լեռներ պիտի գլորէր, գտնէ տարրական հարցերու մասին համաձայնելու, ընդհանուր ուղեգիծ մը եւ գործակցութիւն մը հաստատելու համար։

Միայն մեր մէջ է որ մարդիկ ամէն բան կը մոռնան, հաճոյք պատճառելու համար զօրաւորին։ Հոգ չէ թէ կասկածելի դարձնեն իրենց ողջմտութիւնը եւ պարկեշտութիւնը։

Ե՛ւ միայն մեր մէջ է որ չուրը պատէն վեր հանելու մարզանքներ կը կատարուին, ամէնէն տարրական հարցերու առթիւ։

×

Առնենք Նորէն Թուրքիոյ պարագան։

Փաստ է որ հակահայ կամ թրքանպաստ քարոզութիւնը լայն գետին գրաւած է Ամերիկայի մէջ։ Խալիտէ Էտիպը եւ ուրիշներ հետեւողականօրէն կը բարեփոխեն հանրային կարծիքը՝ Թուրքիոյ հանդէպ։ Եթէ քիչ մըն ալ առաջ երթան, պիտի ապացուցանեն, պիտի համոզեն եթէ քիչ մըն ալ առաջ երթան, պիտի համոզեն թէ Թուրքիոյ մէջ կոտորուած, թալանուած կամ երկրէն վտարուած ժողովուրդը հայ չէր, այլ Թուրք։

Տակաւին քանի մը ամիս առաջ, Ամերիկա գնաց Թուրքիոյ ելմտական նախկին գործակատարը, Սարաճօղլու Շիւքրի պէյ, եւ վերադարձաւ լաւագոյն տպաւորութիւններով։ Չիմա նորէն փարիզ եկած է, եւ պիտի անցնի Ամերիկա, մտտեսական աշակցութիւն ապահովելու համար։ Եթէ չյաջողի փոխատուութիւն մը կնքել, ապահովաբար պիտի կրնայ երկարատեւ վարկեր ստանալ, ճարտարագործութեան կամ հանրօգուտ շինութեանց համար։

Հանգամանքներն ալ նպաստաւոր են։ Տակաւին քանի մը ամսի առաջ, Էնկիւրի մտքէն չէր կրնար անցընել այդպիսի առաքելութիւն մը ղրկել Ամերիկա։ Իսկ այսօր Չուրի ճամբայ դարձեր են ոչ միայն Միացեալ Նահանգները, այլեւ երկրին ամենաբարձր պաշտօնատուները։

Արդ, «Հայաստանի Կոչնակ»ները, որ իրենց աչքին առջեւ կը տեսնեն այս աշխատանքը, ո՛ր եւ է պարտականութիւն զգացե՞ր եւ ո՛ր և է ատեն։

Այստեղ ոչ մարտագոռ արտայայտութիւններու խնդիր կայ, ոչ ալ սար ու ձոր իյնալու պահանջ։ Կը բաւէ իրենց քարոզած «խոհականութիւնը», Ամերիկայի հանրային կարծիքը լուսաբանելու եւ գայն զգուշացնելու համար։ Մանաւանդ որ, ունէին մտաւոր, բարոյական եւ նիւթական լայն միջոցներ։ Ունէին հինաւուրց կապեր ու փորձառութիւն։ Երէկուան նորեկները չեն, եւ գիտեն թէ ամերիկեան աշխարհը ի՛նչով, ի՛նչպէս այս կամ այն կողմ կը դառնայ։

Կը հարցնենք, — զգացե՞ր են ո՛ր եւ է պարտականութիւն, ո՛ր եւ է ատեն։

Պարագայ մը եւս,— այս հարցումը չի նշանակեր անպատճառ Թուրքիոյ ղէմ գործել, գրգռել «գերազօր, հսկայամարմին եւ սպառազէն» հակառակորդը։ Պարտականութիւն է, նաեւ, մօտենալ, խնդրել եւ «սիրտ շինել», ինչպէս կը թելադրէ Հ. «Կոչնակ»ը։

Ահա առիթ մը, արժեցնելու այդ իմաստութիւնը։ —Սարաճօղլուներու կամ անոնց թակարդն ինկած Ամերիկացիներու ականջին փսփսալու քրիստոնէական քարոզները, յանուն այս ժողովուրդի բարիքին։

Ո՛ր եւ է ատեն մտածե՞ր են այս ուղղութեամբ։

Պարտաւոր են պատասխան տալ այս հարցումին, այլապէս իրենց քարոզած «խոհականութիւնը» կը դառնայ շան - քարոզ։

Հայ ժողովուրդը այնպիսի վտանգի մը մատնուած է, որ ոչ մէկ հոսանք, ոչ իսկ պատուելիներն ու չէզոք ուսումնականները իրաւունք չունին մեկուսանալու եւ իմաստութիւն ծախելու փղոսկրեայ աշտարակներու կատարէն։

Կոիւը, բանաւոր կամ գործնական պայքարը նպատակ չէ, այլ միջոց։ Անոնք որ չեն հաւատար այս քաղաքականութեան, պարտաւոր են ամէն միջոց փորձել. միւսը յաջողցնելու համար։

Երեւա՞ր այդ ճամբան բռնած է արդէն։ Բայց չուզեր վար իջնել «բարձր քաղաքականութեան եթերային վերնագաւառներէն»։

Կը մնայ որ «Հ. Կոչնակ»ի եւ միւսներուն իմաստունները վար իջնեն վերնատուներէն, կամ տուն կանչեն իրենց խելքը։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«LA TURQUIE LIBRE»

Նոր պառակտումի արտասահման ապաստանած Թուրք ընդդիմադիրներուն միջեւ։

Ապացոյց՝ այս նոր Թերթը, La Turquie Libre (Ազատ Թուրքիա), որ լոյս տեսաւ յունուար 15ին, խմբագրութեամբ Նէճաթի Րիֆաթ պէյի։

Նէճաթի Րիֆաթ մինչեւ վերջերս խմբագրապետն էր La Republique Enchaînéeի, զոր կը հրատարակէ Մէհմէտ Ալի պէյ, ներքին նախարար՝ զինադադարի շրջանին, իբրեւ օրգան «Թուրք ռամկավար կուսակցութեան»։

Իրականին մէջ, այս «կուսակցութիւն»ն ալ կը բաղկանայ քանի մը անհատներէ, առանց որեւէ ծրագրի։ եւ զարմանազան տեսակէտներով։

Պառակտումը այնքան բացորոշ է որ, Նէճաթի Րիֆաթ իր Թերթի առաջին թիւին մէջ բաց նամակ մը ուղղած է Մէհմէտ Ալիի, որուն կը բացատրէ իր հրաժարման պատճառները, միեւնոյն ատեն քաշուելով «Թուրք ռամկավար կուսակցութենէն»։

Այս առաջին խմբագիրը կամ գործակիցը չէ որ կը բաժնուի Մէհմէտ Ալիէն։

Նոր Թերթը ճակտին գրած է «Յառմանադրական միապետական օրկան»։

Պիտի ձգտի Թուրքիան բաժնել խորհրդային միութենէն եւ «կովկասի Թուրանական շարժումէն» եւ մերձեցում հաստատել Արեւմուտքի, մանաւանդ Ֆրանսայի հետ։

Պիտի ջանայ վերահաստատել խալիֆայութիւնը եւ միապետութիւնը եւ անոնց հետ կապուած աւանդութիւնները։

Ուրեմն, խալիֆայութիւն եւ միապետութիւն— եւ ասէն ինչ փրկուած է։ Թուրքիան ալ, անոր հետ կապուած ժողովուրդներն ալ։

Եւ այս՝ մէկ-մէկ Թերթ հրատարակելով փարիզի մէջ, երեւութապէս Մ. Քէմալի դէմ, բայց փաստօրէն՝ իրար բզքտելու համար։

Պարապ տեղը չէ որ Էնկիւրի Թուրք ընդդիմադիրներէն աւելի, «Դաշնակ»ներով եւ հայ մաքսանենգներով կը զբաղի։

ՎԱՐԱԶ

Կրիմը Պոլսոյ մէջ

Պոլսոյ մէջ կրիմը այնքան տարածուած է որ ամէն մէկ տան մէջ հիւանդ մը կը հարուի։

Դատաւորներու ամենամեծ մասը կրիմէ բռնուած ըլլալով, միայն երկու դատարաններ կրցան գործել նախորդ օր։ Դպրոցական աշակերտներու աւելի քան հարիւրին 30ը հիւանդացած են։ Հրահանգուած է դպրոցները փակել։

Սպանիոյ խոովութիւնները

Սպանիոյ մէջ, հանրապետութեան դէմ, ուղղուած հակայնավարական յարձակումները առ այժմ դադրած են շնորհիւ կառավարութեան կըտրուկ միջոցներուն։

Կարգ մը վայրերու մէջ ծագած խռովութիւնները շուտով զսպուեցան։ Ամէնէն աւելի սակայն Սէվիլի մէջ է որ կացութիւնը ծանրացած է։ Ամբողջ քաղաքը ընդհանուր գործադուլի մէջ է, Ամբողջ օրը վաճառատունները փակ կը մնան։ Իսկ մէկ քանի հացագործի խանութները որ բաց մնացած են, կը գտնուին զօրախումբերու հսկողութեան տակ.

Ցայլայեղները որոնք մտադրած էին քաղաքին բանտին վրայ յարձակիլ՝ ազատելու համար բանտարկեալները՝ չհամարձակեցան, որովհետեւ բանտը պաշտպանուած էր կարեւոր ուժերով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵԻՊԱՐՍԻԿ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Փոխ Առարատը կը յանձնուի Թուրքիոյ

Թէհրանէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարները յունուար 23ին շաբաթ օր, ստորագրեցին Համաձայնութիւն մը, որ վերջնապէս կը կարգադրէ Թուրք-եւպարսիկ սահմանային հարցը։

Այս համաձայնութեամբ, Պարսկաստան Թուրքիոյ կը յանձնէ Փոքր Արարատը եւ Այլէք լեռը։ Փոխարէնն Թուրքիա Պարսկաստանի կը յանձնէ Նոզամաս մը։ Բոտուրի շրջանին մէջ, Թուրքիա Պարսկաստանի կը յանձնէ վիճելի հողերէն մաս մը։

Ստորագրուեցաւ նաեւ հաշտութեան եւ իրաւախոհութեան դաշնագիր մը։

Յառաջիկայ գարնան պիտի երթայ Թուրքեւպարսիկ սահմանային շրջանները, որոնց շուրջ գոյացած է համաձայնութիւնը եւ պիտի ձեռնարկէ նոր սահմաններու ճշդորոշման։

Էնկիւրիի մէջ Նրատարակուած զեկոյց մը կը յայտնէ Թէ երկու երկիրներուն միջեւ, առկախ ոչ մէկ խնդիր կը մնայ եւ Թէ անոնց դարաւոր բարեկամական յարաբերութիւնները այս կերպով աւելի ամրացած են։

Թուրքիոյ առեւտրական դաշնագիրը

Էնկիւրիէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, արտաքին գործակատարութիւնն ստացած է հաղորդագրութիւն մը, որով՝ լեհական կառավարութիւնը կ'առաջարկէ ջնջել լեհերէնէ Թուրք առեւտրական դաշնագիրը, քանի որ Թուրքիա՝ ներածութիւները ենթարկած ըլլալով քաժնեցոյցի, այլեւս չի համապատասխաներ ներկայ պայմաններուն։

Ռուսեւպուլկար յարաբերութիւնները

Պուլկարիոյ ելմտական նախարարարը, Գ. Ցանեֆանօֆ որ Փերլինի մէջ՝ անցեալ նոյեմբերին՝ բանակցութիւններ կատարեր էր Ռուսիոյ հետ առեւտրական յարաբերութեանց վերակսման համար, յայտնեւի մէջ խորհրդային արտաքին գործակատար Լիտվինովի հետ պիտի շարունակէ նոյն բանակցութիւնները։

Պուլկարիոյ երկրագործական եւ ազատական կուսակցութիւնները, ինչպէս նաեւ այն քաղաքական կազմակերպութիւնները որոնք կը մասնակցին կառավարական կազմին, համամիտ են Ռուսիոյ հետ առեւտրական պայմանագրութեան մը կնքման, որուն պիտի յաջորդէ քաղաքական հաշտութիւն մը։

Ռուսեւլեհ բանակցութիւնները վերջացան հանգամայնութեամբ

Բոլշեւիկեան Քաս Գործակալութիւնը կը հաղորդէ Թէ ռուսեւլեհ ոչյարձակման դաշնագիրը մակագրուեցաւ երկուշաբթի իրիկուն խորհրդային արտաքին գործակատար Լիտվինովի եւ Մոսկուայի լեհ դեսպան Փաթէքի կողմէ։

Լիտվինով մեկնեցաւ Ժընեւ, ուր դաշնագիրը պիտի ստորագրուի հանանաքար։

Դաշնագրի ներածութեան մէջ, երկու կողմերը կը հաստատեն երկու երկիրներու միջեւ խաղաղութիւնը պահպանելու իրենց վճռակամքը եւ կը յայտարարեն Թէ 1921ի խաղաղութեան դաշնագիրը կը մնայ իբր հիմ իրենց յարաբերութեանց։ Երկու կողմերը կը յայտնեն նաեւ Թէ ցարդ իրենց քանդչէիրին վրայ ծանրացող պարտաւորութիւնները արգելք չեն խաղաղ յարաբերութեանց զարգացման եւ Թէ դաշնագրին հետ հակադրութիւն չեն կազմեր։

Լեհաստան եւ Ռուսիա կը յայտարարեն Թէ, այս դաշնագրին նպատակն է աւելի ընդլայնել Քէլլոգի դաշնագիրը։

Առաջին յօդուածին մէջ, երկու երկիրները կը հրաժարին պատերազմէ, իբր ազգային քաղաքականութեան միջոց եւ իւրաքանչիւր կողմ յանձն կ'առնէ խուսափիլ յարձակողական որեւէ գործունէութենէ, ինչպէս նաեւ որ եւ է արարքէ որ կը միտէ միւս կողմին քաղաքական անկախութեան եւ հողային ամբողջութեան։

Երկրորդ յօդուածը կը տրամադրէ դաշնագիր կողմերուն որեւէ կերպով չօժանդակել երրորդ պետութեան մը որ կը յարձակի կողմերէն մէկուն վրայ։ Եթէ կողմերէն մէկը յարձակի երրորդի մը վրայ, միւս կողմը պիտի կրնայ խզել ներկայ դաշնագիրը։

Երրորդ յօդուածով կողմերը յանձն կ'առնեն չկնքել որեւէ պայմանագրութիւն որ հակառակ ըլլայ միւս կողմի շահերուն։

Չորրորդ յօդուածը կը նախատեսէ Թէ դաշնագրին առաջին եւ երկրորդ յօդուածները չեն կրնար միտաել երկու կողմերու անգամել պայմանագրութիւններէն բխող իրաւունքներուն եւ յանձնառութիւններուն, եթէ այդ պայմանագրութիւնները կիրարկութեան դրուած են ներկայ դաշնագրէն առաջ, պայմանաւ սակայն որ այս պայմանագրութիւնները չբովանդակեն յարձակողական որեւէ տրամադրութեան։

Հինգերորդ յօդուածը նախատեսած է հաշտութեան կանոնագրութիւն մը, որ պիտի մշակուի մասնաւոր հաժանձայնութեամբ, ճշդելով մանրամասնութիւնները։ Այս համաձայնութիւնը լրացուցիչ մասը կը կազմէ ներկայ դաշնագրին եւ պիտի ստորագրուի միեւնոյն ատեն։

Ոչ-յարձակման դաշնագիրը կնքուած է երեք տարուան հաժար, լրացումէն յետոյ երկու տարի եւս երկարաձգուելու տրամադրութեամբ։

Մէկ կամ միւս կողմը, պիտի կրնայ դաշնագիրը խզել երեք տարուան ժամանակամիջոցին լրացումէն 6 ամիս առաջ տրուած ազդարարութեամբ։

ԱՂԱԲԵԿՈՎԻ ՅԱՋՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կոստանցայի առեւտրական գործը կը մնայ միշտ խորհրդաւոր

Աղաբեկով լրագրողներուն յայտներ էր Թէ պէտք է ապասէին երկուշաբթի երեկոյեան, լսելու համար իր յայտնութիւնները, որոնք լոյս պիտի սփռէին Կոստանցայի առեւանգման ու Թերեւս նաեւ՝ Կուտեպովի անյայտացման պարագաներուն վրայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ. էջ)

Թուրքիա օսարներուն դէմ

Գրած էինք Թէ Թուրքիա բնակող օտարականներուն արգիլուած են կարգ մը արհեստներ։

«Պզզրըվըր»ի Թղթակիցը այս առիթիւ կը գրէ Պոլսէն (20 յունուար)։—

Լօզանի դաշնագրէն ի վեր, հետզհետէ աւելի խստութիւններ դրուեցան օտարականներուն վրայ։ Նոր օրինագիծ մը, որուն հաւանութիւն յայտնած է Ազգային ժողովոյն ցանկացած ոգովը, մեծապէս կ'ընդլայնէ այդ սեղմումները եւ բազմաթիւ օտարականներու կ'արգիլէ զանազան արհեստներ։

Նախեւառաջ, օտարականներէն ոչ մէկը պիտի կրնայ խանութ բանեցնել կամ որեւէ արհեստ ի գործ դնել գլխաւոր քաղաքներէ դուրս։ Այս քաղաքներուն մէջ ալ, անոնք չպիտի կրնան ըլլալ արհեստաւոր, շրջուն վաճառորդ, պարտիզպան, երաժիշտ, տպագրիչ, խաղալիքի գործարանատէր, լրագրող, գրաշար, լրագրավաճառ, սեղանաւորական միջնորդ եւ գործակալ, մենաշնորհի ապրանքներ ծախող, առաջնորդ-թարգման, աճուրդի կազմակերպիչ, կառապան, ամէն տեսակ քանուոր, բեռնակիր, ծառայ, կապելայի արուեստագէտ, բժիշկ, անասնաբոյժ, քիմիագէտ, դեղագործ, ատամնաբոյժ, երկրաչափ, ձարտարագէտ եւ փաստաբան։

Այն օտարականները որ այդ գործերով կը զբաղին այժմ, պիտի կրնան շարունակել զանոնք մինչեւ երեք ամիս, այնուհետեւ պիտի արգիլուին։

Այս օրինագիծը ամէնէն առաջ կը հարուածէ ցոյները, որոնք ամենամեծ օտար հասարակութիւնը կը կազմեն այստեղ։ ցոյները մասնագէտ են ձեռարուեստի եւ մեծ Թիւով կը գտնուին արգիլուած արհեստներուն մէջ։ Այնպէս որ, օրինագիծը մեծ յուզում պատճառած է Պէյնօղլու մէջ։ ցուցական Թերթերը յոյս կը յայտնեն Թէ Թուրքիոյ Ազգ. մեծ ժողովը պիտի բարեփոխէ օրինագիծը, նկատի առնելով երկու երկիրներուն միջեւ հաստատուած նոր քաղաքականութիւնը. այլապէս բազմաթիւ ցոյներ պիտի հարկադրուին գաղթել։

Թուրք գաղթականներն ալ մեծապէս պիտի ազդուին, քանի որ գլխաւորաբար շարժավար են (շօֆէօռ), խաղալիքներ շինող, արուեստագէտ եւ կապելայի սալասարկու։ Շատերը պիտի ստիպուին հեռանալ Թուրքիայէն։

Կը պահանջեն խաւ հազար Հայեր հեռացնել Ծունաստանէն

Աթէնքի «Վրատինի» Թերթը կը գրէ «Ցունաստանի Հայերը» խորագրին տակ, իրրեւ բաց նամակ (21 յունուար)։

— «Ցնտեսական տագնապի եւ անգործութեան այս շրջանին, Հայերու ներկայութիւնը Ցունաստանի մէջ բեռ մըն է։ Ազգերու դաշնակցութիւն եւ կառավարութիւն պէտք է վերջնական կարգադրութիւն ընեն, Հայերը Ցունաստանէն հեռացնելու համար։

Ան նուազն քսան հազար հայ գաղթական պէտք է մեկնի, որպէս զի անոնց տեղը գրաւեն յոյն գաղթականները»։

«Նոր Օր» այս առիթիւ դիտել կու տայ.

— «Դամակագիրը ծանօթութեան պակաս ունի հայ գաղթականներու մասին։ երեք շաբաթ առաջ երկու հազար գաղթական մեկնեցան եւ մինչեւ երկու ամիս երեք հազար եւս պիտի մեկնին։ Աւելորդ է ուրեմն հակահայ հրատարակութիւններ ընել, որոնք երկու ժողովուրդներու եղբայրական կապը Թուլցնելէ տարբեր բանի չեն ծառայեր։

Խմբագրութեան կողմէ պէտք եղած բացատրութիւնները տուինք «Վրատինի»ի։

ՊՈՏԱՏԻՆ ԳԵՂ

4.—ՀՈՒՆԱՑՈՒԱԾ

(Ծորագրեալ)

Ընդ այսոսիկ ոչ մի ինչ ծանրացաւ ինձ սրտիս ինձ, քան զի տեսի զանձինս իմ ի ձեռն ոմանց ի մեծամեծաց ազգիս իմոյ ի ստութիւն ածեալ, եւ ի հաւատոյ ուրացութիւն հասուցեալ, եւ ի մեծ ամօթ եւ նախատինս ընկեալ, եւ ի մեծ վնաս եւ կորուստ հասեալ, եւ ի մեծ ցաւս եւ տրտմութիւն ընկեալ, եւ ի մեծ նեղութիւն եւ ի տագնապ հասեալ, եւ ի մեծ վտանգ եւ ի մահ մերձեցեալ, եւ ի մեծ ամբաստանութիւն եւ ի դատաստան հասեալ, եւ ի մեծ ատելութիւն եւ ի թշնամանս ընկեալ, եւ ի մեծ հալածանս եւ ի տանջանս հասեալ, եւ ի մեծ ամբարտաւանութիւն եւ ի հպարտութիւն ածեալ, եւ ի մեծ ագահութիւն եւ ի շահասիրութիւն հասեալ, եւ ի մեծ նախանձ եւ ի նենգութիւն ածեալ, եւ ի մեծ ստութիւն եւ ի սուտ երդմունս հասեալ, եւ ի մեծ անիրաւութիւն եւ ի մեծ անօրէնութիւն ածեալ, եւ ի մեծ անողորմութիւն եւ ի մեծ անգթութիւն հասեալ, եւ ի մեծ անխղճութիւն եւ ի մեծ անամօթութիւն ածեալ, եւ ի մեծ անհնազանդութիւն եւ ի մեծ ապստամբութիւն հասեալ, եւ ի մեծ անհաւատութիւն եւ ի մեծ ապիրատութիւն ածեալ, եւ ի մեծ անհեթանոսութիւն եւ ի մեծ անաստուածութիւն հասեալ, եւ ի մեծ անբարեպաշտութիւն եւ ի մեծ անարգանս ածեալ, եւ ի մեծ անարգանս եւ ի մեծ անպատուութիւն հասեալ, եւ ի մեծ անպատու

ՎԱՂ ՕՐՎԱ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ

ՀԱՏՈՒԱԾ Ա. ՄԱՐՏԻՆԵԱՆԻ

(Շարունակութիւն)

Ա

— Ա՛յ, ես ձեզ կ՚ասէի, Վահէ՛, որ ամբողջ գիշեր չեմ կրցած աչքերս իրարու պահել... Ամբողջ գիշեր ոտքի վրայ եմ եղած... Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչպէս ըրի, որ ասոնց ձեռքէն ազատեցայ... Ինչպէ՞ս ազատեցայ, չեմ գիտեր... Ինչպէ՞ս ազատեցայ, չեմ գիտեր... Ինչպէ՞ս ազատեցայ, չեմ գիտեր...

Ու Վահէ Ալեքսանեանի ձեռքը ձգելով, Վարդան Ալեքսանեան կրկնեց.

— Ինչպէ՞ս ազատեցայ, չեմ գիտեր...

Ու ձեռքը ձգելով, նորէն ինկաւ աթոռին վրայ։

Վահէ Ալեքսանեան, որ ամբողջ գիշեր չէր կրցած աչքերը իրարու պահել, ինքն ալ ոտքի վրայ էր եղած։ Ամբողջ գիշեր ոտքի վրայ էր եղած, որովհետեւ ամբողջ գիշեր ոտքի վրայ էր եղած Վարդան Ալեքսանեան։ Ամբողջ գիշեր ոտքի վրայ էր եղած Վարդան Ալեքսանեան, որովհետեւ ամբողջ գիշեր ոտքի վրայ էր եղած Վահէ

Արդ, Աղաբեկով ըրաւ այդ յայտարարութիւնները, յուսախաբելով բոլորը՝ գոնէ առայժմ։

Աղաբեկով լրագրողներուն յայտնեց նախ թէ Կոստանցայի գործին մասին, մամուլը աւելի սխալ քան թէ շիտակ լուրեր է հաղորդած. թէ իրեն կը վերապահէ մօտ ատենէն մանրամասնութիւնները հրատարակել։

Գալով Կուտեպովի առեւանգման, Աղաբեկով ըսաւ.—Այն պահէն ի վեր որ ես ալ ենթարկուեցայ առեւանգման փորձին, կը հաւատամ Կուտեպովի առեւանգման։ Փալիզ հասնելուս, ասկից մէկուկէս տարի առաջ, չէի հաւատար, բայց փորձառութիւնը կրթեց զիս։»

Աղաբեկով յայտնած է նաեւ թէ ոչինչ գիտէ Կուտեպովի առեւանգման մասին։ Իսկ իր Ռումանիա սկզբնումին մասին հետեւեալն ըսաւ.— Կրնամ հաստատել թէ զիս Ռումանիա քաշեցին կէպէուի գործակալները, որոնց հանդամանքը չէի գիտեր։ Ընդունելի պատճառներ ցոյց տուեր էին ինծի։ Բայց մանրամասնութիւնները կը վերապահեմ։

— Ֆրանսացի ճարտարագէտը Լէքոք, որուն շուրջ պատմութիւնները կը շարունակուին, կը մնայ խորհրդաւոր շրջանակի մը մէջ։ Իսկ Ֆելիա, վրացին որուն կինն ու աղջիկը պիտի փախցնէին Օտեսայէն, անհետացած է։ Իր տեղ երեւան եկած է անունը իր մէկ ազգականին, երիտասարդ մը՝ նոյնպէս Ֆելիա անունով, որ կը պաշտօնավարէր Փարիզի խորհրդային առեւտրական ներկայացուցչութեան մէջ։ Այս երիտասարդը որ մինչեւնոյն ատեն Չեկայի գործակալ էր, յարաբերութեան մէջ էր Փարիզի խորհրդային դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Սիմոնիկ Փիրումեանի հետ։ Այս վերջինը, Կուտեպովի առեւանգուելէն քիչ առաջ, իր պաշտօնը յանձնեց հավաստիացուր կէլֆէնթի որ առեւանգուելէն քիչ յետոյ, Ռուսիա չուեց դիւանագիտական պաշտօնաթուղթերու ծրարով մը։

Այս մանրամասնութիւնները կը յայտնեն թէ Կոստանցայի գործին մէջ մատ ունեցող անձերը՝ սիեւնոյն ատեն խառնուած էին զօրավար Կուտեպովի գործին։

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին 66րդ նիստը բացուեցաւ նախագահութեամբ Ֆրանսական պատուիրակութեան պետին՝ Փօլ Պոնքուրի։

Խորհուրդը, Լորա Սէսիլի առաջարկով համակրանքի ուղերձ մը տեղագրեց Ֆրանսայի նախկին արտաքին նախարար, եւ խորհուրդին նախկին նախագահ Պ. Պրիանի, որ առողջական պատճառներով քաշուած է գործէ։

Խորհրդակցութեան դրուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին Սըր Էրիք Տրըմմընտի Տրաժարականը։ Դռնփակ նիստի մը մէջ, խորհուրդը լսեց քարտուղարին հրաժարականը։ Անդամները բոլորն ալ սկսեցին որ ընդհ. քարտուղարը ետ առնէ իր հրաժարականը։

Խորհուրդը քննեց նաեւ չինեւ-ճափոնական վէճը։ Նախագահը պարզեց կացութիւնը։ Չինաստանի ներկայացուցիչը յայտնեց իր կառավարութեան տեսակէտը, թէ ճափոն յայտարարաբար դրժած է Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ իր ստանձնած բոլոր յանձնառութիւնները։

Իսկ ճափոնի ներկայացուցիչը հերքեց չինական ներկայացուցչին վկայութիւնները։

Չինաստան եւ Գերմանիա

Գերմանիոյ պատերազմական նախարարը կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ իտալական թերթի մը թղթակցին՝ Ժընեւի զինաթափութեան ժողովին մասին։

Գերմանիոյ հիմնական տեսակէտն է ըսաւ, ամէնէն առաջ պահանջել ազգերու միջեւ՝ իրաւունքներու հաւասարութիւն։ Այս հաւասարութիւնը գոյութիւն չունի, թէ մէկ կողմէն, ազգեր կան որ յոտից ցգլուխ զինուած են եւ միւս կողմէ, ազգեր որ որեւէ միջոց չունին՝ իրաւունքներու հաւասարութեան պէտք է համապատասխանէ զինաթափութեան եղանակի եւ պահովութեան հաւասարութիւն մը։

«Գերմանիա չի կրնար ընդունիլ նկատել զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնախումբին պայմանագրութեան նախագիծը, քանի որ ան յաղթականի եւ պարտեալի միջեւ անհաւասարութիւնը չի ջնջեր եւ կը ձգտի պահպանել արդի զոյավիճակը։

«Գերմանիա պիտի չանայ ժողովին ընդունիլ տալ նոյն եղանակները զոր ինք գործադրեց Վէրսայլի դաշնագրէն ասդին, զինաթափ ըլլալու համար։ Ֆրանսական տեսակէտը «նախ ապահովութիւն՝ յետոյ զինաթափում» չի կրնար ընդունուիլ։ Գետնական այն անձերը որոնք դաշնագիրը մշակեցին, ճանչցան Գերմանիոյ իրաւունքը իր երկիրը պաշտպանելու։ Գերմանիա ուրեմն կը սպասէ ընդհ. զինաթափութեան, այն չափով որ իրեն պարտադրուեցաւ։

Գալով գաղտնի սպառազինման, պատերազմական նախարարը յիշեցուց թէ Գերմանիոյ զինաթափութիւնը քննուած եւ ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի կողմէ։

Լաւալ—Մահօնիզ տեսակցութիւնը

Շաւանական կը նկատուի որ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ վարչապետները հանդիպում մը ունենան մօտ օրերս։

Նախորդ օր երկու ժամու չափ, Պ. Լաւալ եւ ելմտական նախարարը տեսակցութիւն ունեցան փարիզի անգլիական դեսպանին հետ, հատուցում. ներու հարցին շուրջ։

Խորհրդակցութիւն կատարուած է նաեւ թէ ի՞նչ կերպով պիտի արձանագրուի Լօզանի ժողովին ժամանակաւոր յետաձգումը եւ թէ ինչ կերպով յուլիս 1էն սկսելէ մէկ տարուան համար պիտի փոխարինուի Հուվըրի պայմանաժամը։

Médaille d'Or 1930

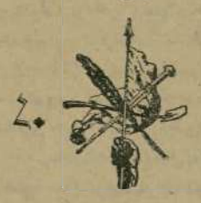
ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,,

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38–63.

ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՉԵՂՉ

Diplôme d'Honneur 1931

Ց. Հ. Դ.

ՄՈՒՂԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գրադարանի սրահին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՍԵՒՐԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐ ՓՈՒԱՏԸՊԱՌԻ

Ֆրանսացի յայտնի իյայագէտ՝ կը նախագահէ երեսփոխան ՀԱՆՐԻ ԼՕՐԻՆ

ՆԻՒԹ՝ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գաղթականական կայանները, Հայոց շինարար աշխատութիւնները գունաւոր լուսապատկերով

Այս շաբաթ կէսօրէն վերջ, ժամը 4.30ին, Սեւրի Մուրատեան Վարժարանին մէջ, 26 Rue Troyon, Sèvres.

«ՃԳՆԱԻՈՐ»ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

MAISON DE LA MUTUALITÉի մէջ

24 Rue St. Victor, Paris (5) (*Metro Maubert-Mutualité*)

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԲՈՒՆԻԻ

Տիկ. Սուրաբեան, Օր. Ալահիտ, Տիկ. Ժ. Շահ-Պարոնեան, Օր. Ա.Թանասեան, Օր. Ս. Քոլմանոֆ, Օր. Սօֆի Քոլմանոֆ Պ.Պ. կոթիկեան, Յարաֆեան, Տէրվիշեան, Հայ-վարդ, Կ. Սրապ եւ Գմբէթեան կ'արտասանեն, կ'երգեն, կը նուագեն։ Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ կէս գիշեր։

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ, ԳՐԻՉ Է՛...

եւ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՌԻՎԻՒ

կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ շքեղ պարահանդէս

Եւրոպական օրքէսթր դեկավարութեամբ թառիստ ՃՕՐՃԻ

Քօթիլեօնի առարկաներ, ճոխ պիւֆէ մատչելի դիներով

ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ եւ կավուշի խմբագրատունը՝ 208bis Rue Lafayette, Paris (10).

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Միութիւնի սրահին մէջ 24 Rue St. Victor։ Նիւթն է՝ Հայ ժողովուրդին ապագան։ Վիճաբանութիւնը կը բանայ Պ. Յովհ. Տէր Յովհաննէսեան։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Սիփան երգչախումբի ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միութիւնի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Ձեկոյց հաշուեքննիչ յանձնախումբի, վարչութեան ընտրութիւն եւ կարեւոր հարցեր։ Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները։

ԻՍԻ-ԼԻ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ա. Ե. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ, 241 rue Jean Jeacque Rousseau։ Կարեւոր օրակարգ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Լիոն, Մ. Ֆ.— 105 ֆր.։
Մոնթպըլլ, Մ. Ա.— 35։ Սկսանք դրկել։
Լա Սիոթա, Մ. Զ.— 83։
Փուաթիէ, Շ. Մ.— 35։
Մարսէյլ, Ն. Շ.— 140։
Լիոն, Մ. Թ.— 125։
Վիվիէ, Ա. Ք.— 35։
Սէնթէմ լէ Վոլօն, Պ. Տ.— 140։
Քլաւան, Զ. Վ.— 300։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Լա Սիոթայի Հ. Ց. Դ. Խաժակ խումբի ընկերները իրենց խոր վշտակցութիւնը կը յայտնեն ընկեր Ղազարոս Ազատեանի իր անդրանիկին ԳՈՀԱՐԻԿի մահուան առթիւ, նաեւ, ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի որ կարնցուց իր կրտսերը ՄԱՐԻՆ կարճատեւ հիւանդութենէ վերջ։

Գտնուած են

— Պ. Արմենակ Կօնտիկեան, Ձեր Հօրեղբօրորդւոյն հասցէն՝ Gondjikian c)o Me. Christidis, 38 rue Michel-Rondet, St. Etienne, Loire, France։

— Ս. Տ. Վարդանեան.— Սարգիս Գասպարեանի հասցէն՝ c)o Azadian, 11 rue Palamideu, La Ciotat (B. du R.).

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կր փնտռուի Սիվրի Հիւսարցի Օննիկ Հաճի Գալուստեան, մօր անուն՝ Սողոմէ, հօր անուն՝ Ղազէլ (Ղազար), եղբայրները՝ Մարժակ եւ Գէորգ, քրոջ անուն՝ Եղիսաբէթ։ 1918ին Հալէպի մէջ տեսնողներ եղած են։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Գէորգ Գալուստեանի, 28 rue Grenoble, Bourgoin, (Isère). Ձշդրիտ հասցէն տեղողին 700 ֆրանք, մէկ տարեկան «Ցառաջ» եւ մէկ տարեկան «Երկունք» տալէր։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէլ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիճի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիէթէ Սավալիի դէմ, 5 rիւ Միլնեօ

Մէթրօ Քէն Միշել եւ Օտէօն Tél. Dan. 41—

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՆ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Նիւնի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Կրէնոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխօսլովաքիոյ։ Ամէն պատ Ֆրանսահայ գուխին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար հրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, մանր տպագրութեամբ։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆր.

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՌՈՒՏԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄՈՒՌՈՒՏԻՆ եկուր, հան եմ 7.50 ֆրանքով կը հասնիս, կը կշտանաս ու միշտ գոհ ես։

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տաղնապին։ Եկէք եւ տեսէք։

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղիներ պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

ՎԱՐԶՈՒ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԴԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Ակնարկելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Ուշադրութիւն

Ֆրանսայի մանաւանդ Նիսի ... Ջանի հայ հողատէրերը եթէ կ'... իրենց հողերէն արդիւնաւորութիւն ... իրենց վիլլաներուն կամ բանուններուն շուրջը գեղեցիկ ... տէզներ ունենալ, ողողեմահին՝ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆի, մասնագէտ երկրագործութեան եւ պարտիզպանութեան ... լոր ճիւղերուն։ Ունի 25 տարի փորձառութիւն։ Հասցէ՝ *Arakel Nersessian, Boulevard de la Madeleine, No 77bis, Villa Andrée, Nice.*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13e)

Le Gérant H. STEPHAN

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործերը

17.— ՄԻՆԱՍԻ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԸ

Նահանջի պահուն իր առջեւն ելաւ ուրիշ շրջուն պահակախումբ մը։ Երկու կրակի միջեւ մնաց հրոսախումբը։ Այլեւս փախուստի ճամբայ չունէր։ Սակայն պատիւ չհաւատրեց անձնատուր ըլլալ, եւ մինչեւ վերջին զինուորը կռուելով լմնալինչ եղաւ։ Դիպուածի բերումով եւ մեր զինուորներուն հերոսական կռիւին շնորհիւ էր, որ կարելի եղաւ վիժեցնել մեծ խռովութիւն մը, որ սպառնալիքի մը պէս կախուած էր արեւելեան նահանգներուն վրայ։

Արդէն աւելի կանուխ ձերբակալուած էինք Մօրեան Միսաքը, Սամսոնի մէջ։ Միսաք խոստովանեցաւ իր յարաբերութիւնները կոմիտէին հետ, սակայն բան մը չկրցանք հանել իր բերնէն այն մասին թէ եւ ի՛նչպէս պիտի սկսի յեղափոխութիւնը Պոլսոյ մէջ։

Խուզարկել տուինք Մինասի տունը։ Գրաւուած վաւերաթուղթերուն մէջ գտնուեցան Պաւրիարք Իզմիրլեանի ձեռքով գրուած բազմաթիւ նամակներ, ուրիշ գրութիւններ, ծրագիրներ, հրահանգներ, եւայլն, ինչպէս նաեւ Լոնտոնէն, Սոֆիայէն, Պուքրէշէն, Թիֆլիզէն և ուրիշ կեդրոններէ Հնչակեան, Դրօշակեան եւ Դաշնակցական յեղափոխական կոմիտէներու պետերէն հասած գրութիւններ։ Բոլոր այս գրութիւնները կը հաստատէին թէ շուտով ահաւոր յեղափոխութիւն մը պիտի ծագի Պոլսոյ մէջ եւ այս անգամ, շնորհիւ այդ խռովութիւններուն, վերջ պիտի գտնէ թրքական տիրապետութիւնը եւ պիտի ճշդուի հայ ժողովուրդին ճակատագիրը։ Եւ սակայն, ոչ մէկ խօսք թէ ի՛նչ ձեւով տեղի պիտի ունենայ այդ յեղափոխութիւնը։ Միայն թէ յիշատակուած էր որ այս անգամ բոլոր ֆէտայիները գլխարկով պիտի գան, իբրեւ օտարահպատակներ։

18. ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ԳՐԱՒԵՑԻՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Այլեւս համոզում գոյացուցած էի, շնորհիւ այն գրութիւններուն, զոր ձեռք անցուցի Պոլսոյ եւ գաւառներուն մէջ, շնորհիւ այն լրտեսներուն որոնք օրը օրին տեղեկութիւն կը բերէին ինծի, շնորհիւ հայ յեղափոխականներու թերթերուն, որոնք յօդուածներ կը հրատարակէին իրենց շարժումներու մասին, թէ երբորդ անգամ ըլլալով ահաւոր յեղափոխութիւն մը պիտի պայթի ժայրաքաղաքին մէջ, որ պիտի ներկուի արեամբ։ Կասկած չունէի թէ յեղափոխական կոմիտէները օժանդակութիւն կը ստանային օտար կառավարութենէ մը, եւ կը շարժէին այդ կառավարութեան դիւանագիտական մարմինն թելադրանքով։ Այդ կոմիտէներուն պետերը ժողով մը գումարելով Լոնտոնի մէջ, միացուցին բոլոր հայ յեղափոխական կուսակցութիւնները։ Այսինքն, Հնչակեան, Դրօշակեան եւ Դաշնակցական կոմիտէները դաշնակցելով Պոլիս ղրկեցին իրենց ամէնէն ազդեցիկ եւ գործունեայ մարդիկը, գործադիր կոմիտէներու անդամները եւ ֆէտայիները։ Այլեւս Պոլսոյ մէջ ամէն կողմ կը վխտային այս մարդիկը։ Անոնք որ ինծի հետ համոզուած էին նաեւ Պապը Ալին ու Պալատը թէ շուտով տեղի պիտի ունենար այդ սարսափելի յեղափոխութիւնը։ Այսուհանդերձ չկրցանք աննշան փաստ մը կամ յայտարարութիւն մը ձեռք ձգել, հասկնալու համար թէ ի՛նչ միջոցներու դիմած են կոմիտէները, ի՛նչ ձեւով պիտի գործեն, ե՛րբ, ո՛ւր եւ ի՛նչպէս պիտի խռովութիւն յարուցանեն։ Ուստի մեզի կը մնար շրջահայեաց ըլլալ։ Մեր ըրածն ու չըրածը այն էր, որ զգուշութեամբ կը հետեւէինք կոմիտէին շարժումներուն ու կը սպասէինք դէպքերուն։ Եւ զգուշութեան համար ալ, աւելցուցինք շրջուն պահակախումբերուն թիւը եւ ուժը, գիշեր-ցերեկ հսկողութեան տակ առինք կասկածելի թաղերն ու տուները։

14 օգոստոս 1896ին էր, չորեքշաբթի առաւօտ մը։ Պաշտօնատեղիս եկայ։ Ինծի ըսին թէ Բերայի կողմը, Տոլապտէրէի մէջ, Հայ մը, Ցակոբ, ռումբ մը կը նետէ ոստիկանական շրջիկ խումբի մը վրայ, որ այդ տեղէն կ'անցնէր։ Խումբը կը յաջողի, օգտուելով տեղագրական դիրքերէն, նետուիլ պատի մը ետեւ եւ ազատիլ տոյժ մահէն։ Դիպուածով այդ պահուն Տոլապտէրէէն կ'անցնէր մասվաճառ Նիքօն, որ ծանրապէս կը վիրաւորուի։

Շրջիկ խումբը կը յաջողի կայն հետապնդել ու ձերբակալել Ցակոբը, որ ձեռքը երկու բոնած՝ կը փախչէր։ Կը յայտնի Բերայի կառավարչութեան։ Հարցաքննութեան ընթացքին, Ցակոբ յայտարարէ թէ կը պատկանի յեղափոխական կոմիտէին, թէ միջոց գտնէր, պիտի նետէր ռումբերն ալ։ Ցետոյ լրբութեամբ կ'աւելցնէ.

— Այսօր տեղի պիտի ունենայ մեծ յեղափոխութիւն մը։ Ան վերջ պիտի գտնէ ձեր կառավարութիւնն ալ, տիրապետութիւնն եթէ կ'ուզէք, հիմա կախաղան ձգացուցէք զիս, կամ եթէ կ'ուզէք ողջ ողջ այրեցէք զիս, բերնէս ոչ մէկ խօսք կրնաք կորզել։

Կէսօր չեղած, Սամաթիոյ պահակոցին ենթակայ ոստիկան մըն էր, վրան-զուլաքը կոկիկ, «չաքչի» աստիճան զինուով։ Գլխէն կ'ելլէր զինուորութենէն։ Վարդան անունը։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
28 JANVIER 1932

Գին 30 ՍԱՆԹԻՄ

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1738

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇՈՒԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՆՈՐՀԸ

Մէկ-երկու ամիսէ ի վեր, խոհեմ, «խոհական» լուծեան մը պատճառով, աչքերնիս քաշուած են այն բերանները որ օրհնութիւն կը տեղային Ժողովրդի ներգաղթի մասին։ Զկայ նախկին խանդավառութիւնը։ Ոչ ալ, թերեւս, հետաքրքրութիւն։ կը տպէն ինչ որ գրուին իրենց թղթակիցները, բայց չեն ուզեր կարդալ տողերուն մէջ ծածկուած իմաստը, — յուսախաբութիւնը։

Շքեղ մեկնաբանման ճամբան բռնած էնաեւ Բարեգործականը, որ իբրեւ գլխաւոր հոգատարը ներգաղթին, ստանձնած էր խոշոր պատասխանատուութիւնները։ Լալկան շեշտ մը կը գալարուէր իր վերջին զեկոյցին մէջ (19 յունուար)։

— «Դժբախտաբար միութիւնը միակը մնաց որպէս ազգային կազմակերպութիւն, տրամադրելու համար պէտք եղած դրամը՝ այսքան ծանրակերպ ձեռնարկի մը յաջողութեան համար։

«... Այսուհանդերձ ցաւագին երեւոյթ մը կուգայ վրդովել միտքերը։ Անգործութեան եւ թշուառութեան հետեւանքով գերագրգռուած գաղթականները եւ մանաւանդ ոչ ոք պէտք է տեղէն շարժի, եւ իրենց անվերջ դիմումներով անտանելի կը դարձնեն Ազգ. վարչութեան եւ միութեան մասնաժողովի վարիչներուն դիրքը։

«...Այս ցաւալի կացութեան առջեւ, որ կը խանգարէ ներգաղթի գործողութիւնները, ստեղծելով անհաճոյ բախումներ եւ շուարումի մատնելով ազգային շրջանակները, անգամ մը եւս կը խնդրենք որ ներգաղթել փափաքող հայրենակիցները չտեղափոխուին, նոր յուսախաբութեանց ենթարկուելով, այլ սպասեն մեկնումի ադանդաշանին։»

Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ «այդպիսիներուն մեր Միութիւնը պիտի չկարենայ որեւէ բացառիկ օգնութիւն ընծայել»։

Այս բոլորը կ'ենթադրեն նահանջ մը, որ սակայն չպիտի կրնայ արդարանալ։

Բարեգործականի վարիչները շատ լաւ գիտեն որ, անգործ անօթի, հալածական մարդը չի կրնար տրամաբանել, որպէսզի կարենայ համբերել։

Ահաւասիկ վեց ամիս է որ ներգաղթը կը խաղանք։ Առաջին լուրերը տրուեցան այնպիսի գունաւորումներով, այնքան վրան - բաց շռայլաբանութեամբ (թարգմանէ՝ «շարլաթանութիւն»), որ մարդիկ եղած - չեղածը ծախեցին, տունն - տեղ պարպեցին եւ շոգենաւի սպասեցին, «վաղն իսկ» մեկնելու միամտութեամբ։ Մակեդոնիոյ լեռներէն բոպիկ ոտքերով, գլխաբաց, յաճախ հետիոտն քաղաք թափեցան բազմութիւ որքեր, որոնց համբերութեան բաժակը շատոնց յորդած էր։ Եւ եղած հրատարակութիւնները, բերնէ բերան փոխանցուած աւետիսները, նոյնիսկ բարեգործականի զեկոյցները այն վստահութիւնը կը ներշնչէին թէ ամէն ինչ կարգին է, «էսօր էգուց» ճամբայ կ'ելլեն թեկնածուները։ Գոնէ ամէնէն անճարներն ու Մակեդոնիոյ 6 - 700 որքերը։

Ցուսախաբութիւնը չուշացաւ։ Երեւանի լիազօրը, արեւելեան «չինովնիկի» մը դժանութեամբ, վեր ի վայր ըրջեց մինչեւ իր ժամանումը եղած արձանագրութիւնները ու կարգադրութիւնները։ Աւրեց, գրեց, փոխեց, սաստեց, — եւ առաջին կարաւանը ճամբայ հանեց այնպէս ինչպէս իր խելքին փչած էր։ Զլսեց ո՛ր եւ է թելադրութիւն։ Զբարեհաճեցաւ անցնիլ Սելանիկ եւ գոնէ տեղեկանալ կացութեան։ Բանի տեղ չդրաւ նոյն իսկ Բարեգործականի ներկայացուցիչը, որ, խելօքիկ եւ չափազանց հաճոյակատար մարդ, հազիւ կը համարձակէր փսփսալ թէ քաղաքացի Շահվէրտեան ինքնագլուխ կը գործէ։

Եւ ահա պատկերը,— զարհուրելի անստուգութիւն եւ թշուառութիւն՝ Աթէնքի չորս զաղթակայաններուն մէջ։ Մօտ հարիւր հիւղակներ պարպուած կամ պարպուելու դատապարտուած։ Եւ կառավարական խստութիւն։

Զարհուրելի թշուառութիւն մանաւանդ Սելանիկի մէջ, որուն Պէշ Զինարի գաղթակայանը սովորական ժամանակ ալ սիրտ կը բզքտէր։ (Գ. Մալէզեանը, որ բանաստեղծ մարդ է, անշուշտ պիտի բարեհաճի ուշադրութեամբ կարդալ — եւ միւսներուն թարգմանել — իրենց լիազօրին տեղեկագիրը, գոնէ ... ներշնչուելու համար)։

Միւս կողմէ, կազմալուծման մատնուած են ազգային իշխանութիւնները — Բարեգործականի մասնաճիւղերն ալ — երկու կեդրոններուն մէջ։ Զեռնթափ եղած են բոլորը, չդիմանալով տիրող կացութեան։ Իսկ ներգաղթը յետաձգուած է փետրուար 15ին։ Բայց որովհետեւ երկրորդ կարաւանն ալ Աթէնքէն պիտի մեկնի, դիւրին է նախատեսել կացութիւնը՝ Նոր Յունաստանի թշուառներուն,— անոնց որ բեռ կապած՝ հրամանի եւ շոգենաւի կը սպասեն ամիսներէ ի վեր։

Տակաւին ուրիշ խնդիր թէ ե՞րբ, ո՞ր ամսուն պիտի բարեհաճին ճամբայ հանել երրորդ կարաւանը։ Կամ, ո՛վ պիտի կրնայ երթալ եւ ո՛վ պիտի դատապարտուի մնալ իր տեղը։

Արդ, այս քաոսնման անորոշութեան մէջ, մարդիկ արդէն սկսեր են հացագին մուրալ։ Սելանիկի մէջ կազմուած է Անմիջական Օգնութեան Մարմին մը, որ ձեռքի տակ ունի միայն 25,000 տրախմի (8400 ֆրանք)։ Հաց պիտի բաշխեն այս գումարով, — բայց մինչեւ ե՞րբ...

Սելանիկի մեր Թղթակիցը ճշմարիտ ահազանգ մը կը հնչեցնէր երէկ.

— «Թշուառութիւնը աճաւոր է սակայն եւ դժուար թէ օգնութեան յանձնախումբը կարենայ մինակը գլուխ ելլել ճամատարած թշուառութեան դէմ։

«... Տեղական իշխանութիւններէն օգնութեան ո՛ր եւ է յոյս չկայ։ Որովհետեւ անոնք ալ չքաւորներու մեծ բազմութիւն մը ունին եւ ճգնիր կը ճանչնան անոնց նուազագոյն կարիքներուն։

«...Աղքատախնամներ, Հայրենակցականներ, Հ. Կ. խաչեր ու բարեգործական, կը լսե՞ք»։

Կը լսե՞ք դուք ալ, կարմիր ճակուռներ եւ դեղին «բարեկամներ»։ Ամբողջ ամաոր «փա՛ռք ի բարձունս» երգեցիք, առանց աչ ու ձախ նայելու։ Առանց գոնէ լուրերը, ներգաղթի հնարաւորութիւնները եւ պայմանները ստուգելու։ Երկիւղածութեամբ եւ գլխաբաց իւրացուցիք ինչ որ շռայլեցին։

Իսկ հիմա՞... Ո՛վ պիտի ճարէ տուն - տեղ քանդած թշուառներուն հացագինը։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀՕՁԱ ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ԵՒ ԱՆՈՆՑ "ՈՒՂԻՆ,,

Ատեն մըն է փարիզահայ ուղեկորոյս թերթը՝ զոյգ սիւնակի վրայ կ'արձանագրէ քողոքներ, որոնք եթէ հրաշքով մը՝ սուրի ու հուրի փոխուէին, աշխարհի վրայ մէկ հատիկ դաշնակցական չէր մնար նմոյշի համար։

«Վարպետ գողը՝ տանտէրը կախել կուտայ» ըսեր են։ Ու լրագրական տեսակ մը բունութեամբ, մարդիկը ձեռնարկած են հաւատացնելու թէ դաշնակները մաֆափորձ են սարքեր դանոյշ Շահվէրտեանի դէմ, որ թէեւ «արիւնից չի վախենում», ինչպէս ինքն է բարբառեր, բայց գիշերը մօտէն ճանչցողներ կը հաւաստեն թէ նոյնիսկ աստուծմէ վախցող մարդ է եւ միջոցը գտած է բոլշեւիկութիւնը հաշտեցնելու լուսաւորչական տիրացուի իր խմորին հետ։

Կը հաւաստեն նոյնիսկ թէ այնքան բարեմիտ մարդ է, որ իր դէմ սարքուած մաֆափորձի սուտին, ի վերջոյ սկսած է ինքն իսկ հաւատալ։

Կը մնան միայն դաշնակցականները որոնք կասկած կասկածի վրայ կը յայտնեն՝ իրենց վերագրուած այս սխրագործութեան դէմ եւ իբր փաստ՝ կ'ըսեն.— Եթէ մերինները սարքած ըլլային, չէր խուսափեր... եւ քանի որ խուսափեր է, ըսել է մտքէ իսկ չեն անցուցած։

Ցրամաբանութիւն մը, որ վեց չի վերցներ։

Այս առթիւ իր շահեկանութեան համար, կ'արձանագրեմ դաշնակ բարեկամիս պատասխանը։

— Սուտ է, կը պնդէր, չերիւրածոյ է. իրենց թափփփած շարքերը շլացնելու համար, օդին նետուած պարիկ մըն է։

= Եղբա՛յր, կ'ըսէի. կարելի՞ է։ Եթէ սուտ ըլլայ, այսքան կը պնդե՞ն։ Ամէն օր իրենց թերթը լեցուն է զայրոյթով եւ սպառնալիքներով։

Դաշնակ բարեկամս զայրացած՝ կարճ կապեց։

– Ինծի չես հաւատար, անո՞նց կը հաւատաս։

Այս պատասխանը համոզեց գիս, մանաւանդ որ կը յիշեցնէր Նասրէտտինինը՝

— Ինծի չես հաւատար, աւանակի՞ս կը հաւատաս...

ԽԱՐՏՈՒՆ

Ոչ-յարձակման դաշինքներու շուրջ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԿՆՔԵԼ

Ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման համար, Ռիկայի մէջ կատարուած բանակցութիւններուն մասին, Ռումէն իրաւասու շրջանակներ կը յայտնեն.— Ռումանական կառավարութիւնը դաշինքի խորհրդային նախագծի առաջին իսկ հատուածէն ստիպուած էր հաստատել թէ, խորհրդային կառավարութիւնը Ռումանիոյ հետ ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման մէջ ուրիշ բան չի տեսներ, եթէ ոչ երկու երկիրներու միջեւ նախապէս գոյացած համաձայնութեանց արժէքը կոտրելու առիթ մը։

«Ռումէն կառավարութիւնը իզուր առաջարկեց Մոսկուայի կառավարութեան որ իր նախագիծը յարմարցնէ այն բացարձակ խոստումներուն, որոնց հիման վրայ Ռումանիա յանձն առած էր բանակցութեան մտնել, ինչպէս նաեւ նկատի առնէր ոչ-յարձակման դաշինքի մը հիմնական յատկանիշները։

«Այս պայմաններուն տակ, մինչեւ որ խորհրդային կառավարութիւնը չփոխէ իր ընթացքը, Ռումանիա կը նախընտրէ պահպանել այն իրաւունքները զորս ստացած է փարիզի դաշնագրով եւ Մոսկուայի պայմանագրութեամբ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Աղաբեկովէն կուտպով

Ի՞նչպէս տեղի ունեցաւ առեւանգումը

Ինչպէս տեղի ունեցաւ Աղաբեկովի առեւանգումը եւ մանաւանդ ինչ պատճառներով։ Վերջին կէտը թերեւս ստոյգ կերպով չլուսաբանուի, մինչեւ որ առեւանգման հեղինակները կատարեալ խոստովանութիւններ չընեն։ Մակայն Աղաբեկովի առեւանգման մասին, Ռումանիայէն հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն։ Կարգ մը կէտեր կը համապատասխանեն Աղաբեկովի յայտնութիւններուն։

Ցունուար 9ին, յունական դրօշ կրող նաւ մը որ Պոլսէն մեկներ էր, կը մտնէր Կոնստանցայի նաւահանգիստը։ Նաւուն ճամբու արտօնագրերը եւ ճամբորդներուն անցագրերը բոլորը կանոնաւոր էին։

Նաւապետը — Քարափոթիս անուն յոյն մը եւ ոչ թէ ճարտարագէտ Լըքոքը, որուն համար նախապէս ըսուեր էր թէ նաւուն նաւապետն էր, — ինչպէս նաեւ հինգ ճամբորդներ եւ նաւաստիները ցամաք կ'ելլեն։ Այս ճամբորդներն էին Ֆրանսացի մը Լըքոք, Վառնա բնակող Ռուս մը, Պոլիս բնակող Ռուս մը եւ ուրիշ երկու խորհրդաւոր անձեր, որոնք անմիջապէս կայարան գացին՝ Պուքրէշի ճամբով՝ Փարիզ մեկնելու համար։

Շատ չանցած, քարափին վրայ, նաւապետին եւ միւս երեք ճամբորդներուն կը միանար կին մը, որ կը կարծուի թէ գերմանացի է եւ բոլորը մէկ, Կոնստանցայի Ռէկալ պանդոկին մէջ, կը սկսէին զուարճութեան, առանց կասկածելու սակայն թէ, իրենց դռնուած աչնեակներուն մէջ դեռ տեղուած էին «միքրոֆոն»ներ, որոնք կապուած էին ընդհ. ապահովութեան գրասենեակներուն։

Միւս կողմէ, երեք ամիս առաջ, հրապուրիչ պատրուակով մը, որ դեռ անյայտ է մնացած, Աղաբեկովը կը կանչուէր Փարիզ։ Հոն իր բնակած պանդոկին մէջ, կը հանդիպէր սիրուն կնոջ մը, որ կը շանար իր սիրտը գրաւել։

Մակայն, Աղաբեկով՝ կասկածելով՝ կը վերադառնար Պրիւքսէլ, քանի մը օր յետոյ, մեկնելու համար Պուքրէշ՝ գործով մը։ Բայց որովհետեւ Պերլինէն պիտի անցնէր, հոն պանդոկի մը մէջ, այս անգամ կրկին կը հանդիպէր նոյն կնոջ։

Կասկած չկայ որ կը հետապնդէուէր։ Աղաբեկով կրկին խոհեմութիւն սեպեց վերադառնալ Պրիւքսէլ։ Բայց այս վերադարձէն յետոյ, երբ Վիեննա գնաց, հոն նորէն հանդիպեցաւ նոյն կնոջ ու նորէն վերադարձաւ Պրիւքսէլ՝ ընտանեկան բոյնին մէջ փնտռելով ապահովութիւն։ Բայց դինքը նեղը կը դնէին անոնք, որոնց գործը կարգադրել յանձն առեր էր եւ այս անգամ ուղղակի մեկնեցաւ Ռումանիա, լուսաբով թերեւս որ իր հետքը չպիտի դտնէին ճամբուն վրայ։ Սակայն կը սխալէր։ Հազիւ Պուքրէշ հասած, նոյն կինը դարձեալ իր դէմ կը կանգնէր։ Ու այս անգամ Աղաբեկով, կը սկսէր լրջօրէն վախնալ։ Լուր տուաւ ռումէն ոստիկանութեան, որ յայտնեց թէ մինչեւ իր դէմ փորձ մը չկատարուէր, չէր կրնար միջամտել։

Աղաբեկով, անկից յետոյ ալ չհանդիպեցաւ այդ կնոջ. քանի մը օր իր գործը ձգձգեց եւ հազիւ թէ սկսեր էր մոռնալ ու քիչ մը ապահովութիւն զգալ, Պոլիս բնակող իր մէկ ազգականէն կը ստանար հեռագիր մը, որով կ'իմացնէր որ կարեւոր գործի մը համար կ'երթայ Կոնստանցա եւ կ'ուզէր իրեն հանդիպիլ։

Այս անգամ դարձեալ, Աղաբեկով, լուր կուտար ոստիկանութեան, որ կը ձեռնարկէր լուրջ հսկողութեան, մինչ Աղաբեկով կը մեկնէր Կոնստանցա, հանդիպելու իր այդ ազգականին։

Աղաբեկովի Կոնստանցա ժամանումը՝ կը զուգադիպէր յունական նաւուն մեկնումին։ Նաւապետը եւ իր ընկերները իրենց թուղթերը կանոնաւորեր եւ ամէն պատրաստութիւն տեսեր էին մեկնելու։

Նոյն օրը, երեկոյեան 4.30ին Աղաբեկով դուրս կ'ելլէր պանդոկէն, նաւահանգիստ երթալու։ Եւ իբր թէ պատահմամբ ալ, պանդոկին առջեւ կը գտնուէր վարձու ինքնաշարժ մը, որ ազատ էր։ Աղաբեկով հեծաւ ինքնաշարժը նաւահանգիստ երթալու համար։ Նշմարե՞ց թէ ո՛չ, ուրիշ ինքնաշարժներ կը հետեւէին իրեն։ Ամէնէն վերջը կուգար ոստիկանութեան ինքնաշարժը։ Ճամբան խճողում մը տեղի ունեցաւ եւ Աղաբեկովի հեծած ինքնաշարժը, երբ նաւահանգիստ հասաւ, կանգ առաւ յունական նաւուն առջեւ, որ քարափին կապուած էր կամրջակով։

Ու ինքնաշարժէն դուրս կ'ելլէին երեք մարդեր. ե՞րբ մտեր էին, ինչպէս, ու Աղաբեկովը ծալած ու ծրարած, երբ կը փորձէին նաւ նետել պարկ մը բամպակի պէս, ոստիկանները երեւան կ'ելլէին ու կը ձերբակալէին առեւանգիչները, փրկելով Աղաբեկովը։

Նաւը որ շոգիի վրայ էր, չկրցաւ մեկնիլ։

Նաւուն մէջ գտնուեցաւ թուղթեր նամակներու ծրար մը։ Նաւապետը եւ ձերբակալուած առեւանգիչները խոստովանեցան թէ կ'աշխատին կէսփէսի հրամանին տակ։ Իսկ զեղանի կինը որ նոյնպէս ձերբակալուած է, ո՛չ մէկ յայտնութիւն ըրած է եւ կ'ուզէ ընել։

Որովհետեւ առեւանգման պարագաները նոյնն են, ինչ որ Կուտեպովինը, կը լուսացուի որ քննութիւնը շարունակելով, կարելի պիտի ըլլայ երեւան հանել Կուտեպովի առեւանգիչները։

Լեհեւխորհրդային դաշնագրեն վերջ

Գերման մամուլը երկարօրէն անդրադառնալով լեհեւխորհրդային ոչ-յարձակման դաշնագրի ստորագրման, կուգայ այն եզրակացութեան թէ Լեհաստան պէտք է այլեւս գինաթափուի։ «Պերլինէր Թակէպլաթ» կը գրէ.— Շնորհիւ այս դաշնագրին, Լեհաստան դիմա կը վայելէ ամէնէն կատարեալ ապահովութիւնը։ Իր արեւելեան կողին վրայ դիմա կը գտնուի պետութիւն մը, որ ազատօրէն յանձն առած է չյարձակիլ իր վրայ։ Արեւմուտքէն գերմանիան կայ, որ բոլորովին գինաթափ է։ Գալով Գաթեան պետութեանց եւ Չեխոսլովաքիոյ, չեն կրնար նկատուիլ իբր հաւանական յարձակողներ։ Այս իրողութեամբ, Լեհաստան ամէն պատրուակ կը կորսնցնէ ելլելու ընդդէմ գինաթափութեան»։

"Առոյրէ Ճակատ,,ը Հիտլերի դէմ

Գերմանիոյ մէջ կազմուած «Ազոյրէ Ճակատ»ը կոչ մը ուղղեց բոլոր այրերուն եւ կիներուն, եւ որպէս զի մանեն պայքարի մէջ եւ թելադրեց որ պայքարը կազմակերպուի կանոնաւորաբար, նոյն միջոցներով, որոնց կը դիմեն Հիտլերականները։

Կոչը կը թելադրէ նաեւ որ պայքարին ուժ տալու համար, մինչեւ փետր. 21 Ճակատը կազմակերպուած ըլլայ եւ հանրապետական բոլոր շրջանակները հանգանակութիւն կատարեն, ամէն միջոցով կռուելու համար ֆաշիստական սպառնալիքին դէմ։

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 1ի

Պելկրատի հանգանակութիւնը	500.—
Որբուկ, փէռօն	10.—
Ս. Թորոսեան, Լիոն	25.—
Մ. Ֆըռնըզլեան, *Monistrol*	5.—
Գումար՝	540.—
11րդ ցանկին գումարը	2544.—
Ընդհ. գումար	3084.—

... Խմբագիր

Պելկրատ, 21 յունուար.— Ներփակ պիտի ստանաք 500 ֆրանք, հաւաքուած՝ ծնունդի առթիւ, խումբ մը հայրենակիցներէ, ի նպաստ չքաւոր գործակիցներուս։

Ցիմնամ ըսել որ այս փոքրիկ հանգանակութեան հիմը դրած է նորէն, ինչպէս անցեալ տարի, սերպ սպայ մը։ Հիշդ քանի մը օր առաջ այս տօներէն՝ մեզ մօտ եկաւ եւ ըսաւ որ հայ կարօտեալներու դրկենք իր փոքր նուէրը, հարիւր տինար։ Այս օրինակէն քաջալերուած, մեր հայրենակիցներն ալ մասնակցեցան։ Ահա ցանկը.—

Սերպ սպայ մը՝ գնդապետ 100 տինար, Պ. Պ. Խորէն Կարապետեան, Մամաս Դաւիթեան, ցարութիւն Դաւիթեան, ցարութիւն Շէխեան, Լեւոն Նալպանտեան, Համբարձում Մորճիկեան, ցարութիւն Ջալգեան, Արշակ Գրիգորեանց, Սարօ Մելիքեան 100ական տինար։ Պ. Պ. Գրիգոր Սէֆէրեան, Երուանդ Ջալգեան 50ական տինար։ Պ. Պ. Գրիգոր Մորճիկեան, Եղիա կոկանեան 20ական տինար։ Գումար 1440 տինար։ (Ֆրանսական դրամով 500 ֆրանք)։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻՈՆԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Լիոնի Թաղապետական խորհուրդը, գումարուած Պ էրիոյի նախագահութեամբ, գլխաւորաբար զբաղեցաւ անգործութեան հարցով եւ հացագինով։ Երկուեկէս միլիոն նոր վարկ մը քուէարկուեցաւ անգործներու օժանդակութեան համար, տրուած տեղեկագրի մը վրայ։

Լիոնի քաղաքապետը Պ. էրիօ, յայտնեց թէ յունուար 1էն սկսեալ, միայն Լիոն քաղաքը բաշխած է 1 միլիոն 700 հազար ֆրանք իբր անգործութեան նպաստ։ Եւ այս առթիւ դիտել տուաւ թէ անգործներու օգնութեան կոմիտէին կողմէ բացուած ճաշգանակութիւնը գոհացուցիչ արդիւնք չի տար։

Լավալ-Մաքսուելլոս տեսակցութիւնը

Շաուուշեսներու հարցին մասին, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կատարուող բանակցութիւնները տակաւին չյանգեցան սպասուած ելքին։ Անգլիական կառավարութիւնը անգամ մը եւս սպնդած է որ Ջուվըրի պայմանաժամին լրացումէն յետոյ, մէկ տարի եւս պայմանաժամ տրուի Գերմանիոյ, իսկ Ֆրանսա մերժած ըլլալով, շատ ալ յոյս չկայ որ երկու կողմերը եզրակացութեան մը յանգին։

Այս պայմաններու մէջ, Լավալ՝ Մաքտոնըլտ տեսակցութիւնը յետաձգուած է։

Ընդծովեայ մը ընկղմած 60 նաւաստիներով

Անգլիական ընդծովեայ մը որ ռազմափորձերու կը մասնակցէր, ջուրին տակ խորասուզուելէ յետոյ, չկրցաւ այլեւս երեւան ելլել։ Ընդծովեային մէջ կային վաթսուն նաւաստիներ։

Փուռով կատարուած փնտռտուքները, ընդծովեաներու եւ ականապատ նաւերու կողմէ, որեւէ արդիւնք չտուին։ Վերջին պահուն միայն լուր տրուեցաւ թէ նաւը նշմարուած է 27 մեդր խորութեան վրայ, սակայն կարելի չէ եղած ստուգել, նաւը եթէ ծանր կերպով չէ վնասուած, նաւաստիները կրնան 48 ժամ դիմադրել։

«ՑԱՍՏԱՆՈՒՑ»Ի ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԻ

Ցարական բոլոր օրերուն Հայաստանի մէջ ամսագիրներ և յաճախ մեծ տպաքանակներով կը հրատարակուէին, որոնց մէջ կը գովերգուէին «Ռուսական մեծ կայսրութեան հզօր բանակը», «Ռուսական նաւատորմիղի անպարտելի ոյժը», «Ռուսական ազնիւ ժողովուրդի» «վսեմ առաքելութիւնը» և այլն։ Ամսագրերուն մէջ կը տպուէին նաև ռուս հեղինակներու գրքերու գովասանական ակնարկներ։

Ընդհանրապէս ամսագրերը կը ստեղծուէին ռուսական կառավարութեան կողմէ, որպէսզի հայ ժողովուրդին մէջ ռուսական ազդեցութիւնը տարածուի։

Ահա ասոնցմէ մէկը՝ «Ցաստանուց»ը։ Ան կը հրատարակուէր Թիֆլիսի մէջ, ամսական 5 օրինակով։ Ամսագրին խմբագիրն էր Ալեքսանդր Ցաստանով, որ հայ էր և ռուսերէն կը գրէր։ Ան ռուսական կառավարութեան ամենամեծ ծառաներէն մէկն էր։ Ցաստանով կը ղեկավարէր նաև Թիֆլիսի ռուսական թատրոնը։

Ցաստանով ամսագրին մէջ կը տպէր իր ստեղծագործութիւնները, որոնք ռուսական կառավարութեան կողմէ կը գովաբանուէին։ Ան կը գրէր նաև ռուսական կառավարութեան հրամանով։ Ցաստանով ռուսական կառավարութեան ամենամեծ ծառաներէն մէկն էր

ԲՐՈՒՀ ՀԱՅԲՈՒՆԻՔ

(Վ. Ի Գ)

Ա. ՍԱՍՆ

1

Մութը ճամբան չուտ-չուտ բեզդեփում էր ինձ. ես ոտքերս ուժասպառ էի լինում, ու ինչքան ուզում էի, որ գիշերը հենց հիմա ցերեկ դառնա, որ ես կարողանամ ճամփա ընկնեմ, որովհետև գիտեի, որ ցերեկը ավելի հեշտ է ճամփա գնալ, քան գիշերը։ Բայց ոչինչ չէր օգնում։ Ես ստիպված էի նստել ու սպասել, մինչև լուսանա։

Ես ամբողջ օրը քնած էի։ Ինձ ոտքի էին հանել, որ ճաշ ուտեմ, ու նորից պառկել էի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չտեսնի, ոչ ոք չիմանա, որ ես այդտեղ եմ։ Ես ուզում էի, որ ինձ մոռանան։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չհիշի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չճանաչի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չկանչի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չհարցնի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չխոսի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չնայի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չլսի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չգտնի։ Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չսպանի։

Ես ուզում էի, որ ինձ ոչ ոք չսպանի, որովհետև ես գիտեի, որ ես մեղավոր եմ։ Ես գիտեի, որ ես մեղավոր եմ, որովհետև ես գիտեի, որ ես մեղավոր եմ, որովհետև ես գիտեի, որ ես մեղավոր եմ, որովհետև

Ց. Հ. Դ.

ՄՈՒԼՒՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան Ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ Սերոբ, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին։

×

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈԷԻ Մուրատ խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Քարտուղարին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

×

ՍԷՆ ՄՕՐԻՍԻ Սաքօ խումբի ընկերահամակրական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, Ընկ. Կ. Ղամպէրեանի սրճարանը։ Կը դասախօսէ ընկ. Վարդան Զուլլեան (Լիոնէն)։ Կ'խնդրուի ճիշդ ժամանակին ներկայ գտնուիլ։

×

ՎԷՋԻ (Լիոն) Անդրանիկ խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին ընկ. Յ. Տօնօհանի բնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկ. Բ. Ադաբէկեան նիւթ ունենալով (Հայ ժողովուրդի ապագան)։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը հրաւիրուի զաղութի հայութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

×

ՎԻՆՆԻ կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Ապառաժ խումբերը։ Քրիստափոր խումբը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8Է 10, հաժակ Ակումբին մէջ։ Իսկ Ապառաժ խումբը այս Կիրակի ժամը 2Է 4, Պատ. միութեան Ակումբին մէջ։ Կը դասախօսէ ընկ. Արամ Գառօնէ։ Նիւթ՝ Հ. Յ. Դ. Կանոնագիր ծրագրի մէկնաբանում։ Սոյն դասախօսական ժողովներուն կը հրաւիրուին նոյնպէս բոլոր համակիր երիտասարդները եւ Հ. Յ. Դ. Պատ. միութեան անդամները։

×

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ եռթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ ժամը 3ին, Café Décousus-ի սրահը, Place de la Liberté նիստ կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

×

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի դասախօսական ժողովը այս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ նոր սերունդը եւ հայրենիքի զաղափարը։ Կը խօսի ընկ. Բ. Ադաբէկեան։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

×

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ (Մարսէյլ) Ընկեր Կարօ խումբի դասախօսական ժողովը այս Կիրակի իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Յովհաննէս Վանոյեանի բնակարանը։ Կը դասախօսէ ընկ. Պ. Հիւսեան։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

×

ԿՐԵՆՈՊԼԻ ընկերական վիճաբանական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հրապարակային դասախօսութիւն Սէն Լուի մէջ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սէն Լուի (Մարսէյլ) Ակնունի եռթակոմիտէին կողմէ, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, տեղւոյն դպրոցին մէջ, կը խօսի ընկ. Մ. Մարոնեան նիւթ ունենալով «Համաշխարհային պատերազմը եւ իր հետեւանքները»։

Ամերսախնամին ցեղակոյրը

փարիզի Աղքատախնամի ընկերութեան տաբեկան մեծ ցերեկոյթ պարահանդէսը 31 յունուար կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3Էն մինչեւ կէս գիշեր։

ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԷՆԻ ՏԷ ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ երգ, նուագ եւ զանազան հաճելի անակնկալներ։

Պարերու համար առաջնակարգ երկու նուագախումբեր։ Պրիճի սեղանները։ Գիւրամատչելի ճոխ սլիճէ։

ՄՈՒՏՔԸ 25 ՖՐԱՆԿ

Տոմսերը կը ծախուին հայկական ճաշարաններու եւ *Rue de Trévise*ի հայ նպարավաճառներու մօտ։

Լոյս տեսաւ

Ազգային հերոս Սեբաստացի Մուրատի կենսագրութիւնը,

„ՄՈՒՐԱՏ"

Գրեց՝ Պ. Միքայէլ Վարանդեան, հրատ. բակութիւն Մուրատ Ֆոնտի կազմ. վարչութեան։ Գիրքը կը քաղկանայ 350 էջերէ եւ 45 նկարներէ։ «Մուրատ» տպուած է սահմանափակ թիւով. ուր սպէք օր առաջ նպատակ ունենալ ձեր օրինակը։ Գինը՝ բրդեակազմ 30 ֆրանք, լաթակազմ՝ 40 ֆրանք։ Գաւառներու համար գրկելի փոստի ծախք 2 ֆրանք։ Դիմել «Ծաոսէի» խմբագրատունը կամ Ներսէս Գշիկեանի, 24 rue Anatole France, Issy-les-Moulineaux. (Seine) France

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՌ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԱԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ԱՍԱՏՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՇԱՒՈՒ Է *գուլպայի, փուլօվէրի եւ այլն կրկակ մը, շատ նպաստաւոր գիներով, բանուկ փողոցի մը վրայ։ Ամէն օր մարդ։ Պայմաններու համար անձամբ դիմել Պէրպէրեանի 13 Rue des Martyrs, Փարիզ։*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցել ի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՏԱԹԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին քնակարան։

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ-ՀԱՆԷՍԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

211 bis. Bld. Jean Jaurès, Billancourt (Seine)

Ապսպրանքի վրայ կը կարենք ամէնամերձին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներ։ Կը կատարենք կօշիկներու նորոգութիւն ամէնալաւ տեսակի կաշիով։ Մասնաւորապէս զեղչ Պիյանքուրի, Իսկ լէ Մուլինոյի եւ շրջանի հայրենակիցներուն։

ՇԱՆՕԹ.— *Ամէնուն հասցէին մէջ բոլորովին սխալ արձանագրուած է մեր վաճառատան հասցէն։*

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՋԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հարտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ՇԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամը հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԱՄՆԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2Է 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9Էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

ԱՊԱՈՒԻՍ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՁԱԿ A. Kesseyan

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone: Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ տնտեսական տագնապը կը տանձնէ ամէն տեսակ ֆագուտաներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակներով՝ ՎՃԻՌ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՎ

Ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին։

Հայերու Ժամադրավայրը

ՃաշարանՓ Ի Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieu le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՉ ՇԵԱՆ

Նախկին քժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շան կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, չոլանկարում (radiographie), գեղանիշակագրութիւն, յետկարմրագրութիւն եւ ռենտկենեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax-ի գործողութիւն։ Շակաշիճախտային կոկորդիկի եւ լուծի պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, ելեկտրական եւ ֆիզիքական մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ քժիշկները ակռի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդաբերային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լրիւ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնարուժարանը որուն մէքանիսթին է Պ. վ. ԱՆԵՆԻ

Տօքթ. Մ. Քէչիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'ապրելէ նաեւ բոլոր հիւանդներուն։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, C, Gbis, L, H, Hbis, F, Fbis

Ազատական ցեղակոյր

Ազգային հերոս Սեբաստացի Մուրատի կենսագրութիւնը,

„ՄՈՒՐԱՏ"

Գրեց՝ Պ. Միքայէլ Վարանդեան, հրատ. բակութիւն Մուրատ Ֆոնտի կազմ. վարչութեան։ Գիրքը կը քաղկանայ 350 էջերէ եւ 45 նկարներէ։ «Մուրատ» տպուած է սահմանափակ թիւով. ուր սպէք օր առաջ նպատակ ունենալ ձեր օրինակը։ Գինը՝ բրդեակազմ 30 ֆրանք, լաթակազմ՝ 40 ֆրանք։ Գաւառներու համար գրկելի փոստի ծախք 2 ֆրանք։ Դիմել «Ծաոսէի» խմբագրատունը կամ Ներսէս Գշիկեանի, 24 rue Anatole France, Issy-les-Moulineaux. (Seine) France

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Ազատեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց փոքրիկին ԳՈՀԱՐԻԿ ԱԶԱՏԵԱՆի (ծնած 22 յունուար 1931) դառնադէտ մահուան առթիւ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ յունուար 12ին։ Ծաղկեպսակ ղրկած էին Հ. Յ. Դ. Խաժակ խումբը, Տէր եւ Տիկ. Ազատեան, Տէր եւ Տիկ. Թաշճեան, Տէր եւ Տիկ. Թաքչեան, Տէր եւ Տիկ. Ճապրեան, Տէր եւ Տիկ. Պալեան եւ հայրենակիցներ։

Լա Սէօթա, 26 յունուար 1932

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— *Կը փնտռուի Սիվրի Հիսարցի Օննիկ Հաճի Գալուստեան, մօր անունն՝ Սողոմէ, հօր անունն՝ Ղազէլ (Ղազար), եղբայրները՝ Մարժակ եւ Գէորգ, քրոջ անունն՝ Եղիսաբէթ։ 1918ին Հալէպի մէջ ուսանողներ եղած են։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Գէորգ Գալուստեանի, 28 rue Grenoble, Bourgoin, (Isère). France. Ճշդրիտ հասցէն տալ դին 7,00 ֆրանք, մէկ տարեկան «Յառաջ»ի մէկ տարեկան «Լրաւէտ» նուէր։*

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— *Պարտիզակցի Զարեհ Ազնաւուրեան կը փնտռէ իր եղբայրը Ազատ (Գեղեցիկ) Ազնաւուրեան, որ երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հարմանլը (Պուլկարիա)։ Կը խնդրուի իր հասցէն իմացնել իր եղբօր՝ Z. Aznavorirh. c/o Nersséssian, 25 rue Polignais, St. Etienne. Loire, France*

— *Կը փնտռուի Սրապիոն Մաճարեան հօր անուն՝ Մկրտիչ, 1924ին Պէյրութէն սրբերու հետ փոխադրուած է Ֆրանսա։ Լուր կայ թէ Լիոնի կողմերը կը գտնուի։ Իմացնել իր քրոջ Սիմա Մաճարեանի, Americain University, Beyrouth, (Grand Liban).*

Յարգանքի հանդէս

Կազմակերպուած Լիոնի Համաբարբերդցիական Երիտ. Միութեան կողմէ ի պատիւ Խարբերդի զրադէտներուն, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Գրդ Թադապետարանի սրահին մէջ։ Բանախօսութիւն, երգ, մեներգ, արտասանութիւն եւ կովկասեան պարեր կը մասնակցին Լիոնահայ «Գողթան» երգչախումբը, դհկ. Պր. Պ. Պետրոսեանի, Օր. Պ. Վարդանեան (մեներգ), Պ. Պ. Գոլոմանեան (մեներգ), Մ. Թաթիկեանց (կովկասեան պար), Հալէպլեան (պանժօ), Ե. Մոմճեան (սրինգ)։ Կը ներկայացուի «Շատախօս Սափրիչը» զաւեշտ։ Մուտքը ձրի է։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Riv li, էթ. Շաքէ։ Ախտաս. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12. 2—8. կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (135)

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

18.— ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱԿԻ ԳՐԱՒԵՑԻՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Այս կոմիտէին, կազինոյի մը մէջ նստած տեղը, յանկարծ կը ճառէ.

— Ո՛յ ժողովուրդ, թուրք, լոյն, հայ, բոլորդ ալ մտիկ ըրէք։ Այսօր է, որ տեղի պիտի ունենայ այն որուն կը սպասէինք։ Այսօր նոր արեւ մը պիտի ծագի, բոլորովին տարբեր արեւ մը։ Այսօր իրիկուան դէմ, Պոլսոյ ամբողջ ժողովուրդը պիտի տոնախրնդ պռոտալ։

— «Կեցցէ՛ Հայաստան»։

Այս ճառին վրայ, ոստիկանը կը ձերբակալէ զայն եւ ուղղակի ոստիկանական նախարարութիւն կը բերէ։ Ուզեցի հարցաքննութիւնը կատարել անձամբ։ Գինովութեան պատճառով, տէրը չէր իր գիտակցութեան, այնպէս որ սոխակի պէս կը խօսէր ու կը պատմէր։

— Դուք յաղողեցաք հրաժարեցնել եւ աքոռէն նետել Իզմիրլեանը։ Անշուշտ ան ալ իրկարգին վրէժ պիտի լուծէ։ Բայց միայն ձեզ չէ, որ պիտի նետէ աքոռէն, այլեւ ձեր Սուլթանը։ Պիտի սրբէ մաքրէ ձեր կառավարութիւնը։ Հիւրիւմեանց (Նուսրէթեանց?) հոս կը գտնուի։ Անցեալները զայն աքսորեցիք, բայց ի՞նչ հաւաս Նորէն ետ վերադարձաւ։ Ա՛հ, հիմա արդեօք ի՞նչ կ'ընէ Մխրդատը Սամաթիոյ մէջ։ Հարկաւ վերջացաւ ժողովուրդ։ Ձեր ոստիկանները կէս ձգել տուին օղիս։ Հոգ չէ, այս իրիկուն առատ առատ կը խմեմ։ Ես Իզմիրլեան...

Վարդան դուշակած էր։ Դժուար էր բերնէն առնել, բայց Սամաթիացի այդ Մխրդատը ծանօթ էր ոստիկանութեան։ Ցայտնի կոմիտէի մըն էր։ Հասկցուեցաւ որ Մխրդատի տանը մէջ ժողով կար։ Ըսի ոստիկանին.

— Վայրկեան մը մի՛ կենար։ Վազէ Սամաթիա գնա եւ պաշարէ Մխրդատի տունը։ Ով որ կայ ձերբակալէ եւ հոս բեր։ Գիտես անշուշտ Մխրդատին տունը։ Նշանաւոր ձուլիչ Մխրդատը։ Սամաթիոյ մէջ Սուլթանասիրութիւն է տունը։

— Գիտեմ, փաշա՛, սակայն եթէ յարմար կը դատէք, ես չպիտի ուզեի բաժնուիլ ձեր քովէն։ Աւելի լաւ կ'ըլլար, որ ոստիկանական ընդհ. տնօրէնը հրթար։

— Շատ լաւ։ Հիմա գնա եւ ըսէ Հիւսէյին էֆէնտիին, որ Սամաթիա մեկնի։

Հիւսէյին էֆէնտի մեկնեցաւ եւ մէկ ժամ լմտոյ վերադարձաւ՝ միասին բերելով Մխրդատը, եղբայրը՝ Յովսէփ եւ մօրեղբայրը՝ Յովհաննէսը։

Մխրդատ կրակ կը ցայտէր։

— Ի՞նչ արժէք ունի մեզ ձերբակալելու ձեր փութկոտութիւնը։ Ի զուր կը յոգնիք։ Արդէն մինչեւ այս վայրկեանը ինչ որ պիտի պատահէր, պատահեցաւ անպայմանօրէն։ Մէկ ժամէն դուք ալ կը տեսնէք եւ կը հասկնաք։

Աչքերն վառած եւ լիրբ համարձակութեամբ կը խօսէր, որ չէի կրնար ըսել թէ բարբառնքանք (փսլավրա) են ըսածները։ Անպայման մեծ փորձանք մը պիտի պատահէր Պոլսոյ մէջ, յայտնի էր ատիկա։ Կը տակուբէր, որ կոմիտէն այս անգամ յարձակումը ուժգնով պիտի գործէր եւ հրապարակը պիտի աւերէր ու կործանէր։ Սակայն ուսկի՞ց պիտի սկսէր եւ ի՞նչպէս, չէինք գիտեր։

Մխրդատն ու ընկերները տակաւին դուրս չէին ելած գրասենեակէն, յանկարծ հեծեծալ պահակազօրաց գունդէն տասնապետ մը ներս մտաւ եւ ըսաւ.

— Փաշա՛, Սուլու Մանասթրրի ժօտ, ձուլիչ Գարրիէլեան Միսաքին տունը ժողով զումարած են կոմիտէնները։ Նախորդ պատրիարքարանի իզմիրլեանն ալ ներկայ է ժողովին։ Ոստիկանական շրջան պահակախումբ մը պաշարեց տունը։ Զարկինք դրանը, բայց չբացին։ Միսաք պատուհանէն դուրս հանեց գլուխը եւ ըսաւ.— «Ինչ կ'ուզէք մեզմէ։ Մենք կարեւոր գործ ունինք։ Այսօր դուրս չպիտի ելլենք տունէն։ Ասպէս հրաման տուած են մեզի մեր հրամանատարները։ Եթէ դուք հրամանատար ունիք, մենք ալ ունինք։ Եթէ իրիկուան դէմ դաք, այն ատեն միայն անձնատուր կ'ըլլանք։ Արդէն մինչեւ իրիկուն, անձնատուր ըլլալու հարկ չի մնար, ոչ ալ մեզ անձնատուութեան հրաւիրելու համար դուք ոճ կ'ունենաք։ Նկատ ձեր հրամանը առնելու։

Հրաման տուի տասնապետին.

— Եթէ յամառին ու չբանան դուռը, պատերուն եւ դրան վրայ քարիւղ սրսկեցէք եւ այրեցէք։ Եթէ զէնք արձակեն, զէնքով փոխադարձեցէք։ Հիմա շուտով ողջ կամ մեռեալ բոլորը հոս բերէք։

Տասնապետը մեկնեցաւ։ Մխրդատն ու ընկերները բանտ դրկեցին։ Յանկարծ այդ պահուն, հեռուէն եղաւ պայթիւն մը։ Այդ ձայն մըն էր, որ ենթադրելի ամբարձակութեան մը արձագանգը։

Այդ պահուն Մխրդատ [illegible] կ'իջնէր սանդուղներէն։ Լսեց ձայնը, պռոտց վարէն վեր։

— Լսեցի՞ր, Նազըմ փաշա, նիթքն սկսաւ, Սատուած չնորհ ընէ։

Փիչ յետոյ, յանկարծ, խումբ մը պահար սենեակս մտաւ Զալոստիկանական տնօրէնը եւ ըսաւ.

— Փաշա՛, Դաշնակցական զրաւեցին Օսմանեան Պանկը։ Դրան պահակ զինուորը սպաննեցէ։ Կ'երեւի, որ առաջուընէ այդ նպատակութեամբ գէնք, ռումբ եւ մանրէթ մեքենան են տպատաստած։ Այս առաւօտ, բոլորն ալ իրենց գլուխը գլխարկ դրած, ուշադրութիւն չդրաւելու համար, մէկ-մէկ երկու երկու գրամատան դուռը ներս մտեր են։ Մեր քննութեան հետեւանքով կը հաստատուի, որ հինգ հոգի են։ Իրենց բերնին մէջ սպանուած են դրան հակ գինով որ, անմիջապէս ուրացան եւ ոստիկանական դրկեցինք դրամատուն շրջակայքը։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՈՒՐԲԱԹ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

29 JANVIER 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ Երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1739

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ, ԲԱՑՅ ՕՐ-ՊԱԿԱՍ

Նոյնութեամբ հրատարակեցինք երիտասարդ գրագէտին, Շահան Շահնուրի գրութիւնը: («Յառաջ», Յունուար 24, 26 եւ 27):

Հրատարակեցինք իբրեւ ձայնը, ճիչը «հոսանքի մը, որ կը կարծէ թէ հասած է իր օրը, բայց զրկուած կը մնայ խօսելու եւ գործելու իրաւունքէն»:

Բուն բառը չէ այստեղ «հոսանք»ը: Բայց ոչինչ: Նստելով դէմ դիմաց, խօսինք մենք ալ, եւ փորձենք պարզել ծուռն ու շիտակը:

Մեծխօսիկ, ինչպէս եղած ենք բոլորս ալ նոյն տարիքին մէջ, ձեռքծածկուն եւ միամիտ, մեր երիտասարդ բարեկամը կ'արծարծէ խնդիրներ, որոնք ձեռքը գլխուն տանիլ կուտան:

Ու կը յաւակնի խօսիլ յանուն դաս մը երիտասարդներու — եւ ճերմակածներու — որոնք շատ բան կրնան ըլլալ, բայց ոչ «մենք»:Գոնէ առայժմ: (Նկատի չունինք այդ անունով հրատարակուած պարբերագիրը):

Ինչ որ աչքի կը զարնէ հրատարակուած գրութեան մէջ, անկեղծութիւնն է: Ու պայծառութիւնը: Պատճառ մը աւելի՝ բաց խօսելու:

×

Միայն զրական-գեղարուեստական խնդիրներ չէ որ կը յուզէ Շ. Շահնուր, այլեւ աղգային-քաղաքական: Հարցեր, որոնց հանդէպ «աճապարելով» կամ գեղապաշտի կամէութիւններ միայն ունեցած են այս դասու տղաքը:

Կան որ արհամարհանքով կը նային այդ բոլորին վրայ: Եւ ուրիշներ որ կը խօսին անթացուպի մը կռթնած: Մանգալով կախարդական շրջանակի մը մէջ:

Բայց նախ քան այդ խնդիրները, կ'արժէր ճանչնալ այս տղաքը, իրենց առաւելութիւններով եւ թերութիւններով:

Առաւելութիւններուն ամէնէն տիրականը՝ զրական-գեղարուեստական տենդն է: Տքնելու, քրտնելու, արտադրելու ճիգը: Բեղնաւորութիւնը: Ու սարսափը՝ միշակին: Խոյանքը՝ դէպի նորը,նուրբը, կատարեալը: Եւ՛ արուեստով, եւ՛ լեզուով:

Դեռ լուսահոգի «Յարդագողի» օրերէն, աւելի առաջ կամ վերջը, մենք առիթ ունեցած ենք ուշադրութեան յանձնելու այս իրողութիւնը: Ու միշտ ալ խանդաղատանքով հետեւած՝ իրենց նուաճումներուն:

Բուն գեղարուեստական տենդէն զատ, այս տղաքը — շատերը — ունին նաեւ կամք՝ հմտանալու կամ պաշար ամբարելու: Ինչ որ կը դիւրացնէ վերագնահատման աշխատանքը: Եւ կ'օգնէ գտնելու լաւագոյն ճամբան:

Անջատ-անջատ առնելով, իրական արժէքներ կան այսօր: Փիչ մը ոստոստուն եւ ուռուցիկ, բայց տոկուն:

Այս առաւելութիւնը աւելի կը շեշտուի, երբ նկատի առնենք այն պայմանները ուր հասան այս տղաքը, հրելով-հրմշտկելով: Տրորուելով եւ ճչալով, բայց միշտ հետք մը ձգելով:

Արմատախիլ եւ ցիրուցան, մեծ մասով կտրուած՝ հողէն ու ջուրէն, եւ գարձեալ մեծ մասով անծանօթ, անհաղորդ՝ երկուան պատմութեան, անոնք նետուեցան, մաքառեցան եւ թառ կապեցին, ուր որ հասաւ իրենց հոգեկան եւ մտաւոր կորովը:

Եւ եթէ տակաւին չունին դիմագիծ՝ իբրեւ հաւաքականութիւն —յաճախ իբրեւ անհատ— այդ չի նշանակեր թէ պիտի չունենան աւելի վերջը:

Խմորման շրջան է, եւ անոնք որ սահմանուած են ապրելու — տարուինականութիւն — ուշ-կանուխ պիտի կգան մեկուսացման չարիքները:

Այլապէս, պիտի դառնային կեր՝ միջազգային պողոտաներու: Կամ թանգարանի:

×

Ինչ կը վերաբերի բացասական գիծերուն, դարձեալ ամէնէն տիրականն է՝ բոլորովին չարչրկուած, լքուած, զոհուած տարր մը երեւալու հիւանդութիւնը: Նահատակ ձեւանալու միտումը:

Գիտենք շատերուն պատմութիւնը: Մեր միտքէն չանցնիր բաղդատութիւնն իսկ փորձել անոնց երկուան ողբերգութեան եւ երէցներուն տառապանքին:

Շատերն այս տղոց փրկուեցան ու հասակ նետեցին քստմնելի վեր ի վայրումներու մէջ: «Օր ու արեւ չտեսան»: Ու չեն տեսներ այսօր ալ: «Սրճարան-օթօրոցը» դեռ ամէն բան չի բացատրեր:

Բայց, այս ողբերգութիւնը իրաւունք չի տար աւելի դժբախտ երեւալու, քան ուրիշ սերունդ մը: Գոնէ կարգ մը տեսակէտներով:

Հաւաքական գուրգուրանք չպակսեցաւ այս տղոց: Ոչ ալ մանաւանդ պատեհութիւն՝ ոտքի հանելու մտաւորապէս:

Երկու, երբ Թուրքիա կը գտնուէինք, նոյն տարիքի եւ նոյն խառնուածքով, նոյն արդար յաւակնութիւններով երիտասարդներու համար երա՛զ էր Եւրոպան:

Ցնորք էին Փարիզն ու Ժընեւը՝ շատերուն համար: Եւ դեռ Փոքր Ասիոյ, Մեծ եւ Փոքր Հայքի մէջ՝ երազ էր Պոլիսն անգամ: Պերճանք՝ եւրոպական թերթն ու գիրքը: Կամ փորձանք:

Շա՜տ պիտի ուզէինք որ Շահնուրներն ու միւսները պրպտէին, իմանային, թէ ի՛նչպէս «ծլեցաւ ու ծաղկեցաւ», Արտաշէս Յարութիւնեան մը՝ փերեզակի կրպակին մէջ: Օշականը՝ Սէօլէօզի նախակրթարանին անկիւնը, անոպայ թաղական-հոգաբարձու բարեհա՛ճ հրամանները տակ,տեղ-տեղ ոտք նետելով Պոլիս, ի խնդիր Mercure de France-ի կամ Rémy de Gourmont-ի մէկ հատորին: Եւ կամ Գեղամ Բարսեղեանը՝ մինչեւ գիշերուան 3-4 աչքի լոյս քամելով տպագրական փորձերու վրայ: Եւ դեռ քանիներ: Ու Թլկատինցիները, Զարդարեաններ...

×

Անհաժեշտ էին այս խորհրդածութիւնները — թէեւ կցկտուր — աւելի լաւ հասկնալու համար իրար:

Որովհետեւ գործ ունինք նոր, բայց օր-պակաս խմբակի մը հետ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԻՏԻ ԿՈՒՈՒԻ...

Անմբռնելի է մեր Նունիկը,
կ'արտադրէ անընդհատ կը ճախրէ
արձակի եւ ոտանաւորի բոլոր լարերուն վրայ:

Հերոսապատում, ծովափ, ծուլիս 14, գաղթային ցուցահանդէս, հարսնիք, մեռելի, կնունք, մարտակոչ, քննադատութիւն, երգիծանք, — «Նէ ալըրսան ա՛լ»: Պատրաստ է միշտ:

Անշուշտ չպիտի մոռնայ վէպն ալ, խաչմոլի մատնելով բոլոր հին ու նոր գրողները: Մանաւանդ նորերը, որոնք ոչ անոր սաւառնաթռիչ երեւակայութիւնն ունին, ոչ ալ բառամթերքը:

Թորի՛ն յուզումով կարդացի իր վերջին ոտանաւորը.— «Պիտի կուուիլ...»
պիտի կուուիլ քունաւորի լուծին դէմ,
խրոխտապանծ, սեգ խիզախ
եւ անցիտել այդ աղէտքը ոճրադէմ,
Աբեւ սրփռել ակնբախ:

պիտի կուուիլ ամբարտաւան ժեսթին դէմ,
շսկայ ուժով տիտանի,
Որ խորտակենք այդ վտանգը սիգաճեմ
'ի աշխարհին անկէ փրկուի:

Եւ խորապէս ներշնչուած, փորձուելոյ հետեւեալ տողերը մրոտել.— պիտի կուուիլ սոփեստիկին, սագին դէմ,
ոտանաւոր եւ կամ արձակ մուկին դէմ,
Որպէսզի գիրքն ու թերթն Հայոց աշխարհի,
Իր բարձունքէն մինչեւ նունիկ չսահի:

Վ.ԱՒԱԳ

Վէհիզելոս Եւրոպայի մէջ

Յունաստանի վարչապետ պ. Վէնիզելոս Հռոմի եւ Փարիզի մէջ՝ կարգ մը տեսակցութիւններ ունենալէվերջ, մեկներ էր Լոնտոն,ուր երկարխօսակցութիւն մըն ալ ունեցաւ Անգլիոյ արտաքին նախարարին Այժընի հետ, ելմտական եւ տնտեսական հարցերըու մասին:Ցետոյ տեսակցեցաւ նաեւ արտաքին նախարարութեան այն դիւանապետներուն հետ,որոնք մասնաւորաբար կը զբաղին յունական գործերով:

Նոյնպէս, տեսակցութիւններ ունեցաւ Քաքտոնըլտի եւ կարգ մը դրամատէրներու հետ:

Լաւատեղեակ շրջանակները կը յայտնեն թէ պ. Վէնիզէլոսի այս տեսակցութեանց ընթացքին, կիպրոսի հարցը չէ դրուած դեռ:

Ընտրական կանոնի փոփոխութիւն

Իր նախորդ օրուան նիստին մէջ Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը զբաղեցաւ ընտրական օրէնքի փոփոխութեան հարցով: Ընկերվարականները կ'առաջաբկէին վիճաբանութիւնը յետաձգել: Մեծամասնութիւնը յաջորդաբար մերժեց յետաձգման վեց առաջարկներ:

Վիճաբանութիւնները պիտի սկսին ուրեմն, այսօր:

Եռւսաղէմի Ցոյն Պատրիարքը

Երուսաղէմի գերագոյն դատարանի վճռին համաձայն յունական սինոդի ներկայ կանոնագիրը ի զօրու չի կրնար ըլլալ եւ հետեւաբար այդ կանոնագրին հիման վրայ, չի կրնար ընտրուիլ հանգուցեալ ցամեանոս արքեպիսկոպոսին յաջորդը՝ իբր երուսաղէմի ցունաց պատրիարք:

Խորհրդարանական

Ընդլիական ընկղմած ընդծովեան որուն մէջ 60 ծովային սպայ եւ զինուորներ կային, գտնելու ամէն յոյս կ'անհետանայ հետզհետէ:

Ընդհատ շարունակուող փնտրտուքները ուրիշ 30 մարտանաւերու կողմէ, ցարդ ապարդիւն մնացած են:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հատուցումներու հարցին շուրջ

Անգլեւ-ֆրանսական բանակցութիւնները

Անգլիոյ արտաքին եւ առեւտրական նախարարները կը քննեն Ֆրանսական կառավարութեան հակառաջարկները հատուցման նարցին մասին:

Անգլիա եւ Ֆրանսա իրենց կարելին կ'ընեն Գերմանիոյ տրուելիք յետաձգման նոր պայմանաժամի մը շուրջ համաձայնելու համար: Անգլիոյ մանագէտները չեն ուրանար Ֆրանսական առարկութեան իրաւական արժէքը, սակայն կը նկատեն որ բացառիկ պարագաները անհրաժեշտ կը դարձնեն աւելի լայն միջոցներ քան վճարումներու ժամանակաւոր յետաձգումը որ կ'առաջարկուի Ֆրանսայի կողմէ, պահելով մէկտեղ եզնկի անպայմանադրական տարեվճարներու վրայ ամէն իրաւունք:

Անգլիա կ'առաջարկէ ամբողջովին յետաձգել բոլոր պարտքերու վճարումը, մինչեւ որ կարելի ըլլայ մօտաւոր ապագայի մէջ՝ նոր կարգադրութիւններու ենթարկել գերմանական պարտքերը, ինչ ալ ըլլայ Ամերիկայի դիրքը, որուն հետ նախկին դաշնակիցները, ըստ անգլիական տեսակէտին, պէտք է պարտքերու մասին բանակցէն՝ գերմանական հատուցումներու հարցը լուծելու համար:

Իսկ Ֆրանսական կառավարութիւնը չուզեր այդ ճամբուն մէջ մտնել, մինչեւ որ Ամերիկայի հանդէպ իր պարտքերէն ազատած չզգայ ինքզինքը:

Գերման մամուլը մէկ բերան կը բողոքէ պատերազմական «հարկ»երու դէմ եւ զանազան հաշիւներով կը փորձէ ցոյց տալ թէ հատուցումներու հաշուէն Ֆրանսա շատ աւելի ստացած է, քան ինչ որ ծախսած է իր աւերեալ շրջանները վերաշինութեան համար: Ազգայնական-հիպէրեան թերթեր նոյն իսկ կը պնդեն որ Ֆրանսա պարտաւոր է միլիառներով ոսկի մատակարարել Գերմանիոյ:

Պերլինի քաղաքական շրջանակները հանդարտութեամբ կը սպասեն Ֆրանսայի Դրամատան որոշման: Կ'ըսուի թէ եթէ վարկի պայմանաժամը չերկարաձգուի, Գերմանիա վճարումներու յետաձգում պիտի յայտարարէ:

Ռուսերուսմէն բանակցութիւններ

Խորհրդային արտաքին գործավարը, բոլշեւիկեան «Քաս» գործակալութեան միջոցով կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ Ռուսիոյ հետ կատարուող ոչ-յարձակման դաշինքներու բանակցութեանց մասին, եւ յաւատաց թէ մօտ ատենէն Ռումանիա եւս հետեւելով Լէհաստանի օրինակին, Ռուսիոյ հետ պիտի կնքէ դաշնագիր մը ինչ որ ըստ Լիտվինովի կարծիքին, մեծ փոփոխութիւններ պիտի մտցնէ ոչ միայն կեդր. Եւրոպայի, այլ նաեւ արեւմտեան պետութեանց քաղաքականութեան մէջ:

Այս առթիւ, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը որ այս օրերս՝ փարիզ կը գտնուի, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ·

— պ. Լիտվինով կը յայտարարէ թէ ռուսերուսմէն բանակցութիւնները յաւ ճամբու մէջ են: Հմտարտութիւնն այն է որ խօսքեր փոխանակուած են: Խօսակցութիւնները՝ այո՛, բայց, ո՛չ բանակցութիւններ: Ջգենք որ դրական որեւէ լուծման չենք յանգած: Խորհրդային կառավարութիւնը փորձեց դաշինք մը կնքել մեզ հետ, սակայն մէկդի ձգելով պեսարապիոյ հարցը: Ասիկա կը նշանակէր թէ որեւէ պարագայի մէջ, չէր ուզեր որ «անբռնաբարելիութեան եւ ամբողջականութեան» սկզբունքները հիմ ծառայեն ոչ-յարձակման դաշինքին, Այս պայմաններու մէջ, անկարելի դարձաւ շարունակել կարծիքներու փոխանակութիւնը, եւ մեր յարաբերութիւնները խորհրդային կառավարութեան հետ, ձգտուած կը մնան, 1929ին՝ երկու երկիրներուն միջեւ կնքուած պայմանադրութեամբ·

Բացայայտ է թէ խորհրդային կառավարութիւնը այդ ձեւի դաշինք մը կնքել ուզելով՝ մտածեր էր զայն շահագործել ի նպաստ իր փլուզումին: Եթէ այս տեսակ դաշինքներ կը կնքեն ուրիշ պետութիւններու հետ, որովհետեւ կ'ուզեն ժընեւի մէջ երեսնալ գառնուկի երեւոյթով, որ կը ջանայ խաղաղօրէն համաձայնիլ աշխարհի մնացեալ մասին հետ·

Գերմանիոյ յատկացուած վարկերը

Ֆրանսայի դրամատան կողմէ Գերմանիոյ յատկացուած 25 միլիոն տոլարի վարկին երկարաձգման հարցը կը քննուի դրամատան վարչութեան կողմէ, Այս գումարը, ինչպէս կը յիշուի, կը մտնէ 100 միլիոն տոլարին մէջ, որուն հայթայթման մասնակցած են նաեւ Անգլիա, Ամերիկա եւ Միջազգային դրամատունը:

Կը կարծուի թէ Ֆրանսայի դրամատունը պիտի երկարաձգէ 25 միլիոն տոլարի վարկը, բայց մէկ ամսուան համար միայն:

Հնդկաստանի խռովութիւններ

Քաթինա քաղաքին մէջ «Ազնկախութեան Օր»ուան տօնակատարութեան առթիւ կազմակերպուած ցոյցերը տեղի տուին ծանր խռովութիւններու: Ամբոխը յարձակեցաւ ոստիկանութեան վրայ, որ ի զուր փորձեց դիմադրել եւ զայն ետ մղել բիրի յարձակումով: Բազմութիւնը դիմադրած ըլլալով, ոստիկանները ստիպուեցան գէնք գործածել եւ կրակեցին ամբոխին վրայ: Ցուցարարներէն երկու հոգի սպաննուեցան եւ բազմաթիւ ուրիշներ վիրաւորուեցան: Ոստիկաններէն ալ կան շատ վիրաւորներ, որոնց մէկ քանին ծանր:

Հրաժարում Աւստրիոյ դահլիճին

Աւստրիոյ վարչապետը՝ հանրապետութեան նախագահին ներկայացուց դահլիճին հաւաքական հրաժարականը: Նախագահը անմիջապէս կրկին իրեն յանձնեց նորին կազմութիւնը:

Այս հրաժարումը ո՛չ մէկ զարմանք պատճառած է Աւստրիոյ քաղաքական շրջանակներուն, որոնք արդէն կը սպասէին նման ելքի մը,աւստրեւգերման մաքսային միութեան ձախողութենէն ի վեր:

Պուլկարիա եւ Ռուսիա

Փարիզի պուլկար գեսպանը գեկոյցով մը կը հերքէ այն զրոյցները թէ Պուլկարիոյ ելմտական նախարարը Սթէֆանով տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ խորհրդային արտաքին գործավարին Լիտվինովի հետ՝ ժընեւի մէջ, երկու երկիրներու միջեւ, առեւտրական յարաբերութեանց վերսկսման մասին: Զեկոյցը կը հերքէ նաեւ այն զրոյցը թէ պուլկար ելմտական նախարարը Պերլին է գացած նման բանակցութիւններ վարելու համար:

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՅՕԴԿ 13

Ցոքթ. Նորալը	50.—
Աստուր վարդանեան (Մարսէյլ)	30.—
Օր. Թաթուն Թադէոսեան (Մարսէյլ)	20.—
Գումար՝	100.—
13րդ ցանկին գումարը	3084.—
Ընդհ. գումար	3184.—

Կովնստանցայի դաւադրութիւնը

Վրացին՝ Ֆիլիա որուն կինն ու աղջիկը պիտի փախցնէին Ցտեսայէն, գրեր էինք թէ անյայտացեր էր: Ֆրանսական թերթ մը կը գրէ թէ ընդհ. ապահովութեան տնօրէնին յանձնարարութեամբ էր որ յիշեալը մէկ քանի օր, լրագրողներու հետաքննութենէն ազատելու համար, պահուըտեր էր: երկու օրէ ի վեր սակայն, մասնաւոր հաճոյք մը կը զգայ իր վրայ խօսելով լրագրողներու հետ: Պատմածները այնքան ալ շահեկան չեն. եւ լոյս չեն սփռեր կոնստանցայի դէպքին ներքին անձուկարձերուն վրայ:

Այսպէս է որ կրցած է երեւան հանել նոր հետք մը:

Յունուար 24ին, վայելչօրէն հագուած մէկը կը ներկայանար կոնստանցայի հեռագրատունը եւ գերմաներէն շարադրուած ու վիեննայի խորհրդային դեսպանատան ուղղուած հեռագիր մը կը գարնէր.— «Ամէն ինչ լաւ է, գործը յաջողեցաւ», կը հաղորդէր անծանօթին հեռագիրը:

Նոյն օրը, կէս օրէն վերջ, հեռագրական պաշտօնեան այս իրողութիւնը յայտներ էր ոստիկանութեան եւ աւելցուցեր էր թէ վճարելու համար մարդը բացեր էր դրամապանակ մը, որուն մէջ նշմարեր էր աւստրիական թղթադրամ:

Ռումէն ոստիկանութիւնն անմիջապէս փնտռտուքի սկսաւ: Մարդուն հետքը գտաւ Ռէժինա պանդոկին մէջ. բայց քանի մը ժամ առաջ մեկներ էր վիեննա:

Այս հեռագիրը որ ուղղուած էր վիեննայի խորհրդային դեսպանատան, ենթադրել կուտար թէ մարդը սերտ կապ ունեցեր էր գործին հետ: Սակայն հեռագրին բովանդակութիւնը ցոյց կուտար թէ «գործը յաջողեցաւ» բացատրութիւնը կապ չէր կրնար ունենալ դաւադրութեան հետ, քանի որ Աղաբեկով ողջ առողջ վերադարձեր էր Պրիւքսէլ, իսկ դաւադիրները բռնուեր էին:

Ասկից զատ, ներքակալեալներուն հարցաքննութենէն ալ յայտնուած է թէ կ'անգիտանային որ հսկողութեան տակ կը գտնուին:

Վիեննայի ոստիկանութիւնը կը յայտնէ թէ Աղաբեկով վիեննա գըտնուած է նոյեմբերին եւ թէ դիմում կատարած է ընդհ. Ապահովութեան, հաղորդելու համար կարգ մը տեղեկութիւններ քոլշեւիկ գործակալներու մասին: Ցուած տեղեկութիւնները գոհ չեն ձգած աւստրիական ոստիկանութիւնը, որ ձամբած է Աղաբեկովը···

Լուրջ կասկածներ կան որ կոնստանցայի մէջ ներքակալուած առեւանգիչներէն մէկը, մասնակցած է նաեւ կուտեպովի առեւանգման: Այս վարդը՝ պուլկար մը, 1930ի սկիզբը, ուրեմն կուտեպովի անյայտացումէն առաջ, Լիէժի ոստիկանութեան ուշադրութիւնը իրաւիրած էր իր վրայ:

Ինչպէս կը տեսնուի, Ազգային Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը ամէն կերպով կը ջանայ ապահովել զօրքերուն համար անհրաժեշտ պարագաները։ Ասոնց մէջ ամենակարեւորը, անշուշտ, սնունդն է։ Ուստի ամէն ինչ կ՚ընէ, որպէսզի զինուորը ստանայ ոչ միայն քանակով, այլեւ որակով ամենալաւ սնունդը։ Ասոր համար ալ կը հոգայ, որ զօրանոցներուն մէջ ստեղծուին ընդարձակ ճաշարաններ, ուր զինուորները կրնան ճաշել ընտանեկան միջավայրի մը մէջ։ Ասոնք ունին նաեւ ընթերցասրահներ, ուր զինուորները կրնան ժամանակ անցընել։

Ինչպէս կը տեսնուի, Ազգային Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը ամէն կերպով կը ջանայ ապահովել զօրքերուն համար անհրաժեշտ պարագաները։ Ասոնց մէջ ամենակարեւորը, անշուշտ, սնունդն է։ Ուստի ամէն ինչ կ՚ընէ, որպէսզի զինուորը ստանայ ոչ միայն քանակով, այլեւ որակով ամենալաւ սնունդը։ Ասոր համար ալ կը հոգայ, որ զօրանոցներուն մէջ ստեղծուին ընդարձակ ճաշարաններ, ուր զինուորները կրնան ճաշել ընտանեկան միջավայրի մը մէջ։ Ասոնք ունին նաեւ ընթերցասրահներ, ուր զինուորները կրնան ժամանակ անցընել։

Ինչպէս կը տեսնուի, Ազգային Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը ամէն կերպով կը ջանայ ապահովել զօրքերուն համար անհրաժեշտ պարագաները։ Ասոնց մէջ ամենակարեւորը, անշուշտ, սնունդն է։ Ուստի ամէն ինչ կ՚ընէ, որպէսզի զինուորը ստանայ ոչ միայն քանակով, այլեւ որակով ամենալաւ սնունդը։ Ասոր համար ալ կը հոգայ, որ զօրանոցներուն մէջ ստեղծուին ընդարձակ ճաշարաններ, ուր զինուորները կրնան ճաշել ընտանեկան միջավայրի մը մէջ։ Ասոնք ունին նաեւ ընթերցասրահներ, ուր զինուորները կրնան ժամանակ անցընել։

Ինչպէս կը տեսնուի, Ազգային Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը ամէն կերպով կը ջանայ ապահովել զօրքերուն համար անհրաժեշտ պարագաները։ Ասոնց մէջ ամենակարեւորը, անշուշտ, սնունդն է։ Ուստի ամէն ինչ կ՚ընէ, որպէսզի զինուորը ստանայ ոչ միայն քանակով, այլեւ որակով ամենալաւ սնունդը։ Ասոր համար ալ կը հոգայ, որ զօրանոցներուն մէջ ստեղծուին ընդարձակ ճաշարաններ, ուր զինուորները կրնան ճաշել ընտանեկան միջավայրի մը մէջ։ Ասոնք ունին նաեւ ընթերցասրահներ, ուր զինուորները կրնան ժամանակ անցընել։

Ինչպէ՞ս կը պատրաստուի ամանորեայ սեղանը

Ամանորի տօնական սեղանը պատրաստելու համար հարկ է ունենալ ոչ միայն ճաշակ, այլեւ գիտնալ, թէ ինչպէս կարելի է ամենաքիչ ծախսով ամենահամեղ ուտեստները պատրաստել։ Ահա այդ նպատակով մեր ընթերցողներուն համար քանի մը հրահանգներ։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ամանորեայ սեղանի համար

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ամանորեայ սեղանի համար

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ամանորեայ սեղանի համար

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ամանորեայ սեղանի համար

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

Ձուկ՝ ֆարշիրովկայով

Ձուկը կտրեցէք կտորներու, աղ ու պղպեղ ցանեցէք եւ թողէք, որ քանի մը ժամ մնայ։ Ապա ձուկը դրէք ջուրի մէջ եւ եփեցէք։ Ձուկը հանեցէք ջուրէն եւ ոսկորները հանեցէք։ Ապա ձուկը մանրակրկիտ մանրեցէք։ Ֆարշիրովկայի համար պատրաստեցէք հետեւեալ խառնուրդը։ Կարագ, մանրացուցէք, աղ, պղպեղ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ, մանրացուցէք նաեւ կանաչ սոխ։ Ապա խառնեցէք ձուկին հետ։ Ձուկը դրէք ափսէի մը մէջ եւ զարդարեցէք կանաչեղէնով։

լսելով հանդերձ, կոմունիստ Չրանտ Ալէքսեան ոչ մէկ փորձ կը կատարէ լռեցնելու համար զանոնք։

Բոլոր այս մեղադրականները դաժի կանչուած են։ Լազարեւ եւ Փէօֆանով վտարուեցան կուսակցութենէն, իսկ Բարխուդարեան եւ Ալէքմէնեն, խօսք տուած ըլլալով որ այսուհետեւ նման խօսքեր չպիտի արտասանեն, պարզ յանդիմանութիւն մը ստացան։

Եւ սակայն այս պատիժները կրնա՞ն հաստատել թէ անօթի չէն Ալէքսէերդիի բանուորները եւ ասկէ օր մը կ'ուտեն։

5,5 միլիոն շինարարական համար

Ներկայ տարուան ընթացքին Հայաստանի համախոհական եւ բնակարանային շինարարութեան համար բացուած է 11,470,000 րուբլի վարկ։ Միայն համախոհական շինարարութեան համար 5,5 միլիոն րուբլի։

Երեւանի մէջ պիտի կատարուին հետեւեալ նախ ծրագրեր, — կոյուղիի նախնական աշխատանքներուն համար մէկ միլիոն, ջրմուղին աւարտական աշխատանքներուն համար 600 հազար րուբլի, քաղաքի աւարտական գործ համար 400 հազար րուբլի, մեքենական լուացարանի շինութեան համար 200 հազար րուբլի, նոր պանդոկին երրորդ շէնքին համար 600 հազար րուբլի։ Իսկ Երեւան քարեշինութեան համար 1,425 հազար րուբլի։

Խնտրուացիոնալ խուլիգաններ

Թորիրդային Հայաստանի մէջ (14 Յունուար) Ձա կադրի թերթին խմբագրութեան կողմէ նամակ մըն է հրատարակուած։ Բողոք մըն է այդ։

7 յունուարին Երեւանի անասնաբուժական միջազգային տարմայարանին մէջ, Դ. դասարանի ուսանող Դմիտրիյ Կուչիվիլի լաւ ալ կը ծեծէ Ձա կադրի թերթին խմբագրութեան անդամ Գէորգ Բոշեանը։ (Այս թերթը օրկանն է անասնաբուժական հանալատարանի կոմունիստներուն։)

Ծեծին տակ, ուշաթափ գետին կ'իյնայ Գէորգը։ Երբ ուսանող Յովհաննէս Թալալեան կը միջամտէ, «խնտերնացիոնալիստ» հերոսը սաստիկ կը ծեծէ նաեւ զայն։ Ժամ մը յետոյ, այս հերոսը փողոցին մէջ կը յարձակի յիշեալ թերթին մէկ ուրիշ անդամին վրայ։ 10 վայրկեան հոգ խմբագրին ընկերները Ալիքսան Տոնձէ, Ա. Կնազաշվիլի, Թ. Զելաձէ, Պ. Շոթամելիձէ, կը խուժեն անասնաբուժական համալսարանի ուսանողական պանդոկէն ներս եւ ատելով կը ծեծեն յիշեալ թերթին խմբագրին անհնակին դուռը։

Այս անգամ ծեծը սոսկալի պիտի ըլլար։ Բարեբախտաբար դուռը դիմադրեց։ Բոլոր այս ծեծերուն պատճառն այն է, որ այս «ինտերնացիոնալ խուլիգան»ներուն անհանդուրժելի ընթացքին մասին յօդուած է երեւցեր թերթին մէջ։ Յիշեալ թերթը, սարսափած եւ ահաբեկ, կը դիմէ Թորիր. Հայաստանի օժանդակութեան, որպէսզի ազատէ ղիրենք տէրէսկէլիներէն։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք ՅԱՌԱՋ

Փարիզ եւ Արուարձաններ

ԳԱՅԼՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

Անկէն.— Փարիզի շրջանի հայաշատ կեդրոններէն Անկէնը ազգային կեանքի տեսակէտէն ոգեւորուելու շատ քիչ պատճառներ ունի։ Հակառակ այս տեղ հաստատուած հայրենակիցներու համեմատաբար բարեկեցիկ վիճակին, եւ ժառանգական թիւին, կրթական-բարեսիրական գործունէութիւնը աննշան է։ Բարեգործականի եւ Տիկնանց վարժարանին օժանդակող ժամնամճիւղէն զատ, ունինք Հ. Մ. Ը.Մ.Ի մասնաճիւղ մը։

Նախորդ տարիներու նեղքին վճռեցին Հ. Մ. Ը.Մ.Ի մասնաճիւղն ալ կազմալուծուած էր։ Վերջերս մխայն կարելի եղաւ վերակազմել երիտասարդ տարրերով, որոնց յօժարութեամբ կը գործակցին նաեւ աւելի տարէցներ։

Յունուար 23ին քաղաքապետարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ գայլուկներու ցերեկոյթը, կոկիկ բազմութեան մը ներկայութեան։ Ցերեկոյթի ամբողջ ծրագիրը հայեցի էր, երգ, արտասանութիւն եւ խաղ։ Բացառիկ իրողութիւն մը Անկէնի համար, որ այնքան ալ շատ բան չի հասկնար հայերէնով կազմուած նման ձեռնարկներէն։

Գայլուկներու եւ արիւնուշներու արտասանութիւնները, մանկական խաղերը, սկաուտական կեանքէ վերցուած տեսարանները չափազանց հաճելի տպաւորութիւն թողուցին բոլոր ներկաներուն վրայ։ Յուզիչ էր ի պատիւ զոհուածներուն հոգեհանգիստ մը։ Մեր այս փոքրիկ աղջիկներն ու մանչերը, որոնք առաջ հազիւ թէ քանի մը հայերէն բառեր կրնային արտասանել, մէկ երկու տարուան ընթացքին, շնորհիւ սկաուտական կեանքին եւ հայերէնի դասընթացքներու, այսօր սահուն կը խօսին ու կ'արտասանեն իրենց մայրենի լեզուով։ Այս առթիւ գնահատելի են դասընթացքի վարիչ Օր. Ադամեան, ինչպէս նաեւ արիւնուշներու վարիչ Օր. Ընդապապետեան եւ գայլուկներու վարիչ Պ. Վահէն։

Հանդէսին առանձին փայլ տուաւ կոմիտաս երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պ. Նշան Սերզօեանի, որ սիրայօժար նորակազմ խումբով երգեց քանի մը խմբերգներ եւ մեներգներ։

Տիկին Էլլէն Բիւզանդ, սկաուտական վերի յանձնախումբի կողմէ, յուզիչ ճառով մը վեր հանեց մեր ժողովրդին սպառնացող վտանգը տարագրութեան մէջ եւ Հ. Մ. Ը.Մ.ի դերը այդ վտանգին դէմ կռուելու համար։ Կոչ ըրաւ հայ ծնողները ուժ տալ սկաուտական շարժումին։

Հանդէսը փակուեցաւ մասնաճիւղի առենապետ Պ. Սարգսեանի փակման խօսքով։

Այս փոքրիկ ցերեկոյթը իր բովանդակութեամբ պատիւ կը բերէ մեր մասնաճիւղին։

Թղթակից

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ Թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մելանով։

ՀԱՅՈՑ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՏԱԳՆԱՊԸ ՍԿԷՆ ՄՈՐԻՍԻ ՄԷՋ

Սկէն Մորիսի 5 յուն. (Սեփ. թղթ.)

— Նկատի ունենալով գործազրկութեան օրըստօրէ սաստկանալը, որ խուճապի մատնած է մեծ ու փոքր շրջաններ, այսօր ալ քանի մը հայրենակիցներ խորհրդակցական ժողով մը սարքած էին յունուար 10ին։

Որպէս զի գործը ամուր հիմերու վրայ դրուի, առաջարկուեցաւ ընտրել առժամեայ մարմին մը, նախնական աշխատանքներու հետ միասին նաեւ գումարել երկրորդ ընդհ. ժողով մը, հրաւիրելով անխտիր բոլոր հայրենակիցները։ Այդ ժողովն էր որ տեղի ունենայ յունուար 24ին, ներկայութեամբ 45 հայրենակիցներու։ Առժամեայ մարմնի զեկուցումը լսելէ եւ վանազան կարծիքներու փոխանակութենէ յետոյ, որոշուեցաւ ընտրել մնայուն մարմին մը, «Ազգ. Միութիւն», որ ի հարկին պիտի դրացի նաեւ գործազուրկներով եթէ ունենանք, այլապէս իր աշխատանքներու գլխաւորագոյնը պէտք է ըլլայ նոր սերունդի դաստիարակութեան հոգը։

Ժողովը միաձայնութեամբ համամտութիւն յայտնել յետոյ, ընդհանուր եւ գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրեց իր Ազգ. Միութիւնը բաղկացած 7 հոգիէ։ Ընտրուեցան Պ. Պ. Յովհաննէս Բիւզանդեան, Պալուշ Պոյաճեան, Ահարոն Գորդոշեան, Փիլիպ Կէօվճանեան, Կղեմէս Սարաֆեան, Նուպար Խաչիկեան, Յովհաննէս Տէօքմէճեան։

Յետոյ եղան նուէրներ ներկաներու կողմէ։ Գոյացաւ 177 ֆրանքի գումար մը։

Կը յուսանք որ նորընտիր մարմինը իր նախնական աշխատանքները լրացնելէ եւ իր կազմը վաւերացնելէ յետոյ, պիտի լծուի լուրջ աշխատանքի, ըլլայ այդ գործադուլներու խնդիր թէ նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան անյետաձգելի պահանջք։

Ց. Ջմայլեցի

Տագնապը Տէսիի մէջ

Տէսիէ.— 1931ը անցաւ գրեթէ աշուշի մէջ, իսկ 32ը այնքան լուսատու չերեւիր։ Անգործութիւնը իր թաթը երկարած է ամէն անկիւն, առանց խնայելու ունեւորին եւ չունեւորին։ Ունինք բաւական մեծ թիւով անգործներ, որոնց թիւը օրէ օր կ'աւելնայ։ Արուեստական մետաքսի մանարանը, թէեւ արձակեց գործաւորներ, սակայն միշտ աչքի առջեւ ունեցաւ բաղմանդամ ընտանիքները եւ անկարողները։ Իսկ ներկայիս օրական վեց ժամ կ'աշխատցնէ, փոխանակ դուրս նետելու։ Մեր հայրենակիցները գոհ են այս կարգադրութենէն։ Իսկ Վիլօրպանի մէջ որ գործարաններու կեդրոնացուած մըն է, բաւական Հայեր կ'աշխատին մեր քաղաքէն։ Գործերը ընդհանրապէս նուազած են եւ միշտ բանուորներ կ'արձակուին, թշուառութիւն սփռելով աշ ու ձախ։

Հակառակ օրէ օր սպառնացող վտանգին, ինքնապաշտպանութեան ոչ մէկ ձեռնարկ եղած է մինչեւ հիմա։ Գաղութը կը բաղկանայ մօտ 3000 Հայերէ, որոնք ունին տասնեակ մը եւ աւելի հայրենակցական միութիւններ, բայց անտարբերութիւնը կատարեալ է։ Գործազրկութեան մասին աւելի որոշ տեղեկութիւններ յառաջիկային։

— Հ. Յ. Դաշնակցութեան Տէսիի մասնաճիւղը լրանալու վրայ է։ Ներկայիս արդէն գետնայարկը տրամադրուած է գաղութին, իբրեւ առժամեայ եկեղեցի։ Դժբախտաբար այստեղ ալ վէճը պակաս չէ։ Քանի մը հոգի վիճելէն քահանայ մը ըսելով, թէ՝ գոհ երկուքի բաժնել...

Համաձիկներ, ե՞րբ պիտի գդատանաք։

ԵՆՈՎՔ

Սուրիոյ ազգայնական պայքարը Ֆրանսայի դէմ

Հարիւրապետ Կիա, Դամասկոսի ժամուկի տեսուչը, իր մօտ հրաւիրած է քոլոր լրագրողները եւ անոնց պատուիրած է որ գրգռիչ եւ անխոհեմ հրատարակութիւններ չընեն։ Միեւնոյն առթին Պ. Սօլօմիաղ իր մօտ հրաւիրած է ազգայնականներու օրկան «Էլ Եէօմմ»ի խմբագրապետը եւ զայն հարցուփորձած է վերջին մէկ ամսուան ընթացքին հրատարակած յօդուածներուն շուրջ։ Պ. Սօլօմիաղ հարցուցած է նաեւ անոր որ ինք կ'ընդունի՞ այդ յօդուածներու պատասխանատուութիւնը եւ չիտա՞կ է որ ինք կը հաւատայ թէ Ֆրանսան կը շահագործէ հովանաւորեալ երկիրները եւ կ'ուզէ գաղթավայր մը դարձնել զանոնք։

«Էլ Եէօմմ»ի խմբագրապետը հաստատական պատասխաններ տուած է եւ յայտնած որ ինք դատարաններու առջեւ կրնայ փաստել իր գրածներուն ճշտութիւնը։ Աւելցուցած է նաեւ թէ Ֆրանսայի գործելակերպէն յայտնի է որ կ'ուզէ գաղթավայր մը դարձնել իրեն համար Սուրիան։

Պ. Սօլօմիաղ եւ «Էլ Եէօմմ»ի խմբագրապետին միջեւ տեղի ունեցող վիճաբանութիւնը տեւած է երեք ժամ, առանց արդիւնքի մը յանգելու։

Հետեւեալ օր, ժամը 9ին, «Էլ Եէօմմ»ի խմբագրապետը Ընդհ. Ասլանեան կողմէ հրաւէր կը ստանայ Պ. վերոյ անոր յանձնած է հրամանագիր մը, որ անժամանակ կախաղանի կը դատապարտէր «Էլ Եէօմմ» թերթը։ Հրամանագիրը ստորագրուած է Մարզպան Պ. Փոնսոյի եւ Սուրիոյ պատուիրակ Պ. Սօլօմիաղի կողմէ։

Ամէն վերջ, Մարզպանին պատուիրակը իր մօտ կանչելով ազգայնականներու միւս թերթին «Էլ Շտապ»ի խմբագրապետը սպառնացած է անոր որ եթէ շարունակէ գրգռիչ հրատարակութիւնները, պիտի դատապարտուի կախաղանի։

Գիւղացիներու բանակոչ

Խորհրդային կառավարութիւնը զօրակոչի... բանակոչի ենթարկեց 40 հազար գիւղացիներ։ Առանց գործը պիտի ըլլայ աշխատանքի դրդել այն շրջանները ուր արտադրութիւնը նկատուած է շատ դադար։

Այս գիւղացիներուն գլխաւորը պիտի անցնին փորձուած եւ վստահելի բոլշեւիկներ։

ՄԱՄՈՒԼ

Հարաւ. Ամերիկան 1931ին

«Արմենիա», Շարաւ. Ամերիկայի մեր պաշտօնեայ կիցը, իր տարեկան տեսութեան մէջ կը նկատէ (2 յունուար)։

— «Համաշարած ալեւոր իր ընդհանուր հետեւանքներով, արդէն 1931ի տարեմուտին, զգալիօրէն կը ձեռնէր Հարաւ. Ամերիկեան մեր ափերն ալ։ Քանի խոբացանք տարւոյն մէջ, մեր գաղութներուն կեանքն ալ այնքան դարձաւ նեղ եւ անհամբոյր։

Բարեբախտաբար մեր հայրենակիցները, մասամբ արհեստաւոր եւ մասամբ առեւտրականներ, համեմատաբար քիչ ազդուեցան եւ կերպով մը կրցան քիչ շատ իրենց օրապահիկը հայթայթել։

Հակառակ նեւրքական անճկութեան, գործերու կայունութեան եւ այլ անկասկած պայմաններուն, ուրախ ենք նկատելու որ, մեր երեք քոյր գաղութներու հայութիւնը հասաւ եւ սահուրեց ազգօգուտ եւ հանրային ասպէն ձեռնարկի։

Կրթական գործին մասնաւոր զարկ տրուեցաւ։ Համեստ եւ աշխատասէր ժողովուրդի լումաներով է որ կանգուն կը պահուին մեր 12 վարժարանները եւ յաջող շրջան մը քոլորեցին։

Ականջով է դարձեալ որ ազգը տէր եղաւ մեծ շէնքի մը Մոնթեվիտէոյի մէջ՝ որ իբր պատրաստ - եկեղեցի կը ծառայէ. հակայ շէնքի մը Պուէնոս Այրէսի մէջ՝ որ աւարտման ճամբուն է, եւ որ կը բաղկանայ ամէն յարմարութիւններով օժտուած ընդարձակ սրահէ մը եւ յարակից երկյարկանի սենեակներէ՝ գործեալ միեւնոյն նպատակներով գործածուելու համար։

Հանդէս, հաւաքոյթ եւ ներկայացումները այս տարի աւելի մղում առացան եւ բովանդակալից գործեցին. մանաւանդ Պ. Այրէսը, լաւ կազմակերպուած հանդէս ներկայացումներու փայլուն շարք մը ունեցաւ, բոլորն ալ քաջալերուելու ժողովրդէն։

Գաղութները օգտուեցան նաեւ մամուլով մը — «Արմենիա» — որու մասին խօսին իսկ աւելորդ է։

Երկու կարեւոր խնդիրներ — Ազգային Իշխանութիւն եւ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ առաջնորդական կազմակերպութեան հարցերը վերջնական ձեւ մը չառին, — յոյսով ենք որ 1932ը պիտի բերէ յաջող լուծում մը։ Գաղութական ընդհ. կազմակերպութեան խնդիրն ալ գեռ սպղնջային վիճակի մէջ է եւ շուտով լուծման կը կարօտի։

1931ը թէեւ ընդհանուր առմամբ դժուարին տարի մըն էր, բայց մեր գաղութներուն համար եղաւ դէպի առաջդիմութիւն նշանակելի թռիական մը»։

Ամառնային ժամը

Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդին մէջ, հանրօգուտ շինութեանց նախարարը՝ Հանրապետութեան նախագահին առորագրել տուաւ հրովարտակ մը, որուն համաձայն, ամառնային ժամի վերադարձը տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 2էն 3ի գիշերը։

Յունաստանի ներքաղաքական վիճակը

Աթէնքի Առեւտր. Սենեակը, իր անդամներուն եւ Յունաստանի բոլոր Առեւտրական Սենեակներուն ուղղած է շրջաբերական մը, ուր կը ներկայացնէ վարչապետին նախագահութեամբ վերջերս գումարուած խառն ժողովին եզրակացութիւնները։

Այս եզրակացութիւններէն, կ'երեւ շրջաբերականը, բացատրուածէն երեւան կուգայ որ, առեւտրական աշխարհը պէտք է ըմբռնէ այլեւս անողոք իրականութիւնը եւ պէտք չէ բան ակնկալէ առեւտրականներէն։ Պէտք չէ նոյնպէս շանժ ստանալու յոյս ունենալ, եթէ ուզուած շանժը չպիտի յաջակացուի կենսանութեան՝ ինչպէս ցորենի եւարին պիտի։

Եթէ, կը շարունակէ շրջաբերականը, արմատական լուծումներ չտնօրինէ ղումարուելիք միջազգային խորհրդաժողովը, ատկէ յետոյ, կացութիւնը աւելի անողոք եւ դաժան պիտի դառնայ։

Ի վերջոյ, Աթէնքի Առեւտրական Սենեակը կը յանձնարարէ առեւտրականներուն համակերպիլ կացութեան եւ ձեռք ձեռքի աշխատիլ, որպէսզի անարդար վնասներու չենթարկուին։

Եկեղեցւոյ թանգարան

Բոլշեւիկեան «Փրաւտա» թերթը կը գրէ թէ Լինինկրատի հին Մայր Եկեղեցին պիտի վերածուի հակակրօնական տիպար թանգարանի։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երեւոյթի մը հաշիւը

Նախկին Պատերազմիկ Հայ Սպաներու Մէութեան 1931 դեկտ. 5ին տեղի ունեցած երեկոյթին արդիւնքը։

ԵԼՔ.— Սրահի եւ buffetի վարձք 2053, buffetի ծախք 1774, երաժիշտներուն եւ նուագախումբին 912, տպարան եւ ծանուցում 300, տուրքեր 409։ Գումար 5448 ֆրանք։

ՄՈՒՏՔ.— Տոմսերու վաճառում եւ նուէրներ 3786, buffetի առեւտուրը 3689, վիճակահանութիւն 673, vestiaireի արդիւնքը 180։ Գումար 8328 ֆրանք։ Մինչեւ օրս գոյացած զուտ արդիւնք 2879 ֆրանք։ Գանձելի կը մնայ ընդունուած տոմսերէ՝ 300 ֆրանք։

Միութիւնը այս առթիւ իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր այն տիկիններուն, օրիորդներուն եւ պարոններուն, որոնք դրամական նուէրներով, ուսանողներով, վիճակահանութեան տոմսերով օգնեցին երեկոյթին յաջողութեան։ Նաեւ այն արուեստագէտներուն որ սիրայօժար ժամանակ ընծայեցին գեղարուեստական բաժնին եւ վերջապէս թերթերուն, Զօրօծդենիէ, Ցառաջ եւ Ալպագայ, որ ձրի հրատարակեցին ազդերը։ Դրամական նուէրներ ուղարկողները կը ստանան մասնաւոր նամակ-ընկալագիրներ։

Վարչութիւն

ՍՏԱՑՈՂՔ

Անանէոտ, Հանդէս Մտածման եւ Արուեստի Նոր Շրջան։ Գ. Տարի, Թիւ 3,4։ Սեպտ.-դեկտ. 1931։ Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Ա. Զօպանեան, 9 Rue Say, Paris։

LA TURQUIE LIBRE, Թուրք ազատամարտական կիսամսեայ թերթ։

''ՅԱՌԱՋ''Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (3)

ԵՐԴԻՔ ՀԱՅՐԵՆԻ

(Վ. Է Պ)

Ա. ՄԱՍ

1

Բլուրը անցած՝ չաղացքները երեւցան, որոնց խուլ ու միօրինակ ժխորը բուներ էր չորս դին։ Չաղացքներուն քովէն կ'անցնէր չինջ առու մը, որուն քով, իրիկուան դարձին, անցաւորները, ոտնաձանները ձեռքերնին «քիչ մը սօլուխ կ'առնէին», եւ իրենց ոտքերը կը լուային, կոկուած ճանելու համար քաղաք։

Ընկէ անդին գեղեցիկ ու հրաշագեղ քնաքիւն մը կը փռուէր անոնց առջեւ։ Ջրին, դէպի վար ընդարձակ ու տափակ հովիտ մը կը տարածուէր, ոսկեգոյն ալեծո՛ւփ ցօրեան մը։ Անոնք կը չաղաջանային անխոս ու միօրինակ քալուածքով։

Մինչեւ Հարսին Քարը չէր խօսեր քեռին՝ եթէ կանուխ ճամբայ ելած ըլլար։ Այդպէս էր սովորութիւնը։ Դունէն դուրս ելած՝ կը մրմնջէր «Ցէ՛ր, եթէ զշրթունս իմ բանաս»ը, կը խաչակնքէր դէմ՛քը, ու կը քալէր։ Ընկո՞ւ։ Հրահանգներով, որուն տակ տնակ մը շիներ էր Էմմին, աղուոր ու կոկիկ, փոքրիկ պատուհաններով, ու ո՛ղջ ամառը կ'անցնէր հոն։ Էմմի՛ն ամէն բանի «ամին» չէր ըսեր։ Ու, անգամ մը որ խօսիլ սկսէր, — ձմեռը, օրինակ, սրճարանի մէջ, — Պ. վաղարշ՝ն իսկ կը լռէր, կ'ըսէին, հակառակ անոր որ «ուսումնական երիտասարդ» էր, Արմաշ՝ Դպրեվանք գացած, Նարեկ կարդացած, Եղիշէ Վարդապետէն դրաբար առած, եւ սակայն, վարդապետ չօծուած առած քալած էր՝ «սատանան փորը մտած» ըլլալով...

Քիչ վերջ Բարթող Էմմիին քով հասան։ Մեծ ընկուզենիին տակ չորցած ու կեռ յօտեր դիզուած էին։ Երկար եւ ուղղաձիգ թափոնոց մը դրուած էր գետնին։ Հոս ու հոն կուտակուած էին գորշ ու կարծր գուլաներ։ Հողը դեռ խոնաւ էր առջի գիշերուան յորդառատ անձրեւներէն։ Ծնկի ճակտին, աղածրի ճիւղերով շինուած քիւրն տակ, ուր մաղ մը շուք կար, Էմմին շունը, պինչը թաթին դրեր, կը բացախօսէր աչքերը։ Շունը կը ճանչնար քեռին։ Երբ ան ծօտեցաւ այդիին, չհաչեց։ Շարժտկեցաւ, պոչը վարկաւ հողին ու կռնկին, ոտքի ելաւ քիթը երկարեց՝ շունչը քաշելով վեր, ծօթը երկարեց՝ շունչը քաշելով վեր, ծօտեցաւ պերճաոսորդ, քսուեցաւ անոր ոտքերուն, թաթերը բարձրացուց աւելի վեր՝ աչքերը տուած քեռին աչքերուն, եւ որովհետեւ ան իր սովորական «Ղը՛, քէր-քէնէ»ը դուրս չտուաւ ու չշոյեց գլխքը, գնաց կրկին պառկելու շուքին մէջ։

Քեռին սովորութիւն ունէր նստելու առուին հունին քով, մինչ Բարթող Էմմին սկսի մը մէջէն ափովը բոհրած ալիւր կը թխէր բերանը իբրեւ նախաճաշ եւ կամ՝ ծարիկը կոտրած խաւեակի մը մէջէն առնելով քանի մը կտոր աղանցած կը ծամէր, զոր քաղքէն իրեն կը ղրկէր Աննան՝ իր ազատ քոյրը՝ ա՛յն օրէն ատկին, երբ Էմմին, «յանցանքի վրայ» բռնուելով իր կինը, առաջնորդին ելեր, աղերսկ գլուխը երերցնելէն ու թուքը կլլելէն «եթէ աղը անհամեցայ, ի՞ւ համեցայ» ըսեր, «Հալխին բերանը չինկած եւ երեսի չտրով ընել լմնցնելու իրկին» ուղեր, եւ, ճամբելով կինը, թողեր՝ հեռացեր էր քաղաքը, «կնկան տեղ՝ տասարիւ շունը առնելով իբրեւ ընկեր»...

Ել անկէ յետոյ, «կնկայ երես տեսած չէր», ու ինչպէս Գրիգորին հայրը, Վարպետ Ռուբէն կ'ըսէր, իրաւ որ «հեղ կը յիշէր թէ ինչպէս, քանի մը տարի առաջ, այսպէս, յուլիսի օր մը, քար մը շպրտեր՝ սպաններ էր անոր նախկին էգը։

Հիմա, կրկին ազդուեցաւ Գրիգոր։ Իրեն այնպէս կը թուէր թէ Էմմին կուտակուած գայթակղ մ'ը ունի։ Ծանցապարտ ու մեծ բեռան մը տակ կը զգար իր մեջ հոգին։ Ու, ամէն անգամն ալ, կը փորձէր ակնարկը հեռացնել Էմմիին ակնարկէն։

Հիմա, կանգնած էր առուին եզերքը ու նայուածքը տուած՝ անոր ակնակիա ջուրին։ Ու մինչ կ'ուզէր որ խօսէր Էմմին, կշտամբէ՛ր զինքը, բայց, շըուէր այդպէս, Էմմին, խօսքը ուղղելով քեռիին.

(Շար.) Կ. ՄԵՀԵԱՆ

Ց.

Հ. Դ.

ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։

×

ՄԱՐՍԻԼՑԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ Սերոբ, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին։

×

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Մուրատ խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Քարտուղարին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

×

ՇԱՎԻԼԻ Արդութեան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 4.30ին Մանփարնասի մօտի սրճարանը։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

×

ՄԱՐՍԻԼՑԻ Պուլվար Օտտօի Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 5ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ երգման արարողութիւն նոր ընկերներու։

×

ՍԻՆ ՄՕՐԻՍԻ Սաքօ խումբի ընկերահամախրական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, Ընկ. Կ. Ղամպէրեանի սրճարանը։ Կը դասախօսէ ընկ. Վարդան Զուլլէրեան (Լիոնէն)։ Կը խնդրուի ճիշդ ժամանակին ներկայ գտնուիլ։

×

ՎԻԶՅի (Լիոն) Անդրանիկ խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին ընկ. Յ. Տօնօեանի քնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկ. Բ. Աղաբէկեան նիւթ ունենալով (Հայ ժողովուրդի ապագան)։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը հրաւիրուի գաղութի հայութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

×

ՎԻՆՆԻ կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Ապառաժ խումբերը։ Քրիստափոր խումբը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8էն 10, Խաժակ Ակումբին մէջ։ Իսկ Ապառաժ խումբը այս կիրակի ժամը 2էն 4, Պատ. միութեան Ակումբին մէջ։ Կը դասախօսէ ընկ. Արամ Դաւոնէ։ Նիւթ՝ Հ. Յ. Դ. Կանոնագիր-ծրագրի մեկնաբանում։ Սոյն դասախօսական ժողովներուն կը հրաւիրուին նոյնպէս բոլոր համակիր երիտասարդները եւ Հ. Յ. Դ. Պատ. միութեան անդամները։

×

ՍԻՆ ՇԱՄՈՆի ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ ժամը 3ին, Café Décousus-ի սրահը, Place de la Liberté-ի խիստ կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

×

ԼԻՈՆի Համազասպ խումբի դասախօսական ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ։ Նիւթ՝ Նոր սերունդը եւ հայրենիքի դաղափարը։ Կը խօսի ընկ. Բ. Աղաբէկեան։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

×

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) Ընկեր Կարօ խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Յովհաննէս Վանոյեանի քնակարանը։ Կը դասախօսէ ընկ. Պ. Հիւսեան։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

×

ԿՐԵՆՈՊԼի ընկերական վիճաբանական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հրապարակային բանախօսութիւն Սէն Լուի մէջ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սէն-Լուի (Մարսէյլ) Ակնունիենթակոմիտէին կողմէ, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, տեղւոյն դպրոցին մէջ, կը խօսի ընկ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ նիւթ ունենալով «Համաշխարհային պատերազմը եւ իր հետեւանքները»։

Աղխատախնամին ցերեկոյթը

փարիզի Աղքատախնամի ընկերութեան տարեկան մեծ ցերեկոյթ պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր։

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԸՆԻ ՏԷ ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ Երգ, նուագ եւ զանազան ճաշեղի անակնկալներ։

Պարերու համար առաջնակարգ երկու նուագախումբեր։ Պրիճի սեղաններ։ Դիւրամատչելի ճոխ պիւֆէ։

ՄՈՒՏՔԸ 25 ՖՐԱՆՔ

Ցոմսերը կը ծախուին հայկական ճաշարաններու եւ *Rue de Trévise*-ի հայ նպարավաճառներու մօտ։

ՍԵՒԻՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐ ՓՈՒԱՏԸՊԱՌԻ

Ֆրանսացի յայտնի հայագէտ կը նախագահէ երեսփոխան *ՀԱՆՐԻ ԼՕՐԻՆ*

Նիւթ՝ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

գաղթականական կայանները, հայոց շինարար աշխատութիւնները

գունաւոր լուսապատկերով

Վաղը շաբաթ կէսօրէն վերջ, ժամը 4.30ին, Սեւրի Մուրատեան Վարժարանին մէջ, 26 Rue Troyon, Sèvres.

ՓԱՐԻԶԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 rue Cambronne, Métro Vaugirard, կը խօսի վաճան Թէքէեան նիւթ ունենալով «Արեւմտահայ դրականութիւնը 19րդ դարու վերջին տասնամեակին»։ Մուտքը ազատ է։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Նոր վարչութեան ընտրութիւն։

Սիփան երգչախումբի ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միութիւաթէյի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Զկնոց հաշուեքննիչ յանձնախումբի, վարչութեան ընտրութիւն եւ կարեւոր հարցեր։ Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները։

ԻՍԻ ԼԻ-ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Ա. Ե. Կ.-ի Խաչի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ, 241 rue Jean Jeacques Rousseau։ Կարեւոր օրակարգ։

Մարսէյլի Բիւրեղանիոց անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները՝ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 2էն կրան Քաֆէ Նօալ, Պուլվար Տիւկոմիէ թիւ 1, Քանըպիէրի անկիւնը։

Հ. Յ. Դ. Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկերներ Ազիզեան եղբայրներու, իրենց եղբօր՝ ընկեր Ազիզ Գէորգեանի դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ տիկին Յ. Զ. Պօյաճեան (Քալուի Հաւաւ գիւղէն) իրենց շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի զաւկին փոքրիկ ՍԱՌՈ. ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ դառնակսկիծ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 22 Յունուար 1932 Ուրբաթ, օր, Հիսն 26 Յունուար 1932

Բացուած է քաժանորդագրութիւն

«ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»

Հայագիտական ուսումնասիրութեան ԽԶ. ՏԱՐԻ = 1932

«Հանդէս Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնասիրութիւնը կը հրատարակուի Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան կողմէն աշխատակցութեամբ ազգային եւ օտար բանասէր-գրագէտներու։

Կը ջնտէ, կ'ուսումնասիրէ հայ մշակոյթի պատմութիւնն անցեալին եւ ներկային մէջ. կը ծանօթացնէ հայագիտական աշխատասիրութիւնները հայ եւ օտար մամուլին մէջ. կը պահէ տեղեակ իր ընթերցողները հայ գրական կեանքի ընթացքին։

Կը հրաւիրուին բաժանորդագրուելու բոլոր հայ մտաւորականները, վաճառականները, տնատէրերը, գործատէրերն եւ գրասէր հայրենակիցները։

«Հանդէս Ամսօրեայ»ի տարեկան բաժանորդագինն է ամէն երկիրներու համար 5 տոլար։ Դիմել Rédaction «Handes Amsorya», VII., Méchitharistengasse 4, Vienne, (Autriche).

ՆՈՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂԻՆ

Շէրպուրկ, Մ. Հ.— 35։
Նանթ, Գ. Ս.— 35։ Ղրկեցինք։
Մարսէյլ, Մ. Պ.— 140։
Մարսէյլ, Գործ.— 851։
Պելկրատ, Պ. Գ.— 100։
Կարտան, Հ. Ա.— 147։
Պօրտօ, Հ. Ա.— 33։
Մարսէյլ, Քանթ.— 35։
Լը Քրէօզօ, Կ. Կ.— 35։
Բոլոնիա, Գ. Տ.— Սկսանք ղրկել նոր բաժանորդին։
Ռըթէլ, Գ. Ս.— Սկսանք ղրկել նոր բաժանորդին։

Ձեր փնտռած գիրերը

ԹՒՕՅԱՆՕ հեղինակ *Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ* (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յուստ. Զմեշկն է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ Թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով։ Կը կարդացուի հետ ի հետ)։ Գինն 25 ֆրանք։

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ *Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ* (Սուլթան Համիտի հարեմականկեանքը իր շուայտութիւններով եւ դաւադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը)։ Գինն 30 ֆրանք։

ՎԱԼԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը։ Գին 20 ֆրանք։

ՆՆԵՆ ԵՒ ՋԱԼԱԼԷԴԴԻՆ. Րաֆֆիի։ 25 ֆրանք։

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Մխքայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն։ Գին 10 ֆրանք։

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. քանաստեղծ. գրեց Սոս Վանի։ Գին 8 ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի իրաքանչիւր Լեւոն Գեւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

— *Կը փնտռուի Պիլէֆիքցի (Պրուսա) Փոլ Աւետեան 22-23 տարեկան, ամուրի՝ 8 տարիէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուի։ Ճշգրիտ հասցէն տուողին 500 ֆրանք նուէր։ Իմացնել՝ Garabed Avedian, 40 RuePomme-de-Pin, Toulon (Var). Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։*

— *Կը փնտռուի Սիվրի Հիսարցի Ծննիկ Հաճի Գալուստեան, մօր անունն՝ Մոդոմէ, հօր անունն՝ Ղազէլ (Ղազար), եղբայրները՝ Մարժակ եւ Գէորգ, քրոջ անունն՝ Եղիսաբէթ։ 1918ին Հալէպի մէջ տեսնողներ եղած են։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Գէորգ Գալուստեանի, 28 rue Grenoble, Bourgoin, (Isère). France. Ճշգրիտ հասցէն տուողին 700 ֆրանք, մէկ տարեկան «Յառաջ»ի եւ մէկ տարեկան «Երկունք» նուէր։*

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— *Պարտիզակցի Զարեհ Ագնաուրեան կը փնտռէ իր եղբայրը Աբրամ (Գեղեցիկ) Ագնաուրեան, որ երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հարմանլը (Պուլկարիա)։ Կը խնդրուի իր հասցէն իմացնել իր եղբօր՝ Z. Aznavorirnի, c)o Nerséssian, 25 rue Polignais, St. Etienne. Loire, France*

— *Կը փնտռուի Սրապիոն Մաճարեան հօր անուն՝ Մկրտիչ։ 1924ին Պէյրութէն սրբերու հետ փոխադրուած է Ֆրանսա։ Լուր կայ թէ Լիոնի կողմերը կը գտնուի։ Իմացնել իր քրոջ Սիմա Մաճարեանի, Americain University, Beyrouth, (Grand Liban).*

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ Արեւելեան կերակուրներու եւ տէօներ քէպապի մասնագէտ խոհարար մը։ Գրել Aslanian Haig, No. 80 Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine.*

ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ-ՀԱՆԷՍԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

211 bis, Bld. Jean Jaurès, Billancourt (Seine)

Ապսպրանքի վրայ կը կարենք ամենավերջին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներ։ Կը կատարենք կօշիկներու նորոգութիւն ամենալաւ տեսակի կաշիով։ Մասնաւոր գեղջ. Փ. յանքուրի, Իսի լէ Մուլինոյի եւ շրջանի հայրենակիցներուն։

ԾԱՆՕԹ.— Ամէնուն հասցէին մէջ բոլորովին սխալ արձանագրուած է մեր վաճառատան հասցէն։

ԾԱԽՈՒ Է *զուլպայի, փուլօվէրի եւ այլն կրպակ մը, շատ նոր տեսակ գիներով, բանուկ փողոցի մը վրայ։ Անձը մարշէ։ Պայմաններու համար անձամբ դիմել Պէրպէրեանի 13 Rue Martyrs, Փարիզ։*

ՎԱՐՉՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ԼԱՒՈՒՐ ՕԴ,

Porte d'Orléans-էն ՈՒՌՔ ՎԱՅՐԿԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*-էն *88* թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ԱՄՄՈՒՆԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ *ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Նիսի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Գրընոպլ Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ։ Ամէն գաղութի հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, ժաքար տպագրութեամբ։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆրանք։

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Հայերու ժամադրավայրը

ՃաշարանՖ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«Յառաջ»ի մէկ տարեկան «Երկունք» նուէր։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

— *Պարտիզակցի Զարեհ Ագնաուրեան կը փնտռէ իր եղբայրը Աբրամ (Գեղեցիկ) Ագնաուրեան, որ երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հարմանլը (Պուլկարիա)։ Կը խնդրուի իր հասցէն իմացնել իր եղբօր՝ Z. Aznavorirnի, c)o Nerséssian, 25 rue Polignais, St. Etienne. Loire, France*

— *Կը փնտռուի Սրապիոն Մաճարեան հօր անուն՝ Մկրտիչ։ 1924ին Պէյրութէն սրբերու հետ փոխադրուած է Ֆրանսա։ Լուր կայ թէ Լիոնի կողմերը կը գտնուի։ Իմացնել իր քրոջ Սիմա Մաճարեանի, Americain University, Beyrouth, (Grand Liban).*

Ուշադրութիւն

Ֆրանսայի մանաւանդ Նիսի [illegible] Չանի հայ հողատէրերը եթէ կ'ուզ[illegible] իրենց հողերէն արդիւնաւորութիւն իրենց վիլլաներուն կամ բնակարաններուն շուրջը գեղեցիկ պարտէզներ ունենալ, թողդիմեն ՕՒԱՆՈՒ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆի, մասնագէտ երկրագործութեան եւ պարտիզպանութեան բոլոր ճիւղերուն։ Ունի 25 տարուան փորձառութիւն։ Հասցէ՝ Arakel Nersessian, Boulevard de la Madeleine No 77bis, Villa Andrée, Nice.

ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ ՔԱՒՇԵԱՆ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր Պոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արհեստ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (136)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

18.— ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱԿԻ ԳՐԱԻԵՑԻՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Բերայի կառավարիչն ալ անձամբ հասաւ դէպքին վայրը։ Եւ սակայն կոմիտէճիները դրաւած են դրամատան դուռը։ Զինուորներուն վրայ ռումբ նետեցին։ Սպաննուեցան յիսնապետ Մէհմէտ աղա, Հասան չաւուշ, զինուոր Իսմայիլ եւ Յոյն մը, Թանաշ։ Ծանրապէս վիրաւորուեցան տասնապետ Սալիհ, պահակազօրքէն երկու հոգի, հինգ ոստիկան, 2 Յոյն, 2 Հրեայ։ Բազմաթիւ թուրքեր գործի համար դրամատուն մտած էին, անոնցմէ շատեր վիրաւորուեցան եւ շատեր ալ սպաննուեցան։ Կոմիտէճիները գրաւած են նոյն ատեն օտարականներու բոլոր այն տուները, որոնք կը գտնուէին Վոյվոտայի հրապարակին վրայ։ Եւ գէնք կ'արձակէին, ռումբ կը նետէին անցորդներուն վրայ։ Անկարելի էր մօտենալ, ոստիկանք հանդիսատեսի պէս հետեւէն դիտել դէպքերը բոլորովին ապշահար։ Ի՞նչ պիտի ընենք հիմա։

— *Մէկ վայրկեան սպասեցէք։*

Անմիջապէս զինուորական հրամանատար փաշային գրութիւն մը խմբագրեցի։ Համառօտակի բացատրելէ յետոյ կացութիւնը, խնդրեցի կարելի եղածին չափ շուտով եւ մեծ թիւով զինուոր հասցնել դէպքին վայրը։ Անդիրը ուրիշ գրութեամբ մըն ալ հաղորդեցի Պալատին։ Զինուորական հրամանատարին մօտ ղրկեցի ոստիկանական տեսուչը։

Զինուորական հրամանատարը այս անգամ արագ շարժեցաւ։ Անմիջապէս քանի մը դումարտակ զինուոր ղրկեց, սպառազէս։ Զինուորները գրաւեցին Վոյվոտայի հրապարակին երկու ծայրերը եւ զէնք կապեցին։ Սկսան հնչեցնել փողերը, հրաւիրելով ապստամբները, որ անձնատուր ըլլան, սակայն կոմիտէճիները, իբրեւ պատասխան, ռումբ եւ գնդակ տեղացին զինուորներուն վրայ։ Այն ատեն իրենց կարգին, զինուորներն ալ սկսան կրակել փոխադարձաբար։

Ընդհարումը տեւեց մինչեւ երեկոյ։

Բազմաթիւ կոմիտէճիներ թաքնուած էին Բերայի կառավարչատան դիմացի բնակարաններուն մէջ եւ պատուհաններէն զէնք կ'արձակէին ու ռումբ կը նետէին անցորդներուն վրայ։ Զոհատ մը զինուոր, երբ Բերայի զօրանոցէն ելլելով, կառավարչատուն կ'երթար, յարձակման ենթարկուեցաւ կոմիտէճիներուն կողմէ, որոնք կառավարչատան կից դերձակի խանութի մը մէջ տեղաւորուած, ռումբ մը կը տեղային զինուորներուն վրայ։ Նահատակուեցան մէկ զինուոր եւ մէկ ոստիկան, եւ վիրաւորուեցան 27 զինուոր ու 2 ոստիկանապետ, ինչպէս նաեւ իսլամ ժողովուրդէն 24 հոգի, որոնք իրենց գործերը հետաձգելու հաւար կառավարչատուն կը դիմէին։ Յետոյ խռովարարները իրենց զէնքն ուղղեցին կառավարչատան քարտուղարներու սենեակներուն, կառավարիչին գրասենեակին, այսպէսով վիրաւորելով ու սպաննելով քանի մը պաշտօնեաներ։

Ու մինչ զինուորական եւ ոստիկանական ուժերը կը համախմբուէին Ղալաթիայի ու Բերայի կողմերը, անդին Գաղաթփաշայի Հայերը զինեալ կը յարձակին իսլամ ժողովուրդին վրայ։ Նախ ամենայն վայրագութեամբ կը յօշոտեն թուրք երախաները, որոնց կը հանդիպին իրենց ճամբուն վրայ, յետոյ կը յարձակին թուրք կիներու վրայ։ Տոլապատէրէի մէջ համախմբուած հայ ֆէտայիներն ալ կը յարձակին սրճարանի մը վրայ, ուր նստած էին 8 թուրքեր։ Տեղն ու տեղը կը սպանեն զանոնք։

Իսլամ ժողովուրդը, տեսնելով այս ամէնը, կատաղօրէն կը յուզուի եւ կը զրգռուի, ու կը ոտիպռի, պաշտպանելու համար ինքզինքը, դիմել փոխադարձութեան։ Ու մինչեւ զինուորական ուժերուն հասնիլը երկուստեք հարիւրաւոր վիրաւոր ու մեռեալ կը ձգեն փողոցին մէջ։

Արեւը ժարը կը մտնէր արդէն, երբ դադրեցան զէնքի ձայները։ Կոմիտէճիները պահուեցան իրենց թաքստոցին մէջ։ Զինուորները սկսան հաւաքել վիրաւորներն ու մեռեալները։ Վիրաւորները փոխադրուեցան հիւանդանոց։

Գիշերուան աղօթքի պահուն, Հասքէօյի մէջ, Պատէմլիքի շրջակայքը համախմբուած հայ ֆէտայիները, դերեզմանաքարերուն ետեւ դիրք բռնելով, սկսան դնդակ տեղալ իսլամ ժողովուրդին վրայ։ Թոռուն Պաղը վայրին ժօտ, Աւետիսի տունէն հրացանի գնդակ մը արձակուեցաւ եւ սպաննուեցաւ ծովային զինուոր տասնապետ Թէվֆիք։ Այսպէս վիրաւորուեցաւ նաեւ ոսքաձգութեան վարժարանի սրճեփը, Իսմայիլ աղա։

Հայ յեղափոխականներէն հրբիւր հոգի, կնոջ պէս հագուելով, կ'ուզեն իսլամ թաղերուն մէջ եւ յատկապէս կարծական յարձակում մը կը գործեն ժողովուրդին վրայ։ Միւս կողմէ, եկեղեցիներուն մէջ ապաստանած կոմիտէճիները անընդհատ գնդակ տեղացին ամէն կողմ։

Այդ օրը եւ այդ գիշերը, գոլ սարսափի անմոռանալի վայրկեաններ անցուց։ Ժողովուրդը, տեսնելով որ զինուորական ուժերը չեն հասնիր, փորձեց փոխադարձել։ Ու երբ հեծեալ զինուորներու Լոկատորը դադրեցնելու հաւար Չարդը եւ խռովութիւնները, սրարշաւ հասան, հետքերը կրակ տեղացին ամէն կողմ։

Այդ տան հետեւակ ու հեծելազօր բոլոր Լոկատորները, ոստիկան զինուոր, զէնքով փոխադարձեցին եւ երկուստեք մեծ կորուստներ եղան։ Ի վերջոյ կարելի եղաւ ջնջել կոմիտէճիներուն մեծ մասը։ Ջերքակալուեցան անոնք որ չկրցան փախչիլ ու պահուըտիլ։

(Շար.)

ՀԱՐԱՁԱՅՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ՝ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
30 JANVIER 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1790

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՄՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բացատրութիւն մը, — «նոր, բայց օր - պակաս», ըսինք երէկ: Բառը, «օր - պակաս», կը նշանակէ ժամանակէն առաջ ծնած: Բայց մեր բուն միտքն էր — ժժգոյն, երերուն, թերակատար՝ նորութեամբ եւ յաւակնութիւններով:

Փորձենք տակել Շ. Շահնուրի փիլիպպեանին մէջ արծարծուած միտքերը:—

1. «Մինչ դեռ դուք նուազ փորձանքներու առջեւ ողբ ու կոծ կ'արձակէք, երկինք գետին իրար կ'անցընէիք, ան արիւնաթաթախ ու մռայլ կը կէր, երկինք գետին իրար կ'անցընէիք, ան արիւնաթաթախ ու մռայլ կը քալէ»: (կը քալէ այս տղան՝ իբրեւ յառաջապահ, «ակռաները սեղմած, բարկիչ չունի, շատ քիչ ընթերցող եւ աւելի քիչ հասկցող ունի·» եւայլն:

2. «Մենք մեզ կը պաշտպանենք, քանի որ կը կրենք միշտ առկայծ կանթեղ, մինչ դուք չէք պաշտպաններ մեզ ետեւէն եկող Թշնամիին դէմ, որ է մեր անցեալը: Լեզուինդ կը չորնայ, մի՛ ուրանար: Դուք ալ պատասխանատուութիւն ունիք հայկական քայքայումին մէջ (débâcle): Սխալներ գործեցիք: եւ հիմա կ'ուզէք մեզի փոխանցել ձեր սխալները, այսինքն անմիաձեցիք: եւ հիմա կ'ուզէք մեզի փոխանցել ձեր սխալները, այսինքն անմիաձեցիք, կուսակցական ոճային եւ դէմքերու վէճերը, լրագրութիւնը բանութիւնը, կուսակցական ոճային եւ դէմքերու վէճերը, լրագրութիւնը (չգիտեմ ճշդութիւն), թուլամորթութիւնը»: եւայլն:

Երէկ դիտել տուինք թէ՝ ամէնէն դժբախտ զոհերը, նահատակներն եւ հերոսներն են միշտ ազգերուն: Ուրիշ բացառական գիծ մըն ալ այն՝ որ յաճախ կը լսենք թէ զոհութիւն, շնո՞րհ է որ կ'ընեն Հայոց ազգին, շարունակելով պահպանել կրակը, միայով պահապանները աւանդին:

— «Յառաջապահ է այն տղան որ, Դեռ կը գրէ:

« Յառաջապահ է այն տղան որ, յուսահատութեան այս անորակելի վիճին մէջ, իր անանուն լքումին մէջ, Դեռ կը գրէ»: եւայլն:

Արդ, մենք չպիտի ներէինք որ ո եւ է մէկը, ամէնէն տաղանդաւորէն ամէնէն իմաստունը, հինը կամ նորը, ինքզինքը աւելի բարձր գնահատէր քան այս հալածական ժողովուրդը: Կամ իր աշխատանքը, իր տառապանքը, իր «անանուն լքումը» աւելի ծանր, աւելի սեւ տեսնէր քան ճիգն ու երկունքը ուրիշ հազարաւորներու: Նոյն իսկ հասարակ աշխատաւորներու: Նոյն իսկ ամէնէն խոնարհին, որ իր պորտը կապած է այս ժողովուրդին:

Այսքա՜ն է եղեր Հայոց պատմութիւնը: եւ այսպէս ալ պիտի շարունակուի:

Ճիշդ է որ որդիները կը քաւեն հայրերուն մեղքերը, բայց այդ խնդիրը կապ չունի մեր պնդումին հետ: Այդ հարցը՝ իր կարգին:

Եթէ Շահնուրները թզթզատած ըլլային հայ ժողովուրդի մտաւոր զարգացման պատմութիւնը, նոյնքան խանդաղատալից նախանձախնդրութեամբ որքան կը քրքրեն եւրոպայի մատենադարանները, պիտի հանդիպէին այնպիսի անանուն ողբերգութեան մը, որ ապահովաբար... հայտնել պիտի բաժներ զիրենք:

Կը բաւէ ուշադրութեան յանձնել տառապանքը ոչ միայն հայ գրողին, այլ մանաւանդ հայ ուսուցչին, Պոլսէն մինչեւ Կիլիկիա, մինչեւ Սասուն, Զանգեզուր կամ Սպահան: Ան ալ՝ ամէնէն նպաստաւոր պարագաներուն մէջ, երբ տուն-տեղ ունէինք, հող ու ջուր ունէինք, եւ ամէնէն սեւ գուժկանն ալ չէր կրնար միտքէ անցընել... Նահանջեանն անցագիրը կամ «Հայմաթլոս»ը:

Մնաց որ, Հայաստան աշխարհին մէջ իսկ, այսօր հայ գրողը, մանաւանդ երիտասարդ գրագէտը դառապարտուած է այնպիսի խաչելութեան մը, որ անկասկած անձնասպանութեան պիտի մղէր Փարիզի պողոտաներուն «յառաջապահները»:

Բախտաւորներ, եւ իրենց բախտաւորութեան մէջ իսկ լալկաններ, վայրերանիներ, բողոքներ միշտ ալ ունեցած ենք: Փարիզ, Պոլիս կամ Թիֆլիս: Անհրաժեշտ չէ անուններ յիշել:

Բայց, իբրեւ ընդհանուր կանոն, պատկերը այն է ինչ որ կը տեսնենք մեր աչքերուն առջեւ:

Այո՛, կը գրեն — ու պիտի գրեն — «անանուն լքումի մէջ»: «Ակռաները սեղմած, դառնութիւնը կուլ տալով»: կարօտը քաշելով «սեղանի, հրատարակիչի, ընթերցողի»: Բայց պիտի դիմանան, ոչ թէ «լաց լինեն»: Ուրիշներ արիւն են տուած, առանց ճիչ մը արձակելու:

Պիտի տոկան, պիտի ճանկռտեն, ու արտադրեն այնպէս ինչպէս այս արի ժողովուրդը,— արմատէն կտրուած եւ չորս հովերուն արձակուած:

×

Այստեղ արդէն կը ծագի «պլատֆորմ»ի հարցը:

Շ. Շահնուր այս խնդիրը շօշափած է խառն ի խուռն: Տեսակ մը ի միջի այլոց: Բայց ինչ որ կ'ըսէ քիչ մը հոս, քիչ մը հոն, արդէն գաղափար կուտայ որոշ կէտերու մասին:

Յետաձգելով բուն քաղաքական մասը, քրքրենք մէկ-երկու պարագաներ ալ:

Սին յաւակնութիւն է նոր «մենք»երու վերածել, սեփական առաքինութիւն հռչակել ինքնաճանաչումն եւ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը:

Աւելի հեռուները չերթալու համար, պիտի յիշեցնէինք վերջին տասը տարուան պատմութիւնը, երբ երեւան եկաւ ոչ միայն սթափում եւ ընդվզում, այլ եւ վերազնահատութիւն եւ ձաղկում: Մարդիկ այլ եւս աչնպէս չեն խորհիր ու գործեր ինչպէս պատերազմէն առաջ: եւ եթէ պարագաներ կան ուր լռութիւնը նախամեծար կը համարուի, իբրեւ նուազագոյն չարիք, այդ չի նշանակեր թէ «1932ի Հայերը» գիւտ մը ըրած ենք:

Դեռ աւելի առաջ երթալով, պիտի ըսէինք թէ՝ ինչ որ կ'ուզեն ընորոշել իբրեւ «մենք» — իբրեւ նոր սերունդ կամ հոսանք — ոչ միայն չի կրնար պարծիլ ինքնաճանաչումով եւ պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ, այլեւ կը խաթարէ, կը խանգարէ խոհական ինքնաճանաչումն ու վերազնահատութիւնը:

Արդարեւ, ի՞նչ կը նշանակէ «մենք», երբ գիտենք թէ մատնանշուած հոսանքէն ոչ իսկ երեք հոգի կան, որ խօսին ու գործեն միեւնոյն հասկացողութեամբ: եւ ընդհակառակն, կան բազմաթիւ գերխնդիրներ հին հոգեբանութեան:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՌԱՋԻՆՆ Է

Յուսաբեր խորին վրդովումով կը յայտնէ թէ՝ եգիպտոսի ռամկավար պաշտօնաթերթը, *Արեւ*, իր ցունուար 16ի թիւին մէջ, միեւնոյն գրութեան մէջ երկու անգամ «դաշնակցական» թերթ կոչած է Պոլսոյ *Արեւելքը*:

Ջեմ տեսած *Արեւը*: բայց գիտեմ որ Պոլսոյ *Արեւելքն* ալ հերքումբողոք մը հրատարակած էր այդ առթիւ:

Դժբախտաբար, առաջինը չէ թթամտութեան, մտացիւս «դազէթաճութեան» այս փաստը:

Ապահասիկ տասը տարի է որ արտասահման ապաստանած ենք, եւ խելայեղ՝ մեր վայելած ազատութենէն, գրի կ'առնենք ինչ որ կուգայ լեզուի, գրչի տակ:

Ջեմ խօսիր խորհրդահայ թերթերու մասին, որոնք դաշնակցութեան դէմ կռիւը կը շփոթեն «Դրամը Սիասի»ի դործունէութեան հետ:

Բարի եղէք թղթատել հայաքանծոները: Նոյն իսկ փարիզի հիանգուցեալ *Երեւանը* եւ անոր ժառանգորդը, ուղեկորոյս *Ուղին*:

Իսկ եթէ ատոնք ալ չբաւեն, քրքրեցէք 1924ի պոլսոյ թերթերը, իմանալու համար յեղափոխականն պոռոտ Մակինցեանի գարշելի ելոյթը՝ թուրքերէն *Իչէրի* թերթին մէջ, ճակատագրական դէմ:

Բայց միայն թերթե՞րն է որ կ'ոռակուին:

Շապա սա հրաշագան տպագիր ֆէյեթոններն ու զրոյցնե՞րը, «ուսումնասիրութիւնները»ն ու տպաւորութիւննե՞րը՝ համոզելու համար թուրքն ու Արաբը, թէ դաշնակները — եւ բոլոր աղգայնականները — նոր Հայաստան կը շինեն Սուրիոյ մէջ...:

Վ.Ա.Շ.

Զինադադարի Հանգրուանը

Անգլիոյ աշխատաւորական նախկին նախարարը Հէնտըրսըն Լոնտոնէն մեկնեցաւ Ժընեւ, նախագահելու զինադադարի համագումարին:

Լոնտոնէն մեկնելէ առաջ, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.— Երբեք յուսալքուած չեմ այն յոռետես տպաւորութիւններէն, զորս կը յայտնեն կարգ մը շրջանակներ զինադադարի ժողովին համար, որ կը գումարուի Ներկայ պայմաններու մէջ: Ընդհակառակն, ժընեւ կ'երթամ վստահութեամբ եւ յոյսով Զինադադարի հարցը ամէնէն արագ լուծելի հարցերէն մէկը կը կազմէ: Ատկից զատ, շատ հրկիզիչներու անտեսական եւ ելմտական կացութիւնը հրամայական կը դարձնէ որ ամէն ջանք թափուի դրական եւ գոհացուցիչ արդիւնքներ ստանալու:

«Ամբողջ աշխարհի մէջ, կը տարածուի այն կարծիքը թէ սպառազինութիւններու բեռը պէտք է թեթեւանայ միջազգային համաձայնութեամբ»:

Զինադադարի վէճը

Կ'ըսուի թէ Մանչուրիոյ մէջ անկախութիւն պիտի հռչակուի փետրուար 2ին:

Խարպինի մէջ ծագած են նոր խռովութիւններ, որոնց ընթացքին սպաննուած են 18 քափոնցիներ եւ 10ի չափ ալ անհետացած:

Թոքիոյէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ, եթէ Խարպինի մէջկացութիւնը աւելի ծանրանայ եւ այնտեղ հաստատուած 6000 քափոնցիները վտանգի ենթարկուին, ճափոնական կառավարութիւնը անհրաժեշտ պիտի դատէ հոն դրկել զօրախումբեր՝ պաշտպանելու համար իր հպատակները:

Վերջին լուրի մը համաձայն քափոնցիները գրաւած են շանկհայ քաղաքը, ուր հանած էին 2000ի չափ ծովային հրացանակիրներ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ

Իրաքի Հոգաստարութիւնը կը վերնայ

Անգլիոյ կառավարութեան դիմումին վրայ եւ համաձայն Հոգաստարութեանց Ցանձնախումբին տեղեկագրին Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդը որոշեց իրաքէն վերցած նկատել Անգլիոյ հոգաստարութիւնը:

Խորհուրդը լսեց Հոգաստարութեանց Ցանձնախումբի տեղեկաբերին մէկ զեկոյցը որ առաջարկեց քուէարկել հետեւեալ բանաձեւը: «Խորհուրդը՝

1) Նկատի կ'առնէ իրաքի հոգաստարութեան վերացման առաջարկին մասին՝ Հոգաստարութեանց Ցանձնախումբին կողմէ քանաձեւուած կարծիքը,

2) Կը նկատէ որ իրեն տրուած տեղեկութիւնները բաւարար են հաստատելու համարելէ իրաքը ընդհանուր կերպով կը գոհացնէ 1931 Սեպտեմբեր 4ին, Խորհուրդին որոշման կից յիշուած պայմանները,

3) Կը յայտարարէ թէ սկզբունքով տրամադիր է ընդունելու իրաքի վրայէն Հոգաստարական վարչութեան վերացումը, երբ այս պետութիւնը Խորհուրդին առջեւ ստանձնէ յանձնառութիւններ, Համաձայն Հոգաստարութեանց մնայուն յանձնախումբին տեղեկագրին բովանդակած թելադրութիւններուն, պայմանաւ որ միջազգային արդարութեան մնայուն ատեանին դիմելու իրաւասութիւնը վերապահուած ըլլայ Խորհուրդին մէջ ներկայացուած անդամներուն:

4) Հետեւաբար կը յանդրէ Հոգաստարութեանց միջազգային օրէնքի, փոքրամասնութեանց հարցերու հատարնշանակուած տեղեկաբերութիւնէն, ինչպէս նաեւ Խորհուրդին մէջ՝ Անգլիոյ ներկայացուցչէն որ ի հարկին, Հոգաստարութեանց Ցանձնախումբին մէկ ներկայացուցչին հետ խորհրդակցաբար պատրաստեն եւ յառաջիկայ նստաշրջանին Խորհուրդին ներկայացնեն նախագիծ մը,

5) Կ'որոշէ որ այն պարագային երբ, ի տես իրաքի կառավարութեան ստանձնած յանձնառութիւններուն, Խորհուրդը վճռէ այդ երկրէն Հոգաստարական վարչաձեւին վերացումը, այդ որոշումը ի գործ պիտի դրուի այն ատեն որ Իրաք ընդունուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:»

Այս բանաձեւը ընդունուած է եւ հաստատ կերպով կարելի է ըսել թէ յառաջիկայ Մեպտեմբերին Իրաք պիտի մտնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Նիստին վերջաւորութեանը, Խորհուրդին նախագահը Պ. փոլ Պոնքուր յիշեց թէ Մուրիոյ մէջ, Ֆրանսական կառավարութիւնն եւս կը գտնուի նոյն հարցերուն հանդէպ, որոնց լուծումը պատրաստուած էր Անգլիոյ Իրաքի հոգաստարութեամբ եւ ըսաւ.— Հոգաստար պետութեան մը առաջին պարտքն է վերջացնել իր խնամքին յանձնուած երկրի մը հաստնացումը, որպէսզի Խորհուրդը կարենայ որոշել այդ վարչաձեւին վերացումը:

Հոգաստարութեանց յանձնախումբին բանաձեւը ընդունելէ առաջ, Իտալիոյ ներկայացուցիչը կարգ մը դիտողութիւններ ըրաւ. մասնաւորաբար պնդեց այն իրողութեան վրայ թէ իրաքի ազատագրումը կը ներկայացնէ յատուկ պարագայ մը՝ եւ թէ ամէն անգամ որ առիթը ներկայանայ, Խորհուրդը ուշադրութեամբ պէտք է քննէ երաշխիքները, զոր պէտք է պահանջել հոգաստարութեան մը վերացման համար:

Իտալիոյ ներկայացուցիչը շեշտեր էր թէ իրաքի ազատագրումը կը ներկայացնէ յատուկ պարագայ մը:

Այս դիտողութիւնը ներքելու համար էր որ Խորհուրդին նախագահը փոլ-Պոնքուր իբր Ֆրանսայի պատուիրակ խօսք առնելով յայտնեց թէ իրաքի եւ Սուրիոյ պարագաները նոյնն են եւ կը պահանջեն միջազգային նոյն կանոններու կիրարկումը:

Թուրքիա եւ Իտալիա Լահէյի մէջ

Իտալական իշխանութեան յանձնուած կղզիներու ցոյները կայսրածներ ունէին Անատոլուի մէջ: Էնկիւրիի կառավարութիւնը, ըստ դարաւոր ու զուտ Թրքական օրէնքին, բռնագրաւեր էր գանոնք ու տուեր Թուրք գաղթականներու, իսկ Իտալիա իր նոր հպատակներուն իրաւունքները պաշտպանելով, Թուրքերէն պահանջեր էր 5 միլիոն Թրքական ոսկի: իսկ Թուրքիա, վեհանձնօրէն յանձն առած էր տալ ընդամէնը կէս միլիոն...

Այս պայմաններու տակ, Իտալիա հարցին կարգադրութիւնը յանձնած է Լահէյի միջազգային ատենին, Թէեւ Թուրքիա կը պնդէ Թէ Թրքական դատարանները միայն իրաւասու են զբաղելու անով:

Թուրքիոյ կողմէ՝ Լահէյի ատեանին առջեւ կը ներկայանայ նախկին դատական նախարար Մահմուտ Էսատ:

Լենաստան պիտի ստորագրէ եթէ...

Պուքրէշի լեհ դեսպանը պաշտօնապէս Ռումանական կառավարութեան հաղորդեց թէ լեհ կառավարութիւնը չպիտի ստորագրէ Խորհրդային կառավարութիւնը եւ Լեհաստանի միջեւ կնքուած ոչ-յարձակման դաշինքը, եթէ Ռուսեւռումէն բանակցութիւնները չյանգին:

Լեհ դեսպանը յայտնեց նաեւ թէ Լեհաստան մակագրած ըլլալով ոչ-յարձակման դաշինքը, ներկայիս կրնայ իբր միջնորդ ներկայանալ Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ:

Ազգերու Դաշնակցութեան յայտարարութիւնը Զինեւձափոնական վէճին մասին

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը, դէնվակ նիստի մը մէջ երկարօրէն զբաղեցաւ չինեւճափոնական վէճով եւ ճանրամասնօրէն քննեց իր նախագահին Փոլ-Պոնքուրի յայտարարութիւնը որ պիտի կարողացուի խորհուրդին հրապարակային նիստին մէջ:

Այս յայտարարութիւնը որ դէպքերու պարզ ճշդում մը պիտի ըլլայ, իր գլխաւոր գիծերուն մէջ պիտի հաստատէ դեկտեմբեր 10ին, խորհուրդին կողմէ որդեգրուած բանաձեւը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալդ. էջ)

Եղբայրական Անհիւրական Օգնութեան Մարմին

Փարիզի Ընքատախնամի նախաձեռնութեամբ կազմուած Եղբայրական Անհիւրական Օգնութեան Մարմնի Ա. ժողովը տեղի ունեցաւ 24 Յունուար կիրակի առաւօտ, Եկեղեցւոյ Խորհրդարանը: Ներկայ էին բոլոր անդամները: Ժողովը ընտրեց իր Դիւանը հետեւեալ կազմով.— Տիկին Պ. Էմմէրեան՝ նախագահ, Պ. Ե. Զաւրիեւ՝ Փոխ-նախագահ, Պ. Ա. Զաքարեան տեսնդպիր. Պ. Խ. Քէլապաճեան, գանձապահ:

Որոշուեցաւ դիմել Փարիզի բարեսիրական եւ Հայրենակցական Միութիւններու, ինչպէս նաեւ բարեաեր հայրենակիցներու, որպէսզի իրենց նիւթական աջակցութիւնը բերեն այս ձեռնարկին:

Որոշուեցաւ դաղթքիս ինքնաբաւ գտնուած հայրենակիցներուն համար հատուցել Ազգային Տուրքի ձեւով ամսական նուազագոյն 5 ֆրանքի վճարում, վարչութեան նոր անդամ ընտրուեցաւ Պ. Գիւսակ Փոխազեան: Պիտի հրաւիրուի նաեւ Հայ Գաղթականներու Օֆիսը:

Վարչութեան Բ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի 31 Յունուար առաւօտեան ժամը 10ին, Եկեղեցւոյ Խորհրդարանը:

Գերմանիոյ վարկերը

Հաւանական կը նկատուէր որ Գերմանիոյ տրուած 100 միլիոն տոլարի վարկէն Ֆրանսայի ինկած բաժինին համար, Ֆրանսայի դրամատան ընդունի մէկ ամսուան նոր պայմանաժամ մը եւս:

Տակաւին որեւէ պաշտօնական դեկոյց չկայ. սակայն գրեթէ ստոյգ կը նկատուի որ Ֆրանսայի դրամատուն վարչական Խորհուրդը հաւանած է մէկ ամսուան պայմանաժամ մը եւս տալ Գերմանիոյ:

Կը յիշուի թէ յունիսին՝ Գերմանիոյ յատկացուած էր 100 միլիոն տոլարի վարկ մը, որուն մասնակցեր էին երեք պետական դրամատուներ եւ միջազգային դրամատուն:

Պ. Փիեր Լաւալի եւ Ռուս դեսպանին տեսակցութիւնը

Փարիզի Խորհրդային դեսպանը Յովկալեւսկի այցելեց Ֆրանսայի վարչապետին՝ Պ. Լաւալի: Այս այցելութեանկըստրուիքաղաքավարական հանգամանք: Սակայն, Ֆրանսական Թերթերը կ'ենթադրեն Թէ խօսակցութիւնը տեղի ունեցած է ոչ-յարձակման դաշինքներու կնքման շուրջ: Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը մտկագրուած է եւ գործադրութեան պիտի դրուի անմիջապէս որ լեհեւ ռուս դաշինքը կնքուի: Իսկ այս վերջինն ալ կախում ունի ռուսեւռումէն դաշնագրի կնքումէն, որ ներկայիս կը Թուայ առկախ, այն պատճառով որ Ռուսիա կք մերժէ ոչ-յարձակման դաշինքին մէջ մտցնել Պեսարապիոյ վերաբերեալ յատուկ տրամադրութիւն մը:

Ֆրանսական ընտրութիւններ

Նորընտիր խորհրդարանի բացման Թուականը նշանակուած է սահմանադրական օրէնքով՝ յունիս 1ին: Որպէսզի նոր խորհրդարանը լրացնէ իր աշխատանքները, հաւանական կը նկատուի որ ընտրութիւնները տեղի ունենան մայիս 22 ին եւ 29ին: Ոմանք կ'ենթադրէին Թէ ապրիլ 17ին եւ 24ին, տեղի պիտի ունենային:

Սակայն այդ Թուականին խորհրդարանը տակաւին վերջացուցած չպիտի ըլլայ իր աշխատանքները:

Նոյն քան խորհրդարանական նստաշրջանի փակումը, Երեսփ. ժողովը պիտի ջանայ քուէարկել ելեւմուտքը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՀ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ՀՀ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ, ՀՀ ԱԺ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԿԱԲԻՆԵՏԻ ԵՎ ՀՀ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՕՐԳԱՆ

ԵՐԿԱՐ ՀՈՅԵՐԱԿԱՆ

(Վ. Ի.)

Ս. ՍԱՍՆԱ

— Գոհարէ, ասոր ի՞նչ կ՚ըսես, հոս ալ ոչինչ կ՚ուտենք, ոչինչ կը խմենք, ոչինչ կը հագնինք, ոչինչ կը գործածենք, ոչինչ կը կարդանք, ոչինչ կը լսենք, ոչինչ կը տեսնենք, ոչինչ կ՚ընենք, ոչինչ կը սորվինք, ոչինչ կը գրենք, ոչինչ կը հրատարակենք, ոչինչ կը թարգմանենք, ոչինչ կը ստանանք, ոչինչ կը տանք, ոչինչ կը ծախենք, ոչինչ կը գնենք, ոչինչ կը վաճառենք, ոչինչ կը փոխանակ

Հնդկաստանի խռովութիւնները

«Կոր Սեղան»ի յանձնախումբեր

Հնդկաստանի փոխարքան Տելհիի մէջ նախագահեց կոր սեղանի խորհրդակցական յանձնախումբին առաջին նիստին: Բացման ճառին մէջ, փոխարքան անդրադարձաւ յանձնախումբին աշխատանքներու կարեւորութեանը եւ յոյս յայտնեց թէ պիտի նպաստէ սահմանադրական բարեկարգումի յաջողութեան, որուն կը ձգտի խորհրդաժողովը: Իր մեծ գիծերուն մէջ ներկայացնելով ծրագիրը, որուն իրականացման պիտի աշխատի յանձնախումբը, փոխարքան շեշտեց հետեւեալ գլխաւոր կէտերը.— սահմանում եւ պաշտպանում նոր վարչաձեւի հիմնական իրաւունքներուն, կեդրոնական եւ նահանգային օրէնսդիր խորհուրդներու իրաւասութեանց ճշդում, փոքրամասնութեանց հարց եւ մահմետականներու պահանջներ, նահանգային եւ կեդրոնական իշխանութեանց սահմանադրական յարաբերութիւններ,

— Գումպէյէն տրուած լուրի մը համաձայն, հազարաւոր խանութպաններ եւ առեւտրականներ, թղթատարի միջոցով ստացած են հնդիկ գործագիրը կոմիտէի մէկ գրութիւնը, որով կը յանձնարարուի 5 օր սուգ պահել բողոքելու համար կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ:

Գրութիւնը կը յայտնէ նաեւ թէ եթէ սուգ չընունի, անասնատողները պատասխանատու պիտի նկատուին իբր կարգապահութեան եւ համերաշխութեան դէմ գործող:

Այս գրութենէն յետոյ, ամբողջ քաղաքը գրեթէ սուգ կը պահէ խանութ եւ վաճառատուն փակելով:

— Տէլհիէն տրուած լուրերու համաձայն, Յամարիայի մէջ խռովութիւններ ծագեցան, ոստիկանութիւնը արգիլած ըլլալով կամաւոր պահակներու գործունէութիւնը:

Ամբոխը յարձակում գործեց ոստիկաններուն վրայ որոնք զէնք գործածեցին: Յուցարարներէն 3 հոգի սպաննուեցաւ, բազմաթիւ վիրաւորներ կան:

Հրապարակային բանախօսութիւն Սէն Լուի մէջ

Հ. Ը. Դաշնակցութեան Սէն-Լուի (Մարսէյլ) Ակնունիենթաքամիտէին կողմէ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, տեղւոյն դպրոցին մէջ, կը խօսի ընկ. Մ. Մարութեան նիւթ ունենալով «Համաշխարհային պատերազմը եւ իր հետեւանքները»:

ՓԱՐԻԶԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 151 rue Cambronne. Métro Vaugirard: Կը խօսի վահան Թէքէեան նիւթ ունենալով «Արեւմտահայ գրականութիւնը 19րդ դարու վերջին տասնամեակին»: Մուտքը ազատ է:

Աղխասախնամին ցերեկոյթը

Փարիզի Աղքատախնամի ընկերութեան տարեկան մեծ ցերեկոյթ պարահանդէսը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր:

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԼՈՒՆԻ ՏԷ ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու: Երգ, նուագ եւ զանազան հաճելի անակնկալներ:

Պարերու համար առաջնակարգ «Pizaro» նուագախումբը եւ ճաշ: Պրիճի սեղաններ: Դիւրամատչելի ճոխ պիւֆէ:

ՄՈՒՏՔԸ 25 ՖՐԱՆԿ

Տոմսերը կը ծախուին հայկական ճաշարաններու եւ Rue de Trévise-ի հայ նպարավաճառներու մօտ:

ՍԵՒՐԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐ ՓՈՒԱՏԸՊԱՌԻ

Ֆրանսացի յայտնի հայագէտ: կը նախագահէ երեսփոխան ՀԱՆՐԻ ԼՕՐԻՆ

ՆԻՒԹ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գաղթականական կայանները, Հայոց շինարար աշխատութիւնները գունաւոր լուսապատկերով

Այսօր շաբաթ կէսօրէն վերջ, ժամը 4.30ին, Սեւրի Մուրատեան Վարժարանին մէջ, 26 Rue Troyon, Sèvres.

ՄԱՌՒ ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ եւ ԱՐՄԵՆԱԿ ԹՕՓԵԱՆ

Ամուսնացած

Պլանէզնիլ — Սէվրան

24 Յունուար 1932

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ՄԱՐՄԻՅԼի Զարեանճագի Հայր. միութեան Պօսթն Սէն Ժիւլիէն ժառանգիւղի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 7.30ին Պ. Ադաճան Դարբինեանի տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ:

Մարսէյլի Բիւրմանիոյ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները՝ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Կիրակի ժամը 2էն կրան Քաֆէ Նօալ, Պուլվար Տիւկոմիկ թիւ 1, Քանըպիէրի անկիւնը:

Պ. Կիւլիւեր Գաբրիէլեան (Հալէպ) իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Տիկ. Տիգրանուհի Մուրատեանի՝ իր ամուսնոյն, Տօքթ. ՀՐԱՉ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆի գառնադէպ մահուան առթիւ:

ՆՈՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Մարսէյլ, գործ.— 900:

Մանթրէօյլ Սու Պուա, Հ. Ն.— 70:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտուի Պիլէթիքցի (Պրուսա) Փոլ Ահարան 22-23 տարեկան, ամուրի: 8 տարիէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուի: Ճշդիւտ հասցէն առաջին 500 ֆրանք նուէր: Իմացնել՝ Garabed Avedian, 40 RuePomme-de-Pin, Toulon (Var). Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտուի Սրապիոն Մաճարեան հօր անուն՝ Մկրտիչ, 1924ին Պէյրութէն սրբերու հետ փոխադրուած է Փարանա: Լուր կայ թէ Լիբանի կողմերը կը գտնուի: Իմացնել իր քրոջ Սիմա Մաճարեանի, American University, Beyrouth, (Grand Liban).

— Լեւոնեանէն կը փնտուի Մխիթար Զաքմաքճեան, Տարսոնցի, 50 տարեկան: Ունի անգլիացի կին մը, Gertrude, զաւակ մը՝ Լայընէլ Տըկլաս Հէյկ 7—8 տարեկան: Ծնողքին անունը՝ Արթահամ եւ Մարթա: Գրել Friends of Armenia, 47 Victoria St. London, S. W. 1.

ԳՈՐԾ կը փնտռէ Արեւելեան կերակուրներու եւ տէօներ քէպապի մասնագէտ խոհարար մը: Գրել Aslanian Haig, No. 80 Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ: Արմատ. եւ նոր մէքօ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վիներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ-ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

211 bis, Bld. Jean Jaurès, Billancourt (Seine)

Ապագրանքի վրայ կը կարենք ամենավերջին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներու կատարենք կօշիկներու նորոգութիւն ամենալաւ տեսակի կաշիով: Մանաւանդ զգոյշ պիտի ըլլանք թուի, իսկ լէ Մուլինոյի եւ շրջանի հայրենակիցներուն:

ԾԱՆՕԹ.— Ամէնուն Հասցէին մէջ բոլորովին սխալ արձանագրուած է մեր վաճառատան հասցէն:

ԾԱԽՈՒ Է գուլպայի, փուլովէրի եւ այլն կրպակ մը, շատ նպաստաւոր գիներով, բանուկ փողոցի մը վրայ: Անձն մասրչէ: Պայմաններու համար անձամբ դիմել Պէրպէրեանի 13 Rue Martyrs, Փարիզ:

ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԱՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիէթէ Սավաճիի դէմ, 5 rue Milhaud

Մէքթօ սէն Միշել եւ Օտէօն Tél. Dan. 41—43

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է Փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՔՈՒՏ ՄԻՒՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄՈՒՔՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուր կը յարմարի օրուան տագնապին: Նկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաբնտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական ադանդներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՎԱՐՁՈՒԻ Է նպարավաճառի խանութ մը՝ իր բոլոր կազմածներով Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ, Bld. de la Villette մօտ, տարեկան վարձք՝ 3000 ֆրանք, բերդիրք 15,000 ֆրանք: Դիմել՝ Յ. Աբէլեանի 226 Rue Lafayette, Tél. Nord 89-06 9579.

ՎԱՐՁՈՒԻ Է 10րդ թաղամասի մէջ 50 քառակուսի մէթր տարածութեամբ արհեստանոց մը եւ բնակարան մը՝ երկու սենեակ խոհանոց, ամէնքը միասին տարեկան վարձք՝ 4,500 ֆրանք: Դիմել՝ Յ. Աբէլեանի 226 Rue Lafayette, Tél. Nord 89-06 9579.

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԴԵՐՋԱԿ **A. Kesseyan**

4 Rue Mandar, métro: Sentier et Les Halles, téléphone: Gutenberg 39-07

Նկատի ունենալով ներկայ մնտեսական տագնապը կը ստանձնեմ ամէն տեսակ հագուստներ կարել փոխարժէքը վճարելի ժամանակներով՝ *ՎԵՑ ԱՄՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔին*

ցոկուն կերպաս, խնամուած կար, չափաւոր գին:

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-86

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հայ կօշկակարներուն.— Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան:

Քուրքոն (կռնակի մաս) Ա. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք,

Թալօնի համար քուրքոն, էքաւ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն:

Հայ marchand forainներուն.— Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կտրուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարգի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ 9 rue Charlot, Paris Métro République et Hôtel de Ville

ԵՄՔԻ ԴԱՍԱԳՐԿԻ ԿԱՊԱԿՏ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻՆ

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէքթօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիթը կը պատմէ

ԵՐԻՒԱՐԴ ՄԱՍ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործերը

18.— ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱԿԻ ԳՐԱԻԵՑԻՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Մեր գինուորները Օսմ. Պանքան մտան միայն գիշերուան ժամը 11ին առեներնին: Կոմիտէճիները մինչեւ այդ ժամանակ զէնք դարձած էին: Զերբակալուեցան 13 հոգի ողջամբ, մաս մըն ալ վիրաւոր կամ մեռած: Զինուորները գրաւեցին նաեւ 60 ռումբ, զոր նետելու ժամանակ էին ունեցած կոմիտէճիները:

Իսկ անդին Սամաթիոյ մէջ մեր զինուորները պաշարած էին տուն մը, ուր պահուըտած էին կոմիտէճի մը Միհաք, տղան Արտաշէս, Հայկիկ Գնունի եւ երկու ուրիշ ընկերներ: Հրաման ըրի քարիւղ թափել տան պատերուն ու գրան վրայ եւ այրել տունը: Սակայն կարելի չեղաւ գործադրել այս հրամանը, որովհետեւ թէ պաշարուած տան պատուհաններէն, եւ թէ դիմացի տան պատուհաններէն կոմիտէճիները սկսան ռումբ ու գնդակ տեղալ զինուորներուն վրայ: Հարկ եղաւ զինուորական օգնական ուժ ղրկել: Բայց կոմիտէճիները զինուորներուն վրայ ալ անընդհատ գնդակ տեղալով, աչք բանալ չէին տար: Վիրաւոր ինկան քանի մը զինուորներ եւ 2 քահանայ: Զինուորները քանի մը թեւի բաժնուելով, յառաջացան եւ յարձակեցան այն տուներուն վրայ, ուսկից գնդակ կը տեղային Հայերը: Այսպէս կարելի եղաւ ողջամբ ձերբակալել բոլոր անոնք, որ անձնատուր չեղան եւ զէնքով փոխադարձեցին: Սակայն այստեղ դժուար էր խաղաղութիւնը վերահաստատել, այնպէս որ ընդհարումը տեւեց մինչեւ յաջորդ առաւօտ, հինգշաբթի:

Խուզարկութեան ընթացքին Սամաթիոյ մէջ գտանք 53 ռումբ, որոնք շինուած էին զանազան ձեւերով,— սպաննեալ Միհաքի տունէն 5 հատ, «եազմաճի» Սիմոնի տունէն 7, ձուլիչ Տիգրանի տունէն 1, ձերբակալեալ Մինրդատի տունէն 1, Հայոց մանչերու դպրոցէն 3: Աղջկանց դպրոցի ուսուցչուհիին դարակին մէջ գտանք նաեւ 7 տուփ շողիկ («քափսիլ»), 7 տուփ ատրճանակի փամփուշտ, եւ 1 ծրար ուժանակի շողիկ:

Դարձեալ այդ օրը, եւ իրիկունը, ներքին ապրանքներու մաքսատան հայ բեռնակիրներէն ոմանք ռումբ նետեցին զինուորներուն, ոստիկաններուն ու ժողովուրդին վրայ: Նոյնպէս ռումբ նետեցին կամ զէնք արձակեցին Պահչէ Գափուի մէջ ճչլալ պէյ խանէն, Էյուպի մէջ Նշանճի խաղին Հայոց տուներէն: Զինուորներն ալ իրենց կարգին փոխադարձեցին, եւ այսպէս բաւական արիւն թափեցաւ:

Թաւուքփազարի մէջ Մէհմէտ էֆէնտիի խանին պատուհաններէն, Զաքմաքճըլարի մէջ Եուսուֆեան խանին պատուհաններէն, Թահթաքալէի մէջ Հարաճճի, Մ'բսըր, Ֆընտըքլէեան խաններուն պատուհաններէն ռումբ նետեցին ու զէնք արձակեցին ոստիկաններու շրջուն խումբերուն վրայ: Եւ այս դէպքերը տեւեցին ամբողջ ժամեր, այնպէս որ Պոլիս պատերազմի դաշտի մը երեւոյթն էր առած: Այլեւս կարելի չեղաւ զսպել խելայեղ ժողովուրդին յուզումն ու զայրոյթը: Զինուորներն ու ոստիկանները յարձակման ենթարկուած ըլլալով, ինքնապաշտպանութեան մէջ էին, այնպէս որ չէին կրնար խորհիլ կամ միջոց գտնել զսպելու խելայեղ ժողովուրդին զայրոյթը: Եւ խելայեղ ժողովուրդը քալեց Հայոց վրայ: Թափառաշրջիկ դասակարգը օգտուեցաւ առիթէն եւ Թալեանի տուաւ բանուորները եւ վաճառատուները: Այլեւս գօրանոցներուն մէջ ոչ մէկ զինուոր մնաց, բոլորը կանչուեցան կարգուկանոնը վերահաստատելու: Ի վերջոյ հինգշաբթի երեկոյեան, Պոլիս քիչ մը կրցաւ իր բնականոն վիճակը գտնել: Ու մինչ Պոլիս հանդիսատես կ'ըլլար այս դէպքերուն, նման խռովութիւններ տեղի կ'ունենային նաեւ անդին Սկիւտարի, Գատըքիւղի, Զէյնկէլքէօյի կողմերը, եւ բաւական արիւն թափեցաւ այնտեղերն ալ: Սակայն դէպքերը երկար չտեւեցին այդ կողմերը: Երբ Գատըքիւղի նաւամատոյցին բաղնեւպանը, Յովհաննէս, որ հայ յեղափոխականներուն պարագլուխներէն մէկն էր, ձանրաբեռն կը վիրաւորէ Խալիտը, իսկայն ժողովուրդը զայրոյթով լեցուած, կը յարձակի Հայոց վրայ: Եւ խռովութեան ընթացքին կը սպաննուին հայ կաթոլիկ քահանայ մը, հայր Աթանաս, քոյրը՝ Վերժին, եղբօր աղջիկը՝ Սոֆիկ, որոնք կը բնակէին Զէյնկէլքէօյ, եւ Մ'իշօ, որ կը բնակէր Գատըքիւղի: Ոստիկանները եւ զինուորները անմիջապէս կը հասնին ու կը վերահաստատեն կարգը: Հայր Աթանաս, քոյրը Վերժին եւ եղբօր աղջիկը Սոֆիկ ոչ մէկ կապ ունէին հայ յեղափոխական շարժման հետ. նոյնիսկ շատ հաւատարմութիւն ցոյց կուտային կառավարութեան: Պարկեշտ մարդիկ էին: Այնպէս որ ընդհանուրին մեծ ցաւ պատճառեց անոնց սպանութիւնը խռովութեանց ընթացքին: Ոճրագործութիւնը եղաւ երկար քննութիւն կատարեց եւ ձերբակալեց ոճրագործները, Քանըրըցի տուլլահ Արիֆ եւ անձնանօթ տուլլահ մը, որոնք յանձնուեցան պատական իշխանութեան:

Երբ ցամաքին վրայ տեղի կ'ունենային այս դէպքերը, Ֆընտըքլէ եւ Սալըփազարի առջեւ, ժողովրդային վրայ բեռնատար նաւերու մէջ բեռներ էին բազմաթիւ մարդիկ: Ամէն մէկ նաւակ մը կը սպասէին եւ ուրիշ հորիզոնը կը լրտեսէին: Ոստիկանները հարցուցին թէ ի՞նչ կ'ընեն ժողովուրդին վրայ, ինչո՞ւ զինուած են, կը պատասխանեն թէ բեռնակրութիւն կ'ընեն, թէ երկար ատենէ պիտի գայ, պարպելու համար պատրաստ կեցած են:

(Շար.)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
ԾԱՌԱՉ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

31 JANVIER 1932

Գինն 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Է. ՏԱՐԻ Թիւ 1791

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ՀԵՐԿԻ

Հասարակ ճշմարտութիւններ են, — այսօրը պիտի գերազանցէ երէկը: Եկողը աւելի բան պիտի տայ քան գացողը: Շատ գիտցողէն շատ կը պահանջուի:

Շ. Շահնուր կը գանգատի թէ հինները կ'ուզեն իրենց փոխանցել իրենց «սխալները, անմիաբանութիւնը, կուսակցական ոճրային եւ դռնադաս վէճերը, լրագրութիւնը (ազգեցածիութիւն), թուլամորթութիւնը, բառախաղը, սիրունը, չնչազարդը»: Եւլլն.:

Եթէ այս բոլորը իմաստ մը ունին եւ գրի առնուած չեն իբրեւ բառախաղ, ապա ուրեմն կը կարօտին լուրջ լուսաբանութեան:

Անշարաժ, ոչ թէ սխալներ, այլ քրէական յանցանքներ են «անմիաբանութիւնը, կուսակցական ոճրային եւ դռնադաս վէճերը, լրագրութիւնը (ազգեցածիութիւն), թուլամորթութիւնը»: Եւ այլն:

Եւ հակառակ այնքան զարհուրելի վերիվայրումներուն եւ փորձառութեանց, կը շարունակուին այդ չարիքները: Անոնք այս ժողովուրդի գլխուն թառած են իբրեւ ճակատագրական անէծք մը, եւ մենք ի գուր կը փորձենք անկարելին ու կարելին, գոնէ սահմանափակելու համար:

Իսկ ի՞նչպիսի գիւտ մը յղացած են նորերը, «սրճարան-օրօրոց»ի այս կամ այն խորշին «մենք»երը:

Թերեւս անդարմանելի են «անմիաբանութիւնը, կուսակցական ոճրային եւ դռնադաս վէճերը»: Բայց ի՞նչ նոր շահնթարգել գտած են «ազգեցածիութեան» դէմ,— բառը առնելով իր բուն պոլսական իմաստով:

Պատիւ ունինք յայտարարելու բոլոր տեսակի «մենք»երուն, թէ «ազգեցածիութիւն»ը իր մահացու հարուածը ստացաւ դեռ 20 - 25 տարի առաջ, օսմ. սահմանադրութեան օրերուն: Նոյնիսկ աւելի առաջ, համիտեան խաւարակուռ լուծին տակ: «Ազգեցածիութիւն» չէր որ կ'ընէին Շահնազար-Արփիարի «Հայրենիք»ները, Զօհրապ-Չրանդ Ասատուրի «Արեւելք»ն ու «Մասիս»ը: «Ազգեցածիութեան» մուխը մարեցին Պոլսոյ «Ազատամարտ»ը եւ ինչ որ լոյս տեսաւ անոր հետ եւ այնուհետեւ:

Ցարիքը, գժբախտաբար, կը տեւէ տակաւին:

կը տեւէ ազատ երկնքի տակ, եւ յաճախ աւելի գեհենիկ ձեւերով:

կը տեւէ ոչ միայն հիններուն, «արհեստաւորներ»ուն, այլեւ նորերուն մէջ:

Ոչ միայն օրագրական, քաղաքական-կուսակցական ժխորին մէջ, այլեւ գրական-գեղարուեստական գետնի վրայ: Ոչ միայն Պոլիս, այլեւ Փարիզ:

Ո՞ւր կը սկսի բաժանման գիծը՝ «յառաջապահ»ներուն միջեւ, այս գետնին վրայ:

Ո՞րն է առաջիններուն բացած ակօսը, կտրած ճամբան, որպէս զի կարելի ըլլար բաղդատել արդէն իսկ եղած յառաջդիմութեան հետ: Առնուազն երկու սերունդի կատարած նուաճումներուն հետ:

Եւ քանի որ կարդը եկաւ, նոյն հարցումը նաեւ ուրիշ կէտի մը մասին:

Շ. Շահնուր իբրեւ յառաջդիմութիւն կը մատնանշէ «լեզուին directe, ճկուն, հատու եւ խտացած ըլլալը»:

Ողջո՛յն: Իսկ այդ լեզուն ո՞ր դարձաւ «ճկուն, հատու եւ խտացած»: Նեղտակի նպատակին գարնող:

Ո՞ր է որ հրելով-հրմշտկելով Թանգարան քշուեցան կամ տիրացուներու բաժին դարձան ճապաղութիւնը, բառակոյտը (Ֆրազէօլոժի), վարդապետական եւ վարժապետական ճոռոմաբանութիւնը, ըսելիք չունեցող «չնչազարդը», անդիմադիր նմանողութիւնը, թրքաբանութիւնը, Ֆրանսաբանութիւնը, պոլսական փետրաղարդ, ուռուցիկ սեթեւեթը կամ կովկասեան պանիր-հաց, աղքատ-Ղափարոս շարադրութիւնը:

Սրտանց կը շնորհաւորենք ձեր կատարած նուաճումները: Բայց քիչ մը համեստութիւն, սիրելի Շահնուր:

Եթէ հիններէն եղան որ «նորաձեւութեամբ զոհուեցան», (գրական հանգանակներու մէջ), նորերէն քանինե՞ր կը յամառին մնալ գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար անձնատուր՝ նոյն նորաձեւութեան: Իբրեւ հետեւանք խառնուածքի տկարութեան, միջավայրի եւ խառն ի խուռն ընթերցումի:

×

Խորագիրը չի՞ համապատասխաներ այս դիտողութիւններուն:

Քիչ մը համբերութիւն: Ձանազան կէտեր, միջանկեալ հարցեր վերլուծելէ յետոյ, եկանք արդէն բուն քաղաքական թեմաւկին:

Ուրեմն, վերջին խօսակցութիւն մը՝ յաջորդով, յատկապէս այդ հարցերու մասին:

Բայց հիմակուընէ ըսենք որ, նահանջ մը կը մատնեն Շ. Շահնուրի տողերը՝ այս գետնին վրայ: Նահանջ մը որ հետեւանք է անասելի դառնութիւններու: Մեր գլխուն իջած փոթորիկներուն եւ այն եղերական կացութեան ուր կը տրորուինք բոլորս:

Այս նահանջը արդիւնք է նաեւ անփորձութեան, կամ հարեւանցի ծանօթութեան: Ոչ միայն նահանջ մը «առանց երգի», այլեւ առանց հերկի:

Շ. Շահնուր չէ հերկած, չէ պրպտած պատմութիւնը: Չէ կարդացած Հայոց պատմութիւնը: Ոչ այն որ Հայկ ու Բէլով, Արտաշէսով եւ Տիգրան Մեծով կը սոնքայ, այլ այն որ կը սկսի 18րդ դարէն. աւելի ճիշդ՝ 1860էն: Որ չէ գրուած տակաւին, եւ որ կը շարունակուի մինչեւ այսօր, սեւ ու ճերմակ թաւալումներով:

Այդ պատմութիւնը փակած է շատ մը դուռներ, եւ մեզ նետած՝ անկիւնադարձի մը առջեւ:

Այլեւս նախասիրութիւնները չեն որ հարց պիտի լուծեն, այլ սրտեսութիւնը, լրջութիւնը, վճռական կամեցողութիւնը եւ հաւատքը: Պրպտումը՝ անցած-գացածին եւ հետապնդումը՝ գալիքին:

Զարաչար խաբուեցանք, այո՛: Տուն քանդեց «վիպապաշտութիւնը»: Արշալոյսները երազեցինք եւ վերջալոյսը աւելի շուտ հասաւ:

Բայց, ի՞նչպէս ըսել որ չկրկնուի պատմութիւնը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

„Մեր Հայրենիքին ներս եւ դուրս„

Մէկ անգամուան համար փոխառնենք Յառաջի աշխատակցին Սթաթուլի խորագիրը, հաստատելու համար թէ «մեր հայրենիք»ը դուրսէն ներս կ'առնէ, ներսէն դուրս տալու համար:

Իրօք, եթէ հաւատանք ժընեւէն տրուած եւ ցունաստանի մէջ հրատարակուած լուրի մը, Հայաստանի կառավարութիւնը Ռուսիոյ խորերը աքսորած է երկու հարիւր մտաւորականներ:

Լուրը այսօրուան համար, կրնանք ընդունիլ վերապահութեամբ, իբր ...չըլլալիք բան, պարզ այն պատճառով որ Հայաստանի մէջ նախ, այդքան մտաւորական չէ մնացած:

Ցարբեր բան, եթէ պնդողներ ըլլային թէ տակաւին կայ եւ հետեւաբար լուրը ձիշդ է:

Այդ պարագային, կը մնայ մտաւորական բառին իմաստը ենթարկել գնահատութեան եւ այդ կերպով, գաղթահայ մտաւորականներուն հայթայթել գբաղում, եւ թերթերուն մէջ բանալ կենդանութեան շրջան մը:

Բայց հարցը հոդ չէ ինծի համար, որ այս աքսորի քաղաքականութեան կը նայիմ աւելի լուրջ հեռանկարներով:

Հայաստանի բարեխնամ կառավարութիւնը, անշուշտ իր մտաւորականները կ'աքսորէ անոնց խելքը գլուխը բերելու համար, եթէ այդ է աքսորի նպատակը, աւելի լաւ չընե՞ր զանոնք ծանբելով գաղութները: Ուրովհետեւ, սիպերիա աքսորուողը գիտէ թէ ի՞նչ ընել կ'երթայ: Պիտի տանջուի: Այդ գիտակցութիւնը մեծ բան կը պակսեցնէ տանջանքէն որ ի վերջոյ, կը դառնայ վարժութիւն, մինչ գաղութ աքսորուած մտաւորականը, չի գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ընէ: Ու շփոթը՝ ամէն օր, նոր բան մը պիտի աւելցնէ իր տանջանքին վրայ, մինչեւ որ խելքը՝ իրօք տեղը գայ:

Փոխարէն սակայն, աքսորելիներու մտերքը չսպառելու համար, Հայաստանի կ'առաջարկեմ մտաւորականներ ներածել գաղութներէն, մինչեւ որ անոնց ալ խելքը թռի Հայաստանի մէջ:

Այս կերպով՝ Հայասաանի եւ գաղութներու միջեւ հաստատուած կ'ըլլայ իւենութեան եւ խելօքութեան հաւասարակշռութիւն մը, ու նաեւ կ'արդարանայ Յառաջի ալ խորագիրը:

Բայց դեռ, պէտք է մանրամասնօրէն պարզեմ աքսորի ինգամեայ ծրագիրս:

ԹԱՐՏՈՑ

Ռուսիա եւ Ռումանիա

Խորհրդային կառավարութեան եւ Ռումանիոյ ոչ-յարձակման դաշինքին բանակցութեանց խզման մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին:

1) Ռուսիա Ռումանիոյ կ'առաջարկէր վերապահում մը արձանագրել Պրիանդ-Քէլլոկի դաշինքին եւ Լիտվինովի պայմանադրութեան տարողութեան մասին:

2) Ռուսիա կը մերժէր երկու երկիրներու ներկայ սահմաններուն մասին անբռնաբարելիութեան փոխադարձ երաշխիքի սկզբունքը եւ փոխարէն կ'առաջարկէր պատերազմի չդիմելու յանձնառութիւն:

3) Ռուսիա կը մերժէր հաւանական վէձերու կարգադրութեան համար, հաշտարար եղանակի որեւէ կանոնադրութեան, մինչ իր կնքած ուրիշ ոչ-յարձակման դաշինքներու մէջ, այդ տրամադրութիւնը ընդունած է:

4) Ռուսիա կը մերժէր նաեւ Ռումանիոյ առաջարկը, դրացի երկիրներու մէջ, ըմբոստական որեւէ շարժում չկազմակերպելու մասին:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքերը կը պահանջեն տեղափոխել Սուրիոյ սահմանի բնակիչները

Թուրք թերթերը կը գրեն.—

Արաբ Փունարի շրջակայքը ձէզիրի սահմանը անցնիլ փորձող 10 մաքսանենգներու հետ, Թուրք կառավարական ուժերը երկու ժամ տեւող ընդհարում մը ունեցած են, որուն հետեւանքով երեք Հալէպցի մաքսանենգներ սպաննուած, իսկ միւսները իրենց բոլոր ապրանքները ու զէնքերը թողլով փախած են: Ֆրանսական սահմանապահ զինուորները թէեւ իրենց կարգին հետապնդած են մաքսանենգները, սակայն չեն յաջողած զանոնք ձերբակալել:

Կ'ըսուի թէ Ֆրանսացիներուն ցոյց տուած այս փութկոտութիւնը արդիւնք է այն գեկուցագրին, զոր Թուրք կառավարութիւնը յանձնած է Սուրիոյ մարզպանութեան, պահանջելով որ սահմանի մաքսանենգները այլուր փոխադրուին: Այս առթիւ Թուրք կառավարութիւնը յիշեցեր է մաքսանենգներուն անուններն եւ Թաքստոցները ճշդող ընդարձակ ցանկ մըն ալ տուած է Սուրիոյ մարզպանին:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸՆ ԱՌԱՋ

Լիտվինով-Պրիանիկ տեսակցութիւն

Խորհրդային արտաքին գործակատարը Լիտվինով որ ժընեւ կ'երթայ մասնակցելու զինաթափութեան ժողովին, Պերլինի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ գերման վարչապետին հետ՝ զինաթափութեան եւ ոչ-յարձակման դաշինքներու շուրջ:

Այս առթիւ, գերման կիսապաշտօն Թերթ մը կը գրէ Թէ Գերմանիա համամիտ է որ ոչ-յարձակման եւ իրաւախոհութեան դաշինքները հաստատուին, որովհետեւ անոնց տրամաբանական հետեւանքը կը նկատէ զինաթափութիւնը: Այսուհանդերձ, գերման ընկերվարական-ները զարմանալի հակառակութիւն ցոյց կուտան այս կարգի դաշինքներու հանդէպ:

Մաքտոնըլտ-Պրիանիկ հանդիպում մը

Անգլիական «Տէյլի Թելէկրաֆ» Թերթը կը գրէ Թէ Գերմանիոյ վարչապետը Պրիանինկ՝ մտադրութիւն ունի ժընեւ հասնելու՝ Անգլիոյ վարչապետին Մաքտոնըլտի հետ միաժամանակ եւ հետեւաբար, կը կարծուի Թէ երկու կառավարութեանց պետերը, տեսակցութիւն մը պիտի ունենան զինաթափութեան հարցին շուրջ:

Զինաթափութիւնը եւ Անգլիա

«Պայմզ» կը պարզէ այն պայմանները՝ որոնց մէջ կը բացուի զինաթափութեան ժողովը եւ ըսմառւօտակի կը ներկայացնէ մասնակցող իւրաքանչիւր մեծ պետութեանց տեսակէտներն ու անոնց զինուորական ուժերը:

Այս առթիւ «Պայմզ» կը հաստատէ Թէ, եթէ գերմանիա եւ իր զինակիցները կարելի եղաւ զրկել յարձակողական պատերազմ մղելու միջոցներէն, սակայն պատճառներ կան հաւատալու Թէ գերման Ցարտարարուեստը յաջողած է սահմանակից երկիրներու մէջ կազմակերպել ծանր զէնքերու արտադրութիւնը, երբ արդէն իր բանակը օժտուած է լաւագոյն Թեթեւ զէնքերով:

Գալով Անգլիոյ, «Պայմզ» կը հաւատայ Թէ անգլիական բանակի Թիւին վրայ կատարուած նուազումները՝ «իրեն կը ձգեն միայն գաղթային կայսրութեան կարգապահութիւնը ապահովելու չափ բաւարար ուժ եւ Թէ բացայայտ է որ այս պայմաններու մէջ, անգլիական կառավարութեան համար յիմարութիւն պիտի ըլլար առաջարկել—ինչպէս նախատեսեր էր աշխատաւորական դաւիլիձը— որ ներկայ զինուորական ուժերը կրճատուին 25ի ընդհանուր նուազում մը»:

Ընկերվարական ցոյցեր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ մէջ

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը եւ Աշխատանքի ընդհ. Դաշնակցութիւնը, ուրբաթ իրիկուն կազմակերպած էին հրապարակային մեծ հաւաքոյթ մը, ընդդէմ պատերազմի եւ ի նպաստ զինաթափութեան: Ֆրանսայի ընկերվարական ծանօթ հռետորներէն զատ հրաւիրուած էին խօսելու նաեւ Գելճիքայէն վանտէրվելտ, Անգլիայէն Թոմ Շօ, Գերմանիայէն Թոնի Սանտէռ:

Շամայնավարները գլխաւորութեամբ երեսփոխան Ցօրիոյի, մտադրած էին խանգարել հաւաքոյթը, մինչ արդէն, ընկերվարականները սրահին բացումէն առաջ, իրենց կարգապահական խումբերը տեղաւորած էին ներսը եւ խիստ կազմակերպութեամբ մը, զտելով ներս կ'առնէին ունկնդիրները:

Այս կերպով կարելի եղաւ հազար հինգ հարիւրի չափ համայնավարները դուրս ձգել, որոնք իրենց վրէժը լուծեցին... ուրիշ սրահի մը մէջ՝ իրարու հետ խօսելով:

Փարիզի ոստիկանութիւնն ալ սրահին շուրջը կը կատարէր խիստ եւ ուժեղ հսկողութիւն մը:

Ընկերվարական հռետորները բոլորն ալ կրցան հանդարտութեամբ պարզել իրենց տեսակէտները մօտ տասը հազար ունկնդիրներուն:

— *Լոնտոնի մէջ, Արհեստակցական սենտիքան եւ Աշխատաւորականները կազմակերպած էին նման հաւաքոյթ մը, որուն կը մասնակցէին Ֆրանսական եւ գերմանական պատգամաւորութիւններ:*

Աշխատաւորականներու կողմէ, Լէնսպըրի որ կը նախագահէր, նախ՝ ցաւ յայտնեց Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն համար, «որոնք ըսաւ, կը կազմեն շնական դժուամ մը խաղաղութեան դաշնագրերու եւ պայմանագրութեանց»:

Ֆրանսայի Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան կողմէ խօսեցաւ Ժուհօ, որ առաջարկեց բանաձեւ մը շեշտելով Թէ խաղաղութիւնը մի՛ւտ սպառնալիքի տակ պիտի ըլլայ, քանի պետութիւնները զինաթափ չըլլան եւ Թէ ժընեւի ժողովին մասնակցող պետութիւնները պէտք է գործեն այս ուղղութեամբ:

Զինեւռափոխական կուիւը եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

Շանկհայի ամերիկեան հիւպատոսը իր կառավարութեան հաղորդեց Թէ Զինաջիներու եւ Ճափոնցիներու միջեւ կնքուած զինադադարը գործադրութեան դրուած է երէկ կէսօրէն սկսեալ: Հակառակ ասոր սակայն, բուռն կռիւներ տեղի կ'ունենան երկու կողմերուն միջեւ:

Ամերիկեան կառավարութիւնը նոր մարտանաւեր ղրկեց Շանկհայ, պաշտպանելու համար օտարականները երբ հարկ ըլլայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հինգ հարիւր ֆրանկի եկամուտ պետական ապահովագրութեան գործադրութեան համար

Իսկ ո՞ր է բաժինը ՌՈՒՆ ֆըրանսացի բազմաձառ կեդրոններուն, Սկսեալ Փարիզէն, մարսէյէն եւ Լիոնէն:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Վիճակագրութիւն

Յունուար 18էն 23 երկարող շաբաթուան ընթացքին, անգործներու թիւը կրճատ է 18,175ի նոր յաւելում մը: Այս կերպով, անգործներու թիւը ամբողջ Ցրանսայի մէջ ներկայիս՝ 225,824 է, որուն 44,366ը կիներ: Պաշտօնական թիւ՝ որուն իրական արժէքին մասին, յաճախ խօսած ենք,

Անգործներու բազմութեամբ, ցանկին գլուխը կը գտնուի ինչպէս միշտ, Փարիզ քաղաքը որ կը հաւաքէ 70,513 անգործ, իսկ փարիզեան արուարձանները 53,434, ուրեմն միայն Սէնի նահանգին մէջ կան 123,767 անգործներ:

Սէնէն վերջ կուգան Նորը՝ 24,563, Ռոնը՝ 11,269 (Լիոն քաղաքը կը համբրէ 7340 անգործ), Սէն-է-Ուազը (վէրսայլի նահանգ) 10,250, եւլն.:

Այս թիւերուն փոխարէն, ամբողջ Ցրանսայի մէջ ընդհանրը 581 հաւայնքներ 12 միլիոն բնակչութեամբ՝ օգնութեան մտաւկներ ունին:

Այդ շաբաթուան ընթացքին Ցրանսա ժամած են 133 իսկ Ցրանսայէն մեկնած են 4057 օտար գործաւորներ:

տագնապը եւ տուրերը

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԵՆ ԻՐԵՆՑ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Ներկայ տագնապին հետեւանքով շատ է Թիւն անոնց որոնք չեն կրնար վճարել իրենց տուրքերը: Այս պարագան նկատի առնելով, սէնի նահանգապետը, Թաղապետական խորհրդականի մը հարցման իբր լուսաբանութիւն տուաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Ելմտական նախարարը հրամանագրած է կարգ մը միջոցներ, որոնք կը ձգտին մեղմացնելու՝ ուղղակի տուրքերու վճարումը պահանջելու մասին 1926ի օրէնքին տրամադրութիւնները.

Այս հրամանագրուած միջոցները մէկ կողմէ կը շահագրգռեն գործաւորները եւ պաշտօնեաները որոնք ներկայիս անգործ են. միւս կողմէ այն ձարտարագործներն ու առեւտրականները՝ որոնք նեղութեան մատնուած են:

Այն գործաւորները որոնք երկար ատենէ ի վեր եւ լրիւ անգործ են, իրենց վիճակը հաստատող վաւերաԹուղԹերու հիման վրայ՝ իրաւունք ունին պահանջելու որ՝ իրենց վրայ նշանակուած տուրքը արձանագրուի *անգանձելի առնելիքներու* ցանկին մէջ:

Կէս-անգործներուն համար, հարկահաւաքը պիտի տայ վճարման երկար պայմանաժամեր. ասոր հետ կէս-անգործները իրաւունք ունին խնդրագիր ներկայացնելու որ իրենց վրայ դրուած տուրքը չեղչուի:

Գալով ձարտարագործներուն եւ առեւտրականներուն որոնք տագնապի հետեւանքները կը կրեն, իրենց վիճակը հաստատելու պայմանաւ, իրենց տուրքը վճարելու համար, կրնան երկար պայմանաժամեր ստանալ: Իսկ երբ խնդրեն որ իրենց վրայ դրուած տուրքը գեղչուի, իրենց խնդրանքը կը քննուի ուշի ուշով եւ գոհացում տալու ձգտումով. իւրաքանչիւրին պարագանկատի կ'առնուի առանձին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ "ԼԵՌՆԱՇԽԱՐ"

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Գրողների Միության Վարչական Կոմիտեի նիստում քննարկվեց Միության կազմակերպական հարցերը։

Նիստը որոշեց Միության նախագահ ընտրել ընկ. Ավետիք Իսահակյանին։

Նիստը որոշեց Միության փոխնախագահ ընտրել ընկ. Գուրգեն Մահարին։

Նիստը որոշեց Միության գլխավոր քարտուղար ընտրել ընկ. Հրաչյա Քոչարին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Վահան Թոթովենցին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ալեքսանդր Շիրվանզադեին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ռուբեն Զարդարյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ավետ Տերտերյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ալեքսանդր Ծատուրյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Հակոբ Օշականին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Եղիշե Չարենցին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Պարույր Սևակին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Վահրամ Ալազանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Գուրգեն Մահարին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Հրաչյա Քոչարին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Վահան Թոթովենցին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ալեքսանդր Շիրվանզադեին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ռուբեն Զարդարյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ավետ Տերտերյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Ալեքսանդր Ծատուրյանին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Հակոբ Օշականին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Եղիշե Չարենցին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Պարույր Սևակին։

Նիստը որոշեց Միության Վարչական Կոմիտեի անդամ ընտրել ընկ. Վահրամ Ալազանին։

ՄԱՀՎԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

Հիշատակի վիճակ որոշեցինք կազմել 482 տարի ապրած բարեպաշտ Մահվան հարցական անունով մի ծերունու համար, որի մասին ոչ ոք ոչինչ չգիտեր, բացի նրանից, որ նա ապրել է և մեռել է։

Ինչպես ասացինք, նրա մասին ոչ ոք ոչինչ չգիտեր, և ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ տարիներ է նա ապրել, ինչ գործ է կատարել, ինչ ասել, ինչ լսել, ինչ տեսել, ինչ ուրախացել, ինչ տխրել, ինչ սիրել, ինչ ատել, ինչ ցանկացել, ինչ հասել, ինչ կորցրել, ինչ ձեռք բերել, ինչ ստել, ինչ ճշմարտություն ասել, ինչ մոլորվել, ինչ ճանապարհ գտնել, ինչ ճանապարհ կորցնել, ինչ ճանապարհ ցույց տալ, ինչ ճանապարհ բռնել, ինչ ճանապարհ անցել, ինչ ճանապարհ չանցել, ինչ ճանապարհ կտրել, ինչ ճանապարհ շարունակել, ինչ ճանապարհ հարթել, ինչ ճանապարհ քարքարոտել, ինչ ճանապարհ ձորերով անցնել, ինչ ճանապարհ լեռներով անցնել, ինչ ճանապարհ անապատներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովերով անցնել, ինչ ճանապարհ երկնքով անցնել, ինչ ճանապարհ դժոխքով անցնել, ինչ ճանապարհ դրախտով անցնել, ինչ ճանապարհ աշխարհով անցնել, ինչ ճանապարհ տիեզերքով անցնել, ինչ ճանապարհ հավիտենությամբ անցնել, ինչ ճանապարհ ժամանակով անցնել, ինչ ճանապարհ տարածությամբ անցնել, ինչ ճանապարհ մահով անցնել, ինչ ճանապարհ կյանքով անցնել, ինչ ճանապարհ մեռելներով անցնել, ինչ ճանապարհ կենդանիներով անցնել, ինչ ճանապարհ բույսերով անցնել, ինչ ճանապարհ հողով անցնել, ինչ ճանապարհ ջրով անցնել, ինչ ճանապարհ կրակով անցնել, ինչ ճանապարհ օդով անցնել, ինչ ճանապարհ ամպերով անցնել, ինչ ճանապարհ անձրևներով անցնել, ինչ ճանապարհ ձյուներով անցնել, ինչ ճանապարհ սառույցներով անցնել, ինչ ճանապարհ կայծակներով անցնել, ինչ ճանապարհ որոտներով անցնել, ինչ ճանապարհ փոթորիկներով անցնել, ինչ ճանապարհ ամպրոպներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովերի ալիքներով անցնել, ինչ ճանապարհ ձկների ոհմակներով անցնել, ինչ ճանապարհ կետերի երամներով անցնել, ինչ ճանապարհ շնաձկների հոտերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային օձերի բներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ձիերի ոհմակներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային կովերի երամներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ոչխարների հոտերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային այծերի նախիրներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային խոզերի ոհմակներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային գայլերի գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային աղվեսների որջերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային նապաստակների գաղութներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային առյուծների գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային վագրերի գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային արջերի գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային կապիկների գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ընձուղտների գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային փղերի գազանանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային կենդանաբանական այգիներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ծաղկանոցներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային պուրակներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային անտառներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային դաշտերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային լեռներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ձորերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային գետերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային լճերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ճահիճներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ջրհորներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային աղբյուրներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ջրվեժներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ջրհեղեղներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ցունամիներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ալեկոծություններով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային մրրիկներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ցիկլոններով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային հողմերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային քամիներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային զեփյուռներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային հովերով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային շնչառություններով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային հոգիներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային ոգիներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային հրեշտակներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային աստվածներով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Աստծով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Հիսուսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Հոգով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Երրորդությամբ անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Կույսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Խաչով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Գրքով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Գրիգորով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Սահակով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Մեսրոպով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Ներսեսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Հովհաննեսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Պողոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Պետրոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Անդրեասով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Հակոբոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Թադեոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Բարդուղիմեոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Թովմասով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Մատթեոսով անցնել, ինչ ճանապարհ ծովային Սուրբ Հակոբո

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԵՐԷՆ

(Վ. Կ.)

ԱՆՈՒՇ

II

— Ը՛, Աբգուն, ինչ ես ասում, ախպեր, — խոսքը կտրեց Մուշեղը, — ինչ ես ասում, ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում... Ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում... Ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում... Ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում...

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ կայ այդ մեջ այդքան զարմանալի, — հարցրեց Աբգունը:

— Ես ոչինչ չեմ հասկանում, ոչինչ չեմ հասկանում, ոչինչ չեմ հասկանում,

Շանկշայի մէջ, անգլիական ուժերը ստիպուեցան բռնութեամբ օտարականներու թաղէն արտաքսել հոն ապաստանած Չինացիները։

Ֆրանսական թաղին վրայ իյնան ու պայթեցան մէկ քանի ռումբեր, առանց վնաս պատճառելու սակայն։ Չի գիտցուիր թէ ռումբերը ո՞ւրկէ արձակուած են։

Հաւանական կը նկատուի որ ֆրանսական կառավարութիւնը Չնդկաչինէն մաս մը զօրք փոխադրէ Շանկհայ, պաշտպանելու համար իր հպատակները։

— Չինական կառավարութիւն ներկայացուցիչը, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին ներկայացուց զեկուցագիր մը, որով կը պահանջէ Ազգերու Դաշինքին 10 եւ 15րդ յօդուածներուն կիրարկումը չինեւճափոնական վէճին մէջ։ 10րդ յօդուածին տրամադրութեամբ, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները յանձն կ'առնեն արտաքին որեւէ յարձակման դէմ պաշտպանել բոլոր անդամներու քաղաքական արտաքին որեւէ յարձակման դէմ պաշտպանել բոլոր անդամներու քաղաքական անկախութիւնն ու հողային ամբողջութիւնը։ 15րդ յօդուածին համաձայն, խորհուրդը կը խմբագրէ եւ կը հրատարակէ տեղեկագիր մը, պարզելով վէճին պարագաները եւ լուծման եղանակները։

Médaille d'Or 1930

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒԹԻՒՆ

"ՇԻՐԱԿ"

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63

ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ԻՆ 10 ՉԵՂՉ

Diplôme d'Honneur 1931

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.—	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ. Գրատուն	51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.—	ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ	7, Boulevard Saint-Michel-ի դիմացի քէօշկը
3.—	ՕՏԷՈՆ	5, Carrefour de l'Odéon
4.—	ՖԱՏԷ	Մէթրօ Քաւէյի մուտքի քէօշկը
5.—	ՄՈՆՄԱՐԹՐ	59, Fbg. Montmartreի դիմացի քէօշկը
6.—	ՓԼԱՍ ՏԷ ՖԷՔ	Մէթրօյին դիմացի քէօշկը
7.—	ՐԷՊԻՎԱԼ	92, Rue Rébéval
8.—	ՊԷԼՎԻԼ	19, » de Belleville
9.—	ՓԱԼԻԿԱՕ	3, » Palikao
10.—	ՍԷՆ - ԼԱԶԱՐ	Քաֆէ Թէրմինիւսի անկիւնի քէօշկը

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆ

11.—	ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕ	Գրավաճառ l'Ecriture. 13, Boul. Galliéni
12.—	ՊԻԹԵԱՆԳՈՒԻ	Գրավաճառ Օֆէնիա, Փլաս Նասիոնալ։

Հ. Յ. Դ. Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Այսօր կիրակի «Արարատ» մարզականի Ա. խումբը պիտի մրցի Stade Enghien Ermonts Licencie B խումբին դէմ St. Gratienի մէջ (33 Avenue de Soisy) ժամը 2.45։

Մարզիկներու ժամադրութիւնն է Gare du Nord ժամը 1ին, մեկնում ժամը հիւղ 1.30ին, իջնել Champs du Course d'Anghien.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի Օրտուի Գօշաճա ղիւղէն Մարիամ Համալեան, որ Ամերիկա գացած է 1918ին Բժ. Աւետիկեանի հետ։ Կը խնդրուի իր հացէն տեղեկացնել Նշան Երոյեանի, 10 Rue François Garcin Lyon։ «Հայրենիք»էն ու Ամերիկայի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։*

— *Կը փնտռուի Պլէյճիքցի (Պրուսա) Փոլ Աւետեան 22-23 տարեկան, ամուրի։ 8 տարիէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուի։ Ճշդիւտ հասցէն տուողին 500 ֆրանք նուէր։ Իմացնել՝ Garabed Avedianի, 40 RuePomme-de-Pin,Toulon(Var). Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել.*

— *Լոնտոնէն կը փնտռուի Միհրան Զաքմաքճեան, Տարսոնցի, 50 տարեկան։ Ունի անգլիացի կին մը, Gertrude, զաւակ մը՝ Լայընել Տրկլաս Հէյկ 7—8 տարեկան։ Ծնողքին անունը՝ Աբրահամ եւ Մարիցա։ Գրել Friends of Arménia, 47 Victoria St. London, S. W. 1.*

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ Արեւելեան կերակուրներու եւ տէօնէր քէպապի մասնագէտ խոհարար մը։ Գրել Aslanian Haig, No. 80 Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine.*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամրատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան վնաս. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիրն ալ մէջք) ժ. 3-7, բացի երկ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant · H. STEPHAN

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒԹԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ Թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըլանձնուին բնակարան։

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Ա. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

GYMNASE JAURÈSի մէջ, Փարիզ

21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

«ՃԳՆԱԻՕՐ»ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

MAISON DE LA MUTUALITÉի մէջ

24 Rue St. Victor, Paris (5) (*Métro Maubert-Mutualité*)

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻի

Տիկ. Սուրաբեան, Օր. Ախահիտ, Տիկ. Ժ. Շահ-Պարոնեան, Օր. Ա.Թանասեան, Օր. Ս. Քոլմանոֆ, Օր. Սօֆի Քոլմանոֆ Պ.Պ.կոմիկեան, Սարաֆեան, Տէրվիշեան, Հայ-վարդ, Կ. Սրապ եւ Գէորգեան *կ'արտասանեն, կ'երգեն, կը նուագեն։*

Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ կէս գիշեր։

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ, ԳՐԻՉ Է՛...

եւ ՓԱՐԻԶԱՀԱՑ ՌԸՎԻԻ

կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ չքեղ պարահանդէս

Եւրոպական օրքէսթր զեկավարութեամբ Թառիստ Ֆօրժի

Քօթիլեօնի առարկաներ, ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով

ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ եւ դավուշի խմբագրատունը՝ 208bis Rue Lafayette, Paris (10).

ՊԱՆԵԼՕՑԻ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

21 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ

Կը խնդրուի ուրիշ միութիւններէ նկատի ունենալ այս թուականը

Ադիաբախճանի ցեղկոյթը

Փարիզի Ազգասիրական ընկերութեան տարեկան մեծ ցերեկոյթ՝ պարահանդէսը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին մինչեւ կէս գիշեր։

ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 79 ԱՎԵՆԻՒ ՏԷ ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ Երգ, նուագ եւ զանազան ցուցեղի անակնկալներ։

Պարերու համար առաջնակարգ *«Pizaro»* նուագախումբը եւ ճաշ։ Պրիճի սեղաններ։ Դիւրամատչելի ճոխ պիւֆէ։

ՄՈՒՏՔԸ 25 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը կը ծախուին հայկական ճաշարաններու եւ *Rue de Trévise*ի հայ նպարավաճառներու մօտ։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՌԹԴ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿՈՐ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու իմամբ եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒԻՐ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ԼՈՅՍ ՏԵՍԻՐ

1932ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէները Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Տէսթնէյի, Պօրտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ։ Ամէն զատ ֆրանսահայ գաղութին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու։ Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը։ Ընդամէնը՝ 256 էջ, մաքուր տպագրութեամբ։

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50։ Արտասահման 10 ֆրանք։

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՔՈՒՐԻՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրէն ՄՈՒՔՈՒՐԻՏԻՆ հկուր, հոն համ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին։ Եկէք եւ տեսէք։

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

ՎԱՐՁՈՒ Է *Նպարավաճառի խանութ մը՝ իր բոլոր կազմածներով, Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ, Bld. de la Villetteի մօտ, տարեկան վարձք՝ 3000 ֆրանք, ըսփրիզ 15,000 ֆրանք։*

Դիմել՝ Յ. Աբէլեանի 226 Rue Lafayette, Tél, Nord 89-06 95-79.

ՎԱՐՁՈՒ Է *10րդ թաղամասի մէջ 50 քառակուսի մէթր տարածութեամբ արհեստանոց մը եւ բնակարան մը՝ երկու սենեակ խոհանոց, ամէնքը միասին տարեկան վարձք՝ 4,500 ֆրանք։*

Դիմել՝ Յ. Աբէլեանի 226 Rue Lafayette, Tél. Nord 89-06 95-79.

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

*կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հայտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ԾԱՆՕԹ.— *Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամը քները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։*

ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ-ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

211 bis, Bld. Jean Jaurès, Billancourt (Seine)

Ապահրանքի վրայ կը կարենք աննախադէպ նուազեցում եւ կանանց կօշիկներ։ Կը կատարենք կօշիկներու նորոգութիւն ամենալաւ տեսակի կաշիով։ Մանաւանդ գեղջ. յանգուցեալ, Իսի լէ Մուլինօյի եւ շրջանի հայրենակիցներուն։

ԾԱՆՕԹ.— *Ամէնուն հասցէին մէջ բոլորովին սխալ արձանագրուած է մեր վաճառատան հասցէն։*

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Դասկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին Ռ. Ճառագայթներով ամէն կեղծ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէկենան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Շակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելագոյն անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ թնդաճական, ծելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի առանձնաքուժարանը որուն մէջ անխիթարին է Պ. Վ. ԹԱՆՃԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ գրի հիւանդները։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՋԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հայե՛ր մի վարանիք եւ անմիջապէս դիմեցէք հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

Maison E. Charles] ՀԻՄՆՈՒԱԾ **1869**

29, Rue Mathis *Paris (19e)*

Métro Crimée *Direction Pte. de la Villette-Pte. d'Ivry*

Հեռ. *Nord 56-97* *Tram. 50 եւ 52 Autobus AJ եւ AV*

Ուր պիտի գտնէք ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ամէն տեսակ գրպանի, ծեփ, շղմնդի, պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնային սպասներ։

Մեր հայրենակիցները կրնան վստահ ըլլալ մեր ուղղամտութեան։

Բոլոր ապրանքներու վրայ 100ին 10էն մինչեւ 20 ԻՐԱԿԱՆ ՁԵՂՉ եւ նոր տարիի առթիւ սիրուն նուէրներ կը տրուին։

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ խնամքով կը նորոգենք ամէն տեսակ ժամացոյցներ, կը ստանձնենք գոհարեղէններու շինութիւն եւ փոփոխութիւն։

Անմիջական գոհացում կուտանք գրաւոր ապսպրանքներու։

ԳԻՆ *18* ԵՒ *20* ՖՐ.

ODEON

REGISTERED TRADE MARK

H. Artinian, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Ամէն ամիս կը ստանանք հայերէն, յունարէն եւ թուրքերէն վիպաքներ նուագուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաժշտարուած) *300—2000* ֆր.։

Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են։ Բաց է ամէն օր։

ԾԱԽՈՒԻ Է *գուլպայի, փուլօվէրի եւ այլն կրպակ մը, շատ նպաստաւոր գիներով, բանուկ փողոցի մը վրայ։ Ամէն տարի մարշէ։ Պայմաններու համար անձամբ դիմել Պէրպէրեանի 13 Rue des Martyrs, Փարիզ։*